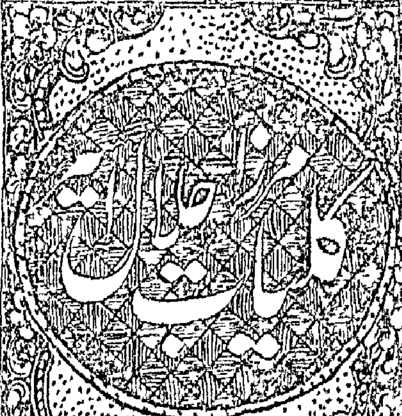

در مطبع نامی منشی نولکشور

اطلاع اس مطبع مین ہر علم و فن کا ذخیرہ سلسلہ وار کتب فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر شائقین کو چھاپہ خانہ ملسکتی ہے جسکے ملاحظہ سے اصلی حالات کتب معلوم ہو سکتے ہین قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹیٹل پیج کے تین صفحہ جو سادہ ہین بعض کتب کلیات دواوین و قصائد ذخیرہ درج کرتے ہین تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہے اور بھی کتب موجودہ کارخانہ سے قدردانون کو آگاہی ہو جے

کلیات و دواوین و قصائد —

کلیات حضرت شمس الحق تبریزی

تلاش بسمل را صدا دیگر است بہنال عاشق ہے نازیبا است کہان ہین صوفیان صافی مشرب در کہان ہین مستان حال صوفی نقب اور کہان ہین تم کشتگان تیغ محبت اور کہان ہین بلبلگساران جام طریقت اور کہان ہین از خود رفتگان بیخودی اور کہان ہین تشنہ لبگان جام سرمدی اور کہان ہین از خود فراموشان عشق اور کہان ہین تا کارن فسق ور کہان ہین گرم روان جادہ حقیقت اور کہان ہین بیکانہ دنشنہ شہر غیب کہان ہین دارسواران منصور ملتش اور کہان ہین سالکان شبلی روش آئین ادھر آئین اور دیکھین کہ اونکا عشق رنگ لایا ہے اور اس نے ایسا عشق کی جستجو کے بعد کیا گل کہلایا ہے کہ بستان ریاض ہین ایک عجیب چمن حقیقت لگایا ہے جسکا ایک ایک گل ازکے عندلیب ثریا بلبل بنایا ہے —

یہانتک باغبان باغ سے جاتا بلبل
کہ آخر رنگ ہو کر کھو گئے تک نکہتیں گل کے

باغ عالم عشق سے آزاد وہ معشوق ہے آباد کہ حسن میں یکتا ن دور تا یمن ہر مردہ ہو جائے تازے پھولون کے بہار سے سدا بہار دل داغدار کچھ کھلے اور کچھ دل زرنتہ غنچے ہین —

حسن جانان تہ والا ہزار ہین ہو خزان جسکو وہ بہار ہین ہر دفتہ تم عشق سر دفتر عاشقان جانباز سر امد محبوبان برگزیدہ السالکین سلطان العاشقین شمس العارفین حضرت احضرت شمس الحق تبریزی کے صفحہ قرطاس پر گل ریزی ہے کہ جسکی ولاویزی کا شہرہ تمام بسیط خاک میں ہے گلستان بہار روان شیدائی کا آویزہ گوش ہو رہا ہے اور اس بستان معرفت کی عطر بیزی او ویزہ تمام صوفیان پاک سرشت کے مشام جان کو معطر کیے ہے —

سرشت عشق حقیقی کی شگوفہ کاریونکا وہ چمنستان فیض ہے جسکا اشتیاق وا رفتگان سر و القاسم پاک کا طوق گلو ہے

100

بیمن عون شافی مطلق و توفیق و فضل حکیم برحق

کتاب فضائل انتساب مطلع دیوان فصاحت بیت قصیدهٔ بلاغت جامع مضامین بلند معنی

کلیات مرزا جان طپش

از زمزمه سنجی بلبل بوستان نازک خیالی گل چیدهٔ بهار گلستان شیرین مقالی شاعر عدیم النظیر مرزا جان متخلص به طپش

در مطبع نامی منشی نولکشور طبع مقبول جهان شد

بسم الله الرحمن الرحیم

قصائد

قصیده در حمد باری تعالی

ای دانه تسبیح خیالت دل دانا | سرحلقه بستان رخت دیده بینا
یک محرم راز تو چه معشوق و چه عاشق | یک جلوه حسن تو چه یوسف چه زلیخا
دریوزه بر ذره رخسار تو خورشید | سرمایه هر قطره انعام تو دریا
یک تشنه کشش وادی شوق تو توکل | یک گم شده راه خیال تو تمنا
گر کوه کمر بسته حمد تو نباشد | تنها نشود معتکف خلوت صحرا
جای که شود سایه فکن پرتو مهرت | خورشید شود مردمک دیده حربا
صید غمت از دیده دل طوق بگردن | دیوانه ات از رشته جان سلسله بر پا
در میکده ات درک فلاطون خم خالی | در انجمنت مغز خرد شیشه مینا
عیش ابد از مست تو یک خنده بیجا | عمر خضر از شوق تو یک آبله پا
مشغول بذکر تو اگر نیست شب و روز | تسبیح حباب از چه بود در کف دریا
از جام تو بیهوش چه دیوانه چه عاقل | در وصف تو خاموش چه نادان چه دانا

یک جرعهٔ مخمور تو سیرابی کوثر یک شربت دیدار تو جان‌بخشی عیسا
یاران عزیزند گروهی که ندارند خبر یوسف سودای تو در مصر تمنا
گر شیشهٔ امکان ز تو گیرد پری تقدیر ور گشتن نمرود کند لنگر عنقا
راه طلب منزل آرام ندارد شد همسفر ریگ روان قافلهٔ ما
داریم سوالی که خموشیست جوابش آتشکدهٔ تند دل جاهل و دانا
هر یک ز فرومندگی غفلت و دانش خود را بسبک ز نیرنگی کرده تسلا
این گشته همه عجز تبه کاری امروز آن گشته همه لاف برومندی فردا
این خورده دل خود که منم خار خموشی آن برده سر ما که منم بلبل شیدا
گر جان دو عالم نفس عشق نباشد در قالب امکان نطپد دنیی و عقبا
عشق است که آئینهٔ ایجاد غبار است عشقست کزو طوطی وحدت شده گویا
هر غنچه که چید از گل این نغز سرشتی بیکاری مجنون شد و پرکاری لیلا

هر سبزه که بر داز گل این میکده بوئی
بر مستی ساقی شد و هشیاری مینا

چند در سفر شوق تو یکرنگی ما اینقدر بس که ندانیم ره از راهنما
نیض رسائیٔ پرواز فنا می‌نرسد صندل درد سر کس نشود بال هما
دل ویران چه غم از خانه خرابی دارد فارغ از هر دو جهان خاطر آسودهٔ ما
بسکه خلقی بتمنای تو یکدل شده اند خار صحرا شده همصحبت موج دریا
تا شکست دل آئینه تحیر شود جوش این باده فرو رفت ز پیمانهٔ ما
نگه گرم که مشاطهٔ عالم گردید شعله و گل شده بر یکدگر آغوش گشا

الفت از میکدهٔ چشم که پیمانه کشید — که به مینا نه و دو دست غزال از صحرا
از غبار که پری در نظرش جلوه نمود — که جهد بر نفس از خواب سراسیمه صبا
هر نفس قافله سوز و گدازی دارم — پنبه در گوش نهد شعله ز افسانهٔ ما
کند تا حوصله بر لوح وفا نقش نگین — ریخت تا عربده در دامن دل سنگ جفا
گشت جان سختی ما شیشه دلان عالمگیر — باج از آئینه گرفتیم و خراج از خارا
در کمینگه بیطلبم از شوخی جولان کسی — اضطراب نفس از دشت غبارم پیدا
رشک بیمار نگاه تو بیادم آمد — رگ هستی زدم از نشتر مژگان فنا
شوخی لذت بیداد تو بیدارم کرد — خون خوابیده شد از تیغ ستم ذلّه ربا
گرد راهت همه در دیدهٔ آئینه نشست — رشک ما چون نخورد شیشه دلان خون جلا
وادی خاطر من گرد کدورت خیز است — میشوم در ره بیتابی دل ناپیدا
چقدر ناز پریشانی گفتار کشد — گر فلاطون شود از وضع جهان نغمه سرا
سعی در کار جهان شیشه بخار آلودست — می قسمت نه دهد نشئهٔ شاهی بگدا
سال معموری عالم ز جهان بیرونست — داغ تعبیر شود خواب پریشانیها
چار موج خطرست این چهار ارکانست — کشتی کس نبرد جنس ز بحر دنیا
خاک یک همت شکن لشکر خونریز فناست — که درین معرکه بر باد دهد گرد بقا
باد یک سکسیر دیار عدم است — گر نفس سوخته در زمزمهٔ خوف و رجا
آب یکسر ورق تفرقهٔ ایجادست — گر و تقدیر بنوک قلم موج انشا
عنصر آتش سوزنده بخود خوار گیر — که جهان سوز تب آیست ز دیوان قضا
بستهٔ دل نفس و خار فنا شرمست باد — مرغ روح تو بگلزار بقا نغمه سرا

گر دهد ساقی رحمت قدحی تمکین است
شب مهتاب عدم سیر خیابان فنا

چه قدر صورت ارباب ریا برگردد
که کند جلوهٔ آئینهٔ عقبی دنیا ۱

همچو شیطان همه رسوائی تدبیر و حیل
همچو غولان همه صحرائی تدویر و دغا

جمله از وسوسهٔ حرص و حیل زندانی
همه از سلسلهٔ باطل اهل سند بپا

همچو سوسن همه در لاف سخن محض زبان
همچو الکن همه در صدق بیان عین خطا

چشم آگاهی شان زشت تر آئینهٔ دل
غرهٔ کاهی شان عیب تهٔ اکاه ریا

چون نبیند زبان گوش زبان بین کنند
تا شوند از تهمت عیب کسان دلربا

گر سنان کند شود گاه بیان تیغ زبان
خبث احباب تراشند ز سوهان تهما

همه در نرد دغل واحد دل نشناسند
مهره و تخته این طائفه تسبیح و ردا

همه اگر در ره دیو کشند سر بخشیم
* گر بود شان نظر شاهد دنیا زیبا

چشم بد دور عجیب قافلهٔ رنگین است
مفت دزدی که شود رهزن ارباب ریا

هر چه خواهد بشود یار سلامت باشد
دل دیوانه ام انگاشته صحرا دریا

قابلی دوستی و دشمنی می باید
من کجا زمزمهٔ شکر و شکایت ز کجا

بیت و بتخانه کجا بود که از شوخی ناز
شد صنم خانهٔ در دست دل ارباب وفا

گرمی خوی تو یک حسن بهار آتش است
دل چراغان ستم دیده گلستان جفا

سبزه ات مست گلت شوخ بهارت رعنا
ای سراپا سر و سامان من بی سر و پا

شوخیت میکشد از غنچه تصویر گلاب
چه شود ساده دلم گر نشود شکوه سرا

حسن گل بود وفا جو که میان من و تو
قاصد راز نهان شوق صبا بود صبا

باغبان چمنم شعلهٔ بی پروا نیست
کند اندر گل اخلاص خس و خاشاک ریا

گریه سوخته و خنده افسرده کیست / عقد مرجان شد خزف یاد بیک نرخ بها
عشق بیتاب و وفا عاجز و حیرت سرشار / ناز مغرور و نگه مست و ستم بی پروا
گر بخندد دلت اندر است چه بی انصافیست / ما گرفتیم سراپا همه جز بیم و خطا
اینقدر کینه ز حد بردن و آنگه با دل / اینقدر جور و جفا کردن و آنگه با ما
شکوه پردازی من خواب پریشان نفس است / نیز نه جوش نه آهسته بخار سودا
چشم بد دور سپند گل آتش بازم / دیده ام دفا نام خدا نام خدا
شکوه خجلت صبح انجام فکر است / جرعه ده که شکرانه شوم مدح سرا
مدح ایمان عرب جان عجم شاه نجف / گر دلش گلشن توحید بر دنشو و نما
شاه مردان که زبیم غضبش مادر دهر / اگر از مرد بود حامله زاید خنثا
شهریاری که زنیسان کفش ابر فلک / کرده پر گوهر از سیم صدف نیست دو تا
یاد خلقش اگر از خاطر حنظل گذرد / تلخکامی لب شکر خنده فروشد حلوا
صبح پوشید ز خدام درش خلعت نور / تا قیامت زر خورشید دهد مزد قبا
شمع و پروانه گل و بلبل توحید علیست / دو حباب از شد خود قبله و خود قبله نما
گر شود گیسوی گل واسطه تعیین آبا خود / وحی باغ شدت نه سرو که لولا
گر کشد ساغر می از مکیده عرفانش / گم کند خضر ره خود صبحه صحرا صحرا
گر کند بوی گلی از چمنش ایمانش / شرک سجاده تقوی فکند در دریا
مرغ تیرش چو هوا شود آتش پرواز / ذوالفقارش چو بدشمن شود داغ کشا
بسکه در معرکه آتش زند از بیم خطر / طائر مرگ کند در قفس تن باد
جگر از بسکه بدامان شگاف اندازد / چاک سینه بدرد تا بگریبان فنا

نگه‌بان برق نژادی که غبار رهِ او
داده آئینهٔ اقبال سکندر بصفا

تند برهم زدنی گرد جهان میگردد
سخت شوقی که شود در قدمش ره فرسا

چمن جلوه کشش غیرت تمثال چین
نافه نقش سمش بسته آهوی ختا

میطپد از اثر سرعت او بال تذرو
میپرد از پی نظارهٔ او چشم قضا

مژده گر دو سمندش که بگلزار رساند
کز گل بلبل بشارت زده بر بام هوا

چون کند بال فشانی کشش آهو بکمند
چون کند گرم عنانی زند آتش بهوا

گرم‌تر سیر عنانش ز برق نگاه مجنون
شوخ‌تر جلوه‌اش از گردش چشم لیلا

می جهد چشم رکابش چو کند طی زمین
میپرد بال شتابش چو کند قطع سما

از رهش جلوهٔ رنگین چو غبار انگیزد
چمن شهپر طاوس شود بال هما

کفلش بسکه ز گل باج نزاکت گیرد
لاله‌سان داغ نماید ز ملاقات هوا

لاله بر سبزه کمر غنچه کفل سوسن گوش
برق تک سیل عنان ابر سفر بحر شنا

الفلک سیر قمر جبهه که از شوخی ناز
برق جولان شده در شفق نیلگون خنگ

گشته از تیزتگی در جلوت خاک بلب
گرده از نرم روی قدمت خاک صبا

شعله پیدا ز تند روی که غبار ره تو
گشته از چشم غزالان ختن و ختا

باغ جولانت ابرق و شرر سنبل و گل
نمکده رفتار تو با چشم و نگه آب و هوا

شعله از سنگ و گل از رنگ تک سم تو ازان
چون نیفتد ز سمت راند و تا بکجا

چقدر آئینه که از نعل تو سازد خورشید
گیرد از مقدم تو چشم رکابت جلا

چقدر زمزمه گستاخ سخن پیچو اسیر
زین از صدق نفس دست بدامان دعا

تا بود برگ خزان شعله گلخن افروز
تا بود برگ گل آئینهٔ گلشن پیرا

از ثنای تو زبان طوطی حیرت بیان … از گل مدح تو دل بلبل توفیق نوا
پرتو اخگر تا بشد دوزخ جاوید … پیکر کاهی بدخواه ترا کاه ربا
کعبه مسند ما را قبله حاجات روا … ای تو زنده دو عالم چو دل و جان دعا
دارم از رحمت چشم دو تمام بخشش … گر توای نایب احسان خلق اندر دو سرا
نام نیک اثر توبه و ایمان ورع … بخشش و عفو و کرم رحمت احسان و عطا

تشبیهی بر لب دم ریز که گلزار کنم … خشت او از گل اخلاص بتوفیق خدا

[illegible]

خنده گل همزبان جلوه سرو آشنا … باده گلگون به پیش ساقی نگو دن بیا
بسکه ز گلشن رسید موج رطوبت به ابر … پنجه خورشید را سایه گل شد حنا
سرو ز یاقوت گل ترک مرصع کمر … لاله ز سیلان رنگ شوخ ملمع قبا
بال تدرو هوا زینت فتراک باغ … جلوه رنگین گل حلقه دام بلا
خاک گلستان چو پر موج جوهر شمشیر … رنگ بیابان چو دل آینه دار صفا
بسکه زمین همه از رنگ لطافت گرفت … آینه خاک شد ساغر گیتی نما
باغ پریخانه شد چو صبا دیوانه شد … آب پی هوا حباب آتش و تمام صبا
قمری از آغوش سرو ناله رعنا کشید … گرد هوا گلستان بلبل رنگین نوا
نیست عجب گر بهار افگند خورشیدا … خط شعاعی کند سبز چو زرین گیا
لاله بصحن چمن شمع مرصع لگن … شوخی برگ سمن جلوه ید بیضا
جوش گل دیا سمن نای سبو پا و جام … سبزه و سرو چمن چشمه آب و هوا
زمزمه مرغان نغمه از نمک مسرت … غنچه بتسبیح نغمه در چمن بوریا

مستی سیر و بهار برده عنانم ز کف ‌ ‌ ‌ چون نشود بیخبر زمزمهٔ مطلع ثنا
بادهٔ رنگ گل بی خمار عیش گلستان سبا ‌ ‌ ‌ سر ز مستی کند تکیه بدوش هوا
ساقی تکلیف مست با ورع دختر آشنا ‌ ‌ ‌ باده بخوردن ستم توبه شکستن خطا
بسکه طراوت چکید از گل ابر بهار ‌ ‌ ‌ ذرهٔ لب تشنه شد قطرهٔ بحر هوا
سبزهٔ سیراب موج نسخهٔ عمر ابد ‌ ‌ ‌ دیده ز خاک چمن جلوهٔ آب بقا
نشو و نما جلوه گر دوش نهال ‌ ‌ ‌ فیض شگفتن رسا بال ببال صبا
میکشم از دود دل سرمهٔ بیگانگی ‌ ‌ ‌ تا نگهی می کنم با نگهی آشنا
عشوهٔ مخمور را چشمک نرگس شراب ‌ ‌ ‌ گشته اندوه را خندهٔ گل خونبها
سبزهٔ طاوس شد سایهٔ دیوار باغ ‌ ‌ ‌ بسکه شد از عکس گل جلوه رنگین نما
آتش بید و گل سوخت لب باغبان ‌ ‌ ‌ دوخت باندام باغ شعله قبای رسا
ای ز غمت خوش نشین نقش طربهای ما ‌ ‌ ‌ کشته حشمت نگه بندهٔ شرمت حیا
خو ز تو الفت گداز ناز تو دشمن نواز ‌ ‌ ‌ صلح تو دیر آشتی جنگ تو زود آشنا
شوخی راز و نیاز محرم راز همند ‌ ‌ ‌ عمر محبت دراز رشتهٔ الفت رسا
شورش بحر جنون قافلهٔ موج خون ‌ ‌ ‌ مرحلهٔ عشق تو سلسلهٔ شوق پا
مستی جاوید را سرمهٔ ناز تو گرد ‌ ‌ ‌ آنکه ز حیرت کشید چشم مرا طوطیا
جلوهٔ صیاد عشق داده غبارم بباد ‌ ‌ ‌ گردش چشم غزال حلقهٔ دام فنا
عمر ابد می چکد از دم تیغ ستم ‌ ‌ ‌ حلقهٔ فتراک عشق موجهٔ آب بقا
شد بره انتظار دل ز طپیدن غبار ‌ ‌ ‌ چند خوری از کسی وعدهٔ فریب وفا
در ره آوارگی منزل آرام نیست ‌ ‌ ‌ کوشش بیهوده چند در گرد هوا

وز یمین اعتقاد مشق نوای کنم | در بغل برگ گل شمیم مدح و ثنا
بن امام امم شاه نجف کز شرف | داده ز اسمای خویش تهنیت مشق خدا
آنکه بجا کرد درش کرده جبین آشنا | پیکر تیغ ادا با فتح ابسته را
داغ جهان کنده را از دم تیغ آبرو | بازپسین دم شود سبزهٔ آب بقا
رشتهٔ ابر کفش حوصله پرداز آز | دانه گوهر برد مور از این آسیا
خلعت فرخندگی پرتو خورشید اوست | خاک بسر می‌کند سایهٔ بال هما
معجزهٔ انبیا سبزهٔ گلزار او | بلبل باغش کلیم سایهٔ خارش عصا
در ره اخلاص او ماندهٔ خضر خست | توشهٔ عمر ابد جز روش فنا
بی ثمر مهر او بی گل اخلاص او | خون محبت هدر حاصل هستی هبا
جرأت منصور او باده بی دردسر | شوکت فغفور او دولت بی منتها
بازوی توحید او قوت شرع رسول | پنجهٔ توفیق او سایهٔ دست خدا
ذرهٔ خورشید را تسبیح طواف درش | سلسله جنبان شوق سلسلهٔ انبیا
بر صفت ذوالفقار پاس زبان لازم است | تیغ سخن سر کند لغزش از معنی جدا
زخم نمایان او جوهر رخشان او | صبح بهار عدم شام خزان فنا

دشمن رنجیده را گلشن دوزخ شکار
خصم جگر تشنه را شعلهٔ کوثر نما

تحمل گر شود اندیشه زما | چکید از شیشهٔ دل خون خارا
جراحت کوش اگر جالنست اگر دل | محبت کیش اگر یارست اگر ما
میسر شد از دست آباد دل اما | چه کم دارد ز حسرت‌ها و غم‌ها

قصیده [illegible]

نگه در دیده چون موی بر آتش — نفس در سینه چون خارست لب صحرا

ز اشکم رشته الفت رگ دیبا — ز آهم بسته وحشت بال عنقا

نمی فهمم غم از شادی می از خون — نمیدانم لب از ساغر سر از پا

تنم خاری طپان در بحر خون — دلم سیلی روان بر روی دریا

زبانم خنده گل میزند جوشش — دماغم خشک و دل خون همچو مینا

بر افگن پرده از رخ بے محابا — یکی کن وعده امروز و فردا

خس و خاشاک صحرا لعل خشان — صف آرا گریه مستانه ما

سر و موج طوفان می سرایم — غبار راه اشکم جوشش دریا

رگ زنجیر سودا می گشایم — بجوش غلغله بهار از رشک صحرا

گلستانم نیارم جوش شکر خندت — گل آئینه در باغ تماشا

ز خوبیت نازها چون شعله سرکش — ز قدت فتنها چون سبز رعنا

چه گریانم چه حیرانم چه خندان — چه بیباکی چه رعنائی چه زیبا

ز وحشت باج میگیرد نگاهت — دلی دارم زیارتگاه عنقا

تحمل میرسد از باغ زخمم — فدای خنجرت جان تمنا

تبسم می چکد از جوش ناکم — شکار خنده ات شور نمکها

بگردم فتنه خواهد بست زنار — ز خاکم سرمه خواهد گشت بینا

پریشانی نه بیند زلف مشکین — پشیمانی ندارد چشم شهلا

ادب آئینه دار بزم حسرت — نگه دزدیده میسازد تماشا

سخن عصمت سرای خلوت کیست — که پنهان میکنم از معنی انشا

وضو سازد زبان از آب کوثر
سراید چو ز مهر و مدح زهرا

چراغ عصمتی فروزی که نورش
بود در پرده صبح عالم آرا

بهار رحمتی جوشی که بخشید
ز برگ غنچه عصمت را حیاها

ز تقریش لب ار نازد تا بمحشر
ز نامش نام بالد تا الغبرا

صدف دل گوهر پاک اعتقادی
ز تسبیح شمارش اشک مینا

شبستان چراغ حق شناسی
ز فانوس دلش فردوس فردا

چمن آئینه دار محبت اوست
بهار شوخ چشمان نقش دیبا

حیا گر یاد او می کرد می شست
غبار یوسف از چشم زلیخا

ادب گر نام او میبرد می جست
غزال الفت مجنون و لیلا

ز شرمش سایه مژگان ساقی
کشد میل حیا در چشم مینا

ولی را نور ایمانش جلی پوش
نبی را دامن پاکش مصلا

فلک فانوس قدر او چراغست
نمیسوزد ز شرم این شعله رسوا

زمین گردون رایش آفتابیست
نمیگردد ز عصمت عالم آرا

سراسر نور گردون آفتابی
ز عفت کسوه‌اش چون ذره پیدا

یکایک راز وحدت انتخابی
ز شمع خلوتش اندیشه ترسا

تواترهای خورشید شفاعت
ز دامن پاکیش آئینه پیرا

غلام کمترین اقبال یوسف
کنیز کمترین قدرش زلیخا

غبار درگه رفعت جنابش
ریاض دردها فردوس اعلا

طواف بارگه دین اساسش
صلوة من ادا احصار القا

وحدنا کعبة یا معشر الجن | امرنا ربنا صلوا علیها
نبوت مشرق تا پرتو اما ما | زهی جاروب راهت لف حورا
خطایم گر دهد رخصت بگویم | جراحت دیده حرفی شعله انشا
سرشکم گر دهد فرصت بنالم | بخون آغشته رازی حسرت افزا
دلی دارم ز شوخیهای امروز | مصیبت خانهٔ امروز فردا
غمی دارم ز نافرمانی نفس | فزون آر آرزوی حرص یغما
ملامت خانهٔ ویران ساز امید | ندامت مصلحت بین تمنا
سر و برگ عیشم ناسپاسی | نوای شکر وصلم حرف بیجا
نفس بی رخصت آئینه طوطی | زبان بی منت اندیشه گویا
نم عصیان محیط شعله خیز است | غم در آتش از آشوب دریا
گناه از موبمویم بسکه زد جوش | چو گوهر آب شد خونم ز اعضا
گل باغ فراموشی نگاهم | خجالت تا بکی از چشم بینا
کلید قفل بیزاری زبانم | چه گویم چند ازین ناگفتنیها
ز اشکم خون روان گلشن بگلشن | ز آهم دل دوان صحرا بصحرا
نگه دزدیده ام فانوس مسجد | نفس در سینه ام زنار ترسا
خجالت کبر و عجزم سیلاب بی موج | گنه گرداب جرأت بی محابا
گرانجانی ز شوقم پای در گل | تبه کاری ز عمرم باد پیما
سخن بر لب جراحت زار افسوس | تاسف زخمی تیغ مدارا
نگاهم را پشیمانی متوکل | دماغم را پریشانی مهنا

فغان از هرزه گردیها درین باغ | پشیمانی دو چار کس مبادا
ندامت بر چراغم گشته صرصر | درین غفلت بروز آورده شبها
غبارم میرود بر باد افسوس | ملامت تند خو دل ناشکیبا
جگر از زخم شمشیر ندامت | نفس پر کرده گلزار تماشا
فغان از گرم خوئیهای غفلت | امان از خام سوزیهای سودا
نه قولم قول سنی کردار کردار | چه سازم آه زین شرمندگیها
کدورت خانه سینه خاطر من | سواد اعظم اندوه بیجا
مسلمان کافرم کافر مسلمان | نه دینم رونقی دارد نه دنیا
نه با گل الفتم گیرا نه با خار | نفس سوهان تر از اعدا احبا
سراپا جسم ام ای نور شفاعت | سراسر دردم ای جان مداوا
کریمی بهره از خوان دنیا | شفیعی قطره از جام عقبا
دلت آئینه مطلب روائی | تو میدانی دگر ناگفتنیها
شفاعت پرده دارت هر دو عالم | مبادا سایه ات کم از سر ما
گل آتش گل زخشم گل داغ | چمن پیرا بهار عمر اعدا

اسیر بی سر و سامان کلامت
سرود زهره شد در مدح زیبا

تا بکی از سرگرانیهای چرخ بیوفا | مرکز سرگشتگی باشم چو سنگ آسیا
چند در دل بشکنم پیکان زهرآلود غم | تا بکی در سینه دوزم کاوش خار جفا
میشوم پامال محنت گر نگیرد دست من | آفتاب اوج شاهی سایه لطف خدا

جوهر آئینهٔ شاهی صفی کز بیم او
بوی گل بیرون نیارد از چمن باد صبا

آن شهنشاهی بلند اختر که از روی قدر
شاهباز همتش را ننگ از صید هما

آن فلک قدری که از بهر شرف هر صبح و شام
آفتاب آرد بخاک آستانش التجا

پرنیان پوشد بعهدت از پر پروانه شمع
کاه از عدل تو غضب میکشد بر کهربا

کی شود راضی بغیر از حشمت اسکندری
چون کند دریوزه از خیل غلامانت گدا

گر نشان ننهد گریبانش ز طوق بندگی
دشنه بر پهلوی خصمت میزند بند قبا

آتش دوزخ ندادی گر مکافاتش نگین
دهر میگردید بر کامت چو چشم اژدها

بسکه با پیکان بود دمساز مینداری که هست
با دل سنگین عدویت جذبهٔ آهنربا

میتواند داد فیض قطرهٔ ابر کفت
خار را در کام آتش یک چمن نشو و نما

گر هوای بر سر بدخواهت افتد چون حباب
هستیش را میدهد تحریک بر باد هوا

از پشت نهنگت موج دریای غضب
جوهر فولاد تیغت چین ابروی قضا

نرم پر شود جهان از بس ز عدلت آرمید
بشکند چون شیشه گر دل از وفای جفا

ایکه بر آیات عزمت بهر تسخیر جهان
آیت نصر من الله زد رقم کلک قضا

گر ز دریا خط فرمان عزمت بگذرد
موج طوفان می نهد زنجیر بر پای صبا

مهر ایوانت که رشک آسمان هفتم است
از چهار ارکان ستونها ساخت معمار قضا

آنچنان بر باد دادی گرد دیرینه که نیست
جز دل حشمت برای آشیان جغد جا

تا ز منع می کشی فرمود عدلت تیشه سنگ
جام عیش لاله را بر سنگ خارا زد صبا

شحنهٔ منعت زند بر شیشهٔ افلاک سنگ
گر کشد یک صبحدم خورشید ساغر بر ملا

سایهٔ ایوان جنت جنت المأوای عیش
آستانت دردمند فاقه را دار الشفا

از طلب فارغ بود سائل ز رایت همچو غیب — از لب خاموش سے قہمد حد میشہ مدعا
کرده جا ہر کجا گیاہی بود در عالم نہان — بسکه از ابر سخایت میچکد آب بقا
کام بخشا از ثنایت شد زبانم کامگار — شکر این نعمت نباشد چون دعای بیریا
مسند گل تا نهد در باغ سلطان بہار — تا چراغ لاله روشن گیرد از باد صبا
تاج و مسند را ز فر شاهیت زینندگی — بزم دولت را ز شمع نور اقبالت ضیا

پایهٔ دولت ز جاهت بر فلک کرسی نشین
حشمت همت را غبار آستانت طوطیا

قصیده در تعریف شیخ [illegible]

تا شد می هوای ترا ساغر آفتاب — بریزد بکام تشنه لبی کوثر آفتاب
چون نشاء درد جام ترا ساغر آینه — چون ذره گر دراه ترا گوهر آفتاب
گردد اگر بهار هوای تو شعله تاب — چون گل ببزم سایه کشد ساغر آفتاب
روز و شبم ز یاد تو رنگین بهار بود — خون در جگر ستاره و دل اخگر آفتاب
گلدسته بند جلوه بگلزار سے رود — خرمن کند بیک سر بکید اگر آفتاب
در نرد آرزوے تو نقش مراد نیست — بیرون نبرد مهره ازین ششدر آفتاب
در گلستان کوی تو چون گل بخون طپید — گر ز مهر شبنمے فگند بستر آفتاب
حسن پرست بزم تو چشم ستاره دو — از دور جام یافته پرور آفتاب
گشتم غبار راه تو روشن چراغ من — از سایه ام جدا نشود دیگر آفتاب
حسرت گداز تر دل بے التفات تو — سوزد سپند ذره درین مجمر آفتاب
دست منت و سایهٔ دیوار کوی تو — طومار جرم نکشائے در آفتاب
سرگشته نگاه که شد جرم آسمان — پامال جلوه ہاسے که شد در سر آفتاب

خون شد دلم بشوخی مژگان چه احتیاج — ز مهر شبنمی نکشد خنجر آفتاب

گر مانع نظاره نباشد حجاب دوست — گردد برنگ آینه صورتگر آفتاب

شامم ریاض حسرت و صبحم بهار درد — داغ حبابم ستاره و چشم تر آفتاب

هستی متاع کاسد سوداگر آسمان — عالم طلسم فتنه و افسونگر آفتاب

در حیرتم ز دست اسیر تسلیم نیستی — دارد همای ذره بزیر پر آفتاب

ترسم ز شرم دعوی شبهای تار من — در روز حشر وا نکند دفتر آفتاب

پرواز میکند سحر از بال شام من — دارد در آتش از نفسم شهپر آفتاب

بستم بطرهٔ دل و اشکم بخون تپد — از ناله بر رشته کشد گوهر آفتاب

دارد نفس گداختگی اختیار من — گاهی بدام سایه طپم گرد در آفتاب

شب صیدگاه گریهٔ انجم شکار ماست — پیدا دم صبح رنگ ببازد در آفتاب

شامم ز فیض دل سحر بال بسته است — دارد بزیر بیضه هزار اختر آفتاب

نظاره از حجاب حجر آب میشود — در سایه گر نشست هما دربر آفتاب

دارالشفای کوی تو دیدار داریست — سایه بجبهه صندل دردسر آفتاب

از مژه غزال چرخ رمد چون غزال شوخ — تا گشته صید سایهٔ پیغمبر آفتاب

در پرده جلوه گر نکند نور رای تو — گردد فلک برنگ شفق اخگر آفتاب

صبح ابد جبین اطاعت کند غبار — گر دست سجه باز نشاند بر آفتاب

از ذره ذره کوثر دیگر عیان شود — گر پر کند بیاد لبش ساغر آفتاب

گر ساقی بهار کشد یاد عدل او — گردد حباب ساغر نیلوفر آفتاب

فردوس صبح سجه شماران دین اوست — در رشتهای نور کشد گوهر آفتاب

نور خداست کاتب احکام شرع او
تقدیر خامه صبح ازل مسطر آفتاب

گلزار صید سایهٔ خلد آفرین اوست
در سایه اش چرا نکشد ساغر آفتاب

هستی محیط فتنه و حفظ تو ناخدا
طوفان قضا سفینه قدر لنگر آفتاب

عالم بهار آفت و شرع تو باغبان
شبنم بخواب راحت غارتگر آفتاب

از ذره ذره معجز شق القمر چکد
گیرد اگر نه خنجر تو جوهر آفتاب

موج شکستگی زند از خون لعل جوش
بر کوه اگر ز ذره زند شهپر آفتاب

در خطبهٔ ثنای تو چون موم آتش است
گر فی المثل نظاره نهد منبر آفتاب

در عرصه که بهر صف آرائی ظفر
تا زد غبار توسن عزمت بر آفتاب

هر کس که بسته دست فلک در رکاب تو
پیچیده است پنجهٔ موی در آفتاب

رحمت شود عیان چو عرق بر جبین پاس
تابد اگر ز لطف تو در محشر آفتاب

پرواز اوج نعت تو حد اسیر نیست
ای آسمان قدر ترا چیدر آفتاب

زنتم که آشیان بریاض دعا کنم
چون غنچه تا ز بیضه برآرد پر آفتاب

شمع حسود دین ترا صرصر آسمان
بزم مطیع شرع ترا مجمر آفتاب

دارم امید آنکه بکشت گناه من
از فیض رحمت تو شود کوثر آفتاب

گرم دارد شوخی هنگامه را با آفتاب
میرد از سایهٔ خود میدود با آفتاب

جوهرے از ناز خون دارد دل صد نشتر
گر کند یک ذره با حسن تو سودا آفتاب

ذرهٔ آخر در خور همت بجائی میرسد
میدهد از مشرق تابان دل ما آفتاب

دل شکار ابروکمانی را که در میدان حسن
تیر مژگان افگند بارش اگر با آفتاب

صبح تا محشر ز بیم وحشت میگریزد در عدم / گر صدف از پرتو رویت مدیا آفتاب
از تماشای رخت عالم تجلی خانه ایست / موج دریا آفتاب و خار صحرا آفتاب
بیحجابان دو عالم باده نوشان ترا / آسمان بزم و شفق ته شیشه مینا آفتاب
گر به بند واحتیاط تنقل دست آسمان / نتیجه گیرد سایهٔ خار جنون با آفتاب
عشق معشوقست اگر نشاطه باشد بکی / میشود آئینه دار چشم حربا آفتاب
خار عاشق گر نباشد هم بهاری میکند / گل کند در گل چراغ تیرهٔ ما آفتاب
هر کرا همت ببندد افتد سوار مطلب است / میشود آزادگان نقش بریا آفتاب
عالم تجرید را آب و هوای دیگر است / سیر دنیا میکند میکند بی توشه تنها آفتاب
قبلهٔ دل موکب شاهی که در گرد رهش / ذره بیند خویش از تشنگی جا آفتاب
ناخدای کشتی ایمان امام منتظر / آنکه داند جم اکبر انور او را آفتاب
شب اگر کفر خلاف دین او خواهش ز و / اژدها گردد طلوع صبح موسی آفتاب
تا کند با دود ماتش نسبت ایمان درست / در عدد اثنا عشر خویش کرده ما و آفتاب
آن ید اسلامی که از جوهر کره ها بست و برد / در نیام صبح صوری تیغ او با آفتاب
یک قلم از سایهٔ او برش نمیگردد جدا / می شناسد حد ذات خویش را دانا آفتاب
مجمر دلها به بزم انتظارش سوختم / شوق میبارد که سر بر زد ز هر جا آفتاب
بسکه صبح مقدمش هر شب ز دلها میدمد / سر برارد جای دود از بام و در ها آفتاب
ای خوش آن دولت که در صبح ظهور بینش / در سلک گرد ضعیف ماروبا آفتاب
خاطر آگاه او آئینهٔ وحدت فروز / گرد جولانگاه او صبح و ثریا آفتاب
هستی خود وقف راه انتظارش کرده ایم / اجزای سر بر زند در دیدهٔ ما آفتاب

بر گران بشکست دشمن هوش میدارد سبک
تیغ او دل میزند بر فرق خارا آفتاب

ابر نیسان کف نژادش از دل دریایی
جای گوهر میکشد در جیب دریا آفتاب

کفر سوز از دل قوی سازا طاعت لشکرا
ای فلک از بهر اشارت مهیا آفتاب

انتظارت صیقل آیینهٔ اخلاص من
در دل پاک اعتقاد من هویدا آفتاب

اینک اینک صبح دولت میدمد زان آسمان
میرسد گرد سپاهش میدمد با آفتاب

شبنم اخلاص دست انداز خارکش شد
گر بگیرد در دست دنبار زیر دنیا آفتاب

شمشیر عشق را نمک شهره جوهر است
تا گریه پردگی نشود خنده تر است

این صوت و وجد صوفی ناحق‌شناس را
تکرارهای لال پرافشانی تر است

روشندلی زیر تو آزادگان طلب
آیینه زنده کرده نام سکندر است

شهرت بگرد آبلهٔ پا نمیرسد
عنقای عشق را دل دیوانه شهپر است

کی بوالهوس بمرتبهٔ عشق میرسد
گر جام جم غبار شود جم سکندر است

موج اجابت از دل ما جوش میزند
سرچشمهٔ قبول دعا دیده تر است

میسوزم از خیال قد و چشم بر
گر در هزار رم از پی پروانه بهتر است

بیگانگی نخوانده کتاب نیاز و ناز
بحث جنون دگر سبق عشق دیگر است

روشن تر از چراغ دل ما ایاغ ما
ما را چراغ سوخته فرخنده اختر است

نقش و نگار صورت و معنی اشاره است
آیینه دیگر است و دل پاک دیگر است

نشناختی مرا چکنم از تو داد داد
گر خاک میشوم نفسم شعله جوهر است

گر خطبهٔ نیاز نخواندم زمن مرنج
بیگانگی میان من و یار مختصر است

دیوانگی غبار مرا میدهد بباد
اکسیر بی‌نشانی ما کیمیاگر است

ما از تغافل تو بیکجا نگشته‌ایم
دل جای دیگر است و نگه جای دیگر است

دیگر چگونه است که با آنی همین بس است
گر گوش و هوش مست خموشی سخنور است

فریاد ما بباد خموشی که میرسد
گفتن همه زبان شده و گوش ما کر است

یک حرف بیش نیست ز تعبیر راز ما
معنی یکیست گرچه عبارت مکرر است

گر شمع قامتی نشناسد بنیر حقیقت
خاکم ز خون مشهد پروانه بهتر است

ما را بجذبهٔ دل تو نیست با گداز
درویش گشته‌ایم قناعت توانگر است

سوختن جنت پرستان فنا بستر است
عالم آسودگی زیر نگین اخگر است

اهل دل را هر نگه آئینه روز غم است
هر سر خاری بچشم ما بهشت دیگر است

برگ سیر اش لب نشکست بارش تشنگی
سایهٔ نخل محبت آفتاب محشر است

تشنهٔ رحمت نمیدانم که ترسم از گناه
هر سر مو بر تنم سرمشق موج کوثر است

صید منت گشته هرکس در خور امید خویش
خضر یک عمر ابد شرمندهٔ اسکندر است

منت هر کس ندارم گرچه خونها میخورم
همچو شمشیر استخوانم پر ز مغز جوهر است

شعله تدرو دام پنهانی چه میداند که چیست
شوخی پروازش از رنگینی بال و پر است

خاکسوی گشته ما را کیمیای روزگار
گرد خواری بر جبین مرد آب گوهر است

توشهٔ راه دلست ما را هوای گریه بس
ابر را سرمایهٔ ادراکی چشم تر است

سوختم دل تا کنم بر خلق روشن از عشق
گوهر دریای خاکستر فروغ اخگر است

یاد طاقت در میان گریه گرداب بلاست
کشتی شوق آزمایان خطر از لنگر است

یک هوا دارد مزاج گرم و سرد روزگار
شش جهت از چشم بینا یک طلسم بیدر است

موجه اشکست قفل بستهٔ دل را کلید
گوهر فیض ابد در مخزن چشم تر است

آگهم از اختلاط جمع و خرج روزگار
سحر و بر یک نسخهٔ منتهای یکدفتر است

برق در کشت محبت کار باران میکند
حاصل آتش پرستان خرمن خاکستر است

کرد تعمیر جنون چندانکه عالم شد خراب
کعبهٔ من خلق را از مهر من اولیتر است

از شکستن شد بنای کعبهٔ دلها درست
خاک ویرانی ز خون مومیائی بهتر است

سینه صافم خصم را از هر پریشانی بود
کینهٔ ما دوستان را صندل درد سر است

پارهٔ لخت جگر در جیب دامانش کنید
هر که میگوید نهال عشقبازی بی بر است

اهل دل کی انتظار مزد فردا میکشند
حق پرستی دیگر و مطلب پرستی دیگر است

گرچه در پرواز تحقیق است اوج کارگر
گر در راه شرع شهباز حقیقت را پر است

شرع اقلیم هویت شاه فرمانروا است
شرع دربانی ز دین حضرت پیغمبر است

احمد مرسل وکیل مطلق پروردگار
آنکه آب گوهر پاکش زلال کوثر است

کوی عشق است اینکه می آید غم و جان میبرد
باد از اینجا بوی پیراهن بکنعان میبرد

کوی عشق است اینکه چشمت طفل بازیگاه او
یاد عاشق رنگ از روی نگهبان میبرد

کوی عشق است اینکه هر شب ذره خورشید گر
دستهٔ ریحان برای خوانچه‌دان میبرد

کوی عشق است اینکه تعمیرش ز آب گوهر است
از در و دیوار فیض ابر نیسان میبرد

کوی عشق است اینکه هر جا سایهٔ دیوار او
از دل زاهد خیال حور و غلمان میبرد

کوی عشق است اینکه باشد پری خاک درش
دل ز ما آب از گهر رنگ از بدخشان میبرد

کوی عشقت اینکه زین کو هیچکس محروم نیست — کفر چندین ساله گر می آید ایمان میبرد

کوی عشقت اینکه می آید اسیر میشود
مطلعی میبردم بیدل معنی غزلخوان میبرد

گردش چشم تو جان از دل دل از جان میبرد — وحشت حسنت سرو ناز از یاد بستان میبرد

سنگباران گلستان شاخها جام جم است — صرفها دیوانه ام در سنگ طفلان میبرد

وادی عشقت یاد گریه کردن آفت است — کوه را موج سراب اینجا بطوفان میبرد

یاد اگر بر دوشت عالم را ز منت فارغیم — آب پیکان گشته ما را ز میدان میبرد

گر نه بالینم قیامت سر بر آرد دور نیست — خوابم از سودای آن زلف پریشان میبرد

صبح دیگر در خور این گفتگو پیدا کنید — حشر کی افسانهٔ ما را بپایان میبرد

با خیال خوابگاه سایهٔ مژگان شوخ — وحشیان را مست از صحرا بزندان میبرد

از فسون دورباش غمزهٔ طاقت فریب — زاهد خلوت نشین را تا بیابان میبرد

سینه چاکی بست آورده تا دامان حشر — دست ما کی بعد ازین نام گریبان میبرد

جذبهٔ بی اختیار شوقم از جا برده است — شهر تا شهرم بیابان در بیابان میبرد

صبح از خاکم گل خورشید بر سر میزند — شام از خاکسترم اختر بدامان میبرد

شعلهٔ مرهم کاری داغم چه میداند که چیست — دست و بالم کرده ناموس طبیبان میبرد

هر طرف روح شهیدان در رکابم میرود — عشق هر جا میرود ما را بسامان میبرد

با جمعیت نمیسازد دماغم را چو گل — از خودم تعبیر این خواب پریشان میبرد

تر زبان افتاده نطقم در بیابان سخن — خضر توفیقش بسمع شاه مردان میبرد

فقر از تأیید او تا دیده بازوی فلک — مور همت نرد اقبال از سلیمان میبرد

دانه گوهر برغم برق گوهر می کند
رشحه گر از کفش غمدیده دهقان میبرد

مینزد برق کیوان شیشه خورشید را
گر سر موئی سر از سرحد فرمان میبرد

قطره کز دست ادب آید از سائل بیاد
چون دو گشتی بحر و ساحل یا بطوفان میبرد

قطره گوهر محیط جویبار حلم او
چین موج از روی پرآشوب عمان میبرد

شبنم گلزار خلد از عیشگاه خلق او
داغ هجران گل ز یاد گلستان میبرد

در شکستن پیش شد ناکامی فقر از کفش
ذره داد همت از خورشید تابان میبرد

غنچهٔ پیکان تیر عدل خویش از نصیب
زور بازوی دل عاشق شکالان میبرد

گوشهٔ ابروی تیغ برق سوزش مصاف
رنگ هستی از رخ فغفور و خاقان میبرد

ششجهت یک صیدگاه باز دین پرواز او
کفر اگر عنقا شود دلبسته کی جان میبرد

صیقل آئینهٔ دین بینش همچو دود
رنگ کفر از روی آتشگاه گبران میبرد

چار ارکان در حساب هفت اختر شمار
چرخ اگر مردست یکمو سر ز فرمان میبرد

برق تیغش چون بفرق خصم گردد شعله بار
مفت خود میداند انجام گر اگر جان میبرد

هم قضا کمتر ملازم هم قدر کمتر غلام
چاکر این آستان هم دین هم ایمان میبرد

گاه بخشا داور است پا بالا یک جا کرا
عرض حالی میکند ضعفم اگر جان میبرد

روشنائی شمع از افسرده جانان بنخرد
دلگشائی صبح از شام غریبان میبرد

در سراب زندگی اثر کی غفلت دیده را
موکشان هر سو بند انتهای عصیان میبرد

در کنار خلوتم وحشت نمگیرد دست او
در میان کثرتم خواب پریشان میبرد

رنگ بیداری بر ویم کی تواند دیدنی
آنکه نامم دعوی خواب پریشان میبرد

گشته تا بالین راحت الفت دشمن مرا
خواب خوشم در بستر خار مغیلان میبرد

زخم کاری مرهم خون گرمی یاران خوشست
عرق خون باد دلم گر نام درمان میبرد

بخیهٔ چاکم مدام از گرم خوئیهای خصم
میگدازد غیرتم گر نام خویشان میبرد

مرهم داغم تمام از مهربانیهای خصم
می هراسم باد اگر بوی بیاران میبرد

از خجلت چه شد دریا فزونی میکند
قطرهٔ دارم که آب روی عمان میبرد

برده انداز رشک ما جمعیت خاطر ز من
گفتگو از خاطرم تاراج عصیان میبرد

بسکه محروم ز رحم و انصاف مروت دیده‌ام
می سپارد جان دلم گر نام ایشان میبرد

دورهٔ چشم سپندان یکادی واجب است
نان شان در سفره آب روی مهمان میبرد

مهربانیها ستر دشمنی ها بیشتر
آب شان آتش برای تشنه کامان میبرد

سخت میگیرد اگر دل یاد ایشان میکند
داغ میسوزد زبان گر نام ایشان میبرد

گر بکام دل بنجی گریه سر میکنم
غیبن یا مهان خنده صد لب تاوان میبرد

منکه بیزارم ز عالم عالمی بیزارتر
درد دیرین از دلم لطف شه آسان میبرد

دل غنوده که از عالمی خبر دارد
سکندریست که آئینه زیر سر دارد

فراق را ز دل سنگ خم می آید
تحاشی که نه قاصد نه نامه بر دارد

بهار عافیت هر که مست خرسند است
اگر غلط نکنی بید هم ثمر دارد

چه خواب دیده که تعبیر او نگشته وصال
کسیکه بستر راحت ز نیشتر دارد

اگر قضای جهان سر بسر چمن گردد
هوای تنگدلی فیض بیشتر دارد

بجوش لمعهٔ خورشید واری تازی
که در هوای تو هر ذره بال و پر دارد

چه شد که اینهمه سیماب موج میرقصد
طپیدن دل ما مطلب دگر دارد

بروز معرکه گفتگو چو گرم شود — کسیست مرد که نی تیغ و نی تبر دارد
نه آنکه از دو طرف هر چه هرزه‌ای افتد — بخاک غلطد و خود را کشد که بر دارد
غرض که صحبت یاران ز لفظ و معنی بود — درا بمیانه بیگی گر نقاب بر دارد

اسیر مبدء افیاض عشق شمارم
که خاک درب درش عار از گهر دارد

تپیدن دلم از چشم او خبر دارد — پری ببالیه هر قفس بال و پر دارد
اگر بموج رسد با هوس زمین گیر است — چه شد که کود دل از تیغ تا کمر دارد
دلم بهمت قناعت چو نیشکر خاک است — که تیشه بکف از پاره جگر دارد
بقدر هر چه رسد می‌رسد تسلی شکر — نظر برزق نه کمتر نه بیشتر دارد
باین امید که روزی مگر بهمت عشق — دو چار گردد و گوید که گنج بر دارد
هزار گشته او در دوستی سحر دارد — هزار مشعل خورشید بیشتر دارد
دو چار عید رسیده میشوم مبارکباد — تپیدن دلم از سال و مه خبر دارد
بگنج خانه مقصود می برد دل ما — کلید قفل اثر ناله سحر دارد
بهار چاک دل صبح عشرت آباد است — که برگ برگ گلش خنده دگر دارد
خوشا کسیکه درین دم بر غم چرخ دو رنگ — ببام چرخ رود جام و شیشه بر دارد
درین سحر که دلم بیقرار اخلاص است — هوای مدح گل باغ بو البشر دارد
بمدح مسند زهرا نسب امام حسن — که یاد لعل لبش زهر در جگر دارد
شهی که گر نبود مصلحت شعار آتش — تواند از مه و خورشید گنده بنوالی
بر غیبت از ره ز الماس سوده آب خورد — شریک خاصیت شیر با شکر دارد

بگل ریاض امامت بهار باغ نبی — کمال مرتبه از جد و از پدر دارد
اگرنه خلق عمیمش بود شفاعت کیش — که روز حشر سر آسمان نخواب دارد
پدر امام و پیمبر نسب تمام حسب — که تیغ تیزش از قهر حق نظر دارد
بانکه جلوهٔ برقی نموده است هنوز — ز بیم خنجر او ابر چشم تر دارد
بچرخ بین که بیک حملهٔ جلال او — ز صبح تا به چمن چاک در جگر دارد
ز بیم آنکه به تیغش کجا دوچار شود — همیشه خون شده الماس چشم تر دارد

بغیر هر دو جهان آنکس نمی بخشد
که دهر در نظرش قدر مختصر دارد

موجهٔ آب بقا در لجهٔ خون جا کند — یاد ابرویت اگر گلگشت چشم ما کند
گر بداند لذت بیداری ما را ز رشک — صبحدم صد جلوه در هر پردهٔ شبها کند
سایهٔ هر خار مژگانی غزالی میشود — گر باین شوخی گذر از دامن صحرا کند
چون بلند افتد مذاق امتحان روزگار — در خیالی هر که می بینی برنگی جا کند
عرض طول دشت بر هم توسن ساز و از شراب — تلخ و شور بحر را از قطرهٔ رسوا کند
سخت جانی در محبت عرض طاقت بر نتافت — گرد برخیزد ز جا چون عشق استیلا کند
روزگار بی قانون گر طفل امید حریص — مطلبش در امتحان از بیضهٔ عنقا کند
زین نظر تنگان بس گم گشته وسعت ز بیان — چون تقاضا خواهد که با دست و دو ...
روزگار انداز داوّل صد گره در کار ما — عقدهٔ از خاطر فرسوده تا در ...
گر شود طی راه این وادی بتوفیق ... — شوق من اوّل طواف کعبه ...
صحبت خورشید بباید کیانتا تیر شوق — کار مجنون سایهٔ هر خار این صحرا شود

هر که سرشار محبت شد بهجران مبتلاست / آنکه از من میگریزد گو بچشم جا کند
در نظر آرد چو چشم حال شاه کربلا / کربلائی طرح در هر دامن صحرا کند
تشنه لب در یاد آن شاه حسین ابن علی / آنکه با تیغ ظفر چون روی در هیجا کند
از سر دشمن ز خون خصم در یک دستبرد / کوه را گرداب سازد بحر را آلها کند
آنکه گر در خواب بیند صبح عالم سوز او / آسمان از بیم در چشمش تخلخلها کند
خشک لب بحر یکه جودش میتواند کی گدا / دست دریا بخشش او دهقان صحرا کند
چون صبا پر کرده از دریوزه احسان او / برگ زرها را بدامان چمن زرها کند

مصلحت بین شد شهادت ورنه از تیر دلیر / آسمان کی میتواند با سگش غوغا کند

در رهش بزم سرشکی دیده تر بشکند / از جگر آهی کشم بال سمندر بشکفد
شمع هر بالین بقدر پاک بینی روشنست / گلبن آئینه از خاک سکندر بشکفد
آبروی مرد شمع خلوت تاریک اوست / کی بباز نگاه این وضع مکرر بشکفد
میچکد آب لطافت از خرام متانتش / بر زمین گر پا گذارد دیده تر بشکفد
هر که در دل بگذرد می آید از چشم سیاه / گر بگوهر گرم بیند همچو عنبر بشکفد
از نگاه پاک بینم حسن محجوبی رسید / چشم بد دور از گلی کز آب گوهر بشکفد
باغبان آب و هوای سایه مژگان اوست / سبزه ما بیدلان از جوی خنجر بشکفد
گرد جولانگاه او راسی تناسم از سحر / این گل سرخ از نسیم برق دیگر بشکفد
عشق میبالد بجوشش از گریه بسیار من / خاطر شاه از برای جوشش لشکر بشکفد
گل کند عمر ابد در نوبهار از زخم تیغ / چین ابرویت اگر بر روی جوهر بشکفد

در ریاض صبح صادق بشگفد گلهای فیض		همچو دل کز نشئهٔ استغنائش دین جعفر بشگفد

آنکه از گلزار خلقش گر نگه بوید بهار		خار خشک گلستان چون غنچهٔ تر بشگفد

آنکه گر از سجدهٔ درگهش بگذرد غافل سحاب		از زمین چون سبزه چنگال غضنفر بشگفد

صبح صادق از کجا رای منیرش از کجا		ذره با خورشید نتواند برابر بشگفد

جعفر صادق فروغ شرع توحید نبی		کز دم صدقش گل الله اکبر بشگفد

گر دهد سرورش بکام خط آزادی رواست		نوبهاری کز نم اشکش سمنبر بشگفد

عالمی از رشحهٔ ابر شفاعت تر دماغ		این ثمر دارد گلی کز باغ حیدر بشگفد

برق جولان توسنش گر سرعت آرائی کند		از غبارش باغها در دیدهٔ تر بشگفد

میجهد تا چشم خواب آلود قاصد وا شود		میرسد تا عقدهٔ بال کبوتر بشگفد

از نسیم جلوهٔ رنگین روح افزای او		گر بود خاطر نسید آئین بجد بر بشگفد

از نهیب تیشهٔ دشمن گدازش تیغ و زین		هر طرف در گرد ابر ادامی شمشیر بشگفد

از غبار فتنه خیزش در میان گیرد اگر		شام هجران سر بر آرد صبح محشر بشگفد

در ریاض طاعت آزادگان صدق را		دانهٔ تسبیح چون بار صنوبر بشگفد

خویش قدر نیست مدح چو توئی حد اسیر
لیک امید آنکه از قیمت مکرر بشگفد

از گل آشفتگی کاشانه ام گلزار شد		وز نم لب تشنگی پیمانه ام سرشار شد

آه اگر دیوانه کارش رسوائی کشد		از دل تنگم دو عالم یک گریبان دار شد

پنجهٔ بیطاقتیهای سرشک ما بیا		دامن صحرای رسوائی گریبان زار شد

سرمهٔ مینائی مستان غبار نیستی ست		هر که مرد از خواب غفلت بارهٔ بیدار شد

بینوایم گریه آخر میکند معمار خویش
گرچه تعمیر از دلم یکبارگی بیزار شد

پیش از احرام سفر مستان بمنزل میرسند
جاده بر داماند کاین مقصد ناهموار شد

درس طالع با فلک زیرک دبستان اندهیم
حال ما هر یک ز قدر دیگری اظهار شد

شکوه دارم از بخت خواب آلوده سیری پاس
کاش در عمری توانستی دمی بیدار شد

دیده ها بی اهل دنیا روزن ویرانه است
سیل هر کاریست هر جا آرزو معمار شد

جام جم داریم برکف صبح و شام اما چه سود
بخت اگر بیدار شد بر روی ما بیدار شد

ترک هستی کن از منصور محرم تر شده
حاصل نخل غرور آن بس که چوب دار شد

آشنایان را بچشم غیر دیدن لذتیست
شوخی نازست اگر یاد کسی اغیار شد

پاره دل ریختم در دامن سیلاب اشک
تا خس و خاشاک ازین سرمایه گوهربار شد

تا کمر بستم بخون آرزو در چشم دل
استخوان پهلوم شمشیر جوهردار شد

همچو بوی گل ز شوق جستجویش در چمن
سیر میکردم ریاض فکر مطلع زار شد

مطلع ثانی

نکهت پیراهنت مشاطه گلزار شد
لاله ها بیداغ گشت و غنچه ها بیخار شد

خانه بردوشی تو نشناسد مغیلان از کمین
اینقدر داند که عمرش صرف یک پرخار شد

سینه صافانیم اما تشنه خون خودیم
هر که در صورت بما دشمن نمیشد یار شد

کامجوئی گرچه ناکامیست بیدردانه نیست
گل ز شوخیهای بلبل در حصار خار شد

چار دیوار جهان در موج اشکم غوطه خورد
گریه کردم خنده بر گلزارها دشوار شد

تشنه جام محبت خضر را ده مدعاست
ذره خورشید را در خورد مطلب یار شد

آنکه بر هشیاری ما طعن مستی میزند
میتوان از باده هم مست و هم هشیار شد

بادهٔ شرع محمد کز فروغ ساغرش / چشمهٔ خورشید تا آب گهر سرشار شد

پرده دار خلوت وحدت چراغ بزم قدس / آنکه از نامش خط اندیشه کرسی دار شد

آفرینش را سحر خیز است نور پاک او / روزگار از پرتو خورشید او بیدار شد

آنکه گر افلاک از فرمان تیغش سر کشید / کهکشان مانند حناکش بگردن مار شد

ذوالفقار شرع او جایی که سر زد از علاف / بیم نامش کفر را انگشت زنهار شد

سینهٔ پاکش رموز قرب حق را جلد گشت / پرتو آئینه را آئینه دفتر دار شد

دین پناها معذرت خواه شفاعت مستدل / در خطایم نکتهٔ شایستهٔ اظهار شد

تا بدشمن هم رسد فیض شفاعتهای تو / شیوهٔ رحمی برای مصلحت انکار شد

پرتو شرع تو داد حق شناسی داده است / از گل نام محمد حمد برخوردار شد

سورهٔ قدر کلام آفرینش نور نیست / انبیا از نسخهٔ شرع تو زینت دار شد

جمیع خیزران از دلت درس تجلی خوانده اند
حق شناسی از کتاب خاطرت بیدار شد

عدم احرام طاعت بست هستی قامت آرا شد / نیاز هر دو عالم سجدهٔ واجب تعالی شد

شکوهٔ وحدتش روزی که زد طبل سلیمانی / دل مور طپید و اضطراب بحر پیدا شد

غبار از هی برقعا شکے از دلی خورشید / یکی معمار صحرا یکی سرکار دریا شد

فلک از جلوهٔ شوخ مه و خورشید مینا زید / ز غیرت سوخت دل خاکسترش آئینه سیما شد

بجواب از گلشن فانوس پیدم گل شمعی / دمے بر رویم از تا رسیکے ویرانه و آباد شد

نیاز و ناز را دادند دست اختیار اینجا / زمین و آسمان از عاشق و معشوق پیدا شد

میان مست و مجنون شست (دیرین) الفت نسبت / نگاهش روز اول با دل ما گرم سودا شد

دل ز تیغ تو ... الوان ...
الهی تا کرده ای از غبار غمرباست

زخم تیغت چو لب بر ما زند	گل در آغوش نشتر اندازد
نرگس سرمه سا چنین باید	خواب از چشم اختر اندازد
بیضه بوی گل بیاورده	چو غنچه منقار بر اندازد
دل تنگ کسی که با خویشم	تیر قربان برابر اندازد
چیده دل زخم آرزوی کسی	عود حسرت به مجمر اندازد
جان فدای کسیکه تا محشر	سر الفت بپا غر اندازد
شوخی التفات را نازم	هر نفس طرح دیگر اندازد
گر شرارم بکوی تو افشاند	گر غبارم به آذر اندازد
کو نسیمی که از خرابه دل	گرد بیگانگی بر اندازد
آتش بحر عشق را نازم	موج دام سمندر اندازد
غمزه تا کی به دیده تیر کشد	ناله بر سینه خنجر اندازد
دل گرفتار چشم صیادی	کز لب تا همین کبوتر اندازد
شد غبارم ز گرد باغ بهشت	در سر کوی او بر اندازد
گریه ام تر دماغ رسوائی	جلوه صبح محشر اندازد
نقش پای کسی که بر سینه نشست	مهره دل به ششدر اندازد
گریه از داغ سینه می آید	گل در آغوش اخگر اندازد
زخم خونی لبی به دشنامی	جوشش در آب گوهر اندازد

نالهٔ ما چه دشت آبادیست — رم نخچیل کبوتر اندازد
نازنین شوخ ترنمیباشد — تیر بر صید لاغر اندازد
جگر پاره پاره حسن من است — برق کو تا چو گل بر اندازد
غنچه عاشق خرام قامت کیست — دل بپاے صنوبر اندازد
جان شوخے فدای مژگانی — که کشد دست و خنجر اندازد
خون پرواز گل بجوشش آید — تا بپایش سرے در اندازد
سبز باغ جنون که بے ثمر است — سنگ بر نخل بے بر اندازد
زنده نام وفا که بے دارا — گل بجاک سکندر اندازد
کشتی آسمان خطر دارد — قلزم گریه لنگر اندازد
خلد نظاره را بهار بهشت — مرغ روح از قفس بپا اندازد
جلوهٔ او کجا بهار کجا — گفتگو دام دیگر اندازد
نکهت گل شود هوا گیرد — هر کرا سایه بر سر اندازد
بال بر دل کشاده صرصر یاس — چتر در آرزو بر اندازد
گریه وفاے بنام دیده شود — برگ گل و لاله بستر اندازد
قره جاروب درگه شاهیست — رشک بر سبزه خنجر اندازد
شاه لب تشنگان امام حسین — که لبش جان بکوثر اندازد
دین پناهے که کشتی حلمش — بحر را ناف لنگر اندازد
سوارے که صرصر غضبش — لرزه بحر در بر اندازد
پیر کجا بگذرد نسیم کفش — ریشه آرزو بر اندازد

آب تیغش [illegible] / [illegible] اندازد

[illegible] / [illegible] آتش [illegible] اندازد

[illegible] / [illegible] اندازد

دیده دان [illegible] سپهر [illegible] / [illegible] اندازد

در بساط کرم [illegible] / [illegible] عشرت [illegible] اندازد

[illegible] خورشید [illegible] / [illegible] اندازد

[illegible] / [illegible] اندازد

برتر از عرش پایه [illegible] / [illegible] را از سر افسر اندازد

این اندیشه های در پاش / [illegible] جبرئیل [illegible] اندازد

مور را از کمال [illegible] / تیر [illegible] اندازد

پشه را از سنان [illegible] / سایه بیش از [illegible] اندازد

یاد خلقش اگر کند [illegible] / مرهم از [illegible] اندازد

شهریارا اسیر تشنه خطاب / [illegible] اندازد

در دو عالم عنایت [illegible] / سایه [illegible] اندازد

[illegible] بخشش [illegible]
[illegible] اندازد

غنچه گو [illegible] شوق آن تبسم وا شود / [illegible] دل [illegible] اگر [illegible] شود

مشق طوق بندگی [illegible] / [illegible] از دل [illegible]

جلوه آئینه سازی [illegible] / [illegible] شود

[illegible]

جامی مجنون و نوای کوهکن خالی بیا — دشت تا گیرد دامن گر نگردد با [illegible]

آنقدر گریم که نام گل بر افتد از چمن — هر سر کو لیستن گل آبی اگر پیدا شود

دل که رشک آلود غیرت شد وبال عاشق است — میشود خون گر نگاه مستش با نگاه مردا شود

چشم بد بین گر نباشد با وجود این حجاب — غنچه در خلوتگه بستان با بلبل گویا شود

یار را مشغول خود کردن رواج ما است — ای خوشا عمری که صرف راه استغنا شود

عشق عالمگیر را خضری نمی باید دلیل — پرتو خورشید را کی راه ناپیدا شود

باده ها از چشمهای چشم تر کردیم ضایع — شاید آن مست حیا روزی قدح پیما شود

بیضهٔ خورشید آرد ذره زیر بال سعی — قطره گر با همت افتد خود بخود دریا شود

گریه می بینی تغافل میکنی بار دگر — گر مرا راهی نباشد راه حرفی وا شود

دوست در خاطر خموشی دیدبان آتش لب — وصف عیشی شد حنا را و نما نصیب ما شود

در رگ جرأت عنان گیر گمان دارم هنوز — در تکاپش میروم تا فرصتی پیدا شود

بندهٔ دیرین کجا و آشنا رویان کجا — عشق اگر پیدا نگردد حسن ناپیدا شود

از حجابم بر دسا مانیکه در دل داشتم — مشتری چون نقد باشد عاشقی سودا شود

گر گل بیطاقتی بوی چگویم در جواب — همزبانی میکنی دل از سخن وا شود

گر سراغ راز دل گیری چه سازم با حجاب — در هوایم گر نه عشق پاک دل گویا شود

صحبت حالی نباشد انجمن خالی خوشست — حیف اوقاتی که صرف اه خاطرها شود

هر که در ظاهر همه الفت بباطن وحشت است — آشنایی خصم جانش از الفت تا با شود

رشک می آید مرا از اضطراب عندلیب — از شگفتن میرم چون غنچه گویا شود

راه پیمایان زلف و طره میترسم از او — خضر اگر رو سوی ظلمات آدمی دریا شود

تاب غمخواری ندارد دست یار و تهمت است / داغ دیگر خاطر عاشق ز وحشت وا شود
یکسر مژگان نگاه گرم اگر گیرا شود / کام عاشق میدهد نظاره نا پیدا شود
چشم زیر افگندن عاشق بود غماز او / چون نگه فریادی افتد دیر تر رسوا شود
دلفگاران تو پنهان محو دیدار تواند / میرمند از خود اگر نظاره پیدا شود
ز صبحم یاد اکه میگیرم سراغ راه صبح / صبحدم هر جاده چاک خاطر جویا شود
مهر خورشیدی که صبحش خانه زاد دعوت است / آنکه از نام شریفش چون زبان گویا شود
بیشتر از سجده شکرش شنیدن بر گزاف / شوق آمین دل تجلی گفتگو پیدا شود
موسی کاظم که نور آفتاب روی او / صبح صادق را فروغ دیده بینا شود
جد همیر شد بدر خورشید لشکر خود امام / چون زبان مدحت گر این رتبه والا شود

آسمان قدرا مانا یک لشکری دل مسند / حق مداحے نگر در عالم بالا شود

قصیده در مدح حضرت خان [illegible] امرا

خیالیست در خاطرم جلوه گستر / که کوثر شود گر کنم مے بساغر
خیالی که گر بگذرد در دل شب / شود آگه از راز خورشید خاور
خیالی که بیند گر آئینه رویش / نیاید بخواب خیالش سکندر
ذبالے که زد سینه شاه مشرقستان / ز رشک شرقی شمع خورشید انور
چه خورشید انور که غیر از بلا تک / نگردد تمیشش نیارد زدن پر
چه افکار معنی ز ستم تخدمت / سخن را تمامی شود گر میسر
شب تیره از پاکی عصمت انگیست / گره مینگست برسر بال دیادر
زهے نور پاکی که وقت مدیحش / کند لیلی معنی از لفظ چادر

بعجز آورم رو چگویم ثنایش | زبانست الکن بیانست ابتر

خدایا بحق نبی و حیدر
که گیرد شفیعم بصحرای محشر

قصیده در مدح حضرت علی ع

گرم شد هنگامهٔ سودا ز جوش نوبهار | باز روشن شد چراغ عندلیب از شمع خار
ابر چون مشاطگان از قطرهٔ باران کشید | وسمهٔ خوبی بابروی بلند شاخسار
می تراود نشئهٔ صهبا ز مینای بهار | ابر خون توبه می ریزد به تیغ آبدار
پرنیان سبز بخشد ابر نیسانی بسرو | غنچه گرد انگشتر یاقوت در انگشت خار
سبزهٔ نورسته می بندد حنا بر پای سرو | شانه بر گیسوی سنبل میکشد دست بهار
هر نفس پروانه می افتد بپای باغبان | تا کند روشن چراغی از فروغ لاله زار
کار بلبل میکند پروانه کز فیض هوا | شعلهٔ گل گردید شاداب از شبنم بهار
بسکه از فیض ترشح آب شد نشو و نما | سبز میگردد اگر برخیزد از آتش غبار
غنچهٔ بیدار میجوشد ز صحن گلستان | لالهٔ بیداغ می روید ز طرف جویبار
ابر کی سازد چمن را بی نیاز از باغبان | تا نگیرد بهره از دریای جود شهریار
آنکه دست اوست باران کرامت را سحاب | آنکه خلق اوست گلزار ولایت را بهار
ساقی کوثر امیر المومنین حیدر علی | سرور میدان شه دین خسرو دلدل سوار
نقش پای ساربانش سجده گاه قدسیان | گرد راه زایرانش آسمان اعتبار
گر بود پروانه منعش نسیم از بیم جان | شمع را در دیدهٔ خود جا دهد فانوس وار
گر شود باد از دم فرمان غرورش سر بلند | در شود آب از نم جریان حکمش کامگار

از نفس [illegible] دهد ملک سلیمانی بباد

سیل شبنم کرده برا چون موج ساز و بیقرار

مستی از طرهٔ شمشاد تو سراسر زده ناز	گردش چشم ترا میکده ها پا انداز
خانه زاد چمنت تا همه میکده عیش ابد	بنده سرو قدت سلسلهٔ عمر دراز
سلسله دیوانه ترا مژده از زلف پری	بزم سودای ترا مجمره از خال ایاز
خانه زاد چمن شوخی مژگان توایم	نکند چاک دل ما ز رفو دست انداز
هجوری می که سفر وصل نباشد فریاد	چه کند فتنهٔ عاشق که نگردد هموار
جشن عید دل دیوانه شب تاریست	شعله روشن نکند روز چراغ افراز
غنچه بی حالی خوبی تو بخاطر دارم	شده خاموشی لب زمزمه سوز و گداز
همه نازی همه نازی همه نازی همه ناز	چکند با تو نیازی که ندارد اعجاز
بوی گل گشته ترم رنگ می جوش عرق	در هوایت چقدرها که نکرده پرواز
گل رخسار رخت لاله بیداغ برد	گر کند صبح چمن دیده برخسار تو باز
مستی از درد سر چون چراغ فارغ شد	که شنید از لب خاموش قدح نغمهٔ ناز
کس از سعی فرومایه بجایی نرسید	نبرد چاه اهل خرد رسن عمر دراز
رفته و مانده این میکده هم انجمن اند	مصلحت نیست که گردند بهم محرم راز
راه حرفیست که دارد همه را از هم دور	بشنود از لب خاموش عزیزان آواز
قصه کوته نکند توشه اگر خاک درے	چرخ را گر دکند این سفر دور و دراز
درگه شیر خدا شاه عرب جان عجم	که جدا گشته ز گردون حقیقت ز مجاز
آنکه از وهم چو دمے از سخن آمد برتر	آنکه از عقل چو دل ز بدن آمد ممتاز
شام را صدق شناسائی او خواب یقین	صبح رایت برد آگاهی او وقت نماز

عاجزم لیک شده اظهار خطاب آمده‌ام — خسرو ارخصتی از گوشهٔ چشم ایجاز
آنکه در وصف جلالت شده آغاز انجام — آنکه در کنه کمالت شده انجام آغاز
زمین بود عرش ار چه تو شفاعت خواهی — میکشد منت شاهی همه خضرای دراز
رزق شرمندهٔ جود تو که دربان ترا — دست در هم بدعا میطلب جلوهٔ ناز
مظهر ذات تو هم قبله و هم قبله نما — عابد کعبهٔ تحقیقی و معبود مجاز
گشته در صیدگه عهد عدالت اثرت — تا خبر گرگ شود سیخ کباب دل باز
آتشین نشأ مزاج عرق بید گرفت — بسکه از بیم تو لرزید شراب شیراز
نغمه از بسکه ز هیبت بدلش گشت گره — رشتهٔ سبحهٔ زهاد شد ابریشم ساز
ازل از شبنم لطف تو ببالد انجام — ابد از گلشن خلق تو بچیند آغاز
گر بود مزرع حسرت نمی از ابر کفت — خوشهٔ گوهر شاداب شود دانهٔ آز
گر خلا یاد شکوه تو تمنا بالد — آنقدرها که فلک ماند ازین گردش باز
گر ملا حملهٔ شمشیر تو بیند کاهد — تا بحدیکه بسر خط عدم گردد باز
شحنهٔ منع تو گر گوش مناهی تابد — دل محمود شود خون چکد از جان ایاز
غضب نهی تو جایی که چنین افروزد — رنگ الفت پرد از ناصیهٔ ناز و نیاز
داده بیمار اجل را دم جان پرور تو — از دم باز پسین مایهٔ عمر دراز
روز محشر تو ببخشند گناه همه را — جرم بسیار بعاصی نکند تا کی ناز
هفت رنگ ز تمنای تو باهم یکدل — یار و دشمن ز تولای تو باهم دمساز
رنگ زنگار چمن میبرد از گلگونه — گر بدلها دود از عربده‌جو شوخی ناز
شیشهٔ ناموس بدریوزهٔ گردش مسلم — امتحان گر بنگارش کند از لطف پیام

بوی گل نشه‌ی شوق رسا برق نگاه — بغبارش نتوانند شدن هم پرواز
دعوی باد با و لاف سکون و سرعت — نسبت برق با و نسبت سحر اعجاز
از نسیم سم او گشته هوا برق افروز — از غبار ره او گشته صبا آتش باز
موبموی بدنش چو کشد تیر بی حمله کین — گرد وا از بیم هوا بر تن خود درع طراز
کبک طاوس خرامیست که در جلوه گری — همه جا پیش رود بکسر و گردن از باز
کاکل افشانی و افروختن یال و دمش — بر سر کوه عقابیست که دارد پرواز
تیزهوشی که بیک آن چو قلم سازد گوش — دفتر راز صبا ثبت کند بی انباز
ششجهت چار طرف را بجهاند از خواب — گاه آرام چو در خواب ببیند تک و تاز
غرب آرا نگه و شرق کند جولانگاه — مژه چون گرم نماید بخیال انداز
تا قیامت بدود نور نظر از پی عکس — نعل او را اگر آئینه کند آئینه ساز
شهسواری ز غلامان درت میخواهم — که برو بیم دیفیقش دو جهان گرد و باز

دشمنت منزوی دوزخ جاوید گداز
دوستت معتکف مسجد اقصی نیاز

چشم دل را ایم پنهان در تماشای تو باز — مژده‌ای خواند از لب خاموش ما تعبیر راز
تو شماره زخمی از مژگان نازش دیده‌ام — گر بیفشاری ز نامه‌ام می چکد خون نیاز
برده انداز خاطرم یکبار یاد نام و ننگ — گریه بی اختیار و ناله بی احتراز
دور چشم بد که از تنگ مداوا فارغیم — آب تیغ آتش فراخ و زخم ما مرهم گداز
پاس رازش بین که کمتر میکند سوی نگاه — تا نیابد از گل بیهوشی من بوی راز
میکند در سر قدم بوی بهاری پایمال — تا چه در سر دارد آن سرو قیامت جلوه ناز

[illegible]

عمر ما پروانه شمع محبت بوده ایم | حیوان خود انداز بیانش دیده ام سوز و گداز
کیش مذهب دیگر و آیین مشرب دیگر است | بیدلان را حلقه دام است محراب نماز
یکنفس غافل مباش از عشق اگر دل زنده | دل ز اعضا با شکوه عشق دارد امتیاز
مطلب ما نیستی بود و قبله آزادگیست | سجده کن شرم بادت زین شدی بی نماز
سکه نام محبت گر زنم در دل رواست | دیده ام همچون شرر در بوته هستی گداز
بی محبت ناله گر مطرب شود خارج نواست | کی اثر می بخشد از مطرب جدا افتاده ساز
سربسر امیدم از یاد جنون ذکر تن تحمید | زنده جاویدم از عشق کسی کز عمرش دراز
مطلب عشق آن هوس تی و رمی بی نسبت است | کاروانی بهر سودا نماشش ترکتاز
عشق یعنی گوهر را شنبه کوثر نقاب | عشق یعنی مصطفی نام ساقی معجز طراز
وه چه می مجلس و رالش بهار بخبران | وه چه ساقی دل احسانش جهان بی نیاز
ساقی کوثر که بخشیده است در ساغرش | آب حیوان را گرامی گوهر عمر دراز
طاعتش را چون بنا زندگی آب وضو | سجده اش را اختر فرخنده گی مهر نماز
آنکه در جمشش با پیش سیه گرد گلستان | خامه در نعت عندلیب آسا شود مطلع طراز
آنکه از خاک درش افتادگی شد سرفراز | آنکه از فیض کفش در باید گی شد پار ساز
گر نباشد حلقه در گوش غلامانش بحشر | طوق در گردن کشد محمود از لعب ایاز
عاجزم عاجز نمیدانم چگویم در خطاب | ای تو اصل هر حقیقت وی تو فرع هر مجاز
ابلها دلگرمی لطفت شفاعت پیشه است | میکشد آمرزش از عصیان بی اندازه ناز
میشود بال هما پامال گر در انفعال | گر کند جسم از راهت غبار بی ترکتاز
نقش پای سایه یانت آفتاب اعتبار | گر دراه چاکرانت آسمان را امتیاز

تا زند شاها بنامت سکه در بخشند چمن ... بر دهاز منقار خود بلبل زر گل بی انکار

روشن از جود تو همچون مهر خورشید امید ... چهره زر از دست تو همچون سکه شد از آب و نار

بسکه شد از بیم زهرت نقره اش را دل گداز ... رشته تسبیح شد در چنگ مطرب تار ساز

داد رس شاها شکایت نامهٔ دارد دلم ... رخصت میخواهد این آئینه در افشای راز

خاکمال پستی طالع مرا از پا فکند ... راه من گردید سر تا سر نشیب بی فراز

ها نه بینم غیر عکس مدعا با کار خویش ... کرده بخت واژگون آه مرا آئینه ساز

پیش اخوان کایم بدار الملک غربت از وطن ... گرد غربت کرد منزل دلم را پیشواز

در سفر پیوسته می خندم ولی بر حال خویش ... مست پروازم ولی چون کبک در چنگال باز

پا کبازم داغها دارم ز بخت بد قمار ... کعبتین طالعم کم نقش و گردون سخت باز

بخت بیدارم که میخندید بر تعبیر خواب ... دیده را برزد صد خواب پریشان کرده باز

کام بخشا ارزو دارم که بر رغم فلک ... از حصول هیچ مطلب سازدم شه سرفراز

آستان بوس شه و جمعیت اسباب دل ... در دو عالم خاطری از هر دو عالم بی نیاز

بود بابها تا حدیث بلبل و گل شگفته

بلبل صلوة به گلزار جنت نغمه ساز

جنون دیوارها دارد دو عالم نقش دیوارش ... دل مجنون و لیلی غنچه یک سایهٔ خارش

خیال قامتی دارم نهال باغ حیرانی ... که سر دارد ز رعشه می افتد زپا درو ز رفتارش

ز شوخیهای گیرا عشق مجنون جلوه سرشار ... ز گردشهای شهلا حسن لیلی چشم پرکارش

بهاری رست من خزان نیم مست من ... بجو شد اشک حسرت برگ نسیان باغ دیدارش

چو غیرت گشت مستولی جنون خامشی دارد ... که بوی خون دل می آید از گلهای گلزارش

تماشا تازه فرهاد و مجنون تازگی دارد
دل جان جنت من دیوانه شد آخر کارش

من و آن خسته بسیار شیرین را بفریادش
من و آن جلوه بگذارید سیف تو را با بازارش

با این بلندی که می بینی کمان ماندست چوگان دان
حنای پاک دل از چشم بد باشد نگهدارش

کجا سلطان خونریز محبت یار ما باشد
نمی افتاد اگر با امر و نهی دل سر و کارش

دلم خوش یعنی آن بیگانه از حال من آگه نیست
چه خواهد گفت اگر از راز خود باشم خبردارش

دل از جا رفته را تدبیر سامان دگر بخشد
چمن خارست صحرای شهیدان دشت ارغوان زارش

ز سودا گشته شور انا الحق غیرتی برگیر
نهال سرکشی گردید آخر چوبه دارش

چه نقصان گر ز بنیاد جهانی گرد برخیزد
دل معموره دارد که ویرانیست معمارش

بنیادانیم کی صحرا جنون آباد خواهد شد
دل تنگم بهارستان اشکی کرده در کارش

چه فیضیست اینکه دارد گلشن مدح امام دین
طلوع صبحدم خندان گل از خار دیوارش

تقی ابن التقی شاه فلک گنجینه انجم بخش
که باشد آیه نصر من الله یک ستاره ارش

پیمبر جد امام آبا شهنشاهی فلک قدری
که دارد از دو خورشید از مشرق شمس و آبش

جبین با مهر می بوسد روا صبح امید شد
فلک از سجده های شکر احسانها شمارش

گل از شمع و بهار و بلبل و پروانه و قمری
نیاز و ناز سر جوشد باهم بهر ایثارش

مطلع ثانی

می بی شور بجوشد ز جام دین سرشارش
گل بی خار می روید ز نقش پای دیوارش

اطاعت پیشه اند قبله پروانه و بلبل
چراغ خلوت وحدت گل اخلاص گلزارش

خوشا قرب بزبان حضور خدام این درگاه
چه حسرتها که دارد چرخ از امسال تا پارش

بهاری را که باشد اعتقاد او چمن پیرا
گل توحید بلبل گرد از هر برگ اشجارش

بجنبش سحر و کانہ بالطف عاشش نفس مسیحا — بسائل سید دنیا و عقبی گاہ اظہارش
بہنگام نمازش ہم کف بخشش بنا باید — بود بر ذرہ واجب تعالی جود بسیارش
فریدوں شمع برق از گرد جولان سبک سیرش — نماید حشر شور از جوہر تیغ گہربارش
براہ راستی صحرا نوردی بحر پیمائے — کہ باشد صبح صادق خانہ زاد گرم رفتارش
نگاہی سحر خیزی رعنا غزالی جلوہ رنگینے — کہ با خیل پری رقصد ز شوخی گرد رفتارش
سبک سیرے صراحی گردنی مستانہ رفتارے — کہ روید بال شاہین از نشان نعل طیارش
کند گلبازی سحر دشت ہیجا بزم رنگینش — کند افشان دل مرزنا موسی گرم بازارش
فرو شد گر صبا گردش برای سیر دشت — بدامن سیم را سیماب می بیند خریدارش
خیالے در نظر می آید اما چون رم آہو — نشان گرد فرق گر دیدن ز رخسارش
بمیدان گر نما شد برق کاہل ست و پا لنگ — بجولان گر نما شد صولت اکسیر عنان مدارش
رود نوعی چہ در رنگے کہ صد بازیچہ در دوران — شود در یک نفس ہمدرس اندیشہ نگارش
فلک سیرے کہ آید در نظر چون ہمت عالی — بلند و پست اقطاع جہان یک گام ہموارش
اگر بیرست اگر پا وست اگر سرعت اگر جستن — چو طفلان خاکبازی کند جہان گرد رفتارش
برید او غضنفر ہمتی دلدل نسب برقے — کہ موی دیو در آتش بود ہنگام پیکارش
رکاب او کہ تاج از سبعہ سیارہ میگیرد — پی تسخیر عالم در پی حیران چشم بیدارش
خزان جلوہ شمشیر گو یم رستم میل زرد — جہانسوزی کہ دید از صدمت در خواب اشجارش
ز خنجر قلب دشمن لمعہ برق عدم کاوش — رود از فرق تا ناف عدو خنجر جگر خوارش
سحابے زہرہ برق پر آشوب او گر سایہ بردارد — چو گل ہم سینہ غرق چاک می بینند امطارش
فلک قدرا گرامیا سے حجابم رخصتی بخشد — بخون آلودہ خنجرے بنمایم ہنر اظہارش

همینم بس شناسا کرده اند کمر که میدانی | بهر کس هرچه لطف است از ادای کج شناسی نازدارش

اسیری ادب تمری که میگوئی چه میگوئی
بیا گلبانگ صلوات بند از بهر اثبارش

ملکت موبرتن نخجیر تیر از شوق پیکانش | رمد چون خون ورد غم لذت بیداد مژگانش
باین بیت دپائی میشوم از زر عنان گیرش | بسنجیدن نیازی ساقی منیرم دستی بدامانش
کرشمه اید سرم از دست بیداد غمش دادی | باین تقریب جانرا هم کنم ایثار جولانش
چه شوخیست اینکه دارد برق شمشیر نگه تیزی | بدل چون رنگ برگ گل سپید و زخم پنهانش
چمن لبریز بهارستان محشر خونبهای من | غبارم بوی گل شد در رکاب گرد جولانش
گل پیمانه در دستش ز خجلت غنچه میگردد | بعارض تا فتاد از تاب می گلهای خندانش
عرق نخجیر خجلت گشته در از شرم پر دامش | کباب آتش دل لعل گشت از تاب جانانش
نشانش از که پرسی سیر اغیار از نگه پیچی | گرفتاری گرفتارش پریشانی پریشانش
ببالد غنچه ی گل بر او بهار او چه کم گردد | تبسم از عنوان لالرش تماشا از گلستانش
دمد چون شوق بر لبها تبسم گلستان گیرش | زند چون باد بر سر ما خیال شبنم افشانش
شهید خویش گل از نسبت خورشید رخسارش | اسیر خود نهال از آفت سرو خرامانش
دلم بازیچهٔ الفت پریشانی که هر ساعت | شگفتن همچو گل میخیزد از سیمای سیمانش
ز دامان غبار من قیامت میتوان افشاند | نجا کمی میبارد سایه سرو خرامانش
میان انجمن نا گشته پیدا سپند ما | من دیوانه را تنها بر آید آخر بیابانش
در آغوشش دو عالم غنچه در رستخیز گلی گم شد | هجوم آمد ره بر دلها نیش تا راج مژگانش
چو می گویم شیشه میر نقشم چو دل در می شعله | ز استغنای سرشارش نه دیده پنهانش

چه شد جانی میسپارم آخر از لعل تو میگیرم
چو مستی بشکند پیمانه بر ما قیمت تاوانش

چو بوی گل نم آرد خون عاشق رنگ گیرایی
دهان یکجهان بیداد دور از طرف دامانش

چو خون خفته پنهان گشته در پس کوچه چه شه
نگارستان چین از غیرت خاک شهیدانش

اگر مخمور اگر مستم ز چشم یار میدانم
مرا از من جدا کرده اشارتهای پنهانش

گم شدم براه درد او چون مهربانی را
کشم خوابی که باشد شور محشر یک نمکدانش

پریشان شو و حال دل عاشق چه میپرسی
نمیداند اجل تعبیر یک خواب پریشانش

نظربازی بهار رشته شوق آسمان گیرم
که باشد آتش نمرود یک گل از گلستانش

بنازم شان عشقی که در پیش آن یک بیت و یا مورم
که گردد پیدا از شرف منشور سلیمانش

سلیمان شوق عالمگیر دل خاتم جهان نقشش
وفا نقش نگین جوهر صفحهای دیوانش

ز نیرنگ هوا او ز ریب ارزد بگذر
دلت خلد ستم خالی ساز از طاوس شیطانش

بداغ لاله صید دو رخ افشاند بارش
نمیسوزم زبان از شوخی گلهای دیوانش

عزیز مصر ناکامی نکردی حسن زیبایی را
که میبینی عکس جانان چون یوسف از چاه زنخدانش

ایضاً

وفا دشتیست گلزار تقاضا خار مغیلانش
هوس بیابانیست کام اژدها گلهای خندانش

ز لخت دل اگر کشتی نداری فکر آفت کن
که نوح گریه من شعله آلود دست طوفانش

اگر غافلیست آن ادی سفال سایه سرش
بیابان نیست سرسبز چراغ افروز مژگانش

ز الفت سینه ام صحرا وحشت گشته دل مجنون
نفس از گرد کلفت موجه ریگ بیابانش

دلم مجنون عالم گرد کوه درد با لیلیش
بیابان سبزه و ریگ روان خار بیابانش

هوا ... دیر وار مطلب راه دل
که میباشد هوس چون عنکبوت از رشته جانش

بخم آرزو ناکامی جا دیده می‌خواهم | که جوشد از تف دل چشمهٔ آب حیوانش
بگویم حال دل سامان دهقان چه پیری | که بر بار گل شرار تشنه بار دهای بارانش
وجود ناقص ما سد راه دل نمی‌گردد | گلستان بقا کی می‌شود خاری گریبانش
نهان بر آستانی می‌کنم تنها جبین سائی | که از پندار دل تکیه گه دارد نگهبانش
دران وادی بپای خود گریزانم هم از چشمی | که از مژگان آهو نیستان دارند شیرانش
بیا افتاده شوق حیرتم در کعبه جوییها | فراموشیست گام سعی و خاموشی حدی خوانش
دلم گر کوچه آسودگی بیرون نمی‌آید | خیال وادی آواره دارد در صفاهانش
چه وادی وادی ایمن فروغ سینه صافانش | چه صحرا شبنم جنت غبار طرف دامانش
دل روح القدس چون قطره در گوهر کند منزل | ز شوق نسبت شادابی ریگ بیابانش
ز هر گامی در دیر بهشتی میتوان کردن | هوای گلشن آمرزش از آئینه دارانش
غبارش آبروی گل نسیمش نغمهٔ بلبل | دل معشوق و عاشق غنچهٔ خار مغیلانش
عبیر بوی پیراهن شمیم خاک گل بیزش | چراغ وادی ایمن فروغ ریگ رخشانش
شب از آئینه جوش دلی روحانیان دارد | فلک خیره گردد چشم اختر از چراغانش
نه رنگینی همه باغ فردوس است پنداری | غبار گلشن آرایی که خیزد از بیابانش
دل آشفته در زنجیر موج و سایهٔ خارش | لب هر تشنه میخانهٔ چشم غزالانش
لب هر ساغری در بزم مستی یا علی خوانش | دل هر قطره در بحر هستی سبحه گردانش
عجب گر تا ابد از خواب راحت دیده بگشاید | چو اشکم شور محشر گر گذارد سر بدامانش
فلک بر دین و دنیا گو بپراز در نحوست داز | تعالی الله زمین و آسمان شرمندهٔ شانش
ز دستان این گلشن چشم پاکی درنگ است این | که باشد سر بسر کشش گرد سیاه مژگانش

غبار جبر و کان بر باد میرفت از دل دستش … نیست فیضی بخشندگی گر ابر احسانش
سحر بخت او میگشت در صبح ازل از هم … اگر دریای بخشش را ابد میبود پایانش
حیات جاودان از چشمه در نخبت میدمید … اگر میکرد از روی شرف خاتم سلیمانش
زند بر سنگ لاغ نیستی نه شیشه دوران … اگر بیرون نهد پا آسمان از بزم فرمانش
نگردد دست لاهتش یک ذره در محشر … بجای قطره گر خورشید بارد ابر احسانش

بشیر المذنبین حامی اگر گنه را مشتری گردد
چه سنجها که در محشر کند حامی ز عصیانش

تم چه قیصر در ز شور طوفان بسته پیمانش … دلیها هر ذره در تسخیر عالم بند فرمانش
سکرونا تو شوستی که احرام ز رزمش بندد … دل روح الامین گردد چه سنگ جبینی خوانش
چه برگ خشک از باد خزان در لالزار خون … سر بدخواه خرمن گشته از تیغ شرافشانش
مرصع بال برق کز نهیب حمله در میدان … مدور دیده گوش فلک تا مغز کیوانش
منقش موج آبی کز فروغ جلوه رنگین … زند سر سبزه بال تذرو از خاک میدانش
چه آلبست این چه تالبست این چه نجم شهر آن … ز هر سر چشمه جوهر فروشد موج طوفانش
چه دود از شعله محشر خیزد از چاک جگر کاوش … چو داغ لاله دوزخ جوش شد از تخم نمایانش
گهر چون غنچه در خون ناله چاک جگر افتد … اگر چون برق در دل بگذراند ابر نیسانش
عدو را دست و پا در حلقه زنجیر می پیچد … که چین ابرو مرگست جوهر های پیچانش
بابین شمشیر چون خورشید در بر زلزل کردند … چه روز و شب دو عالم بسته فتراک یکرانش
تدبر و اندیشه گنگوئی که از رنگینی جولان … تماشا در نظر تبخانه چین گرد میدانش
بود مشتی که نور دیده سازد ز تری فتارش … اگر چون برق در دل بگذراند ابر نیسانش

رود از دیده همچون خواب وصل از خاطر عاشق
ز بس وحشت وحشی جلوهٔ غزال دشت جولانش

نوید جمع خاطر عالم از هر جنبش مژگان
دبیری را که باشد کوشش هوش او قلمدانش

ز بس چابکی نبیند غیر یک مو از سر بالینش
اگر در دیده اول دهی یک عمر جولانش

سبک دستی که خود را چون نفس در خویشتن دزدد
نگردد گرد دشت خاطر وحشی غزالانش

غبار راه مستقبل شود دامنی به هر گامی
تبارزد گر کسی در عرصهٔ صحرای امکانش

جگر کاو دلیرانست سم خاره فرسایش
کند اندازهٔ شیرانست با آن سنبل افشانش

نماید داغ ز آتش لاله‌سان در دامن کوهی
که باشد چشمها هر گوشه از چشم پلنگانش

ز شیر آبست تک باد زمی خاک و چشم آتش
عناصر در کمال از خاصیت چار ارکانش

بلند افتاده رنگین مطلع برق و نسیم اما
دو مصرع باشد از مجموعهٔ گرد و دامانش

تماشاخانه پر دوش از هوای سینه چاکش
تماشا سنبلستان از دم و بال پریشانش

ز دست افشاندنش بند نقاب غنچه بگشاید
ز سم آئینه‌دار نقش آن لعل بدخشانش

تصور جلوه گیرد عنانی چون نهند دوم
نازد نقطهٔ موهوم بسبک تنگ میدانش

بسبب جالانی نور نظر چابک عنان گردد
شود گر دیدهٔ اندیشه میدانگاه جولانش

اسیر حلقه در گوش غلام شهریاری را
که باشد حلقهٔ ذکر بلا یک چین دامانش

چه نور است اینکه باشد درگه مشرق بناپش را
فروزد هر سحر خورشید شمع از جوی دامانش

قصیده در مدح حضرت امام حسن ع

شنیده سوز گرفت از نغمه یاد آتش
شده از دولت شاگردیم استاد آتش

میکشد شعله ز خاکستر من سرمهٔ چشم
نیست واسطه از سوختنم شاد آتش

گشت از خنجر او کام شهیدان حاصل
میکشد جذبهٔ عشق از دل فولاد آتش

برلب دل نیست بجز زمزمهٔ بلبل چمن
بهر دل سوزی پروانه فرستاد آتش

سوختم بی رخت ای شمع چراغ دل و جان
آن قدر داغ تو دیدم که فرستاد آتش

سایهٔ تیغ تو گر دور شود از سر من
گریه خاموش کند در دل ناشاد آتش

موپریشان کند از ره و نشیند بر خاک
ماتم شاه شهیدان چو کند یاد آتش

شاه لب تشنه حسین ابن علی آنکه بود
از پی سوختن دشمن و شاد آتش

ای شهنشاه فلک قدر که در روز مصاف
رفته از حملهٔ شمشیر تو بر باد آتش

گر کشد پیش نگشتن تیغ ستم بر خاشاک
اگر از شحنهٔ منع تو کند یاد آتش

سینه شاید بود چاک تر از سینهٔ خصم
گرد از خنجر کین تو مگر یاد آتش

دوزخ افروخته و ز شعله بر آورده زبان
میکند در طلب خصم تو فریاد آتش

گر گزیده بدل سنگ نهان تیغ زند
بر سر خصم تو چون تیشهٔ فرهاد آتش

سرکشی رفته بدوران تو از طبع غیور
بهر آنست که در پای جبال افتاد آتش

روز حشر از عرق سرد خجالت می‌مرد
گر مکافات عدوی تو نمیداد آتش

چراغ خلوت من نور چشم بزم وصال
ز آشیان چو شبنم صبحدم بر آرد بال

دلم که شبنم درد نواخت جانش را
حذر ندارد از آتش چه آبگینه چه سفال

گر اعتدال هوای محبتی باشد
توان کشید بر خزان سیاه شمال

بگرد کلفت دیرینه لفتی دارم
که گر عبور کند سرمه میشود بچشم جبال

ز رشک خاطر تنگم که خانهٔ خواه کیست
خرید لذت شادی ز غم فروغ زلال

دماغ چیست که رعنا تر از چشم نشاط است
مراد نیست ز سودای چشم مالامال

بگو کاینه فتراک مدعا بسته بود
دل آن صید حیرت میدود چو غزال

مرا آنچه جان که کسی بهر من کشیده شمشیر
مرا آنچه تا آن که بهر کشتنی جنبد بال

دلی بدیده پیوسته آرمیده دارم
که داغ داغ ازو گشته سینه مال

مرا آگاهی تو آنگه منش نه پنداری
پر است دامن من ز نیاز تو سوال

دگر کی ز رنجاریت دلم تسلی شد
که دانم زهر بخورده مسیحا آب زلال

زبان نگیرم و گریه نشسته استغفار
کرم شیم تمنای مدعا تمثال

هزار شکر که مینا سینه تبسمی دارم
ز تیم چه شد آن نهر گشته مالامال

هزار شکر نه ز لی آرمیده دارم
که یک طپیدن آن نا نکرده خصم خیال

ز بخت شکوه ندارم ز روزگار ملال
ز فیض شاه دلا مرا خوش است احوال

خجسته دار رحمت مرتضی علی ولی
وکیل مطلق احسان ایزد متعال

ستوده گوهر دریا آفرینش اوست
از دست مسیح نهال ازو آب زلال

اگر ز مهرباسی ابرها تهی است بوده
ز کفش زر و تا ازل بیدرم شدی محال

اگر تمر دو نیش دراز آورد بیابان
بخصم تیر ز تیر ازل کشد رگ قیفال

نماند خشک لبی در پناه بحر کفش
غنی‌تر اند ز موج ترشح آمال

ز بیم شعله تیغش برشت دست عدم
دو دو سپاهی کفر دغل چو چشم غزال

بقطع کفر شود درشکست تیغ مرجوهر
به یک اشاره حکمش زبان بسته لال

بشوق آنکه ز دستش رسد بابل بنیا
چو آفتاب جواهر ز کان کشیده بال

گرسنه اگر از نعمتش بگیرد کام
چو صید ماهی آید بدام بی‌جنجال

بعریضه که خدنگش برآورد پر و بال
اگر کمینش کند شر جسته استقبال

بیکدم ز حشم زره خون زهرهٔ دشمن
دود بقلب سپهر روح خصم تیره مآل

بسایهٔ دم تیغش اجل پناه برد
که همچو خصم نگردد ز دامنیان پامال

برآورد چو کمین جا کرش عدو گردن
زبان گاو شود چون زبان بالجل

بروی بحر زمین دانه گون حباب شود
اگر نماید از ضرب تش خیال جبال

بخواب گر رود شب عدو برای نجات
اگر صباح جدال تو اش رسد بخیال

بخوابش آید گویا نهیب حملهٔ او
که مرگ خود ز خدا خواسته است ز جدال

شها ستایشت از چون منی نمی آید
دری بقدر کشاید خدای عز و جل

غرض ز بی ادبیها شفاعتست از تو
من از کجا و ثنایت زهی خیال محال

ز نور رای تو خورشید اگر تو اند شد
اگر ولای تو بخشند ذره پر و بال

اگر نه لطف تو گردد شفیع من فریاد
من و عیال و ملال و من و ملال و وبال

بگیر دست من ای دستگیر هر دو جهان
تو واقفی ز ضمیر اسیر در همه حال

بقدر عمر خضر هر نفس فزون بادا
هزار جان گرامی فدای حیدر و آل

قصیده در مدح حضرت امام مهدی

دارد از وحشت دل دیوانه صحرا در بغل
اضطراب قطره دارد دریا در بغل

نیست بی کیفیتی شوق تو در پای وجود
از حباب و موج دارد جام و مینا در بغل

مید هد بوی کباب تازه نقش پای ما
کرده ایم از داغ پنهان تو گلها در بغل

گردباد وادی سرگشتگیها قاصدیست
نامهٔ پیچیده از تربت ما در بغل

ظرف این مستی نداری حرف عشق از ما مپرس
برگ برگ داغ دل دارد چمنها در بغل

گرچه دل راضی باین تهمت نمیگردد ز شوق
خرد او هر یک جدا دارند اعضا در بغل

بند گل اگر کنی صد پاره هر رنگ گلست — بوی او دارد غبار هستی ما در بغل
از شکستن بیشتر تمنا میکنم — دارد اکسیر خیال آئینه‌ها در بغل
از دل ما سینهٔ بی کینه چشمت دگاه — مینماید عکس این آئینه سودا در بغل
در خیال شوق بی اندازه حیران مانده ایم — هر سخن ناگفتنی دارد صدا ایما در بغل
مادل وحشت پرست سینهٔ دشمن چون کنیم — بوی گل را نیست از عریانیم جا در بغل
میچکد چون از کباب نشتر وحشت روزگار — سنگ آتش دارد از آزار دلها در بغل
وسعت امکان ندارد ظرف تمکین وجود — طفل را انار از مینا الست سودا در بغل
از کم و بیش کرد او دل همت روشن است — فرد جمع و خرج دارد کار فرما در بغل
دیدهٔ بیدار بختان حاجیان خلوت راز — فیض یاد کعبه دارد تمام احیا در بغل
آنکه چون نور سحر یابد زیا بوسش رهی — آسمان آید نشستگاه مسیحا در بغل
از تسلیش دل پر آرزو دارد وحشت — از نیالش اختر رخشنده خارا در بغل
زلب خاموش خار و گل تماشا میچکد — بی زبانان از زبانی هست گویا در بغل
امن ایوان رتبهٔ بذلش فلک گر پیکند — دانه سازد خجلتش عقد ثریا در بغل
ز ظهور مقدمش منع مناهی جلوه ایست — دارد از دیوان اول حکم استثنا در بغل
میتوان بوی شراب از دامن صحرا شنید — بسکه دارد کوه سنگ کین مینا در بغل
هست بر خاک چمن دل بلبل باغ صفا — غنچه پنهان در شکست بود رنگ صهبا در بغل
بر در رنگ خیال می پرستی او دلش — لاله را آئینه گردید داغ سودا در بغل
ن دل روشن تر زین قولایش بود — دارد از آئینهٔ اتقان تبرا در بغل
ز تو بهتر آفرینش ا دلت شرح و صحیح — روز و شب را نسخهٔ انشا و املا در بغل

[illegible] گردم [illegible] | [illegible]

[illegible]

[illegible] میان [illegible]

[illegible] در تحیر [illegible] بی شک خود خیال | از [illegible] انفعال

خلق افسرده [illegible] | دیده‌ام از [illegible]

دیده مشتاق تماشا [illegible] | [illegible] آیینه [illegible]

دانه ما از کجا در خاک ماندن زکجا | [illegible] گیری [illegible]

بیش از احرام سفر سیر دو عالم کرده‌ام | چشم ما شوق چنین گرداب خیال

اینکه سیری [illegible] شوق عنان گیری [illegible] | گر دل [illegible] ندارم [illegible] چشم خیال

پر نفس در خاک [illegible] خواب پریشان دگر | میتوان دیدن ز سیمای کتاب [illegible]

تا کجا تعبیر این خواب پریشان سر شود | کرده‌ام یاد خیالی [illegible]

هر نفس در خاطرم زد و تبدیل [illegible] | هر که [illegible] دیده‌ام آیینه [illegible]

در تماشای [illegible] در بدر گردیده‌ام | [illegible] چشم دلم تا [illegible] انفعال

کرده‌ام خواب پریشان چون [illegible] بیان | گشته‌ام [illegible] چون زبان [illegible]

قبله دارم [illegible] زاده [illegible] ابد | سجده دارم تماشاخانه بزم وصال

[illegible] | چون [illegible] وصال [illegible]

از تماشای رخش گلزارها [illegible] | از خیال عکس در آیینه‌ها [illegible]

خط سبزش [illegible] گلستان خیال | [illegible] راحت [illegible]

یاد دیدار تو در مستی [illegible] | شام هجران تو در [illegible]

گاه خندد گاه گرید گاه سوزد گه طپد | بسته زنجیر بیتابی ندارد انفعال
با عبادتش گریه بی اعتدالی بوده است | گلشن آب و هوای ما ندارد انفعال
کشته‌ام مست تماشاخانهٔ خواب ضلال | یا ببرد از چشم خویش و یا برد چشم خیال
قبلهٔ چشم شد است آینه دار حیرتم | من نمیدانم چه میگویم بگو یا ذو الجلال
دین و ایمان جهان سلطان عالی جناب | آنکه بی مدحش سراسر گفتگو قیل است و قال
آنکه با سجادهٔ تقوی اشتعارش دیده است | گرم میسوزد که جان سازد فدای شعله سال
آنکه در مدحش نفس گر شعله آرائی کند | از شرار گرمی معنی نماید چون زگال
آنکه گر دریا ز جوهر با تیغش دم زند | سر زند از موج تا کیوان سحاب اشتعال
بسکه پر شد روزگار از دست دریا بار او | فرق نتوان کرد حرف اتصال از انفصال
دست و تیغ حمله مرد آزمایش دیده است | در صف دشمن نیفتد تا یکی قحط الرجال
با دو دست خنجرش را شکافش گر کند | چون عرق گردد روان بر دامن صحرا خیال
ابر می ریزد ز رشته همتش گاه کرم | برق میبارد ز سهم هیبتش روز جدال
گر بجا طرح بگذراند بزم و رزمش روزگار | باغها گردد بیابان غنچها گردد جبال
یاد زین مصری جبین سمندش گر کند | چون عرق گردد روان بر عارض معنی خیال
نعل گلگون موکبش آینه باد شمال | نیش تیر از خنجرش فضا در کمان خیال
سر بنازم یاد جولان سمندش کرده‌ام | میدود چشم صبا و می‌تپد باد شمال
صندل خنگی که گر یادش سحاب طرح گذرد | سبقت آرائی کند کامل قدم بر اعتجال
شعلهٔ صرصر نژادی کز تگاپو هر نفس | چار عنصر را برون آرد ز حد اعتدال
اشک دریا شورشی دیوانه کز هر نفس | خون برانگیزد بجای گرد دشت خیال

شرح سحر درایش بشیوه رقص پری — گردش جولان شود فرش گردش چشم غزال
هر قدم را سجده تا هست قبله دلها کند — گرز پایش تا بگرد دار شود باد شمال
گر بپرس خیمه ست بیدار حوا دانش مبرا — از نگاهم در بدر گردید چون رد سوال
نیشتر شخصی که در هر جلوه‌اش نظاره — بیچکد خون تماشا از رگ باد شمال
می‌چکد چشم تماشا میبرد یاد خیال — گر کشاید دل ز دیوان غنا بشر کمال

حاش لله که بذم برق نازش میرسد
تا قیامت گر کند یک بار فکر محال

مرا چه کار بنیکر و نجم تقویم — ثنای قادر خلاق احسن التقویم
مقدری که برافراخت این خلافت نسیم — بزم گلشنت افروز شمع طبع سلیم
همه ذکر کنند صبح و شام طاعت او — زبرگ برگ چمن بیگانه تسلیم
ز فیض نامیه قدرتش گلشن حشر — زگل حیات زند خنده از غنای نسیم
ریاض لطفش اگر جنت اگر طوبی — زلال جودش اگر کوثر است گر تسنیم
مسنی که برافراخت ستون ملتاب — بقدرت ازلی بارگاه عرش عظیم
در آسمان دل مور ناتوان روشن — نجوم معرفت او بکوی تجسیم
منزه از همه معبود و از همه پیدا — بزرگوار خداوند واجب التعظیم
اگر بهار نه تجوید خوان کتب است او — بغنچه غنت که آموزد و گل تفهیم
ز سوسن و گل نامیش مست باغ خروش — یکی بلکنت نطق و یکی بلحن نسیم
نسیم لطفش یکسان وزد بباغ و براغ — بنظم و نثر جهان میرسد ز بی تعظیم
یتیم پرور و دشمن گداز و دوست نواز — طراز تاج فلک گردان در یتیم

کرد نابردی مالک چو غنچهٔ گل خندد — ز ابر عفوش اگر قطره چکد به جحیم
اگر نه صرصر قهرش بخواب بیند حشر — شرار خنجر وع گم شود براه نعیم
بکوه کان و بدریا گهر بباغ ثمر — بسنگ آینه بخشد بخاک ذهن سلیم
ز قرب جسته بعمق صفات او اوهام — نه راه برده بکنه کمال او تفهیم
ز رونمای جود تو صبح یک دردست — سخاوته ذره خورشید میکند تقسیم
باو راوست که دریای آتش سوزان — کند بهار شگفتن بروی ابراهیم
بدوزخ غلط انداز فکر خام مسوز — که نقص راه ندارد بذات پاک قدیم
نتیجه‌ای از آزادگی تمی باشد — اگر گفت سرو سبکبار را زبان عقیم
یکیست رتبه بخالقت تمام عالم را — جدا شدن نبرد از خود یمی و نیم
اگر چه عمر دو شد بند نقص همت اوست — بیک سال بود شرکت سفیه و علیم
بقدر باصره هر دیده را ز نور فروغ — بقدر شامه معطر ز باغ نسیم
رسائی که شود جیب دامنش لبریز — گمان بخل سفاهت بود بذات کریم
ز نیم جرعهٔ ناخورده میشود سرشار — چرا مضائقه نسبت بساقی تقسیم
ستم شمر که بنقص شریک نیت است — بقدر حصه بسویت کند قسیم سهیم
تو گر نه نسیم گلی در رکام مغالطی — چه میکنی به بهاری اگر نئی نسیم
ز رنج معده نباشد چو میهمان حریص — تمام عربده گردد بمیزبان کریم
غلط گمان مکن اکاری نقص خطاست — تو و ند خویش بکش در شکنجهٔ توهیم
بهر چه می‌نگری بر رو خویش می‌بینی — قران بهر چه رسی تهمت بخیل و لئیم
بخوان بینش خود میهمان خویشتنی — چه میشناسی جان بخیل از کریم

چه آرزو کند درهاست از زمین | بآستان قناعت اگر بری تسلیم
یکیست ذات منا الا اله الا الله | یکیست معنی هستی دلی نسیمت و سیم
منجم از دل روشن ستاره بشناسد | بس است بستن تردد از قلم و تقویم
بقدر خو حسابه ببین احتیاطی کن | که پا برون ننهی یکقدم ز حد گلیم

اگر آستین توکل بعالم افشانی
بروی دست تو گردد همانقش مقیم

قصیده در مدح حضرت امام عسکری

از گلستان که دارد گل بدامان صبحدم | چاک از شوق که میسازد گریبان صبحدم
نور از خاک سر کوی تو دارد آفتاب | از گدایان دود میگردد نمایان صبحدم
خنده بر لب جام بر کف گل بدامان میرسد | از سر کوی که می آید بسامان صبحدم
سینهٔ چاک دل از خط شعاعی میرسد | خورده پنداری ز جای تیر مژگان صبحدم
چشم خواب آلوده دارد که میخندد ز درد | کرده استقبال آه شب نشینان صبحدم
هر که میگردد دو چارش میدهد پیمانهٔ | تشنه کام دل گبر و مسلمان صبحدم
سالها شبها بروز آورده بار و شنبلان | چون نباشد روزن دلها ایشان صبحدم
یوسف خورشید را از چاه می آرد برون | جذبه دارد بنام پیر کنعان صبحدم
میرسد خضر سکندر همت از ظلمات شب | ساغری دارد بکف از آب حیوان صبحدم
خار تشنگی هست در پیراهنش از آفتاب | کس نمیداند نمیگوید بکس جان صبحدم
بی تماشائی نماند پیش سی عمر دراز | در جوانی داشت خفلتهای پیران صبحدم
سوختم در ظلمتستان مهر عالمتاب کو | شام غفلت در طلب کفرست و ایمان صبحدم
خادم خلوت نشین قرب ادراک نیست | میکند روشن چراغ از باد دامان صبحدم

شب اگر سر حلقهٔ زنجیرستان بوده است
میرسد آشفته چون شوریده حالان صبحدم

خوش عتابی میکند کیخسرو خورشید کو ی
گشته از اسباب ترک دیران صبحدم

نقش نیرنگی غریبی میزند بر دم بر آب
تا کند شب روز این دنیاپرستان صبحدم

پیر در حق مریدان مصلحتها دیده است
دیده تر گر میشود در ام جوانان صبحدم

بی سخن خورشید را از چاه می آرد برون
اژدهای افشانیست بیجان صبحدم

میدمد آخر بکام دمیدهای انتظار
می بساغر کرده با لبهای خندان صبحدم

شد غرض تعبیری از گیسو و روی مصطفی
شام ریحان زار گردید و گلستان صبحدم

نور ایمان از جبینش میتوان دیدن دور
سبحه دار و بدستش یا علی خوان صبحدم

بلبل از گلبانگ طوطی از سخن مدح
میشود هر کس باخلاص خوش الحان صبحدم

مدح خورشید امامت عسکری کو روی او
خوانده از روز ازل تفسیر عرفان صبحدم

آنکه در بس مطلع انوارش از بس مه کند
از دل شب تا سحر که همچو طفلان صبحدم

آن ولایت مسندی کز سجدهٔ درگاه او
صد نقش از سیما دمد چون اهل ایمان صبحدم

صیقل دلهای زنگین جبهٔ احبابی پاک
کز یقینش یافت خلعتهای ایقان صبحدم

تربیت از پرتو خاک در او دیده است
آفتاب خاوری لعل بدخشان صبحدم

از غبار درگه مشرق بنا هش تا ابد
میبرد مانند طفلان گل بدامان صبحدم

گر نسازد بستر از آسایش خاک درش
میجهد از خواب چون شام غریبان صبحدم

از طفیل دولت بیدار شب خیزان او
فارغ از اندیشهٔ خواب پریشان صبحدم

خادم احسانش ایام است و شبنم در راه او
کشت زار جوش از افلاک دهقان صبحدم

مشرق خورشید عالمگیر نور قایم ست
خاک راه انتظاریم ای خوشا آن صبحدم

در مهر شد بسته بر بازوی بیان از آفتاب | دین از چشم بد شبهای هجران بسته ام
سیه بر دولت سرای آستانش جبهه سا | بهر تسخیر دل از افسونگری سر و سامان بسته ام
در بساط آسمان از آفتاب نادری | دیگر نه دین را که میسازد نمایان بسته ام
از نهیب شحنهٔ عدل فلک زمان او | هر چه شب گم کرد یکجا داد تاوان بسته ام
از فروغ حملهٔ انداز عالم سوز او | آفتاب لب تشنه چون خیال از نیستان بسته ام
رحمت شاها کجا آبی بر این آتش زند | گر نگشتی پاسبان تا چشم گریان بسته ام
مهر و کردید اگر برچینید از خوابگران | سینه بر فرق خارا تیغ رخشان بسته ام
کی شود در رزمگه همدم آشنا | گر خورد از تیغ تو زخم نمایان بسته ام
تا که باشد پرده دار شام را آیینه ماه | تا که باشد گوهر خورشید را کان بسته ام

دوستان و دشمنانت را مهیا باد فرد
دست اخلاص اسیر عاجز و آن بسته ام

باده بر یاد شهیدان میزنم | ظلمتم تمثال چراغان میزنم
با کسی دیوانه ام را کار نیست | سنگ دل بر شیشهٔ جان میزنم
آتش دل از گریبان سر کشید | تا نفس با نیست دامان میزنم
عضو عضوم میرود از بحر موج | گریه ام آتش بیابان میزنم
میروم دانسته از یاد کسی | خنجر رشکی به بستان میزنم
شعله رشوقم نمیگیرم قرار | بر دل آواره بهتان میزنم
عهدها سرای خاطرم در کار نیست | خنده بر گوهر فروشان میزنم
یوسفی دارم بزنجیر نفس | بر دل از لب قفل زندان میزنم

[illegible]

شکوه دارم زبان نامحرم است | صیقلی بر راز پنهان میزنم
مشربم را بید ماغیها دماغ | جوشش با گبر و مسلمان میزنم
الفتم را تلخکامیها قوام | زهر با لبهای خندان میزنم
سینه را هر چند در خون میکشم | گل بجای زخم پیکان میزنم
در دل از یادش چراغان میکنم | بر سر از مستی گلستان میزنم
مصر وحست از دلم آئینه دار | سیر نیرنگ عزیزان میزنم
سبزه ام از یاد نسیان میدمد | حرفی از منت شکاران میزنم
حیرتم را روز و شب آئینه دار | ساغر خواب پریشان میزنم
میدمم جائیکه دل نامحرم است | چشمکی از دور بر جان میزنم
میطپم در دام آتش چون شرار | جوش رشک عندلیبان میزنم
تا ز خونم باغ الفت بشگفد | نشتر غم بر رگ جان میزنم
تا ز اشکم گرم خونی گل کند | بر شرار مرده دامان میزنم
بر نمی آید دلم با روزگار | شیشهٔ طاقت بسندان میزنم
سینه صافی باغ من بستان من | خنده بر الفت پرستان میزنم
گرم خونی یار من دلدار من | بادهٔ الفت غزلخوان میزنم

مطلع ثانی

شبنم جوشش گلستان میزنم | حیرتم صد رنگ جولان میزنم
از برای یک نگه جان میدهم | گرچه استغنا بجانان میزنم
قطرهٔ اشکم رواج دل گرفت | سکهٔ غم در بیابان میزنم

قاصد راز نهانم چون نگاه | نامه‌ها بر سر ز مژگان میزنم
رنجش بیجا مثل الفت گفتنیست | بر سر دیرینه یاران میزنم
همرها دارم زبان دوستی | دست بر دامان تاوان میزنم
شکوه پردازی کجا وحشت کجا | ساغر سرشار نسیان میزنم
خامه مژگان من در یار تیستم | جمع بر غمهای پنهان میزنم
ناله‌ام فرهاد و حسرت بیستون | تیشه بر سختی جان میزنم
محضر دیوانگی کردم تمام | مهر رسوائی بعنوان میزنم
کوه را گوهر بدامان میکشم | شبنم آتش بدامان میزنم
از گدازم مصلحت کامل عیار | سود را اکسیر نقصان میزنم
آتش سودای دل کوثر شکار | غوطها در آب حیوان میزنم
چشم رشکم از خرابی میدود | شش جهت بر چار ارکان میزنم
نغمه سنج باغ اخلاصم چو دل | خنده بر بلبل نوایان میزنم
بسته‌ام گلدسته از باغ بقیع | بر سر خورشید تابان میزنم
صبح پیرای بهاری گشته‌ام | کز تماشا گل بسر جان میزنم
ابر نیسان ریاض دین حسن | کز ولایش لاف ایمان میزنم
از ثنایش دفتر روشندلی | بر سر خورشید طبعان میزنم
گلبن رنگش بهار خاطرم | خنده بر جان سحبان میزنم
یاد خلقش عید اقبال جهان | از دل و جان فال قرآن میزنم
شش جهت از خویش مهرش هشت خلد | [illegible] بروی حور و غلمان میزنم

سایهٔ برگ خزانش آفتاب / حرفی از فیض گلستان میزنم
آفرینش غنچهٔ گلزار اوست / گل بسر از ابر نیسان میزنم
گرچه خار خشکم از اقبال او / طعنه بر فغفور خاقان میزنم
حاتمم از دستش مهر قبول / در دو عالم سکه بر نان میزنم
جبهه ام از سجده اش نقش نگین / مهر بر جای سلیمان میزنم
از غبارم ابر رحمت می چکد / داد بخشش بر کریمان میزنم
میبرم از مهر رایش ذره / بر دل شام غریبان میزنم
تیرگی را میکنم آئینه زار / صیقل خورشید تابان میزنم
از نم عاجز نوازیهای او / شبنم عصمت بعصیان میزنم
دادرس شاها نسیم رحمتی / دست و پا در بحر عصیان میزنم
کلک عفوی برکشی بر نام من / کفر را الغرم ایمان میزنم
حشر را در پای رحمت میکنم / گر ترا دستی بدامان میزنم
از گل پرواز مدح شاه اسیر / بال بر بال گلستان میزنم
از ثنای چارده معصوم پاک / خیمه در گلزار عرفان میزنم

شبنمی رنگین تر از صلوات نیست
بر گل اخلاص ایشان میزنم

قصیده در مدح حضرت علی علیه

ریاض حیرتم گلدسته بند باغ حیرانم / بهارم اینکه گر یابم خزانم اینکه خندانم
نمک پرورده در دم جراحت دیده داغم / خزان چهره فرسایم بهار شعله طوفانم
نمیگویم نمی نالم نمی گریم نمی خندم / خموشم خود شناسم خار خشکم در گلستانم

گلستانم که ابر رحمتش یک برگ سیرابست — گلستانی که باد اعتدالش تا ابد جانم
گلستان ثنای قبلهٔ ایمان شه مردان — امیرالمؤمنین حیدر فدایش دین و ایمانم
نفس در سینه دارم عندلیبی از گلوی سخت — نوای خنده می‌آید بگوش از تار و افغانم
کند پرواز رنگ سرعت از بال سبکسیرش — اگر بر شهپر عنقا نشیند گرد جولانم
نه مرهم کارسی زخمی نه آتش آبرنگی داغ — سراسر دعوی حجت که خواهد داد تاوانم
چه مضمون محبت شبنم گلدسته ترحم — چه مکتوب سپیدان معنی خواب پریشانم

سخن گوید سخن سنج و سخن فهم ...
غلط گفتند ... شیرازهٔ اوراق ...

محبت مصلحت جو نیز بانی گشت پیران — عجب آیینها دارد دل حیرت پذیر من
ندارد جیب دهقان حاصل کم از این سیری — غبار تشنگی شد جلوهٔ ابر مطیر من
برای صید گاهی وحشت آسایش نمیدانم — نمیگنجد بغیر از دل طپیدن در ضمیر من
بنای چرخ تاب شوخی سیلش نمی‌آرد — جهان معمور شد از اشک گلگیر من
بخواب غنچه عمری دید گلشن رشتهٔ گل — بتدریج خموشی یافت رنگینی صفیر من
نیاز و ناز را معشوق و عاشق یک تاثیر — سوال گاه گاه او جواب دیر دیر من
فرید از جنگ دشمن بیدلی خونم در خمیده — که زخم تیغ باشد با ضعیفی دستگیر من
نگاه من غبار خاطر مطلب نمیگردد — گل و خارند در باغ جهان منت پذیر من
جهان محروم که بیدار در جهان تحریر نمیگویم — جهان حاضر جوابش کرده حرف دیر دیر من
ز بهر دیوانه صحرای محبت ناله‌ای دارد — جهان دیگرم سرگشته دل چرخ اثیر من
بجای شبنم از گلها بسی با غم باده میجوشد — ز بلبل می‌جهد قلقل مینا صفیر من

[illegible]

برای قاصد سیلاب از صرعت کمر بندد	ز حال دل نویسد نامه مژگان دبیرش

ندارم شبنمی در صد گلشن دایه‌ام خارا
ز بیت مهر گردون سکه بر دیرش غنچه شیرین

قصیده در مدح حضرت امام محمد تقی

چه غافل از خودی ای غفلت از تو آبادان	که یوسفست دل تنگ عضو عضو خودان
ز فرق تا بقدم عضو عضو دشمن تو	تو شاد ازین که با ایشان مگر دهی زندان
ز پای تا بسر خویش پر حذر میباش	نیفگنند ترا تا بچاه بی پایان
نباش پیرو دست و دل و زبان و نگاه	برد بمصر شهنشاهی ار چه کنعان
اگر عزیز محبت شوی چه باب نه	بشیر لا آنکه دهی پاس عز و عصمت آن
کسیکه پاس رضای خدا است منظورش	رهد ز بند زلیخاست مدعا آسان
عزیز از دل و جانت برای تخت و نگین	چو خویش را بفروشی بقیمت ارزان
غرض اگر همه یوسف شوی حذر میکن	ز تهمتی که نبرد بنجات اخوان
چه پند و موعظه را میسزد نه رواج غلط	مرا چکار بآین و مرا چکار بآن
اگر خدای مددگار و بخت یار شود	روم بدرگه مدح شه زمین و زمان
محمد ابن علی قبله‌ام که از دست	مدار هفت محل است و شش جهت چار ارکان
امام متقیان شاه دین تقی که کفش	ز بحر گرد برآرد چو داد ساحل کان
شهی که دست و دل بحر و کان برانداز	نموده است غنی و فقیر را یکسان
ز رشک خیابان نبرد حرص و آز را گرد و نه	که مغلطی چه گرانست و شبنمی ارزان
ز هیبت جودش همت جهان باج گرفت	که نخل گرد نخل خزان خورد بجای جهان
ز بیم خنجر و تیغ که چو هما بکاهنست	سترده کفر خود از شلوه امکان

شفیع اوست بروز جزا چه غم دارم ‌‌ ‌ سزد که ناز کند رحمت گنهگاران
زبیم گردش چشم عدالتت چو نگاه ‌ گریخت ستم از قبیلهٔ مژگان
گر احتساب تو آید بخواب ناز و نیاز ‌ بیا که نگه گرم کی دهد دوران
ز زرد روی خصم تو گر بیاد آرد ‌ شود بحر سمک صید علت یرقان
ز آب دست غلامانت ار بشوید روی ‌ شود کلف بجبین کلف را به تابان
زوصف تیزی تیغش جریده احسانرا ‌ زبان خامهٔ قلم گشته تا بحد بیان
چنانکه جای سکندر عدو ز دشمن چشم ‌ سبکرو تو در آید گرش بخواب گران
زمانه دیده و گلگون او نظاره و شوخ ‌ دو دیده عرصهٔ اندیشه را بیک جولان
رسول جد ملک آیین پدر امام شها ‌ ستایش تو نگنجد بحیز امکان

اگر بچشم ترحم مجال ما نگری
چو آفتاب شوم روشناس هر دو جهان

ماند بگرد حملهٔ غارتگر آسمان ‌ دارد ثبات کشتی بی لنگر آسمان
هر صبح دادرا که غنیمت بود کشاد ‌ زان پیش کز ستاره کند ششدر آسمان
مرهم بهای داغ مروت نمیشود ‌ دامن اگر ز صبح کند پر زر آسمان
گنجیست پر ز ریج و لیے بے در آفتاب ‌ باغیست پر ز برگ و لیے بے بر آسمان
گردیست آفتاب زجولانِ جنون ‌ چندیست سر کشیده بزیر پر آسمان
کنج خرابهٔ دل ما خوش هواتر است ‌ بسیار زد ز صبح گرچه رواق زر آسمان
در عالمی که بود غریب دیار دل ‌ آیینه می خرید ز خاکستر آسمان
یک شاخ گل ز باغ تو گشتم بباغ دل ‌ تا همچو مهر رشته دواند بر آسمان

در باغ دل ز سایهٔ گلهای آتشین — دامن کند پر از گل نیلوفر آسمان
زان شعلها که از دل صدپاره سر کشد — از آه من لباس کند در بر آسمان
بشناس قدر دل که بهای شکوه عشق — دارد مثال بیضه بزیر پر آسمان
گر بحر پی برد که خم چشمهٔ دل است — گرداب گل شود که زند بر سر آسمان
در کشور خیال تو غواص کیست دل — میچید از صدف عوض گوهر آسمان
شب میزبان کیست که از فرش یاسمین — افگنده جام سحر بستر آسمان
شبها که در سرا سرگلزار ماهتاب — افگنی کلاه ز عظمت بر آسمان
سیر ستاره میکنی و باده میکشی — ز الماس ریزه بسته بدت ساغر آفتاب
کی سر ز جمع در خم سر شکم برون کند — گردد اگر به نسخهٔ خشک دفتر آسمان
من خاک آن درم که در ایوانش از ملال — ناخن شکسته در گل و خشت سر آسمان
درگاه شاه دین که بتکریم خسروان — در صحن مطبخش فگند بستر آسمان
سلطان علی موسی جعفر که جبهه سا است — در نقش پای موربش گوهر آسمان
تا گشته باغبان ریاض هوای او — از آفتاب ساخته پیل زر آسمان
مانند گردباد نهد ناف بر زمین — گر سایهٔ شکوه تو افتد بر آسمان
با نقش پای زایر او آشیان کند — چون مرغ از آفتاب بر آرد پر آسمان
تیغی سرش به نیزهٔ صبح فنا زند — نگاه که چون حباب برآرد سر آسمان

عمر خانهٔ عدو گر زد آتشین شود و
چون سنگ زمین با قهرت آسمان

صبح کشید از میان تیغهٔ زرفشان — قهر سپهر تیغه کرد از سپر خاوران

یک تنه بر قلب چرخ تاخت سحر سینه چاک	خنجر بینا غلاف تیغ مرصع نشان
پیل سوار سحر تاخته از گرد راه	کوفت عمود افق بر کتف کهکشان
خون سیاوش شب صبح دگر تازه شد	ظلمت افراسیاب خسته هزیمت کشان
چاک زد از تیغ مهر سینهٔ سهراب صبح	رستم خونریز چرخ مهر برید از میان
صبح تهمتن صفت آمد و بیرون کشید	بیژن خورشید را از دل چاک نهان
لیلی خورشید شد دور ز مجنون شب	تاخت ز مشرق برون صبح عمارت نشان
چون نگشاید ز دل خندهٔ گلهای او	هست ریاض سحر چشم و دل باغبان
فیض ترشح کند عیش تبسم کند	چون گل صد برگ صبح وا شود از آسمان
ساغر سرشار صبح دیدهٔ بیدار کیست	هوش ز سر می برد مستی خواب گران
سینهٔ صد چاک صبح سوختی از تاب مهر	گر نرساندی سحر مرهمی از آسمان
هر نفس صبحدم میکدهٔ دیگر است	ساغر سرشار فیض هست صبوحی کشان
شب چه دماغی بسوخت تا بچراغی رسید	رنج نگردد عبث سعی نگردد زیان
دیدهٔ بیدار کو صبح بر آورده است	بهر تماشای تو آئینه ز آئینه دان
دل شده پیچیده حال چند ز غفلت کسی	در سر میدان شب کشتهٔ خواب گران
هوش دلم میبرد سینهٔ چاک سحر	سوخت خمار شبم ساقی خورشید بان
صبح شفق خون دمید باز ز صیدی بتاب	کور دست گداخت کوزه گر آسمان

تا بکه ساغر دهد ساقی نیرنگ او
حوصله بی اختیار میکند امتحان

قصیده در مدح حضرت امام زین العابدین علیه السلام

بسکه در دل دارم از داغ تو داغ آتشین	لاله زاری میشود هر شب ز پهلویم چمن

دل چو کوی تو می آید بگوشم میرسد | از طپیدنها صدای شهپر روح الامین

بسکه در صورت وفا معنی الفت گشته‌ام | بسکه خاتم گشت از مهر پریرویان نگین

گر بسوزندم ز سودای بتان خاکسترم | میکشد تحریر زلف و خال سر بر زمین

در دیار لاابالی صبا فهم گر شود گیتی خراب | چون شکست شیشه دارد عالمی رنگین

آب و رنگ گوهر کامل عیار دانش است | اهل بینش را دل روشن به از تاج و نگین

دل ز فیض دوستی دارد ز اعدا امتیاز | دیده از دیدن بود در ملک تن بالانشین

اهل معنی در ترقی سیر بالا کرده‌اند | اهل صورت را بود بام فلک زیر زمین

میروم در خود ز بیدادت دلی پیدا کنم | گوهر ایثار کف نقد جان بر آستین

تا نفس باقیست اسیرم هر کجا باشم اسیر | سرنوشت من گرفتاریست میدانم یقین

چون غباری میکنم پرواز در گرد ملال | چون شراری میطپم در دام آه آتشین

اخترم با کهکشان با دام گردد در فلک | دانه‌ام با سبزه در زنجیر روید از زمین

جا بارکان پنج نوبت سجده من میکنند | میکنم تا سجده مدح امام چارمین

شاه دینداران پناه دین بزرگ بحرشان | گوهر شهوار وحدت نور خورشید یقین

جان دولت قبلهٔ عزت امام اعتبار | زیب ایمان زینت بحر زین العابدین

نوبهار همتش گر عالم آرائی کند | شبنم آلود حیا گردد گل روی زمین

بحر رحمت از نم اشک نیازت مایه‌ور | ابر فیض از گریه من عرض قبولت خوشه چین

صدق پاکت از کجا هنگامه آرائی کند | شبنم آلود حیا گردد گل روی زمین

بیشتر از صبح هستی خاطرت بیدار بود | نور وحدت را که دید آئینه داری پیش ازین

رحمت از تعمیر تو اندر آسمان رحمت بود | آفرین بر شأنت آمد آفرین بر آفرین

شد چنان از بخشش کار پریشانی تباه
گر سر زلف ختن رویان گره چین بچین

دامن شرم از کف نظاره هم بیرون کشید
سایهٔ پستان ترا دامن شود گر جیب عین

رونمیها گر در آید از دو جانب همچو موج
برق نازان جدل آن و کمان این در کمین

حمله گر زیست تیغت بگذرد بر مرد و اسپ
افگند طوق اجل در گردن گاو زمین

باد پیما توسنت گر تیز هوشی بی خلل
بگذرد همچون نسیم از روی برگ یاسمین

روز میدان چون کند بر فرق دشمن دستبرد
دیدهٔ ماهی نگین دان میشود در نقش نگین

دی شود خورداد ماه از گرمی بازار رگ
حمله آور چون شود بر قلب دشمن خشمگین

از تگاپو گر نی افتاد در آب غرقتش
بی گزاف از گرمی آن شعله خو همچو این

گو هر مهر تو دارم باج میگیرم بشیر
از فلک خورشید و از جم جام از دارا نگین

خانه زاد آستانم گرچه از سگ کمترم
میرسد نازم بخلق اولین و آخرم

چون تمناشا نگهت گلزار کویت دلکشا
چون تمنا گر در راه زایرانت دلنشین

صید و از دون بجستم و امروز من فردا من
صبح محشر اولین شام قیامت ای زمن

ساغر از میخانهٔ وحشی دماغی میکشم
آب حیوان میچکد از آستین سودای من

خود نمائی در لباس خفتن رنگین ست
تار و پود از شعله دارد اطلس و خارای من

گردم از دریوزهٔ بی اعتباری سیرتر
سبزهٔ بال هما میروید از ماوای من

دفتر عیشش نداز دفرد باطل نیز نیل
عیسی چو بیما غبار و دیدهٔ مینای من

گلشنی آوارگی گلدستهٔ آشفتگی
اشک صحرا گرد من آه فلک پیمای من

هر سر موی تنم مژگان خواب آلوده است
سخت بیدار آتشین با دیغزان دامن

اضطرابم بستر آسایش بهار داده است / فتنه در آغوش خواب محشر از غوغای من

گریه ام گرد کدورت می برد آهم ملال / در سر کوی کسی خالی مباد اجای من

دور چشم بد بهار نو رسی آمیزش است / شوخ چشمی های یار و هیزبانیهای من

برگ برگ گلشنم از سایهٔ هم میرسد / گل بدامن میکند وحشت نقش پای من

آب در آتش بهارم در خزان پرورده / مصلحت بینی مسلم زخمین پیرای من

آشنائیها بیاله در دل بیجا کرده ام / سنجر بیگانگی دارد دم گیرای من

گریه بر ساز نفس تا رخموشی بسته ام / ناله زنجیری آید ز سرتا پای من

مست شکر و سجدهٔ وحشی خیالی میکنم
چین ابروی گشاد از مطلع غرای من

زنده عجزم تماشا دارد استغنای من / صبح گل مستانه می خندد بر تنهای من

پیرپیشانم ز کوه آشتی بر من رداست / کس بایی طاقت ازو رنجیده باد این

خلد حیرت پاز رعنائی چراغان کرده / شمع من گلزار من خود کام من در دامن

عالمی را در تماشای تو آیین بسته ام / اشک گلگون جلوهٔ من نالهٔ رعنای من

نوبهار شبنم سرسبزی پژمردگان / آفتابی ذره وقف شب یلدای من

دسته گل میکند اندیشه از رخسار تو / نرم ماتم میکند آئینه سیمای من

شوق من پروانهٔ خلوتسرای احمد است / یک دلم گر هر سر مو دل شود اعضای من

سایهٔ پاک اعتقادی از سر من کم مباد / باغبان گلشن دل صدق بی آرای من

اعتقادم پیش پیش حق شناسی میرود / گرد راه شرع خضر دیدهٔ بینای من

شرع خیر المسلمین گلزار شبنم آفتاب / سند گل اندیشه لغزش چمن پیرای من

ابر رحمت آسمان بحر شفاعت جاودان | عرش و کرسی لامکان دین حق دنیای من

احمد مرسل وکیل مطلق پروردگار | عزت من فخر من ایجاد من احیای من

روغن عمر امید دارد چراغ نسبتش | دودمان خضر بینی شهرت آبای من

مست نعمت قابل نسبت پرستی نیستم | گر سگ خود خوانیم تشریف عزتهای من

ابر رحمت از غبار تربتم گل میکند | ای نمک پرورده شرم تو عصیانهای من

لنگر پاکت پرتو آئینه آمرزش است
مژدهٔ رحمت دهد اندیشهٔ عقبای من

قصیده در مدح حضرت علی ع

عشق بر باد داد هستی من | از غبارم چراغها روشن

وطن از وحشتم بیابان گرد | غربت از حیرتم سفر دشمن

از خمارم پیالها سرشار | سبد باغم دماغها گلشن

دشمنان داد گریهای سفر | دوستان داد از احتیاط وطن

چه وطن دامگاه صید ملال | چه سفر دشت وحشیان ختن

بوی خیر از جهان نمی‌آید | خار در کام عافیت مشکن

میچکد خون دل ز خندهٔ گل | آب شمشیر از هوای چمن

غم گداز دو در استخوانم مغز | تا کند در چراغ دل روغن

سر بسر کار خلق ساختگیست | قرعهٔ بی تکلفی سخن

عیب پوشی درین جهان اعما | راست گوئی درین زمان الکن

ساقی بزم حیا ترش روئی | جوهر تیغها رگ گردن

عیب جوئی کشیده سرمه تاز | خاک در چشم عیب پوشیدن

دوزبانی چو خامه رسمت بیان | سینه صافی چو صفحه مجمع سخن
شعله در لب بیان دارم | دوستان عیب نیست پرسیدن
تا که از شرم سینه صافی من | پیش من کینه سینه ورزیدن
گرم آتش پیت سوختنم | مهربانست درد با دل من
قطره چون دوستی کند بغبار | شعله چون پوشد از صبا جوشن
چکنم با صد آسمان آهنسته | چکنم با جهان جهان دشمن
همه آئینه صاف تیره نهاد | همه گرم اختلاط سرد سخن
یک جهان مهربانی جاوید | صلح کردم بکینه های کهن
سبق شکوه ها فراموشست | سینه صافم چه میتوان کردن
خلد عشق از کجا و خار هوس | بزم حور از کجا و دیو محن
مینویسم بخاک کوی نیاز | مصرعی پیش مصرع گلشن
میزند دل بر آتشم دامن | میبرد باده بوی پیراهن
زود رس غنچه بهار خط تو | دیر صلحی بهای طاقت من
خاک رسم شده غبار زمین | پرده دیده چیست پرویزن
گریه شیرین نمیکنم جنگ ست | تیر غنچه سپی نخندیدن
خنده رنگین نمیکنم صلح است | نفس گل بدام رنجیدن
حاصل عمر انتظار است | جگر پاره کرده ام خرمن
خون عاشق حلال سربازی | شعله از تیغ میکشد دامن
دل زبان را بمعذرت خواهی | جان بیان را به تهنیت گفتن

کلک اندیشه‌ام ثنای شهی — سجده میروید از جبین سخن
دین پناهی که صیقل خلقش — خاک را کرده نقشبند چمن
شاه مردان که شد ز ابر کفش — حاصل برق خوز و دُرِّ عدن
نور ایمان چراغ خلوت جان — شعله افروز وادی ایمن
سواری که تیغ خونریزش — خورده آب از دل عقیق یمن
دلنوازی که خلق شیرینش — ریخته در جیب خار برگ سمن
عندلیب گل ثنایش وحی — چه بگویم نمیتوان گفتن
از هوا داریش درین گلزار — وز نگهبانیش درین گلخن
شبنم از آفتاب ما مغفر — شعله از موج آب در جوشن
کمترین چاکرش بروز مصاف — گر کشد تیغ حمله بر دشمن
نشناسد ستم سبک سیرش — سر رستم ز گردن بیژن
برق هوشی که همچو عمر عزیز — بشتابش نمیرسد دیدن
از نسیمش بهار گیرد — گل زخم از بهار رویین تن
شعله خوئی که گرد در رهش — چون شرر رخته در دل آهن
بادپایی که گشته منع سُمش — گوهر تاج و شهرت بهمن
باد خاکش بروی همواری — آب پاشش بروز تفسیدن
کی برد جان ز گرد جولانش — شعله بر خاک میکشد دامن
بخرامش نمیرسد وحشی — بشتابش نمیرسد جستن
بر عنانش رسد هزار درود — بر جبین مرکبی هزار احسن

ذوالفقارش که مطلع اجل است کرده دیوان فتنه را الکن
شعله در سلب خاره آب شود چون کشد جوهرش رگ گردن
گر بعنبر شود شکار انداز گر بحجر شود شکار افکن
همه جوزا شود ستاره چشم چاک روید ز خاک رویین تن
دو زبان ست تشنه ایماست که بباید دو سر ز یک دشمن
هر زبانش ترانه دارد که دو عالم غلام شاه زمن
ای ز دست در تو او جهانیتی وی بمدح تو نقطها الکن

در دو عالم رفیع منزلتی پایه ات کم مباد از سر من

تازه بهاریست عشق دل چمن آرای او رنگ وجود و عدم یک گل رعنای او
در چمن یکدلی برگ گل آیینه دار حیرت جاوید ما نرگس شهلای او
یکسر مو اختیار نیست بدست کسی گشت سراپای من محو تماشای او
عشق تزلزل بنا چون نظام فنا رنگ روان میشود موجهٔ دریای او
داد جنون در لباس تن بفنا نارسید خلعت عریان تنی در خور بالای او
کی ز میلان رمد وحشت دیوانه ام آب ز دل می خورد آبلهٔ پای او
هر که براه طلب پای دل از سر کند کام نخستین رهد کعبه ز سیمای او
هر که ز راه یقین ناصیه فرسا شود سجدهٔ اول بس است مسجد اقصای او
انهمه تن گشته عشق عشق چه و عشق کیست هرزه خرامیکشی تهمت پیمای او
گرسنه شیرست عشق طعمه اش از مغز فرد خواب کجا دیدهٔ صولت غوغای او

قافله سوی بیت راه آتش جنون دل یاد کجا کرد وحشت صحرای او
ریگ بیابان ز وکام نهنگ بلا اثر در آتش فروز موجه دریای او
سوخت کباب جگر بهره محبت ندید نعمت کونین را در خور سیگهای او
شوق زجا برده را کرده جنون شیرگیر بر صفت شیران زند جرأت تنهای او
تا که ز دل میرویم توشه کجا میبریم نعمت الوان بست یا دهنای او
عشق جگر خورده را داده خموشی سبزا گوش فلک میدرد صولت سودای او
پیش جنون قرب و بعد هر دو یکی بوده است گرده وطنهای او سیر سفرهای او
شوخی زنجیر کو دل شده یا دش بخیر گوش دلم میکشد ناله زنجای او
گشت غبارم تمام سرمه چشم نگاه حیرت پنهان نداد داد تماشای او
چشمه ز چشم کشود جلوه دیگر نمود حیرت پنهان نکرد سیر سراپای او
باج سراسیمگی داد بگردم صبا داد چه منشورها از گل سودای او
یاد شگفتن برد از دل گلشن برون گر تبسم زند خنده گلهای او
آینه سازست حسن گدازست عشق سیر تماشای او مزد تمنای او
صید تو بیند اگر سایه خود را بخواب خنجر غیرت کشد موی بر اعضای او
عشق ببالد بهار حسن بنازد نگاه تا بفلک دوخت جامه بالای او
دام پری میکشد دیدن پنهان او صید سراپای او صید سراپای او
یاد دلی کرده ام فکر سری میکنم در خور سودای او در خور غوغای او
در دل هر قطره شور من و شور یار در سر هر ذره جای من و جای کسان
ذره غبارست دشت آبله کارست بحر یاد مبارک سفر در دل رسوای او

دوستی الفت پرست نام غم‌پرست‌ها | در دل و جای ما در دل ما جای او
خامهٔ مدح شنیده کز شرف اعتبار | مریم اندیشه یافت رشتهٔ دیبای او
فاتح خیبر علی شاه ولایت که هست | منتظم دین حق صدق تولای او
ناظر بر روزگار شاه نجف آنکه نیست | یک ورق روزگار بی گل طغرای او
رابطهٔ صبح و شام بگسلد از هم چو موج | گر نبرد آسمان رشتهٔ اردای او
کس چه تواند سرود خواه من خواه چرخ | وحی بگلزار روح بلبل گویای او
دینی و حقیقی مند چون دو صدف در کنار | موجهٔ همت زند گرد دل دریای او
ابر سعادت نظر در قدم عزم اوست | بحر بلا یک گهر خاک کف پای او
کعبه بپابوس او گشت مشرف که گشت | روشنی چشم دین سرمهٔ سودای او
مشرق خورشیدها مغرب توحیدها | رای توانای او خاطر دانای او
قافله سالار دین مرکز علم الیقین | دیدهٔ بینای او صدق شناسای او
سکه نگیرد درم جز بشرف نام او | نطفه نه بندد در جسم بی خبری او
بیشتر از پیشتر گر نشنیدی بگو | خجلت امروز بخشش فردای او
هفت کواکب دوان بندهٔ فرمان تست | چار عناصر روان چاکر آبای او
کیست اسیر ضعیف در جسم دام قضا | مور خرابی گرفت لقمهٔ دریای او
بادشها عدل و داد در صف داور را | گرد خرابی گرفت دنیی و عقبای او
حسن تو دارد کسی جز تو نداند کسی | رحم تو دارد بسی عجز تمنای او

تبسمی از ابر لطف قطره‌ای از بحر جود
شامل عتباب دل شده از جای او

دل خراباتست عشق بیجا یا جای او | حسن در صد پرده عصمت نهان رسوای او
عشق سلطانیست بی لشکر که از تمکین او | میزند بر قلب عالم یکه استیلای او
حسن گاهی رنگ گل گاهی نوای بلبل است | آه از آن روزی که باد و سر شود غوغای او
سرمه حیرت کجا تاب تماشا از کجا | بزم نرگس دان شود از نرگس شهلای او
گاه از آتش گداز گاه از افسردگی | بیشتر دارد نمک نیرنگ شوخیهای او
جلوه را نازم بدان تمثال دمی آید بسر | هر طرف کبک خرامان گشته سرتاپای او
پر مگو از خویش یعنی قاصد زبان لال باد | شیوه کمتر کن که با من بود استغنای او
دل بسر وابسته ام کز سایه خود میرمد | شوخ چشمی میکند عشق من از بالای او
مرد دانا فارغست از ترکتاز روزگار | گر شود دانا بجوی بالای او پیمای او
شوق سرگردان اگر جمعیت لشکر دهد | عالم هستی ندارد وسعت صحرای او
از شکوه عشق بی اندازه میپرسی مپرس | گوش بر جا کی گذارد صد صدا آوای او
مهر تابان ذره دریا قطره هستی نیستی | حال هر کس میتوان دانست از سیمای او
آفتابم می چکد از موی موم جای عرق | لیک پیچیده ام بیاد زلف فرسای او
دیده شب زنده ما را چراغ افروزتر | صبحها پروانهای خلوت شبهای او
با دل دیوانه عاشق چه سازد روزگار | گر زند موج تلاطم قطره دریای او
لاله زاری هر کجا بیند نقش پای ماست | در سراغ خوی آتشناک بی پروای او
حسن با هم جزو یعنی صورت کار فرنگ | مغز آشفته حالیها سرتاپای او

مطلعی سر کرده ام هر گام در صحرای دل
نسخه رنگ روان یک مصرع انشای او

هر فرازی محملی هر لاله لیلایی او موج مجنون میزند هر خار در صحرای او
موج خورشید عرب بدر عجم شاه امم آنکه میروید گل طاعت ز نقش پای او
نور چشم دل نبی جد خود یا رکه هست هر دو عالم خانه زادی گوهر یکتای او
عالم هستی بپالد اینچنین شاهیش هست قاف تا قاف جهان مهر سپهر آرای او
چشمه انوار است مرکز علم الیقین صافی او باطن او دین او انشای او
از پدر میراث دارد دفتر تصدیق را نیست فرد آفرینش بی خط طغرای او
جود او در شیوه بخشش تصرف کرده است خاتم خورشید بخشد همت والای او
آسمان از کجرویها میکشد بی اختیار گر کند موی خیال سر به بینی پای او
شام ایقان نسخه از دفتر تصدیق او صبح ایمان خانه زاد خاطر والای او
خلعت پوشیده هستی بعالم بخش کرد جود خیاط قضا از کیسه جولای او
شد چهار ارکان عزلت تازه حمله در زمین موجزن شد جوهر تیغ نهنگ آسای او
از نهیبش زینت دامان محشر طرح چاک روز و شب را میبرد از هم دم گیرای او
خامه را ملی لسانی میدهم توفیق سے ادهم گاپوی سبکسیر جهان پیمای او
از فروغ حمله اش آتشکده دوزخ شرار دست بازی میکند بر تارک اعدای او
شعله خو برق استخوان رعد پیکر در جولانگری چشمه سیماب میجوشد ز نقش پای او
از نسیم جلوه اش رنگین نماید در نفس در بهار خون اعدا لاله سیمای او
روز جولانش بگرد و شب زبیم گیرد آ کی تواند جستن از پیش حمله گیرای او
هنانی باد پال و پر تدرو آشفته وحشت از جا جسته خواب صید آسای او
ش از صحرا دوید و موج از دریا رسید برق از گردون بر بدار محشر غوغای او

جنبش در سرعت نگاه برق تازی می‌کند — دست و پا گم کرده گرد قیامت پیش او
از بلای دیدهٔ عاشق که خارش پاش است — خواب غش آید در ره رفتار سکون آسای او
ابر رحمت دستگاها قطرهٔ آمرزشی — مو بمو نیل گهر محو شد از اعطای او
ساقی کوثر پدر لولاک جد انّا فتحنا — از تو آباد است بنیاد دین هم دنیای او
گلشنی هر جا ز مهر آل حیدر بشکفد — بلبل صلوات میسازد زمین پیرای او

شهسوارا چرخ دربانا امامت مسندا
بر اسیر بی بضاعت بخش و مرآبای او

دام پری میکشد دیدن پنهان او — محشر دیوانگی سایهٔ مژگان او
تا ز بجان میکند کشتهٔ میدان عشق — زخم برا زندگی عیدی قربان او
الفت ناز و نیاز سلسله پیرای ز — حال پریشان ما زلف پریشان او
آینهٔ اتحاد داغ تماشای ما — ساعد بیگانگی غنچهٔ جنبان او
جلوهٔ باد بهار سیلی مجنون شکار — موج وفا می‌زند خاک شهیدان او
جوش بهار وفا سفت تماشائیان — سینهٔ گلستان در و چاک خیابان او
در چمن امتحان حیرت گل آتش گداخت — نتیجهٔ خورشید را حسرت دامان او
گرد وجود عدم رفت بپای تمنا — نقش دو عالم نشست در ره جولان او
در سفر جستجو توشهٔ حسرت کم است — دل به سلم سست خنده آبله پایان او
ریگ بیابان عشق ضامن دلها ما — تا مژه مژگان کیست خار مغیلان او
عشق به تیر هوس سینه ندا دل شکار — میکند آخر کباب آتش مژگان او
از نفس سجده محو شد در آتش زدم — زخم نمایان کیست چاک گریبان او

مطلب اگر آفتست سایهٔ بیماری تیر آج　　برق کجاست برد حاصل دهقان او
در سفر دوری دل چه خطرها کشید　　مردمک چشم من ریگ بیابان او
مصر محبت کجا نالهٔ زنجیر کو　　زمزمهٔ خاطرم یاد عزیزان او
زود فراموشیش یک رود از خاطرم　　شبنم گل میچکد از گل پیمان او
دوری و نزدیکیم سرمهٔ چشم خیال　　شکوه فراموش‌تر در شب هجران او
ساده دلی میدهم ساختگی را فریب　　میکشم از آه دل خود و پشیمان او

مطلع ثانی

جام سحر میکشم شبنم بستان او　　خنده گل میچکد ز آتش پنهان او
گر جدائی بس ست آئینه قرب را　　وصل بسر میدود در رهٔ هجران او
شوخی صیاد عشق در پی صید خودست　　میرمد از دام ما سایهٔ مژگان او
میکند دل بست وادی خونخوار عشق　　نعرهٔ مستان او شیر نیستان او
جوش زد از خاک ما خون وجود و عدم　　کشتهٔ محشر کشید از سر میدان او
اینهمه رسوا شدیم ز آتش پنهان بس ست　　پردهٔ راز نهان زخم نمایان او
عشق ز بهر الم یوسف دیگر خرید　　گرمی بازار او زینت دکان او
گردش چشمی بس ست آب پریش دیوانها　　تا ز محشر کشد کشتهٔ مژگان او
قطرهٔ دریای عشق شبنم گلهای آن　　پرتو خورشید حسن موجهٔ طوفان او
دامن وحشت جنون بستر مجنون بس ست　　جلوهٔ ریگ روان خواب پریشان او
در چمن امتحان چون گل آتش گرفت　　پنجهٔ خورشید را حسرت دامان او
حلقهٔ زنجیر ما دانهٔ تسبیح شکر　　گوشهٔ چشم وفا گوشهٔ زندان او

لطف تغافل طراز جور مروت نواز / کوره حرص گداز خاک اسیران او
شرم سخن از لبش کام خموشی گرفت / آینه طوطی شود در شکرستان او
شبنم راز وفا حوصله گلزار بود / در صدف دل خزید گوهر پیکان او
قطره نیسان عشق تشنه خریدار بود / گشته جواهر فروش خاک شهیدان او
نقش نازک تنی کام تماشا گرفت / سر زده از آغوش گل سرو خرامان او
رفت بباد فنا همچو گل اوراق عمر / درس تبسم نخواند غنچه خندان او
گشت غبار فنا سرمه کش انتظار / دل نگاهی نما و چشم سخندان او
شوق چه مذهب سرشت خاک دیار فنا / سجده خود میکند گبر و مسلمان او
در ره توحید دل چون ثمره بر میزند / چون نشود هر قدم کعبه هدی خوان او

مطلع ثانی

جلوه شمشاد و سرو تابع جولان او / جوش گل و یاسمن سایه دامان او
میکده کبریا ساغر عرفان او / قافله انبیا ریگ بیابان او
از سر مطلب گذشت عاشق رنگین گذشت / چاک گریبان خلد سایه دامان او
گلشن غم ریشها مستی دل شیشها / بوی گل و رنگ می خانه بدوشان او
گل سر و سامان خود صرف شگفتن کند / گر بگلستان زند بی سر و سامان او
هر قدم از جوش خضر محشر دیگر شود / موج قدم گر زند ریگ بیابان او

موج ابد تشنه اند کشتی ایجاد را
جام بقا گر شد قطره عمان او

قصیده ۵ در مدح حضرت علی ع م

صباح عید ولایت علی ولی الله / دلیل حضرت عزت علی ولی الله

فروغ جبهه ایمان صفای باطن جان
بهار صبح امامت علی ولی الله

سحاب گلشن کثرت محمد عربی
چراغ خلوت وحدت علی ولی الله

باین دو معجزه دین انتظام گرفت
نبی ست معجزه و آیت ولی الله

چراغ هر دو جهان نور حق شناسی او
مدار کثرت و وحدت علی ولی الله

ز دل غلام و ابد جاکرست میدانم
بدایت ست و نهایت علی ولی الله

ز تیغش آئینه شرع رو شناس یقین
رواج مذهب و ملت علی ولی الله

ز گوش پنبه بیگانگی بکش بشنو
نوای دین تفاوت علی ولی الله

کدام عرش چه کرسی چه آسمان و زمین
فزون ز پایه رفعت علی ولی الله

بسر دونده زمان طاعتش خورشید
شه غلام اطاعت علی ولی الله

کمر شکسته بازوی نصرتش خیبر
تمام دل همه جرات علی ولی الله

زلال چشمه شمشیر شعله پردازش
چکیده ید قدرت علی ولی الله

من از کجا و ثنایش کجا چه میگویم
برون ز عرش عبارت علی ولی الله

کریم بنده نواز ابجاه قدر رسول
بقدر شاه ولایت علی ولی الله

گر این اسیر سیه بخت بی بضاعت را
کند بحشر شفاعت علی ولی الله

بچشم صافی باطن بگویم تا چه بینی
باین بیگانگی گر نیم خواب آشنا بینی

سرت زین سبز کرد دستار رنگارنگ میباقی
دلت ان خوش که دایم معبد وقت استغنا بینی

برا عقمایت نزاکت میکشد شمشیر بیتابی
اگر برگ گلی بر بستر خود آشنا بینی

گر از خورشید وحدت پرتوی دارد دل یاکت
بسان ذره القتهای عالم را جدا بینی

دل با سوختن خو کرده را عالم چراغانست | گلستانست اگر خود را بکام اژدها بینی
باین باطل نگاهی میبرد آئینه از دست | چه خواهی کرد اگر رخساره خود از چشم پا بینی
اگر از دل سواد ناله وز دیدن کنی روشن | رساییها ز انداز کمند نارسا بینی
اگر اختر شناس مجبر باشی میتوانی کرد | که در تحت الثری بنشینی و فوق السما بینی
بمیدانم باین بیداد با عالم چه خواهی کرد | اگر یک کشتهٔ شمشیر خود را خونبها بینی
خیال خوشهٔ گندم کنی دهقان نسب گردی | شرار خام سوزی گر بکام اژدها بینی
زنی طبل سکندر خویش را صاحبقران دانی | شکم را گر ز آب و نان بکام اژدها بینی
زنی بر فرق دارا جم کنی نام سفال خود | اگر در جام جای باده آب ناشتا بینی
بمیدانم که یک ساقی بصد ساغر چه میریزد | نمی‌بینی اگر یک باده وقت صد هزار بینی
سر خود میبری گر در دسر آید بخواب تو | دل خود می‌خوری گر خویشتن را آشنا بینی
بردار ز خرمن نان قناعت گوشهٔ بشکن | غرور مستی غفلت ز آب ناشتا بینی
خیال بحر و ماهی میکنی در دام می‌پیچی | اگر در زیر کاه از کشتگان شمشیرها بینی
چو کام اژدها یک آستانست پنداری | اگر صد باغ را پرورده آب بقا بینی
روان را بحضور آرزو داری حضور این | عمل البته زنجیرها بینی چو وا بینی
سری کز سجده گاه قدسیان بالاتر داری | چرا از کرنش و تسلیمش از افسر جدا بینی
چه شاهنها کشتی در برا اگر در بوریا داری | چه خوش گلها زنی بر سر اگر بر نقش پا بینی
ز آهن پنجه داری پنجه بر خورشید میگیری | گر از خون دلی بر دست خود رنگ حنا بینی
گر امید دو عالم را بدام قید آزاری | همین کوشی که خود را در میان مطلب دو بینی
سجود قدسیان بینی بترم اعتبار رما | بیالیش جبهه افشانی چو دیو نارسا بینی

خدارا آرزو دانی همین معراج بینش بس
صنم را بیرخود بتخانه را دار البقا بینی

اگر بینی تدروح الامین خوانی سی سمن
اگر خوانی بیاسی سایهٔ طوبی هوا بینی

چه محمل مانده از گرد این پستی سی نی آید
نران پاسی که خود را قبلهٔ بال هما بینی

ز بیدادیست هرجا بر زمین یک لاله میرو
ز فریادیست در هرجا غباری بر هوا بینی

سرم شرطست باری امتحانی میتوان کردن
دران کو غیر چشم من اگر یک نقش پا بینی

خیالی با تومی بندم بشرطی ها کمان ابرو
که تنها سوی ما بینی که تنها سوی ما بینی

نمیدانم چه خواهی کرد میدانم چه خواهی کرد
کر از یادت اسیر خویش را یکدم جدا بینی

بیا کز هر نگاهی در دلم جوش دعا بینی
بیا کز هر نوای رعشهٔ آب بقا بینی

مرو از دیده ام تا دولت بی منتها بینی
مرو از خاطرم تا جلوهٔ لطف خدا بینی

نگارستان منقوشی چراغستان بی دودی
زبان را مایهٔ سود الهی عمرها بینی

تبسم کشتهٔ لعلت تکلم زندهٔ حرفت
تغافل پیشه از خود غافلی کام دعا بینی

نگاه شوخ در چشمی خوش چه عجم داری چه کم داری
اگر بیدست و پایی را به بیدست و پا بینی

ز نیرنگ نگاه خود بساط ساحری چینی
اگر بر حال زارم ابتدا تا انتها بینی

ز پرکاری چه پایابی ز عیاری چه یابی
تغافل پیشه خود هر دردرا دار الشفا بینی

چو شاهین گرسی بر مرغ پرواز خاندگیر
چو تیری انگنی بر صید فرمان از قضا بینی

اسیر اندیشهٔ بد با کسی در خواب کی بیند
طبیعت آزمایی میکنی تا با رها بینی

بغیر از سینهٔ صافی با کسی الفت نمیگیرد
قسمها می خورد هر کو ز مهر مصطفا بینی

محمد قاطع برهان محمد قبلهٔ ایمان
کز از مهرش دو عالم را نگاه آشنا بینی

حبیب بارگاه قرب یزدان احمد مرسل — که نقش پای او معنی سجودی هر کجا بینی

شه معراج مسند کز بهار سجده فرمایش — لب جبریل را شاداب حرف مرحبا بینی

بهر جا افکند پرتو مهر رخسار شاه مردانش — دل هر ذره را آبستن خورشیدها بینی

شود گر حامی عالم نسیم راه احسانش — بتاراج چمن دیگر صبا را کی جدا بینی

شفاعت پیشه لطفش کفیل تالمی گردد — اگر ظلمت شوی دل را گلستان ضیا بینی

بورایش پرده از رو شفاعت پاک گشاید — دل بتخانه را سرچشمه صدق و صفا بینی

جوانی کرده ام صرف و ز پیری کام میخواهم — عجب نبود ز احوالم که از راه خدا بینی

عیاذاً بالله ار از رحمت و مهر ملاذ آتش — ز مژگان خویش را در تیر باران قضا بینی

نباشد گر فروغ نور مهر عشق تا قدم کامی — اگر با مشعل خورشید مه در زیر پا بینی

بخوان سرش اگر خواهی که سر لا معنی دانی — ببین قدرتش اگر خواهی که قدر مرتضی بینی

ببوسش اگر خواهی که معراج لقا یابی — بمانش اگر خواهی که پرواز رسا بینی

بظرف مرقد او دیده داری تماشا دان — زمین تا آسمان سرچشمه نور خدا بینی

نباشد ناخدا اگر لنگر دین مبین اینجا — دو عالم چون غرقه بحر فنا بینی

شها حرزش آرایا شفاعت بنده فرما — اسیر روسیه را بخت میخواهی که وا بینی

کف خاکستری ماندست از من یادگار — طمع دارم که با پیران راهم آشنا بینی

بسوی ناتوانی در دو عالم از سر رحمت — براه قاطر شاه ولایت مرتضا بینی

اسیر از عجز کس پیکر و دم از ین درگاه کی آمد
الهی کار ما بینی الهی کار ما بینی

ز نور مقدم شه کرده تا آئینه پیرائی — در و دیوار پیران میکند چون دیده بینائی

تعالی الله ز خلقت آنکه در دل حرف ناگفتم پیدا   زبان مانند گل گویا شود از شوق گویایی
لب یک غنچه بی جوش اگر در باغ بگشاید   بریزد نشتر خار از رگ عشق خون سودایی
ز خاکستر دمد ریحان ز آهنگ غنچه خندان   شهیدین گر حنی خواهد از کفن گلشن آرایی
در و دیوار باغ از برگ نسرین فرق نتوان کرد   ز زینش تا بهار آموخت رسم گلشن آرایی
خس و خاشاک عالم لاله و نسرین شود از خنده‌اش   به دورش صبح پیری از سر گرفت ایام برنایی
کشد گر حاصل دهقان نمی از ابر شمشیرش   گریزد تا به سحاب آب ز تیغش برق تماشایی
نسیم از برق تیغش گر به دریا شد گره گیرد   نماید جنبش یکجا همچو جوهر موج دریایی
ستم کیشی ز نهیبش بستهٔ زنجیر آگاهی   ز بیدستی ز عدلش پایمال ناتوانایی
چو پیمایم ره تعریف شبدیزش که هر گامی   ز مهر جلوه‌اش خیره گردد چشم بینایی
صراحی گردنی پیمانه چشمی نشئه جولانی   که می‌بالد تماشا مست تمکینش ز رعنایی
چو شوق عاشقان هنگام جولان گرم بیتابی   چو ناز گلرخان در وقت رفتن مست بیپایی
زهی سرعت اگر خواهد نگه گردش زمین بیند   به رنگ نرخ گل تا نظر بندی بگشایی
به آب بسته از می خاک تندی باد جسم آتش   عناصر جان نثارش میکنند از جلوه آرایی
کلید فتح میگردد ز دست افشاندنش پیدا   الهی قفل چار ارکان و هفت اقلیم بگشایی
سکندر حشمتا گشتم از خیل غلامانت   ز اقبالت بدارا میدهم تشریف دارایی
امیدش میزند گلدستهٔ عمر ابد بر سر   بسوی هر که می‌بینی بیاد مهر کرمی آیی
چو چنگ بینوا در خدمت آن پیر با ترحم   که دارد از نفس زنجیرها در پای گویایی
نباشد گر ادب باعث نباشد گر حیا محرم   همینش بس سرافرازی همینش بس فلک سایی
زمین از سایه آن گلدستهٔ خورشید میبندد   جوان بختی و سعی زهی فلک تمکین جبین سایی

جهان مخمور بود از نشاء دور تو پر خوش شد — سحر از جام پیمائی شفق از باده پیمائی
سرم تاج سجودت دارد از پستی چه غم دارم — سر هر موزبانی میشود در مدح پیرائی
چه منتها زمین کز سایه ات بر آسمان دارد — چه نور این سرمه دارد در نعل اکسیر بینائی
دل تو شیر دوران یکدانه زنجیر میگردد — اگر از عدل شاهی بستن زنجیر فرمائی
فلک قدر اگواه صدق تو لم ذات بیچونی — کز و در هر دو عالم گشته روشن شمع یکتائی
که بی نزمت مرام دان عمر جاوودان بهتر — که بی ردیت مرا ترک نظر بهتر ز بینائی
اگر خود مدحت بر معنی لیلی جلی بندم — شود هر نقطم از وحشت جدا مجنون صحرائی
نباشد گر زعایت گوهر بحر کلام من — زبانم ترک گیرائی کند چون موج دریائی
الهی در رکاب صاحب دین مهدی هادی — که شد خورشید ایجادش فلک را علت غائی

زبرق خنجر کین خرمن دشمن بسوزانی
ز آب تیغ نصرت گلشن دین را بیارائی

قصیده در مدح حضرت علی ابن موسی جعفر

خوش آمدم که در کعبهٔ آشنائی — کنم جبهه با سجود رسائی
مشو آشنا جز بنفر مودهٔ دل — باین دوستان تخلفی عائی
چه لات محبت بجمعی کز ایشان — چو نامم تو پرسند گویند کجائی
چه امکان الفت که از ظاهر تو — همه باطن آرا تر اند از گدائی
دروغی سرای ز بی خجلت دل — اگر راست گوئی غلط مینمائی
باین آشنائی جراغان بصد دل — درین ظلمتستان بی روشنائی
گر آئینست رسم در ره آشنایان — خوشا دور گردی خوشا بیوفائی
خطائیکه دیدند در غیبت تو — شمارند ز انگشتهای حنائی

صوابی اگر سر نپردازد وجودت ربایند در حق هم شان گوائی
چه سنجی کم و بیش این قوم باطل نداری ترازوی جهل آزمائی
بیا ای نظر کردهٔ بیوفائی بیا ای چراغ دل آشنائی
خیال شکستهای عهدت فزونتر کند از دلم مومیائی گدائی
بیاد تو پروانهٔ بزم خویشم نه بیند چراغم زوال ضیائی
زآمیزش الفتم با تو شاید نخواهم دگر با کسی آشنائی
من آن عندلیب اسیرم که عمریست غریبم درین گلشن از خوشنوائی

مطلع ثانی

ندارد جنون تاب زور آزمائی کشاکش ندارد کمند رهائی
کسی را که پروا ز عالم نباشد ندارد سر و برگ چون و چرائی
سری را که سودای الفت نباشد نگردد ترا کشکش آشنائی
تکبر جگرگوشهٔ خود پرستی نشیبان رساند نشیبا ز دعائی
علیلست در بستر زندگانی مریض است در بند زنجیر خائی
یقینی که بنیادش از ذل بیفتد بلائی که مبرم تراز خودستائی
چه نخوت چه تمکین وقارت غباریست براه سیاه تنزل هوائی
گروهی که می بینی از دور و نزدیک همه هم نسب شهری و روستائی
چرا با یکی بذل صاحب سلامت چرا با یکی هزل مردک کجائی
چه حالست آهی برآرای سیه دل چه شرم است چشمی بمالی ریائی
نه بینی بکس جز بچشم حقارت زهی خود پسندی زهی بی حیائی

چراغیست روشن بی تکلف　　که در هر دو عالم دهد روشنائی
سپهریست افتادگی مهر و ماهش　　زبان خوش و خلق خوش گرنمائی
زکوجایک دلی بی شناسا میتوان　　کند قطره در بحر ها ناخدائی

مطلع ثالث

بدست آور از خاک راه گدائی　　دل روشن که جام گیتی نمائی
گدائی درش که در بزم جاهش　　کند فرش هشت آسمان نارسائی
ز نور چراغان و شمع ضریحش　　دل قدسیان تشنهٔ خودنمائی
علی ابن موسی جعفر که رایش　　بود صفحهٔ نورهای هدائی
زمین ملک آسمان خطبهٔ او　　زبانش نصیری مکانش خدائی
نمودست اعجاز مسکین نوازش　　عمی را چراغی شلی را عصائی
فروغ ضمیرش چراغ تجلی　　دل روشنش نور خلق خدائی
فلک کی تواند کمانش کشیدن　　خدنگ کمانش ندارد رسائی
فلک کرده با مهر انور بتصرش　　یکی لاجوردی دگر یک طلائی
کسی شب در اقلیم نورش نه بیند　　بود گنبدش بیضهٔ روشنائی
چو موری که در سبزه خوابیده تیغش　　ز چوب هر نظر باز دشمن ربائی
خوشا دیدهٔ پاک پروانه شوقی　　که در راه او میکند نقش پائی
عجب نیست نان ریزه خوان بذلش　　کند جوع ناساز را امتلائی
نخواهد اگر خاطرش باز ماند　　سپهر از سپهری قضا از قضائی
ز راه کرم گشته در خود [illegible] سائل　　نشسته [illegible] او ست مدح خدائی

ز لطفش بکام مریضی که میرد — کند شربت مرگ آب بقائی
بغیر از تجرد ز ناوصاف قدرش — ضمیری کجائی خیالی کجائی
بدیوان تعبیر نظم نهیبش — بقائی تخلص نماید فنائی
سمند زمه نعل دلدل نژادش — کرطی اللسانی کنم باصبائی
بمیدان هیجا که شهرتگه اوست — سبک خیز چون وحشت ختائی
ببازار جولان که بازیگه اوست — تماشا سراسیمهٔ نارسائی
بهرگام از و صبح شامی کند طی — بطی الزمان کرده زور آزمائی
بمیدان که سرعت کند گرم سیرش — همه ابتدائی کند انتهائی
شها سرورا داورا جرم بخشا — ز لطف تو بسیار دارم گدائی
اسیر خم رشتهٔ ضعف حالم — توئی زور بازوی مشکلکشائی
در ابواب تقریر جرم شبانروز — دهد مو بمویم چه در تن گوائی

پناهی بجز لطف عامت ندارم
ز خیل غلامان خاصم نمائی

اگر جنونم کند سخن رانی — عقل ملزم شود بآسانی
عقل پامال ننگ دانائیست — جهل مسندنشین نادانی
بجنون زن که حلقهٔ زنجیر — دهدت خاتم سلیمانی
چون مریضان مرض آز مکن — آب حیوان بدل بحیوانی
رو بدار الشفای دل که شود — قوت جانت غذای روحانی
موجزن گشت سیل شکوهٔ دل — پرده برداشت راز پنهانی

زین دونی مشربان که می بینی — زین خسیس پیشگان که میدانی
همه سیلی خور ترشی دلی — همه دل مرده گرانجانی
همه در زیر گول بار اهل — همه در گور حرص زندانی
همه روشن سواد کوردلی — همه کامل عیار نادانی
کرده روشن چراغ صاف دلی — تا بجویند عیب پنهانی
ابر در خلق در دشان اینست — که در آیم گر از درم راسنی
دست بیعت اگر دهند کنند — لب شان گاه بوسه دندانی
کرده از حرص چشم غفلت شان — قفله آزرا نگهبانی
همه باطن سیاه و جامه سفید — همه ظلمت پرست نورانی
از تردو بان رد سوال — در بدر گشته پشیمانی
از نگاه بوی شان بر اه خلط — منفعل گشته روح حیوانی
آبروشان بخاک ریخته اند — کشتی خاک گشته طوفانی
گر نوازد ترا فلک دو سه روز — مبند گاه تند و جا گرجانی

چون خوردپای دولتت بر سنگ
سرت از تن گسستنا وانی

قصیده در مدح حضرت [illegible]

زهی جمال تو مرات صنع یزدانی — هزار دیده بروی تو وقت حیرانی
ز رشک سنبل زلفت بخویش می پیچیم — که در ریاض جمال تو کرده ریحانی
شب وصال تو چه بر یک غمزه جانم را — گره ز کار بیفگن ز جین پیشانی
مدار باور اگر شیر الفت مهر زند — که دیو را نه سزد رتبه سلیمانی

امام هر دو سرا مالک رقاب امم — که هست باعث ایجاد انسی و جانی
سپهر فضل و کرم آفتاب اوج شرف — امیر سلسلهٔ عالم است علی عمرانی
گرفته بهره ز خاک سیه خاک درگه او — که آفتاب کسب کند تا ابد زرافشانی
چنان ز خنجر تو چاک گشته سینهٔ خصم — که گشته ظاهر ازو رازهای پنهانی
سه حاجتست مرا ای در مدینهٔ علم — بحضرت تو کنم عرض اگرچه میدانی
نخست آنکه ز راه کرم مرا هرگز — نیازمند باهل جهان نگردانی
دوم در آن دم کز سختی کمان اجل — شود بر اعضا هر تار موی پیکانی
سوم بمحشر که ز تاب آتش دوزخ — بخویش شعله بپیچد ز بیم عریانی

ز لطف عام تو دارم امید آن که بروز
مرا ز خیل غلامان خاص خود دانی

از صبح پاکدل گیر مشق زندگانی — اکسیر مهر دارد پیرست در جوانی
سر رشتهٔ دو عالم تا زو نیاز دارند — بارست و سرگرانی مائیم و بیزبانی
کوی اطاعت این چون ویرانه کنج — گر حکم عشق باشد موسی کند گرانی
در وادی محبت گردیده طور بدنام — از خار ره گل تو ان چید صد رنگ لنترانی
در گلستان وحدت تجرید میر تدبیر — بال نوا به بند و مرغان آشیانی
یاران دشت پیما عهد جنون مبارک — باد بهار قاصد بوی چمن نهانی
بوی وفا ندارد باغ زمانه گردم — با غنچه نرد بازی با سبزه همزبانی
هر دم بیاد روی شد بوی گل غبارم — از خاک من توان چید گلبرگ مهربانی
صد رنگ جلوه دیدم آئینه تا شکستم — شد ساده لوحی ما اکسیر کاردانی

قصیده در مدح حضرت علی ع م

مطلع ثانی

ای حیرت خیالت سرمشق بی‌زبانی — ای شوخی نگاهت تکلیف جانفشانی
چشم ستم طریقت آمیخت ست باهم — صهبای گرم خونی غوغای گردانی
عمرت دراز باشد گر حکم ناز باشد — کوه گران توان کند از زور ناتوانی
روزی که مست شوقت گریان بمحشر آید — خلقی ز پا درآید از آستین فشانی
یا دل بترکتازی با جان بعشوه بازی — یاد تو طفل بدخو درد تو یار جانی
بلبل شود دو عالم گلدسته بند بزمی — رضوان بگیرد از من تعلیم باغبانی
مدح خدیو عالم یعنی امیر اعظم — کز بوی باغ خلقش دل کرده جانفشانی
شاه نجف که رایش تا شمع دل بیفروخت — مضمون نگشت روشن در خلوت معانی
گر نام او نباشد شیرازهٔ زبانها — چون وحشیان گریزند الفاظ از معانی
جیب عدم شگافد بهر گریز دشمن — چون تیغ او کشاید آغوش پرفشانی
گر خاک آستانش کحل بصر نسازد — در چشم آفرینش مژگان کند شبانی
از بوی گل غبارش باج شتاب گیرد — گردد چو برق سیرش گرم سبک عنانی
رعنا تذرو شوخی کز جلوه میکند طی — در هر سبک عنانی صد عمر جاودانی
خویش چو شعله سرکش رنگش چو شعله ابرش — بالش کند آتش در صید خوش عنانی
در راه سرعت او درع هوا مشبک — هر تیر موی او را پر سی کند کمانی
در رقص مومویش پیداست موج جوهر — فولاد برق گردست در حیلهٔ شتر خوانی
گر یک قدم شگافد نظاره در رکابش — مشکل که باز گردد صد عمر جاودانی
گلبرگ نعل او را از میخ خار بسته — نازک خرام تر شد از باد بوستانی

تنها ریاض مرحمتت لب تشنهٔ گلو نیست
از نعمت تو دارد آسیا باغبانی

ای بارگاه قدرت امید کبریائی
وی مسند جلالت معراج لامکانی

پیش از ستاره نورست در آسمان تقدیر
بود آسیا و رنگ عالم چون اختر یمانی

روحانیان پناها تحفه به بارگاها
راز نهان هر کس دانسته ام که دانی

بیتابی در دو عالم روی من در فیض
آنی که در زنجیر کسی می‌توانی

کافر اسیر ازین در محروم بر نگردد
یک ذره مهر حیدر خورشید کامرانی

قصیده در مدح حضرت امام رضا

گذشته ایم ز میدان خواب و بیداری
سپرده ایم به مستی عنان هشیاری

هزار میکده بر باد می توانم کرد
ز خاک دلی نرستم به بیماری

مرا زمانه پرستار اشک من نشود
خیال چشم ترا میکنم پرستاری

دلی بجوی جگر داده ام که نشناسم
شراب حوصله را از شراب گلناری

ز آبروی قناعت خزینه دار دلم
چرا بخویش نچینم بساط زرداری

ز بیک ترانهٔ زنجیر میتوان آموخت
بساط چرب زبانی ببلبل طراری

کلاه گوشهٔ شمع از نسیم می شکنم
به بزم زنده دلان دشمن هواداری

به دستگاه آسودگان چکار مرا
چو چشم آینه ام خانه زاد بیداری

چه خاک بر سر خود میکنی ز بی بینش
غبار تفرقه بینی و بست پنداری

شراب کهنهٔ غفلت بکار می ناید
بهوش باش که ساغر ز دست نگذاری

قناعتیست که بر اعتباری خندد
نکرده بال هما سایه گلشن خواری

نمیست کام ندیدن ز بهر دلجوئی
گلیست کشته شدن در تمام خونخواری

زدل گذشتی و در دلم نشستی / دلت [illegible] که از درد من خبر داری
اگر نه مدح شهم ورد اعتقاد شود / کند ز دست تو تا نفس من تاری
شهی که ابر کفش کرده چون صدف سیراب / فلک ز آب گهر ساغر نگون ساری
سحاب گلشن شرع نبی امام رضا / که بحر مرحمتش نازد از هواداری
امام مشرق و مغرب شهید مشهد قرب / چراغ خلوت وحدت فروغ بیداری
یگانه که بدور خدا شناسی او / برون فتاده دو عالم ز خط پرکاری
رضای خاطر حق در رضای خاطر اوست / بهار دوست نوازی گل سزاواری
بهار خلقت اگر خشمت خطاب دهد / ز باغ آینه جوشد گل ثناکاری
بکشت سوختگان گناه در محشر / چه بحرها که فشانی و شبنم افکاری
بپشت گرمی لطف شفاعت آگین است / چه نازها که کند رحمت از گنهکاری
فسون زهر بسر چشمه بقا چه کند / ابد غلام تو [illegible] مخالفان کاری
هنوز دست دعا تاک منبر [illegible] / که خاک بر سر من باد از تبه کاری

بدین بیت نبی شرع محمدی نازم / که داده دختر رز را طلاق بیزاری

دلی دارم کتاب سینه را سر لوح رسوائی / بهارستان حیرانی نگارستان شیدائی
ز شوق گریه می خندد بیا و ناله میرقصد / چه سازم با دل دیوانه شوخ افتاده سودائی
نگه از روی گرمش بهار شعله می نخلد / چراغ صرفه روشن میکند خون تماشائی
بر اوراق نفس شیرازه بخشد جگر بندم / نمیدانم چه میخواند [illegible]
بگلزار سخن آئین رنگین بلبلی مستم / که میرقصد زبان چون برگ گل از شوق گویائی

بحرف آورده سودای سراو بزم تنهائی   تبسم در لاله و گل قفلها از فسانه پیرائی
تبسم چو غنچه گر پرده از راز تو بردارد   غبار جلوه وحشت شود چشم تماشائی
چمن پیرای صد قلم نشاط گل بیانیهایم   سحابم فیض گویائی بهار صبح پیرائی
زبان گلبرگ غنچه دان از نسیم مدحت شاهی   که بخشد غنچه دل مرده را فیض مسیحائی
مریض پیر یا حی را بهار گلشن خلقش   دراستشمار عمرن باد آمیسازد خوب سودائی
دلش عرش مجید و لوح محفوظ است ایمانش   محمد نور تحقیقش چه مسیح تماشائی
اگر ابر است گلگونش که در جولان گیتی خواهی   اگر سابقیست شمشیرش که در بزم محبت آرائی
کنار زخم جوشش را غبارش کرده مرجان   شرار جنبش دشمن از وغش کرده هر جائی
فروغ آفتاب انتظارش دینی و عقبی   غبار راه تشریفش زلیخا مسند آرائی
محمد مهدی هادی که استقبال تشریفش   بصحرا برده دلها را ز اقلیم شکیبائی
اگر ریگ روان تسبیح اخلاصش نگرداند   سموم از خنجر خارش بریزد خون صبح دلی
خس و خاشاک عالم لاله و نسرین ز عدلش شبنم   بدوزخ چرخ پیر از سر گریست ایام برنائی
کشد گر حاصل دهقان همی از ابر شمشیرش   گریزد تا نسیم آفرینش برق بینائی
ستمکش از نهیبش بسته زنجیر ناکامی   زبیر دستی ز عدلش پایمال ناتوانائی
چه پویم راه تعریف سبکسیرش که هر گامی   چو مهر از جلوه او خیره گردد چشم بینائی
غبار راه او تا کرده ام چشم تر خود را   هما را داغ دارد رشک من از اوج بینائی

کلید فتح میگردد ز دست افشاندنش پیدا
الهی قفل چار ارکان هفت اقلیم بگشائی

اتحون تا ندارد جای مغز از لاغری   نکهت گل میکند پرواز ما از شهپرے

[illegible]

محضری دارد بخون نخم برگ گل با نیش خار | اینچنین میباشد الحق شرط نیکو محضری
خصم اگر عاجز شود بر خویش خنجر میکشم | کرده تیغ استخوانم را ضرورت جوهری
خاک جولانگاه عشقم درس طالع میدهم | از غبارم گل بدامن میکند نیک اختری
سخت جانیهای عشق از برگ گل نازکتر است | خاطر الفت ندارد تاب سخن پروری
سرفرازی را لباس خاکساری میکنم | از سجود دل بسر دارم کلاه قیصری
وصف حال خویش رنگین مطلعی انشا کنم | با کسی که میتوانم زد گزاف برتری
سایهٔ خاری کند بنیادم از بی پیکری | جنبش برگی دهد بربادم از بی لنگری
ضعف در طالع ندارد قوت تا زور صبر | عشق با لیدست سغرد استخوان لاغری
سر نوشت ناتوان خواند ز جبین آسمان | گرچه نشاید ز سیاهی بدر گرد سحری
شوق را در گل گریبان میکند پروانه را | شعله خاکستر نشین گردد ز بی بال و پری
بیخبر دیوانه دارم که نشناسد ز هم | نالهٔ زنجیر را از خسته دل کسب تری
شهرت جاوید خاکم را چراغان میکند | سینهٔ صافیهای من آیینهٔ اسکندری
تا کشادم دیده بر روی قیامت کرده بود | خانهٔ راحت را دل بی کینهٔ من کوثری
بر کباب دل زدم از سیر چشمیها نمک | تا قیامت کرده خوان نعمتم آذری
خانه زاد خیمه‌ام با کفر دارم ایمانم چه کار | معجز موسی امینسانم سحر سامری

تا طلسم ناامیدی بسته‌ام بر نام دل
چون نگردد آرزو شرمندهٔ افسونگری

مطلع ثانی

ای نبات پرورده لعل تو شور دلبری | از رخت آیینه حسرت گلستان پری

ہمچو تیغ از استخوانم آب جوہر میچکد / بسکہ خونم کردہ شمشیر ترا آتشگری

با خیالت ہر نفس دارم تماشای دگر / دیدہ در آئینہ سازی گشتہ در صیقلگری

ہر طرف بوی گل آتش بجانم میزند / کردہ شوقم را سوادی جستجوی مجمری

بیند از صبح جبین غفلت بر آتش میدہد / در حریم کعبۂ الفت نگنجد ساحری

تا گریبان غوطہ در خاکستر دل میزنم / سینہ ام آئینۂ شوق ترا روشنگری

از خیالت خاک را آئین حیرت بستہ ام / در غبارم چون شرر پیداست نگین مجمری

از دلت نقش نگین بینائی خواندہ ام / در بلورین حقہ کی پنہان شود انگشتری

سایۂ مژگان ساقی مشت خونم بس است / میزنم با کفر و ایمان لاف نکوگستری

از خط سبزت بہارستان خوبی شد تمام / ہمچو شرع احمد مرسل ز دین جعفری

صبح عید آفرینش جعفر صادق کہ ہست / جلوہ گر در ہستش خورشید مشرق پروری

آنکہ گر شاہین تمکینش سبکبالی کند / گم شود در دود مجمر آفتاب خاوری

پرتو صبح امامت نور خورشید شرف / جوہر تیغ ولایت شمع دین پروری

نور وحدت سینہ اش را گوہر عالم فروز / قرب حق صبح دلش را آفتاب خاوری

شعلۂ خورشید را لیس گر شود طلعت گرا / کورہ خجالت شود آئینۂ اسکندری

عنصرا شوق خطابش بلبل نغمہ شناست / از گل باغ تو می خواہد بود جنگری

صبح گر از طوق فرمان کمند تر گشت سر / کہکشانش کردہ بر گردون پی صحرا دری

نرگستان سحر تار خوان ناز شفق / در ہوایش خفتہ در آغوش گلبرگ تری

صبح اگر بی رخصت خورشید صد قش دم زند / ذرہ بر خاک ما زند آئینہ روشنگری

قبلہ گر از نقش نعلین تو گل بر سر زند / سجدہ ساز و جبہۂ خورشید را نیلوفری

گر دوابت گر شود مشاطهٔ روحانیان
عکس پیر گردد این آیینهٔ خاکستری

شعله از میخانهٔ خلقت اگر ساغر کشد
پر کند از بحر شادابی شرر بام پری

گر شود خط تو تعویذ دماغ آشفتگی
با دل دیوانه گلبازی کند زلف پری

شعلهٔ هیبت گر برافروزد جبین اجتناب
ذرهٔ خورشید پنهان گردد از بی‌جوهری

گر بهار لطف آراید بساط انبساط
شعلهٔ آتش کند در ساغر خار انگوری

گر ز تیغ خون‌چکانت گل کند یک بها
در رگ گلشن کند خون رنگ حنا نیشتری

ناوکی کز خون سر انگشت او در حنا
حلقهٔ چشم دو بینی را کند انگشتری

دین پناها گرچه از شرم جبین بی‌زارئیم
شبنم گلهای خجلت شد بدان [illegible]

در محیط آفرینش قطرهٔ خون گشته‌ام
کشتیم از شرح جهت سیلی خورد بی‌لنگری

در غبار عصیم هستی سواد منحنیم
خارکا ام امید و خاشاکی بی‌بال و پری

کعبتین طالعم کم نقش و گردون تخت باز
مهر امید چون دل خانه‌زاد ششدری

شاهد عصیان [illegible]
کاتب اعمال من حیران ز غفلت پروری

جرم بی‌اندازهٔ گلگون پوش من آیینه‌دار
حیف توفیق من بر نام غفلت پروری

بسکه خجلت پیش معذوری که در آیینه جان بینمی
چهرهٔ خواهی گر تو گرد خود صد چشم یاران بینمی

طواف مشهد ما کن طواف مشهد مالک
کف خاکستری چون اهل دل [illegible] خون جگران بینمی

ره افتادگی را خضر از افق دستگیر
اگر از بند آن خویش او در جهان بینمی

چو در گل مانده تا آسمان بیک دست
مناعتی شده تا حباب تا [illegible] بینمی

دیدن خورشید [illegible] چو غیبت نگران
نهان بهتر کنند آیینه [illegible]

قصیده در منقبت [illegible]

دلت خورشیدم چندین عیب کرده پیش … بهر کس هر چه پرتو از تو می افتد همان بینی
درا دل هیچ بودی هم درآخر هیچ خواهی شد … تهی غفلت که دائم فال عمر جاودان بینی
فزون هیا همت بینائی زین بیش پیدا کن … که سوی هر چه بینی خویش را کمتر ازان بینی
بکام خاکساری کن این وادی که هر ساعت … جهان را کهنه از آئینه ریگ روان بینی
چو برگ بید بینی خالی از مژگان تهی لرزان … بجز بالی که خود را در حریر دیده پنهان بینی
اگر دهی در برابر از شکست قرمت عاجز … بجز آن حرف هیچ در دادسعادت عنوان بینی
ز خوان دیگران ای امیر آن شعله نیم گر … همان خود را بجز آن همت خود میهمان بینی

قطعات

ای سخن پرور از ارشاد که فیض طبع تست … ابر را باران در دیار ادراک ما را گهر
بهر ترتیب دماغ تر و دستان سخن … چون غزالان نافه کلک تو ریزد مشک تر
شعله مانند گل صد برگ پر شبنم شود … فیض طبعت گر کند در خاطر آتش گذر
در گلستان سخن بیخی بگاو ... نسیم … شد نهان گلگشت از گلهای تنگین ...
سینه گرمت زبس چون صبح لبریز صفاست … تا و ما بر لب ساقی گرد او گردد اثر
تا شود شیرین لذت کام دانش طبع تو … لفظ معنی را بهم آمیخت چون شیر و شکر
نسبتش با گوهر شاداب مضمون تست … سیر سد گر تا ز پرده یا کشد آب گهر
ایکه خوانده روزگارت خسرو ملک سخن … گشته در معنی برادر ... آشنا ...
هست در دل خار خار ایکه در گلهای فیض … از تخلص گل زند نظم پریشانم ...
گرچه این گستاخیم شرمنده دارد تا ابد … با وجود این هوس دارم تمنای دگر
گر برآرم جمله ای از اشعار سحر امیر خویش … ... نمایی کرباشد در سخن ...

سرمهٔ کلکت دهد چشم بیانم را سواد
نور یابد دیدهٔ هر کس که آرد در بصر

مست فیض از بادهٔ تحقیق ساغر زن که من
تا نباشد دردسر کردم سخن را مختصر

خسروا نکته ز من بشنو که
تا تو گردی ز عمر برخوردار

مملکت راست چون ترازو دست
دائم از عدل خویش معتبر دار

یک سرش آهن است و دیگر زر
هر دو در جای خود مقرر دار

ز آهن او سلاح دشمن ساز
از زرش برگ و ساز لشکر دار

تا نگردد ز ظلم زیر و زبر
آهنش در مقابل زر دار

دوستان را بزر توانگر کن
دشمنان را به تیغ سر بردار

شه دادگستر جهنی کاستانش
بود قبلهٔ فخر صاحب کلاهان

پی خدمت بارگاهش شکوهش
کمر بسته موریست درع سلیمان

بزرگی که پاس ادب مجلس آراست
دو زانو نشینی کند چار ارکان

نسیمی وزد گر ز گلزار بزمش
بگیرد هوا چون لعل از بدخشان

زبس کرده سوی غزالان مجلس
ادب را گستاخ بینی نگهبان

شود پردهٔ دیده گر فرش راهش
نیاید در در ره تماشای پنهان

باحرمش سلیمان فلک بارگاهی
بمهر تمامی رسانیده عنوان

که در سایهٔ دامن رحمت او
کند حملت بی نمی ابر نیسان

کمربستگان ستونش ز شوکت
ببندد سکندر نویسند قرمان

زنگهای دیبای هر دیدهٔ او — پر از خار زربفت گل در گلستان
کمند طنابش که جمهور راز است — ز هر گوشه صبح است گویا نمایان
ز بسیاری تکمهٔ لعل با فرش — شده انجمن محو سیر چراغان
نسیمی وزد گر ز گلزار عدلش — نگیرد چو یاقوت لعل از بدخشان
دل مجمل فرش او جمع بادا — کرد بر طالعش نیست خواب پریشان
بروی چو گلشن بساطها نقش — زند خنده ها بر هوای گلستان
ز چینی که موزون بهر گوشه دارد — سر دلربائی چو ابروی جانان
بتاریخ اتمام این بارگاهم — بشارت چو دادند در عالم جان

ز کیفیت شوق مستانه گفتم
نزارد فلک بارگاهی بدینسان

زبسکه گرد کدورت نشسته در عالم — غبار هم از شده باد صبا زمین گیر است
تراکه صبح صفت پیر صدق کیشانی — مرو بساختهٔ گردش نه تدبیر است
نمود و بود دم و دی وعده ام شدم غافل — ز غفلت است که بر پای شوق زنجیر است
غلاف وعدهٔ احباب کم گناهی نیست — اگرچه صاف دلان عذر خواه تقصیر است

گواه دوستی بی تکلفی کافیست
زکس فریب تواضع مخور که تزویر است

جوهر تیغ تو تیغ شاه صفی — کز برش روزگار گرد و سجود
آنکه در دور شیخ دولت او — سوخت همچون سپند چشم حسود
شهریاری که صبح اقبالش — شده دیباچهٔ کتاب شهود

پیش عیان رشحهٔ کف او — قطرهٔ بیش نیست قلزم جود
کرده از بیم آتش غضبش — بندهٔ بیل سم کشتی چون دود
کس جبل را اگر پیدا کرد — در دماغش چو پشهٔ نمرود
همچو کفر از قلمرو اسلام — جست آوارگی و شد مردود
تنگ خصم بهر شاه آخر — تلافی جهان گر نقش زد و
کرد اول ز قتل او گردید — دم شمشیر فتح خون آلود

سال تاریخ او ز دل جستم
هاتفی گفت کشته شد داود

بلند اختر برج شاه صفی — که عزمش ز کیوان بود قلعه گیر
ز خورشید عدلش که تابنده باد — ستم همچو خفاش شد گوشه گیر
جو ز دستی موجهٔ الفغا — زبر دستی جودش ابر مطیر
ز جوهر بود تیغش آن سبزه زار — که آیش بود زهرهٔ بزد شیر
بیاد گل ز خشم دشمن گذار — کشد عندلیبش خدنگ صفیر
جهان داد بر باد بنیاد ظلم — که خاشاک از شعله پوشد حریر
چنین بود فرمان که چون آفتاب — جهان نگین را نشد آورد بزیر
مسخر چو شد قلعهٔ ایروان — برآمد ز شهر بندگی فتح پیر

دعا کرد از بهر تاریخ او
بگیرو جهان را شه قلعه گیر

مختلف پیشه شد یکی تا هم میکشاید و کرد دلیر — بر سمکی آمده در عالم خود کارگزار

حسب گوهرشان تا نشناسی بیک
صیدکن جانی بهوش و بند لبش و بی‌شمار

یکی از سلسلهٔ خاک کند نشو و نما
کرده خورش آینه‌دان جلوه کر از هر نگار

مومیائی نیز که دیگر انسان نسب است
پاکی نژاد و نوپسنده و معاشرت و مدار

آن یکی را نیز با ما شده پیوند درست
آفتابیست که باشد نه دو مه برخوردار

هر کسی گویا زین هر سه نشانی به اسیر
سکهٔ هوش رساننده و دانش به عیار

نه استخوان ساخته مشتگر قدرت درجی
گر وطن در دلش آن گوهر تابان دارد

با وجودیکه نه هست کس از درج او را
مشت می‌پیچد و چون دیده فراوان دارد

هر که دیدش بهوا نامش پیدا او را
از شعف در دو مشق گیرد و پنهان دارد

بی‌چرا نیست که شمع همه کس روشن از وست
باگدا را بلا قرب شبانان دارد

نسبتش منتظم اندرست مهر و سحاب
نه ز خورشید توقع نه زبان دارد

خون شیرست که جوشیدهٔ او گشت عیان
نسبتی لیک نه با این و نه با آن دارد

نه عقیق است نه الماس نه یاقوت نه لعل
آشنائی نه به سیلان و نه مرجان دارد

نه زمرد نه زبرجد نه صدف سفتی لولو
نه ز دریا اثر و نه خبر از کان دارد

ضعف پیری اگرش تازه روح کند
همچو گل خنده رنگین جوانان دارد

ز چه پیر صفتگری دیدم تو آنکه پیشه
حیرت آیین دستگاهش زینت حسن پری

برده میناهای شورش رنگ از آیینه‌ها
گشته از روی صباحتش خیره چشم مشتری

مانی نگرده را از دو خجلت نقش و نگار
حیرت بهزاد از او شرمنده صورتگری

چرب دستی خورده گیری تیز هوش کاردان — بی گداز منت آتش کند آتشگری

از فسون هر دم برنگی مینماید روزگار — گرچه کارش نیست معجز پیشگی یا ساحری

بوالعجب کاریست در روز است محتاج چراغ — بر چراغ دستش پروانه چرخ چنبری

زیر سقف چرخ مینا کار رسوای شود
هر کرا با او سر کشتی یک چشمه حباب زرگری

بلبلی گو بهار دیوانه — گفت طرز آشنا ز پروانه

از خموشی مجو سر خوشحالی — لال بی ناله کی شود خالی

عشق بی ناله حسن بی نمکست — خالی از ناله گون لبلکست

ناله عشق سر بسر اثر است — راحت جان و مرهم جگر است

منکر ناله ام سرد کار است — حاصلم وصل روی دلدار است

تو که لب را ز ناله دوخته — جلوه سمر نکرد سوخته

سوخت پروانه لاله گون نفسی — کز دل آتش بهر گل و قفسی

گاهی بالحان زهگان حمتاز — نشنیدی ز بلبل شیراز

عاشقان کشتگان معشوقند — بر نیاید ز کشتگان آواز

چیست خشخاش چار سته زلور — گر زآب و هوا شود معمور

کرده معمار او بگاه بنا — چار عنصر بدل بآب و هوا

بوالعجب خانه فلک ثانی — گرد دریا شدش نه دریا نی

از تزلزل بنای او محکم — استقامت مزاج او در اسم

چار دیوار او ز هیچ برست — چون دل عاشقان ز هیچ پرست

روشنست و ز تیرگی دورست
مهر ماهش و شمع کافورست

کشش دل بجستجوی فقرا از
ناشنودن دوری بر دیت باز

بود شبی در صف ارباب هوش
گوش ادا مژده کشای سروش

زمزمه ها حوصله پرواز شد
حرف محبت اثر ساز شد

شاه جوان گلبن نو رسته
از دل حیدر بنظر جسته

مهر صدف گوهر نیک اختری
مادره شبها ز نجابت گوی

تازه صبا بر گل پیراسته
معنی از صورت آراسته

ابر سیادت چمن آرای داد
شان نجابت گل رعنای او

پاکدل پاک نژادی گلی
باغ نسب را چمنش بلبلی

دل ز بیانش سخن ساز کرد
هوش مرا زمزمه پرداز کرد

گفت شنیدم ز کتاب کهن
هر ورقش چهره کشای سخن

کز سر بازار دل آتشگری
گفت که سلطان جنون لشکری

ای گل خودرو که گلابت که کرد
بی سفر خم می نابت که کرد

راست بگو آینه ساز تو کیست
خضر ره سوز و گداز تو کیست

باده از شور جوانیش چکید
کز قدحش حوصله خود را خرید

گفت که افروخت چراغم بدل
سوخت هم مغز تا هستم بدل

در شب آیین صنم خانه
برهمن آیین محبت خزانه

سایه مژگان صفت آراسته
نسخه انجیل پری خواسته

گردش چشم نگهی فردش | مست و بناله کشیدن بدوش
طرز نگه گردشش پیمانه‌ها | برهمنش قبله بتخانه‌ها
هر طرف ایمای تغافل پرست | داده رم آهوی چین را شکست
زلف پریشان که بهم خورده است | محشری آراست که رم خورده است
موی میانی شده زنار او | غنچه دهانی گل گفتار او
جاده‌گری درش ز پا ساخته | دیده شب قبله نما ساخته
موی میانش که نمودار بود | راز نهان بت زنار بود
دیده شبی جلوه خود را بخواب | کرد خیال بت دگر دیده آب
شورکنان شوق صنم در سرش | بال زنان جذبه بت در برش
گلبنی از شمع گداز مژه تر | طبل دبیر وانداز ره پر حذر
داده به یغما دل ترسایان | خدمت بت بسته کمر در میان
سرزده در پای بتی سجده کرد | از بت و بتخانه برآورده گرد
هوش ز خود برده چو آمد بجوش | تاخته بر سر زده لش خیل هوش
شعله آبی شده پیچ و تاب | رشته جانی زده بر مضراب
در قدم بت به دو زانو نشست | تیغ بدستی و چراغی بدست
گفت که مغز سر آتش فروز | ذره چراغست سحرگه بسوز
چاره ندارد خبر از کار من | گشته طبیب دل بیمار من
مغز سرم سوخته داغ چراغ | روشن و تاریک چراغ چراغ
جگران دل ز چاره گری تخته‌اند | شمع صفت زر بسرش ریخته‌اند

بتکده هم بت پرست نثار | از پسر و دختر ترسا نگار
لاله رخان سوخته داغ نیاز | شمع قدان کرده چراغان ناز
شیمها چهره برافروختند | شمع به سوگند قسم سوختند
شوخ غزالان فرنگی نسب | خیره نگاهان سخن زیر لب
هر بتی از عربده دل فریب | هر گلی از زمزمه عندلیب
سوخته سوگند نیاز انجمن | ناز نخستین تبسمش جان من
آمده انجیل بکف بت تراش | تیغ زبانش شده کند از تلاش
ناله ناقوس اثر سوخته | عجز شده بلبل پر سوخته
نوبت زاری به مسلمان رسید | کار بجان دادن ایمان رسید
از ره هر چاره که افروختند | بیشتر از بیشترش سوختند
دید دران محشر پر اضطراب | چاره گری خانهٔ خود را خراب
چاره دران عربده مایوس شد | نوبت خون خوردن افسوس شد
شمع رهین گل آتش پرست | وز نهان برده دلش را ز دست
کرد غرور تقی که دلش آب شد | گریه بدر ریزهٔ سیلاب شد
بسکه با چاره گاریش نه کرد | میکده‌ها دفع خمارش نکرد
سوخت دران آتش و راضی نشد | جز بجان جستنه تسلی نه شد
پیر مغانه درآمد به شور | دید بلاد نگاهی ز دور
چون دل بیرحم و ستمزاده | غمزهٔ مژگان بکف آماده
پول مسیحی عربده انگیخته | خون گل و شمع بهم ریخته

گفت که چون عربده گیرد رواج　　نیست بجز کشتن آتش علاج
دور کن ای ساز فروزان ترش　　فرق بمقراض چو شمع از سرش
خیز نگه کافر جلاد کین　　مست درآمد چو قضا از کمین
شرم نمود، زنگهش تیغ تیز　　از مژه خوابانده بر او تیغ تیز
فرق چو افسر ز سرش دور شد　　لاله باغ دل منصور شد
شعله اش از تیغ نگردید پست　　شمع شد دود، دل محفل نشست
معرکه ساخت بر آیین داغ　　خواست ز هر لاله عذاری چراغ
سوزش پروانگی اندوختند　　داغ چراغان بسرش سوختند
داغ ز هر دست دلی بیختند　　گلشن آتش بسرش ریختند
حوصله اش چهره آتش فروخت　　رشک گدازش دل یاقوت سوخت
سوختگی کرد ز جوش بهار　　لاله صفت بر سر آتش گذار
لاله کدام و دل آتش کدام　　هر دو دل سوخته اش را غلام
تازه گلی در عرق افروختن　　محو تماشای دلش سوختن
داغ چراغی که بسر سوختی　　لاله صفت گل گلش افروختی
سوختنش صد جگر ریش سوخت　　شمع مزاری بسر خویش سوخت
سوی چپ و راست نگاهیش نه　　بر دل صد سوخته آهیش نه
رنگش از آن نشا مشوش نشد　　صافیش از آن میکده بیش نشد
بر سر آن شمع پریشان دماغ　　مردن خود خواست ز خجلت چراغ
خواست فتیله بزبان دعا　　کوتهی رشته عمر از خدا

داغ یاران سوخته تا سور بود
مغز سرش مرهم کافور بود

شمع فروزنده چو در خواب شد
سوختن از شرم رخش آب شد

رود ندامت به سر خویش دست
رفت بخاکستر داغش نشست

داد چو خاکستر خود بی بها
روشنی یافت چراغ ضیا

بسکه بداگریش برد رنج
مایه آن سرمایه اندوخت گنج

غیرت ز آن سوختگی برد باد
سر به بینش بخس و خار داد

بود شهنشاه سخا پیشه کو
نخل کرم در چمنش ریشه

داد سخا برده ز همت گران
پیر طلب آزدل و دستش جوان

از دل او ابر کرم شبنمی
قطره دریای کفش حاتمی

بود خیالی بدلش از خیال
کرد گدا صورت از وی سوال

ره و خیالی که از دما روا داشت
سو نوا شد زبانش نگاشت

گفت دلم هیچ گواهی نداد
تا دهمت هر چه تو خواهی زیاد

زد دل از آن گفته خبردار شد
همتش از وسوسه بیدار شد

مرکب دل جانب درویش راند
عذر ز تش خواست جواهر فشاند

گفت به درویش مشو عذر خواه
ای دل و فقر تو نگین و کلاه

در دلم از وسوسه شور بود
جود هم از شعله معذور بود

مرد چو در فکر خیالی بود
بهر دل دوست دبالی بود

کرد اشارت به سوالش کری
ضعف زده چون هنر دیگری

گفت به درویش که ارزان کند
دامن او گنج سلیمان کند

دید چو درویش توکل شعار　　دست دل خسرو بخشش مدار

دست طمع از همه کوتاه کرد　　از سبب جود برآورده گرد

خنده زنان گفت که عز تو بیش　　هست مرا هم دلکی قدر خویش

گرچه دل من بود این الفضول　　هیچ گواهی ندهد در قبول

دامن همت بزر افشانده بود　　رفت به عشرت گه گلخن چو دود

پیش شهان گرچه کرم نوکر است　　همت درویش نمایان‌تر است

شاه چو آن همت مردانه دید　　در صفت خاصان خیالش که دید

چو گدا محرم سلطان کند
چو کف خاک گلستان کند

مرشد جم رتبهٔ خلد آستانه　　خسرو دریادل غفران پناه

صدق نظام دل بیدار او　　مهر علی خاطر هشیار او

صبح سعادت دل آگاه او　　نکهت گل گرد کمین‌گاه او

آنکه چو از راز نهان دم زدی　　زلزله در عالم و آدم زدی

از نفسش در به دریا بندگی　　در حبشش جان به تن زندگی

شاه کرم بندهٔ درگاه او　　نور اثر آه سحرگاه او

جلوه‌گر قدمش توتیا　　تشنهٔ سر علمش ماه سا

لشکرش از وهم و گمان بیشتر　　همتش از قول بیان بیشتر

خیمه‌اش از نور کشیدی طناب　　فرش شدی خشت مه و آفتاب

چون شدی از جام غضب تیرگیر　　دوختی از مهر نره شیر به تیر

دور جوان گشته دوران او — عشرت شادی ز غلامان او
جوهر شمشیر ولش آفتاب — خصم سراسیمه ز بیمش کباب
دید چو تیغش به نیام بلا — خون شده در سینهٔ کان لعلها
ز درگ آتش ز غم چرخ بیش — جستن تیرش ز رم برق بیش
خنجرش از خون عدو خورده آب — شستش پرش از تارک خارا تراب
گفت عزیزی که دلم یار اوست — صدق بیان نایب گفتار اوست
گر سفر کوکبه برگشت شاه — زد بکنار دل بحر بارگاه
بحری از اندازهٔ نظاره بیش — موجش از اندوه سیاره بیش
بحر مگو شورش دیوانها — بحر مگو موجه عرش و سما
موجی از آن چون نه فراز آمده — هم سفر عمر دراز آمده
مرشد کردش سید رکاب — کرد مبارک بدلش مثل آب
بحر از آن قلزم مسان صفات — گشت همه چشمهٔ آب حیات
گشت عیان تازگی اندر دو آب — چون رگ بسمل همه تن اضطراب
وحشت از دو سرمه چشم غزال — سرعت از و رشتهٔ تکرار لال
درهم و پیچان چو خطا خورده آه — کوچک و باریک چو مار گیاه
رزده نمایان ز سراپای او — رعشه مجسم ز هیولای او
سجده کنان روی سوی شاه کرد — واهمه اش پر الیشه آگاه کرد
زر دلبر ما چو تاری تپید — آمد و زیر قدمش آرمید

بسم الله الرحمن الرحیم

ای گلشن از بهار خیال تو سینه‌ها
برگ گل از طراوت نامت سفینه‌ها

هر جا غمت رواج دهد گوهر شکست
بر سنگ خاره رشک برد آبگینه‌ها

گر از نسیم راز تو عالم چمن شود
بوی گل صفا دمد از گرد کینه‌ها

در جستجوی گوهر ذات فگنده چرخ
از روز و شب به قلزم حیرت سفینه‌ها

بخشیده حشمت سلیمان ملک فقر
از نقش‌های مور کلید خزینه‌ها

دنیاپرست حسرت جاوید می‌برد
در خاک مانده از دل قارون دفینه‌ها

در جلوه‌گاه سنگدلان شو غبار اسیر
اینست پاس خاطر آئینه سینه‌ها

پرورده لطف دست عطایت امید و بیم را
گردید خضر جذبه ره مستقیم را

بلبل شکار کرده ز رنگ بهار فیض
گلدسته‌های نکهت خلق عظیم را

گیرد در اضطراب مساحتی پی شفا
دست تو نبض ناله عظام رمیم را

عیسی ز نسبت گهر ذات پاک تو
جا در فریب یافته در یتیم را

بخشید و بی طلب همه کس را نشان او　　سنگی که سود رخ کعبت پای کریم را
صحرا محیط گوهر الفت صدف شود　　تا در ره تو گریه کنم در یتیم را
پیچیدگان جادهٔ شرع تو ولگشت　　زنار کرده اند ره مستقیم را
شق القمر در آینه طور اشاره ایست　　از شرع قالمت ز تجلی کلیم را

داند اسیر چشم که بیند در آن جناب
صحت پذیر نسخهٔ عیسی سقیم را

شیشه بر خاره یصد رنگ دون شیشهٔ ما　　بیستون معدن الماس جگر تیشهٔ ما
سنگ طفلان چه خوش آیند و بهاری دارد　　وقت آن شد که بگلبانگ زند شیشهٔ ما
از گل ناله زنجیر بیار آمده ایم　　نگر ابریشم این ساز بود ریشهٔ ما
سوخت در پردهٔ دل خون تمنا و هنوز　　سبز و رنگین و مرا گلشن اندیشهٔ ما
گردش چشم تو مینای دیگر دارد　　شیر را سایهٔ آهو شمرد بیشهٔ ما
بیستون معدن یاقوت خجالت گردید　　شبنم گل نه خراشید دم تیشهٔ ما

گشته از بسکه بدشمن دل ما صاف اسیر
میخورد سنگ تمنا لب شیشهٔ ما

داد تاراج مدد صبر نیاسشته را　　خجل از عشق مکن طاقت پنداشته را
چه دلی داده بدهقان من ابر کرم　　خرمنی ساخته ام دانهٔ ناکاشته را
باغبان چون نکند بستر آسایش خویش　　سایهٔ نخل قد از خون دل افراشته را
تهمت آلودگی غیرت جاوید حرام　　رشک بر خویش ز بیداد تو انگاشته را
پاک بین باش که آیینهٔ دل ساخته اند　　دیدهٔ یاس چو ایشان نظری داشته را

زنده بال هما جز گل خواری بر سر | دست بر دل نه تمنای تو نگذاشته را

ز بری نامش اگر ساغر جم باشد اسیر
چشم امید بدست دگران داشته را

صبح سرمست باده و شیشه هوا | چاکست از تبسم گل سینه هوا
پرهیز در چو باز شکار قدح ز موج | بال تذرو دیده آئینه هوا
رنگ پیاله دل شکستن ندیدها | گردیده می مصاحب دیرینه هوا
شبنم بروی گل چو مرصع پیاله است | از قطره قطره گوهر گنجینه هوا

نشکست توبه شیشه تا بباغ اسیر
خالی نشد دل ریش از کینه هوا

در دل گداختیم تمنای خویش را | شاید که ناله گرم کند جای خویش را
فرصت بسلم خریده بازار محتسم | امروز میخوریم غم فردای خویش را
زان پیشتر که گریه شود در شناس ما | شستیم سر نوشت مدارای خویش را
آخر دوا بکوی تو شد گرد جستجو | در مرهم بهار آبله پای خویش را

یاد قدی ز بسکه بدل داشتم اسیر
بگداختیم چو شمع سراپای خویش را

دل و جان سیرگاه دوست دنیا در خواه آنجا | من و بزمی که از خود میبرد یاد نگاه آنجا
طلسمی بسته از هر سایهٔ مژگان در اقلیمی | که چون دیوانه با زنجیر میگردد نگاه آنجا
زمین سبزه وحشت محبت تازگی دارد | بمژگان دست در آغوش میروید گیاه آنجا
بنازد وادی وحشت ببالد سبزهٔ مجنون | ندارد قطره جز چشم غزال ابر سیاه آنجا

تحمل مرا مرگشته یکسه خطر دارد ز موج آرمیدن میشود کشتی تباه آنجا
نشستم چون دل از رشک تماشا سرزمینی را که نقش پا چو نرگس میدمد از خاک راه آنجا
سواد دوستی بسے ندارد غیر دلجوئے ز مهمان میخرد اسباب مجلس خوانخواه آنجا
زبس فرش است چون آئینه چشم درسر کویش چو نور از جبهه مینا زعیبا بسجده گاه آنجا
گل افشانی بود رخساری از بحر کمان تیم که خود از پا فتادم تا کشیدم تیر آه آنجا
اگر چاک گریبان در شب تاریک نمائے کتانی میکند پیرهنے صد چاک ماه آنجا
در آن مجلس که باشد هر طرف گلبازی مژگان نچکا زاید نگردد گردل یا دست نگاه آنجا
بزم خودنمائی حرف مجنون در لبان آید بعریانی برد چون آب گوهر پناه آنجا
زرنگین فطرت عقل چون تاج هوا خندید شکست آورد سایه خار جنون طرف کلاه آنجا
خوش آن میدان که باشد شانه ل نجوزگشا فزاید رتبه درشان پریشانی سپاه آنجا

اسیر گردش چشم که چون پرسد گناه از من
گواهی میدهد اول زبان عذر خواه آنجا

داده ذوق شراب بے خمار آئینه را کرده خوش جام سرشار نگار آئینه را
خورش بساطی بسہار از دل واکرده کرده شرمنده نقش و نگار آئینه را
شوخی مژگان پرکار ست گرد ام ریست گردش چشم تو میسازد شکار آئینه را
دل نباشد یاد او دیده بیدار هست شمع خلوت میکنم شبهای تار آئینه را
چون نگیرد اشکم از گلبرگ حیرانی گلاب با گداز دل برد زان چهره کار آئینه را
زخطان گاه سے چرانی تر رشوخی لازم است کرده ام از دل نظرگاه بهار آئینه را

بود خورشید مرا از بستر گل خوابگاه

صبحدم دیدم چو شبنم منتظر آیینه را

باده چون زور آورد هشیار میسازد مرا
خواب چون گردد گران بیدار میسازد مرا

صبح را گلگونه‌ای بخشد کف خاکسترم
سوختن رنگین‌تر از گلزار میسازد مرا

دارد اکسیر حواس جمع چون گنج خراب
سایهٔ دیوار اینها لب یار میسازد مرا

غفلتم تعبیر آگاهست دیدم بارها
چشم خواب آلود من بیدار میسازد مرا

بلبل گلهای شوخ از دور دیدن خوشترست
سیر باغ آرزو بیدار میسازد مرا

گر صدق کرامت نزند بال یقین را
پرواز تجرد که دهد روح امین را

از شرع تو هر کیش گدازد به خجالت
چون موم که بر شعله زند نقش نگین را

تعمیر از دل پاک تو کسی دور نریزد
چون درد ته شیشه آلوده زمین را

احرام ره خاک تو بستیم و بریدیم
درگاه نخستین سر قربانی کین را

شوق مه عید شب معراج بر آورد
بر بام فلک میغ خورشید نشین را

خورشید غبار ره آن شرع مبین است
بستند چو آیین هنر خانهٔ دین را

در معرکه دود از صف بدخواه برآید
هر چند کشایند کمانها و کمین را

در دیدن آیینه که صلوات فرستد
از خاک درت گر نزند زیب جبین را

از بردن نام تو رسد گر لب جان
بخشد دم عیسی نفس بازپسین را

تا فاش نماید به نظر حال بد و نیک
آیینهٔ ما ساخته شرع مبین را

از پرتو لطف تو اسیر آینه سازد
در کعبهٔ آن ظرف دل گوشه نشین را

لب با حیرت برآوردیم کام خویش را　　بر جبین ما نویسد عشق نام خویش را

داشتی محروم ما را من لطف عام خویش را　　کردی آزاد از غم عالم غلام خویش را

پیچ و تابم بس بود از رشک قاصد سوختم　　هم نوشتم نامه هم بردم پیام خویش را

شکوه بیجا چرا میکردم از بیداد او　　منکه از خود میکشیدم انتقام خویش را

داشتم رنگین بهار فرصتی از اشکها　　در گل و سنبل گرفتم صبح و شام خویش را

عشق نگذارد که ننشیند غباری بر دلم　　کی کند ساقی بخاک آلوده جام خویش را

در محبت داده‌ام آئینهٔ دل را جلا　　پخته‌ام در آتش سودای خام خویش را

خاطر صیاد چون شد جمع از صید اسیر
کرد رشک گلستان فیض دام خویش را

چه غم دارد دل از ناز اندیشهٔ ما　　تکلف از سنگ دارد شیشهٔ ما

چه شد گر بیستون الماس باشد　　بود زخم دل ما تیشهٔ ما

بصورت مور و در معنی چو شیرم　　نیستان ناله‌ها دل بیشهٔ ما

نمیدانیم سخن لن ترانی　　چه میگوید تغافل پیشهٔ ما

چه شد نازک دل آن افسون پری　　نگه از سنگها را شیشهٔ ما

چه شد گر صورت از معنی جدا نیم　　سراسر حیرتست اندیشهٔ ما

نیز بسم آسیر از سر صبا تن
سرشک آمیخت در خون ریشهٔ ما

چه درد سر دهیم دیوانگی با سخت جانی را　　نمود رنگ طعن الفت نیز بد شیرینی لیلی را

لباس عاریت را اعتبار ار از دیگران باشد　　ز منصبهای گوناگون چه حاصل اهل دنیی را

ز عکس شبنمی طوفان بجز آتشین سپند — اگر گلچین کند آیینهٔ دل پیش بینی را
جزای سیه هر کس برنگی و مکافاتش — بود هر مجمعی حشر خجالت دزد معنی را

غبار نقش بالین میشود خواب قیامت را
چنین گر میدهد نازت شراب سرگرانی را

روشنگر چشم و دل ما کن شب ما را — صیقل زن زنگ تیره دلی مطلب ما را
وز گلبن کثرت گل توحید بچیند — گر آب کند نقش جبین مذهب ما را
دل تنگ ترا از قلم شکوه نویسد — باور نکند سادگی یا رب ما را
شاید که تو یکبار ندانسته بخوانی — آیینه کند نقش نگین مطلب ما را
گفتند سویدای دل صبح امید است — دیدند چو در سوختگی کوکب ما را
خاکستر پروانه سرشتند ز شبنم — گر و هم بنا در دل ما کتب ما را
مستی گل و تقوی در یم موج شراب است — نشناخته تا مشرب ما مشرب ما را

دیوانهٔ اسیر از ته دل شکر خدا کن
افزود ازین صدق جنون منصب ما را

گلشن را ترا چرا عربده پرواز چرا — بی نیازی که نفهمیده این ناز چرا
دل ماست اگر مطلب آزار کیست — ندهی دل چو دادن آیینه غماز چرا
دل اگر میطلبد افلاک بهم میریزد — در فضای قفس این شوخی پرواز چرا
گرد هر گردش چشم تو الم میگردد — نه پری که چرا خانه برانداز چرا

گر اسیر از حدیثی ز تو برهم چه شود
اینقدر تیغ نگاه غلط انداز چرا

نرسید چشم شوخ تو حال خراب ما — عشوه‌های نازنا چه کند با حجاب ما
از عشق تا کجا به کجا رسیده‌ایم — ماییم آسمان و دست آفتاب ما
افسانه هرزه درد سر خویش می‌دهیم — بیدار می‌شود خیال که بوده خواب ما
چون طفل موج رام فراغت نگشته‌ایم — گردیده مهد راحت با اضطراب ما

ما هیچ دخل خویش ندانیم غیر شکر
نیست اگر نما طلبد کس حساب ما

بی لاله و غنچه داغ پیدا — بی نقش قدم سراغ پیدا
از چشمه طور می‌خورد آب — پیداست ز چشم داغ پیدا
عشق است نهان و آشکارا — کی می‌شود از چراغ پیدا
و زخم‌ها دیده‌های چاک پنهان — از آینه‌های داغ پیدا
شد باده شور و رند دل ما — بی ساقی و بی ایاغ پیدا

شد کعبه اسیر در ره دل
بی رهبر و بی سراغ پیدا

جنون خوانده چشمت شیشه‌ها را — که نرگس خوان کند اندیشه‌ها را
خدایا وحشیان آرام ما کن — نخستین این تغافل پیشه‌ها را
مده تو در شتن خورشش می‌نماید — بیا دابر دشش نه شیشه‌ها را
هر کجا بلبلی یا باغبانی — غمش گلزار کرد اندیشه‌ها را

اسیر از چشم آهوی گریزد
به شیران تنگ دارد بیشه‌ها را

گل گل شگفتی از می افروختی مرا
افروختی زیاده چها سوختی مرا

هم جبهه بهارم و بسم سجده خوان
این شیوه ها برای چه آموختی مرا

نی ست وفی تمار نه هجران نه وصال
حیرت گداز دم که چرا سوختی مرا

باغ ظرافت از همه دلبران نگیر
آتش زدی چمن چمن افروختی مرا

داد از ستم طریقهٔ بیداد داد تو
آتش زدی بدیگری و سوختی مرا

من سینه صاف چرخ ستمگر کجا روم
این ناله که در چمن افروختی مرا

غیرت نبود غیر من و تو بجان تو
در مکتبی که درس دل آموختی مرا

در آتش ار گداخته گردم بیاد تو
با در کمین سوز که وا سوختی مرا

از خجلت شکایت و شکرت کجا روم
پیدا نه جا مسلے که تو اندوختی مرا

آتش سلم خرند ز خاکسترم هنوز
از شوخی که روز ازل سوختی مرا

نگه دزد فریبد رم آن آهو را
مژده بر بسمل زخم تا نکنم مائل او را

گشت عمری که نظر کردهٔ آشوب دست
میدهد صبح بهر جا که نسیم سنبلو را

دشت را نالهٔ ناقوس حرم تبکده ساخت
چون نگاه تو فرنگی نکند آهو را

در نظر سیر و تماشا ضیائی دارم
صیقل از گریه هم آئینهٔ زانو را

چه غباری که پری دیدهٔ آشوبی هست
تا نظر کردهٔ از گردش چشم آهو را

هرزه خنده نشود گوش زد غنچه اسیر
باغبان برکند از باغ گل خود رو را

گرد دلم پنهان نشاند و زعبا را آئینه را
شعلهٔ خجالت گداز و چون گل را آئینه را

پاکتر آید برون دلهای روشن از گداز
نیست خاکستر لباس دیگر جوهر آینه را

خاطرم را بیدرم از بازیچه خوش میکند
کرده سرگردان فریب رنگ زنگار آینه را

استقامت خصمی اضداد را سازد حصار
نیست باک از تیرباران این حیا را آینه را

حال ما در خواب اگر بیند دلش خون میشود
گشته روزی دولت بی اختیار آینه را

شوخی مژگان نسخ آخر دست بدی میکند
سر بسجر امید هر آینه دار آینه را

شبنم خورشید در آغوش کی جان میبرد
پرتو افتاب شوخی بیقرار آینه را

ظاهری دارد بباطن در نظرها چیده است
صافی باطن نمی آید بکار آینه را

شوخ چشمی نیریان را آرزوی دیگرست
دوست میدارد دلم بی اختیار آینه را

با دل بیطاقت ما تا چه پردازد اسیر
آن خط و خالی که پیا زد غبار آینه را

پرده دل از میان آینه را
گفت راز نهان آینه را

راز دل با نیریان محرم ترست
کرده خوب امتحان آینه را

عکس رخسار ترا حیرت نقاب
میکند آینه دان آینه را

پرده چشم دلم پیراهن ست
چند پوشی در کتان آینه را

پیش ازین سودا ندارد حسن شوخ
داده درس گلستان آینه را

یک طپیدن را از دل هم بکش
کرده حیرت بی زبان آینه را

از دل ما میچکد خون شکار
سیدهی تیر و کمان آینه را

در دیار رشک پنهان میکند
دوستان از دوستان آینه را

دل چه مطلب دید از بال هما
شد شکستن استخوان آینه را

خودنمائی کرد پیش یادِ تو — میدهد دل ترجمان آئینه را
دل به افسانه اگر من سوختم — ساختم در دل نهان آئینه را
بلبلِ باغِ حیا مژگانِ شوخ — کرده از عکس آشیان آئینه را
کرده بی سودای دل مجنونِ تو — برق یادِ دشمنان آئینه را

در بهارستان دل دارد اسیر
باغ عمر جاودان آئینه را

بی نوائی تا قیامت راز ما — نقش کن بر لوحِ دل انداز ما
بی جگر تا از نگاه حیرتم — بر زمین میکشد پرواز ما
در تغافل صیدِ دلها میکند — شیوه ها دارد نگاه انداز ما
ما امانت دار نقد وحدتیم — در دلِ عالم نگنجد راز ما

بسته ایم از بی نیازی صفت اسیر
سینه صافی ترک تیر اندازِ ما

با تمنای تو بسیار حسابست مرا — درس دل خوانده ام آئینه کتابست مرا
از گلستان خمارم گل مستی خندد — دلِ دیوانه مگر جام شرابست مرا
چشم من بی تو بسر انجام مرا میداند — بستر آرام ببالین حبابست مرا

از تمنای لبش زهر مئے دارم اسیر
آه پر حسرت من دود کبابست مرا

گو گریه کرد بخیر از جا برد مرا — غافل مبا نمائی صحرا برد مرا
آن غاربی برم که چمن سایه من است — خس نیستم که ذره از جا برد مرا

هرگز ندیده است کسی وصل و زفراق — دل میش دست گره بهر جا برد مرا

گردم خیال یار شدم محو خود اسیر
آئینهٔ دگر به تماشا برد مرا

خواب بر وا ز حرام است مرا — آشیان حلقهٔ دام است مرا
یاد زلف گل شب بیداری — فیض صبح اول شام است مرا
عمر سودائی زلف تو دراز — هر نفس عیش مدام است مرا
سر آن جلوه سلامت باشد — تا ابد کار بکام است مرا
اضطراب لب خاموش ادب — قاصد نامه و نام است مرا
بجنهر باغ دل از بیدردی — سوختن میوهٔ خام است مرا
شهد شت ز تکبیر ز ششم — آز جوابت که سلام است مرا

ز غلطان بنشین شاعر اسیر
نگوئید چه نام است مرا

مکن در کار گلشن بیشه‌ها انتخابی را — مده بر باد رنگ بوی گلها بی نقابی را
مده در دست ساقی برای امتحان من — نیارد بر رخم صد جام رنگ بیحجابی را
دلم در سینه تا پرنیز نا عشقش خبر دارد — نمیدانم کجا آورده این حاضر جوابی را
چه شد طفلت ز خوابت دوده دامن عاشق — ز چشمش دیگر و گلگونی نیم خوابی را

اسیرم هر چه بستم تا بلم تا صبح بر دوشین
به تعبیر دلم تا کی دهی زحمت خوابی را

چه گویم با کسی راز دل دیوانهٔ خود را — که خوابم میبرد گر سر کنم افسانهٔ خود را

سرانجام خیال تو طیای عشرتی دارم / به چشم دل کشم خاکستر پروانهٔ خود را
غبار خاطرم خوش گریه آلود است میخواهم / بسیل اضطراب دل دهم ویرانهٔ خود را
ندارم سجده‌ای کز عهدهٔ خجلت برون آیم / سر کوی وفا یعنی عبادت خانهٔ خود را
کجا تا روزگار از عهدهٔ موجی برون آید / جلوریزی همی گر گریهٔ مستانهٔ خود را
نمیدانم کجا پیدا کنم چندان دل و دعوی / بیارایم اگر از بهر او کاشانهٔ خود را

اسیر امشب نمیدانم چه گفتم تا جدا کردم
دل دیوانهٔ خود را دل دیوانهٔ خود را

از بسکه خورده نیش خموشی دهان ما / خون شد برنگ غنچه زبان در دهان ما
پرواز ما بال و پری تعلقی ست / گیرد اگر هوای قفس آشیان ما
کس در حیات ما نشد آگه براه آه / آئینه خانه شود استخوان ما
تیرش چو آتش از دل فولاد بجهد / تا از وز ضعف قبضه گرفت از کمان ما
جای که خاک سر کر با دمیرود / گردی که برنخاسته از جا نشان ما
شد استخوان سینه سطرلاب امتحان / داغ تو بود اختر هفت آسمان ما
الفت بهر دیار که باشد غریب است / وحشت بجان رسیده ز دست زبان ما
فیض هوای شوق جهانگرد بیشتر / پرواز میکند چو هما استخوان ما

رفتار کبک یافته هر نقش پا اسیر
در رهگذار جلوهٔ سرو روان ما

ارغوان زار فلک یک آتش بیدود ما / نرگستان سحر یک اشک آه آلود ما
سجده کز جبهه گر دامنش میبرد / میتوان دیدن ز سیمای جبین فرسود ما

عکس ما و تو شود در بحر چون ماهی کباب		ابر نیسان میشود چشم شرر آلود ما
موج بحر ساده لوحی گرچه وا نراند صدف		شکوه را تا بزم شکرستان رسد لب خشنود ما
خاطر نازک نقاب آرزوهای دل است		رنگ گل بشکست در آیینهٔ مقصود ما
در لباس تیره بختی مشق شهرت کرده است		عنبر سارا ز رشک آتش افزود ما
چشم آهو خجلت از مژگان سیاهی میکشد		از نگاه گرم او در حلقهای دود ما
قرض نقد جان بجان کن تن بجانان میدهد		بار میگوید هست خانه زاد جود ما
پیش بینی وا روا ز حیرت بدست آیینه		بود ما نابود ما مقبول ما مردود ما
با وجود آنکه غفلت سرمه بالینش هنوز		هیچ ما بخواب میگردد شب مولود ما

بزبانی هم بذکری میبرد نامش اسیر
وا رود از حیرت عبادتها نه مسجود ما

تا کی نهی گوشش بر اسرار دل ما		دمساز دل مائی و در کار دل ما
صید تو نکنی آفت آرام که دارد		انداز سر زلف تو هموار دل ما
تعمیر خیالت کند از خانه بدوشی		بیباختگی تا شده معمار دل ما
آنان که دل از گل ستم آزرده ندانند		حیف است که باشند هوادار دل ما

گفتیم اسیریم نه گشتیم گنهگار
شرمنده شو از مستی هشیار دل ما

چو آیینه در دل گردانم نفس را		شکستن مبادا الم هم قفس را
ببوی تو گلزار ساکنم هوا را		بیاد گلدسته بندم نفس را
نه بلبل نه پروانه این جذبه دارد		دهد بال پرواز من خار و خس را

ز دو چار رم نشد تا له و گریه گاهی
که سازم پریشان دماغ جرس را

ز داغ عشق چه آیین که در دل نه بستم
چراغان کنم تا گلستان قفس را

اسیر محبت مرا می شناسد
نداشته ام کم ز خود هیچکس را

ز بس یاد جلوه اش اکسیر جابها خاک راهی را
خرامش گل زند بر سر ز نقش پا گیاهی را

چو نرگس شیشه گل بر سر زند از دیده حیران
کی کز نرگس مخمور او بخشد نگاهی را

زبان عذر خواهی میشود طومار جرم او
به محشر گر شهید خود شناسد روسیاهی را

به خونریزی شکاری چون سمند از جا برانگیزد
کند صیاد من یک چشم حیران صیدگاهی را

نمک در دیده شور قیامت زخم حسرت
شهید او چو بینم روز محشر بیگناهی را

دهد کیفیت صهبا به مطرب سرمه سائی
کند در کار ساغر گردش چشم سیاهی را

کرده لوز دیده خود خواب شیرین ترا
کس نداده دولت بیدار بالین ترا

خواب در چشم نمی آید که یکره چون رکاب
پرده از دیده سازم خانه زین ترا

خنده اش چون غنچه میگردد زیر لب گره
گل اگر بیند به شبنم برگ نسرین ترا

یا رب از پرواز ماند بال نسر طائرش
گر ز صید باز دارد چرخ شاهین ترا

همچو جوهر شد از تیغ زبانم حرف شکر
گر بکام خویش بینم خنجر کین ترا

گیرد از مژگان دل آشفته سر مشق جنون
دیده گر در خواب بیند خط مشکین ترا

ای خوشا بخت بلندی کز پی صیدم اسیر
مشرق خورشید بینم خانه زین ترا

گداخت بر لب حسرت ترانهٔ دل ما
تبسمی کن و بشکن بهانهٔ دل ما

حباب چشمه نزدیک راه تشنه‌ایم
خراب سیل عبارت خانهٔ دل ما

سلم فروخته خرمن به برق ناکامی
دمیدن است نه دمیدن دانهٔ دل ما

کدورت دل ست کرد گرد شوق نهان
رسیده پاشی ما آستانهٔ دل ما

ز خویش بلبل پرواز چون گل نه هم رفته
تباخسار چون آشیانهٔ دل ما

رسا ده لوحی حیرت اسیر نومیدیم
کر راه گوش نه آن فسانهٔ دل ما

زوال نیست نیش بشتر را
سپر رگ بسته دست نیشتر را

اگر سردست اگر گرم ست خونم
زدم در پرده راهی هر نظر را

برآید گرد از دریا و از کان
شکستی گر رسد آب گهر را

چون نقش نگین خویش دارد
نشان لوح طلسم خیر و شر را

پشیمانی مبارک باد تحسین
بکش این مست از خود بیخبر را

سبب در دیده و دل سیر کردم
یکی دیدم سواد بحر و بر را

اسیر از موجهٔ شوقی به ساحل
شکستم کشتی بحر خطر را

خوش باشد شراب بیغش ما
ترا و دآب حیوان ز آتش ما

شکست بال شد در دام صیاد
نخستین تیر روی ترکش ما

چو مجنون بام آبادی نگردد
بیابان گرد شوق سرکش ما

خس و خاشاک شورستان شوقم
بزد سودای خام از آتش ما

بزیر آسمان گو با اسیرهم / که شد بیهوده گردی ابرش ما

شد شیشه خانهٔ باغ دل از جهان سخت ما / جز سنگ فتنه بار نیارد درخت ما
بیگانهٔ القتسیم چه دنیا چه آخرت / در خانهٔ وجود عدم نیست رخت ما
ابر بهار گریهٔ مستانهٔ خودیم / گلهای باغ ما جگر لخت لخت ما
زیر نگین ماست دو عالم گذشتگی / بیزاریی کلاه و نمد تاج و تخت ما

گوهر چکد ز شبنم گلزار فقر اسیر / ابر بهار چون نشود دست بخت ما

هر چند طپید بسمل ما / خندان برگشت قاتل ما
کو برق نزاید و نیفتد کو کو / خجلت زده کیست قاتل ما
در سینه دگر سخن نماندست / جامی دل اوست یا دل ما
دیوانهٔ آن نزاکت خو / شد زلف پری سلاسل ما
نیچو شد خنده از گل او / می روید ناله از گل ما
گوشی نکشید گوش وردے / فریاد ز حسرت دل ما
در سینهٔ گلستان نگنجد / زخمی که شگفته از گل ما
از دوری ما چرا نخندد / جامی زده حسرت از دل ما
از زخم نهان که بیشتر باد / گل کرد بهار دور گل ما
کس را به سخن نمیگذارد / گر قاتل ماست قاتل ما

چند انکه اسیر و بود و دیدیم

آسان ترگشت مشکل ما

لعلت ز جام شیر و شکر میدهد مرا
ساغر ز آب روی گهر میدهد مرا

ساغر بطاق بر و وحشت کشیده ایم
بیگانگی ز خویش خبر میدهد مرا

گردم بجست وجوی تو پرواز میکند
در خاک هم هوای تو پر میدهد مرا

ساقی ستم ظریف و می شعله شوخ تر
جامی نداده جام دگر میدهد مرا

گردیده باغبان بهار خیال خویش
شبنم بجای خون جگر میدهد مرا

آهم ز سعی باطل خود شرمسار کرد
تا نخل خشک بین چه ثمر میدهد مرا

گردیده پر ز گوهر مقصود دامنم
تا ناخدا نوید خطر میدهد مرا

هر ناله کرده فراموش سینه ام
پیغامی از زبان اثر میدهد مرا

پیغام من شکسته گشت روزگار نیست
تا صد ز رفته شوق خبر میدهد مرا

شد گرد غربتم گل آوارگی اسیر
حب وطن نوید سفر میدهد مرا

کی ز دل بیرون کنم درد تمنای ترا
چون ترا هم دید خالی جلوه غمهای ترا

گریه تا مکتوب اشکم را بصحرا برده است
رو بمجنون کرده استقبال سودای ترا

دیده ام گلدسته می بندد ز چشم جاودان
باغبان حسرت گلزار تماشای ترا

صد خیابان سرو بالا میکشد از دیده ام
در نظر دارم خیال سرو بالای ترا

گشته ام از دیدن روی تو بیخود چون اسیر
چون ترا اندر دید چشم تا سراپای ترا

هوا گلشن ام گلشن میکشد دیوانه ما را
ز خون تو به موج گل کند پیمانه ما را

شرابت دام می چیند تغافل جام می بخشد
بیا گر واگذارد دل وفا بیگانه ما را

سپند چشم بدکام دو عالم میتوان گردن
شرابت می پرستد گریهٔ مستانه ما را

ز رویت شعلها گلشن ز خویت شمعها روشن
تماشا برگ گل سازد پر پروانه ما را

خرابی صد دل در دم تعمیر عالم شد
پسیل امتحان تا کی دهی ویرانه ما را

ز وحشت باج گیر دبالغت تاج می بخشد
بیا شرمندهٔ حیرت مکن دیوانه ما را

اسیر آن طفل بدخو رام آسایش نمیگردد
مبادا بشنود در خواب هم افسانه ما را

ازمی دیگرست مستی ما
سر ساغر بگردن مینا

وا نگونست کار اهل جنون
خار بر سر ز نسیم و گل بر پا

پیچش زلف موج زنجیرست
خط سبزست نسخهٔ سودا

یکدم از خون نمی شود خالی
بی تو چشم ماست ساغر ما

در جنون همچو گردباد آخر
زدم از آه خیمه بر صحرا

از دل تنگ دیدهٔ خون ست
مایه از قطره دارد این دریا

ز آتش دوری تو می سوزد
دل جدا جان جدا اسیر جدا

سرمهٔ حیرتش اکسیر نگاهست مرا
سایهٔ گل به نظر چشم سیاه است مرا

بسکه گشتم به چمن محو خرام تو چو آب
سبزهٔ هر لب جو طرف کلاه است مرا

دارم از همت داغ تو جهان رنگین
سرمهٔ سوختگی گرد سپاه است مرا

تربیت یافتهٔ دود دلم همچو شرار
گلستان جلوهٔ این برگ گیاه است مرا

دل بد آموز شکایت شده بیهوده اسیر
هیچکس نیست که پرسد چه گناه است مرا

بزمی هست آئینه دار ہوا / توان دیدن زرو کا رہوا
چراست دمجنون نباشد کسے / ہولے بہار و بہار رہوا
برانداز سینه چاک آبر / زعکس شفق لاله زار ہوا
گداز و خیالت کمالش گشت / شفق بوی گل گرد و جار ہوا
زعکس گل و لاله و نوبہار / صنم خانه آئینه زار ہوا

می بخش و ناله سے آسیر
سالش ہوا و مدار ہوا

برکاویدم دل خودم را / جستم آب و گل خودم را
باناز دنیا زیر بنا سے / شناسا بدلت دل خودم را
دیدم بصیحت آز ما سے / دیوانه صاحب دل خودم را
در روز جزا این نماید / برسے قاتل خودم را
ہرچند حباب آسمانهاست / بیجویم منزل خودم را
از یاد نفار رمات شوو آب / تا ذل دل جیل خودم را

بیهوده اسیر در گداز است
می فرسودم دل خودم را

میرسدت شکوه که هیها / گذشتانی عذر خواهیها
از لبش بوسه طمع دارم / این گدائیست بادشاهیها

سینه صاف بهشت راحت ماست
دوزخ کیست کینه خواهیها

روز عید بهانه جوئیهاست
دامی بر جان بیگناهیها

چه تغافل چه دشمنی چه نگاه
داد و از دست کم نگاهیها

یم رحمت چه ابر احسانست
رو سفیدیست رو سیاهیها

با طپیدن چه آرمیدنهاست
کوه را برده باد کاهیها

من کجا داغهای دهر کجا
میگریزم ازین سیاهیها

اگر نه درد فشانی بود فغان مرا
شکستگی نکند صید استخوان مرا

براه بیخودی دل چو عکس آئینه باش
که از تو شوق کند جستجو نشان مرا

برون ز خاطر پژمرده تا بگذاری
گر دام سبزه کند گرد خونچکان مرا

ز خویش بگذرد و سر گرم جستجو گردی
که نور دیده نماند یقین گمان مرا

سپند گریه بسوزم چو گرم جلوه شوی
مباد چشم بد آیین گلستان مرا

گداز خنده رنگین و برکشیدن شوخ
نبار ز چشم دل و بلبل گمان مرا

بچشم آئینه و آب اعتباری نیست
حیا بدیده کشند گرد آستان مرا

همین بس است که در گلستان وحشت اسیر
ثمر ده است غنیمت جنون نشان مرا

چه حرف مهر و وفا گوش کرده ما را
چه دیده که فراموش کرده ما را

بوا ز سوختگی چاک دلق عریانیست
چه شعله که قصب پوش کرده ما را

بجان مشرب ما میخوری دریغ سوگند
چه توبه که قدح نوش کرده ما را

اسیر منفعل از آرزو نمیکردی
چه حلقها ست که در گوش کرده ما را

یا جلوه ده فرشتها را
یا خام مکن برشتها را

یکبار بسوز آتش قیامت
در کوره دل برشتها را

مطلب خورست در دو عالم
امید بدل بهشتها را

دهقانی برق اگر نباشد
انبار کنند کشتها را

یارب که بهای جان ما ساخت
این شبنم گل سرشتها را

تا خواندن نامها تو دانے
از یاد مبر نوشتها را

جنون بستی دهشیاری آزمود مرا
ز بسکه محو تو بودم زمین ربود مرا

برای خاطر او قبله گاه دل شده ام
اگر دو چار شود میکند سجود مرا

گهر بدامن مشت غبار میکردن
دران دیار که دست دلی نبود مرا

گداخت شیوه بیصد رنگ پیش یار گران
باشنائی دسترس نبود مرا

غلام همت آزادی گرفتارے
دری ز رخنه دل در قفس گشود مرا

سپند سر بسر کردم گلست نام خدا
ولی که تخت ترا از سنگ بنمود مرا

ز سوختن غم رفتار نے دگرست
ز رنگ شعله در آن چهره ام فزود مرا

بوصل تست از آب روزگار نخست
ز روی خویش خجل دید بسکه بود مرا

دلست حلقه زنجیر حباب اسیر
چه قدرها که ز دیوانگی فزود مرا

گردش چشم تغافل بساغر لبریز ما ‌ ‌ اشک گلگونست در راه طلب شبدیز ما
در شهادت یک رگ و پوست هر موی تن ‌ ‌ نشتری دارد ز هر مژگان بکف خونریز ما
شب بیاد آفتاب اول چراغان میکنیم ‌ ‌ میرسد آخر بجای ناله اشک شب خیز ما
گر نباشد گردش چشم تو ساقی در نظر ‌ ‌ صبح محشر میشود شام نیاز آمیز ما
بسکه نیرنگ دل آشوب تجلی دیده ایم ‌ ‌ کار محشر میکند گرد قیامت خیز ما

ای اسیر خوردن با هم چراغان میشود
ناله با تیره هوائی گریه با کاریز ما

عشق ساغر داده شوق تشنه دیدار مرا ‌ ‌ خواب آسایش نه بندد چشم بیدار مرا
حاصلم را باغبان پیش از دمیدن دیده بود ‌ ‌ سبز کرد از سایه مژگان غمخوار مرا
چون شرر در گریبان شعله خواهم میرود ‌ ‌ دیده گلگشن ندارد بخت بیدار مرا
بی محبت سازی از مطرب چه افتاده ام ‌ ‌ ناله هر دم پریشان میکند تار مرا
هر نفس از ساغر اشکم بهاری تر دماغ ‌ ‌ خوی او در خود سکون آشفته آزار مرا

از گره خالی نباشد رشته کار هم اسیر
تا دگر از سبحه نشناسند زنار مرا

درد عشق آشنای دل ما ‌ ‌ راز مجنون فسانهٔ دل ما
نفسی از تو کی کشد غافل ‌ ‌ بخود بیا بهانهٔ دل ما
رنگ از روی آه میزند او ‌ ‌ گریهٔ بیخودانهٔ دل ما
ناله شوخ ما چرا نشود ‌ ‌ بلبل آشیانهٔ دل ما
آه تعمیر جلوه اشکی ‌ ‌ بر خرابست خانهٔ دل ما

گردش چشم مست را نازم
یاد او شیرخانهٔ دل ما

پارهای جگر بگل خندید
لبیکے شد ترانهٔ دل ما

سجدهٔ شکر میکنیم اسیر
دل ما آستانهٔ دل ما

سیر کن نو رسیدهٔ ما را
وحشت آرمیدهٔ ما را

ای کبوتر دچار باز شوی
دیدهٔ نور دیدهٔ ما را

صبر تا کے کشد بزنجیر آه
شوق صحرا دویدهٔ ما را

عمرها دید کی دهد تاوان
دل هجران کشیدهٔ ما را

بر دو خوش برد تا چه خواهد کرد
دل شوخے ندیدهٔ ما را

میزند از برای آب گهر
اشک در خون طپیدهٔ ما را

بشنوید از لبش چه میگوید
سخن ناشنیدهٔ ما را

تا چه حاصل شود نمیدانم
منت دل گزیدهٔ ما را

از وطن و دوستان که دید اسیر
شوق هجران کشیدهٔ ما را

دل ز درد تو گر صبر و قرار است مرا
من دیا تو گر داغست بهار است مرا

میتوان مشعل خورشید ز خاکم افروخت
حسرت داغ کسے شمع مزار است مرا

هرچه میگوئی از آن چشم سیه می آید
یار بیگانه و بیگانه یار است مرا

من دگل چینی آتشکدهٔ داغ کسے
تماشای گل و لاله چکار است مرا

شعلها اندر جگر کاوی حسرت دارم
ساغر باده بکف چشمهٔ خار است مرا

از قدرت اختر شماره بلند اقبالی — می پرستم گل آئینه بهار ست مرا

شکر تا مست هوا داری پیمانه اسیر
صبح نوروز چراغ شب تار ست مرا

جنون نمیکند از خویشتن جدا ما را — چه احتیاج بیاران آشنا ما را
اگر شویم نهان چو غبار ساختگی — سراغ میدهد از رنگ ما حیا ما را
کشیده تیغ و تغافل گرفته دامانش — کجی شناخته آن ترک میرزا ما را
اگرچه ساده خیالیم ساده لوح نه ایم — کدام وعده چه دل دیده کجی ما را
کسی نداشت که سر رشته را نگهدارد — گره گره کرد ز دیوانگی وفا ما را
چنان بعربده سر میکند که پنداری — جریده دست جنون ریخته پا ما را
خجل ز سیر بهی مستی و خمار شدیم — بگو چه رنگ بر آورده گر وفا ما را

اگر اسیر دیار فرنگ هم گردیم
نمیبرد کسی از دولت حیا ما را

سینه صاف است پیر باخوشا احوال ما — فال رحمت میگشاید نامه اعمال ما
بیخود از سیر جراحت خانه دل میرسیم — بوی گل مستانه می آید باستقبال ما
شوق کامل را بصد زنجیر نتوان داشتن — میرود گر بر دل خار اکسی تمثال ما
ناامیدی گاه رشته از مطلب دانی میکند — خاطر ما جمع شد زین تغافل باش زما
سرعت پرواز ما را بر گشودن غفلت است — ذره با خورشید میخندد باستعجال ما
بی حیا زین نسخه آمال ما را خوانده است — بهتر از فال دعا فالم چو بیند فال ما
در دل از یاد نگاه گرم آئین بسته ایم — دیده آئینه داغ اختر اقبال ما

مرهم مژگان فواره سان تشنه شد بخیر
اینک ز دور میرسد پیک مبارک فال ما

روز و شب را سنبل و گل در گریبان میکنم
عید دو روز است از یاد تو ماه و سال ما

شیشه با بلبل چه دوش بهار عنبرین است
تحفهٔ بکل نمکها از جام ما لا مال ما

بحر عشق است صدف گوهر پاکست اینجا
کشتی چاره گران سینه چاکست اینجا

سر بازار وفا محشر ارباب دل است
عالم تفرقه یکدامن خاکست اینجا

بگذر از تربت مستان که نظرگاه وفاست
ذرهٔ خاک دل حوصله ناکست اینجا

عالم امن دامان گوشهٔ میخانه بس است
گر نه بیم است نه ترس است نه باکست اینجا

دل دیوانه چرا غیرت مستان نکشد
رگ زنجیر جنون ریشهٔ تاکست اینجا

رفت آنها که دلت صید چمن بود اسیر
بلبلی در قفس سینه چاکست اینجا

گردیده خوان نعمت وجه معاش ما
خجالت شعار [illegible] دل کاهل تلاش ما

پیمانه در هوای گل و خار میزنیم
عالم تمام میکده از انتعاش ما

خون میکنیم منت عالم نمیخوریم
از پهلوی دلست چو ساغر معاش ما

آب و هوای ساختگی زهر قاتل است
در پرده بوی گل نشود راز فاش ما

با محرمان حیرت ازین بیشتر مکاو
جز شعله هیچ جامه ندارد قماش ما

الفت شراب تلخ و محبت کباب عشق
باغ و بهار باد دل آئینه پاش ما

شرمنده‌ام ز بسمل که برمیکشد اسیر
خفت ز دست همت مطلب تراش ما

کردم ز بسکه بر نعمت پرده بار ها — از رو زمین گرفت ببین روزگار ها
عمر ابد بخاک درت جان سپرد و رفت — مشت غبار رهگذرت انتظار ها
بر تربتم فشانده اگر آب زندگی — خیزد بجای گرد ز خاکم شرار ها
کردم زیاد روی تو روشن چراغ جان — از پرتو دلم شهرستان غبار ها

جوش بهار نگسلد از هم گر از نخست
گل مینهیم بر سر بلبل دستار ها

آزرده شکوه‌ای بزیارت لب ما — اثر ز خورده دار از انتعاش یارب ما
غبار خاطر پرداز خود نمیگردیم — قضا بشهپر عنقا نوشته مطلب ما
به بزم یار چراغان باده رنگین تر — نسب بشوخی مشرب رسا ز مذهب ما
نه از زنخ دباسے نه از جدل خللے — فروغ آئینه صاف است مطلب ما

نوید عمر ابد میدهد اسیر ترا
ورآسمان اثر اختیار یارب ما

آنکه گرداند ز ما دانسته راه خویش را — کاش می‌آموخت کشتن نگاه خویش را
انتقام فتنه از زیبا کی از من میکشد — خوی حسن از عشق میداند گناه خویش را
روز محشر قاتل ما را نشان دیگر است — میکند مست خموشی داد خواه خویش را
سرزمین جلوه صیاد ما دام بلاست — در طلسم افگنده چشمش صیدگاه خویش را

شام تنهائی اسیر از آتش سودای اوست
کرده صبح مشرق دل دود آه خویش را

شمشیر تو قبله گاه سر ها — پروانهٔ ناوکت جگر ها

دیر است کز رهم نمی‌کند دل — شکست متاع شیشه‌گرها
پرواز فناست گل فشان تر — بر باد دهیم بال و پرها
چون برق که در شفق نشاند — تیغت زده بر صف جگرها
از پرتو آفتاب رویت — گردید غبار ما شررها
در آینهٔ دلم چه دیدی — بیگانه نبود نقش درها
از مهر تو سینه گلستان — از داغ تو دیده‌ها مطرها
پرواز فنا چه بی‌نشان است — در سینه شکسته بال و پرها
کم قدری ما اوج امتیاز است — افزون شده‌ام ز پیشترها
شائستگی مداوم نیست — پرشقه ز کیسه زرها
هرچند شکسته‌ایم ز بی — از خط تو مستقل بصرها
شبهای سیاه ما چه امان — از نور تو شام ما سحرها

احوال اسیر چند پرسی — سرگرم خیال تجربه‌ها

ای نام تو قبلهٔ زبانها — چشم دلها چراغ جانها
ویران شده نسیم تو ست — با مقدم حباب خانمانها
آیینه پرداز تست عالم — پیداست ز ناخنها نشانها
سر منزل تست منتهای — گرد ره کیست کاروانها
شوق تو سپرده کر افتاد — برگرد زمین کمان کانها
فرسوده سجدهٔ در تو — تا فرق جبین آسمانها

از باد تو سینه‌ها چمن‌ها آتشکده‌هاست گلستان‌ها

گر دید اسیر از درون تو
آیینه گر یقین گمان‌ها

زخمی افسانهٔ ناصح نگردد گوش ما صاف رحمت میچکد از درد نوشانوش ما
با وجود آنکه باغ بی‌شرابی عالم گرفت برنتابد با دلیل بی‌حیا جاهل کوشش ما
بی سر و پا قطره‌ام اما سر شی میکنم اینقدر هم بسکه بر دریا گشود آغوش ما
در محبت همنشان در قیامت هر کباب سینه صافی کی نماید ترک صهبا جوش ما
بار وحشت بسته‌ایم از کوی غفلت بیم دست ما و دامن شرم فراغت کوش ما
عمرها را دفتر خواب پریشان کرده است خون هشیاری بگیرد هوش ما از هوش ما
گو کسی ما کر بود یاران هست ملامت با نکته داریم فریاد از لب خاموش ما

انتخابی از دیار اختراع آورده‌ایم
بیخودی‌ها هوش‌ها وحشتگی‌ها جوش ما

چو شمع سوختگی تر کند دماغ مرا نگاه گرم و در روشنی چراغ مرا
بهار تشنهٔ خونم شود اگر داند گر آب تیغ تو سرسبز کرد باغ مرا
بهار سوختنم شعله چون کند تعمیر نخوانده است مگر سرنوشت داغ مرا
چه عزم کوی تو آواره چمن شده‌ام ز بوی گل نکند تا کسی سراغ مرا

سرم اسیر شود آسیای گرم است
که از شکستن دل پر کند ایاغ مرا

لاله میرویم ز بستر ناتوان عشق را شعله پرورد دست مغز استخوان عشق را

راز دل از بیزبانی بیشتر گردد بلند
باطن از آیینه ریزد رازدان عشق را

شوقم از جا برد وصل کعبه دیدم بی سفر
خضر پرداز است راه بی نشان عشق را

هرکجا نقشیم گردیش مرکز سرگشتگی ست
دل شناسد چند بیتابی کمان عشق را

نه حیا موشیست بعنوان این بسته راز
نیست با گوش و زبان کار بیان عشق را

دشت دشت از گرد راهم باز میماند سراب
گرچه دور افتاده ام کامل روانان عشق را

کی اسیر از دیده رمان تسلی میشود
بوالهوس هم سود میداند زیان عشق را

چمن جلوه کن غبار مرا
سبز کن باغ انتظار مرا

خنده می آیدم چو سرو بری
سبب گریه های زار مرا

سبق ناز خوان چو وقت خط است
مکن آشفته روزگار مرا

دل به یادش خدا نگه دارد
در طلسم خزان بهار مرا

عشق دیوانه خوش تماشائیست
سیر کن سیر کاروبار مرا

آنکه یک صید دامش آزاد نیست
کی رها میکند شکار مرا

تاب دوری بس است اسیر اما
سوختی سوختی قرار مرا

نذر دیده خیال نکهت خواب مرا
بجز جلوه وصل تو بیتاب مرا

بسته برباز دیده از فلک خواب مرا
کرده نمونه سحر آه جگرتاب مرا

شوق پیما تقیم در سفر آرام است
تا نداند کسی از عشق تو بیتاب مرا

اشک پر درد شد از غم پنهان دلم
گریه داد است نداند به سیلاب مرا

چون تو دام محبت پیچم ہجر اسیر
ساخت ہجر تو مگر ماہی بی آب مرا

دو رچشم مذ سوز سینهٔ غمناک ما
بعد مردن گل کند یا رب سپند از خاک ما

بوی گل را در طلسم گلستان پیچیده ایم
راز دار او رقص دارد دل صد چاک ما

بارہا از یاد جولان سمندی سوختیم
تا شود روشن چراغ برق از خاشاک ما

با چنین مستی اگر دم میزنم از زہد خشک
شمع صد میخانهٔ می افروزد ادراک ما

گاه از استغنا دگر از مہربانی میکشد
خوب میداند طریق دشمنی بیباک ما

آب آتش را بہار نور رشک از آمرزیست
شعلہا گل میکشد از دیدهٔ نمناک ما

پرده می بندیم بر رخسارهٔ بینائی اسیر
گر شود آئینهٔ آن شوخ چشم پاک ما

جنون کو تا نثار دل کنم آشفته رائی را
زعریانی لباس خشک بخشم خود نمائی را

خورد نیش آنکه تاثیر محبت از ہوس جوید
بوم شہد کی بخشد نفع مومیائی را

شوم نومیدتر ہر چند بینم بیشتر رویش
تماشا پرده پوشد جلوهٔ حسن خدائی را

اگر نمود عارض دیدهٔ بیدار می آید
درون پرده دارد حسن شوخ خودنمائی را

ببازار وفا گر جو فروشان را گذر افتد
بنرخ کیمیا گیرد جنس نارسائی را

اجل ہم جان بنست میگرفت از کشته تا رفت
گر از چشم تو می آموخت کافر ماجرائی را

تغافلہای سرشار از شراب لطف خالی نیست
بمستی میدہد پیمانهٔ ضبط آشنائی را

برام عشق ہر نقش زمین چشم بیداری است
نه بیند تا ابد خواب پریشانم رہائی را

اسیر از زعم زاہد ساغر سرشاری میخواہد

که موج باده شوید سرنوشت پارسائی را

جذبهٔ شوق تو خضر ره آگاهی ما — میکند از دو نفس برق همراهی ما

خضر در قافله گم شد کان لب یارست — دست آگاهی ما و دامن گمراهی ما

سا تو رهبر بکام دل خندان داریم — خصم دریا تن شکست کمین کجکلهی ما

تهمت بیخودی محرومی دیدار بلاست — خنده گل میکند از گلشن آگاهی ما

خجل از زردی نظیری نخورست اسیر
به نماید بر آتش نشان آهی ما

موبموی مژگان تر باید شکار عشق را — گریه بیاد است ابر نوبهار عشق را

از نسیم جلوه پرداز رنگین میکنم — نکهت گل میبرد از جا غبار عشق را

از نیاز بارخت باغ تماشا گشته است — گل بخندد از گریبان خار خار عشق را

دل بامیدی غبار راه حسرت گشته است — دیده میسوزد چراغ انتظار عشق را

چون اسیر آئینه ام از تیره بختی رو شکست
صبح ما شام غریبان شد بهار عشق را

جذبها از بن کوشش بی بال و پر دیدیم ما — کعبه و بتخانه را در یک سفر دیدیم ما

از غبار بهار چشم حیران می چکد — فیض ها از همت اهل نظر دیدیم ما

دست جولان موری پست و زیر فلک — وسعت کون و مکان را مختصر دیدیم ما

سحر با امین وصل و بعد با آئین قرب — هر قدر شد دور آنرا بیشتر دیدیم ما

هر قدر در پرده بودی هر قدر پنهان شدی — بیشتر از بیشتر از بیشتر دیدیم ما

چون توکل خضر ره شد کامیابی عشقست — منزل مقصود بی عزم سفر دیدیم ما

هر کجا وحدت نما جوش یکرنگی شود — آتش یاقوت در آب گهر دیدیم ما
انتها از قدر بیقدری فزونست از قیاس — ذره را از آسمان تا بیشتر دیدیم ما

ناامیدی سر بسر امید شد آخر اسیر
عاقبت زین نخل بیحاصل ثمر دیدیم ما

اندیشه کند خواست شکیبائی ما را — آئینه کند آئینه رسوائی ما را
تا عشق ز میدان کند از یاد نگاهی — وحشت ز جنون خواسته تنهائی ما را
هر سایهٔ مژگان تو تیر قضا شد — حیرت نظر دیدهٔ بینائی ما را
بی رخصت لب جرأت اظهار ندارم — آئینه کند حال تماشائی ما را

هرکس که اسیر از سر خود باک ندارد
آئینه کند حال تماشائی ما را

تا چند خبر پرسی از بی سر و سامان ها — دیوانه کجا باشند در گرد بیابان ها
دل تنگی عالم را احساس شده‌ام بی تو — خاکم ز ندآبی بر روی گلستان ها
شوریده‌تر از قمری آشفته‌تر از بلبل — از سرو گلستان ها من خار بیابان ها
آشفته شوم بی تو آسوده شوی بی من — دیدار پرستیها منت کش هجران ها
عشق من و خوبی تو آئینهٔ رسوائی — رنگ گل جوشش می پیدائی و پنهان ها

سرگرد نگلهای دیوانهٔ اسیر تو
تا کی شود و نعلش سر دفتر دیوانها

دگر چه با ده بیمانه میکند دل ما — کشش گریه مستانه میکند دل ما
بجان نگاه مژگان قسم که شب همه شب — خیال زلف ترا شانه میکند دل ما

فضول قدر نفهمیدگی نشیده‌ام — چه بحث‌های حریفانه میکند دل ما
کسی بدام طپیدگاه در قفس رقصد — طواف کعبه و بتخانه میکند دل ما

چگونه رخنه‌گر ملک عافیت نشود
حدیث تیغ توافسانه میکند دل ما

شد ذوق خاکساری دل پیش‌رس مرا — بیرون کشید جذبهٔ دام از قفس مرا
عمری بجان طپیدم و کس باخبر نشد — از بسکه سوخت طپش دل نفس مرا
ساقی ز دار شیشه خمیده‌ام بهار کن — تا جام میشود ثمر پیش‌رس مرا
پرواز میکنم که گرفتار گشته‌ام — بال گشاده است بیکار قفس مرا

بیجا اسیر رنجه شدی در شمار رشتم
کی میگذاشت عشق بامید کس مرا

زبسکه گردش چشم تو دیده است مرا — ز دل ربود و بغیر از تو هر چه هست مرا
عبث چه بنت در یوزهٔ بهار کشم — که خون آبلهٔ گل میکند بدست مرا
نمی‌شناختمای فتنه و نمیدانم — کجا شناخته‌ام چشم می‌پرست مرا
ز خاکساری خود در طلسم آرامم — نمیرسد چو غبار آفت شکست مرا

اسیر داده دل هرزه‌گرد میدانم
جنون به حلقهٔ زنجیر کو ببست مرا

آئینه شود دود چراغ نفس ما — خورشید بود سایهٔ خار هوس ما
آن مشت غباریم که در راه محبت — شد ریگ روان قافله‌ای جرس ما
کو گریهٔ شوق که دهد رشک بسیلاب — تا مشت آتش که کند خار و خس ما

در کلبهٔ تاریک اسیرست شب روز ما | با یاد تو آئینهٔ دل هم نفس ما

آن مرغ اسیریم که از گریهٔ صیاد
مژگان سمندر شده چاک قفس ما

رخصت گشتنم مده نرگس کم نگاه را | یا مکن آشنای دل گرمی نگاه را
میکنم اضطراب را پیش تو پاسبان دل | تا نبرد ز دیده ام چاشنی نگاه را
زهر شکایتم بدل شکر میشود | چون لب آشنا کنی خندهٔ عذرخواه را
دشمن خویش را کسی راه بخانه چون دهد | کی کنم آشنای دل طاقت عجز گاه را
شب که خیال چشم تو خواب رباید از نظر | سرمه کشم ز دود دل چشم سفید ماه را

هرگز ز پاکی نفس اسیر دم نزد
آئینه اثر کند گریهٔ صبحگاه را

بامید کسی نگذاشت بیداد دل ما را | خدا اجری دهد در کشتن ما قاتل ما را
لبش نجار سوزد دانه گشت فنا گردد | اگر در خواب خوش بیند دمیدن حاصل ما را
شد از عکس رخت آئینه با دیوان حیرانی | چه میخواند نخوان یکبار هم حال دل ما را
که از دم مرهم بخشد سنگ را نقش نگین دل | بخاطر مگذران گاهی جنون کامل ما را
بود هر موج این دریای آتش نبض خودداری | چه خواهد شد اگر طاقت نهد وحشی دل ما را
خیابان طاقت مقصد شود سعی فضول اینجا | ندارد هیچ کوشش اجر سعی حاصل ما را

هوای معتدل گشت پریشان ز منیا تا ده
ز برق پرورده هر خنده دهقان حاصل ما را

کسی طی میتواند کرد این راه بیابان را | که پای شوق او از سبزه تا سد مغیلان را

بجای می‌رسد پاکیزه گوهر گرچه در آدل / صدف زندان بود هر قطره باران نیسان را
چه دارد دلبری لطفی که در گرد ار مجنون نیست / ز بوی مشک و غنچه آتش آلوده دامان را
ز چشم پر فریب محشر انگیز تو می‌آید / که بیرون از جنبش برد و کند پامال ایمان را

شوی آلوده دامان تر ز خاک کشتگان مگذر
مگر از سرمه پامال کنی خون شهیدان را

چه قیمت بخاک ریخته خون بهار را / بخشیده‌ام تو تیای نگه چشم لاله را
تا با خیال زلف تو پیوند کرده‌ام / پیچیده‌ام برشته جان تار ناله را
از تاب درد کیست ندانم که در تبا / نتوان که کرد بر لب خود داغ لاله را

اگر بی رخ تو صبح به گلشن برد اسیر
سازد ز گریه داغ دل غنچه لاله را

شد تا به یاد روی تو روشن چراغ ما / آیینه شبنم است ز گلهای داغ ما
مانند شمع آتشگر هم زنده ایم / جز شعله‌ای نه هیچ کس نگذارد به داغ ما
مست هوای میکده و سایه گلیم / وا مست آفتاب ز رشک ایاغ ما
ممنون بوی پیرهن گل نمی‌شویم / چون غنچه تا ز بوی تو پر شد دماغ ما

از کاهلی مسافر حیرت شدیم اسیر
از قدر لنگ پرسش ره در سراغ ما

گرده چنیه جنبه ابر [illegible] / وادوده وحش چو هم صید را
سخت روتر ز سنگ خاره انه / روی دل داده هم فراز درا
در خور جور [illegible] خواهد بود / تا به سینم دست چه باند درا

صلحش از تیغ جنگ می بارد
آزمودیم طاقت او را

امتحان رنگ صبر کیست اسیر
کرده بسته گره دو ابرو را

کرده ام از خون دل خالی ایاغ خویش را
سیر سازم از می حسرت دماغ خویش را

این از آنستی با غیر خلوت میکنی
از تو پنهان میکند آئینه داغ خویش را

تا شود پروانه ام کامل عیار سوختن
کرده ام در روز شب روشن چراغ خویش را

سر نوشتی دارم از آوارگی آواره تر
خضر راه من نیابد از سراغ خویش را

از گل ساغر چمن پیرای ستانم اسیر
میکشم از لاله دیوار باغ خویش را

از دل مردم عالم خبری نیست مرا
چکنم غیر وفا نامه بری نیست مرا

همچو آئینه همین از دگران میگویم
میتوان یافت که از خود خبری نیست مرا

سیر پرواز دل خسته سلامت باشد
نشوم ایمن اگر بال و پری نیست مرا

میکنم کام دل از لذت حسرت شیرین
این ثمر بس که امید ثمری نیست مرا

دل من گنج روان ثمر آبادیست
دست اگر سوخته و لخت جگری نیست مرا

بیکسی رشک به تنهائی من دارد اسیر
که بعالم دگری یا سری نیست مرا

آسودگی کجا دل بیتاب من کجا
شوق سفر کجا و قرار وطن کجا

ابرست و گل شگفته و گلزار تازه رو
ساقی کجا پیاله کجا انجمن کجا

در پرده جذبه گر نشود رهنمای شوق
یوسف کجا و رایحه پیرهن کجا

گر عاشقی اسیر چرا دل شکسته‌ای
آشفتگی کجا و هوای چمن کجا

مست تو جلوه گر دهد جام جهان‌نمای را
آئینه جنون کند عقل برهنه پای را

پردگیان کعبه را ساقی دیر میکند
جام فریب اگر دهد لعل سخن سرای را

گوش ترا نسیم را انجمن زمزم دل کند
ذکر تو نغمه گر شود مطرب خوشنوای را

بخت سیاه بیدلان جامهٔ کعبه میشود
رهزن دیر اگر کنی نرگس سرمه‌سای را

مرد رهٔ تو کی از پی آبرو مرد
حرص بدام استخوان صید کند همای را

هر نفسی که میکشم لخت جگر در آتش است
شعله بداغ می‌نشست تخت داغ جای را

اشک نیاز می‌کند صید کبوتر حرم
دانهٔ دام ره کند آبله‌های پای را

همچو اسیر هر که شد پیرو شوق خویشتن
پنبهٔ گوش میکند زمزمهٔ درای را

به پیری بازگشتی هست لازم هر جوانی را
حیات خار خشکی نیست غیر بیکیانی را

گرفتم قاصدی هر جا که دیدم اشک رفتاری
بغل سبی نامه نگذاشتم آب روانی را

هما را گر نبودی از تو بال افشانی دردی
شکسته کی ببیناید طلسم استخوانی را

زناخن بال ایام حیرانی چه می‌پرسی
در آب دیده میدیدم نگاه آسمانی را

نفس چون مرغ بسمل گشته در دام هوا پیچید
گر از دل بر لب آرم گفتگوی خونچکانی را

چمن زاد محبت را بجز میزان نبخشید
اگر نشناسد از پرواز برگ خزانی را

نی تیر ترا صیاد اگر چوب قفس سازد
شکار انداز گلزار میکند بلبل فغانی را

نیایان نیست دل هرگز نسیمی ناتوانایش
غبار راه موری کرده ما رستگار روانی را

شهیدان خدنگت منت پرواز می بخشند
اگر نشناسد از پرواز هر برگ خزانی را

نسیم گل فشانی گر ز سر کوی تو می آید
بجا کش می توان بخشید خون گلستانی را

اسیر از نیاد مژگانی بخون خویش می غلطم
منید از در رحمت صید من زور کمانی را

گر نمیداشت غمش تنگ در آغوش مرا
ز دو صید ادل طوفان جنون جوش مرا

گر درین باغ ادب را ثمری خواهد بود
میرساند نوای لب خاموش مرا

سخن عشقم و افسانه دیروم نامست
جای رحم ست بر آنکس که کند گوش مرا

نگاه ستم زمی حیرت دگر محو زرم
در نظر میکند از بسکه فراموش مرا

در خیال نگهت باغ و بهاری شده ام
برده هر لحظه برنگی دگر از هوش مرا

آب و رنگ چمنش سایه پرواز شکست
حیف نشناخته آن سرو قبا پوش مرا

میشوم آب که آرم بزبان نامش اسیر
داده تعلیم حیا آن لب خاموش مرا

گر بدام آفت هوای گلستان ز سر مرا
آتش پرواز گردد بال و پر مرا

آهن شمشیر من در طلب خارا برق بود
سوخت چون سافه لوحی در رگ جوهر مرا

میکند خاکستر خاکسترم پروانگی
کی تواند شمع واکردن ز تیغ از سر مرا

صیقل آیینه ام در جیب خارا می نمود
از برای دیدن خود داشت در شکر مرا

آسمان در گوهر من آبروی دیده بود
ساخت چون اخگر نهان در جیب خاکستر مرا

سبزه دود دل خویشم شرارم شبنم ست
ریشه در آبست از سرچشمه اخگر مرا

شرط شوقم را دلیل راه ساحل میکند
گر درین دریا بیابی آرزو لنگر مرا

داد شوخ تبسم سر بصحرای کرمیا بد کشید   منت ریگ روان از شوخی اخترم مرا

فارغ از رنج خمار رم جام افلاکم اسیر
تشنه لب گر میگذارد ساقی کوثر مرا

بس که مے ترسم از جدائیها   سے گریزم ز آشنائیها
از تبسم رالبها ز آبلا کرد   گل باغ برهنه پائیها
ناله خیزست مفصل چو نے   بند بند من از جدائیها
دل منت گزیده سید از   گر چه در دست با دوائیها
تو پردیان زکوة حسن دهید   سیر دم پیر بگدائیها
سرم از تیغ بسم چه اشود   بسکه سیر بسم از جدائیها
عالم آئینه خانهٔ راز است   هست در پرده خود نمائیها
شیشه‌ام از نگاه مے شکند   کرده‌ام یاد سخت جانیها
جلوه دریای جلوه میریزد   سر دمیا نه از روانیها

اینقدر شوخی انتظار تسکین
مردم از دست پا شنائیها

خار و گل را جوشش یک پیمانه میدانیم ما   سبزهٔ بیگانه را افسانه میدانیم ما
در ربا مے کز خرامت شمع مینا ره شکست   نکهت گل را پر پروانه میدانیم ما
بیتراریهای پنهان گفتگوے ما بس است   از تپیدنهای دل افسانه میدانیم ما
شعله جوالها از هر ترک تازی دیده ایم   هر غباری را پر پروانه میدانیم ما
هر نفے از لوح جبین دستها خوانده ایم   آشنایان را ز بس بیگانه میدانیم ما

انجا مهیای دل گردیده نام ما بلند	سجده هم را اگر وا بوی ویرانه میدانیم ما
خوی الفت کرده را بیگانه خود دیده ایم	سایه دیوار را دیوانه میدانیم ما
جلوه ایجاد در نور چراغ ما یکیست	آفرینش را پر پروانه میدانیم ما

کس نمی فهمد زبان گفتگوی ما اسیر
هرچه با او گوئیم با بیگانه میدانیم ما

سیر گه و قیح کتان مهتاب	شوخی پیر دل جوان مهتاب
سایه برگها چراغان ها	کرده گل فرش بوستان مهتاب
خواب در دیده ها نظاره شود	چون دهد می امتحان مهتاب
مژده وصل صبح روی ترا	مژده عمر جاودان مهتاب
شمع شب زنده دار روی ترا	میدهد از نسیم جان مهتاب
خار تا گل ز دهار فروش	هست اکسیر جسم و جان مهتاب
ابر باران رواج لاله و گل	صبح نور از میکشان مهتاب
ارگذار خیالها شب و روز	چون کند مغز استخوان مهتاب
بزم عاشق نداشت نرگس دان	سر زد از باغ آسمان مهتاب
شده مشهور در [illegible] عشق	پرتوی کاری کتان مهتاب
سفر خیل این چنین با مه	کار روانیست بی زبان مهتاب
پرده دیده فرش راه تو کرد	داشت تا کفش کمان مهتاب
سفر کعبه در جوانی کرد	مرحبا پیر هردان مهتاب
کم کند نا قبول راه گمان	تک فلک ساخت کهکشان مهتاب

ای خوش آن راه دل اسیر که هست
گردی از راه کاروان متاب

اگر دنیا اگر عقبا علی ابن ابی طالب
اگر امروز اگر فردا علی ابن ابی طالب

فروغ دیدهٔ وحدت صفای سینهٔ کثرت
بهشت خاطر دانا علی ابن ابی طالب

لوای دولت شاهان صفای جان آگاهان
سر سرها دل دلها علی ابن ابی طالب

زمینی تا قیامت خواب حیرانی اگر دانی
چه سماریست در دلها علی ابن ابی طالب

بگفتن سورهٔ دنیا اگر رطب اللسان گردد
ثنا ورد زبان الا علی ابن ابی طالب

ز مهرش کامجوئی هر دو عالم میتوان گشتن
که هم دین است هم دنیا علی ابن ابی طالب

دران شکی که در خاطر نگنجد جز خدا کس را
زند جوش از زبان ما علی ابن ابی طالب

بهر طرفی سرابی گردد لطفش در خورد حجت
امید جاهل و دانا علی ابن ابی طالب

دران دشت که جز یاد خدا دل گم کند خود را
بود در دامن شیدا علی ابن ابی طالب

بطوفانی شکستن چون حبابی راه نماید
نگوید فاش اگر دریا علی ابن ابی طالب

تجمل دستگاهان خرد پوشان دانش را
دو عالم از شما از ما علی ابن ابی طالب

امیدم در بهار آرزو جای ثمر خواهد
ز باغ یثرب و بطحا علی ابن ابی طالب

ز لطف سید ریش در دو عالم مطلب در را
خدا سید اند و مولا علی ابن ابی طالب

اسیر از مهر فیض کام بخشش در سخن نازم
ز پردازم دعای یا علی ابن ابی طالب

آنچه از ما میکشد حیرانی ما روز و شب
که خیالت میبرد از دست سودا روز و شب

عکس را طفلانه با آئینه بازی میکند
چون گرفت آرام در چشم و دل ما روز و شب

هرزه گرد دست آسمان یکدم نمیگیرد قرار — میکند اصراف عمر از کینه ما روز و شب
اعتبار خوب و زشتی نیست در زیر فلک — نزد قدر یکسان بود در قهر دریا روز و شب

نور ز ظلمت پرده دار خلوت صبح اند اسیر
کی دوئی دارد بچشم مرد بینا روز و شب

داغ بر دل میگذارم روز و شب — نقد هستی میشمارم روز و شب
دوستان از من نمیپرسد کسی — شکوه از دست که دارم روز و شب
گریه در کار آبی میکنم — گل بسنبل میشمارم روز و شب
آبرو لب یار میباید مرا — گوهر دل می نثارم روز و شب
میتوم خیری که بیارم بکس — دل بطاقت می سپارم روز و شب
غفلتم هر دم برنگی جلوه کرد — لوح غفلت می نگارم روز و شب
صبح و شامش گشته جای قمور — تخم امیدی که کارم روز و شب
جا نمی نیست دل زیادم میبرد — خورش نازی میگذارم روز و شب

لاله زار و سنبلستانست اسیر
در غمش اشکی که کارم روز و شب

پری ز خجلت عرق کرده عکس ماه در آب — بیا که آینه وا میکند نگاه در آب
فریب خورده دلی گر بطرف جو گذرد — حباب میشکند گوشه کلاه در آب
ز موجه عرق شرم پایمال شدیم — غبار ما نتواند کشید آه در آب
چون نه زحمت کشتی کشند ز منت نوح — بپای شوق تو وا کرده ایم راه در آب
ندیده روی زمین جای یکدم آسایش — حباب رفت بنا کرد خانقاه در آب

خدا دو دردسر ناخدا غنا را اسیر
کند ز کند زیل موج این گناه در آب

دل را بسوز درد نهان دوا طلب — چون شعله از گداختگی توتیا طلب
آسودگی غنچه به خاکسار نیست — صندل برای دردسر از خاک پا طلب
آسوده چکیده صاف شکستگی است — این شهد ناب از نی بوریا طلب
با حرص گر دولت نتواند جدل کند — دست نیاز خواه و زبان دعا طلب

پرچیده ایم نقص مراد و توکلت
زنهار اسیر مطلب خود از خدا طلب

موج با برده دل ز داغ در آب — لاله ها شسته روی داغ در آب
پرچشم خانه ایست عالم عکس — خوش نماید گل چراغ در آب
بی سبب دل نمیکند شحات — قطره دارد گهر سراغ در آب
خط مشکین بما رخش نگر تنگ — سایه افگند بال زاغ در آب

در چمن باده ریخت اشک اسیر
موج گل تر کند دماغ در آب

بهار سوختن گردید شمع بزم ما امشب — توان چیدن گل از بال و پر پروانها امشب
چنان لبریز حسرت گشته است از یاد رخسارش — که مژگانم نمیگردد بمژگان آشنا امشب
چنان کیفیت جامم بهم بر بود از هوشم — که در چشمم نمی آید نگاه آشنا امشب
زیاد روی او دارد دلم هر گوشه داغی — چراغان میکند دیوانه در ویرانها امشب

اسیر از خجلت فردا نمیدانم چه خواهد کرد

نگاهش گرم دلجوئی دمن مست حیا امشب

چه خوش افتاد عکس ماه در آب — چیده آئینه دستگاه در آب
سبزهٔ خط سینه صافی دارد — مشق دل میکند نگاه در آب
همه در بحر اضطراب دل اند — کس چه داند گل از گیاه در آب
در لباس ست اعتبار همه — هست یکسان گدا و شاه در آب

دادهام دل بموج گریه اسیر
شستهام نامهٔ سیاه در آب

محبت خوش چراغی بسته دشت الفت امشب — برای مصلحت یاران عداوت الفت امشب
بکش پیمانه گلزار رخسار ایچراغان کن — اگر در گیر دارد زر که توصحبت الفت امشب
نگاه نیم مستش اختراعی کرده از شوخی — که با شب زنده دار خواب راحت الفت امشب
ز رنگ باده در رخسار ساقی خوش تماشا ست — چراغ دیر را با شمع خلوت الفت امشب

اسیر از شوخی حسنش گل و شمعی که می بینی
قمار رنگ میبازند حیرت الفت امشب

ز فیض گریه چمن یک بساط چیدهٔ ماست — بهار نشاء می رسیدهٔ ماست
چراغ حسن بود روشن از فروغ حجاب — گلی که خنده ندانسته نور دیدهٔ ماست
برنگ بوی گل از یاد خویشتن رفتن — وداع اول شوق سفر ندیدهٔ ماست
شراب حسرت سرشار عاجزی دارد — دل گداخته پیمانه کشیدهٔ ماست
گلی ز گلشن عیش نشسته می چینیم — بهار رفته نشان دل رمیدهٔ ماست
ز پرتو گل روی تو صبح و شام کمیست — نقاب جلوهٔ حسنت حباب دیدهٔ ماست

اسیر نشتر گریبان آسمان کشد
جنون گرد در دو شراب بسر رسیده ماست

خون بود دل که لذت برو دهان شناخت
این غنچه قطره بود که رنگ خزان شناخت

آئینه زاست پرتو شمع مزار من
در خواب هم خیال ترا میتوان شناخت

در پیش پای پرتو خورشید رهنماست
گردی که جای خویش در آن آستان شناخت

رنگ گل فروغ مے و لعل یار شد
هر کس که قدر خویش چو آب روان شناخت

پرواز هر نوه راه بمنزل نمی برد
کی تیر بے سراغ محبت نشان شناخت

از سیر باغ و بادیه حاصل نمی برد
هر کس که گرد باد ز سرو روان شناخت

پیداست از جبین عدم عشق پرده سوز
این باده را ز شیشه تما را توان شناخت

شب خوابش از فسانه قلم ربوده بود
روزم ز اضطراب دل ما بیان شناخت

دارد نقیض گرئے عاشق سرلیتے
حسن یقین توان ز دل بدگمان شناخت

روزی کتاب خانهٔ غفلت کشوده دل
تعبیر خواب الفت اهل جهان شناخت

ردی که شبنم گل این سرزمین نشد
کی قرب مهر و منزلت آسمان شناخت

دالی که سیر دیده شوق راحتست
دیوانه قدر بستر ریگ روان شناخت

ردل که در ریاض فنا مست خواب شد
کی لذت صبوحی این گلستان شناخت

در خواب دیده آئینه عکس مرا و من
خود را اسیر محرم راز نهان شناخت

دل دارم که مست جام ساقیست
سرم سودا پرست نام ساقیست

دماغ از بیدماغے میرسانم
شراب تلخ نادشنام ساقیست

گرفتاری بکام من بنا شد　　حریفان موج ساغر دام ما نیست
جدا هر ذره را مهر پرستم　　مگر خورشید در جام ما نیست
اگر دوری بود در آن حیات　　اگر ایام خوش ست ایام ما نیست
سروش آشنائی گوش کن گوش　　صراحی قاصد و پیغام ما نیست

اسیر از گریه مستانه شیادم
دلم در سینه بی آرام ما نیست

هر کجا شوری حیا بوی دل است　　تا نفس پر میکشد بوی دل است
میتوان کردن دل خود را نگاه　　خوبی من نازکتر از خوبی دل است
پایمال موج مژگان گشته ام　　گردنم محو نگاه بوی دل است
گر محبت گلشن آرائی کند　　سلسبیلش موجه خوبی دل است

هر کجا می کشد مجنون اسیر
ساغر لبریز از بوی دل است

از اشک در دامن گل سنبل شگفته است　　از نالهام ترانهٔ بلبل شگفته است
هر کم نگاهیش به دلم را حیرتی　　این غنچه در بهار تغافل شگفته است
نشتر خلد بدیدهٔ خصم از غبار ما　　گلها ز فیض خار تحمل شگفته است
سیر خزان تنگدلی کرده ایم ما　　آنکس بهار کرد که گل گل شگفته است

در نو بهار گریه ما بی رخ اسیر
نی غنچه خنده دونه دل گل شگفته است

هردم ز فیض گریه نوی میتوان گرفت　　سامان خرمنی ز جوی میتوان گرفت

جولان دل شکاریش از گور برده است
مستانه میرسد جلوی میتوان گرفت

ننشین ز پا که خضر دوچارت نمیشود
دامان شوق هرزه روی میتوان گرفت

در راه شوق توشهٔ دل هر دوان بس است
عمر گذشته را بدمی میتوان گرفت

طرف کلاه شوخی مژگان گرفته است
از چشم خویش هم گروی میتوان گرفت

تنها اسیر رشته به منزل نمیرسد
دست رفیق گرم روی میتوان گرفت

هر دل که ز عشق یار گرمست
تا حشر از آن شرار گرمست

در راه فریب وعدهٔ او
هنگامهٔ انتظار گرمست

از سینهٔ گرم عاشقان آن
پشت غم روزگار گرمست

دل سوختهٔ جفای او را
تا خاک شود غبار گرمست

بیمار محبت بتان را
خون در رگ نیشتر گرمست

چون شمع شهید عشق او را
گو هم که سر از غبار گرمست

فغانم از دل پروانه گرمست
غبار تربت پروانه گرمست

بچشم کم غبارم را چه بینی
دل صحرا به این دیوانه گرمست

بداغ تازه مانند سایهٔ گل
سرش از گردش پیمانه گرمست

چرا لب تشنهٔ ساغر نباشم
هوای گلشن میخانه گرمست

اسیر از سایهٔ هم گردید بیزار
هنوز از آتش میخانه گرمست

پروانه هوای ترک بال و پر شمع ست
گلدستهٔ شوخیست که زیب سر شمع ست

پروانه شرر شبنم و افروختگی گل
امشب ز رخت سیر چمن در سر شمع ست

برخیز که یکباره گل رنگ بنازد
صبح ست که احرام تو غارتگر شمع ست

خود عاشق شرم خود دید نام دل ما
پروانه آیین حسن حیا پرور شمع ست

سرگرم فنا خانه بدوش دل بیدار
آسودگی خواب عدم بستر شمع ست

امشب که تو ساقی شدهٔ جمع بخندند
می شبنم گلزار دماغ سر شمع ست

خورشید ز گلبازی حسنت چکد امشب
پروانه سراسیمه نیلوفر شمع ست

بیرنگی عاشق چه بهاری که ندارد
خاکستر پروانهٔ ما محشر شمع ست

نیرنگ محبت چه قدر شوخ برآید
در بزم اسیر تو حیا در سر شمع ست

صبح شالهٔ هوای گل ست
عید رنگینی قبای گل ست

توبه رنگ شکستهٔ دارد
شیشه‌ام در طلسم پای گل ست

دختر رز بباغ می آید
چه قدر خنده خونبهای گل ست

جلوهٔ نوبهار خاطر بهار
غمزه با باغ دلکشای گل ست

سبزه درس نیاز میخواند
حسن سیر کرشمهای گل ست

نیست یک جلوه در چمن بیکار
جنبش برگ رهنمای گل ست

چه نزاکت به خویش چیده بهار
خار هم دست در حنای گل ست

بر سر دل چه بید لرزانم
آشنای تو آشنای گل ست

جان بلب لب بجام دارد اسیر

۱۱

از امروزه یا دریای گل ست

عشق نیرنگ تغافل در دل بیتاب ریخت
همچو گرد سرمه از چشم غزالان خواب ریخت

در شکست خاطر ما عشق نقصانی نکرد
گرد این ویرانه گل در دامن سیلاب ریخت

دیده تا دیوانهٔ خود را ز موج آشفته موی
هرچه پیدا کرد دریا بر سر گرداب ریخت

لاله اشکم ز همنفسی غزالان گداخت
قطرهٔ خون گرمی کز خنجر قصاب ریخت

کمترین بازیچهٔ عشق جهان آشوب اوست
آتش و خاکی که از نیرنگ باد و آب ریخت

در نظر آورده هر گامی پریزاده گر
از غبار راه او رنگ شب مهتاب ریخت

آتش فولاد برق خنجر هستی نبود
طرح محشر جوهر تیغش پیچ و تاب ریخت

در گداز آتش داغ بیچه شد اسیر
گریهٔ شاداب ما بر آتش گل آب ریخت

فیض بیداری صبح بخت خواب آلود کیست
صبحدم پروانهٔ بزم شب مولود کیست

عنبر سارای دود مجمر روحانیان
نکهت گلزار ریحان عنبرآلود کیست

میکشد صبح وصال از شام هجران نازها
گرمی سوداست تا محشر دماغم سود کیست

تو امشب گر نباشد قبله دور فلک
صبح هستی در طواف کعبهٔ مقصود کیست

مردم چشم صباح انتظار عید فیض
پرتو روحانی شمع شب مولود کیست

هر طرف رو میکنم چون کعبه محراب دوست
غیر من در طوف امشب شش جهت مسجود کیست

تجلی هر طرف پروانه پر میزند
شمع خلوتخانهٔ وحدت شب مولود کیست

دیده از گوش شنیدن چشم دیدن انتظار
فیض بیداری نداند صبحدم موعود کیست

آگاه از غفلت یار از بینش دلے وا ایسم

صبح و شام ما اسیر از چشم خواب آلود کیست

رواج ساختگیهای روزگار نداشت — زر شکسته دل هیچ ازین عیار نداشت
غبار سوخته‌ام با بلا لزار گریخت — تحمل نفس سرد روزگار نداشت
چو عشق عرض سپه کرد در مصاف دلم — بسر گذشتگی شوق یکسوار نداشت
در آن زمانه معاش و مدارم از دل بود — که روزگار معاش و فلک مدار نداشت
دلم ز ملک وجود آبرو و مشرب ریخت — یک آشنای موافق درین دیار نداشت
گداز ساختگیهای روزگارم سوخت — ز زردی گرم خنک جلوه شرار نداشت
بعمر هیچکس مطلب شکار خنده چرا — کسی چو شکر خداوندگار نداشت
گل همیشه بهار است آبرو اقبال — ز صد نگاریکی حسن روزگار نداشت
خزان ساختگی بر چمن فروشی کرد — بدل خراشی مهر فسرده خار نداشت
زمانه وقت ایام را گرو میدید — گرفته گوش ترا زود فردا اعتبار نداشت
بهار خانه بدوشی چو خنده با که نکرد — بشوخ چشمی ظالم گلی بهار نداشت
خرابی از گل صدبرگ باج میگیرد — هوای گوشه ویرانه جا بها نداشت

مپرس باعث ناکام دل اسیر مپرس
نداشت کام توقع بروزگار نداشت

ازانم دل همه دم در اضطراب است — که در دل با تپش مست شراب است
گلستان محبت را هوائیست — که شبنم خانه سوز آفتاب است
دماغم تا رسید از می حنا رنگ — طلوع نشئه چون عید شباب است
ریاضت گر شود غافل گداز و — دلم از زردی آتش کباب است

خرام شیشه تیغ کینه خصم — تلاشی بر دلم تشنه بر آب ست
بخون خویش ما را تشنه تر کرد — گر شنیدم او موج سراب ست

اسیر از دوست پرسیدن چه حاجت
سوالی را که دشنامش جواب ست

در دست آن غبار که بر بال پر نشست — شد توتیای بینش و در چشم تر نشست
صبحش نوید دولت بیدار میدهد — خورشید طالعی که شبی بیشتر نشست
پروانه چراغ دل روشن من است — شبهای انتظام تو نقش سحر نشست
پرواز عندلیب چکد از غبار من — نقش شکسته‌ام ز گل بیشتر نشست
نظاره بود و سفر آشیان که باز — آمد ز گلشن دل و در چشم تر نشست

شوقم گل همیشه بهار دیست اسیر
در دیده یار از همه کس بیشتر نشست

در دل تنها همین گفتنی و رنا گفتنی ست — راز و ام را حکایت حرف بیجا گفتنی ست
دعوی فهمیدگی را حاجت اسباب نیست — حرف نافهمیده را معنی همین ناگفتنی ست
گفتگو با طره مطلب پریشان کردنست — معنی پیچیده را لطف بیان ناگفتنی ست
معنی توحید خاموشیست با اقرار عجز — حجت برهان و هیچ کفته‌اند ناگفتنی ست
در لباس دشمنی همسر سپید در خون خویش — هر کرا تیغ عداوت حرف ما گفتنی ست
پیچ و تاب تا به دادر گوش ما بی گفته موج — گویه و عرض حرف ما لم حرف سوا گفتنی ست

آتش شوقم تماشا شد اسیر از کوی دوست
بر کشون و در گمنامی عنقا گفتن ست

۱

ناله‌ای بی‌پرده جز باد از لب پر هیچ نیست
دیدن آئینه جز عکس سکندر هیچ نیست

گر نمایان کرده ما را جوهر اوراق نفس
گر نگردد می‌عبیر یک حرف باز هیچ نیست

بی‌نیازان عالم دیگر مسخر کرده اند
از همان نگین نگین جز بازی هیچ نیست

خواب می‌چیند درو آشیانم هستی گشته
چشم تا وا کرده‌ای این تماشا در سر هیچ نیست

گر صدا می‌سازی پیش از نهی حیرتی پست
شوکت آوازهٔ طبل سکندر هیچ نیست

استخوانی را که بینی لشکر بی‌سیر ند
از هما در عالم تحریر کمتر هیچ نیست

روزی موری کجا آمد همت کم شوند
پیش پرواز دلم بال کبوتر هیچ نیست

سیر جنتی ندارد اینقدر نالش اسیر
هستی از آوارگی شکرست دیگر هیچ نیست

فلک ز کام من سفله‌کیش عار نداشت
دلم دماغ سر انجام اعتبار نداشت

بگرد دشت جنون سوده گشت پا ملک
به بیزبانی من عشق خاکسار نداشت

نماند رنگ بخونم ز رشک دام و قفس
شکارگاه محبت چو من شکار نداشت

گل نزاکت ازین شوخ‌تر نمی‌باشد
زمین وعده گرش تاب انتظار نداشت

شتاب بوی گل و اضطراب برق نگاه
سبک عنانی شوقم کسی بیار نداشت

غبار عنبر خاکستر شهید وفا
بگرم خوئی پروانه یک شرار نداشت

فلک شد آبله‌پای سوده ره دل
دلی چه سود که پیش تو اعتبار نداشت

شب از خیال تو محشر بخواب می‌دیدم
کسی بپرسش عمر گذشته کار نداشت

پردهٔ چشم من سپیداهنست
جان بوی پیرهن پیراهنست

از خجالت تا می عرق دل پیکرد
محشر آشوب من پیراهنست

شد و عشق وقت یوسف بمصر بیا ...
پیر کنعان چمن پیراهنست

خوش خیال جلوه اندام تو
نازکی مضمون سخن پیراهنست

اشک بلبل چشمه سار جان شود
گر کند گل پیرهن پیراهنست

میکند افسردگی واعظ اسیر
گر نباشد سوختن پیراهنست

همه روی زمین خطرناکست
کهکشان تیر دام افلاک ست

باده نوشان بزم حیرت را
جام لبریز دیده پاک ست

بسکه صاحبدلان غبار کنند
خرمن آسمان تل خاک ست

هر کجا عشق ناخدا باشد
کشتی نوح سینه چاک ست

آب گردد چو آینه بگداخت
درد و عالم حساب دل پاک ست

تا رمی بالد از گداز نیاز
جوهر تیغ شعله خاشاک ست

الفت درد با تحمل اسیر
اختلاط شراب تریاک ست

همزبان بزم ما غیر از در و دیوار نیست
باده می نوشیم اما نشئه در کار نیست

انتظار گرمی احباب کوه محنت ست
اهل دل را غم نمی باشد اگر غمخوار نیست

گرد غربت بر جبین مرد آب غیرت ست
بیکسان را افتخار نسبه در کار نیست

در دیار سینه صافی ها شنیدیم دائم
چون بیار رست ما رنجش بسیار نیست

ناامیدی چو رو با ما رسا نکیا شد اسیر

این سخن جز حلقهٔ گوش دلالا لیمار نیست

بوی چمن ز خانه بدوشان شوق کیست
گلدسته بند خار بیابان شوق کیست

خورشید سایه پرور گلزار شرم او
مهر حجاب سایهٔ دامان شوق کیست

از دست دامنش نگذارید گلرخان
آئینه خانه زاد گلستان شوق کیست

حیرت بهار آبله پایان جستجو
طوفان اشک رنگ حنا بیابان شوق کیست

همچون غبار می برد م خواب در سفر
آسودگی نسیم بیابان شوق کیست

صید حبابدام غباری نمی کند
پرواز دل بحال پریشان شوق کیست

بلبل شدست شوخی پروانه در چمن
رنگین بهار گرمی جولان شوق کیست

چیند صبا جواهر ساز معاش خویش
گلزار خوردهٔ ایوان شوق کیست

یاران جواب مسئلهٔ ما محبت است
عالم تمام زنده بایمان شوق کیست

گلشن ز جلوهٔ تو پریخانه گشته است
بوی گل از هوای تو دیوانه گشته است

آبادی دو کون غباریست در رهش
هر دل که یک سراسر ویرانه گشته است

الفت بچشم مست تو بسیار مشکل است
بدخوی آشنائی بیگانه گشته است

شمع از رخت بنزد گلدستهٔ فروغ
رنگم نقاب بلبل و پروانه گشته است

ساقی بتکار جلوهٔ طاقت گداز کیست
تا عکس جام و شیشه پریخانه گشته است

از بس کشیده از دل بی اضطراب من
گردم غبار خاطر ویرانه گشته است

هر ناله کز دل من سر کشیده است
شمع مزار بلبل و پروانه گشته است

رنگین لباسی تو به گه دیگر است اسیر

گلشن طراز گریه پستانه گشته است

آتش زدی بلاله عذار اینچنین خوشست
گلگل شدی ز باده بهار اینچنین خوشست

بی او تمام وصلم و با او تمام هجر
الفت میان عاشق و یار اینچنین خوشست

گردش بروی گل سبق جلوه میدهد
دل صیدگاه او کن بهار اینچنین خوشست

گاه از نگاه و گه ز تغافل بروم ز دست
مستی چنین خوشست خمار اینچنین خوشست

بوی تو از غبار سمندش بباد رفت
ای گل پیاده شو که سوار اینچنین خوشست

صوفی که منع باده کشان مینمود دوش
زد خنده و گفت مدار اینچنین خوشست

سیماب باج میدهدم بیخودی خراج
صبر اینچنین خوشست و قرار اینچنین خوشست

مستیم و بیقرار اسیر از نگار یار
الحق نشاط سیر و شکار اینچنین خوشست

با سمند تو گره بگرو تاخته است
کز رفتار فرو مانده دلی باخته است

خو نپسندد به صیاد ز خون دل ما
که گرفتاری مرغان قفس ساخته است

گر شود از غمت افسرده گر این سینه گرم
بهر مرغ دل از آتش قفسی ساخته است

در گلستان بچه رو تازه تواند گشتن
گل که در پیش تو صد جا سپر انداخته است

گر نگنجد بدلم غیر خیالت چه عجب
آنکه این آینه را ساخته پرداخته است

بهر مرغ دلش از سینهٔ صد چاک اسیر
زخم شمشیر تو طرح قفس انداخته است

چون محبت جوش باطن زد فراغت مشکلست
مست آنجمعی شدن از جام صورت مشکلست

کفر و ایمان گشته‌ام وا ز خویش رهی نیستم
الفت آسان ست اما پاس الفت مشکلست

باطن از ظاهر نمیدانم ز جوش یکدلی ‎ ‎ فاش میگویم بیاران باطن الفت مشکلست

سینه صافی اولین حرف کتاب دوستی ‎ ‎ دوستان مزدجا التهاعبارت مشکلست

مستی و شور و جنون و عشق استغنای یار ‎ ‎ عاقلان دیوانه ما را نصیحت مشکلست

مو بمویم میکند پروانه استیلای شوق ‎ ‎ بستنم چون ذره در زنجیر طاقت مشکلست

بی تکلف الفتی دارم که صاف مشربست ‎ ‎ کار بر ساغر پرستان محبت مشکلست

از اسیر ای باغبان گلهای رعنا را بگو
خار خجلت در جگر لاف نزاکت مشکلست

شمع راز من ز سیمای نگفتن روشنست ‎ ‎ اضطرابم از شکوه آرمیدن روشنست

ای نقاب عارضت دلکش تر از گلزارها ‎ ‎ شوخی حسن تو در چشم نرفتن روشنست

سیر چشمان را بخیلان راحت جان خوانده اند ‎ ‎ از نسیم ما چراغ عیش گلشن روشنست

شیشه ام را زگداز کوره دل ساختند ‎ ‎ راز سنگ خارا در آینهٔ من روشنست

خار خشکم را خیال شبنمی سازد بهار ‎ ‎ همت دریا جوانمردست بر من روشنست

پیچ و تاب انتقام دل فراموشی بس است ‎ ‎ جوهر شمشیر کین ما بدشمن روشنست

آفتاب بی زوال بی نیازی ذره ایست ‎ ‎ ابر اگر گیرد فلک را چشم روزن روشنست

هر چراغی کز غبار شهرت خاتم فروخت ‎ ‎ بی نیازان ترا از باد دامن روشنست

پرتو نور چراغ دل بم صبحی میکشد ‎ ‎ شمع اگر خضرست تا هنگام مردن روشنست

شبچراغی همدیدهٔ بیدار دارم چون اسیر
از دل شبها فروغ دیدهٔ من روشنست

بزم عشق و تنها دل شکسته پرست ‎ ‎ پیالهٔ این و دست نگار بسته پرست

کنم برنگ دگر هر نفس پر افشانی — ز گرد راه تو گلهای سته دسته پرست
بد امنگاه تو عمر سخن دراز شود — دل و دیده پر و معنی نبشته پرست
بفال گوش رسیدن شکسته های تب — که تو شمار سخنهای چشمه چشمه پرست
غبار من ز چه رو یاد آن سوار کند — که در حصار غبارش غزال جسته پرست
دلم ز فیض جنون خونبهای میکرده — خرابه کهنه ام از تو به شکسته پرست

دلم گداخت ز قرب اسیر بلطفی کن
که نقش سجده اگر در رهش نشسته پرست

در تماشای تو هر چشمی دلیست — پاکی بینش عیار مشکلیست
هست بربابی بری چون بیدمار — شهرت بیجاصلی هم حاصلیست
با نظر تنگی بود دنیا فراغ — مور را هر نقش پا تا منزلیست
آند و می منصب و دنیا بلاست — قطره را هر موج امید ساحلیست
تشنه را هر سایه هر چشمه ایست — شوق را هر رهزنی صاحب دلیست

اعتقادت نیست گر ناقص اسیر
خواب هر گمراه سعی کاملیست

جمعیت جهان ز پریشانی من ست — تعمیر این خرابه ز ویرانی من ست
هوش از سرم نظاره روی تو برده است — آئینه داغ منصب حیرانی من ست
منت دگر ز چاک گریبان نمیکشم — بوی بهار خلعت عریانی من ست

ز چشم فراق هم شده ناسور زنده ام
تیغ وفا خجل ز گرانجانی من ست

آتش نفسی از نفسم ظاهر و پیداست
صد رنگ گل از خار و خسم ظاهر و پیداست

ای خضر بیابان محبت مددی های
گم گشته رهی از جرسم ظاهر و پیداست

روی تو در آغوش خیالم گل خندان
گلدسته خلد از قفسم ظاهر و پیداست

در کعبه حدی خوانم و در میکده مطرب
حال دلم از حال رسم ظاهر و پیداست

با زلف و خط و خال دلم را سر و کارست
حالش ز پریشان نفسم ظاهر و پیداست

پنهان نتوان داشت ز کس راز محبت
یادت ز خیال هوسم ظاهر و پیداست

حرص ست اسیر آنکه فروزنده خواریست
این نکته ز حال مگسم ظاهر و پیداست

داروی هوش هوسهای خوشادست
آیینه ساغر عربده های خوشادست

پیوسته در هوای جنون بال منزلی
منت پرست بال همای خوشادست

روشن سواد دفتر بینش ندیده
پیوسته محو آینهای خوشادست

چشمت تمام مستی و خوابت تمام ناز
خرسند از اینکه در دل ماهای خوشادست

غافل دوچار گلشن عالم نگشته
آیینه صید خاطر های خوشادست

یک مصرع از سفینه منت نخوانده
در بند چند و چون چرای خوشادست

بی جام و شیشه چشم تو خماره بوده است
بی نوبهار روی تو گلزار بوده است

جان کشته شهادت و دل تشنه وصال
در خون طپیدنم چقدر کار بوده است

در خواب پای خم شده با کعبه سفر
آنرا که جذبه تو طلبگار بوده است

روزی که جام شوق بمنصور داده اند
هر کس بزور خویش گرفتار بوده است

بیدو شیم نگر بچه آگاه بیم کشید ... تو فیق ما پیاله سرشار بوده است

زان جنگجو شکایت بیجا مکن اسیر
دایم جفا عزیز و وفا خوار بوده است

از نگاهش خلد دنیا پرگل ست ... از زخش باغ تماشا پرگل ست

خواب آسایش بچشم ما کند ... خار دارد نقش دیبا پرگل ست

با خیال او سفرها کرده ایم ... عالم از نقش پی ما پرگل ست

مزد خوی نازکی سنگین دلان ... از شرر دامان خارا پرگل ست

از گل خمیازه آغوشش او ... جیب آغوش کرانها پرگل ست

نیست یک سنگ از برای شیشه ... از سر شکم کوه و صحرا پرگل ست

سوختیم از گرمی خوی کسی ... دامن خاکستر ما پرگل ست

دیده کردی ترک نازش را شفق ... از زمین تا آسمانها پرگل ست

دامن قاتل نگیرد خون ما ... کی شود پژمرده خارا پرگل ست

نسبتی دارد گهر با اشک ما ... از صدف آغوش دریا پرگل ست

شکوه گر دیگر ز دست ما اسیر
روزگار از قصه یار محرم ست

دلم از یاد تو خندان شده است ... شبنم از صبح چراغان شده است

حسن را بوده تکاپو درسش ... دل پریشان پریشان شده است

جلوه داد غبارم بر باد ... چقدر بوی گل ارزان شده است

دل پریخانه چشم جگر ست ... دور از آن سایه مژگان شده است

آنکه پیدائی او پنهانی ست ‌ ‌ از دل و چشم که پنهان شده است
چه گذشتست وگر در دل یار ‌ ‌ کفر آئینه ایمان شده است
بیه جشن ست تماشائی کن ‌ ‌ شبنم از گریه چراغان شده است
جگر صبر گدازد دندان ‌ ‌ جانفشانیست که آسان شده است

بی نظر بازی مژگان اسیر
تحفهٔ زخم نمایان شده است

گر دل غبار گشت امید نهان ست ‌ ‌ باران سکار ابر پراگنده حال ست
پروانهٔ آبرو گهر صاف طینت ست ‌ ‌ هرجا که حسن پاک بود انفعال هست
سر میکشم پیش تو گر برکشودنیست ‌ ‌ در طالع خموشی ما یک سوال هست
آهی نباط گریهٔ ما را کشوده است ‌ ‌ صد گونه گل بباغ یک نونهال هست

رنگین ترا زمطلب اسیر رسیده ایم
حیرت بکام روز و شب ما وصال هست

آهم از بسکه آتشین ست ‌ ‌ با نالهٔ من اثر قرین ست
نی عقل بمن گذاشت نی دین ‌ ‌ چشمت که بلای عقل و دین ست
در مصحف عارضت بخوبی ‌ ‌ ابروی تو آیت مبین ست
آن خال سیه نگر که چون مور ‌ ‌ در مزرع حسن خوشه چین ست
افسوس که وصل دلبران را ‌ ‌ خصمی چون هجر در کمین ست
جان میکنمت نثار اهست ‌ ‌ آن نقد که حاضرست این ست

بیگانهٔ ننگ و نام گشتم

خاصیت عشق اسیر انیست

قرب شاهان بی فشد کی گوهر سیراب یافت
از زبا فشهای زندان دولت بیدار یافت

دل چو طفلان از شعف با تو بازی میکند
غنچه رنگینی از گلزار استغفار یافت

گرد از پرواز ابر تندرو خود را سبک
بحر از تمکین لنگر عزت سرشار یافت

میرود در سایهٔ اقبال چتر گرد باد
هر که در صحرا دل از شوق بگرفتار یافت

شعله هوشانه استعداد رنگین میخزد
بی سواد دل به درگاه جنون کی بار یافت

از غبار خاطر عاشق زمین اندوخت گنج
آسمان از اشک سرشار کاین مقدار یافت

گرد عالم گشت مجنون جای آسایش ندید
سایه ما را درین صحرای ناهموار یافت

دیدهٔ یعقوب ابر روی یوسف باز دید
روزگار از همت عاشق نظر بسیار رفت

زلف او غافل عنان گیر دل دیوانه شد
خواست زنجیرشی پیدا کند زنار یافت

در رهِ آوارگی دیوانه نقصانی نکرد
سرزمینی دلکشی از سایه هر خار یافت

نیست بی خصت غبار با چمن آرا اسیر
جنبش مژگانش از خار سر دیوار یافت

گلی زد در بصد رنگ مینا بند ست
چو آب گشت دل سنگ مینا بندست

تو مست باده نیرنگ و مطربان بیکار
چه نغمها زیک آهنگ مینا بندست

توکل تو ضعیف ست و آرزو مـــــر به
قبای فقر از ان تنگ مینا بندست

به وصلها زده صحرا بچاک خرقه فقر
ز بخیه کاری فرسنگ مینا بندست

دلم چو سخت ستم شد بیا نگ مظلومان
حباب را گره سنگ مینا بندست

بزر خویش نداری کرسا نیا فریب
هزار جلوه جیب ز رنگ مینا بندست

نشان سند اورنگ مینا بندت

شور دل شیر از دل بجهان آمده است
عید در اول ماه رمضان آمده است

گل آیینه توان چید ز گلزار سخن
راز پوشیده که از دل بزبان آمده است

بسته گلدستهٔ خورشید بصد رنگ دلم
چه بسامان تماشای نهان آمده است

میوه هر میوه نهالی که گلی مے آرد
در می هست که مستی بمیان آمده است

چه عجب روز هم اگر محشر خورشید شود
شبنم از پرتو دل صبح نشان آمده است

عید اگر بلبل هر صبح نگردد چه کند
روزه میگیری مشرب بفغان آمده است

کرده انگور وطن در خم دی گشته اسیر
پیر اگر رفته بمیخانه جوان آمده است

نظر بجوهر اصلی پرست مکتسبی ست
که عیب زادهٔ تصحیف بادهٔ عنبی ست

فسرده کام دل ما ز نا امیدی ها
فروغ گوهر عاشق زلال تشنه لبی ست

شکست خاطر ما خانه زاد خاطر ماست
گواه نسبت خارا بشیشه حلبی ست

هزار زخم نمایان بحسرت ارزانی
علاج زخم نهان خنده ایست زیر لبیست

ز جوش آینه باده صاف مے گردد
کمان رتبهٔ عاشق ز اوج بی ادبی ست

غبار آینهٔ ما بهار خاطر ماست
دل گرفته گل باغ آرزو طلبی ست

مشو ز دولت بیدار نا امید اسیر
کلید قفل اثر با دعای نیم شبی ست

هر نفس جزو پریشانی کتاب دگرست
هر خراش سینه بیت انتخاب دیگرست

دشت را دریا کند اشک نفس فرسودگان
نقش هر پای درین صحرا حباب دیگرست

تا نسیمی جست ازین گلزار کی بیرون روند　　شهرستان بوی گل دود کباب دیگرست
تا نفس را بشمارم سبحه ریگ روان　　درد دل هر قدم پای حساب دیگرست
تا فلک سیریم از نا دوری منزل مپرس　　جلوه هر ریگ روان تعبیر خواب دیگرست
شش جهت را از غبار جلوه آیین بسته اند　　ذره هر جا کرد رم آفتاب دیگرست

آهوی چشم سیاهش را نشانی هست اسیر
هر تغافل خنده خانه خواب دیگرست

خرقه پوشیست خودنمایی نیست　　خشت بالینی ست میر بالی نیست
گل خورشید اگر بسر زده ام　　همچو خاری برهنه پایی نیست
حال مجنون ز گرد مجنون پرس　　دور گردیست آشنایی نیست
خون دل جرعه جرعه نوشیدن　　کار رندی و پارسایی نیست
دست باید ز خون بشوید مرد　　کار با پنجه حنایی نیست
تیشه قدر شکست میداند　　چشم بر راه مومیایی نیست
ملک آباد کشور دگرست　　حسن شهری و روستایی نیست

یاد بیگانگی یار اسیر
قرب ورنه آشنایی نیست

بدور ما نگه مشفقانه را چه شدست　　بجز سال تمنا خزانه را چه شدست
چرا ز حرف لبت جان بگفتگو ندهم　　بجز لبت گهر این فسانه را چه شدست
ز جلوه در و دیوار خنده بی بار و　　ستم طریقی شوخ زمانه را چه شدست
رسیده است و میدان بهار با بهار　　ز ریشه دود برآورده دانه را چه شدست

سراسر اسیر دیوانه در جهان مشمار
خبر بگیر که زنجیر خانه را چه شدست

توان کجا و شکایت ز روزگار کجا
اسیر حوصلهٔ عاقلانه را چه شدست

بکشتنم نه همین حرف هجر یار پرست
بملک طاقت من یاد انتظار پرست

صدای ناله ز زنجیر ما نمی آید
غنیمت ست که دیوانه در بهار پرست

برای خاطر او پاسبان گل شده ام
ز دل طپیدنم آئینه غبار پرست

ز دانه دیدهٔ احول چو در گذشت جهان
بهیچ اگر گذراند کسی مدار پرست

نه برگ گل که ببال دلم کند پرواز
ز بار های دلم دامن غبار پرست

شدست دانهٔ زنجیرم آبروی گهر
هنوز در نظر تنگ روزگار پرست

گلیست بر سر صحرا خزانه در نظرم
ز بسکه دیده ام از گرد اعتبار پرست

کشیده کار محبت بگفتگوی زبان
حدیث صاف دلی همچو حرف یار پرست

چه صیدها که ز عقل و جنون کشیده ام
نهفته بودن صیاد از شکار پرست

اگر ببال و پر همتش کشاید بال
ز چرخ چون گذرد عشق خاکسار پرست

بهار سوخت بصد رنگ یک نگاه نکرد
ز سیر چشمی دیوانه داغدار پرست

نوای بلبل باغ وفا شنیم گلیست
که یاد خنده گر آرد لبش بهار پرست

غبار سوخته ام نور چشم گلزارست
برای گرمی بازار لاله زار پرست

ز توبه ساغر سرشار میتوان زد اسیر
ز بسکه حوصلهٔ عالم از خمار پرست

بسترم تیغ و زخم بالین ست
تلخی مرگ خواب شیرین ست

بیکفنا ... بادا ز خط … سر نوشت نگاه و پا این بیت
بکشت ... امتحان ترا … ز خم بخنجر دیده حرف تحسین ست
مژه بخمر ناخنی کام هست … نشانه مهر دری نگین ست

بهم نخوشی اسیر امشب
بحرف تلخ شراب شیرین ست

ز خوی گرم تو آتش بلاله زار گریخت … نه بسمل چشم تو صیاد از شکار گریخت
نگه بگردش چشم تو بی نشان عاشق گشت … کز عید ناشده امسال روز بهار گریخت
نگاه شهر اسیر باشد به سنگ جاده نهان … ز شوخی نفس سرو روزگار گریخت
بدیده وحشت غزال رسیده می آید … نگر چه وحشت مجنون بیزار گریخت
چنان ز خوی تو هر کس به هر دیار رسید … که دشت در صف و حجر در غبار گریخت
رسید شهر لعل نگرانه دل طپیدنهای من … باین امید که هر بند کسی چکار گریخت
طپیدن دلم از بیعت ایم گل کرد … که رنگ وعده زیبای انتظار گریخت
سر گرفته بودش ز خلعت رنگین … که از شرم بدامان کوهسار گریخت
طپیدن دل ما رنگ بست وحشت شد … نگفت هر چه مجنون بیقرار گریخت
وطن شناس شوم شاید از دیار غریب … شمیم گل ز خجالت بخار ز آبه گریخت

اسیر خیمه کی داشت راه حرف گریز
گریز پا مگر از وحشت بهار گریخت

ره بامید بیشترک میتوان گرفت … پرانتقام از فلک میتوان گرفت
گر سخت جانی دل ما امتحان کنی … خوش انتقام ز سنگ محک میتوان گرفت

پرسیدمش ز صید لب خود گزید و گفت
صیاد را بدام نمک میتوان گرفت

صیاد شوخ ما ز نمک دام می کشد
خوش صیدی از نمک ملک میتوان گرفت

شوق قفس گداخته گر دل دهد اسیر
گر عمر رفته است نمک میتوان گرفت

سلیمانست دل نقش نگینش نام معشوق ست
پریزادی خیالی شوخی اندام معشوق ست

به نیش و نوش عاشق الفت هم مشربی دارد
اگر شهد است اگر زهر است ساقی جام معشوق ست

چه پرسی از دل ناکام خود را هم نمیداند
همین دانسته نامش خانه زاد کام معشوق ست

بگرد کعبهٔ دل سیر کردم جلوه ها دیدم
نگاه پاک عاشق جامهٔ احرام معشوق ست

دل پروانه روشن از نگاه گرم دلدارست
پر طاوس گلشن از غبار دام معشوق ست

اگر عیش ابد لذتی در کام عالم هست
نمک پرورده گلهای دشنام معشوق ست

میان عیدها عیدی که نامش میتوان بردن
بقربانگاه بسمل گشتن پیغام معشوق ست

چشیدم صاف و درد گفتگو بسیار اسیر از دل
ادائی کز لبش لب میگذارد نام معشوق ست

تعلق سد راه کام عشق ست
جنون سرگوشی ایام عشق ست

حیات جاودانی خواب خضرست
فنا بیداری ایام عشق ست

فلک پروانهٔ شمع جنون ست
ملک پربسته مرغ دام عشق ست

خرد بیهوشی داروی دماغ ست
حریفی را که درد آشام عشق ست

جرس را ناله دل کرد گمراه
خموشی کعبهٔ اسلام عشق ست

ز شور سینهٔ مستان چه پرسی

کرد دوزخ آه سرو کام عشق بهشت

از بزم رفتنی که گلستان الفت است — دشنام وا دلی که غزلخوان الفت است

تا لب گشوده بخت سبز گشته است — حرف تو طوطی شکرستان الفت است

وحشی غزال را که تغافل کند دوست — با این رسیدگی نگهش جان الفت است

گیرد نسیم سبز خط بیگانگی ز من — گردم بیاد رفته دامان الفت است

کم حرف بود لبش نمک خوان بیگیست — داغ کناره اش گل دامان الفت است

گرم اختلاطی که بدل نیشتر زند — خون فسرده کارجوشان الفت است

جمعیتی که گرمی بازار حشر از وست — تعبیر خواب های پریشان الفت است

وحشت ز من خیال محبت نمی برد — چاک دلم نشان گریبان الفت است

کردم در آشیانه عنقا غریب نیست — بیگانه خوبی من قفس جان الفت است

سر مشق آشنائی بجا ویند همیشه — بیگانه خوبی که نگهبان الفت است

از ساغر محبت او مینا نمی شد نفاق — در بزم سینه سیر چراغان الفت است

هر گز نمیر و دز دوش تو که تن — دیرینه الفتی ز عزیزان الفت است

پیمانه نیست وحشت از خود رمیدگی — سوداگر قلمرو سامان الفت است

وز اندیشم کنم ز دل خویش یاد اسیر
آئینه تند بیا نوازان الفت است

آن چهره که خورشید غلام است کدام است — آن صبح که مشاطه شام است کدام است

در تو دو تیک نستند متکلم است — طفلی که ارشاد تمام است کدام است

ای باده کشان مطلب دیوانه سوالیست — آن می که حلال است و حرام است کدام است

سروی که بود سایهٔ او تاج سر ما	تا چند بپرسید کدام است کدام است
دیوانه اسیر تو سراسیمهٔ حیرت	آن جلوه که از کار بکام است کدام است
اگر شب وصل تو با مهتاب باشد بهتر است	دیدهٔ شور فلک در خواب باشد بهتر است
صبح نامحرم اگر در خواب باشد بهتر است	موج می پروانهٔ مهتاب باشد بهتر است
حیرت خاموشیم رسوای عالم میکند	دل اگر در بزم او بیتاب باشد بهتر است
گریه ام بال کبوتر را به طوفان میدهد	قاصد مکتوب من سیلاب باشد بهتر است
شرط بی پرواست کشتی را بساحل میبرد	ناخدای بحر دل گرداب باشد بهتر است
اضطراب دل شراب عیش میریزد اسیر	ساغر ما چشمهٔ سیماب باشد بهتر است
خیال دام و قفس انتظار آزادیست	بخون خویش طپیدن شکار آزادیست
شکار تشنه لبم جان فدای صیادیست	که دام حلقهٔ او چشمه سار آزادیست
طپیدن دل و یاد بهار و شوق سفر	هزار عقدهٔ باطل بکار آزادیست
نفس کشیدنش از کام میبرد بیرون	غبار دشت هوس سرسار آزادیست
کدام عقده کشاید بناخن پروانه	گره بکار زدن بود و تار آزادیست
ز باغ حسن بچیدی گلی نمیدانی	که چیده گاه محبت حصار آزادیست
چگونه وحشی دام ترا شکار کند	بدام خویش فتادن شکار آزادیست
هوس گداخته گردش بیاد هم نزود	کسی که خار وفا کشته خار آزادیست
تبسم گل بعد از بهار شوخ تر است	تسلی دل خجلت شعار آزادیست

اسیر الفت دیرینه گرفتاری
ز دامم هر که گریزد عبث آزادیست

دیدی اگر بدل غم دنیا شمرده است
از موج کینه زر دریا شمرده است

فرد حساب از دل ما میتوان گرفت
بی دخل و خرج ترک تمنا شمرده است

از رشک از غبار خاطر من در کنار بحر
هر ریگ روان بدامن صحرا شمرده است

شب انجم و صباح گل و لاله بهر تو
هر چیز هر که داشته یک جا شمرده است

تنگ از حساب دفتر دانش چرا کند
دیوانه که تا پر عنقا شمرده است

دیوانه هر ذره پی رسوائی خود است
دل از نصیحتم که بدلها شمرده است

دریا ز جوش گوهر نازت لبالب است
هر جا که موج خون نفس ما شمرده است

دیوانه قلم و سر گشتگی اسیر
از سنگ ریزه عقد ثریا شمرده است

کدام شوق براه دویدن افتادست
که پیچ و تاب دل ما ز طپیدن افتادست

ز بیزبانی من وحشت نگاه کسی
چو دام دیده بفکر رمیدن افتادست

غبار ما ز صبا هم بلد نمی گردد
بوادی سفر نارسیدن افتادست

جهان خراب شد و گرد بر نمی خیزد
دگر دلی که ز مشق طپیدن افتادست

ز اعتدال بهار جنون چه می پرسی
گلیست شعله که از دست چیدن افتادست

چه دیدها که ز شرم رخ تو آب شده
چه قطرها که ز چشم چکیدن افتادست

اثر بناله کش ناله خموشی اسیر
چه گوشها که بفکر شنیدن افتادست

مستی که بیخودانه ز اهل نظر گذشت … ور توبه جلوه کرد ز دل بیخبر گذشت
غیرت روا نداشت که تنها گذارمش … همره عزیز دیده هم نامه بر گذشت
آتش پرست شمع و انگشت شناس داغ … کی شعله از تکلم من بیشتر گذشت
عیش از خمار ساغر تکلیف داد و رفت … ذکرش بیخبر توبه که دید از درد سر گذشت

کشتی شکسته است بحر گناه اسیر
بخشایشی که موج طوفان ز سر گذشت

بسکه از رشک سر شکم دامن دریا پرست … از دل آب گهر تا غنچه گلها پرست
دختر رز چون عیش بالم گشته است … کی دلم خالی شود در بزم تا مینا پرست
جلوه بسیارست حشر و هر دمی در کار نیست … دیده دارم کی هم عالم ز نقش پا پرست
گرچه بر قلب کمانداران ابرو میزنم … در خور صبری که دارم نیم آشنا پرست

بسکه از دریا بموجی گشته‌ام قانع اسیر
جلوه ریگ روان در دامن صحرا پرست

دل پروانه فروغ گهر راز منست … اشک بلبل نمک گریه غماز منست
طلب دل بتبسم فرصت یک نامه نداد … گوشها پرده شنیدن آواز منست
شعله با داغ جگر میچکد از ابر جنون … لاله بوقلمون سایه پرواز منست
پرده زمزمه شور جنون بوی بهار … جوش گل گرد رسائی اثر ساز منست
عندلیب گل رعنائی تمنا محو ست … رنگ اگر باخته‌ام شعله آواز منست
رنگ و انش ز شناسائی من ریخته‌اند … لب گشودن سخن آخر غماز منست

جگر سوخته‌ام آینه صیقل اسیر

برق تیغ نگه گرم ویرانهٔ من ست

بلبل بیا که ناله ازان غنیمت ست　　　ابر بهار و صحبت یاران غنیمت ست

از هر لبی نوای دگر میتوان شنید　　　تعبیر خوابهای پریشان غنیمت ست

یک جلوه مهربانی یاران و صد بهار　　　از ابر خشک شوخی باران غنیمت ست

عمر عزیز گشته عبث میرود بباد　　　فرصت غنیمت ست عزیزان غنیمت ست

گلبازی اشاره و ایمان شگفته تر　　　در تنگ لاخ سیر گلستان غنیمت ست

هر یک خدیو دهری و هر یک امام شهر　　　وحشت بیا که الفت ایشان غنیمت ست

هر یک طراز جیب و کناریست گل بچین　　　گلهای خیر صحبت یاران غنیمت ست

راه گریز پیچ نداری چو وحشت اسیر
بودن درین مجادلهٔ نادان غنیمت ست

می رنگ هوس دل ویران من انداخت　　　زهر آمد و سجاده بدامان من انداخت

بی منت معمار کدیست بنائی　　　این بال هما سایه بایوان من انداخت

در چشم تو جا داشت تماشای نهانم　　　صد تیر نگاه تو ز مژگان من انداخت

گر شاخ گلی بیتو در آغوش گرفتم　　　آهی شد و آتش بگریبان من انداخت

شب دیده بهر رخنهٔ دل دوخته بودم　　　مکتوب ترا صبح بزندان من انداخت

سرمستی سودا دید گوی زر خورشید　　　بر چرخ زیک حمله بچوگان من انداخت

شب شوق اسیر از خبر وصل رسا بود
شوری بدل از خواب پریشان من اندا

می کشیدی و نگه سیر چمن یاد گرفت　　　لب کشودی و حیا حرف زدن یاد گرفت

از دل خون شده ام یاد تو وحشت آموخت هچو طوطی که در آیینه سخن یاد گرفت

کار توفیق نیفتاد بآزادی کس کی کسی پیشهٔ دیوانه شدن یاد گرفت

چقدر خنده بفهمیدگی عالم زد هر که یک حرف ندانسته زمن یاد گرفت

شکوهٔ دلشکنیهای ترا بسکه اسیر کرد با خویش ندانسته سخن یاد گرفت

حسن آتش و دل سمندر اوست عشق آتش و درد لشکر اوست

عشق است محیط و صبر لشکر طوفان غم و دل شناور اوست

دل گلشن درد و باغبان عشق غم طوبی سایه گستر اوست

قفل دل زنگ بستهٔ من در بند کلید خنجر اوست

مرغ قفس ترا نه زیبد پروانه که خوبی پر اوست

در دل گذرد چو عزم صیدش خورشید شکار لاغر اوست

خموشیها عجب شیرین زبانیست لب زخمم حرف سنگین داستانیست

سر هر خار این صحرای خونخوار نشان بیرق صاحب قرانیست

میندیش از خم بازوی ناکس خدنگ هر کج اندیشی کمانیست

چه پرسی از دیار خاکساری گل هر سرزمینی داستانیست

اسیر عشق را در وادی شوق ز هر گامی بپای ریسمانیست

قطع نظر جزای دل بدگمان خوشست تیغ نهان گداز طراز میان خوشست

اکسیر اگر بدست سفر در رکاب عشق
پرواز گوهر از صدف آشیان خوشست

ورنه بر چرخ وسعت یک آشیانش نیست
پرواز بال بسته درین گلستان خوشست

زنجیر پا چو تار نفس یاد میکشد
دیوانه ایست دل که به بند زبان خوشست

آخر دو چار تیر تو شد استخوان من
بال هما گشادن بال و جان خوشست

گلگل شگفته مجلس نیرنگ روزگار
با تو حرف تنافذ دلی و زبان خوشست

راز نهان ز جیب تو پیدا نخواهد شد
آن دل که رخت خون شده امتحان خوشست

دیوانگیست دامنش و زنجیر دامنش
طی یاد و ما پری است ز مردم نهان خوشست

امشب که چشم مست تو خواب تمیز برد
تا صبح اگر اسیر شود نقد جان خوشست

آمد از ذوق طپیدن نفس از یادم رفت
گلشنی گرد که صد گلشن از یادم رفت

سوختن تا گل صد برگ در آغوشم ریخت
چمن از رنگ نفسهای قفس از یادم رفت

حسرت کشتهٔ رعنا شعلهٔ داغم شد
بسکه در مزرع تیغم رگ خس از یادم رفت

تا آخر پای آخر جامه احرام کشد
جاده دل اول منزل جرس از یادم رفت

شیشه ز بس چو قمری شکرم ریخت بدام
طوطی پر زد و جوش مگس از یادم رفت

حنا تو گشاد دلم از سایهٔ مژگان دیده
شوخی چنگل بازی و قفس از یادم رفت

بسکه در خلوت تنها کدهٔ پرپیچی اسیر
جلوهٔ ذوق هم داد هوس از یادم رفت

هر جا که نقش تو پی شکستن شود درست
بزم بهار بر تو تق گلشن شود درست

از شش جهت چو قبله نما در کشاکشم
تا مطلب دلم ز طپیدن شود درست

از مو میان فلکم نیست منتی
چون صبح کار من بشکستن شود درست

جامی ز شیشه‌خانهٔ نازک دلان بکش
تا صدق نیست بشکستن شود درست

از یاد آو آیینه ام گرد می شود
کی از شکست خصم دل من شود درست

گشتم غبار و بوی گل افشان گر من است
چون خاطرم زر از شنفتن شود درست

آیینه دل شکسته شد از سیر باغ من
گلدسته نیست دل که ز بستن شود درست

منت خدا نکرده که از دوستان کشم
کارم ز مهربانی دشمن شود درست

آهی بکش اسیر که طوفان گریه است
عقده گهر ز رشته کشیدن شود درست

از رشک بلبلم دل حسرت نصیب نیست
از صد هزار غنچه یکی خنده زیب نیست

از هر گلی چراغ برنگی کشد گلاب
پروانه خام شعله چون عندلیب نیست

بیگانه خویش میشود از مشرب رسا
الفت بهر کجا که نشیند غریب نیست

تاثیر ناله از دل آسوده می رسد
در کشوری که درد نباشد طبیب نیست

ای گل بزینتی که برآرنده‌تر شوی
سر پا برهنه راست بگو جامه زیب نیست

جامی که رشک برجگر پاره می زند
گر مینگریزیم از طپش دل عجیب نیست

مجنون ز عجز رخت بصحرا کشیده است
دیوانه مرد کرد نبرد شکیب نیست

گفتم اسیر شوخی تاراج میشوم
خندید و گفت پال تو بردن نصیب نیست

بفکر خاطر ناشاد ما نیست
سفر طوق گرفتاران شوقست

دل بیگانه تجش یاد ما نیست
چو قمری آشیان صیاد ما نیست

ز دل نشو و نمادادی گرفتیم
فلک در فکر استعداد ما نیست

چرا بیداد دل از گردون نخواهیم
کسی را گوش بر فریاد ما نیست

فلک خون اسیران چون نخوشد
مگر خاک ره صیاد ما نیست

اسیر از عشق شیرین دیده بستم
دلی اندیشهٔ فرهاد ما نیست

بی سبزه نوبهار نه انجم چه چاره است
معشوق ریش دار بهشت نظاره است

روشن سواد دیده کند خم مشک غم
عالم تمام یک جگر پاره پاره است

نومیدی تمام امید تمام ما
بیچارگی کلید در گنج چاره است

از هر پیاله لذت سرشار گل کند
با دوست می بنوش که عمر دوباره است

چشم دلم تپیده بسوی تو می جهد
گر خواب نیست سجده ببند استخاره است

نازک شد از وفا دل و قدر جفا شناخت
چشمی ضعیف روشنی از توتیا شناخت

در شکوه لب گداختم اینقدر خود
دایم از نیاز مست تو خود را چرا شناخت

در بزم بیخودی ما هر که جا گرفت
بیدرنگ جلوهٔ سخن از کیا واشناخت

در حیرتم که آینه بهر چه سر خرید
خود را کسی ندید دگر تا ترا شناخت

زین بیشتر مپرس که دیوانه ات چه شد
نشناخت دل ز یاد تو خود را شناخت

نظاره پایمال تغافل نمی شود
در مجلسی که دل نگه آشنا شناخت

دوشمن تری ندیده ز خود در جهان اسیر
خود را کسی که یک نگه از چشم ما شناخت

گشاد تیر قضا با نگاه صیاد است
جنون قلمرو چشم سیاه صیاد است

گل همیشه بهار شگفته دل ماست
قفس که سایهٔ طرف کلاه صیاد است

سواد دیده صیدیست حلقه فتراک
که چون قلمرو چشم سیاه صیاد است

دل رمیدهٔ ما را بدام حاجت نیست
غزال شوخ جنون گرد راه صیاد است

ندیده صید سبکروح دام و فتراکی
غبار گشتنم اول نگاه صیاد است

گناه عشق چه باشد بکار ما هجران
چو صید رام نگردد گناه صیاد است

زیاد زلف تو شبگیر میرود به شکار
غبار دام تو شبها پناه صیاد است

بوادیی که مروت پناه او باشد
بخواب رفتن آهو نگاه صیاد است

بغیر سایهٔ مژگان گریزگاهی نیست
گشاد تیر قضا با نگاه صیاد است

بدام عشق که تسلیم جوهر پاکیست
طپیدن دل ما عذرخواه صیاد است

توان ز گردش آیینه فلک فهمید
تمام روی زمین خوابگاه صیاد است

خوش است دام رهائی نمای صید شکار
دل و دیدهٔ ما صیدگاه صیاد است

فنون دام چه حاصل شکار دل هنر است
ز خود رمیدن آهو نگاه صیاد است

ضعیف نالی دل داده چه بیدادی
ز دام جستن این صید آه صیاد است

فریب دام و قفس کار روی دل نکند
اسیر ایمنم که پناه صیاد است

موجه دریا ز شور رم عنبر پیچیده است
در صدف گوهر ناشکفته دانه سنجیده است

از هوای گلشن چاک گریبان کسی
نکهت یوسف لبی در پیرهن بالیده است

در ریاضش آبرو گر خار بلبل سبز شد
آنچه حاصل کرده‌ام عمری گل ناچیده است

شرمسار بیا عصیان خرمن اندوزی کنند — عمر و عفو ما ز وحشت دامن چیده است
ناله خاموشست تکرار فراموشی خوشست — گفتگوی آشنائی گوش کس نشنیده است

گریه وحشت مرا حیران دریا کرد اسیر
رقص بزم از حباب موج بزم چیده است

با اشک تلخکام اسیران گلاب چیست — با گرد راه زنده دلان آفتاب چیست
آئینه خانه دل ما وقف الفت است — مردود این دیار چه وانتخاب چیست
ای محتسب خمارم و گستاخ مشرب است — نرخ شراب چند و بهای کباب چیست
تعبیر خوابهای پریشان نمی کنم — از زلف خویش پرس که تعبیر خواب چیست
حسن از کجا و مرتبه عشق از کجا — تا اشک عندلیب گرد زد گلاب چیست
در محفلی که ناز و نیازی بهم رسد — دانم اگر سوال نباشد جواب چیست
یاران سواری از ره انصاف میکنم — پست و بلند عشق جنون و حجاب چیست

ما شخص غفلتیم ندانیم حال اسیر
ای هادی طریق محبت کتاب چیست

گریه خاکستر گداخته است — بلبل باغ ناله تاخته است
خس و خاشاک سرو گل شده است — هر کجا آن سوار تاخته است
نرد عشق ست هوش نمی باید — بیشتر برد هر که باخته است
بتغافل نگاه می پیچد — چشم مست تو سخت ساخته است
برق رخسار گل بهار افزون — با خمار نگاهی باخته است

بلبل از برگ گل کبوتر باز

قد به نیرنگ برفراخته است

نگاه یار نه اشک جگر تاب چشم کیست / ویرانها نمودن آسیب چشم کیست
هرگز خیال است از نظر ما نمی رود / دانی که سیر رفته با آب چشم کیست
هر آسمان نشان ده از تخته پاره / ساحل شکست کشتی سیلاب چشم کیست
از ترکتاز شوخ نگاهان شد غبار / تا در زمین آئینه سیراب چشم کیست

امیدوار باش چه دانسته اسیر
بیداری دل از اثر خواب چشم کیست

هنوزم در دل از غم ریشه هست / ازین میخانه شیشه هست
چنان با سخت جانی خو گرفتم / اگر نشناسم دلی با تیشه هست
به مژگان تیغ سرائی بنالد / گریبان اطاعت پیشه هست

نمیگردد دل ما خالی از دوست
درین میخانه تا شیشه هست

نگاه بانگ عاشقان چمن راز بلبل است / تا گوش کار میکند آواز بلبل است
دل بی مزد گلشن حیرت مکن سوال / هر گه کشود نم پر پرواز بلبل است
طوفان ناامیدی از باغ گریه ام / گلهای اشک من چمن راز بلبل است
شد سیر سیر ام نه باده گلزار نگاه صبح گل / تا جلوه کرد خانه برانداز بلبل است

مخمور گلزار خان شده از شوق جام اسیر
در سینه اش چو دل طپید انداز بلبل است

زهی چمن دام و دانه بسیار است / در هوا آشیانه بسیار است

لب خاموش خلق نهان ست   گفتگو به بهانه بسیارست
از آستین ما بکس پر خون   یک کمان با دو خانه بسیارست

خون خود ریختن مروت نیست
خلق را هم بهانه بسیارست

دل بیدرد ز افسون خارش پیداست   سینه آزاد ز نقش پر و بالش پیداست
گهر پاک چه غم دارد از آسیب زوال   لعل اگر خاک شود آب زلالش پیداست
خس نقاب آمده آن شعله خاو گر دوراز   هر کجا میروم از سینه خیالش پیداست

هیچو آئینه که در سنگ نهالست اسیر
از شب تیره من صبح جمالش پیداست

چو نیست قدر وفا طاقت جفا عبث ست   ادب بکار نمی آید و حیا عبث ست
کسی بایں همه بیگانگی چه چاره کند   گرفتم اینکه شدم با تو آشنا عبث ست
بهای عمر خسته ان کردم و ندانستم   که عهد با گل و پیوند با صبا عبث ست
ولی بیاد تو خورسند میکنم نمیده ام   که رام کس نشوی آرزوی ما عبث ست
زبان بفهم وفای چه میتوان گفتن   زبی تو بانیم اظهار مدعا عبث ست
نبرد آتش نیهان من نداری حیف   گدا اگر حقن بوفای تو بیوفا عبث ست
نخوانده سبق دلبری همینست بس   کسی چه بحث کند با تو ماجرا عبث ست

ز شکوه ام سخنی می شنو اسیر تو ام
ز ابتدای سخن تا بانتها عبث ست

ز پاک طینتی دل اهل نظر شگفت   این غنچه از طراوت آب گهر شگفت

آئینهٔ خواب بود که دل از خیال تو | یک پیرهن ز صبح دودم پیشتر شگفت
شمشیر آبدار شد و لعل شاهوار | در سنگ خاره گل ز چمن شوختر شگفت
از سایه گرد سرو تو آئینه خانه طرح | باغ آن هوا گرفت که دیوار و در شگفت
سیر بهار گلشن بی رنگ شوخ تر | هر ساغری که خورد برنگ دگر شگفت
سازد هوای شوق جنون خانهٔ مرا | چندان دلم طپید که در زیر سر شگفت
در شیشه باده بود در آئینه عکس تو | کی در ریاض فیض گل بی ثمر شگفت
پیش از خیال جلوهٔ او دل بخون طپید | زان پیشتر که باغ برآرد ثمر شگفت

داده هوای ابر جنون گوشهٔ قفس
آمد بهار اسیر گل بال و پر شگفت

فتادگی ثمر نخل سرفرازی ماست | خزان یاس گل باغ بی نیازی ماست
بزیر تیغ تو بی اختیار میرقصم | که سرگذشتگی ما کمینه بازی ماست
نظر بدیدهٔ پاکست ابر رحمت را | چو قطره دامن تر جانمازی ماست
نگاه گرم تو در عالم آرزو نگذاشت | تغافلست که در فکر کارسازی ماست

چو ذره همسفر آفتاب خود شده ایم
اسیر باد صبا نیز داغ تازی ماست

بپرس غمزه برای چه آشنای تست | دل از برای غم است و غم از برای تست
ز عشق پاک نظر دیده چه میدانی | تغافل تو همه از کرشمهای تست
ز شوخی چشم طرار طره ات نازم | که عقده بند تست و گره گشای تست
نگاه آنچه تفهیم آشنائی ما | تغافل آنچه ندانسته ادای تست

زآشنائی الفت کناره دارست　　شنیده ام گل تقصیر خونبهای دلست
بخواب شام سیه روز چیده می بیند　　از آنکه چشم سیاه تو آشنای دلست

قیامتی خرد آشوب جلوه رحمی کن
اسیر را بجزام تو مدعای دلست

چشم بدخو بجر چون آورد طاقت خوشناست　　چون غضب شمشیر می بندد مروت خوشناست
پیر خود یاری اطاعت برد بر دوش غرور　　از جوانان خجالت پیشه طاعت خوشناست
دوستانی را که با هم سینه صافی کرده اند　　در میان جنگ پای محبت خوشناست
رسمی با گفتگو در خصم عاجز کیش نیست　　دست داری حق ملاطفت امر جرات خوشناست
چون شود بیدار کاری پیش می آید درست　　جوهر شمشیر را خواب فراغت خوشناست
صبح شد چون هر کسی جرات بازوی خویش　　شام هیجا خصم را با خصم الفت خوشناست

از تغافل پیشه کی شکوه میسوزد اسیر
هر چه می آید از آن چشم مروت خوشناست

رنجی که چشم شب‌پره از نور دیده است　　زخم دلم بمرهم کافور دیده است
در جرعهٔ زیاده پرستان بزم تست　　عشق آنچه در پیالهٔ منصور دیده است
شبها بروز آمد این راه طی نشد　　شوقم چو موسی آتشی از طور دیده است
یاد از حق شناس فراموش میکند　　آن سرگذشتگی که ز منصور دیده است

آسایشی که دیده ام از خواب بخت اسیر
بیمار عشق در شب دیجور دیده است

صید عالم از چشم خماری کرده است　　یاد خود کرده است پندار شکاری کرده است

دیده و آئینه روی خویش بخود کرده است / حیرتستان را بهاری نوبهاری کرده است
گل بسر ساغر بکف پا در حنا می آید آه / بیقراریهای ما جوش قراری کرده است
میدهد بر باد هر ساعت غبار وعدهٔ / هر نسیمی را فریب انتظاری کرده است
عشق دیرین پرتوی دارد که بعد از سالها / داغهای کهنه را خورشیدزاری کرده است
دل را فسو میدهی سپردن صید مطلب کرده است / بی نیازی خاک خشکی را بهاری کرده است
خندهٔ خورشید بجد شد ز شام تار من / سنبلستان خیالت خوش بهاری کرده است

کی نگاهش یاد من ناید چون اسیر میکند
آنکه از هر سایهٔ مژگان شکاری کرده است

تسلیم اسیر سلسلهٔ انقیاد ماست / هر چیز بر مراد نباشد مراد ماست
ما خانه زاد مطلب دیرینهٔ خودیم / مطلب چو دیر پیر شود خانه زاد ماست
پروانهٔ برون شبستان کثرتیم / وحدت چراغ انجمن اعتقاد ماست
ما را بیاد کرده ساعت چه احتیاج / پیش از ستاره گردش گردون بیاد ماست

صید اسیر سلسلهٔ خواهش خودیم
هر چیز بر مراد تو باشد مراد ماست

تبسم را اثرک عالم کمتر از تسخیر نیست / عشق بی طالع کم از اقبال عالمگیر نیست
حالتی داریم با کفر جنون آمیز خویش / نالهٔ ناقوس ما بی شورش زنجیر نیست
در دبستانی که عاشق درس حیرت خوانده است / گفتگو می هست اما معنی و تفسیر نیست
کعبه جو گردیده ام نخواهم از سر طی کنم / راه صحرائی که کمتر از دم شمشیر نیست
هر گناهی را بامید عطائی می کنم / بیگمان لطفت بی اندازه یک شمشیر نیست

ترکتازی کو دو عالم را براندازد ز جا — صنعت شکن نزد سپاه تو بی تاثیر نیست

چون اثر تاثیر دارد نیست نقص از آه ما — گر نباشد کارگر پیکان گناه تیر نیست

گر دو بینش گرمی داری تماشا میکنی — هر دو عالم مضطر از یک نالهٔ شبگیر نیست

گر دلت ویران شد از تعمیر معمورست اسیر
عالم آباد کسی بی وحشت تعمیر نیست

گشته آئینه بیقرار خطت — شده طوطی مگر شکار خطت

بهر مشق دل شکسته نویس — بس کشیدیم انتظار خطت

میتوان خواند شرح گلشن راز — از تماشای نوبهار خطت

هر که روزش سیه بود بیند — سر خورشید در کنار خطت

کرده دامن پر از گل شب بو — صبح آئینه شد دوچار خطت

برده یکبار عقل و هوش از من — رنگ و بوی بنفشه زار خطت

آرزوی دگر نماند مرا — دل و جان میکنم نثار خطت

رحم کن رحم بر اسیر که باز
شده دیوانه بهار خطت

بسکه سودای تماشای تو پنهان در سرست — هر سر موی مرا پرواز مژگان در سرست

بند پای اختیارم تا کجا خواهم کشید — پای در زنجیر و سودای بیابان در سرست

دربدری شام من صبح از افق وا میکند — بخت خواب آلوده را شوق گلستان در سرست

رنگ گل بال شگفتن میزند خار چمن — مشت خاکی را هوای ابر نیسان در سرست

سایه‌ها پستی بجا کم نشکند طرف کلاه — داغ بی اقبالیم زین کجکلاهان در سرست

شعله رنگ سوختن میبارد از خاشاک ما — بر زمین افتاده او را نگهبان درست

استخوانم را هما تعویذ عزت میکند — نشئه مخمورم از جام یاران درست

از دل آرام میآید جنون پرداختن — چشمه آئینه ما آشوب طوفان درست

میتوانم ساخت از لخت جگر عمری کباب
چون اسیرم تا نمی گل نمک احسان درست

ترا ز حسن بهار جمال سیراب ست — مرا ز عشق خزان ملال سیراب ست

برنگ آئینه از جوش سبزه خط یار — ریاض خاطر صاحب کمال سیراب ست

شکست دل به ره شوق جاده وار — که همچو جاده دل باغ خیال سیراب ست

چرا ز سایه پرواز من چمن نه دمید — که در هوای تو دام ابر بال سیراب ست

ز باغبانی رنگین گریه می نالم — بنفشه زار تو از خط و خال سیراب ست

چو باغ آمده روی دلم ز دیده اسیر
بهارش از عرق انفعال سیراب ست

دل آواره مستمند کسی ست — دیده جولانگه سمند کسی ست

سرو با این همه سرافرازی — سایه قامت بلند کسی ست

نشکند از هجوم لشکر غم — که طلسم دلم به بند کسی ست

در غم عشق تلخکامان را — ساغر باده زهر خند کسی ست

عیدی از دام محنت آزاد ست
که اسیر خم کمند کسی ست

روز جزا حالت شرمسار نارساست — جرم ما ز حد زیاده و اقرار نارساست

خالی به گفتگو نشود دل چو گشت فرد   مطلب بلند و رشتهٔ گفتار نارساست

تسبیح زد بدل نفس جستجو گره   چندانکه دیده کوشش زنار نارساست

نشنیدن و نگفتن حیرت بهانه ایست   اسرار بی نهایت اظهار نارساست

شکر خدا اسیر که کار تو با خداست
هرچند دست عشق و دل یار نارساست

دیده ام یک مژه آرام بخوابی ننوشت   که خیالی بدلم حکم عتابی ننوشت

دفتر عمر سپردیم به بی پروائی   جمع و خرج دو جهان را بحسابی ننوشت

ثبت دل ساخت سروش سخنی هر که شنید   نام ما بود که بر پشت کتابی ننوشت

سخن عاشق دیوانه چه گفتن دارد   نیست طفلی که درین مسئله بابی ننوشت

دلم از دیدن مکتوب تو جان کرد نثار   بی تکلف چه خوش آئینه جوابی ننوشت

دل بپرورد من اوقات جنون ضایع کرد   نیست بحری که بجز موج حبابی ننوشت

کسی از شرح ملامت نشد آگاه اسیر
که بدیوانه سودائی جوابی ننوشت

شوخیش بسکه وحشی افسانه دوست   در دیده ها نشیند و بیگانه دوست

از بس وفا ز دیدن هم گشته اند مست   رنگ شکسته باده پیمانه دوست

وحشی نگاهی از در و دیوار میچکد   چشم غزال چون دل ویرانه دوست

عمرش بعذرخواهی مهر و وفا گذشت   عاشق خجل ز همت مردانه دوست

آهو نظر ز تربت دیوانه دیده است   معلوم میشود که پریخانه دوست

از خاک کویش بجائی توان رسید   گو هر غبار گوشهٔ دیوانه دوست

دارد حیا اسیر ترا در لباس عقل
غمزیست کز نگاه تو دیوانه دلست

از شوق دیده عقل چو تدبیر میگداخت
مجنون برای آینه زنجیر مے گداخت

گر گوش سنگ حرف پیکافات می شنید
مانند موم آهن شمشیر مے گداخت

آه دل شکسته اگر دیر میگرفت
پیکان ز تاب جستن این تیر میگداخت

گر مصلحت حجاب نمیگشت مور عجز
آهی که میکشید دل شیر میگداخت

آهن بکوهسار بپیچید از دلم
تاب از برای جوهر شمشیر میگداخت

چون دل بسینه بود نگر شوخ شد اسیر
میشد گر این جوان تجل از تیر میگذشت

جای که عقل دامن تدبیر میگرفت
دیوانه زلف حلقهٔ زنجیر مے گرفت

گر داغ او نبود چه میکرد شب کسے
شمع نفس ز آتش دل دیر میگرفت

تا شیر از حجاشنی شهد زنده گشت
گر نیستان نبود دل شیر میگرفت

در بزم می اسیر شب از وصف جلوه
صد جا زبان شوخی تقریر میگرفت

اگر آفت بیداری شب خواب نیست
مژه برهم زدن بستر سنجاب نیست

کم نگاهیست که مشتاق شرابم دارد
این گناهیست که در گردن احباب نیست

بحر دیوانگی از قطره ام آموخته است
گفتگویی که بگوشش نرسد تاب نیست

لب دل زمزمه راز ندانست اسیر
شعلهٔ بی پر و بال آه جگر تاب نیست

بگلشنی دلم از دست باغبان تنگست / کجای نکهت گل هم بگلستان تنگست

سخن به لعل که شد آشنا نسیده ام / که دستگاه سخن بر سخنوران تنگست

شکسته است کسی از فغان من دل تنگ / ز بیزبانی صبرم دل فغان تنگست

دل شگفته چه جوییم کز تنم وطن تنگست / بگونه بال گشاییم که آشیان تنگست

ز دست تیغ تو بس کار بر جهان تنگ شد / لباس زخم بر اندام کشتگان تنگست

ز بسکه پر شده از کینه ام دل عالم / ز التفات جهان فلق عاشقان تنگست

چنین که پر شده از آه من زمانه اسیر / خیال عکس در آئینگمان تنگست

مطرب ترانه که دماغم رسیده است / از آب شعله میوه باغم رسیده است

آئینه خانه دل بیدار گشته ام / این پر تو از کدام چراغم رسیده است

مجنون بگرد جوش سیاه وحشتم نمیرسد / بوی بهار دل به دماغم رسیده است

دریای سر شیشه چو گل جوش میزنم / زین باده تا دماغ ایاغم رسیده است

دیوانگی برد که نبینی خمار غم / دائم ز دولت تو دماغم رسیده است

هردم گلشن ز رنگ دلم غنچه می شود / حرف دلت بگوش تا ایاغم رسیده است

در راه گفتگوی تو غیر از اسیر نیست / کی جستجوی کس بسراغم رسیده است

بحرف لب نگشودن رسائی سخن است / خموشی آلت زور آزمائی سخن است

هوس ز غنچه گوهر گلاب میگردد / چه شد مرا از لب او گدائی سخن است

طراوت چمن از سبزه نگاه غزال / نسیم گلشن وحشی ادائی سخن است

شمیم وحشی گلزار تازه اطالسے
غبار رنگ بند عطر سائی سخن ست

ز یک پیاله شراب و گلاب مینو شند
سخن یکیست سخن در جدائی سخن ست

شکستگی بجز این در سخن نه پیدا شد
اگر میان ادا و میانی سخن ست

ز یک ریاض یکی گل برد یکی ریحان
اگر میان دو کس آشنائی سخن ست

توان شناخت ز یک حرف یکجهان شاعر
کسی نگفت که معنی کجائی سخن ست

برای خاطر بلبل ندیده سایه کس
کسی که در چمن دلکشائی سخن ست

بلطف حرف کسان تازه کردن معنی
نمک حرامی خوان گدائی سخن ست

گلی که بر چمن آفتاب میخندد
اسیر شهرت مردم گیائی سخن ست

تا غم نبوده خاطر خرم نبوده است
زخم آنقدر نبود که مرهم نبوده است

بی توشه از قلمرو احسان گذشته ایم
این سایه هرگز از سر ما کم نبوده است

با دانه فریب چه سازد ندیده دام
جای بهشت بود که آدم نبوده است

از باغبان چه دیده گل آرزوی ما
در گلشنی شکفته که شبنم نبوده است

اشکم گداخت در چمن وصل او اسیر
گویا دلی شکفته که بی غم نبوده است

داری تمام عالم اگر آشنا یکیست
از دست هرچه خواهی داد از دعا یکیست

آئینه دار تفرقه باشد عبور دل
صد جلوه بیش ساغر گیتی نما یکیست

داریم قاتلی که ز یاد خرام او
گرد خرابه دل و آب بقا یکیست

در دانه تو دید ملک پاک گوهری
هرچند سعی کامل نشود تما یکیست

گر چشم پاک هست ز آلودگی چه باک　　نور چراغ مسجد و خمار رسا یکیست
گر عیب از بصر شناسیم دور نیست　　صد رنگ جلوه هست که در چشم ما یکیست
در آب و خاک میکده دل دوئی مباد　　در دته پیاله و صاف و صفا یکیست
پرواز خنده گل شوخ از هوای کیست　　زلف پری و جلوه بال هما یکیست

گلدسته هواس زنیک رشته اسیر
داری دل درست اگر مدعا یکیست

گرچه از سامان حیرانی نظر درویش نیست　　جلوه بسیار است اما یک تماشا بیش نیست
سیر کردم عالم الفت خوشا بیگانگی　　هجر و وصل دوستان خواب خیالی بیش نیست
نکهت گلدسته قسمت نمی ارزد بکام　　هیچ اگر نبود کسی را در جهان درویش نیست
هر که میدارد خماری گرچه صاف حیرتست　　کام جویان کام جویان نوشتهای بیش نیست
زندگان بیهوده از گردون شکایت کرده اند　　تا نمان برهم زنی چون عشق کافرکیش نیست
لب اگر برهم زنی مجنون جوابت میدهد　　تا عدم از ملک هستی راه افزون بیش نیست
گشت معلوم نگاهش هرزه گردی کرده است　　هیچکس در پیش چشمش چون تغافل کیش نیست

سینه صافی گشته ام در کوچه دلها اسیر
هیچکس را دشمنی بدخواه تر از خویش نیست

ای چار رکن عالم خشتی ز بارگاهت　　خورشید سرفرازی در سایه کلاهت
هر صبح عید دولت افلاک میر پابوس　　زر دبند چون غلامان گرد حریم جاهت
گیرد هلال عیدی از برق نعل سیر　　پوشد غبار ظلمت از گرد شاهراهت
برق سحاب نصرت تیغ عدو گدازت　　ابر بهار دولت دست جهان پناهت

روی تو ترک مهدی صید کیمیه بخت ‌ ‌ ‌ چون آفتاب تابان عالم شکارگاهست
تا سایه دعای ز بیده شنای ‌ ‌ ‌ روز بدت نباشد و دارد خدا نگاهست
تا روزگار باشد در روزگار باشی ‌ ‌ ‌ مسعود صبح و شامت فرخنده سال و ماهت
اقبال همعنانت بخت جوان بکامت ‌ ‌ ‌ تایید دستگیرت توفیق خیرخواهت

تا سایهٔ تو باشد پیوسته بر سر ما
دارد همیشه یارب لطف خدا نگاهت

گریهٔ بیشمار پیدا نیست ‌ ‌ ‌ نمک روزگار پیدا نیست
دیدم آیینه خانهٔ دو جهان ‌ ‌ ‌ هیچکس غیر یار پیدا نیست
حیرتم بسکه چمن نشگفته هنوز ‌ ‌ ‌ اثر از نوبهار پیدا نیست
اعتدال چو دل ما را ‌ ‌ ‌ همه گل گرد خار پیدا نیست
بینش ناقص که بیند گو به ‌ ‌ ‌ که نهان آشکار پیدا نیست
چه بگویم ز راه عشق و جنون ‌ ‌ ‌ رنگ و بوی بهار پیدا نیست
در دره که گشت عالمگیر ‌ ‌ ‌ شعلهٔ شبهای تار پیدا نیست

بر سر راه انتظار اسیر
روزم از روزگار پیدا نیست

غیر از غم تو خانهٔ دل از هوا پرست ‌ ‌ ‌ لب از ترانه خالی و گوش از نوا پرست
در دام شکوه ناله شگفتن چه لازم است ‌ ‌ ‌ دنیا فراخ و سلسله بسیار جا پرست
از خاطرش اراده نظاره بسته ام ‌ ‌ ‌ آیینه داغ شو که دل او ز ما پرست
جوش بهار گردش چشم سیاه کیست ‌ ‌ ‌ صد شیشه گشت خالی و جام هوا پرست

بی خون من بهار ستم نمیکند
پیمانهٔ شبنم باغ وفاپرست

دلم را صبح عید جانسپاریست — که خورشید مرا وقت سواریست
زبیم فتنهٔ چشم سیاهے — نگه در پردهٔ چشم حصاریست
زچشمم سشیر دارد حلقهٔ دام — نگاهش گرچه آهوی شکاریست
دل دیوانهٔ ما سخت جانیست — که از فرهاد و مجنون یادگاریست
خیالی کشتنم دارد نهانے — تغافل مژدهٔ امیدواریست

اسیر یک نظر بودم همه عمر
نگاه او طلسم دوستداریست

تا در وطن چراغ دلم در غربت است — اسباب خانهٔ دلم گرد غربت است
کی میشود شکنجه کش دامن وطن — پای طلب که آبله پر درد غربت است
آتش دلیل و داغ جگر گوشه گیریست — با عشق گرد هر که سفر مرد غربت است
مانند گرد باد غریب ست در وطن — هر کس که در میان جهان گرد غربت است
هر جا که میروم بسفر کعبه نیست — از فیض عشق خضر رهم گرد غربت است
آزاد کردهٔ سفر بی تکلفم — در دل مرا خیال وطن گرد غربت است

گرد جهان نورد اگر بشنود اسیر
این سرگذشت ما که بره آورد غربت است

حرف بی صرفه و بیتابی اظهار رکیست — بوی این بادهٔ پر و ساغر سرشار رکیست
خاطر جانهٔ گران تهمت درمان مکش — من و آن درد که در حصه تو پیمانه کیست

شده آئینه این حیران عیش حباب
باده آن زور ندارد دل هشیار کیست

ای دل از دست تو آخر بجان خواهم زد
چه بگویم که در اقلیم سخن عار کیست

گشت پامال تماشا دل و حسرت باقیست
سوخت بازار و همان گرمی بازار کیست

منهم از شوخی پرده از گلی می‌چیدم
چکنم خنده بیدردی گلزار کیست

شیشه ام بوی گلابی از گل رنگی نکشد
دل بدست کشد از عیش چه آزار کیست

منت از غیرت ببیم طلبش خیمه زد
گر آن قدر ز دیوانه سبکبار کیست

مرد از ترتیب سایهٔ گل خواسته اسیر
سیر نشود همای لقب خار کیست

گردش چشم او ایاغ دل ماست
نگه شوخ او چراغ دل ماست

هر شبی روز کرده ام در باغ
لاله پروانه چراغ دل ماست

راه عقل و جنون نمیدانم
هر کجا میروم سراغ دل ماست

حال عالم اگر پریشان است
از پریشانی دماغ دل ماست

ننماید درست شیشه جامی شهر نسیب
تا بگردن بخون ز داغ دل ماست

بشناس ای اسیر قدر جنون
ساغر روز و شب چراغ دل ماست

از هر آتشکده سینه فگاری پیداست
خاطر نازکی از هر سر خاری پیداست

هر دلی بتکده نقش و نگاری دارد
من و آن نقش که از چیره یاری پیداست

صیدگاه دل ما و داغ که جلوه کیست
که بهر نقش قدم زخم شکاری پیداست

چه توان کرد که در عالم بی بال و پری
چو بهر ذره ز هر مشت غباری پیداست

سیر ما میکنیم ازینکه عشق و جنون
هر طرف می نگرم باغ و بهاری پیداست

نتوان نقش زدا افسردگی از چهرهٔ خصم
نگهش همچو غباری ز مزاری پیداست

اضطرابیم وگر از بادهٔ تمکین سرشار
شوخیش داده بخود باز قراری پیداست

گو بهاریست جنون در نظر شوق اسیر
گر ز هر دامن او ابر بهاری پیداست

گر حسن مال کسی از دو دمنی میگرفت
پر دلی آئینه از دست تو خالی میگرفت

می نمودم وسعت آباد تو گل را بیاد
گر کسی باغ از دیار پایمالی میگرفت

از می حسرت دل هشیار عاشق مست بود
عمرها از دست ساقی جام خالی میگرفت

می نوشتم گر حدیث مثال میشد وصف زلف
گر زبان خامه ام در شعر حالی میگرفت

گر اسیر از شوق آهی در بیابان میکشد
گرد مجنون تا قیامت بوی لیلی میگرفت

ز عشق مرتبهٔ حسن دلنشین پیداست
ز تشنگیهٔ جوهران آب آتشین پیداست

محبت پنهان ز رگ دارم که همچو قبله نما
طپیدن دل از آئینهٔ جبین پیداست

نهفته در تب پا بوس خرمن طاق ال
نشان جاده ز همواری زمین پیداست

نهان بباغ خیالت صبوحی زده اند
ز چهرهٔ گل سیمای یاسمین پیداست

عبور فریب ز شیرین لبان که زیر نقاب
نشان آبله روئی ز انگبین پیداست

دلی نساخته باشی تماشای خویشتن
ز چهره بندی آئینه نخستین پیداست

فکنده شور شنیدم کسی لقلب [illegible]
اسیر تو به شکن بود آتشین پیداست

کند چو شد [illegible] انگشتری ز حلقه
فروغ دست تو چون آب نگین پیداست

برای دعوی جوهر چه احتیاج گناه — چو تیغ دستی اگر هست گفتن پیداست

برای حسرت من باده خورده پیداست
دلم گداخته زان روی آتشین پیداست

گل صد برگ ز دو هم شده کارم پیداست — چه بهاری ز جگر سوخته خارم پیداست
میتوان کرد تماشای نفس سوختگی — دل ز دیدن سراسیمه غبارم پیداست
گریه با آتش یاقوت محبت چکند — گر ز سر آب گذشتست شرارم پیداست
عندلیب گل اوضاع پریشان خودم — رنگ رخسار تو از چهرهٔ کارم پیداست
نتوان بست بزنجیر عدم شوق مرا — دل دیوانه ز پیچیدهٔ غبارم پیداست
شرح سودای تو از گریهٔ زارم ظاهر — برگ برگ چمن از ابر بهارم پیداست
جای اشک از مژه خاکستر دل میریزم — حاصل سوختن از سایهٔ خارم پیداست
بستر شعله همین خواب مرا میسوزد — دل بیدار ز پرواز شرارم پیداست

لذتی می چشم از هر غم بیهوده اسیر
نمک خوان معاشم ز ندارم پیداست

مشق گداز دل ز نفس میتوان گرفت — بوی گلاب شعله ز خس میتوان گرفت
آئینه بال گشته نسیم از هوای ابر — صید پری ز دام نفس میتوان گرفت
مشرب اگر دغا و خرابات اگر درست — جام محبت از همه کس میتوان گرفت
زنجیر را بباده گرو میتوان گذاشت — پیمانه ز دست عسس میتوان گرفت
بیطاقتی بگوش اثر پنبه مے نهد — عبرت ز ناله های جرس میتوان گرفت
پر میزند طپیدن دل تا بآسمان — پرواز را ز دام قفس میتوان گرفت

بی مطلبی اگر نمک گفتگو شود
سیمرغ را بدام نفس میتوان گرفت

طوطی سخن شدن اثر شهد شکر بیست
هنگامهٔ ز جوش هوس میتوان گرفت

از خار و گل اسیر کشش بوی نوبهار
تعلیم عشق از همه کس میتوان گرفت

هر دل از یاد تو مرغ چمن راز خود است
حسن دمساز خود و عشق نظرباز خود است

کفر و دین عاقل و مجنون همه رسوای دلند
هر که دیدیم درین آینه غماز خود است

برق حسن است اگر پرده اگر پرده درست
نور آیینه رنگ خود و پرواز خود است

میرسد از چمن آیینه آشفته چو گل
میتوان دید که غارت زدهٔ ناز خود است

شاید افسانهٔ خوبت ز طپیدن شنود
چون خموشی دل من گوش بر آواز خود است

تکرمهاری آتشکدهٔ دارد اسیر
از خیال صنعت خانه پرداز خود است

شرم رخت بدیده نقاب سمن گرفت
شوق لبت ز غنچه گلاب سخن گرفت

بناوک ایم نگرد حال دل اسیرش
بیچاره چون فتاد ز پا دست من گرفت

بی او رواج تنگدلی اینقدر بس است
آنکم فضای خندهٔ گل از چمن گرفت

از جوش آب و آتش عشق است هر چه هست
از قطره میتوان سبق سوختن گرفت

یاد تو شمع بزم تماشائیان مباد
آهم ره خیال بصد انجمن گرفت

خواب عدم خیال و فریب اجل محال
نتوان بحیله نبض و قرار از من گرفت

سعی ز کرد صید تدرو خیال او
اندیشه را بسیر گل و یاسمن گرفت

چون طفل نو سفر که ضرورت بود رفیق
در هر قدم خیال تو راهی بمن گرفت

آوارگیست منزل آسودگی اسیر
غربت کشیده دهر سراغ وطن گرفت

گریه بچشم بامان آمدست — ناله زآهم بفغان آمدست
چون نکند طاقتم از خود کنار — حرف کنارش بمیان آمدست
چله نشینی به ازان گور نیست — سر بخم رفته جوان آمدست
محرم دیگا نه ازین پرده دور — راز دل ما بزبان آمدست

از سر کوی تو چو مستان اسیر
خنده کنان نعره زنان آمدست

بعالم حکم اشک ما روانست — زمین آئینه دار آسمانست
چراغ نگین نه سازد انجمن را — کدورت بادهٔ پر دل جوانست
گل ناچیده خرمن میتوان کرد — بگلزاری که اشکم باغبانست
سراپا آهست با این چهره زرد — بهارش دست پرورد خزانست

حیا گل میکند در عشقبازی
گل سیراب اشکم زعفرانست

دست جنون زفتنهٔ چشم تو دیده ایست — هر موج اشک خیل غزال رمیده ایست
چون خامه سر براه طلب زاد لیلست — صحرا ز جاده صفحهٔ مسطر کشیده ایست
یک عمر در شکنجهٔ امید بوده ام — هر ذره خاک ما دل منت گزیده ایست
ممنون التفات گر انجائی خودیم — مشت غبار ما نفس آرمیده ایست
در صیدگاه فتنه مجال گریز نیست — تیر قضا به بند کمان کشیده ایست

صیاد عشق را که چمن دامگاه اوست — بوی بهار وحشی در خون طپیده ایست

شور شراب پیر ز دنیا گذشته است — گرد جنون جوان بمنزل رسیده ایست

ما را ز دل بکعبهٔ مقصد برد اسیر
توفیق ما که خضر بیابان هدایتیست

صیقل رسوائی راز نهان پیداست کیست — مو بمویم بمغز استخوان پیداست کیست

خار و گل در باغ دل جوش انا الحق میزند — شبنم این بوستان یکرنگی پیداست کیست

سایهٔ سرو قدت موج تجلی میزند — هر کجا گلشن تو باشی باغبان پیداست کیست

دیدهٔ آئینه اختر شناسان کور باد — از غبارم پرده در آسمان پیداست کیست

برگ برگ این چمن آئینه دار وحدتست — کی کشایم بال جرات باغبان پیداست کیست

بوی گل گرد کدورت گشته در گلزار ما — تو بهار خاطر نازک دلان پیداست کیست

مشق همت را تو غیبش بی جلوه آئین سرا — کم کنم تا کی نشان بی نشان پیداست کیست

تهمت بیهوده بر جام و ساغر بسته اند
غیرت جان اسیر ایدوستان پیداست کیست

فرزانگی در آتش غفلت پسند کیست — دیوانگی شکار رهائی کمند کیست

خاکم بباد رفت و غبارم روا مناست — معمار من طبیعت مشکل پسند کیست

گردم ز بوی گل بهوا دام میکشد — رعنا تذرو جلوهٔ رنگین سمند کیست

رشک شبنم در آتش پروانگی گداخت — تا صبح عندلیب گل غنچه خند کیست

مستان طلسم تو به شکستن زنند تن — تکلیف آشنائی ساقی به بند کیست

گشتم ز برق تازی آن جستجو شب اسر — شب سر گذشته کر سحر تیغ بند کیست

دل بشق ناله بیش رسائی کند اسیر
این غنچه سایه پرور سرو بلند کیست

همزبان بزم ما غیر از در و دیوار نیست
باده می نوشیم اما نشئه در کار نیست

انتظار گری احباب کوه محنت است
اهل دل را غم نمیباشد اگر غمخوار نیست

راه دارد دل بدل گر راه باشد سالها
راز ما را قاصدی با نامه در کار نیست

گرد غربت بر جبین مرد آب گوهر است
بیکسها را افتخار نامه در کار نیست

در دیار سینه صافی دشمنیها دیده ام
جور بسیار است اما رنجش بسیار نیست

حسرت بسیار دامنگیر مطلب میزبان
هر قدم صد بار در راه تو مردن کار نیست

ذره با خورشید تا دوش تجلی میزند
یک سر مو بر تنم آشفتگی در کار نیست

کاش غم هم بر دل دست درشتی میگذاشت
جرعه بسیار است یک پیمانه در کار نیست

ناامیدی در دیار ما نمیباشد اسیر
این سخن جز حلقه گوش اولو الابصار نیست

زبسکه هر طرف از خاطرم غبار نشست
نمیتوان بسر راه انتظار نشست

فتاده ام که ز امداد بیکسی برخاست
شکسته رد بسر خاک اعتبار نشست

گرفته آئینه گل در کنار شبنم ریخت
کشیده ساغر می نقش نوبهار نشست

غبار یاس بتعظیم رفتنش برخاست
کسی که آمد و در بزم روزگار نشست

زیاض شکر بخندد ازین ترانه اسیر
که نقش سجده ام آخر بکوی یار نشست

هر نگاهی گرم ما مجنون کامل گشته است
هر سر شک حسرت ما صید بسمل گشته است

بی تماشای تو داغ عمر ضایع کرده‌ام
هر نفس در دفتر ما باطل گشته است

کی بصحرا سر جنون بی نسخه جولان میکند
گرد دیوانه دنبال محمل گشته است

هیچکس از سرنوشت خلق سر بیرون نکرد
هر کرا دیدم درین اندیشه بسمل گشته است

الفتی دارد سر زلف تو با سیر جنون
رشتهٔ تدبیر زنار و سلاسل گشته است

خضر هم در وادی دل میشود آخر غبار
هر نسیمی این بیابان سعی کامل گشته است

فارغ از اندیشهٔ غیریم تا در دل اسیر
یاد ابروی کسی تیغ حمائل گشته است

باده کامل عیار جوش خود است
نشأه جابکاه از هوش خود است

نتوان شد غبار خاطر ما
حرف ما آشنای گوش خود است

چه اثرها ز ناله می بینم
بیکسی گوش بر سر دوش خود است

درد میشد غبارم از مستی
دل همان در غبار جوش خود است

چه گوار است زهر دشنامش
اینقدر نوش ما که نوش خود است

تا کی از شام جدائی ماجرا خواهد گذشت
خود نمیدانی که بر روزم چها خواهد گذشت

بسکه میخوردم نفس در سینه بی تحریک عشق
کار من از پرسش روز جزا خواهد گذشت

دیده‌ام خوابی پریشانی چه تعبیرش کنم
نگذرد در خاطرش گر یاد ما خواهد گذشت

از غبار ما صبا حیرت بگلشن می برد
در میان قمری و بلبل چها خواهد گذشت

کارها دارد جنون با میرزا بیهای من
نالهٔ زنجیر از عرش دعا خواهد گذشت

در طلسم تنگ عالم گرد و ارم دشتی
نیست بیرون از دل من هر کجا خواهد گذشت

شبنم گل را خیال گرد کلفت میکند
بگذرد از خاطرش یادم که خواهد گذشت

از غبار گشته دل تکلیف ساحل میکند
کشتی صبرم ز خون ناخدا خواهد گذشت

نام الفت شد نفس تقریر صیادی کجاست
تا کی از خاطر کسی دیر آشنا خواهد گذشت

گر چنین خواهد گذشتن عمر فانی اسیر
کار با فارغبالی از چون و چرا خواهد گذشت

فرصت مجنون اگر دنبال محمل میگرفت
نقش پای ناقه صحرا در سلاسل میگرفت

بر دلی پروانیم تا صیدگاه مدعا
سعی باطل هرزه بر خود کار مشکل میگرفت

در پناه داغت از محشر چه پروا داشتم
گر غبارم بعد مردن دامن دل میگرفت

در بیابان طلب آواره صیاد بود
شوق ما در گام اول صید منزل میگرفت

رفته ام از خاطرش تقریب یادی کجاست
کاش پیش از آشنائی کینه در دل میگرفت

تا چها شرمنده روی محبت میشدی
گر دلت آئینه ما در مقابل میگرفت

گر تماشا شکوه میداشت از مژگان اسیر
خون ما حیرت چکان دامان قاتل میگرفت

ز جام عشق تو هر ذره مست سودائیست
بهر طرف که نظر میکنم تماشائیست

هنوز موج طراوت سفینه غزلیست
چمن ز لاله و گل مطلعی خوش انشائیست

بیاض سبزه گشودم کتاب دل خواندم
بنام شوق تو هر نشئی معمائیست

کسی که سیلی زنجیر خورده میداند
که سرنوشت اسیر آن خط چلیپائیست

در دلم سیر کوی یار گذشت
خارم از پا گل از کنار گذشت

وعده‌ای کس فریب تواند / میتوانم ز انتظار گذشت

خنده زد غنچه گر بپاسی / چاک از دامن بهار گذشت

ساغر و شیشه سایهٔ گل و لی / نتوان از چمن خمار گذشت

میرود از غبار خاطر ما / از سر خاک ما چکار گذشت

توبه برگشت ردا اسیر خمار / رحمتش کاز را اختیار گذشت

تا آتشی در دلم قرار گرفت / برگ گل شعله در کنار گرفت

خویش آتش ز گل نمیدانستم / دل ما را ز ما چکار گرفت

سرو رفتار غنچه گفتار / چه قدر از تو اعتبار گرفت

دل بیرنگ خویش را نازم / خویش را تنگ در کنار گرفت

میتوان دیگر چه میتوان گفتن / چشم آئینه با غبار گرفت

بوفای سرشک خود نازم / که گلاب از گل مزار گرفت

جوش بیگانگی چنین افروخت / نقد وابستگی عیار گرفت

الحذر الحذر ز رسا خنگی / نتوان خوی روزگار گرفت

تا شدم خاک راه یار اسیر / اختیار من اعتبار گرفت

هر عارض افروخته مشاطهٔ ناز نیست / هر جنبش مژگان چمن آرای نیاز نیست

گر از نسب نامهٔ یاران عزیز است / هر فاقته محمودی و هر سرو ایاز نیست

از آتش و آبم نفریبد گل و شبنم / خضر ره من جلوهٔ نظاره گداز نیست

یک ورق دفتر ایجا د کشودیم — هر صفحهٔ بکار تو آئینهٔ راز یست

دل بر دلیصد رنگ و خبر وا نگشتم
دلدار اسیر تو عجب شید د باریست

مژه با نگاه در سخن ست — مو بمویم آه در سخن ست
عذر تقصیر بے زبانی بس — انفعال گناه در سخن ست
کعبهٔ سرگذشتگان نزدیک — نارسائی براه در سخن ست
سیرم اضطراب پرواز ست — گریه با کوه و کاه در سخن ست

رتبهٔ عشق ازان بلندترست
طفل اشکم بآه در سخن ست

صبرم حریف عربدهٔ نیم ناز نیست — شادم که عمر رنجش بیجا دراز نیست
آشفتگی ز سایهٔ من موج میزند — کس روشناس پرتو خورشید راز نیست
مرغ دل برشتهٔ نظارهٔ بستهٔ ایم — طالع نگر که مژدهٔ پرواز باز نیست
عشق پلنگ خوی شناسد جوان زبیر — گل را ببزم شعلهٔ زخار امتیاز نیست
عالم ز خوی گرم تو یک شعلهٔ آتش ست — گوئی که کورهٔ خارا گداز نیست
یکشب که اشک تشنهٔ ز افشاء راز نیست — بیدرد را گمان که دلم در گداز نیست
راضی بدشمنی شده ام رشک غیر نیست — بگذر ز رشتنم که نیاز ست و ناز نیست

بیند بسوی غیر دلش صید رشک ماست
غمگین مباش اسیر که دشمن گداز نیست

لاله بکف جام دمیدن گرفت — سبزه سر زلف رسیدن گرفت

وحشتم این بار زجا کنده بود — دل سر زنجیر رسیدن گرفت

حسن و گل وعده بپایان رسید — هر که دلی داشت دویدن گرفت

جام جم آئینهٔ شهرت گداخت — حیرت ما ساغر دیدن گرفت

تا سخن از لعل کسی گفت اسیر
آب گهر شور چکیدن گرفت

هر سر مویم ز فغان بلبل دیوانه ایست — هر مژگانم از حیرت پروانه ایست

رفته از خویش بپندارم ز یادش رفته ام — عالم کیرنگی عاشق تماشاخانه ایست

گاه مستم گاه مجنون گه در آتش گه در آب — نامه گر گویم از نیرنگ عشق افسانه ایست

بیخودم کیفیت گلزار عشق از من مپرس
سایهٔ هر برگ سبزش گوشهٔ میخانه ایست

فلک برات که بر شهپر هما ننوشت — که نسخه از غبار مزار ما ننوشت

بهانه جویست از امتحان غبار انگیخت — دلم بسوی تو مکتوب مدعا ننوشت

چه نامها که نوشت از غبار وداع و باد — دلی که خون شد و یک حرف آشنا ننوشت

رسید قاصد و یکسطر انتظار کجاست — جواب نامهٔ ما را اگر بجا نه نوشت

وفای هرزه پشیمان برد که رشکم سوخت — که چه نتوانم مرا راضی از جفا ننوشت

اسیر آنکه فغان دلکشائی که نکرد
بسینه ام رقم نالهٔ رسا ننوشت

دو جهان از کتاب دل ورقیست — زندگی سطری از وفا سبقیست

گل خورشید غنچهٔ سخن دو — صبح بی باده شام بی شفقیست

تب رشکی که سوخت گلشن را
هنر از عیب میتوان دانست

غنچه بخاله و گل عرقیست
عالم آئینه خانه سبقت

نیک بزم اسیر از ادی
دل بیدرد لکه بیعتیست

از خوی تو عالم همین شعله نگارست
پیداست دلی هر طرف از شبنم اشکی
از آمدن و رفتن قاصد چه گشاید
بیهوشی ما در گرد جام و سبو نیست
تاج زر دهقان گل از رائی گلشن
تنگ عدمست آنکه نه دل مرده عشقست

هر دو دل سوخته بوی ز بهارست
رنگین همین گریه با ائینه زارست
مکتوب اسیران شکن زلف غبارست
کیفیت منصور از ین باده خمارست
چون شعله کله گوشه مرا سایه خارست
بی نور تو آئینه ما سنگ مزارست

ای عربده جو خیل سیاه تو کم از کیست
هر سرو سیه داری شه هر لاله سوارست

نشینم گوشه با خاطر ناشاد هر ساعت
من آن صیدم که در صحرای وحشت لیدم هر دم
سپاهان راز خود را یک بیک خاطر نشان کردم
دلم آشفته سرویست کو خویش دلارائی

کنم در دیده از دست دل خود داد هر ساعت
طپید در سینه از قیدم دل صیاد هر ساعت
ز رنگ امیزی آئینه بیداد هر ساعت
بپایش می نهد سر سایه شمشاد هر ساعت

فزون باد التفات شاه برنا القدر یارب
که گویندش اسیران صد مبارکباد هر ساعت

جادهٔ از چشم دل مستور نیست

لن ترانی پرده دار طور نیست

پاکبازان را نشان دیگرست — هر که سربازی کند منصور نیست
از غبارم آسمان ها ساختند — بیش ازین افتادگی مقدور نیست
توبه کی دارد خلاف مشرع دل — در قیامت بوالهوس معذور نیست
تخم حسنت در جهان پاشیده اند — حرص اگر باشد گناه مور نیست
دیده ام سیر دو عالم میکند — یکسر مژگان تماشا دور نیست
نشه در عالم سراسر میرود — از نگاهت هیچکس مخمور نیست
گر شود خاک آب گوهر میشود — ساغر دل کاسهٔ فغفور نیست
تا چه خواهد کرد دل با چشم او — خانهٔ آئینه هم معمور نیست
چون نگه نسبت کند ردی ترا — دیدهٔ دارد تماشا کور نیست
تا توی آئی قیامت رفته است — وعدهٔ وصل اینقدرها دور نیست

از برای چشم بیمارش اسیر
شربتی چون شیرهٔ انگور نیست

خط بر سر هر حرف چو تقویم کشندت — زان به که خطی بر سر تسلیم کشندت
اینجاک نشین رشتهٔ ات از دولت خوابست — مگذار که در پلهٔ تعلیم کشندت
چون گرد ازین جاده مکش دامن همت — حیف است که اقلیم باقلیم کشندت
بر صفحهٔ رحمت رقم حرف امید است — تیری که بهر مو بتن از بیم کشندت
بی شان ادب صورت دیوار وجودی — هر چند که با خامهٔ تعلیم کشندت

هر چند اسیر نمی از حشر بیندیش
در چشم نگه سرمه چو از هم کشندت

دل بزم گل بی آب و رنگ ست ... بهار بی گلشن آئینه زنگ ست
سبو پر مستی دارم بگردون ... میم در ساغر داغ پلنگ ست
بلای شوخ پرکاری ملحش ... گره بر گوشهٔ ابروی جنگ ست
بهار شان ما در دست ساقیست ... گل دیوانگی را باده رنگ ست
نمیدانم صف آرا جلوه گر کیست ... میان کعبه و بتخانه جنگ ست
سر شکم میکند طوفان الفت ... بگلزاری که یکرنگی دو رنگ ست
غبارم بر سر کوی زمین گیر ... شتابم مصلحت بین درنگ ست

اسیر از اضطراب دل چگویم
فضای گفتگو بسیار تنگ ست

محشر نمک از غبار ما داشت ... دیوانگی انتظار ما داشت
آیا دگر او چه مدعا داشت ... بیگانه نگاه آشنا داشت
خجلت نکشید مشت خاکم ... سامان ضیافت صبا داشت
برداشت زخاک اعتبارم ... تیر تو گر پر هما داشت
هر چشم نمک چشی نفس سود ... جائی که قناعت ابتلا داشت
از بیخبری خبر گرفتم ... جای تو دل انتظار ما داشت
بی عشق تو صاف زندگانی ... خاصیت آب نا آشنا داشت
هرگز نشکست کشتی ما ... لنگر از صبر ناخدا داشت
با دانه و دام راز میگفت ... صیاد سر شکار ما داشت
خوش گرد سر کسی نگشتیم ... حقا که هزار مرحبا داشت

شد نکهت گل کف غبارم
این شبنم گل بر شبها داشت

پیراهن اسیر ز دیبای گل
بیتابی تنگی قبا داشت

جنون بوی گل افسانهٔ کیست
محبت گردش پیمانهٔ کیست

نگه روشنگر آئینه است
تغافل ساقی میخانهٔ کیست

سرشکم دیده امشب خواب سیلاب
خرابی خوش نشین خانهٔ کیست

نمیدانم می از ساغر گل از جام
بهار جلوهٔ مستانهٔ کیست

پریشان کرد اوراق محبت
دل دیوانه نکهت خانهٔ کیست

می نظاره در دل میکنم صاف
ز شرم نرگس مستانهٔ کیست

ز جوش صورت و معنی خرابی
چه میدانی می میخانهٔ کیست

شنیدم خاطر آسوده هست
ندانستم چراغ خانهٔ کیست

باستغنای نومیدی بنازم
نمیگویم جهان ویرانهٔ کیست

نمیدانم تماشا نگاهای
اسیر بینوا دیوانهٔ کیست

گر بدست آمد گل باغ گلستان خوشتر است
برخورد گر زخم ناسور از نمکدان خوشتر است

میکند چون نقش پای دل گلی در آستین
جادهٔ شوق از گلستان خیابان خوشتر است

هر بیابانی که جولان غزالی دیده است
سایهٔ خارش بچشم از مژگان خوشتر است

گریه وارد قطره نیستان گهر در آستین
سنگ بردارند بر دیوانه طفلان خوشتر است

گفتگو در پرده کردن صد طرف دارد اسیر

پیش من از حرف عریان ما زبان خوشتر است

وحدت جهان گرفت و تماشا چنانکه هست	صد رنگ گل برآمد و بلبل بجانکه هست
عکس ترا بروی گل و حسنا شکسته	آئینه را شناخته ام آنچنانکه هست
صد کاروان غبار شد و کاروان که بود	برخاست گرد منزل و مقصد بجانکه هست
پیش از خیال محرم راز تو بوده ایم	در خاطر تو جای دلم آن نشانکه هست
چندانکه پاس سوختی راز تو داشتیم	دل در میان نه بود همان بدگمانکه هست
مشت غباری از ره تجرید بیش نیست	این قوم و این قبیله و این دودمانکه هست
دارد دلم براے غمت کارخانه	بیرون ازین زمین و ازین آسمانکه هست

شوق همیشه بلبل توحید باد اسیر
بیرون مباد یکدم ازین گلستانکه هست

خجلت الفت کشد هر دل که با ما صاف نیست	نسخه رنگین ترا از مجموعه انصاف نیست
صید معنی گشته ام بینش گواه حال من	باطنم چون ظاهر آئینه صورت باف نیست
سینه صافم دوست از دشمن نمیداند دلم	میزنم دم از محبت با دو عالم لاف نیست
نقد هستی صرف یغمای محبت کرده ایم	گر شود صد عمر صرف یک نگه اسراف نیست
مهربانی با تغافل دوستی با دشمنی	بیمروت عالم بیداد را انصاف نیست
گرمی بازار دلرا عیب پوشیهاست تنگ	هر قلب خلق رایج نقد انصاف نیست

چون اسیر خاکسارانرا ز جام عشرت سرخوشم
شکرها دارم که عمرم صید استعفاف نیست

در بر دل تو که دل در بر ماست	تمنای تو دل دلبر ماست

خاک را همچو صبا میراند ... شعلهٔ شوق تو بال و پر ماست
خصم در بستر مخمل خواب کند ... هر کجا پای تهی بستر ماست
تنگی افشانی پرواز نگر ... سایهٔ خار جفا بستر ماست
مسند آرا مشرب وسعت داریم ... صافی باطن ما ساغر ماست
بزم بیباختگی رنگین تر ... بی تکلف سر ما افسر ماست
عیب جولان شود گرداند ... که سبکروحی ما لنگر ماست

دلت از گریه صفا یافت اسیر
چشم آئینه چشم تر ماست

داغ تو زبس که سینه تابست ... اشکم ز گل رخت نقابست
خنده بدل شکستهٔ ما ... این نقش نگین آفتابست
با هستی و نیستی چه داری ... مخموری و مستی از شرابست
از فیض غبار کشتگانت ... هر ذره طلسم آفتابست
دیدیم ز دور گرد مجنون ... آسایش مرگ اضطرابست
دل از گل یاد آن بخندد ... این ذره تمام آفتابست
هفتاد من و آشنائی تو ... چشم و دل عالمی بخوابست
ساقی قدحی که فیض صبح است ... آئین سحاب آفتابست
آسایش آرمیدهٔ ما ... در دل چقدر سفر شتابست
مغز است محبت و جهان پوست ... معنی جانست و تن کتابست
با نسخه راز آن چه دارید ... دریا صحرا چمن کتابست

خاموشی و نیستی و هستی
چیزی که درین دیار نایابست

حال دل زار ما چه پرسی
این شعله شهید اضطرابست

برخیز که تاب دوریم نیست
وصل تو بدیده ام نقابست

مخمور بیا ز اوج مستی
هشیار بیا تمام خوابست

معموری این جهان مپرسید
این خانه ز اشک من خرابست

آئینه شراب وصل نوشید
در دامن بیخودی بخوابست

عکس رخ کیست مجلس آرای
بیدار بیا تمام خوابست

گرد دو جهان بباد دادن
بازیچهٔ اول شبابست

در مستیها بهوش بودن
خاصیت شوخی شرابست

در راه تو جان و دل سپردن
از عمر کمینه انتخابست

در سینه نفس گذر نیابد
کانجاست که خویش اضطرابست

در دل داریم یاد روئی
وصلست که در نظر حجابست

بیگانگیم در آشنائی
آسوده کیم در اضطرابست

پرهیز کن از گرفته خویم
زین میکده یکجهان خرابست

فرش رهش از گل و سمن نیست
چشم گریان و دل کبابست

عشق اگر سوزد در آتش حسن او باکی نیست
شعله را پروای جان افشانی خاشاک نیست

بی فریب زلف او رام گرفتاری شدیم
صید ما را یکسر مو منت فتراک نیست

اشک اگر افشای راز ما کند از مژگان چکان
می اگر صد فتنه انگیزد گناه تاک نیست

این که با وصل تو ماکستر نشینیم محرم نیست	دامن آیینه از گرد تعلق پاک نیست

بسکه از عشق تو میسوزد درونم شام و صبح
نیست یک آهم که برق خرمن افلاک نیست

اگرچه ماند سر زلف تو مجازی نیست	نیک جز شانه درین سلسله غمازی نیست
به تماشای جمال تو سراپا شده چشم	همچو نرگس همین کور نظربازی نیست
نکته او به من از باده کشی روشن شد	مستتر از ساغر می آینه رازی نیست
نکته‌ای گوش کسی زمزمه گرم سپند	در ره آن سوخته بی شعله آوازی نیست

چند با ساغر می با دل غمگین باشم
عیش گلشن نیست دران بزم دمسازی

جز مراد دولت مرادم نیست	درد با صاف اعتقادم نیست
گفتمش وعده‌های بوسه چه شد	گرد لب خنده کرد که یادم نیست
هرزه در دست و پا چه دهم	شغلی در خور مرادم نیست
من کجا قید نام و ننگ کجا	سر شوری سودای انقیادم نیست
داد کردم بیا در از جنون	میکنم با کس اعتقادم نیست
در دل گوش میکند فریاد	مصرع ناله بیادم نیست

جان سپارد به سینه‌ام دل اسیر
گر بگوید که خانه‌زادم نیست

دارم دلی که آینه‌پیرای سجود است	آهم گواه مغز دعوای سجود است
عالم همه در چشم تو میخانه گشته است	چندانکه چشم کار کند جای سجود است

چون معنی کرشمه بلفظ آشنا مباد
آگاهی که حاصل سودای بیخودیست
ندارد دلم بدانکه چمن زار وحشت است
این قطره باز مانده مینای بیخودیست

دارد چمن ز سایه هر برگ جام اسیر
صبح ست و جوش خنده گلهای بیخودیست

بعد عمری سویم از روی مروت دیده است
نرگسش پنداری از شبخواب الفت دیده است
مغز از شوریدگی چون ذره میر قصد بسر
آفتاب محشر داغ محبت دیده است
دل اگر در سینه جنبد رنگم از رو میرود
خصم بیدل از من عاجز چه جرأت دیده است
جلوه مردآزما بسیار و ملش ساده دل
حرفها آئینه ام در خواب غفلت دیده است
الغتی الفت که سرلی تیغ میگردد نثار
قدر را مینی کسی داند که الفت دیده است

صورت از معنی شناسد اهل بینش در جهان
جلوه معنی اسیر از چشم صورت دیده است

الفت آباد محبت را خراج دیگرست
گریه را شور دگر غم را رواج دیگرست
گوشه داریم سیر کوه و صحرا میکنیم
الفت ما را بوحشت امتزاج دیگرست
مسند جم تکیه گاه گردباد نست و بس
پادشاه بیکسی را تخت و تاج دیگرست

عاشق بیچاره گه پروانه گاهی بلبلست
هر گلی را در گلستانش مزاج دیگرست

هر سبزه این باغ نشان خم وام ست
هر سرو گلی نغمه سرای خم جام ست
آمیخته با چشم ترم شور تماشا
هر قطره سرشکم نفس فتنه قیامت
دارستگی یاد گرفتاری عالم
هر جوهر خشکی بادم گره نظر کرده دوام ست

شبنم به شستشوی حوصله داغ فرو شد | در گلشن و گلخن تبتّای تو دام است
احوال غریبان ز فراموشی خود پرس | هر ناله که از خاطر ما رفت پیام است
بیگانگیم سوخت ز بیداد تو فریاد | مستانه چو آلی که غریبانه سلام است
تسکین دل تو کار ش شمعست نه باد لب | نقش قدم گرم روان ماه تمام است
بنیاد بیش افگنده ما آشنایش جاوید | هر ناله که از جا هر بار رفت پیام است

آتشکده سینه نظر بافته کیست
در کلبه ام از سوز نفس شرر بام است

فراموشی فراموش دل است | محبت حلقه در گوش دل ماست
چه دریا با که در یک قطره خولست | زمین و آسمان جوش دل ماست
می الفت فراموشی ندارد | دو عالم بیخودی بیهوش دل ماست
بساطی چیده ام از سینه صافی | ادب یک جام سرجوش دل ماست

می معنی کشد از جام صورت
اسیر آئینه بیهوش دل ماست

جایی که دامگاه غزال رسیده کیست | صیاد چاره وحشت در خون طپیده کیست
یک دیده خواب راحتم افسانه آرزوست | بیطاقتی بمذهب من آرمیده کیست
احرام طوف کعبه احرام بسته ایم | در بند نزاد و راحله بودن ندیده کیست
مشکل که در قلمرو عالم بسر رسد | آسایشی که در قدم دل ودیده نیست
آئینه شکسته بقاصد نموده ایم | یک شمه شکوه دل لزان نور دیده کیست
هرگز نخوانده است محبت شعاریم | بیگانه که یک تپش نور دیده کیست

کی میرسد بگوشه ابروی او هلال
این دلکشی بزور کمان کشیده کیست

گلستان شرم دگر از حیا آورده است
هر تغافل صد نگه آشنا آورده است

اشک می پرسی چرا سیلاب شد این گریه است
تیر زد در دل نمیدانم چرا آورده است

چاک از دلها بدامانید و چون رازها
از سر کویش گلی باد صبا آورده است

جنگش از صلح آشناتر صلحش از جنگ آشنا
اینقدر شوخی ندانم از کجا آورده است

بنده گردیش توان شد تندی خویش نگر
قاصد ما نامه را رو بر قفا آورده است

توبه گر صد سال باشد میتوان خورده اسیر
ساقی تکلیفت بنام هوا آورده است

گلستان که هوای دل نومید گرفت
باغبانش ثمر یاس رس از بید گرفت

سوخت در عشق بتان خجلت بیحاصلیم
آستین گریه ام از گل عرق بید گرفت

دل کجا بود که خاصیت نومیدی یا
راه بر سر همه بیکاری امید گرفت

باده الفت سرشار قوامی دارد
این تنک حوصله جام از کف جمشید گرفت

سوخت پروانه ام از دوری آن صحبت
جامی در بزم بپایان شب عید گرفت

حلقه دام گرفتاری ما چشم غزال
صید وحشت که بآن الفت جا دیگر گرفت

گرد صحرای جنونست چه غم دارد اسیر
خار این بادیه تیغ از کف خورشید گرفت

عاشق آن روز که جا در حرم این دام نداشت
کلفت وائی و الفت همه جام نداشت

دل آئینه مراز دو عالم شده است
میتوان گفت که جمشید هم این جام نداشت

باده را شیشهٔ کم ظرف ز جوش افگنده / در گلستان خم از غلغله آرام نداشت

سبزه از لاله صد رنگ برون آورده
باد ما گوی چو من این همه دشنام نداشت

برنگ باده صراحی طلسم هستی هاست / قدح مصاحب ایام تنگدستی هاست

ز جام باده شراب دو ساله میخوشم / خیال چشم تو سرمشق می پرستی هاست

همین قدر بسر کویش اعتبار بس است / که چرخ داغ ز بخت بلند پستی هاست

بیاد نرگس ساقی کشیده ایم شراب
پیاله نشئهٔ توفیق پیشه مستی هاست

ساغر باده شرمسار من ست / محبس زندانی بهار من ست

تشنهٔ بیغم اسیرم چو سپند / گره سوختن بکار من ست

باده پیاست هر زبان با غیر / نتوان گفت یار یار من ست

تا دران آستانه خاک شدم / آسمان تشنهٔ غبار من ست

مطلبم غیر نامرادی نیست / عشق امید ریزهٔ ره من ست

شده ام تا عزیز کردهٔ عشق / خوشدلی ننگ اعتبار من ست

آشنایان جگر خراشانند / هر که بیگانهٔ تو یار من ست

سوختم زان نگه اسیر چو شمع
شعله لوح مزار من ست

اگر ستم کند امروز احترامی هست / جواب اگر دهد امروز نشئه [illegible] می هست

غلام پیر جگر دو بشای ناز و نیاز / جفای یار وفای مرا دوامی هست

ز خاک رهگذرت صیدگاه می‌خوشد
به هر طرف که سمند تو رفت دامی هست

نظاره محرم راز نهان عاشق نیست
اگر خیال نبیندش بی‌سر و پایی هست

اسیر عشقم و صیاد وحشی چشمم
بیاد چشم تو دام الفتی تمامی هست

حرف مجنون تو از گلبرگ تر نازکتر است
حلقهٔ زنجیر از آب گهر نازکتر است

چون نگاه پاکبازانم سر پرواز نیست
ورنه دام از پرده‌های چشم تر نازکتر است

از نوید وصل تنها نشئه فریبم میدهد
گفتگوی قاصد از لطف خبر نازکتر است

فتنه جوی من نیاساید بجوی خویشتن
خاطر او بیشتر از بیشتر نازکتر است

داغ شو گردون ز نومیدی که در چشم اسیر
رنگ گلهای دعائی بی اثر نازکتر است

دل اگر رفت گرفتار طلسم خاک است
سر اگر نیست بجا در سفر فتراک است

عشق در خاطر آسودگی میگنجد
صد فلک گوهر تابنده مهر افلاک است

خون ما ریخت که آتش بجهان اندازد
شعله را جوهر شمشیر ستم خاشاک است

هست اگر کشتی رحمت چه غم از بحر گناه
پاک ز آلودگیم نیست اگر دل پاک است

بسکه چاک از مد ناله رفو کرد اسیر
شعلهٔ که نفسش رشته گریبان چاک است

یک حرف شکوه از لب خشنود برنخاست
صد بار رنجشم ز زبان دود برنخاست

سیلاب عشق خاک وجودم بباد رفت
گردی که بر دل از غم او بود برنخاست

محروم داشت جلوهٔ دیدارش از ازل
عاشق بنا امیدی محمود برنخاست

از بس دلم بدامن همت کشیده پاسے
از بیش پاسے شاهد مقصود برنخاست

مقصد ز عشق لذت شورست اسیر ازین
شادم که داغ لاله نمک سود برنخاست

گر در ره تو جلوه پردازست
سر کوی تو طلسم و نازست

دل هر ذره عالم معنی ست
هر سر خار گلشن رازست

همه عالم فضل و فیض ست
در بر وی رخش جهت بازست

راه دار دید بدیده که همه کس
گمهش نور چشم اعجازست

بخجلت اضطراب میسازدم
داد از دست دل که غمازست

راحت درد در سکر و چیست
برق را آشیانه پردازست

دارم در طلسم شیشه اسیر
چشم مست قدح فسونسازست

دریائی ز اشک جگر پرورِ من ست
دوزخ تفی ز گرمی خاکستر من ست

در دسر خمار ندانسته ام که چیست
نومیدم و شکسته دلی ساغر من ست

بیگانگی مکن که بکوے تو آشناست
هر خون که کرد تیغ تو زیر سر من ست

تا پر کشوده ام شده ام صید بیکسی
پرواز برق خرمن بال و پر من ست

گردید صیقل درد ته ساغرم اسیر
تا نشئه شراب تو در دسر من ست

اقلیم درد را سحر و شام دیگر ست
مستان عشق را غم و آرام دیگر ست

در دسر خمار ندانند سرا به عشق
دل مست ساقی دگر و جام دیگر ست

عنقا برد ز بال تجرد بلند شد
ببین چه [illegible] شدن تمام دیگر است

سراپای چو سایه تیغ تو جست اسیر
او یاد رهی [illegible] تمام دیگر است

دلم با سوز پنهانی سری داشت
گر چون گردون کف خاکستری داشت

خیالش عمر را در پرده میسوخت
اگر با خود گمان دیگری داشت

دل ما دعوی اعجاز میکرد
اگر دیوانگی پیغمبری داشت

نشد صید پریشان اختلاطی
جنون در کشور ما لشکری داشت

غبارم عمرها پرواز میکرد
چو دور افتادگی بال و پری داشت

اسیر از خاطر او میگذشتم
اگر باغ فراموشی بری داشت

دیگر به بزم او سخن ما گذشته است
آیا در آن میان چه سخنها گذشته است

از چیرگم بگریه نماند است احتیاج
کشتی شکسته از سر دریا گذشته است

هر دم بجلوهٔ دگر از کار رفته ایم
امروز کار ما ز تماشا گذشته است

تنهاییم بدور ز بی طاقتی گداخت
از خاطرم که یاد تو تنها گذشته است

ساقی اسیر از کفت امروز تا صباح
می خورده و ز توبه بیجا گذشته است

ز تاب اینکه بروئیت نقاب نزدیکست
بدل ز زلف تو صبح و تاب نزدیکست

ز چشم عشق نفهمی برادیکمره خواب
بهوش باش که مردن بخواب نزدیکست

شراب صاف حقیقت پس از مجاز دهند
طلوع صبح چو شد آفتاب نزدیکست

سپند نسبت دوری با شکستن دارد
همین بس است که با اضطراب پیوست

در حلقهٔ [illegible]ت تو دل خانه‌نشین داشت — دیوانه که اقبال رسا زیر نگین داشت
یک خنده ز گل دید ترا کز شکر خواب — آئینه چو گل سر بسر چین جبین داشت
نقش قدم ماست دل آبلهٔ ماست — از گرمی ره سینه فراغت بزمین داشت
در گلشن اقبال چه نامی که برآورد — آن دل که شکسته دل ما نقش نگین داشت
مانند دل سوخته هر دانه که شد خاک — شرمندگی از مردمی روی زمین داشت
در خطهٔ کشمیر دل غنچه دهانی — طوطی نمکین بود حدیث شکرین داشت

از قبضهٔ لطف تو اسیر تو کمان خواست
چشم بد کوته نظران داغ کمین داشت

پیش سامان هر شکم مایهٔ دریا کمست — بهر طغیان جنونم وسعت صحرا کمست
هر چه بینی پرتوی از حسن عالمگیر اوست — جلوه بسیار است اما دیدهٔ بینا کمست
گر شرابت کم دهد ساقی گناه ظرف تست — ورنه در میخانهٔ توفیق کی صهبا کمست

خانه بر دوشی نمیداند چو عاشق گردباد
هرزه گردی‌های او در دامن صحرا کمست

گرفتار کمند عشق را صیاد حاجت نیست — شهید خنجر بیداد را جلاد حاجت نیست
مرا خود شیشهٔ دل میخورد بر سنگ ناکامی — ترا در مکتب سنگین دلی استاد حاجت نیست
بلند آوازگی تحلیست از گلزار خاموشی — گر زار من بشنود مرغ چمن فریاد حاجت نیست
ز تأثیر توکل گشته‌ام از خلق مستغنی — مرا در بی‌نیازی از کسی امداد حاجت نیست

چو دل در هجر میرد جان نخواهد تهنیت در وصل | که در عید اهل ماتم را مبارکباد حاجت نیست

بهار آمد که از جوش جنون گلها زنم بر سر
من شوریده را سیر گل و شمشاد حاجت نیست

مارا که سر عشرت و سودای طرب نیست | گر درد بدرمان نفروشیم عجب نیست
باخضر تو کل نتوان کرد سراغش | نقش پی گمنام تو در راه طلب نیست
در مکتب تسلیم شهیدان وفا را | جز جوهر شمشیر تو سر مشق ادب نیست

هر قطره از خون شهیدان گل صبحیست
جاییکه دم صبح ز شمشیر تو شب نیست

چمن چمن گل آشفته کی بدامن ماست | نسیم اگر دم عیسی ست برق خرمن ماست
بکائنات ز آئینه صاف سینه ترم | بدوستیش سپردیم هر که دشمن ماست
چمن شناس نیم از خزان چرا ترسم | شکست حادثه دور از قفس که مسکن ماست
نسیم شرطه دریا دلان شکیب بس ست | بجز خطر همه گر ناخداست دشمن ماست
چسان جواب دل بینوای خویش دهم | که خون ناحق صد آرزو بگردن ماست

اسیر قدر تماشای خویش میدانم
خیال اوست که نور دو چشم روشن ماست

از عکس تنت جیب قبا آئنه زارست | پیراهن از اندام تو لبریز بهارست
دائم دم صبحست در اقلیم محبت | آئینه دلان را شب و روز چکارست
گرد از ستم آباد شب هجر خلاصم | بیاد خیال نکهت صبح شکارست

از کشتن منصور غرض رفع خمارست

این ساغر می چارهٔ خمیازه دارست

رفته از پیر و جوان طاقت و کس پیدا نیست
عالمی گشته گرفتار و قفس پیدا نیست

همچو آن شعله که از دور نگردد پیدا
بسکه پیچیده بدل آه نفس پیدا نیست

در دلم غیر خیال تو تجلی نکند
که درین آینه عکس همه کس پیدا نیست

میکشد زارم دوز شوق بخودی بالم
که درین معرکه یک اهل هوس پیدا نیست

هرچند باده قوت دل و شربت گل ست
باشیشه دشمنیم که خوندارهٔ بلبل ست

گر خوی عشق پاک نداری بیان کنم
بوی گل و فروغ می و اشک بلبل ست

جور ترا چو شهد نوشت عاقلی
این زهر خوشگوار که نامش تحمل ست

ترسم میانهٔ من و بلبل جدل شود
بر ماجرای موج و میان یک توکل ست

در چشم دیگران حسن و خاشاک باد اسیر
در بینش ما غبار رهش نکهت گل ست

بهار عمر و نوروز جوانی ست
دریغا قحط سال شادمانیست

تماشا باز در چشم نهانی ست
نگه در پرده مست جانفشانیست

دلی دارم که همیش یار من نیست
ز بس مشغول غمهای نهانیست

ز فیض عشق شیرین کوهکن را
شرار تیشه گنج خسروانیست

طلب کردست جا تیر از من امروز
خدنگ آن کمان ابرو نشانیست

مشو ای عندلیب از غنچه غافل
که طفلی در کنار خورده دانیست

سر هنگامه گردم که اینجا
تغافل خانه زاد لن ترانیست

اسیر عشق را در پیش جانان
کجا یارای حرف و هرزه‌خاییست

گر شود همسایه زلف صبا نامحرم است
در رود بتخانه چشمت حیا نامحرم است

شد چراغم روشن از خاکستر بخت سیاه
بعد ازین آئینهٔ دل را صفا نامحرم است

آشنای عشق را با آشنائی کار نیست
کلبهٔ تاریک عاشق را ضیا نامحرم است

تا دعای دوست شد در دل خلوت‌ستیز
گر اثر باشد زبان وقت دعا نامحرم است

حسن را هر چند حیرت پاسبانست ای اسیر
گر بود آئینه او چشم ما نامحرم است

آنچه دل را می‌نوازد دور دربان اوست
آنچه جان را زنده دارد آتش پنهان اوست

دیده‌ها از مکتوب زخمم تازه روشن نکرد
دل شهید انتظار قاصد پیکان اوست

هر که از یاد تو شد در مصر تنهائی عزیز
گر چه بزم وصل یوسف جا کند زندان اوست

عشق هر جا از کمال خود سخن گوید اسیر
شاه بیت آفرینش حرفی از دیوان اوست

جبههٔ تسلیم جان را سجده گاهی دیگر است
دیدهٔ آئینه دل را نگاهی دیگر است

کو مشو بیدار از خواب پریشان رستخیز
محشر ما گردش چشم سیاهی دیگر است

با شهید خویش آن چشم تغافل کیش را
بر سر مژگان زبان عذرخواهی دیگر است

آخر از امید و بیم امید حاصل شد اسیر
پادشاه بی‌نیازی را سپاهی دیگر است

سبزهٔ تاکی ز برق خرمی اندیشه داشت
گرد میدان آنچنان آتشی در ریشه داشت

از شکست توبه کار عشرت باشد درست
آسمان ما را گر فتار طلسم شیشه داشت

کوهکن در زرباری ننگ مزدوری نبود
خونبهای صد چو خسرو در شرار تیشه داشت

بهره‌ور میشد ز گوهرهای نظم خود اسیر
گر طریق این سخن دزدان شاعر پیشه داشت

زبوی بیخودم موی که دیدست
نگاه حیرتم رودی که دیدست

پری در سایهٔ بال فرشته
بغیر از چشم جا ابروی که دیدست

فرنگستانست از هر حلقهٔ زلف
پرستاران چنین موی که دیدست

غزال شیر صولت سر دبیست
پریروی سمن بوی که دیدست

ز گردش نافه میرو بد ز ره سرتر
چنین خوش جلوه آهوی که دیدست

از جلوه نور چشم و دل و جان لبالبست
هر برگ غنچه‌ام ز گلستان لبالبست

در شیشه خانهٔ دل ما گر هوا شکست
پیمانه از درستی پیمان لبالبست

شد خسرو یک سخن لبش آشنا نشد
عالم کباب گشت و نمکدان لبالبست

کار تو رفته رفته ز خورشید هم گذشت
صبح و شبنم ز شوخی مژگان لبالبست

در دسر خمار ندانسته‌ام اسیر
جام دلم ز بادهٔ عرفان لبالبست

حرف شوقت مختصر خواهم نوشت
بیشتر از بیشتر خواهم نوشت

قاصد جان میکنم سویش روان
نامهٔ بی درد سر خواهم نوشت

شکر وصل و شکوهٔ هجران او
هر دو را تاکید گر خواهم نوشت

شد ز نومیدی دعا محتاج تر
بر برات بی اثر خواهم نوشت

خوانده‌ام شرح اشارات نگاه
وصف لعلش مختصر خواهم نوشت

میزند جوش از دلم موج شکست
باطل السحر خطر خواهم نوشت

نیشکر شد خامه در دستم اسیر
حرف لعلش بیخبر خواهم نوشت

دامن صحرا که از دامن گلچین گذشت
بسکه گلگون کوهکن را از نظر رنگین گذشت

نقل شیرینی ز خسرو ماند آخر یادگار
جان شیرین داشت نتوانست از شیرین گذشت

شد شفق زاری که دامان گلستان پاک سوخت
صبحدم گلهازیت در خاطر غمگین گذشت

غنچه محجوب او دیدم دلم آمد بیاد
مصرعی در پرده خواندم بر لبش تحسین گذشت

خوش بهاری بوده بزم از قصه رنگین اسیر
جای سرو و گل حدیث خسرو و شیرین گذشت

لطف سخن و تازگی لفظ و ادا هیچ
بیتابی باشکوه ما حیرت ما هیچ

از حال دل خود چه دهم در بسر تو
جز اینکه کرر بنویسیم دو سه جا هیچ

مضمون کتابت بود آشفته غبارم
زنهار نپرسی دگر از باد صبا هیچ

گوشی که نباشد لب گویا چه سراید
چون درد سخن نیست دگر زمزمها هیچ

افسانه بیهوده چه بندد و چه گشاید
باشد گره زلف پریشان هوا هیچ

گفتیم بهارست به پیوند بهم خاستی
خندید که دیوانه شدن از تو روا هیچ

بیقدری هر ذره ز سرشاری نورست
چون قبله عیان گشت بود قبله نما هیچ

با این همه غفلت نفس از یاد تو داریم
یکبار نپرسی ز فراموشی ما هیچ

عنقاست تمنا همه صیاد شعورند — بیجا چو بود بحث بود حرف بجا هیچ
جمعیت دیوانه شدن صرفه ندارد — داریم خبرها که نپرسید زما هیچ
از دیده پری روی زمین بزم شراب است — حرفی نتوان گفت بجز نام خدا هیچ
مانیک و بد مردم عالم چه شناسیم — از پشه نپرسید ز سیمرغ وفا هیچ
از توشه ما تحفه ببرد رهش تو اکنون — دستی که ندیدست بجز دیده ما هیچ
حرفی که نفهمیده گفتن چه شنیدن — در دل ما هیچ بود مطلب ما هیچ

دیوان اسیر تو بجز نام تو هیچ است
پیچیدگی مصرع مضمون رسا هیچ

گه برود که بداغ ما هیچ — اینقدرها در سراغ ما هیچ
نشه کز سر خوش سوداستی — با بیدامان ایاغ ما هیچ
شعله را سر کار شبنم کرده ایم — بوی گل در سیر باغ ما هیچ
گر سمندر گشته پروانه — هرزه بر دور چراغ ما هیچ
گل نمیگنجد درین آشفته باغ — نکهت گل بر دماغ ما هیچ
دود میخیزد ازین صحرای خشک — هیچکس کو در سراغ ما هیچ

گفتمت گفتم اسیر خادم سوز
رشته سودا بداغ ما هیچ

کمتای بیش هر کس بار غبانه چون موج — بند زبان ندارند اهل زمانه چون موج
گه بیمی از شکستن دارد به بحر هستی — تا کشتی نگردد صید کرانه چون موج
از خویش اگر گذشتم ما و برون شدن — بحر شهادت است این ما در میانه چون موج

ما را غبار دریا در بحر گریه دارد
او بر کرانه دشت ما در میانه چون موج

در بحر و بر عالم چون ما مسافری کو
بی آب و دانه چون ما بی آشیانه چون موج

در بحر آشنائی تا دیده میگشائیم
اشکم کند براهی هر دم روانه چون موج

تا کی به بند هستی در بند هیچ بودن
بشکن بزور بازو زنجیر خانه چون موج

دریا اسیر گردد از بیقراری من
تیغش همان بخونم دارد روانه چون موج

گشتست مست تو هرگز بهیچ در محتاج
مباد چشم و دل ما بگهر محتاج

غبار اگر شده دیوانه خاطرش جمعست
چرا ز خشکی دریا شود گهر محتاج

صفای سینه عاشق گل همیشه بهار
ز خشک سال نگردید چشم تر محتاج

نکرده ایم سوالی دگر تو میدانی
مباد چشم تر ما به بحر و بر محتاج

هنر رسید بجائی که دست ما نرسید
نشسته ایم بامید این هنر محتاج

چنان شکر که یک مژه برهم زدن توانم کرد
که نیست صید محبت ببال و پر محتاج

نهال هجر ترا نوبهار گشت اسیر
نشد ریاض توکل به بحر و بر محتاج

جز نم شوق که می ریخت به پیمانه صبح
مست خورشید که بیرون دود از خانه صبح

چون سیه مست تهی شیشه باندازه صبح
فرش گردیده سیم بر در میخانه صبح

نفس سوخته را فرصت پرواز نبود
کف خاکستر ما شد پر پروانه صبح

از تغافل تو شبی هست ز جا برده مرا
تا بجائی که شکستم در میخانه صبح

بیش از اندازه می مست شده امروز اسیر

گردون چشم کرمی ریخت به پیمانه صبح

گلگل شگفته از شفق فیض باغ صبح
پر گشته از شراب تماشا ایاغ صبح

کافر بحسرت دل بیخواب ما مباد
پر سوختیم تا به سینه شام داغ صبح

شب را کسی بخواب نه بیند چو آفتاب
روشن اگر ز روی تو گردد چراغ صبح

از بسکه انتظار کشیدیم سوختیم
در سینه دل گداخته ام چون چراغ صبح

هر شب که عزم کوی تو کردم اسیر وار
از گرد راه خویش گرفتم سراغ صبح

صیقل اشکم صیقل آئینه گلهای صبح
میتوان دیدن خیال دوست از سیمای صبح

ظلمت دل شسته نوری از جبین ها میدهد
در بغل آئینه دارد هر گل رعنای صبح

آسمان پنداری از گرد رواره میرسد
بسکه رنگین چیده ام بالای هم کالای صبح

از بهار تازه گلدسته می بند داثر
جوش آه شب نشینان بلبل گلهای صبح

از هوای دیدن روی تماشاخانه بست
آسمان آئینه دارد دیده بینای صبح

طره شب را چه در پرده نگارین میکشد
گل توان چید از بهار حسن بی پروای صبح

گلشن آرای صبح شوخی اندازکیست
میبرد هر باد هر سو دانه شبهای صبح

عمرم از فیض محبت دفتر روشن نویست
هر نفس از بسکه چیدم بر بالای صبح

سینه طور تجلی را چراغان کرده است
طرح رنگین مجلسی دارد چمن پیرای صبح

گل بسر ساغر بکف تصویر ساقی در بغل
سیر دارد جلوه سرشار مستیهای صبح

سینه آئینه ها دیدیم چاک از انتظار
وا شد آخر از دل تاریک ما زنگهای صبح

تا شعوری در سر شب زنده داری هست اسیر

از شراب فیض خالی کی شود مینای صبح

بند اگر گردد ره او در دواج صبح — خورشید تکیه گه کند تخت عاج صبح
دارد دماغ از می دوشینه روز من — رنگین طراز گوشه سر کرده تاج صبح
دارم دلی ز نشئه گل تر دماغ تر — یا ده مفرحیست که دارد رواج صبح
گردد بشرح پارهٔ دل آسفال چرخ — گیرد اگر ز میکده شامم خراج صبح

شوخست و مست چشمک تکلیف اسیر کو
کز یک پیاله باده نمایم علاج صبح

شب در روز شد بیاد تو روشن چراغ صبح — با ساغر ستاره کنم سیر باغ صبح
از فیض عشق باج بقیصر نمیدهیم — دارم دماغ باده و دارم دماغ صبح
با دو بتازگی نمکی تازه کرده ایم — از من کنید مهر پرستان سراغ صبح
دربرده بال میزند از بهر امتحان — من دیده ام که بار سفیدست زاغ صبح

ممنون خودم ز فیض تو امشب اسیر ست
هرگز مباد تیره شب بی چراغ صبح

دل صاف میکند ز کدورت ایاغ صبح — می افکند سیاهی شب را ز داغ صبح
تا آسمان ز عکس قدح گل شگفته است — رنگین ترست مجلس مستان ز باغ صبح
وا شد دلم ز فیض صبوحی درین بهار — آشفتگی بخواب نه بندد دماغ صبح
خواهم شبی که مست شراب جنون شوم — خندم بروی ساغر و گیرم سراغ صبح
مستی بخواب بیشتر از نشئه فنا ست — شب تیره روز گشته ز دود چراغ صبح

سوزد ز رشک مجلسم امشب فلک اسیر

مینا فتیله ساخته از بهر داغ شیخ

گشته تا صیاد مژگان شوخ
کرده صید مدعا مژگان شوخ

میچکد بر شش جهت خون دلم
دیده پا بند تا کجا مژگان شوخ

بر نمی آید فلک با تیغ ناز
دارد اقبال رسا مژگان شوخ

دل عیادت میکند چشم مرا
دیده ام نام خدا مژگان شوخ

دارد دلم سرگشته بیداد اسیر
آه از آن سر در هوا مژگان شوخ

دل شکاران که محرابی سر و پا ساخته اند
حلقهٔ دام ز محراب دعا ساخته اند

گر همه سایهٔ خاریست طوافی دارد
کعبهٔ شوق ترا در همه جا ساخته اند

چاره از کوشش بی صرفه پشیمان نشدست
برده اند از دل ما درد دوا ساخته اند

شش جهت جست که راهی بکند بنیاد شرر
چار دیوار جهان را ز هوا ساخته اند

دل ناکام هم از آتش عشق آب شود
گر بمانند که درین کوزه حیا ساخته اند

غم نهانیم از دیده توان نقش زدن
خلوت راز مرا پرده نما ساخته اند

زنده باد دولت از حسرت جاوید اسیر
خاک این کوزهٔ گل از آب بقا ساخته اند

جان چراغیست که در بزم عدم سوخته اند
دل سپندیست که در خلوت غم سوخته اند

چه کند آبله پای که گلشن خار ره است
ریگ این بادیه را نقش قدم سوخته اند

ذره یک عالم و آئینهٔ خورشید یکیست
اهل عالم همه از آتش هم سوخته اند

گاه شاه و گردی گه دیوانه گه استادی عقل
چه دماغیست که مستانی تو کم سوخته اند

ساغر زندگی از خاک فنا ساخته‌اند
دل عمر ابد از داغ عدم سوخته‌اند

دوش ساز ناله با آهنگ بود / با زمین و آسمان در جنگ بود
بادهٔ نازک که بی تو پر نگرد / شیشه با خانه زاد و سنگ بود
در گلستان دیدمش نشناختم / بر تنش پیراهنِ گل تنگ بود
صلح کل روزی که شد آئینه‌دار / در میانِ ما و جانان جنگ بود
این دو رنگیها ز زشتیهای ماست / نور در ظلمت پیش از این یکرنگ بود

باد شور کعبه جوییها اسیر
جنبش مژگان بده فرسنگ بود

پروانه چراغ وفا پر کجا برد / هر کس که گشت گرد سری سر کجا برد
زنجیر موج باده شوریدگی بس است / دیوانهٔ تو شیشه و ساغر کجا برد
خار رهِ تو منت دریا نمیکشد / جوهر شناس آبله گوهر کجا برد
یک نامه برد ناله و گردم بباد داد / در آتش‌ام که نامهٔ دیگر کجا برد
ممنون چاره نیست دل بیقرار ما / دریای اضطراب شناور کجا برد
پرواز شوق گرم تر از بال آتش است / چون گل شکار زخم تو بستر کجا برد
راه از منزل از تو و آوارگی ز تو / گم گشتهٔ دیار تو رهبر کجا برد

دام فنا قلمرو آسودگی بس است
غمنامهٔ اسیر کبوتر کجا برد

عیش [illegible] دوختهٔ میخواهد / عاشقی چشم نظر دوختهٔ میخواهد

وصل ز شوق تو با آینه تسلی نشود
زردی از با دو برافروخته میخواهد

میتوان سرمه بینش بکش غبار فرد
دل خورشید دغا سوخته میخواهد

راز گم شده ثبت ست بطومار بیا
لاله عذر دل واسوخته میخواهد

بسکه بالد بخود از برق ستم گشت اسیر
دامن حشر چمن اندوخته میخواهد

شوق رازیست که اظهار در آتش دارد
عشق خاریست که گلزار در آتش دارد

هر که پوشیده چو اخگر نظر از عالم برد
شعله را دیده دیدار در آتش دارد

خلقی از شوق تو در آتش هم میسوزند
شمع پروانه و گل خار در آتش دارد

عالم از گرمی بازار در آتشکده است
عشق تنها نه خریدار در آتش دارد

عشق تنها نه همین مستی ما سوزد اسیر
خار ازین بادیه بسیار در آتش دارد

پرتو حسنت اگر حضر سر تجلی نشود
دیده کامل نظر صورت و معنی نشود

وصل در هجران و در نظر یافته حیران تو ام
دل ز رشک تو بدنام جدائی نشود

نم کشیدیم بخار مژه از ریشهٔ تاک
شوقت از گریهٔ مستانه تسلی نشود

جذبهٔ عشق طلب گر نه غبار هوس ست
آه مجنون که بیرون خانهٔ لیلی نشود

ساقی جرعه کشان دیدهٔ پاک ست اینجا
ساغری نیست که آئینه تقوی نشود

گیرم از خون جگر شیشهٔ افلاک پرست
این دل مست بصد میکده خالی نشود

گریه مکتوب خرابی شد و حسرت قاصد ست
تا امید سیل بصد مرحله راضی نشود

جرم بیحد بامید کرمت دارد اسیر

نظری کن که به درگاه تو تمامی نشود

شمع بزم تو دماغ از می شوخی دارد — در سیه خانهٔ شب جلوهٔ لیلی دارد
حرفی از اول ارشاد جنون می پرسم — مصرعه از نالهٔ زنجیر چه معنی دارد
مست و هشیار درین میکده گشتند غبار — کس ندانست که گردن بکه دعوی دارد

هرگز آهوی نگاه تو نشد رام اسیر
دل خود را به چه صیاد تسلی دارد

نه تنها صبر کم با آرزوی بیشش نگذارد — چه کامل شد جنون دل را بجای خویش نگذارد
ز آتش یک نفس تا مانده سامان شرر دارد — دلم را سرنوشت سوختن درویش نگذارد
چو زنگین حرفها بردند خلق از مردم آزاری — ز نیش اندگزیدن خاطر ما بیش نگذارد
سری بیداغ و سودا سینهٔ بی ریش نگذارد — چو کامل شد جنون دل را بجای خویش نگذارد
چو دامنی بود هر خار گلخن هر شرر گلشن — قناعت هیچکس را در جهان درویش نگذارد
نداری اعتمادی بر دل ما امتحان بهتر — بگو تاراج عشقت خویش را درویش نگذارد
که پیداند تنگ دیوانهٔ صحرائی ما را — اگر زنجیر سودائی تو پائی پیش نگذارد

اسیر از جادهٔ زنجیر چشم حیرتی دارد
که شوقم را براه عقل دور اندیش نگذارد

گرچه ساقی صرفه در خون خوردن من دیده بود — طالعم را توبه در لوح شکستن دیده بود
ظرف دلتنگی نداری لاف رسوائی مزن — غنچهٔ این باغ کی لاف شگفتن دیده بود
دانهٔ ما در عدم میسوخت از تاراج برق — هر کس از آئینه روی دمیدن دیده بود
گشت آخر پرتوی از شمع ما صبح مراد — شب نشینی های ما عمر دو زن دیدن بود

کی فراموشم شود وحشت پرستیهای دل
دوست هم خود را درین آئینه دشمن دیده بود

کی جنون میکرد بیجا از گرمی الفت اسیر
گرمی گرد دست می بیند ز دشمن دیده بود

میگذشت از خاکم بجام پشیمانی کشید
تا قدا ست میتوان بار گران جانی کشید

گل بدامن میکند سیلاب از ویرانه اش
هر که را در دل محبت نقش ویرانی کشید

اشک ما در آستین خاکست و در دامن غبار
قطرهٔ از بحر دور افتاده عریانی کشید

سنبل آشفتگی از کوه و صحرا میدمد
تا کر از نقش بزنجیر گرانجانی کشید

صبح و شام گریه تا دامان محشر میبرد
الفت زنجیر کاهی دست نادانی کشید

بسکه عاجز بود در میدان دانائی اسیر
پای دل در دامن صحرای نادانی کشید

کو ذره کز آهم باریخ ثمر نباشد
کو قطرهٔ کز اشکم بحر خطر نباشد

صحرا از گریه ما زنجیر خانه ماست
زندان بیکسی را دیوار و در نباشد

چندانکه میطپید دل پرواز میتوان کرد
صید ترا شکستی از بال و پر نباشد

کو آتشی که دورش از دیده خون بریزد
امید و ناامیدی بی درد سر نباشد

کردا این غزل سرائی شرمنده شد اسیرا
همچشمی نظیری حد بشر نباشد

کم نگاهان ستم نامرد ناز کنید
کعب خاکستر ما آئینه راز کنید

گلشن آتشکده از آه غست ما بی مرغان
نفس سوخته را شهپر پرواز کنید

تهمت یکدلی الفت بغزالان تا کی
در یگانگی بر سرخ ما ناز کنید

خبری نیست که در عالم رسوائی نیست / محرمان گوش بحرف من غماز کنید

نغمهٔ ننگ جنون شعله گداز است اسیر / رشتهٔ جان من ابریشم این ساز کنید

بگلشن از لب خندان او سخن مکنید / فضای خنده گل تنگ بر چمن مکنید

برهنه گشتن شمع آشنای یکرنگی ست / اشاره ایست که پروانه را کفن مکنید

بدوستی که چو در کوی او غبار شوم / نسیم را خبر از سرگذشت من مکنید

نسیم گلشن داغم دوچار من مشوید / غبار وادی دردم سراغ من مکنید

ستمگران نمک حسن صبر بیداد است / بعهد کوهکنان یاد کوهکن مکنید

هوس گداختگان نام خویشتن مبرید / بجای شعله که آزار خویشتن مکنید

اسیر رنج و خمارم نصیحتی اینست / که صبح و شام بجز نام خم وطن مکنید

دلی کجاست که سامان خویش تا گیرد / گلاب خون ز گل سایهٔ هما گیرد

غبار رفته هوا را کند گریبان چاک / اگر نه دل سر زنجیر آه تا گیرد

عدم شکاف قفس گرد از خراش نفس / اگر شکار ترا خواب مدعا گیرد

درین چمن سر و کارم بسرو خود رایست / که جلوه در گل و نظاره در حیا گیرد

خجل شدم ز لب دوست دشمنان زنهار / دگر کسی ز پی رو جانب شفا گیرد

بیک طپیدن ازین دام میتوان جستن / دگر نه خار جفا دامن وفا گیرد

هنوز شیوهٔ بیگانگی نمیده اند / هزار نکته بیک حرف آشنا گیرد

اسیر خواب پریشان حل مکن تعبیر

مبادا خاطرش از تیره جفا گیرد

صبحی که در میکده عید گشاید / صد رنگ گل از توبه جاوید گشاید
رنگین صف حیرت بتماشای نگاهی / مژگان تو خون از رگ امید گشاید
برداشته جلوه سر و دست غبارم / از شبنم انجم گل خورشید گشاید
گلزار محبت چقدر شوخ بهارست / از گلبن کثرت گل توحید گشاید
نارده گل حسرت نشود کام دو عالم / بر روی چه طلب در امید گشاید

جا تنگ اسیر تو کند باده گساری
حسرت گره از خاتم جمشید گشاید

حیرت بکف آینه دیدار که دارد / دل زخم که جان داغ که گل خار که دارد
از ذره گریبان هوا دامن باست / گردم نظر جلوه زرفتار که دارد
از گرد عدم دامن پرواز گرفتیم / آزادی جاوید گرفتار که دارد
دامان شفق چاک و گریبان تماشا / صبح آینه از شبنم گلزار که دارد
خاکستر ما پیرهن رنگ بهارست / یوسف خبر از گرمی بازار که دارد

در مذهب الفت سخن حوصله پست است
طاقت خبر از شوخی بازار که دارد

شگفتن در ریاض خاطرم بیکار میماند / گل از باد بهارم در طلسم خار میماند
پریشان نغمه ورزان طره بر تار نفس دارم / زبان از حرف می افتد سخن از کار میماند
نه بیند چشم بد جز بی پا زدی دفا بندم / غبارم در ره کوئی کسی بسیار میماند
نمی فهمم زبان اینقدر افسانه پیرائی / گره از خاطر تسبیح باز ناز میماند

خموشی بسکه کامید ست مغز استخوانم را — سخن از ناتوانی بر لب اظهار میماند

اسیر از دودمان من چراغ شعله شد روشن
در آتش گر نباشم سوختن بیکار میماند

برنگ و بو ندارم آشنائی خار میداند — ز سرو دگل نداتم قمری گلزار میداند

بیادش بسکه خو کردم نمیسازم بدیدارش — خیال آشفته حیرت باز را اغیار میداند

بیادام تماشائی نگیرن دیوانه ما را — نه داغ از شعله می فهمد نه گل از خار میداند

بنالد داغ عریانی بگنبد داغ بی برگی
حدیث شعله می فهمد زبان خار میداند

دیده را شوخی چشمت دل بیتاب کند — خاک را گرد رهت تشنه آب کند

سجده وحشی شود از حلقهٔ راحت طلبان — گر خم دام تماشای تو محراب کند

نقش پایی که براهت صدف آبله شد — خاک در دیده بیتابی سیماب کند

می تنک حوصله دل غنچه دگل مست دوا — چون کسی تکیه بخون گرمی احباب کند

کشتهٔ تیغ نگاهیم حسد امید اند — خون افسرده ما کار می ناب کند

می امید طلب کردم و داغم که جنون — ساغر تشنه لبی را گل شاداب کند

سرمهٔ چشم من آن دولت بیدار کجاست — گر نگاهی دهم از سرمه بجو آب کند

نرگس از چشم بیماری چه قدر ناز آموخت — میتواند به نگاهی که زمین آب کند

به تمنای تو تار و زره خون میگردد — دل اسیر چمن از گل مهتاب کند

نشود رام زمین سایهٔ شمشاد تش اسیر
خاک را نکهت خیال من بیتاب کند

ز آسمان محبت چه وحی نازل شد	که با دل لاله و گل سنگ شیشهٔ دل شد
چمن ز حسن که اعجاز رنگ و بو آموخت	که برگ لاله و گل فرد سحر باطل شد
هزار قافله حسرت هزار قافله اشک	سزای خانه بدوشی که صید منزل شد
سر حباب بفتراک موج دریا بست	سفینه‌ای که خطر بار صید ساحل شد
غبارم از چمن و ابر باج میگیرد	مگو که خاک شدم کار گریه مشکل شد
نسیم از پر پروانه میکند پرواز	درین بهار که گل چراغ محفل شد
چه حرزها نه نوشتم بخون سربازی	که دست تیغ تو در گردنم حمایل شد
چراغ اهل نظر برق یک تجلی بود	دلیل قافله گردید شمع محفل شد
ادب شگفته گل از بهار یکرنگی ست	چو دید آینه رویت بخویش مائل شد
عدم جراحت تنگ وجود ساحل داشت	چکید قطرهٔ خونی و غنچهٔ دل شد
فریب خندهٔ گل میدهد نمک دارد	مرا که سبزهٔ آوارگی سلاسل شد

اسیر بسکه ز آوارگی بکام رسید
غبار تربت مجنون دلیل محمل شد

چند در سینهٔ تنگم نفس غم گیرد	گل زخمی که بیک خنده دو عالم گیرد
شد و بیدار چمن فصل گل از خواب خمار	سبزه برخاسته تا ساغر شبنم گیرد
خنده می آیدم از زود پشیمانی خویش	چمن زخم مرا داغ گل مرهم گیرد

مدعا کام بر آید ز نومیدی اسیر
بی نیازیست که کشور ز خاتم گیرد

دیدم ز تری که شبنم از افروختن چکید	دل آب گشت و بجز از چشم من چکید

رخسار برفروخته رنگ از چمن برد
رشکی بسیر گلشن و خون از سمن چکید

چندان گداختم که بیک اضطراب دل
داغ تو چون عرق ز سراپای من چکید

افروختی بباده و آتش زدی بباغ
خون گشت رنگ گل ز جبین چمن چکید

شد بزم لاله زار اسیر از طپیدنم
بی اختیار باده که از جام من چکید

کو ذره که صد دل بار جفا نداند
کو تیغی که صد گل درس وفا نداند

در گلشن محبت پروانه باغبانست
جائی که شعله بار د آب و هوا نداند

اینست آشنائی اینست مهربانی
ما نام او ندانیم او حال ما نداند

در گلشنی که نور فانوس آفتابست
کس وصل و هجر ما را از هم جدا نداند

شبنم همی فروشد هر جلوه غبارم
با این بهار دستی کار گیا نداند

دل داده ام اسیرم خون میکند دلیرست
غیر از وفا ندانم غیر از جفا نداند غمزه

قاصدی از گرد جولانش ببر سو میدود
از پی گرد نگاهش چشم آهو میدود

در سواد نقش از تاراج شوخی خواب کو
وحشتی رم خورده از هر سر مو میدود

حسرت جادیش از هر قطره خون گل کند
خضر در دنبال ناوک خورده او میدود

خنده پنهان برسوائی جنون بر میدهد
دل کجا دیگر بذوق آن سر کو میدود

می نویسم نامه دار ز هر سر مویم اسیر
قاصد دیگر بشوق آن جفاجو میدود

چه کرده ام که دگر بدگمان نمیگردد
ز پا در آمده و سرگران نمیگردد

حریف ست عمر دوباره نیست کسی — غنیمت ست که پیری جوان نمیگردد
بیاد چشم کرمی میکشم چه میگویم — چه گفتگوست که رام زبان نمیگردد
ندانم لاله چه گل از چمن چه میخواهد — چرا دیار خود ای دوستان نمیگردد
گذشته است بجا کم بهار جلوهٔ دوست — چه آزرده که بخاطر جوان نمیگردد
کمان آینه دارد بیاره یار غال — زگریه ام چقدر مهربان نمیگردد

بگریه ام چقدر نارسیده شد اسیر
دلی که زخمی راز زبان نمیگردد

کعبه جویان خار راه از شوق کامل سوختند — پیش از احرام سفر چون شعله منزل سوختند
یک بیک دیوانگان رفتند ازین منزل چو برق — خون حسرت در رگ جان سلاسل سوختند
دور ترغ پروانه کیشان غفلت افسردگیست — تا شدند از گرمی پروانه غافل سوختند
سبزهٔ خاکستر مجنون خوش آمد ناقه را — خار گل از پرتو خورشید محمل سوختند

تا شگفت از تاب می گلزار رخسارت اسیر
بلبل و قمری ستیند از غنچهٔ دل سوختند

خار گلزار وفا گل میکند — بیزبانی کار بلبل میکند
شکوهٔ رنگین بهار درد و داغ — شوقش اظهار تحمل میکند
بادلش یکرنگی ما بیشتر — عشوه در کار تغافل میکند
از بیابان جهان شرمنده ام — گریه ام عرض تحمل میکند
خار خشک از گریه ام سرسبز تر — شعله از بال و پر گل میکند
هر قدر فریاد میخیزد زجان — بی زبانی از دلم گل میکند

از اسیر بینوا خجلت کشم
خضر را خضر توکل میکند

دلم تا چند از شرم نگاهی مضطرب گردد — همان بهتر که بیش داد خواهی مضطرب گردد
فزون تر سوخت خون ناامیدی در رگ جانم — خوشا آن دل که از امید نگاهی مضطرب گردد
نسب از گریه سیماب دارد طاقت عاشق — بسوز و سیر دو عالم را بآهی مضطرب گردد

طبیبم گر تو باشی روز و شب از درد میخواهم
که نبض ناتوان من آنی مضطرب گردد

مبادا ناله خون از رگ شمشیر بگشاید — نشود یک شهر ویران بند چون از تیر بگشاید
ز نقش لاله و گل پرده بر دی پرده از هوشم — چه خواهم گفت اگر یک چهره تصویر بگشاید
صفی از بیکسیها دارم ای خصم قوی بازو — سفارش کرده ام تا ناله هم شمشیر بگشاید
اگر خونش کند در حشر از فرهاد کین خواهی — بجای خون ز زخم تیشه جوی شیر بگشاید

مشو نومید اسیر از گوشه ابروی پرکارش
گشاید عقده از کارت چه شد گر دیر بگشاید

گر محبت گوشه چشمی بکار دل کند — بحر گوهر آسمان اختر نثار دل کند
اشک دل بر دیده غالب شد نگرییم مباد — کوه و دشت از ناله گرد ارم بهار دل کند
بسکه قدر دل ز بدخویی نمیدانند که چیست — ریگ صحرا موجه دریا شمار دل کند
عشق بی معشوق یعقوب پسر گم کرده است — گوشه گیرد مطلع مصراع دل کند
سرکشی از عجز نشناسد دلش خوش بعد ازین — نام هر صیدی که افتد از شکار دل کند
بجز از خود برده تو خدر ستم بجست و هیچ — از پشیمانی اگر دل را بکار دل کند

گر شدی نومید غافل میدهد کامت اسیر
آنکه لوح سینه را آئینه زار دل کند

گرد جولان تو موج نگه پاک زند
صید مژگان تو گل بر سر فتراک زند

گر سبکروحی مشرب بلب آید زمزم
قطره در راه جوانان عرق تاک زند

در خزان بلبل گریان بچمن می آید
تا گلابی برخ آئینه پاک زند

غرض آنست که اصل همه روشن گردد
برق آن جلوه اگر بر گل و خاشاک زند

میگدازد دل خود را چو می ناب اسیر
ساغر خنده بسودای تو بیباک زند

دل شکسته درستی پذیر میگردد
ز پا فتادگیم دستگیر میگردد

ضعیف نالی ازین بیشتر نمیدانم
خموشی از دم سردم صفیر میگردد

چه مدعا چقدر تاب انتظارست اینجا
بکام خویشم و ناله که دیر میگردد

بنای خانه الفت ز سر دم میسازد
اگر زمانه بکام اسیر میگردد

سلیمان جنون از چاک دل نقش نگین خواهد
همای داغ پنهان آشیان در آستین خواهد

فریبت داده خواری انتقام از خصم میجوئی
مبادا سینه صافی چهره گرد از تو کین خواهد

دلم را میکند صد چاک از طفلی نمیداند
که شمشیر تغافل جوهر از چین جبین خواهد

محبت گرد عالم را متاع آرزو بخشد
اسیر بینوا یک سینه داغ دلنشین خواهد

روزی که دیدن تو دل از کار برده بود
ما را بخواب حیرت دیدار برده بود

با بیهوشی شراب نگاهت نساختیم
وقتی خبر شدیم که از کار برده بود

خود را کشیدم از کشش دل ز هر که دل
بسیار برده بود و چه بسیار برده بود

سالی که دیده وشد بوصال تو روشناس
حیرت نگاه آینه با یار برده بود

در خاطر آشنایی بیگانگی گذشت
دل را ز دست یار دلی یار برده بود

دل را ز ناز او ز بیتابی کشاکشم
از کار برده بود چه از کار برده بود

من از کجا و اینهمه هشیاری از کجا
بیهوشیم بخانهٔ خمار برده بود

با طره قید داشت اسیر از خیال خویش
تابی که آب و تاب ز زنار برده بود

بعزم احرام طاعت داشت هستی تا جهت آراست
نماز هر دو عالم سجدهٔ واجب تعالی شد

شکوه و صولتش روزی که زد طبل سلیمانی
دل موسی طپید و اضطراب بحر پیدا شد

غباری از رهی برخاست اشکی از دلی جوشید
یکی معمار دریا با یکی سرکار دریا شد

فلک از جلوه شوخی به و خورشید پیدا شد
ز غیرت سوخته خاکسترش آئینه پیرا شد

بخواب از گلشن فانوس چیدم خیابان را
دری بر رویم از تاریکی دیوانه وا شد

دلی گر میطپید زین سقف نیران خاک میریزد
مگر مینا و گردون از غبار خاطر ما شد

ندارد در لحد هم آرزو گر جان برون آید
مگر دست غبار از خجالت دامان برون آید

سرودیگی ندارم با تماشایی که من دیدم
ز خاکم گر چو نرگس دیدهٔ حیران برون آید

باین رفتار گر ساقی قدح سرشار خواهد بود
بجای سبزه سرو از تربت مستان برون آید

دو عالم متجاهت را بمجبوری توان بخشید
اجابت دارد آهی کز دل نالان برون آید

تنگ سرمایه ام چندان ز سودای که هست
بچکد خون از دلم تا یک نفس آید برون

پیشتر زان کز طمع گردید دندانم سفید
مینمود از حسرت او چشم حیرانم سفید

شد چو چشم نیازم بیشتر گردیده است
هر قدر در راه نازش گشته مژگانم سفید

بر ندارد چون هما سایه اش یارب ز خاک
استخوانم گر شود در راه جانانم سفید

در پناه زلف داری خواب راحت میکنم
صبح عشرت گشته تا شام غریبانم سفید

میرزد دل جلوهٔ بختی عیار من بلند
ز آتش دل عارض روی گلستانم سفید

کی چنین صحبت آن مشکین غزال من اسیر
گر نمیکردند یاران راز پنهانم سفید

به از درد او جان پناهی ندارد
ز نرگس منت برگ کاهی ندارد

هنر نیست در خون نشاندن دلی را
که سامان تیغش نگردد آهی ندارد

به بزمی که رستم کند پاسبانی
دلم از تو چشم نگاهی ندارد

نخواهد کسی از تو خون اسیرت
که جز بی زبانی گواهی ندارد

هر دل که ز پیدا و تو نومید برآید
چون ذره نظر کردهٔ خورشید برآید

آشفتگیم سایهٔ سودا بسر انداخت
حاصل دهد از خاک اگر بید برآید

هنگامه طراز دل امشب جنون است
از مشرق این صبح دو خورشید برآید

بیدردی اگر خضر شود تنگ حیات است
هر مردهٔ عشقم زنده جاوید برآید

در کیش وفا جایزهٔ صبر اسیرت

سکامیست کرلی منت تاکید می آید

تیغ بر کفش دیدم خون من بجوش آمد
خنده زد گل زخمی ناله در خروش آمد

چشم او نگاهی کرد لعل او حدیثی خواند
هوش مست و بیخود شد بیخودی بهوش آمد

نکهت بهار آمد ساغر طرب بر کف
مژده می پرستان را پیر میفروش آمد

پیر دیر را دیدم سرنوشت پرسیدم
گفت آیت رحمت بهر باده نوش آمد

هر که دید خندانش در قبای گلگون گفت
سرو گلفروش آمد شمع شعله پوش آمد

در چمن گل و غنچه دادمی کسی دادند
این پیاله نوش آمد وان سبو بدوش آمد

چون اسیر دیوانه توبه از ریا کردم
حرف ناصحان ما را اینقدر بگوش آمد

از آتش ما گر نفس دود بر آید
از شرم نگاهت عرق آلود بر آید

لبریز چه سوز است دگر انجمن ما
کز هر جگری ناله نمک سود بر آید

جائی که نگاهی سخن از حوصله پرسید
دل گر همه بود ست که بود بر آید

از غیرت آهم گل غفلت نتوان چید
آتش بود آن لاله که از دود بر آید

جائیکه اسیر تو کند نغمه سرائی
دود از جگر زمزمه عود بر آید

دلم ز ناوک نگاهت بشور مے آید
چراغ خلوتم از بزم طور مے آید

ز داغ هستی خود میکنم قرارم نیست
همین بس است که دیدم ز دور می آید

غبار راه قناعت که چیک اهل دست
ز پای تخت سلیمان به مور می آید

گذشت مدت عمرت بعجز غافل ازین
که خاکساری عشق از غرور می آید

شراب بزم معاش اسیر بیکدرنیست
ببزم باده کشان بی حضور رست آید

عشق گشوده طلسمیست که در دل بستند
آه ازین عقدهٔ آسان که بمشکل بستند

عشق موجیست که ساغر کش گرداب فناست
لب این بحر زمینا زده ساحل بستند

گرچه صید قفسم کی روم از خاطر دام
از هواداری من صد یکدل بستند

شده‌ام آواره دلی رام ندیدم طرفی
پایم از رشتهٔ صد راه بمنزل بستند

رخصت گفت و شنید از لب مست تو اسیر
دل و جان ترنهش از اندیشهٔ باطل بستند

عاشق از شوق نگاه دلبستن بجان میدهد
چشم و دل را حسرت جاوید تاوان میدهد

اضطراب دل نشان جلوهٔ مژگان کیست
سوبسو هم وعدهٔ زخم نمایان میدهد

بی نیازان را ز دست انداز آفت باک نیست
شمع این باغ را طوفان بطوفان میدهد

موبمو آگه هم از راز دل زلفش اسیر
نامه‌ام زنها و را خواب پریشان میدهد

وفا با خاکساری میتوان کرد
خزانی را بهاری میتوان کرد

غبارم در طلسم انتظارست
بخاکم من گذاری میتوان کرد

چنین بیگانه مگذر از دل ما
بخاکم من گذاری میتوان کرد

تو گر ساقی شوی مانند خورشید
بیک ساغر بهاری میتوان کرد

مدد دولت سرای خاکساریست
که کسب اعتباری میتوان کرد

یک سرگذشت طالع مالی خبر نبود　　ما را سری نبود اگر درد سر نبود
لب خواستم بشکوه گشایم گذشت عمر　　در عهد جور راه سخن مختصر نبود
آورده خبر زیار رسی که از جنون　　کس را دل بپیام و دماغ خبر نبود
صیدم رهین منت دام و قفس نشد　　پرواز شوق در گرو بال و پر نبود
داغم که بر بنا مداران کینه جو اسیر　　امید من که یک نگهی بیشتر نبود

در دل خیال چشمش مستت خواب دارد　　دانسته عشق ما را در اضطراب دارد
کی تشنه‌ام میگذارد ادراک صحبت من　　تنها اگر شنید از خود جواب دارد
رخش ستم سواری چوگان گرفته بر کف　　انیست گوی میدان هر کس رکاب دارد
عشقت اسیر دل را جام جهان نما کرد　　صبح ایفقر رسادست از آفتاب دارد

بوی گل در روی ماه دارد　　آئینه هزار آه دارد
گفتم که نگاه کن خدا را　　گفتا که حیا نگاه دارد
پروانه ملباش دعاگوی　　از شعله و گل سیاه دارد
حیران نوکشاره تمالش　　صد عذر به یک گناه دارد
صحرای وطم هزار گلشن　　در سایه یک گیاه دارد
از دیده تشنان دل توان یافت　　این دیر بکعبه راه دارد
بیرکاری و دلبری و شوخی　　هر شیوه که بینی آه دارد
شرمنده نرگس نشئه دل من　　شرمندگی از گناه دارد

روو آئینه سازیشود دل ... گر پاس نفس نگاه دارد

صبح ست اسیر حسن مستی
از غیر جهد انگاه دارد

از جان که می شنید اگر حرف غم نبود ... از دل چه میکشید کسی گر ستم نبود
شرمندهٔ تغافل ناز و کرشمه ام ... چشم تو هرچه در حق ما کرد کم نبود
تقریب شکوه چو فراق تو داشتم ... ممنون خامه ام که شکایت رقم نبود

از سر نمود قطع بیابان عشق اسیر
این سرزمین قلمرو نقش قدم نبود

با ذوق گریه از دل خوناب کم نگردد ... تا ابر مایه دارد سیلاب کم نگردد
کی گریه می تواند خالی کند دلم را ... از کاسهٔ حبابی گرداب کم نگردد
در دست اهل همت سیماب میشود سیم ... از کیسهٔ لئیمان سیماب کم نگردد

مردم اسیر و باقیست در سر خیال ساقی
کیفیت صحبت از خواب کم نگردد

سررشتهٔ جنون ملی اهل هوس نزد ... بند گران بپای مگس هیچکس نزد
روشندلی ز بی توانادگان بس است ... بیهوده شعله دست بدامان خس نزد
خون شد درون سینه دل و شکوه سر نزد ... عمریست اینکه غیر خموشی نفس نزد

آئینه در غبار کدورت نشست اسیر
روشندلی که تکیه برین نفس نزد

دیدم ز هر شیم تو غمزه دو باره بود ... معلوم ما نشد که تبسم چکاره بود

هر غمی که آمد از دردل بینوا رفت
خوان خلیل با جگر پاره پاره برد

پیش از جنون در آتش دل میگداختم
شغل غم تو بیشتر از استخاره بود

یعنی مزید مرتبهٔ عشق ما اسیر
داغم همیشه آینه دار ستاره بود

از دلم روزی که طرح روزگار انداختند
گل ز اشکم در گریبان بهار انداختند

همچو دم کردند زین بیهوش داروی حیات
نافهٔ هر برگ سنبل در بهار انداختند

از هجوم صید جای جنبش مژگان نماند
این سیه چشمان چه تیری در شکار انداختند

نشهٔ هستی بغیر از درد سر سودی نداشت
ساغری دادند و ما را در خمار انداختند

کم نگاهان از فریب وعدهٔ وصلی اسیر
هستی ما را بچشم روزگار انداختند

همچو حسن آینه پرداز شرارم کرده اند
همچو جوهر وقف تیغ آبدارم کرده اند

تا کنم پرواز بال از زخم تیغم داده اند
تا سبک برخیزم از هستی غبارم کرده اند

بلبل و پروانه از بس پاکبازم دیده اند
از هوا داری گل و آتش نثارم کرده اند

تا نگردد خضر راه قرب من بیگانگی
از قرار آشنائی بیقرارم کرده اند

هستی از خاکستر پروانه پیدا کرده اند
چشم پاک شعله را از آن سرمه بینا کرده اند

در حریم بزم قرب آنانکه محرم گشته اند
جلوهٔ او را نهان از دل تماشا کرده اند

گوهر مقصود میخواهی میندیش از خطر
موج طوفان را کلید گنج دریا کرده اند

تا به بیتابی در آتش سوختن بیطاقتی
بلبل دیوانه خود را هرزه رسوا کرده اند

بی سرانجامان چو بیمار محبت گشته اند
خویش را از درد بیدرمان ادا کرده اند

بلب هر دم ز شادی شکر این سودا نمیگنجد
که در دام تغافل غیر صید ما نمیگنجد

در آیین وفا بی تشنه ذوق شهادت را
بیادی بیقراری وعدهٔ فردا نمیگنجد

مراد البته از جام محبت مست میسازد
که در ظرف حریفان جوش این صهبا نمیگنجد

ز ذوق نسبت بیمار عشق او
حباب از بس بخود بالید در دریا نمیگنجد

ز بس تنگ لهای سخت از کینهٔ روشندلان بر من
شرار از تنگی جا در دل خارا نمیگنجد

از شکستن دل یارم تظلم نشود
هر چه خواهی بشود صید ترحم نشود

کرده ام ترک فراموشی دیرینهٔ خویش
که دلم دشمنی اهل وفا کم نشود

من آن بهشت سرشتم که گر خاک خورد
تشنهٔ خون مرده محکم نشود

در دیاری که از و نشو و نما هست اسیر
ما کمی نیست که محکم به تحکم نشود

کجا از آتش بی گرمی خو سکو سے آید
ز شیران کی شکار چشم آهوی تو می آید

نمیدانم چه گرمی کرده تاب او نهان از من
که تا دل میکند غافل مرا بوی تو می آید

کف جا کسترش در دیده می افشانم از غیرت
نسیمی گر بطوف کعبهٔ کوی تو می آید

نسازد تا دلم خون کی گذارد پای در دیده
نگاهم چون اسیر گلشن رو تیون می آید

در راه تو دل شتاب دارد
بیتاب تو گشته تاب دارد

از مستی چشم می پرستت — با چشم پیاله خواب دارد
آه از دل آرمیدهٔ من — در خاک هم اضطراب دارد

از سایه او نمی توان یافت
خاصیت آفتاب دارد

جنون هر لحظه چون تاکم تبارک خاک میریزد — محبت در دلم چون غنچه رنگ چاک میریزد
سرم با احباب جوی شمشیر جفا کیشی — که آب خضر ش از سرچشمهٔ فتراک میریزد
خرامی گر بگلشن هست با این حسن عالم سوز — بهر سو آفتاب چون خزان تاک میریزد
دهد چون ساغر می لاله بید اغ از صحرا — چو در جولان عرق زان سعی آتشناک میریزد

پنهان از دو سحران تو پنهان داخت تب
که اختر جای اشک از دیدهٔ افلاک میریزد

نوبهارست بمیخانه مبارک باشد — جامهٔ عریانی دیوانه مبارک باشد
خم بروی تو دیده کشیدیم شراب — ماه نو بر رخ پیمانه مبارک باشد
دلم از فیض تمنای تو دائم چمن است — تا قیامت بتو میخانه مبارک باشد

گر ربائیده غم گاه فزائیده هوش
یاد عاقل بو دیوانه مبارک باشد

همه دردیم تا دوا چه کند — همه دردیم تا صفا چه کند
گرد عاشق سر ما می گردد — چکند با تو بیوفا چه کند
در پیشه و غبار کو میتوام — صرصر نیستی با چه کند
نامه ام برق تا گداخته است — تا بعراهی صبا چه کند

قدح آفتاب باید اسیر
باده وصل او چه کند

از من آن چشم تغافل کیش غافل میشود / گر چنین خواهد گذشتن کار مشکل میشود
بعد مردن هم محبت شمع بالین توام / آب گوهر کی بسعی خاک زایل میشود
بی خیالت کی دلم در سینه میگیرد قرار / چون صدف خالی شد از در هیچ ساحل می شود
هر که بیش از نیستی گرد سر کوچی نشد / تربت او سنگ راه کعبه دل میشود
مطلب ما در بهار سوختن گل میکند / دانه امید ما از شعله حاصل میشود

همچو شمع کشته باد ش پنبه غفلت بگوش
گر اسیر از یاد او یک لحظه غافل میشود

یکقلم پرواز شوق پرفشانی را چه شد / در جوانی شور ایام جوانی را چه شد
دیدیم عالمی از دو چشم در آتش ست / دوست معذور است دشمن مهربانی را چه شد
در می نوشیم آنا آتشته درکار نیست / شادمانی نیست در شادمانی را چه شد

یک سخن نامحرم و بیگانه میگوید اسیر
مهربانی از شما نامهربانی را چه شد

تا م خامم جوش چو شمع داده اند / سرکوبی میغرو تم داده اند
در خموشی مینزنم فریادها / بی زبانی باخر دستم داده اند
راز دار عالم محرم نیم / رای از زبان گوشم داده اند

با وجود ساغر سرشار اسیر
مستی خمیازه نوشم داده اند

ز شوخی مژه گر جام بر نمیگردد
نگاه چشم تو ناکام بر نمیگردد

ز در مباش تو قاصد بزرفته برگردید
غنیمت است که پیغام بر نمیگردد

بناامیدی ما عمر جاودان بخشند
کسی ز کوی تو ناکام بر نمیگردد

بغیر ازین که ترحم کنی چه چاره کند
اسیر ازین تو بدشنام بر نمیگردد

اگر گرفت تنگِ دلت کز محبت باد
دعا میکنیست که صبرم رسیده طاقت باد

در آتش دل الفت ندیده خویشتم
که آرمید گلش صید دارم وحشت باد

هزار رنگ شگفتند بیاشان ساقی
گل همیشه بهار تو ابر رحمت باد

بهار آمد و رنگین ترانگار اسیر
بعزم توبه شکستن وگرچه فرصت باد

گر دل شکند مهرت از دو در نگردد
خورشید شود ذره و بی نور نگردد

زخمی که بد آموز نمک ریزی اشک است
خرسند بصد خنده ناسور نگردد

خم بسته بباد دمی دلم جز شکستن
گر گرمی بسیار تو مغرور نگردد

با این همه بیگانگی مذهب محبت
یک لحظه خیالش ز دلم دور نگردد

دوستان فکری بحالم کرده اند
شوخی خواهشها پامالم کرده اند

خنده شادی نمیسازد مرا
سرخوش جام ملالم کرده اند

دور گردی بیش میسازد مرا
خوش نشین بزم حالم کرده اند

اخترم را چشم بد باد اسپند
پاره دور از وبالم کرده اند

دختر رز تا حراست کرده ام / هر دو عالم را مسلم کرده ام

کرده ام تا ترک ملتها اسیر
مشرب و مذهب مسلم کرده ام

نیرنگ باده منع حجابم نمیکند / آتش جدا چو جوهر آرام نمیکند
تا غافل از خیال تو شد داغ گشته ام / کس خون دل فسرده کبابم نمیکند
گردیده و سحر ساغری سرنوشت من / افسون توبه منع شرابم نمیکند

بیگانه نیست خضر بیابان عشق اسیر
لب تشنه فریب سرابم نمیکند

لعل لب ترا چو دو عالم بکام شد / آب بقا حلال شد و می حرام شد
نتوان نفس کشید که در دور چشم او / مژگان سرمه سا قلم خط جام شد
نقاش کرد یاد تو تصویر جان گرفت / صیاد بر نام تو صید رام شد
صید ستاره و سحر من آسمان نبود / شب آهم از رسائی زلف تو دام شد
هنگامه گرفت دلم از خیال تو / در بزم بیکسی تپ صد را اثر جام شد

دل میطپد بسینه اش از اضطراب اسیر
تا آسمان ز شوق که آئینه فام شد

نگاهی آب شد آئینه دیدار پیدا شد / دلی در خون طپید و نسخه پندار پیدا شد
دماغی داشتم در باغ الفت سیر میکردم / گل داغی فشردم دیده خونبار پیدا شد
چراغ مسجد و مینا نه روشن بود از آهم / ز تاب رشته من سبحه و زنار پیدا شد
چو فارغ در هوای شوق او پرواز میکردم / ز نقش سایه بال و پرم گلزار پیدا شد

ندارد رنگ و بوی آشنا پنداری از غفلت — دل بیدرد خندید و گل بیخار پیدا شد
غبارم کرده بود آسودگی نگذاشت آگاهی — سحاب اشک با فوج دل بیدار پیدا شد
اسیر از شوق در دیش گریه مستانه می آید — گلستان را دماغ ساغر سرشار پیدا شد

گهه در آئینه گهی در دل ما جلوه کند — بسکه سوخت ندانیم کجا جلوه کند
روز باران بر دو قامت ساقی ز نظر — هر دو شوخست که در دیده ما جلوه کند
گریه در چشمه غیرت اثر نم شده خاک — وقت آن مانده که در دیده ما جلوه کند
جای خاک آئنه فرش ست بصحرای طلب — ریگ این بادیه قبله نما جلوه کند
گلشن از باغ شود خوشتر و آتش ز بهار — هر قدر نام خدا در دل ما جلوه کند

دود صبح از آتش افسانه ما شد بلند — تو ز شمع از گرمی پیمانه ما شد بلند
با خیال چشم او در دل شراب انداختم — نام چشم از دولت میخانه ما شد بلند
تا بیاد گرمی خوی تو بر آتش زدیم — نکهت گل از پر پروانه ما شد بلند
بسکه در دل حسرت این کجکلاهان سوختم — شعله چون مو بر سر دیوانه ما شد بلند

آسمان روزیکه از خورشید طبل جنگ زد — صلح کل آمد بدامان دل ما چنگ زد
از شکستن کرد مشق آئینه ما را امتحان — گوهر هر کس بقدر جان دل بر سنگ زد
رفته بودم غفلت بی اختیارم برده بود — بازگشتی بر رخ زردم گلاب رنگ زد
زد ز نقش پا گره بر رشته فرسنگ اسیر

هر که در راه تحیر گام بی آهنگ زد

جدا هر جلوه بینی ز سودای نظر دارد — گل از جایی می از جایی دل از جایی نظر دارد

نفس فرسوده آتش دل دیوانه دارم — که هر آشوبی از طوفان دریایی نظر دارد

درین میخانهٔ وحدت میدهد داد دل عارف — که هر ساغر ز چشمی باده پیمایی نظر دارد

نظر تا از کجا دارد دل دیوانهٔ عاشق — بهر شمع و گلی می بینم از جایی نظر دارد

چراغ خلوت اخواب خاموشی نمیداند — دل بیدار میداند که از جایی نظر دارد

ز بند لاف گرفتاری اسیر ما حیا کردست
سر زنجیرش از زلف چلیپایی نظر دارد

ندیدم آن لب شیرین بخندد — ندیدم غنچه پر دین بخندد

پر از غم دارد دلم از زخم در چاک — گر دامن گل چین بخندد

ز شوخت هر کسی در انتظاری — بیا تا آن نگه دین بخندد

اگر گوید کسی بر حال فرهاد — بگو بر خجلت شیرین بخندد

اسیر از گریه عالم گلستان کرد
اگر گوید بگو رنگین بخندد

از چمن بی نقاب می آید — سرو گل در رکاب می آید

دل ز مینا نه نگاه کسی — تا نگردد شراب می آید

می جهد چشم اختر شب هجر — قاصدی آفتاب می آید

بیش ازین تاب انتظارم نیست — می روم تا جواب می آید

خصم آسودگی چه است اسیر

بخیالے کہ خواب می آید

زبان نالہ راز شوخی تحریر میگردد — دعا پیدا رسی امشب دامن شبگیر میگردد
شمع آئینہ دارد در بغل از صبح سرشاری — فروغ روشنی دارد چہ شمعے دیده میگردد
چہ گلها میتوان چید از دل دیوانه مستی — که دست جام در دست حلقه زنجیر میگردد
ز عکس آئینه لافی با دل من میتواند زد — اگر مردست جا در بزم بی تصویر میگردد

اسیر از گوشه چشم تو با افلاک میگردد
غبار دشت مجنون تو باج از شیر میگردد

گریه کے بید ماغ مے آید — باده سے کے لے ایاغ مے آید
دستم از آستین صرفه ز داغ — بتماشای باغ مے آید
سایۂ لطف دوست کم نشود — کی بچشم بی چراغ مے آید

نگه آشنایی یار اسیر
بفریب سراغ مے آید

سرعت بدل گداخته منزل چه میکند — کشتی ز بحر ساخته ساحل چه میکند
از پرتو جلال تو در دل چه اعتبا — پیداست هر که شد ز تو غافل چه میکند
خوش دامی از نگاه تغافل گرفته — غافل که اشک خون شده با دل چه میکند
گردش اسیر چه برهن دشت وحشت ست — شوریده هوای تو محفل چه میکند
رحمت خرید روز ازل خوب وز ستم — خرمن ستم ز دفتر حاصل چه میکند

در بحر هر که ساخت وطن چون حباب اسیر
در دور سیه خرابه ساحل چه میکند

افتاده جذبه سر تار در کمند / صید جنون نمیکشد آزاد در کمند
دیوانه یار رو تا آفتاب را / می افکند ز سایهٔ دیوار در کمند
تسلیم صید الفت صیاد کردنست / بیدست و پا نمیکشد آزاد در کمند
روی جهان ندیده دل از دست برده اند / گویا فتاده اند شب تار در کمند

از دلکشی فگنده چمن فصل نوبهار
دیوانه ز سایهٔ هر خار در کمند

مضمون چنان که داشت که راز نهان نمود / چون می ز شیشه مغز من از استخوان نمود
خاک نگشت تا که صدا آبروی اشک / گر خاک شد براه تو در گلستان نمود
عالم ز سینه صاف من آئینه زار شد / چندانکه راز لعل ز سیمای کان نمود
هر نقش حیرتی که ببیند از دست قرار / قیمت بگوشهٔ دل دگوش زبان نمود

از هر نگاه لب که رسد قند غیرتی
در بوته کرد بی امتحان نمود

در این وادی که هر شب چاک دامنگیر میگردد / جنون همچون صدا در حلقهٔ زنجیر میگردد
شکست کار عاشق فراغ دارد مومیائی را / غبارم صندلی در درد سر تعمیر میگردد
خروشم از نی هر استخوانم بیتو پیوست / که خون در حلقهای دیدهٔ زنجیر میگردد

هما پروانهٔ شمع مزار کشته میدارد
ز تنهائی شهید بیکسی دلگیر میگردد

ببزم شیخ و برهمن نشستی دارد / بساط مردهٔ نادیده دیدنی دارد
ضعیفیست که زنجیر سر بگوش ست / سخن نگفتن مجنون شنیدنی دارد

ستمگران تغافل منش چه میدانند ... که صیدم از نظر میدان میدنی دارد

اسیر چاره که راحت ز زنجیر میخواهد
درین خوشست که جان زود دشمنی دارد

ازدل تنگم شرر تنگ دیده فرسا جوش زد ... غنچه رنگ روان در باغ و صحرا جوش زد
ازدل ما خوشه چین تا گشت نقش سوختن ... در سر کویش چه زنگار رنگ گلها جوش زد
سینه بر خاشاک فرسودیم از غیرت چو برق ... شعله شوق از دل کان بی محابا جوش زد

قار غم از کین دشمن خاطرم جمعیست اسیر
باده خون گرمی دلها بدلها جوش زد

قصر دیوان کامجویان از گلی آراستند ... گوشه گیران از غم حسرت دلی آراستند
تیغ بر کف باده در سر خنده پنهان زیر لب ... از برای جان ما خوش محفلی آراستند
مست الفت گشت خسرو از خمارش سوختند ... دل بوحشت داد مجنون محملی آراستند

سایه هر خار بزم خاکساران است اسیر
هر کجا رفتند دلکش منزلی آراستند

گریه ها از بسکه در خاطر گره شد دل گشود ... کار ما دشوار مشکل شد از و مشکل گشود
حیرتم در بزم استغنا چه در خون طپید ... تا سر حرف نگاهی از برای دل گشود
خار پای ما درین ره ناخن تدبیر بود ... هر قدم از رشته دل عقده منزل گشود
جوهر تیغ تغافل سبزه لب تشنه بود ... خون ارباب وفا برقی برین حاصل گشود

موج خونم جوهر شمشیر را دل می برد
کی اسیر از کشتنم تنها دل قاتل گشود

اگر ز خویش خبردار میتوانی شد | میسر همین یار میتوانی شد
ندیده جگر چاک حق بجانب تست | حریف مشت معمار میتوانی شد
چه صیدگاه چه صیاد اگر دلی داری | بدام خویش گرفتار میتوانی شد

دل تو آئینه غیرت بد و نیک است
بهر چه هست سزاوار میتوانی شد

چرخ به تسلیم پیشه دست ندارد | خاک ز افتادگی شکست ندارد
یاد مکافات خاطرش نخراشد | هر که ترحم بزیردست ندارد
گشته ز شست خراب باده شمارد | دل خبر از نشئه الست ندارد
نشئه شوقش گداخت غفلت داین | سرخوش آن باده که مست ندارد

رحم کند گر بخویش باطن صوفی
کار بزندان می پرست ندارد

کی قیامت در نظر با این تماشا بگذرد | از طراوت چشم تر چو شد بهر جا بگذرد
گر نباشد لنگر نظاره شرم روی دوست | یک سر مژگان نگاهم از تماشا بگذرد
با غبار خاطرم گر آشنا گردد نسیم | موج نتواند سبک از روی دریا بگذرد
عالم الفت تماشاخانه آمیزش است | میتوان دیدن غباری گر ز دامان بگذرد

سبزه گر از خاک مشتاق وفا روید اسیر
رد ز دل یکسر و کردن زلیخا بگذرد

کی حدیث دل بسامان شنیدن میرسد | راز عاشق سیگذارد تا بگفتن میرسد
چاکهای سینه تا گر نباشد در بهار | راست گلها کی بدامان شگفتن میرسد

گریه تا در دل گره گردید شد زنجیر عقل　　حاصل کشت جنون پیش از دمیدن میرسد

گل بسر ساغر بکف باد رخا دیدش اسیر
گفت پنداری که از تاراج گلشن میرسد

زلبریده ام کی سبزه بی پر برون آید　　چو اشک آلوده مژگان خوشه گوهر برون آید
نفس تا میکشی در لحظه میباید برون رفتن　　ز دریای گر وزانان آتش تر برون آید
بچشم کم مبین گرد دمانی بی نشان افتد　　چراغ آنگه از ظلمات خاکستر برون آید
نمی بینند گذر از انتظار بال پروازش　　کتاب شعله ام کز بیضه با شهپر برون آید

اسیر از آتش هر جا نویسم مصرعی شوخی
نهالی از کنار جدول مسطر برون آید

تدرو جلوه ات را دیدن من آشیان زیبد　　همای ناوکت را استخوان از مغز جان زیبد
دلم خود در بغل دارد خیالت را تماشا کن　　چنان آئینه را چنین آئینه دان زیبد
وفا سرشار او سرمست ساقی همگران او　　نگه را بیخودی می را طرب درد را فغان زیبد
نسیم وادی الفت غبار عمر جاوید است　　محبت را دم عیسی غبار کاروان زیبد
ستم پرورده ام در مذهب آشوخ جفا را　　اگر صد درد دی دل باشد دل نامهربان زیبد

زد عدوست تفرقه چون فلک بر دامن شاهی
که خاک درگهش با فاکر دبان چشم جان زیبد

اخترم در آسمان گاهی نمودی میکند　　چون شراری جلوه در طوفان وجودی میکند
سرحساب آشنائیهای پنهان نیستم　　اینقدر دانم که دل گفت و شنودی میکند
چاک بید او تو در دل گشته محراب نیاز　　هر سر مو بر تنم مشق سجودی میکند

در زبان و سود اگر مطلب روائی شد دلم — میکند سودا اگر داند که سودی میکند

شعله میکاهد ز شرم جانفشانهای حسن — خون همت میکند گر شعله جودی میکند

گریه اگر چنین سرشار میگردد اسیر
کهکشان را در صفای زنده رودی میکند

اتحاد آنجا که تدبیر مناسب خود کند — هر که صیاد تو باشد خود شکار خود کند

پایه افتادگی از آسمان بالاترست — خاکساری پایه فکر وقار خود کند

جذبه گیرای الفت اگر سازد کمند — صید او صیاد گردد تا شکار خود کند

ما دل خواهش ز بحر بی نیازی شسته ایم — با تعلق گو که فکر کار و بار خود کند

سایه دل بر سرش چتر سلیمانی شود — عشق را هر کس که صاحب اقتدار خود کند

شیشه اش را آفت سنگ عداوت نشکند — سینه صافی را اگر مستی حصار خود کند

گرم جولان گشته در صید و نتواند اسیر
خویش را از جانفشانی چون غبار خود کند

تنم ز ضعف به سودای جان نمی پوشد — کسی لباس وفا رایگان نمی پوشد

غنیمت است که دل میرسد بفریادم — قبای درد مرا استخوان نمی پوشد

تنی که پیرهن نقش بوریا پوشد — قبای رنگ گل ارغوان نمی پوشد

ببین که ملک قناعت چه وسعت آباد است
کلام ذره که هفت آسمان نمی پوشد

از دلم روزی که طرح روزگار انداختند — گل ز اشکم در بهار روزگار انداختند

میکده از قطره های خون من صد گل کشید — بسکه این ترکان ز استغنا شکار انداختند

از هجوم صید جای جنبش مژگان نماند
این سیه چشمان چه تیری بر شکار انداختند

تا بر دیده پروانه را سامانه خواب سوختن
در حریم شعله فرش زرنگار انداختند

گر ترا بیدست و پای دیر پیدا کرده اند
گنج در ویرانه تقصیر پیدا کرده اند

خواب آشوب ترا تعبیر پیدا کرده اند
مصحف روی ترا تفسیر پیدا کرده اند

دل بنومیدی سپردن صید مطلب کردنست
صرفها در راه بی تاثیر پیدا کرده اند

ابر رحمت یک گلست از گلشن اسیر
تا بهار خجلت تقصیر پیدا کرده اند

دل رمیده بشوقش ز دیده می ماند
باشک بر سر مژگان رسیده می ماند

ز بیقراری در دشت همین بس ست مرا
که ترتیم بدل آرمیده می ماند

چه اضطراب چه بیطاقتی چه بی صبری
دلم بشوخ جنون ددیده می ماند

غبار تربت ما طرفه وحشت آبادست
بمحشر دل پرخون کشیده می ماند

گر جابلی براه محبت جفا کشید
پیری ز سوزن مژه خارش ز پا کشید

دل را در آتش افگنم و بوی او کنم
منت نمیتوان ز نسیم صبا کشید

سیماب را بصفحهٔ آئینه جلوه داد
صورتگری که در دل او نقش ما کشید

ساقی کرا نواخت که رسوای دل نکرد
گر سوی خویش دید ز من عرفا کشید

بستم بذات او دل و رسوا شدم اسیر
راز نهان به بین ز کجا تا کجا کشید

توفیق درین بادیه رهبر نشناسد — آئینه تبرید سکندر نشناسد

افسونِ اجل هم ندهد بیتو مرانم — بیمار تماشای تو بستر نشناسد

ساقی ز تو آتشکدهٔ عشق خمارم — شوق لب تیغ از لب ساغر نشناسد

مکتوب اسیر از نفس دلجستن

دلبستگی بال کبوتر نشناسد

دیوانهٔ او غیر تحمل نشناسد — گر سنگ رسد بر سرش از گل نشناسد

خاموشی ما بسکه درین باغ اثر کرد — کس بوی گل از نالهٔ بلبل نشناسد

در دل غم و در دیده نگه بیتو غریبست — غارت زده اسباب تجمل نشناسد

شد زنده چو جاوید اسیر از غم هجران

پنهان چو پرِ شعله تنزل نشناسد

گر نه نکهت گلزار حیا می باید — جور هم قاصد و پیغام وفا می باید

بی جنون گم شده از عشق بمنزل نرسید — خضر این بادیه زنجیر بپائی باید

خانه بر دوش هوس نام محبت نبرد — گریه اندر گذرین راه جهای باید

تا دلم همسفر عشق شد آرام گرفت

مست را بستر سیماب دوامی باید

وفا با خاکساری میتوان کرد — خزانی را بهاری میتوان کرد

بهارم در طلسم انتظار است — بخاک من گذاری میتوان کرد

همه دولت سرای خاکساریست — که کسب اعتباری میتوان کرد

اسیر از پا و چشم مست ساقی

مداوای خماری میتوان کرد

اضطرابم رهین طاقت باد — چشمم صید دام الفت باد
عقل با ما چه میتواند کرد — سر دیوانگی سلامت باد
وعده عیش دوباره میخواهد — دل بیچاره جراحت باد
گر نماند غم تمنا کامی — شکر یاد فتنه شکایت باد

چند در گرد انفعال گداخت
سجده ها را قبول طاقت باد

رو زبکه دیدن تو دل از کار برده بود — ما را بجز آب حیرت دیدار برده بود
بیهوشی شراب نگاهت نیافتم — وقتی خبر شدم که دل از کار برده بود
سالی که دیده دشت نگاه تو در شناس — حیرت نگاه آئینه ها یار برده بود
در خار آشنائی و بیگانگی گذشت — دل را بدست یار دل ما برده بود

بی طره تو داشت اسیری خیال دوش
تا لی که آب و تاب خزانه برده بود

رشک حسنت خار در پیراهن گل میکند — طره ات آشفتگی را دام سنبل میکند
میکنی مشاطه سیر باغ و میسوزم ز رشک — سایه هر برگ را شوق تو بلبل میکند
شعله جفا تا که چون افتد شود خود بیقرار — عشق بیتابست اگر عاشق تحمل میکند

بسکه از چشم سیاهش دیده ام بیگانگی
میکند صد لطف و پندارم تغافل میکند

همین گرد ره شوق نه صرصر گذرد — ریگ این بادیه چون برق ز رهبر گذرد

دل دریا شود آتشکدهٔ داغ نهان
نسبت اشکم اگر از دل گوهر گذرد

آنکه رحمت کند آرایش دیوان گناه
سرفرازیست که از کرهٔ ما در گذرد

تا دهد نامهٔ مستان بفراموشی نم
بال موج قدح از بال کبوتر گذرد

بی یاد قامتش دل بیتاب من مباد
چون سرو فتنه خرام نباشد چمن مباد

معشوق دیگران گل بر باد رفته ایست
شوخیست نغمه گوش زد گوش من مباد

اشکم رساست از ته دل میکنم دعا
در خلوت وصال تو راه سخن مباد

آتش فروز دل نشود گر خیال او
یک شعله گرد جنبش سوختن مباد

کسی که داغ جنون تو طراز سر باشد
بهر کجا که رود دور در نظر باشد

ز خاکساری آن مرغ گل کند پرواز
که سایهٔ قفسش نقش بال و پر باشد

بجان رشک خدا یا که قاصد یار را
جواب نامه فراموشی خبر باشد

ضرر زیار گرفتن کجا اسیر کجا
همین بس است که از خویش بیخبر باشد

خاکم غبار خاطر مردم نمی شود
در خاک تیره راستیم گم نمی شود

حسن پری لباس تپاکت چه میکند
لطف سخن بنقص بیان کم نمی شود

سنگ بهار گوشهٔ دستار عاشقیست
تا غنچهٔ شهید تبسم نشد

خورشید بی سواد کتاب محبت است
بینش فروغ گوهر انجم نمی شود

گاهی اگرچه موج گهر شود میکند
در بحر عشق پاک تلاطم نمی شود

گرد لباس لجز عداوت مجنون طپید
همت شکار دام ترحم نمی شود

چه شوقست اینکه دل را دیده بیدار میسازد
شکیب بخت جانرا موج دریا بار میسازد

شنیدن چون نگردد محو از میخانه ساقی
که لب از شور او پیمانه سرشار میسازد

تصرف پیشه سرکاری در اقلیم جنون دارم
که رنگ خانه از خاکستر معمار میسازد

غرور حسن گر بگذارد در ریشه بجان خود نگهدار است
مزاجی را که صاف جام استغفار میسازد

هجوم گریهٔ بی اختیارم دارد اکثری
که خاک تربتم را گوهر شهوار میسازد

فلک نامحرم عیسی ست یا تیر از پنهانی
اگر مردست یکدم با دل بیمار میسازد

هشیاریم از یاد تو بیهوش برآورد
بیهده ستیم از خویش قدح نوش برآورد

هر جا که تماشای رخت باغ نظر شد
حیرت چه قدر رنگ گل که ز آغوش برآورد

در دیدهٔ صاحب نظر آن موج غبارست
سروی که سر از گلشن آغوش برآورد

پنهان ز اسیر تو شبی جام گرفتم
خوش زمزمه با از لب خاموش برآورد

با دل من یاد آن بیجان گسل بازی کند
شوخ چشمی بین که با من متصل بازی کند

شوخی انصاف را نازم که بی پروای من
چون ز آتش دلم گردد خجل بازی می کند

دل بکاری از دل آزاری نمیداند هنوز
تغافل سازد مگر با یاد دل بازی کند

میشود لوح مزار از شمع بالین اسیر
بر سر خاکم اگر آن سنگدل بازی کند

دل بیاد تو ز هر داغ هلالی دارد
عشق نابیست که تعویذ مثالی دارد

سرو اگر پست از سایهٔ قدرت گیرد
گر شود خشک به هر ریشه نهالی دارد

فل اگر خاک شود آب گهر میگردد
سبز والی نظر از فیض کمالی دارد

سیر نیرنگ تماشای تو گلزار دلم
که در آئینه هر خال خیالی دارد

نکتی از چمن فیض نصیحت اسیر
که ز هر رمز مه گلزار معانی دارد

ساده بود این ترجمه از انجم که نقش خال دید
پیشتر از ماضی و مستقبل ما حال دید

میتوان از پرتو خورشید هم سیما گرفت
جلوهٔ سرکش غبار خویش را پامال دید

جلوه از پیراهن وحدت صبا یوسف کشید
دیدهٔ یعقوب از پرواز استقبال دید

دولت جاوید شوقی بود منظور نظر
سالی سعد ز صبح و شام ماه و سال دید

حرف حرف نامه ام جوش سمندر میزند
آتش پرواز بر بال کبوتر میزند

پرتو مهتاب در گلشن بساط جوهریست
سایهٔ هر برگ موج آب گوهر میزند

دهشت عجز ضعیفان مغز کیوان میخورد
ما ضعیفا کیست آهی کز دلی سر میزند

بسکه آسانست پیش چشم پرکارش اسیر
صد قمار برون دل نقش کمتر میزند

بیشتر آنانکه از سیاحت کمتر دیده اند
خاکساریانان در آب کوثر دیده اند

رشتهٔ جان دو عالم بر سر هم بسته اند
هر دو را از یک سر مو بیشتر کمتر دیده اند

کرد دل موری چه پید از عاملی دارد خبر
نامهٔ تعویذ بر بال کبوتر دیده اند

صحبت روشن ضمیران شمع بالین است اسیر
پرتو آئینه در خاک سکندر دیده اند

چند سرمنزل گمراهی هر راه شود — خضر توفیق دلم فیض سحرگاه شود
نشود زنده اگر خاک شود روح روان — وانه از حشر دمیدن نگر آگاه شود
گرد جولان سپاهی نشود صید شکست — گرم صید بازی اگر از نگه شاه شود

هست در سر هوس کعبهٔ توفیق اسیر
مفت آن سجده که شایستهٔ درگاه شود

سایهٔ شمع بتعظیم قدت برخیزد — نشئهٔ باده چو آه از دل ساغر خیزد
چه سراسیمه نگه نرگس خواب آلودست — همچو شوخی که ز شب مست ز بستر خیزد
قاصد نامهٔ شوق تو نشانی دارد — جای گرد از قدمش بال کبوتر خیزد
چه قدر جلوه که از آئینه رسوا گردد — از میان پردهٔ پندار اگر برخیزد

غیر یک رنگ ندارد گل عهد آتش اسیر
هر نسیمی که ازین وضع مکرر خیزد

قطره چون موج اضطراب افتد — بر سرش خانهٔ حباب افتد
هست دیوانه تر دماغ از سیل — همچو آن گل که تر ز آب افتد
هوس آلوده چند دام بلاست — مست در سایه سحاب افتد
دل ما را عبث خراب مکن — چشم پیمانه مست خواب افتد
دل ما کرده حسن پنداری — گل صدبرگ بی گلاب افتد

نیست از تاب من اسیر عجب

گل توبه پروانه در شراب افتد

ساغر آن دست حنائی میدهد — داد توبه خوش هوائی میدهد

بر نعوید شکست توبه هاست — صدق نیت مومیائی میدهد

شوخی ابر دست بیباک رسا — جلوهٔ زور آزمائی میدهد

کلبه ام سے تیرگی بندد نقاب — آشنایم روشنائی میدهد

هرچه میخواهد دل نومید ما — میدهد لطف خدائی میدهد

توبه ام را دیده تا ساقی اسیر
می ز جام آشنائی میدهد

غبار عاشقم از انجام من اعجاز میبارد — گرفتاری هنوزم از پر پرواز میبارد

برقص آورده دلها را خیال چشم بدمستی — چه تیر است اینکه از هر بیزبانی راز میبارد

بشبک گشته جانم دل بسیلاب فنا دادم — هنوز از جنبش مژگان شوخش ناز میبارد

اسیر از بیزبانیها غباری شو اگر مردی
در اقلیم محبت دل ز آواز میبارد

قلدمیدان آن چشم و آن ابرو همان دل میبرد — زور دارد زور بازو تیر و کمان دل میبرد

شوخ پیکان کسی در سینهٔ عالم شد شکار — غنچه از بلبل اگر در آشیان دل میبرد

گرم می بینند ز حال ما خبر داریش کنید — ما و پندار دکه هر کش از کنان دل میبرد

شعله گیر آن گل از غافل تشنا سید اسیر
تا ز بلبل گل گل شد از پیر و جوان دل میبرد

زلف تو حلقه حلقه دل بیچ میکند — لعل تو قطره قطره می نوش میکند

هر را و را که آبله پای گذشته است
صحرا الصمد نیاز در آغوش میکند

در حیرتم که هر نفس از رشتهای موج
دریا دُر حدیث که در گوش میکند

هر ناله که شب از دلم گوش کرده است
روز انتعاش از لب خاموش میکند

از خرام خوش نگاهان رنگ ناز انداختند
از دل تسلیم چو طرح نیاز انداختند

حیرت آباد شهادت آنقدر وسعت نداشت
خضر را در کوچهٔ عمر دراز انداختند

گرد ما از سینه صافیهای ما برداشتند
طرح یک عالم دل آئینه ساز انداختند

جادهٔ شمشیر ابروی تو تا محراب شد
برگرفتند از جهان دل جانماز انداختند

سعی با خون نخورد از شکایت اهل اسیر
کار خود را با لطف کارساز انداختند

گریبان دست دعا برداشتند
از برای صید ما برداشتند

شد غبار خاطر عاشق بباد
هر طرف آئینه ها برداشتند

تو به زد تا شیشهٔ ما را بسنگ
ساغر گیتی نما برداشتند

فردی از غفلت بدور انداختم
نسخها از نسخها برداشتند

تا چه میر ریزد در جام اسیر
شوخ چشمان شیشه ها برداشتند

اگر آئینه کند چشم ترم نشناسد
اگر کند سیر بهار نظرم نشناسد

رفته برباد غبارم تمنای کسی
تا نبیند چو صبا چشم ترم نشناسد

سر و کارم بجگر گوشه بازی گوشت
گشته صد بار زمن بار دگرم نشناسد

آشنائی چه قدر رنجنده بیگانه شود
که اگر نام اسیرت ببرم نشناسد

باده دفع غمی از خاطر غمناک نکرد
که بصد رنگ خجالت دل ما چاک نکرد

خون ناقابل آرایش گلزار نبود
تیغ خود را اگه از دامن گل پاک نکرد

هر سرافراز که سر بر سر پیمانه گذاشت
فلک از تاک چه تقصیر که در خاک نکرد

عرق توبه اسیر از دل ما هست ملال
باده جز تقویت کینهٔ افلاک نکرد

آهم بروی آینه کلف شود
این گرم الفتی تو تا بر طرف شود

ابرو کشد کمان و دلم آه میکشد
یارب که هر دو تیر و دچار هدف شود

خمیازه میکشند گل و لاله هر طرف
ناکام قطرهٔ که دچار صدف شود

با ابروی حرام تمامی گلرخان
در دهر هر که بند در آئینه ملف شود

در آسمان ستارهٔ من میشود اسیر
شاید باین وسیله دچار شرف شود

گیتی که تخم زگریهٔ مستانه میکشد
سور رش چه گنجا عوض دانه میکشد

زین بیشتر نزاکت خون جنون میرا
زنجیر بار منت دیوانه میکشد

سبز است حاصلی که حسرت گذشته است
کی مور خواهش تعب دانه میکشد

گر صورت فرشته کشد طفل گریهٔ
بر پاره کاغذی دل دیوانه میکشد

رفتم از هوش نگاهی که بیادم آمد
آب گشتم سر راهی که بیادم آمد

شد بگلزار جگر نالهٔ من سرو روان — قامت جلوه نمایی که بیادم آمد
گلگل آمد مژهٔ چشم غزالم بنظر — شوخی طرف کلاهی که بیادم آمد

الفت دیده و وحشت کشش سرمه اسیر
نگه سلسله کاهی که بیادم آمد

دیوانگی افسرده از بیداد طفلان میشود — آتش برای گریه‌ام در سنگ پنهان میشود
در دل خیال روی او در سر هوای کوی او — از سایهٔ پرواز با عالم گلستان میشود
از صبح گرمان بیجدلی او غبار خاطرست — سیر گلستان در نظر خواب پریشان میشود
سهل است اگر از لعل او کامم نگیرد آب تنگ — کان نمک از گریه‌ام یاقوت رخشان میشود

حیران ز رد گشته‌ام پنهان ز چشم دل اسیر
داد تماشا میدهد عاشق که پنهان میشود

خام سوزی سفری کرد بری میباید — آتش سنگی و آب گهری میباید
نیست گر ساختگی چیست دل تیغ گلو — حاصل بخبر بیا خبری می باید
کو جنون تا خبری از دل افسرده چکد — بهر پرواز سرانجام سری می باید

نظم شوریدهٔ من گشت جهان گرد اسیر
همچو مجنون پدری را پسری می باید

حیرتم در بزم عشق آخر بزبانی میشود — بیزبانی چون کس مشهد داستانی میشود
مدعا فهمی بی اثر حیرانی سرشار نیست — بیزبان او وفا را ترجمانی میشود
گر کوئی بتوان بستان پرواز جانهان — تیر اگر سازی ز چوب ترکمانی میشود

لیستی اقبال شیر هم فلک سیرم کند

بال پروازی نباشد یاد باقی میشود

چه خوبیها ز شفقت مصلحت نیرنگ می آید — تنازل صلح می آید نه از من جنگ می آید
نمیدانم جواب دل شکستن ها که میگوید — دلم خون میشود گر شیشه بر سنگ می آید
خوشا حال دل منزور اگر در خواب می بینم — که کار پور با ز مسند او رنگ می آید

بصحرای جنون تنها اسیر تو گریزانست
فلک از دست مجنونم غبار رنگ می آید

از غبار شوق طرح کعبهٔ دل ریختند — گرد ره برداشتند و رنگ منزل ریختند
داغ دارد صحبت روشندلان پروانه را — از کدامین موم الفت شمع محفل ریختند
از جهان در وقت رفتن هیچکس خیری نبرد — گوهر این بحر در دامان ساحل ریختند

میرسد گردیده جوش انتظاری میزنند
باده صافی از در میخانهٔ دل ریختند

گر غبار چشمه سار دل سحاب من شود — دیدهٔ دریا نگین دان حباب من شود
نقطهٔ سهوی که رفت از یاد قاصد فرد نیست — مردم چشم نگاه انتخاب من شود
میدهم دانسته آخر اضطراب دل بباد — شور محشر طوطیای چشم بیخواب من شود
گر نتابد وحشت دل را توان شیرازه بست — چشم آهو نقطهٔ انتخاب من شود
ابر رحمت گر نشوید نامهٔ اعمال من — سنبلستان قیامت پیچ و تاب من شود
آنکه باغ دیده را از شبنم غبار آورده است — سیر داغ گرد و چار آفتاب من شود
دیده شبنم نشد آئینهٔ داغ لاله را — گر جبین مست شراب لاله کباب من شود

با وجود آنکه استادم تلمیذی بود اسیر

مصرع صائب تو انه یک کتاب من شود

طبع ازمی و دل از ستم یار کشاید
هر تار رگی در چمنی باز کشاید

از سوخته کی یافته سرچشمهٔ شبنم
هر غنچه باسمی که بیکبار کشاید

بکشا بصنم خانه میان تا بت چینی
بندد دگر خدمت د زنار کشاید

نگشاید ازین سبحه جراان دل موری
بر عقدهٔ از رشتهٔ زنار کشاید

از تیره شبی هست سپندیش بر آتش
صبحی که سر از ساغر سرشار کشاید

دشمن چو شود چاره گر از عجز حذر کن
مار است زبانی که بزنهار کشاید

تا چند اسیر از مژه در دشت محبت
سرچشمهٔ خونی که نمک زار کشاید

ترک مست من اگر چین بر جبین پیدا شود
صد نیستان نالهٔ آتشین پیدا شود

از صدف گر دیده دریا راز بان کام نهنگ
گوهر مقصود یعنی اینچنین پیدا شود

بسکه بر کار است صیاد شکار انداز ما
در نظر هر دم برنگی از کمین پیدا شود

میشوی فرمانروای مصر اشک درد و داغ
از شکست دل گرت نقش نگین پیدا شود

می گلگون ز مژگان سیاه یار می بارد
دل مجنون ز ابر ساغر سرشار می بارد

بجوش آورده تقصیرم چنان دریای رحمت را
که جای قطره می از ابر استغفار می بارد

چه دردست این چه داغست این چه بزمست این نمیدانم
غم از دل حیرت از نظاره گل از عار می بارد

بلند اقبال میخواران بنازم ابر رحمت را
تماشا کن به بزم خانهٔ خمار می بارد

نمیدانم چه میگوئی نمیدانم چه میگویم
شنیدن محو شد بیتابی از گفتار می بارد

دلم تا کی ز معموری نگیرد لذت ویرانی
اگر این صحرا اگر بسیار شد بسیاری باد

بیا ساقی چنین بیگانه از ساغر کشان مگذر
چنین فصلی که مستی از در و دیوار می بارد

گلشن آرای خیالم حسن محبوب تو باد
لاله زار خاطرم داغ دل آشوب تو باد

خانه گل آنجا مگیر دردِ یک شبنم ست
حسرت آرای دل عاشق به دلخوبی تو باد

در دو بالذت فروشی سخت جانی کرده‌ام
جان بیتابی فدای صبر ایوب تو باد

از کتاب دل گشودم فال قاصد میرسد
بیچ و تابم مژدهٔ دیدار مکتوب تو باد

تا دلِ مست مرا داغ وفا بخشیدند
جرم صد میکده از نم دعا بخشیدند

بر سر شمع زند فیض سحر دستهٔ گل
تا به پروانه تا بال هما بخشیدند

شعلهٔ خوی تو هر لحظه به رنگی میسوخت
پر طاوس بجا گستر ما بخشیدند

بیکسی قرعهٔ اقبال سلیمانی زد
جای خاتم دل شوریده بما بخشیدند

هستی و نیستی از تسلیم شبه کاری بود
جرم ما را ز کجا تا به کجا بخشیدند

دوستان سینه صاف آینه توفیق ست
جرم ناکردهٔ ما را بوفا بخشیدند

مشت خاکستر ما سرمهٔ دل سازا سر
رو تماشا ست که در راه خدا بخشیدند

ز جلوه گل بگریبانِ خار میریزد
ز سایهٔ مژه خونِ شکار میریزد

شکفته در چمنِ خاطرم بیاد کسی
گلی ز رنگِ خزان و بهار میریزد

هزار عذر به یک خلف وعده وارد آید
چه خاک بر سر انتظار میریزد

زبسکه شمع ز خوبی تو جان بسر شده است — شرار رشک از مژه بی اختیار می ریزد

زیانش گر ز کدورت چه حاصلی دارد
بدامن مژه اشکم غبار می ریزد

دل اگر گم شده دلدار سلامت باشد — هرچه خواهد بشود یار سلامت باشد
بر سر کوی تو مستانه دعای دارم — بام در روزن در و دیوار سلامت باشد
هستیم فرش مغیلان عدم بستر نیست — یارب این گلشن بیخار سلامت باشد
زاهد از دست تو آخر بکجا خواهم زد — مستی کوچه و بازار سلامت باشد
جام جم گر شکند در صف مستان عجب — شیشهٔ خاطر خمار سلامت باشد

شد اسیر از گل راز غم پنهان تو خوار
سر برود می اظهار سلامت باشد

گوش باده پرستان بنوای عید رسید — شکست صد در میخانه تا کلید رسید
بر شکست خود چه قدر را امیدوار شدم — که قاصد از سر کوی تو نا امید رسید
غبارم از گل شوق تو سیر عالم کرد — بهر دلی که نوید دلی رسید رسید
بقدر حوصله هر کس رهین منت شد — بجم نگین و بما ساغر نبید رسید
بکائنات فشاندند آب از جوی — نسیم گل سحری تا بسرو بید رسید

اسیر می گل و جام گل بهار کجا
بنوش باده که فصل بهار عید رسید

حیرانی باغ و بهار است چه بنشینید — آئینه پر از نقش دنگار است به بنشینید
بنیاد مرا [illegible] مست — تا قصر و [illegible] رست به بنشینید

صحرای عدم مزرعهٔ ما خار مغیلان
گردیدهٔ ما آبله کارست ببینید

در حیرتم از حوصلهٔ ساقی دوران
میخانه تهی گشت و خمارست ببینید

مکتوب که و مژده جولان که دارد
از کار رسیدیم این چه غبارست ببینید

دامان شبنم تا سحر آیینه زارست
با این چه قرارست مدارست ببینید

دل میزند از سوختنم جوشش تماشا
خاکستر من آیینه زارست ببینید

یکرنگی آیینه دلان بی کششی نیست
گردیدهٔ ما جلوهٔ یارست ببینید

شمع رخش از بادهٔ چراغان تماشا
پروانهٔ این بزم بهارست ببینید

اشکم دل مجروح و نگاهم کف خونبست
بی او چه کارم سرد کارست ببینید

صید خود و صیاد خود است آه میرسید
هم آیینه هم آینه دارست ببینید

چیزی که ز شوق سفری گشت دو عالم
در قافلهٔ لیل و نهارست ببینید

شد خاک اسیر تو و یکبار نگفتی
دیوانهٔ بیدل چه کارست ببینید

دیوانهٔ تو بار محبت نمیکشد
آوارهٔ تو محنت الفت نمیکشد

نی خار خار هستی و نی ذوق نیستی
دارم دلی که منت حسرت نمیکشد

گفتن حکایتی و خموشی رد ادبی
دردیست درد عشق که طاقت نمیکشد

عاشق که بی‌نبرد بیگانگی اسیر
وصلش بکام و کام بفرصت نمیکشد

هر دل که غم همیشه دارد
از آب حیات ریشه دارد

دیوانه بعالمی نظرباز
هر لحظه پری بشیشه دارد

در بزم تو آفتاب گلباز | آیا دل ما چه پیشه دارد
کم حوصلهٔ نگاه ساقی | مستست و هزار شیشه دارد
در کندن آشیان بلبل | گلبن از خار تیشه دارد
بی سوز محبتی دلی نیست | تا قطره بشعله ریشه دارد

مستی اسیر شد مسلم
زین باده که او بشیشه دارد

جائیکه حکم نالهٔ شبگیر میرسد | غافل مشو که تیر پی تیر میرسد
بی او نمیشود سر و برگ جنون درست | دل را نسب بحلقهٔ زنجیر میرسد
گردم بهانه جو شده پرواز میکند | گر زود میرسد بسرم دیر میرسد

شد بیستون چو حوصلهٔ سختی خمار
فرهاد برق تیشهٔ می دیر میرسد

هر که بیند لذت بیتابیم سر میدهد | اضطراب مرغ بسمل شوق را پر میدهد
دل ندارم بیش ازین افسانه ام نشنیدنیست | خواب راحت یادم از غوغای محشر میدهد
مرد عارف را سواد هستی در کار نیست | عکسش آئینه را یاد سکندر میدهد
میطپم در خاک گر گردی ز من در خاطرست | خون گرم من بدیر و کعبه ساغر میدهد

گوشه گیر سیرتم چون دل ولی گاهی اسیر
اختلاط گریه ام ذوق سراسر میدهد

چه قدر ها ز رحمت نشو و نما می روید | گل جدا لاله جدا سرو جدا می روید
دیدهٔ شمع قدان روشن ازین سرمه نما | پر پروانه ز خاکستر ما می روید

باغبان چو نظر دیده حیرت بگشا — سیر گلزار جهان کن که حیا میروید
شمع مجلس اگر از سرو قد ما یاد کند — بجای که هیولی ازو نشود نما میروید
گل آوارگی از تربت عاشق رنگین — در شبستان عدم باد صبا میروید

بسکه شبنم زده دست ز آبله‌های اسیر
خار صحرای جنون سبزه نما میروید

بسکه دامان حجاب از الفت من میکشد — گر شود گلشن ز زخمم رنگ دامن میکشد
زشت را خجلت گنه‌کاری بتر از آینه نیست — سینه صافی انتقام از دشمن من میکشد
پاس راز رب لازم است از بزم بیرون میروم — ستم بیابان خاموشی بگوشن میکشد
گریه از راز دل یکقطره بی آبرو نیست — محرم او چو صبح از پیش دامن میکشد

خوی حسن از عشق میداند گناه خود اسیر
انتقام فتنهٔ بیباکی از من میکشد

دیوانه شد ز حسرت دل دیوانهٔ بهار — پرواز نگاه و قفس شکستهٔ بهار
دوران شکست با دهقان این طلسم را — هر سایهٔ گل است و پریخانهٔ بهار
برخاک میکشد ز تر زنجیر موج سبزه گل — دیوانه سراسر ستانهٔ بهار
عمرش دراز باد که یاران شناخت — در سایهٔ تو جای دیوانهٔ بهار

فارغ ز گفتگوی دل حیرت شعار ما
خوابش اسیر شوخی افسانهٔ بهار

دست اگر داری بغیر از دامن دل را مگیر — پرتو این نار تا باشد بسینه جا مگیر
گرد خاطرها مگرد و راه بیگانه مگیر — در دل یاری که از من خوشتر است راه مگیر

ناتوانی قوتی دارد که خارا موم اوست
کوهکن را در حساب مردم دانا مگیر

زور بازی نزاکت عرض عزت میبرد
پنجه با خورشید اگر گیری باستغنا مگیر

گرد افتد قطره با دریا که نقصان میکند
نکته بیجا بحرف مردم دانا مگیر

کی خبر دارد درون خانه از بیرون در
دیده داری سراغ او ز نابینا مگیر

سایهٔ خار تعلق آتش افروز دلست
الفت آسان نیست یا دنیا و ما فیها مگیر

جذبهٔ کامل نداری دل بسختی سوختی
نیستی آتش گلاب از شیشهٔ دلها مگیر

قدر نشناس دل دیوانهٔ خویشی اسیر
حیف ازین آئینه رنگ مردم دنیا مگیر

خنده از گل جلوه از سرو خرامان تازه تر
خوش بسامان میرسد سیر گلستان تازه تر

خاطر آشفته کار زلف و کاکل میکند
خودپسندیهای مجنون در بیابان تازه تر

در بیابان جنون ریگ روان چشم ترست
سایهٔ خار مغیلانش ز مژگان تازه تر

مکتب زنجیر را هر حلقه طفل دیگرست
کار پیران در لباس خردسالان تازه تر

تا بخواند غیر من کس مصرع سودا اسیر
نسخه جمع آوردن خط پریشان تازه تر

شبنم باغ وفا از خار دندان سخت تر
شوخی خورشید از الماس پیکان سخت تر

میرود زنجیرش از زنجیر دیگر همچو موج
نیست کس از سبزه زاری سنگ دندان سخت تر

غرض سرعت میرود مجنون دران وادی کرست
گرد افتادگی از کوه دامان سخت تر

تیغ بی جوهر خجالت دارد از بی قیمتی
جود بی سرمایه از فولاد هم جان سخت تر

در جنون بر ناله ام مشق سرایت میکند

بی زبانی نیست از زنجیر افغان بخت تر

آشوب دل فلک و ترکش ندید تیر
مژگان او به فریب کسی آفرید تیر

خوش کرده اند طاقت حکمش تیر گران
هر چند او کشید کمان قد کشید تیر

کم بود از سینه عاشق بجا رساند
آخر ز دولت تو بجائی رسید تیر

هر جا کمان گوشه ابرو بلند شد
رفتم بپای دیده به هر جا رسید تیر

در سینه وحشی دل بجا در گرفت
چون صید وحشی از دل تنگم رمید تیر

تا او کمان کشیده دل آهی کشیده‌ام
شکر خدا که هیچ خطائی ندید تیر

خواهم گرفت اسیر ز دست فلک کمان
تا افگنم بگور یزید پلید تیر

ساقی تبسم مژده کام بیشتر
در فیض صبح باغ گل جام بیشتر

گر دام احتیاط فراموش کرده
صید رمیده تر شود از دام بیشتر

باشد ز فیض نسبت یکرنگی خطش
از سبزه سحر نمک شام بیشتر

سر کرده ایم تا که بدهر همچنین اسیر
من بیشتر دعا و تو دشنام بیشتر

صیقل دل از غبار خاکساری یادگیر
آب و رنگ از همت باد بهاری یادگیر

بی تکلف مشربی به تبدل شد جان من
درس از الفت بجدول ساحری زیاری یادگیر

آرمیدن نشه می آرد بیقدر انتظار
شیوه آسودگی از بیقراری یادگیر

سوخت جانت شد غبارت داد ازین سودای خام
ترک صیادی کن و مطلب شکاری یادگیر

خط آزادی پریشان مینماید در نظر / جان گرفتاری گرفتاران مینماید در نظر

زرق خواهد کرد زیر تیغ سر از پای من / سینه سامان دل گریبان مینماید در نظر

از خط سبزی که چون بیرای صحرا گشته ام / گر چمن یکدسته ریحان مینماید در نظر

داد حسرت میدهم یاد نگاهت میکنم / بزم عیش نرگستان مینماید در نظر

میکشم ساغر ز دلتنگی حلالم باد اسیر
گلشنی دارم که زندان مینماید در نظر

زاهد [illegible] بسیار [illegible] توبه را گذار / پیمانه را بگردش چشم هوا گذار

[illegible] / آئینه را بباطن پاکیزه صفا گذار

دل [illegible] / [illegible] خویش وا گذار

یکتای دیده گر [illegible] خواب [illegible] / دامی براه قافله دست دعا گذار

خوش آنکه [illegible] اسیر [illegible]
از گرد خویش دامن [illegible] صبا گذار

دلم خون خورد دل بسیار خوشتر / رسیدم خاطر صیاد خوشتر

مرا یک ناله بیکار مجنون / ز شیرین کاری فرهاد خوشتر

زبان منت [illegible] / هزار [illegible] جلاد خوشتر

اسیر مست اگر خواهد [illegible] دست
[illegible] شمشاد خوشتر

پیداست عکس چهره گل در هوای ابر / آئینه خانه کرد چمن را صفای ابر

مستند شاهدان بهار از [illegible] / سر پا برهنه گشته غزالان بپای ابر

از کشمکش گرفتگی آزاد میشوم　　ظلمت دروز جمعه خماری هوای ابر
هر سبزه در نگه مصرع شوخست در نظر　　طرح غزل نمود بهار از برای ابر
آغوش را بساقی کوثر سپرده ایم　　تسلیت باده میچکد از شیشه های ابر
دام پری کشیده بهار از شکستگی　　دیوانهٔ تو چون شود آشنای ابر

هر یک اسیر از دگری خوشنماترست
هم خنده های شیشه و هم گریه های ابر

نگنجید در حرم سودای زنجیر　　ردم از دور بوسم پای زنجیر
جنونم بسته چاک سراری که　　مرا فرسا ک باید پای زنجیر
بهن یک گام یکرنگی نگردست　　چه بلبل گشته شوخیهای زنجیر

بیاز چاک گریبان بهارست
بهن از دو رشکهای زنجیر

گرد وجود مست موج حباب گیر　　قطع نظر ز دل کن و عالم خراب گیر
از تشنگی گداخته ام انتظاره کن　　عطر گلاب چاره ز موج سراب گیر
از ضعف دل بیرو کمش مست کے　　از دود آه قوت بوی کباب گیر
رنگ شکستگان ز رخت میشود عیان　　بگشا لب شکایت و جام شراب گیر
گش از شکست خویش ز دام ذی بخت　　خود را اگر ذره فزون ز آفتاب گیر
گر صدق نیست از نفست جوش میزند　　از دل مکن استخاره و بر کف کتاب گیر

همچون اسیر خنده زنی تا ابد ماه
ساغر ز نقش پای سگ بوتراب گیر

قماش دل ز حریر چراغ نازکتر | لباس چاک ز گلهای باغ نازکتر
برای آدمش کردن فسانه شد دام | ز گفت و گوی دل بیدماغ نازکتر
تپیدن دل بیدرد نازک افتادست | قماش الفت بیجای دماغ نازکتر
دلی که تهمت او چاک پیرهن نشود | ز لاله سوخته یک پرده داغ نازکتر

اسیر خوی تو کی باده نوش میگردد
اگر ز شیشه نباشد دماغ نازکتر

ز گوهرها دل دیوانه بهتر | ز گلشنها گل میخانه بهتر
گرانیست آشنائی چشم را | همان بیگانگی بیگانه بهتر
چراغ افروز گلشن گر تو باشی | ز گل خاکستر پروانه بهتر
بزلفت آشنائی دارد از دور | میان دلبران شانه بهتر

اسیر از خود بگوید هر چه گوید
شنیدنهای این افسانه بهتر

راز گفته را بشنیدن رسیده کار | تخم نه کشته را بدمیدن رسیده کار
طاعت غرور دشمن و مشرب بهانه جو | از زاهدی بجام کشیدن رسیده کار
آسان بگوش او نرسیدست حرف ما | جان داده ایم تا بشنیدن رسیده کار

بیدست و پائیم ز نجات غبار اسیر
از صید دام را برمیدن رسیده کار

حسنش از گلزارها گلزار تر | دیده ها حیرت پرستی یار تر
عشق ساقی باده خون میخانه دل | هر که اینجاست تر هشیار تر

تا که سیرابیم از لب تشنگی
چشمهٔ خورشید نشتر زارتر

تیشهٔ دل تیشهٔ آه و بیستون
کار ما از کوهکن دشوارتر

کشتهٔ نازم بمژگانم چکار
گلشن آسودگی بیخارتر

دشمنان از دوستان محرمترند
دوستان از دشمنان اغیارتر

بوالهوس کورست عاشق دوربین
پارهٔ این راه نا هموارتر

روشنایی سنگ طفلان ست اسیر
ناصحا پند تو گوهربارتر

سینه صافی با عداوت بیشتر
دشمنی با مصلحت اندیشتر

راه شوخست آنکه دل پرهیزتر
سبقت دانا تدبگیها پیشتر

دوستکامم دوستکام دوستکام
خاطر جمع از ظالم ریشتر

دل جراحت را زسنگ آئینه شد
ساده لوحیها مآل اندیشتر

داردم شوق تو بیتاب سفر
شمع بزمم شده مهتاب سفر

بستر راحت من سیماب ست
در وطن برده مرا خواب سفر

شوق خضر ره من باد صبا
بی سر انجامیم اسباب سفر

در ره تفرقهٔ دل همچو غبار
هست جمعیت من با بید سفر

برده شوق وطنم از ره و من
داده ام خانه بسیلاب سفر

داده آرام زبس آرامی
شده بیتابی من تاب سفر

سر تیغش قدمی دارد اسیر

میکند سجده بمحراب سکندر

ز شهد عمر اجه تلخی بلاکرب نگر
بخواب تا نروی خواب بیهوشان نگر

بجز نور شمع که تر دامنی به در اهمن
بقیم دیر دخرابات باش و پاک نگر

اگر کشته گل حسنت جزای بی ثمری
بگو که تیشه چه بکرده جرم تاک نگر

ز آسیا چه خبر سبزهٔ امید ترا
آل دانه خویش از زمین پاک نگر

اسیر مصرع جان نسخهٔ حیات دلست
حیا بردن مکن از خشم تیر مناک نگر

گریه کردم جوش دریا بیشتر
خنده کردی شور گلها بیشتر

هر گل استکم دل دیوانه ایست
در سر کویش تماشا بیشتر

ذره خورشید سیر بستنی ست
هر که اینجا کمتر آنجا بیشتر

پای تخت خاکساری جای ماست
شوکت جمشید و دارا بیشتر

عجایم ز حوصله صاحب کمال تر
بر مستیم ز توبه بجا و بال تر

ابر غبار تربت ما ذره بار شد
خورشید جلوه های رسا بیزوال تر

آیم غبار جلوه دانشکم شرار دایست
آئینه از جمال تو بر خط و خال تر

بهتر ز خون بی رگ ما خاک خستگان
در دخانه کوثر هستی زلال تر

ستم دآن ز چشم شهلا در نظر
شوخ میر قصد تماشا در نظر

بسته آئین گریه مژگان مرا
قطرهٔ خونیست دریا در نظر

مشقِ یاران میکند مژگانِ من　　کاغذِ ابریست صحرا در نظر
پیچ بر پیچست خون خواب و خمار　　حسن رنگ آمیز دیبا در نظر

جلوه سر کرده مے ریز اسیر
برگ گل از خار آن یا در نظر

بنام گریه من فال میزند زنجیر　　صلای شوخی اطفال میزند زنجیر
هوای گرم جنون خون بجوش می آرد　　زناله ام رگ تبخال میزند زنجیر
زبرق تازه ای دیوانگی خراب شدم　　هنوز پر اثر بال میزند زنجیر
غرور حسن جنون از کسی نمیداند　　قلم بحرف خط و خال میزند زنجیر

ز بستگی که بآن طره میرساند اسیر
چه لافها که ز اقبال میزند زنجیر

زنجیر شوق شده دارد ز وحشت دگر　　بخت دگر سپهر دگر کوکب دگر
یاد دعا نکرده ریاض اثر شگفت　　از فیض دل نمانده مرا مطلب دگر
حرفی بگوش سیل استاد میکشم　　پر کرده ام کتاب دل از کتب دگر
یاران طبیب ساقی و ساقی طبیب ما　　جان در قمار دیگر و دل در تب دگر

صید اثر شکاری وحشی نگاه کیست
هر لحظه بخود دانه کنم یارب دگر

جام بر کف خاطر اندوهگین دارد بهار　　همچو مستان گریه در آستین دارد بهار
مستوی این نیستم از برگ برگ گلستان　　بهر قتلم زهر در زیر نگین دارد بهار
سیر گلشن کن اگر دل سرد باغ توئیه　　مرهم کافور برگ یاسمین دارد بهار

خاطرجمعی پریشان‌تر ز گل پیدا کند — صد شکست از غنچه با در کمین دارد بهار

از سرکویی که می‌آید نمیدانم اسیر
اینقدر دانم که پشت بر زمین دارد بهار

ترک مطلب کردنم ابرام میداند هنوز — گرد وحشت گشتنم آرام میداند هنوز

مرغ جوهر میرد از شاخسار تیغ یار — مرغ خونم را ز شوخی دام میداند هنوز

از غبارم میگریزد سایهٔ بال هما — در حرم سودای ننگ نام میداند هنوز

ظلمتم در وصل او از نور میترسد اسیر
دل ز مستی صبحدم را شام میداند هنوز

شوقت گداخت زلزله در استخوان و مغز — سیماب جلوه شد بنظر استخوان و مغز

از غیرتش بپیشتر غم رد نمی‌خورد هما — می‌پرورد بسایهٔ پر استخوان مغز

از خاک کشتگان تو گل میکند بهار — پرورده تا کجا چه قدر استخوان و مغز

تا باغبان باغ قناعت شدم اسیر
گردیده حاصلم ز ثمران استخوان و مغز

هوا شد تکمهٔ پیراهن امروز — ز عشرت میتوان گلچیدن امروز

حنا از بسکه می‌بالد ز شوخی — نمیگنجد نگه در دیدن امروز

بیا ساقی شکستم توبه‌ام را — بده دیگر شیشهٔ دل بشکن امروز

هوائی دیده ساقی میگردد لب — سخن در پرده دارد با من امروز

ز هر پیمانه میگردد دو رنگی
نمیداند چه دارد با من امروز

میدهد گل بادی از پیراهن چاکش هنوز
میدمد صبح از گل روی عرقناکش هنوز

دیده باشد کس باین حاضر گواهی کشتهٔ
خون چکید از حلقه‌های چشم فتراکش هنوز

از فریب باده ترک سیر گلشن کرده ایم
میکند در خاک دام افسونگر تاکش هنوز

روزگار از توبهٔ من ساخت مینا را اسیر
اختر ساغر پرست چرخ افلاکش هنوز

خوانشور کرد دیدهٔ قربان برم هنوز
جائی نمیروم چکنم نوکرم هنوز

شد سالها که در سفر شوق سوختم
پرواز ریزد از گل خاکسترم هنوز

شرطی نموده ام تو یادست یاد باد
این رشته بسته ایم ز بال و پرم هنوز

گر مرده ام که خشم تو من جان نمیبرد
سر تا بپای عربده چون جوهرم هنوز

در دل خیال دیدن رو نیکو کرده ام
آئینه میچکد ز دو چشم ترم هنوز

شد عمرها اسیر که میسوزم از عشق
دودی کسی ندیده ز خاکسترم هنوز

پرتو شمع پروانه گداز است هنوز
تاز کن نازکی وقت نیاز است هنوز

پاس غم از دل فولاد غبار انگیزد
خاطرم نازکت آئینه راز است هنوز

نیست شاهین محبت مشو ای کبک خرام
دل ز نیش مژه‌ات سینه نواز است هنوز

حسن مغرور کجا سینه کجا عشق کجا
هر نیاز تو جگر گوشهٔ ناز است هنوز

در گرفتاری صیاد شده آواره اسیر
عشق او مبارزش در تگ و تاز است هنوز

دمید صبح بلند شوخی بهار امروز
گر ز زردی تو می خورده روزگار امروز

شنیده ایم که هر گل کتاب بی‌ثمر است — نشسته ایم بصد رنگ امیدوار امروز
شکست قیمت آئینه را بهار نفاق — بعقل میگذراند جنون بهار امروز
چمن ز پرتو گل تا باسمان شفق است — بهار بسته بدست هوا نگار امروز
مبادر آتش پروانه گشت بال افشان — ز شمع روی تو افروخت لاله‌زار امروز

بید ما غم خاطر عیش آفرین دارم هنوز — بجام جم یعنی دل همت قرین دارم هنوز
آسمان در شیشه ام در دو غباری میرسد — مایه اش مشت غباری بر زمین دارم هنوز
از دو عالم بی نیازم تا شکستی در دست — خونبهای چرخ در زیر نگین دارم هنوز
خاک بر فرق مروت گنج قارون بیشتر — موری از کشت قناعت بر زمین دارم هنوز

درد ساغر در چمن بیجا مریز — آبروی خنده گلها مریز
حاصلی میخواهی از دل صبر کن — دانه زنجیر در صحرا مریز
میدمد صبح و میخندد گلی — باده را بی صرفه از مینا مریز
هرچه میخواهی بکن ای آسمان — آبروی خاطر دانا مریز

دریا بساط مایهٔ چشم ترم هنوز — گیرد صباح خراج ز خاکسترم هنوز
گر دل برد زیاد تو از جا برد مرا — کوه وقار در دم و بی لنگرم هنوز
در خواب گلشن سر کوی تو بوده ام — گل میدمد ز سایهٔ بال و پرم هنوز
بسوده ام بچرخ سر افتخار اسیر

در کوی یار بندهٔ فرمان برم هنوز

مشکل پسند خاطر شاد خودی هنوز — معلوم نشد که یاد خودی هنوز
بگذار تا بکارم دگر در مراد ما — آئینه دار عکس مراد خودی هنوز
آگاهی تو خواب فراموشی دست — ای بیخبر ز خویش بیا د خودی هنوز

غافل اسیر گردش تدبیر یاد نیست
در بند عقل حوصله زاد خودی هنوز

شنیده گوش مروت سوال ما امروز — گذشته است ز پرواز بال ما امروز
حجاب از گل روی گلاب تازه گرفت — بهار شد عرق انفعال ما امروز
نظاره از گل خورشید بی زوال مپرس — کدام صبح گشوده است فال ما امروز
شراب شوق خیال خمار میسوزد — چرا شود غم فردا وبال ما امروز

اسیر پیری ما بر بهار خنده زند
جهان چو دیدار خیال ما امروز

آبروی اعتبار است روزگار ما هنوز — ابر نیسان نشود گرد غبار ما هنوز
شعله را سیراب سازیم با لب تشنگی — خونبهای صد گلستان است خار ما هنوز
در عدم هم میدهم پرواز گردن شکست — نام ما را باد ما گرفت یار ما هنوز
تهمت صد بیگناهی میتوان بر خویش بست — پرفشان یاد میگیرد غبار ما هنوز

آشنائیهای دل بیگانگی کرد اسیر
باز میگردد چه میگردد دوچار ما هنوز

میتوان ساخت ز سودای کسی کام هنوز — میتوان از نگهی دل با دام هنوز

شوخی عربده‌هاییش گر سر خود / دل مجنون میطپید از لذت دشنام هنوز
پیری ما شود مانع طفلی مشرب / میتوان سوختن از آتش دل خام هنوز
گل نقش قدمم چشمهٔ سیماب شود / گرچه بگذاشته‌ام در ره دل گام هنوز
جگر سوختهٔ تحفهٔ دارستی دارم / شده‌ام خاک و ندارد دلم آرام هنوز

اگرچه گشته‌ایم غبار نفس آزادی اسیر
اینقدر هست که نگرفته دل آرام هنوز

ز لطف دست سنه بر دل شرار آمیز / کشد خجالت شبنم گل غبار آمیز
ز شرم نیش زبانی چو برگ گل دارد / بعذرخواهی گلچین غبار خار آمیز
حباب یاد دلم گر گست نفس دزدد / مباد خاطر دریا شود غبار آمیز

اگر غبار شوم شوق بیشتر گردد
وفا وعدهٔ او با دو انتظار آمیز

ای برای دلم سراپا ناز / نیم ناز ترا هزار نیاز
رشته‌های امید زود گسل / عمر کوته کند امید دراز
سیر در عالم گرفتاریست / با قفس میکنیم ما پرواز

با دل ما چه مدعا دارد
چون نپرسی ز غمزهٔ غماز

ز فیض ابر نیسان شد جهان سبز / که از عکس زمین شد آسمان سبز
بصحرا گر دبا ولتشنه لب را / رطوبت کرد چون سرو روان سبز
برقم زد خامه‌ام گر وصف گلشن / چو برگ بید گردیدش زبان سبز

زفیض بام لطف ابر نیسان ... چو موج سبزه شد ریگ روان سبز

اسیر عشق را چون جوهر تیغ
شود در سینه زخمهای نهان سبز

راحتم شد بستر خواب درآزارم هنوز ... گلبن عزت د سید از خاکم و خارم هنوز
نقد همت در دکان دارد تنک سرمایگی ... گرچه هیچم در دو عالم در خریدارم هنوز
ترسم از قاتل کشتم طمع رهائی روز حشر ... خون من چون مژگان خوابید و بیدارم هنوز
زیر خاکی آئینه دارد در غبار خاطرم ... سر بسر از ارزان بر خو خبر دارم هنوز

گرچه عمرم سر بسر یک شام غفلت بوده است
روز اول دیده ام خوابی که بیدارم هنوز

شب ز تردستی مژگان پر آبی که مپرس ... از گل صبح کشیدیم گلابی که مپرس
همت عمر ابد کوره جبا دیده گذار ... خضر لب کرده تر از موج سرابی که مپرس
او جودی که جگر گوشهٔ طفلی ست هنوز ... میچکد از نگهش زهر عتابی که مپرس
محتاب ورق دفتر دانش کردیم ... صفحهٔ هیچ ندانسته کتابی که مپرس
پریشان سخنی مطلبی از پیش نرفت ... دعوی بود جوابی و خطابی که مپرس
ل بار رفته ز سیر چمن آگاهی او ... دیده دیوانهٔ پا باخته خوابی که مپرس
هر نفس از گل نکهت قدح شیر شود ... صبح آئینه چه دارد شکر آبی که مپرس

میتوان دید اسیر از دل صد پارهٔ ما
محشر قطرهٔ سیلاب شتابی که مپرس

از کشش دل تنگ یاد از گل بس ... سوالو سایهٔ گل آشیان بلبل بس

مخوان فسانه ز زنار و قصهٔ تسبیح / حدیث مجلس ما سرگذشت کاکل بس
شهید عشق تو از یک نگاه خرسند است / نگاه گرم گل خونبهای بلبل بس

ز وصف خط تو شیرازه یافت نظم اسیر
برای مصرع بلبل سفینهٔ گل بس

پای جیش اسیران خاطر غمناک بس / مسند ما اخگر تابنده چون خاشاک بس
نیست تاب دام آزادی اسیران ترا / صید ما را حسرت محرومی فتراک بس
بی سبب ما را سپند آتش دوری مکن / اشک خونین چشم زخم دیده های پاک بس
چون شوم گرم خیال خنجر بیداد خویش / جای روزن کلبهٔ تاریک ما را چاک بس

آسمان را هم بچرخ آورده شور عشق او
سنگ ما سرگشتگان بجنبشی افلاک بس

رمز خوی تو از پردهٔ حجاب نفس / بجای می ز رهٔ دل کشد بجو اب نفس
شمارهٔ نفس من بدست زنجیر است / ز دود آهای پریشان کنم حساب نفس
گذشت عمر نفسیه و باز سبق خواند / ز پاره پاره دلم شرح دلبست باب نفس

اسیر دام پری پیکری تماشا کن
گرفته است ازان طره پیچ و تاب کن

شده نومیدی من آئینه داری که میرسد / دلم از پاس کشد بوی بهاری که میرسد
بیقراری طپید از حسرت صیدان در ره / گردد گل در نظر گرد سواری که میرسد
دو داز هستیم انگیخته گرد آلودست / شوخ پوشیده قبای گل عاری که میرسد

خار و خس در نظر موج سرابست اسیر

دارم از پا کلی باغ و بهاری که مپرس

از فریب هم نبرد ما مپرس | خون گرم و آه سرد ما مپرس
در لباس لطف استغنا ببین | اشک سرخ و رنگ زرد ما مپرس
در ره دل شرم شد آئینه دار | آب گردید گرد ما مپرس

اندکی از پاکبازی برده ایم
داد با همت نرد ما مپرس

قیمت گوهر شکستن قدر دریا هم مپرس | کار دل در خون طپیدن شیشه ها هم مپرس
شرح استغنا بس ای قاصد تسلی عیب نیست | از زبانش پاره حال دل ما هم مپرس
ایکه احرام طواف دشت مجنون کرده | پاره احوال مشتاقان اینجا هم مپرس

خیل آهوی پریزادان سالی گفته ام
از اسیر تردماغ بزم صحرا هم مپرس

آگهی دیگر شنیده ام که مپرس | گفتگویی شنیده ام که مپرس
در محبت ز آه بی تاثیر | اثری باز دیده ام که مپرس
ستم آن هرزه گرد کوی دل | آنقدر بها دیده ام که مپرس
چون کنم شکر بیزبانی خویش | بنوایی رسیده ام که مپرس
زیر پای سمند نازکسی | بهوای طپیده ام که مپرس

اضطراب تمام دارد اسیر
اینچنان آرمیده ام که مپرس

دارم دلی افروخته چون خلوت فانوس | تا شمع خیالت نکشد منت فانوس

گر شمع نظر کردهٔ شوق تو نباشد — کی دعوی باطل کند از خانهٔ فانوس
رحمی به سیه روزی پروانه ندارد — با خانهٔ روشن بدرم از نسبت فانوس
شمعی که بیاد تو به گلزار فروزند — بخشد چراغان برگ گلش خلعت فانوس

چون قدر سر کوی تو نشناسد اسیر — پروانه بجز من میطپد از دولت فانوس

در انجمنت دیده و دیدار فراموش — با یاد تو سیر گل و گلزار فراموش
چون شکوه ام از دست تو بسیار نباشد — کردی ز من دلشده بسیار فراموش
گه سلسله در رشته گهی گریه و آهم — تا کی نکنم سبحه و زنار فراموش
ز ناله فراموش کند دیده تماشا — عاشق نکند لذت آزار فراموش

کردیم اسیر از تو فراموش نکردیم — حق نمک و حسرت دیدار فراموش

سرگران چشمش نهال باغ استغنا قدش — نوبهار فتنه رنگین جلوهٔ رعنا قدش
گردبادی هر طرف سرو روانی میشود — بگذرد گر از بهار خاطر صحرا قدش
باغبان می پرورد در دامن گل سرو را — تا کشد از گلشن نازکسی بالا قدش

جلوه هر ساعت برنگی بیقرارم میکند — شعلهٔ شوقست پنداری ز سر تا پا قدش

شکار آئینه گر دیده آه میرسدش — پری کشیده ز آهم نگاه میرسدش
چه طعنها که بخورشید می تواند زد — شکسته از مژه و طرف کلاه میرسدش
به توبه شوخی بیجا نمیکند دل من — دماغی از می پر شرم گناه میرسدش

شکسته آئینه زنگ بسته دارم
که دعوی نسب مهر و ماه میرسدش

گرانیم و مروت تحمل نمیگردد
ز دعوی که قسم برگواه میرسدش

ز رویت خندهٔ گل میزند جوش
ز آهم شور بلبل میزند جوش

بجا گیرد ستی مژگان بنازم
ز سیرابی تغافل میزند جوش

دمید از عارضش خط کس چه داند
که از آئینه سنبل میزند جوش

ز یادش میتوان در گریه غلطید
که سیلاب از تحمل میزند جوش

ندارم صید مژگان کس که گشتم
که از خون دلم گل میزند جوش

ز اشکم جوش بلبل میکند شور
ز آهم دستهٔ گل میزند جوش

نمیدانم سرم سودای کیست
اسیر از آه کاکل میزند جوش

با تیر در کمان در دل ما نشانه اش
جز نا هدف ندیده خدنگ بهانه اش

هر پیچ و تاب موجهٔ طوفان در آتش است
دیوانه آتش است خموشی زبانه اش

دارد بهر آه آینه هر سنگ شیشهٔ
تیر کمانه نیست بجز دل نشانه اش

مرغیست پر شکسته غبار ضعیف تا
چشم وفای اوج هما آشیانه اش

دیوانه یک قدم اگر از ره برون رود
ریگ روان ز موج زند تازیانه اش

با چرخ لاف کشتی خصمانه میزند
گردی که در حوالی شکست خانه اش

گردیده تا اسیر ز یاد تو جرعه نوش
جوشیده مجدم ز شراب شبانه اش

پروانه و بلبل چه شناسند سراغش … بیگانه تر از نکهت گل نور چراغش
بلبل شده پروانه گلبازی داغش … پروانه شود بلبل افروخته باغش
بزمی که دل از یاد تو نارک شده باشد … چون گل بکند از نفس سینه ایاغش
لیلی بشب تار کند صید غزالان … گر سرمه شوخی کشد از دود چراغش

در گریه کند سیر اسیرت که مبادا
بوی گل راز تو دهد گرد سراغش

اشک بلبل نمک چشم خویش … خنده گل خراش بلیش
چشم وحشی کجا و سرمه کجا … نرسد کس بگرد آهو نیش
با خزان و بهار یکرنگیم … گل شدیم از نظارهٔ رویش
زور بازوی امتیاز ز ما … چه کمانها کشیده ابرویش

همتی از اسیر میخواهم
گر شوم خاک در سر کویش

بکسیم ساخت خریدار خویش … سوختم از گرمی بازار خویش
یک جهتی حلقهٔ دام وفاست … صید تمایم دگر فتار خویش
خلوت غربت ز وطن دیده ام … آمده ام سایهٔ دیوار خویش
خاک رهم سیر جهان میکند … همسفر خویش سبکبار خویش

هر دو جهان خواب فراموشیم
ستیم از دیدهٔ بیدار خویش

صد دیده دل گرفت که خونم بگردنش … هر گوشه نگاه بتیابانه گردنش

یارب که بود اینکه غبارم بباد داد — از باد جلوه طرف کله کج شکستنش
گرد سر ششن نگاه سراسیمه حال داشت — در راست گفته بود که لطف نهفتنش
طفلت دلی رباست خدایا نگاهدار — از چشم زخم الفت هر دوست دشمنش

نوروز تجود یست کجائی اسیر هنوز
یک گل شکفته است ز صد رنگ گلشنش

بی بلد منزل شناس جستجو چون تیر باش — بی زبان ره دشت سوا و ناله چون زنجیر باش
چون نگاه پاک هم نزدیک هم بیگانه تر — چون دل بیدار هم آئینه هم شمشیر باش
قطره در صحرا اگر خاکست دریا در گهر — سخت بنیادی چه خند گوابر عالمگیر باش
سیر اقلیم فنا پیران بطفلی کرده اند — دل سراسر میرود کو خاک دامنگیر باش
گر زبان شیرین نداری سینه صافی پیشه کن — آشکر گاهی نگشتی کاسه را شیر باش

تا ز باغ خاطرت هردم بهاری بشکفد
کامجوی دل اسیر از آه بی تاثیر باش

ای چشم و چراغ آفرینش — رنگین گل باغ آفرینش
از رایحهٔ بهار خلقت — گلدسته دماغ آفرینش
از بادهٔ حق شناسی تو — دل گشته ایاغ آفرینش

مست است اسیر در ره تو
از جام سه ایاغ آفرینش

آزاد کرده‌ایم ز قید و قال خویش — دیوانه میشوم اگر آیم بحال خویش
یمن طرف گلشن کوی تو بسته ایم — آئینه نار گشته ام از نقش بال خویش

موج سراب حلقهٔ دام است نمی‌شود
گم کرده هر که راه به سرحد خیال خویش

گم گشته قطره‌ایست که دریاست منظر او
سیلاب دیده غرق انفعال خویش

مطلب نبود گر نگریستیم ز دیدن کسیت
فال گشوده‌ام که ببینم مآل خویش

آئینه می‌پرستی و ترسم که آه من
سازد ترا بری ز ره خط و خال خویش

تا دوختم ربوده شدم خاک پای او
چندین گمان نبود که آیم بحال خویش

سوزد ز رشک سایهٔ محمل ادا چه او
بخشیم بار قطره دگر از گرد بال خویش

غافل ترا بدست رسیدن شکار کرد
دامی که یافتیم ز فکر محال خویش

گردم غبار مطلب دیوانگی اسیر
تا نشنود ز خویش جواب سوال خویش

بد از صید چشم صیادش
عید قربان صبح میعادش

چه بهشتی ست مکتب خوبی
برده طفلی فریب از یادش

عشق در آهنی که جوهر دید
تیشه ساز دلبرانی فرهادش

عشق ویرانه سر چه کرد آباد
بنده پا سرو پای آزادش

چه کند با حجاب عشق اسیر
بعد عمری که وصل رو دادش

حیرت گداز ذره چون و چرا مباش
تا باز خاطری نشوی آسیا مباش

خود را خراب ساز و مکن خانه خراب
یعنی که تا غبار توان شد صبا مباش

مسطر کشیده موج ز دریا نوشته است
زنهار طفل مکتب هر ابتدا مباش

افتادگی جدا و گران مطلبی جدا است
تا کهربا توان شدن آهن ربا مباش

دریوزه نظاره کند خود نما بزور — مسکن کاه گوشه فقر و گدا مباش

چند الم پایمال شوی صبر کن امیر
نومید از وسیله لطف خدا مباش

باآرمیدگی نفس دل و دیده باش — در اضطراب حوصله آرمیده باش
ازخویش پا بردن منه و نور دیده باش — بنشین و خلوت دل صحرا دویده باش
در وقت خوش اگر همه دردی بسر رود — یعنی اگر شراب شوی نارسیده باش

چون بشکنی دلی بدل خود نگاه کن
شرم گناهگار مکافات دیده باش

دل تائب و لب سبو کش — جنگ است میان آب و آتش
با غنچه دو دهان ندیدم — از خنده دماغ ناخوش
ساغر شکند ز آب زنجیر — دیوانه زند نقاب آتش

عکس شفقی زمین به بیند
ار گریه آسمان منقش

چون من که گشته ام بجنون شرمسار خویش — یارب کسی مباد غریب دیار خویش
گر تکیم در آتش حسرت نشسته است — در راه او چراغ شکستم انتظار خویش
با امتحان چکار محبت گزیده را — کردم محک دل خود و دیدم عیار خویش
هرکس که رفته با دل روشن بزیر خاک — قندیل کعبه ساخته سنگ مزار خویش

آئینه غیر او بکسی دل نمیدهد
سوگند خورده است بباغ و بهار خویش

گاه با خلق جهان نزدیک و گاهی دور باش
از شراب غفلت هم مست و هم مخمور باش

گر کنی یاد ترحم ابر دریا قطره شد
از غضب هر که جوید پیش آتش بی‌نور باش

بادهٔ صحبت فزون از نشه آرد درد سر
هر قدر نزدیک اخیر دم نشینی دور باش

تا برای قدر ایمان زد ای اهل کفر زمین
داغ میخواهد دلت آتش پرست طور باش

هوش داری بادهٔ مطلب رواکها اسیر
بیشتر چندانکه مستی بخشدت مخمور باش

غبار ره شو و منت طراز عزت باش
بدرد خو کن و در دسر فراغت باش

بتجلی ز ننگ رایگان گدا سپه کن
ببزم محتشمان سیر چشم حشمت باش

دل و دیده و چشم ندیده داری
ز آرزوی طمع درگذر از خجلت باش

ز زهر جنگ کمن خویش را دچار اسیر
برو بمیکده کآبروی عزت باش

بقدر گردش سر سنگ اعتبار باش
خود را بسوز و داغ دل روزگار باش

با هر که باشدت سر و کار نزاع و صلح
گاهی شکست خود شو و گاهی حصار باش

در هر نگه نظارهٔ احوال خویش کن
از هر نفس شمارهٔ روز شمار باش

بی لنگر است کشتی بحر جنون اسیر
گر تاب اضطراب نداری کنار باش

جانداری ار ترک تا زجبین پیشانی مکش
درد سودا نیستی بار گرانجانی مکش

پیش راه توست این قوت بازوی تو
ناتوانی هر کمانی را که نتوانی مکش

گل بچین از جلوهٔ هر ذره اما دل مبند
تا قیامت خجلت از روی پشیمانی مکش

چاره بیماری کم میکند فرصت شمار ‌ ‌ نسخه داری بغیر از خط نادانی مکش

رشتک دارد قدر چو بانز اخسک درپیرهن ‌ ‌ خرقه خواری بپوش آزار بی زانی مکش

شراری را نماند جا در آتش ‌ ‌ نشیند تا دلم تنها در آتش

نظرگاه دل دیوانه ماست ‌ ‌ توان کردن تماشا ها در آتش

سراسر موی من پروانه بود ‌ ‌ اگر میسوختم رسوا در آتش

نبود از خوبیت آتش هم خبردار ‌ ‌ که رفتم گرم کردم جا در آتش

زدی یک صبحدم آتش بگلها ‌ ‌ شگفت از آه من گلها در آتش

ز آهم میشد آتش زده دریا ‌ ‌ ز اشکم میطپید دریا در آتش

ز مضمون خطش کس با خبر نیست ‌ ‌ بود در روشنی سوادها در آتش

سر و کار دلم با اشک و آه است ‌ ‌ چگویم یا در آبم یا در آتش

اسیر از یاد ساقی شعله مانند ‌ ‌ گرفتم گردن مینا در آتش

کرده ام بسکه آرزوی خطش ‌ ‌ شده ام صید رنگ و بوی خطش

خواب آشفته چون نه بیند زلف ‌ ‌ روی خود می نهد بروی خطش

مشق دیوانگی بکار آمد ‌ ‌ مینویسم نامه سوی خطش

مو برآرد که از زبان قلم ‌ ‌ میکنم مشق گفتگوی خطش

دیده ام سرنوشت خویش اسیر ‌ ‌ بیقرارم ز جستجوی خطش

سینه تا شد قلمرو تیرش — سر نپیچم ز حکم شمشیرش
هر دلی را که عشق کرد خراب — نکند زیر بار تعمیرش
دل غمدیده بشور آرد — اثر نالهٔ نی تیرش
که ز شیرین طلب نماید کام — تا کسی آب نیست در شیرش
چارهٔ عشق میتوان کردن — دل دیوانه نیست تدبیرش

سرکشی کرد از غلاف امروز
بهر قتل اسیر شمشیرش

از قدش جلوه انتخاب فروش — از رخت باده آفتاب فروش
دهر میخانهٔ نگاه تو شد — سوخت هنگامهٔ شراب فروش
عشق در پرده جلوه‌گر شد و باز — دیدهٔ حیرتم نقاب فروش
غفلت آباد سرگذشت منست — عمرم افسانه ایست خواب فروش
غنچه بادام تلخ شد در باغ — زهرخند که شد عتاب فروش
غنچه گردد گل شگفتهٔ عیش به — گر دل ما شود شراب فروش
گریه را رنگ و بوی معشوقست — دیدهٔ ما نشد گلاب فروش
شوخی گلشنش بمکتب برد — گل صدبرگ شد کتاب فروش

کام دل تر نشد ز اشک اسیر
لب دریا که دید آب فروش

ای که کرده ز یاد ما فراموش — حیف است کن وفا فراموش
با حریف تو حرف ما همه حیف — با یاد تو یاد ما فراموش

یکبار بسوی خود نگاهی — برگرده از حسد افراموش
ای کرده برغم دوستداری — یکبار ز حال ما فراموش
کردیم بهیاد خاطر تو — بیگانه و آشنا فراموش
شرمندگی از وفا نداریم — داریم دل جفا فراموش

در میکده ها اسیر سرمست
ما را مکن از دعا فراموش

گل گرفتار نقش بالینش — صبح دل چاک خواب شیرینش
در ره کفر و دین غبار شدم — پی نبردم بدین و آئینش
گر ز شستم هنوز راضی نیست — مرغ روحم شکار شاهینش
سخن آهسته تر ز حسرتیان — برده فرهاد خواب شیرینش
شوخ من بیش لاله رو دارد — سوختم از تلاش تمکینش

شکوه از کسی ندارد اسیر
سینه ما نیست حاصل کینش

تا بکی دوشش نسازم کفر و ایمان بار خویش — همچو تیغ از ضعف پنهان کرده‌ام آثار خویش
فیض دست آموز دارد ناخن موج سرشک — هر گره کز دل گشایم میزنم در کار خویش
سرنوشت طالعم ناگشته بحث واژگون — گر کنم آزار دشمن میکنم آزار خویش
گر نگاه گرم او دارد خریدار نیاز — عشق میسوزد و سپند از گرمی بازار خویش

باغبان گلشن انصاف را نازم اسیر
کز پی بلبل کشد خار سر دیوار خویش

صبا در نافه پیغام ز گرد راه پابوسش
حیا در پرده پنهان میشود از شرم ناموسش

ز یاد چشم ترسائی بدل بتخانه دارم
کرو چو شد شور محشر از لب خاموش ناقوسش

نمیداند زبان روشنائی شعله دارم
چراغ خلوت من تیره بختی گشته فانوسش

سر کوی بشارت داد یاد کفر ایمانم
که دل را در سجود آرد خیال آستان بوسش

دل نومید را دیدم بکام خویشتن روزی
که دیدم چون اسیر از دیگران یکبار پابوسش

خداوندا مکن کس را شهید خنجر نازش
مگردان جز دل من مرغ دیگر صید شهبازش

الهی طاقت بیداد پیکش نیست تنهائی
بجز اندیشهٔ قتلم کسی را محرم رازش

دلی در دام صیاد است یارب آرزو دارم
که بندد دست در خون طپیدن بال پروازش

اگر گوید سخن نتوان شنیدن گفتگویش را
چو بوی غنچه زیر پردهٔ شرم است آوازش

غزالی رام الفت بود دانستم ز استغنا
نگاهی فکر قتلم داشت فهمیدم ز اندازش

اسیر از من حدیث درد دل هر دم چه میپرسی
عسس گر نیستی هر بیدلی صید اندازش

گر از تو بشنویم جواب سلام خویش
بالای آفتاب نویسیم نام خویش

یکره نظر بحال دل ما نمیکنی
افتاده است مرغ نگاهت بدام خویش

تا چند چون صبا ز خود افسردگی کنم
جوشی چو غنچه میزنم آخر بکام خویش

عمری گذشت و فرصت نگاهی نیافتم
آن طالعم کجاست که خوانی غلام خویش

خواهم اسیر آنقدر از بخت مهربی
گر هم ز باد ناز کشد انتقام خویش

نکرده دست تهی اهل دیده را قلاش
برنگ آئنه از نور میکند خفاش

نسب بساغر جم میرساند آئنه ام
ز ساده لوحی من راز عالمی شد فاش

چو گل ز داغ جراحت کسی تواند چید
حذر کنید ازین رازهای سینه خراش

گهی بقطرهٔ اشک آشنائی دارد
عجب که بحر نگردد ز دیدهٔ قلاش

برات روزی مارا بما نوشته قضا
ز پای نظر خویش میکنیم معاش

ز نقش پای توام چون نسیم غالیه چین
بخاک راه توام چون غبار ناصیه پاش

تلاطمم کمن ابدل کرد دست میدارم
ورع پرستی پنهان ز باده نوشی فاش

جائی که گل از ناله کند بال و پر خویش
چون ذره فتادیم بدام نظر خویش

تا کعبه بیک گردش چشم تو دویدم
شرمنده نگشتیم ز عزم سفر خویش

بی شور جنون فال بیابان نتوان زد
خضر نیست محبت که بود راهبر خویش

چون تازه دلی دامن سر خار گرفتم
منت نکشیدیم ز مژگان تر خویش

کیفیت مقصود ازین باده خمارست
می زیبد اگر مست تو نازد بسر خویش

هر کار که شوق نهانیست درین باغ
هر جلوه که او سرو روانیست درین باغ

هر تازه نهال از غم آغوش نسیمی
از صید نظر تیر و کمانیست درین باغ

هر لاله که شبنم زده شوخی نگهست
هر صبح ز شب وصل نهانیست درین باغ

با فیض دم پیر خلف هست نظر ها
هر سبزهٔ نو رسته جوانیست درین باغ

گلزار عجب قافله گاهی ز رسولست
یا هر جرس غنچه نشانیست درین باغ

بلبل شده سوداگر بازار نزاکت
هر رنگ گلے جنس گرانیست درین باغ

صبح طرب از باد دکانست منور
آن گل که نخنده بخزانیست درین باغ

بهارم گلستان در گلستان ضعف
غبارم کاروان در کاروان ضعف

نمے آید ز شرمم در گمان دل
نمی آید ز ضعفم بر زبان ضعف

خریدار تن من بیتو آورده
پرستار دل من ناتوان ضعف

توان دید از اشارتهای پنهان
که گردیدست مغز استخوان ضعف

سر و کارم بطوفانے فتادست
دل من کشتی است و بادبان ضعف

قوی تر زور ابروے کماندار
خدنگے میکشاید دلکشا ضعف

غرض گر جسم بیمار تو باشد
بماند جاودان تا جاودان ضعف

زمین داشت چشمش جای مے خون خوردن عاشق
نمیداند نگاهش دیدن از نادیدن عاشق

دو عالم گر رود بر باد ایمای نمیداند
چه پروا میکند از زیستن یا مردن عاشق

اگر بوی زیاری داری ای بیگانه میگردی
ز چاک سینه صحرا صحرا داغ از گلشن عاشق

ز آغوش سحر محشر گریبان چاک برخیزد
حمائل گر کند دستی شبی در گردن عاشق

اسیر آئینه ها داری خموشی پیشه خود کن
نمیگردد بغیر از راز عاشق رهزن عاشق

خوابم شده تا سرمه بیداری توفیق
صبح از شب من مطلعه یاری توفیق

در سایه مژگان تو بربال کشد ناز
پرواز دل ما زهوا داری توفیق

محراب نیازی شده هر موج سرشکم
تا قبله دل گشته مددگاری توفیق

از ننگ غبارم بگلستان نه نشیند
دستم گل دامان سبکباری توفیقم

بیساخته شد کار خدا ساز برآمد
آبادی ویرانه ومعماری توفیق

دریا کده نیست دل تا چه نظر دید
ساغر زند اندیشه ز سرشاری توفیق

دیوانه اسیر تو چه اقبال شکاریست
خندد به دو عالم ز مددگاری توفیق

دارم دلی بسینه چو گرد دم بزیر خاک
رحم است بر گزیده انجم بزیر خاک

عالم خزینه دار سر تنگ روان ماست
گنج روان چرا نشود گم بزیر خاک

بستیم رخصت کم نشد اسباب سوختن
این مشت استخوان شده هیزم بزیر خاک

شد گرد تربتم نمک بزم میکشان
رسوا شود شهید تبسم بزیر خاک

در بند نارسائی سعی ست کار خلق
بی دام نیست دانه مردم بزیر خاک

دلکش ترست زمزمه در پرده فنا
مجنون فگنده شور ترنم بزیر خاک

چون موج اسیر محشر ما بحر رحمت است
کی میرود شهید تظلم بزیر خاک

از خار راه خود نکنم جز سراغ گل
روشن بجیب پوش دل من چراغ گل

دارم شگفته خاطری از سیر روزگار
آئینه راز سینه صافست باغ گل

ویرانه شگفتگیم باغ دلکشا
دارم خرابه‌ای که ندارد دماغ گل

حیرت شد اسیر در ره گویش دلیل من
غیر از دل شگفته چه داند سراغ گل

چمن شگفته ز رنگین ترانهٔ بلبل / سفینهٔ غزلست آشیانهٔ بلبل

عجب که شبنم گلدستهٔ هوا نشود / طراوتی که چکید از ترانهٔ بلبل

چمن بفصل خزان نو بهار الطاف / شگفته است گل آشیانهٔ بلبل

دوای تنگدلیها اسیر زنده دلیست / شگفته غنچه ز شور شانهٔ بلبل

تمنای لبت پیمانهٔ دل / نگه گرم است آتشخانهٔ دل

بیادت میروم تسبیح بگذار / که بلبل را کنم پروانهٔ دل

شب از سودای زلفت میگریزد / جنون در نالهٔ مستانهٔ دل

غبارم پای در زنجیر طوفان / ببین دیوانه ویرانهٔ دل

چمن پیرای لطف خط و خالست / نمک میریزد از افسانهٔ دل

اگر بر دیدهٔ لطفت نشیند / نگردد آشنا بیگانهٔ دل

ز زخم و داغ اسیر بزم حیرت / کشد تصویرها در خانهٔ دل

کرده استغنا سپید خندهٔ گل / از لبت رفته آب خندهٔ گل

یاد در گلشنی نمی آرد / خندهٔ صبح تاب خندهٔ گل

دل ما راز دار لعل کسی / صبح داند حساب خندهٔ گل

جگری پاره پاره دارم / چون نخوانم کتاب خندهٔ گل

چمن از خنده لب ببندد اسیر / تا نداری عذاب خندهٔ گل

اشکم شمر کنار و نفس آه در بغل — دارم دلی چو عاشق دلخواه در بغل

نام و نشان وادی سرگشتگی مپرس — صحرا بجای توشه نهند راه در بغل

دارد بکف خلش آئینهٔ خیال — شرح بهار و حاشیهٔ ماه در بغل

در آستان او بفلک ناز میکنم
دارم ملک بندهٔ درگاه در بغل

جلوهٔ حسنت چمن پرواز گل — خندهٔ گل شوخی گل ناز گل

با خیالت سینه ها گلزار را — میتوان از دل شنید آواز گل

گریه ها در خنده پنهان کرده است — از لب ساغر کشیدم راز گل

یاد گلزار اطاعت پیشگی — میکشم از خار دست انداز گل

شمع رخسارت بهار افروزتر — گم شود چو دانه در پرواز گل

بهر داغ لاله از کوبت نسیم — میرمد آتش ز خاک انداز گل

رتبه شوخی ز رعنائی گذشت — جلوهٔ شمشاد پا انداز گل

گریه می آید مرا بر عندلیب — دیده ام تا خندهٔ غماز گل

بسته ام بر دل تماشای اسیر
داده ام آئینه را پرواز گل

لبریز خنده است چمن از هوای گل — میخور که پای تخت نشاط است پای گل

دیوانه را هوای جنون باغ دلکشاست — گرید بجای باده و خندد بجای گل

هر جا که هست در نظرم جلوه میکند — گه در لباس شعله و گه در قبای گل

یکدسته گل ز رنگ حنا هم نه بسته — دانسته که جبهت گرد های گل

بهوش شیم زبیکده سایهٔ گل مست — گویا سری کشیده نگاهت بپای گل
[illegible] گم از هوش میبرد — داغم که رنگ و بوی که شد آشنای گل

در دیدهٔ اسیر خلد خارهای رشک
گر در نظر خیال تو آید بجای گل

دیدن رویش نه تنها میبرد از یاد گل — میبرد از جلوهٔ رنگین او بر باد گل
بیستون گرفتار جلوهٔ گلگون نامد نشست — کی شراری مینمود از تیشهٔ فرهاد گل
عید خوی گشته ام کز بوی گل هم نازکست — در قفس بیجای میریزد مرا صیاد گل
عمرها چون سایه با افتادگی سر کرده است — تا زند بر سر ز نقش پای او شمشاد گل

دارم دیوانه زنجیر خاموشی اسیر
غنچه گر خنده ادا میکند فریاد گل

سرگرم داغ دل نکشد آرزوی گل — عاشق گل نظاره نه بیند ز روی گل
گر صبحدم بسیر گلستان گذر کنی — چون بوی گل بباد رود رنگ و بوی گل
زان طره گر مشام صبا مشکبو شود — گردد دماغ نافه پریشان ز بوی گل

تا گشته عارضش ز می آتش فشان اسیر
خون گشته اشک در دل پر آرزوی گل

بپای هجر و مهلت مایهٔ شیب و شباب دل — مهیا کرده ام بهر شراب جان کباب دل
بنوعی سخت جانم کرد بیدادش که هر ساعت — صدای تیشه می آید بگوش از اضطراب دل
چه خونها خورده از اشکم چه جانها داده از آهم — نمیدانم چه خواهم گفت در محشر جواب دل
شد از لطف تو حیرت سرمهٔ چشم پریشانی — که خواهد کرد آیا بعد ازین تعبیر خواب دل

چو گل شگفتنی از پی حسرت آن شوخی تو — پریشان مصرعی گرمی شنیدی از کتاب دل
شب دراز از غم زلفی گرفتاری گرفتاری — سوال او سوال من جواب او جواب دل
میان مژگان غمازش ببین چشم فسون سازش — همین ست انتخاب دل همین ست انتخاب دل
اسیر از چشم مستی ترک سودای دو عالم کرد — باین سودا کسی تا کی نگردد بیحساب دل

مخور فریب غبار جو دازین مردم — که جوش کینه بر آورد دود ازین مردم
توان ز سایهٔ ویرانه کیمیا برداشت — زبسکه خاک بسر کرده جود ازین مردم
نبود سیر گل باغی چه میکردم — غنیمت ست که دردی فزود ازین مردم
نسیم خار مغیلان چه گل ببار آورد — خبر انکه دلی کو کشود ازین مردم
اسیر درک سخن معرفهٔ سخن سنجی ست — که نیست حاصل گفت و شنود ازین مردم

با جای که دل ز تیغ تغافل نشسته ایم — در زیر چتر سایهٔ بلبل نشسته ایم
شوخی ست نشئهٔ بیرنگ التفات — بر جای تیغ دست تغافل نشسته ایم
تمام پر هوای ابر سفید باده می — لب تشنه در پناه توکل نشسته ایم
پرورده هوای شکست دل خودیم — در سایهٔ شکستگی گل نشسته ایم
هر جا نشسته ایم اسیر از غم جنون — فارغ ز امر و نهی توکل نشسته ایم

فیض می بارد ز آب ابر گوهر سجده ام — بر رخ می بخشد برنگ موج کوثر سجده ام
مستی دیوانه دارد خیال روی او — آه اگر آئینه گیرد در برابر سجده ام

کی فروشتم از درت یکدیده مرگ خواب خویش
گر کند دانائی از خورشید پرزر بسجدم

در بیابان جنون دیوانهٔ خورشید کو
میزند غافل زهر دیرانه سر بسجدم

بسته بر پایت کرآیا نامهٔ خورشید اسیر
دارد از شوق که پرواز کبوتر بسجدم

لنگ لنگان در رکاب چشم تر پا میکشم
تا نفس دارم سر زنجیر در پا میکشم

جلوه در پردهٔ صورت زمعنی دیده ام
انتظار از دیدن تصویر دیبا میکشم

حیرتی دارد زهر مژگان کمند جذبه
تا ز یوسف را ز تصویر زلیخا میکشم

داغ گون بختم زعیبی ناز دنیا میکشم
انتظارم عشرت امروز و فردا میکشم

نذر آهی هر نفس دارم تجردی چون اسیر
میزنم بر سر گلی تا خاری از پا میکشم

باین سامان الفت با کسی چون آشنا باشم
که گرگاهی دو چار خود شوم عمری جدا باشم

غبارم از نسیم بشکند قلب سیاه من
بمیدان عداوت رخش تازم خود نما باشم

اگر عاقل کشاید غنچه لب می پرد رنگم
چرا از کینهٔ موری بکام اژدها باشم

دلم گر میکند یاد طپیدن میبرد یادم
مرا می زیبد الحق هم نبرد مدعا باشم

نگردیکسی ویرانهٔ من گنج قارون شد
همان در قصر ایوان تجلی خود نما باشم

نخواهم بسکه با خاطر پریشان آشنا بودن
بخود صد پیرهن بالم اگر مطلب روا باشم

اسیر از اثر سعد اینقدر امداد میخواهم
که گر باشم غبار راه موری نقش پا باشم

برنگی خویش را در بیدلی سرشار میدانم
که می را جام و گل را باغ و دل را یار میدانم

گریزم هر زمان از پرستش در پناه بیزبانیها — که در شرع حیا اقرار را انکار میدانم

غبارم معذرت پیش از شکستن تو بیگردد — گناه مست او را مشق استغفار میدانم

صبوحی میزند مستیم در شام رسوائی — هنوز از بیدماغی خویش را هشیار میدانم

فروغ روشنی دارد چو شمعی در نمیگردد
شبنم دارد داغ صبح اسیر انبار میدانم

از دل پاره چو اسباب تحمل چیدم — ترک گل کردم و بال و پر بلبل چیدم

خلق بی ساختگی بوی گلابش نشود — آنقدر گل که ز گلزار توکل چیدم

ابر فیضی که ز سرچشمهٔ گوهر برخاست — دامنی بود که از بحر تحمل چیدم

خامشی شوخی مژگان غزالان شد اسیر
خاری از سایهٔ دیوار تنزل چیدم

بشوق تو خریدار چرا جان نفروشم — هستی چه متاعیست که ارزان نفروشم

حیرت بسملم همه تن واز پای نگاهی — چون سرمه حیرت بسلیمان نفروشم

بالی پر و بالا نکنم دعوی پرواز — خاشاک بآیین شعله سواران نفروشم

رفتم چه دعا که بنیسان نفروشم — داغ چه چمنها بنهایان نفروشم

تمنا چه درد است مسیحا نفسم
بی برگی داغست بگلستان نفروشم

بود روزی که باز این گل برآرم — دمار از روزگار دل برآرم

فکنده لنگر و کشتی شکستم بود — چه گوهرها کزین ساحل برآرم

زیک خواب پریشان میتوانم — سراسر عقدهٔ مشکل برآرم

تر و خشک جهان را می شناسم ... می از مینا حق از باطل برآرم

چو موجم گریه صد جا سینه [illegible] ... ندانم چون سر از منزل برآرم

شهید سرگرانی گشته ام آه ... سر از خواب عدم مشکل برآرم

اسیر از سینه صافی میتوانم ... هزار آئینه از یکدل برآرم

خیال تو آرایش سینه دارم ... در آتش گلستان دیرینه دارم

شرابم بکیف گل بستر یار دربر ... بخود دعوی عیش پارینه دارم

شرابم تماشا کبابم تمنا ... درودی بمستان پشمینه دارم

[illegible] دستگاهان میکش کجایند ... خمی نذر شبهای آدینه دارم

اسیر از دو عالم از آن میگریزم ... که یاد کسی [illegible] گنجینه دارم

خیال چشم ترا عذر خواه میدانم ... منم که توبه ز عصیان گناه میدانم

هنوز که آب شود محشر از خجالت من ... بغیر خود همه را بیگناه میدانم

جدا جدا همه با یک نگاه در جنگ اند ... زبان آن مژه های سیاه میدانم

بر آن سر است که خورشید را برقص آرد ... از آن شکستن طرف کلاه میدانم

گمان مبر که گذارد مرا بخواب عدم ... ستم ظریفی روز سیاه میدانم

ز من مپرس دگر لذت تماشا چیست ... ببزم یار ادب را نگاه میدانم

در آشیانهٔ عنقا نبوده ام [illegible] ... ز دام و دانه همین اشک و آه میدانم

اسیر گلشن آشفتگی بس است مرا

نه گل نه سبزه زرین گیاه میدانم

آوارهٔ قلم د بال هما شوم — گر از غبار توسن کویت جدا شوم
از خاک میرسد بگلستان شگفتگی — گر گل شوم بهار و پر بوریا شوم
گردم بباد رفت خوشا حال آئینه — تا کی نفس گداختهٔ رازها شوم

از بسکه خود بحسرت جا دید کرده ام
بیگانه میشوم بتو گر آشنا شوم

تا از دل دوبین جدا نگشتیم — با درد تو آشنا نگشتیم
بتخانه و مسجد و خرابات — ما در طلبت کجا نگشتیم
ممنون شراب یاد اوئیم — شرمنده ازین هوا نگشتیم
جان صبر چکیده است ما را — خجلت زدهٔ جفا نگشتیم
در چشم کسی نمیتوان رفت — شادیم که توتیا نگشتیم
آئینهٔ آفتاب بودیم — با ذرهٔ خود نما نگشتیم
بیهوشی دامنی ز ناله — غافل ز تو بیوفا نگشتیم

مانند اسیر در دو عالم
از سایهٔ او جدا نگشتیم

دشمن و دوست گو باهمه در ساخته ایم — ساغر حوصله را شیر و شکر ساخته ایم
چه قدر سعی ببالد که در آید به نظر — قد رعنای ترا ما نظر ساخته ایم
آسمان سبزهٔ شوخیست که بالیده تر است — گلشنی را که ثنا بر مژه تر ساخته ایم
آتشی نیست که بر خرمن هستی زدیم — اینقدر هست که با اشک شرر ساخته ایم

چمن الفت و آئینهٔ حیرت داریم
تنگ ابیسر و سامان چه قدر ساخته ایم

بازوی کوهکن و تیشهٔ الماس کجاست
بیستونی دگر از لخت جگر ساخته ایم

گل آئینه بخورشید کند ناز امیر
نامش از باغ باغ نظر ساخته ایم

مستم پیاله بر سر میخانه میزنم
سنگ صنم بشیشه و پیمانه میزنم

در آتشم بیاد رخ نوبهار کیست
بر گل طپانچه از پر پروانه میزنم

رنگین بهارم از گل خوبی در آتشم
از بال شعله نقش پریخانه میزنم

گردم ز سایهٔ گل و خاشاک میرمد
حرفی ز آشنائی بیگانه میزنم

عرفی بگوش ساغر امید میکشم
دستی بدامن دل دیوانه میزنم

دارم دلی خرابی عالم داغ نیست
جامی بیاد گریهٔ مستانه میزنم

غمی رنگین تر از گلزار دارم
دلی چون ساغر سرشار دارم

گریزانم چو برق از سایهٔ خویش
ز هر مو تیغ جوهردار دارم

بهارم را محبت باغبان است
گلی در سایهٔ هر خار دارم

چرا بلبل نباشد مو بمویم
گل باغ تو در گلزار دارم

خموشی تر زبان گفتار گستاخ
چگویم گفتگو بسیار دارم

ازین دیوانه خلاقان بگریزم
بپا قوت رفتار دارم

باخون دل غبار خطش را سرشته ایم
مکتوب تازهٔ محبت نوشته ایم

ار انکهت چمنی رنگ و بو کجاست | چون لاله داغ آتش حسنی سرشته ایم
طوفان ز ابر گریه با جوشش میزند | تخمی چه آرزوست که در سینه کشته ایم

هرگز اسیر یکقدم از دل نمانده ایم
تا اختیار دل بکف دست هشته ایم

گرچه سودای تو یک عمر بسر داشته ایم | بیخودم بیخود اگر از تو خبر داشته ایم
یافتم عمر ابد از نگهی باز پسین | حسرت روی تو آیا چه قدر داشته ایم
من دیوانگی بزم وصالست فریاد | کی چراغانی از افشاندن پر داشته ایم
بال پروانه شود جنبش سر مژگانم | شمع رخسار تو منظور نظر داشته ایم

مژه داری قدم از دیده برون نگذاری
گر بدانی چه قدر پاس نظر داشته ایم

ایم دیار دوست غنیمت کجا بریم | عالم تمام اوست شکایت کجا بریم
عاشق شکار گاه سرشک روان است | زین بیش کار خانهٔ شهرت کجا بریم
گردیم آفتاب اگر بی رضای دوست | آن عزت تمام مذلت کجا بریم
عیب رضا شده است دل خوش شمار ما | فکر زیاده جوئی قسمت کجا بریم

ایم بی زبانی و مطلب تمام کن
دل همزبان کنیم عبارت کجا بریم

ز خون دیده و لخت جگر رنگین شبی دارم | نمیدانم چه میخواهم عجائب مطلبی دارم
طلب محو دعائی من اثر دیر آشنائی من | بجوش غلطیده و راه عجالت یاربی دارم
بساطی چیده اند از کفر و ایمان بر دماغ من | که پیدا نیست ذوقی کفی یا مذهبی دارم

اسیر بیدلم خوی نزاکت برنمی تابم
شکست توبه جامم گشته مجنون شیرازی اگر

نمیگنجد بمحشر فوج عصیانی که من دارم
اجل شرمنده گیها دارد از جانی که من دارم

نمی پرسی نمی خوانی نمیجوئی سخن آئی
کجا دانسته حال پریشانی که من دارم

مرا در دل تو میسازد بلائی که میاید
بسوزد در دو عالم راز دردنهانی که من دارم

نمیدانم چه خواهد داد در محشر جواب من
ستمگر ز اول و آخر پشیمانی که من دارم

گو جنون کز می سودا قدحی نوش کنم
عقل را بخود از این نشئه سرجوش کنم

هر نفس تا نکنم خجلت اظهار دگر
حرف او گویم و دانسته فراموش کنم

گر نه سیلی خورد غیرت شوم از وصف کسی
انجمن را چو قدح یک لب خاموش کنم

تا گل زخنده تو در باغ تمایم که مباد
غنچه را زخمی خمیازهٔ آغوش کنم

ای خوشا دولت بیدار که از صید اسیر
حلقهٔ از خم فتراک تو در گوش کنم

سیماب توشهٔ سفر خواب کرده ایم
این رسم تازه ایست که نایاب کرده ایم

شبها بیاد روی تو سیماب اشک را
از گریه شبنم گل مهتاب کرده ایم

غیر از تو دور و دعوی آزار میکند
غافل که ما به دل بیتاب کرده ایم

صید اثر هلاک خدنگ وفای ماست
یارب کمان کیست که محراب کرده ایم

ما صید امتحان چو آییم چون اسیر
شمشیر را ز شرم شکیب آب کرده ایم

نظر گشودم و سر منزل ترا دیدم	بدل گذشتم و تسکین دل ترا دیدم
سراغ بزم گرفتم دوچار شمع شدم	بهار سوخته و محفل ترا دیدم
ز غیرتت که ندانم بخون رشک کشم	بهر طرف که شدم بسمل ترا دیدم
دلست مزرعه جان خوشه دانه شعله تر	اسیر شکوه مکن حاصل ترا دیدم
کو فرصتی که شاد و ندانسته سر کنم	جان را کنم نثار و سخن مختصر کنم
خوی هما گرفته دلم از هوای دام	کو آشنا کجاست که زیر و زبر کنم
یک مو نمانده بر تن من بی خیال او	شمشیر اگر کشد بچه رو ترک سر کنم
بینایی کجاست که در بزم او چو شمع	گاهی ز جیب تیره دلی سر بدر کنم
در حیرتم که با نظر نیک روزگار	گر خاک راه خلق شوم چون بسر کنم
کو طاقتی که از سر کویش چو بگذرم	غافل کنم ترا و بسویت نظر کنم
آئینه داغ میشود از رشک من اسیر	روشن ز خط برو چو سواد نظر کنم
در نظر نقش نگارت میکشم	تا نفس دارم نظارت میکشم
میشوم خاک و گلستان میشوم	حلقه در گوشی بهارت میکشم
سینه از داغت بر آتش میزنم	درد یاری در دیارت میکشم
در سر مستی ز ساغر بیخبر	حرف لعل میگسارت میکشم
بزم اگر تنگیست مشق دوستی	از دل خود انتظارت میکشم
خاک میگردم براه وعده ات	انتقام از انتظارت میکشم

بر بعیر خویش می نازی اسیر
حلقهٔ در گوش قرارت مکنم

هر شعله که بر نفس نوشتم — مکتوب بگلی بجس نوشتم
از نسخهٔ سینه چاک خواندم — آتشکده ورا نفس نوشتم
شرمندهٔ اعتبار گشتیم — مجموعهٔ خار و خس نوشتم

از ناله حدیث راز خواندم
تفسیر دل از نفس نوشتم

اگر شادم از غم رهائی ندارم — سر و برگ آشفته رائی ندارم
دل آئینه خو بود و رش فگندم — ندارم سر خودنمائی ندارم
شکستی نمودم درست از شکستی — تمنای این مومیائی ندارم
جنون گر نیم چون فلاطون نگشتم — خرد گر نیم چون رسائی ندارم
همه دعوی دانش از سر فگندم — ترازوی زر و زرآزمائی ندارم
بنام آشنا یند بیگانه چند — بگویم بکس آشنائی ندارم

اسیر از دلش مهربانی ندیدم
باین جذبه آهن ربائی ندارم

آسمان را رحم می آید بسر گردانیم — دل بدرد آید قناعت را ز بی سامانیم
محو دیدار تر است چشم تماشا در دستان — داغها دارد دل نظاره از حیرانیم
حلقهٔ دام بلا نقش پی فرزانه بود — اعتبار جهل شد خضر ره نادانیم
مصرعهٔ زنجیر سطر دفتر آزادگیست — شد سواد عشق روشن از خط دیوانیم

چشم غیرت روشنست از سرمه چشمم اسیر
همچنان خاک ره یاران اصفاهانیم

زخم دل گر شد دیگر بار بهم بر ننهم
گل بچیده و بسیرابی شبنم ننهم

حسن و عشق از دو طرف خوب بهم ساخته‌اند
دل با غیر تو نفرستاند با هم ننهم

چشم صلح از تو نداریم کشش منت ما
جنگ بی آشتی را بدو عالم ننهم

نی بغم لب که گرفتیم اگر خاک شویم
کف خاکی به بهای دل بیغم ننهم

عشق آن ترک ستم پیشه غیورست اسیر
چون باو ملک دل خویش مسلم ننهم

از آتش رشک در گرفتیم
تا نامه ز نامه بر گرفتیم

بیحاصلی است حاصل ما
از بید وفا ثمر گرفتیم

حب وطن و سفر مبارک
از شوق تو بال دیگر گرفتیم

پیمانهٔ گریه بود خالی
جام از همه پیشتر گرفتیم

جز عکس تو در نظر نیامد
گر آینه در نظر گرفتیم

منم که نشهٔ می از خمار نشناسم
منم که جوش خزان از بهار نشناسم

چنان فریفتهٔ شوقم براه وعدهٔ او
که دل زیاد تو مرا انتظار نشناسم

نهاده ام سر آسودگی بپای سگی
که غنچه را ز جبین داغ مزار نشناسم

ز شرم جلوهٔ شوخ تو نوبهار گداخت
عجب مدار که گل را ز خار نشناسم

بعالمی غم هم مصرعی نمیبینم

کو قیمت سخن آبدار نشناسم

بامید و ناز قناعت نمیکنم — جز منت اثر ز محبت نمیکشم
در صیدگاه ناز تو بسمل نمیشوم — تا انتقام خویش ز فرصت نمیکشم
بی گنج آرزوی دنی رنج حسرتی — قارون نمیشوم در ریاضت نمیکشم
حرفی رقم ز نسخهٔ عالم نمیکنم — در چشم خلق سرمهٔ عبرت نمیکشم

کی میشوم محرم خاک درش اسیر
تا توتیا ز گرد مروت نمیکشم

چون نظر کردهٔ آزار شوم — بیشتر از تو خبردار شوم
خوی بیگانگیت میدانم — شده یار من اغیار شوم
دل پریشان پریشان شده‌ام — من گرفتار گرفتار شوم
نمک خندهٔ شیرین خوردم — بستهٔ تلخی گفتار شوم

که خبر میدهد از ناز اسیر
گر نه آئینهٔ اظهار شوم

گل دائم از رنگ و بو میگریزم — چو نومید از آرزو میگریزم
گریزانم از خویش کی میتوان شد — به پیچ و خمش پیش از او میگریزم
به بیگانه کرده‌ایم آشنائی — گر از خود ز سودای او میگریزم
گلستان بی آبرو غرق خون باد — من از حسن اظهار خو میگریزم

اسیرم دماغ شکایت ندارم
چو دل سرکشد گفتگو میگریزم

گر گمان وصل آن نامهربان میداشتم
کی سپردم جان چه منت بجان میداشتم

اینقدر تاثیری بر دست عشق پاک را
کافرم گر لطف او باخودگمان میداشتم

گر ز حیرت مهر خاموشی نبودی بر لبم
میزدم آتش بعالم تا زبان میداشتم

ز آستانش پاک میگرد و غبارم اسیر
گر دراں کو اختیار پاسبان میداشتم

مشغول یاد اوست دل پاره پاره ام
رقصد ز شوق بر سر مژگان نظاره ام

روزی که فال منصب دیوانگی زدیم
زنجیر سبحه گشت پی استخاره ام

تا شد ز گریه ام شفق رنگ آسمان
چون داغ لاله غوطه بخون زد ستاره ام

تا از خیال دیده دیوانه گشته ام
گل رنگ سامیرد گریبان پاره ام

خورشید با چه عارض او گفته ام اسیر
شرمنده کرده دوری آن استعاره ام

گو جنون تا از می دیوانگی ساغر زنم
خنده تر دامنی بر موجه کوثر زنم

سرمه چشم هوس باد اکف خاکسترم
گر بدام شعله چون خاشاک بال و پر زنم

چند در زندان نام و ننگ باشم کو جنون
تا چو اخگر قرعه بر نام خاکستر زنم

گوشه چشمی چو شمع از شعله دارم آرزو
گر برای فتیل خود دیده دانه بر سر زنم

باغبان تا کی کند منعم ز سیر باغ اسیر
میروم کز زخم شمشیری گلی بر سر زنم

لب تر نکرده از می مستی پیاله ام
داغ تو کرده گل بگریبان چو لاله ام

ساقی ز یک پیاله خزانم بهار کرد
عمر دوباره داد شراب دوساله ام

شرمندهٔ غنچه ام ز بیمی که دو است — هرگز گره ز دل نگشود دست لاله ام
از بس نهفته‌ام خوی تو دزدیده ام نفس — یک پرده بیست تر ز خموشیست ناله ام

درگلستان زیاده خون جگر اسیر — مانند لاله داغ بود هم پیاله ام

صد زبان گر بجز عذر دعا پیدا کنم — مدعائی را که نشناسم کجا پیدا کنم
در محبت خضر راهم گشته بخت واژگون — خویش را گم میکنم شاید ترا پیدا کنم
میکنم پیوند با بیدردی و خوش باستم — در دلت شاید بدین تقریب جا پیدا کنم
آشنائیهای رسمی را ز بیگانگیست — میشود بیگانه تا یاد آشنا پیدا کنم
همچو دست طلب را بشکند در آستین — گر ید بیضا بتاثیر دعا پیدا کنم

در سر کویش بجز گلهای خاکی میدوم اسیر — تا چو مهر آئینه زان نقش پا پیدا کنم

تعمیر خموشی شده گویائی عشقم — شرمندهٔ احسان شکیبائی عشقم
از غنچهٔ رازم گل اظهار توان چید — دل ساخته لب تشنهٔ رسوائی عشقم
نشناخته ام جلوهٔ او را ز خیالش — چون دیده نظر کردهٔ بینائی عشقم
عمریست که حیرانم و از شرم نگاهش — نشمرده کس از خیل تماشائی عشقم

تا چند اسیر تو چو پروانه شود داغ — از گرمی هنگامهٔ تنهائی عشقم

هوای خلد ندارم بکوی یار قسم — خوشست لذت خواری باعتبار قسم
وفای وعده ندیدست هرگز از تو دلم — بتا امیدی تنهای انتظار قسم

مرز نیفر جنون کاریست با گل خار نیست — به سینه صافی آئینهٔ بهار قسم
سری که با شدم از خصم هم شکافته — بسر گذشتگی تیغ آبدار قسم

اسیر خستم و دل را هوس پرست نشد
بچشم پاک و به لمعای بی غبار قسم

آتش از ان گرمی نگاه گرفتم — تا عرق فتنه ز آه گرفتم
سوخت سراپا ز آتش پنهان — بسکه چو مژگان بگریه راه گرفتم
رنگ طپیدن نداشت خون شهیدان — دامن پاک ترا گواه گرفتم
بسکه طپیدیم زیر پای سمندش — خون خود از خاک صیدگاه گرفتم

بر سر راهش اسیر بسکه نشستم
کام دل ندیده از نگاه گرفتم

پیمان توبه در صف مستان شکسته ایم — پیمانه بیار که پیمان شکسته ایم
آن نخل تازه ایم که از تند باد غم — سرتاقدم چو زلف پریشان شکسته ایم
حیرت دلیل کعبهٔ مقصود در رهیم — در پای سعی خار مغیلان شکسته ایم
ای عندلیب از چه شدی خشمگین ما — شاخ گلی مگر ز گلستان شکسته ایم

از ضعف حال لبت که پرروی روزگار
پیوسته همچو رنگ اسیران شکسته ایم

کی ز جور دشمنان رنجیده ایم — از وفای دوستان رنجیده ایم
دشمنست آب و هوای روزگار — از زمین تا آسمان رنجیده ایم
گلشن از گلخن مصیبت خانه تر — از بهارش تا خزان رنجیده ایم

دشمنی با نرگس و گل میکنم
بسکه از پیر و جوان رنجیده ام

ما درد بیابان بمسیحا نفروشیم — تبخاله لب خشک بدریا نفروشیم
گمنامی ما در طلبت خضر رهِ ما — شوق تو به بال و پر عنقا نفروشیم
با همت نیکی که بهر دم نسپردیم — دینی که نداریم بدنیا نفروشیم
آن قدر شناسیم که در قحط خریدار — بدنامی یوسف بزلیخا نفروشیم

دادیم جهان را و دل تنگ گرفتیم
چیزی که خریدیم دگر وا نفروشیم

دلی بچاک ره انتظار می بندم — ز داغ خویش چمن را نگار می بندم
هنوز تو سفر خواهیم چه چاره کنم — بخویش تهمتی از اعتبار می بندم
بحال شیشه که دلبستگی نمیدانم — ز موج باده زبان خمار می بندم
هزار آبله در پای یک نفس دارم — زبانی از گله روزگار می بندم
کلید باغ دل بیکسان نسیم گل است — طلسم توبه بنام بهار می بندم
بهار چون نشود نقشبند حیرانی — نگاه را ز نگاه نگار می بندم

سری که بود نیارزد نثار کردم اسیر
دلی بحلقه فتراک یار می بندم

خود را همی بخشم نه بیرنگ دیده ایم — ما صبح گل در آئینه جنگ دیده ایم
شمع مزار مرده دلان خمار باد — آن تابشی که از می گلرنگ دیده ایم
از بس حجاب مانع دیدار بوده است — چیزی که دیده ایم از درِ جنگ دیده ایم

در دست ما اسیر گل جام غنچه است
گل را بیاد لعل که تنگ چیده ایم

گر اسیر چشم و گاهی صید ابرو میشوم — هرچه اول می‌پرستد من دعاگو میشوم
رشک هم تالیدنی دارد بلقه رو دستی — نارسائی بین که گاهی دشمن او میشوم
خویش را با هیچ سنجیدم ز دود غم خویش را — میرزهمی بخشم بهر کس هم ترازو میشوم

دیده ام روشن ز دودی حسن معنی تا اسیر
کی گرفتار طلسم رنگ با بو میشوم

دل را غزانه دار خیال تو کرده ایم — نامش چرا بهم عنان تو کرده ایم
آسته شام سلسلهٔ صبح ناز هم — تسخیر آفتاب جمال تو کرده ایم
چون نالهٔ شکسته دلان نارسا نباد — پروازها که از پر و بال تو کرده ایم

دست اسیر و دامنت از گرد راه شوق
پرواز کرده ایم ببال تو کرده ایم

بالبش همزبانی کردم — عمر در زندگانی کردم
آرزوها بدل گره شده بود — دیدمش جان فشانی کردم
رفته بودم ز خاطر همه کس — بر دلی خود گرانی کردم
گرد راه فتادگی گشتم — با فلک همعنانی کردم
حرفی از دفتر جنون خواندم — دعوی نکته دانی کردم
گرد بستان بخاطر افشاندم — سبزه را ارغوانی کردم
یک صبوحی زدم بیاد کسی — صبح را باغبانی کردم

بی محابا زدم بر آتشش اسیر
در صف دل جوانی کردم

خیال چشم ترا گر بخویش رام کنم بیک نگه سبق مدعا تمام کنم
هزار شکر که عشقم یگانگی بست ست دو چار او چو شوم خویش را سلام کنم
چو عمر رفته که از جلوه اش نیاید یاد ز پا در آمده ام یاد آن خرام کنم

بیاد لعل لب آرزو در پیش اسیر
چنان ز شوق گدازم که می بجام کنم

خوار عشقم با اعتبار رفتم خاک راهم با افتخار رفتم
تا صبح از جان من چه میخواهی دل ندارم بجان یار رفتم
بغبارم صبا خورد سوگند بسر راه انتظار رفتم

تا شدم خاکپای یار اسیر
بسرم می خورد بهار قسم

خوش آن نفس که غباری ز خاک کوی تو باشم چه بوی گل همه بر وا ز جستجوی تو باشم
حدیث ناله چه پرسی بسراغ گریه چه گیری در آرزوی تو باشم در آرزوی تو باشم
ز گلشنم چه تماشا ز گلخنم چه تمنا اسیر خوی تو گردم شهید خوی تو باشم
ز شرم حسن بجوش آمدست خون محبت گهر فروش دو عالم ز آبروی تو باشم

چه میکشم ز چمن گل چه میکشم خط سنبل
فدای بوی تو گردم اسیر خوی تو باشم

بتعلیم دل طفل مکتب نادانی خودیم نه بیم دبستانه ز اد پریشانی خودیم

مارا بخاک رهگذری کرد دشمناس
ورزیر بار منت پیشانی خودیم

طعن حسود نیست پی آزار ما کم است
دردیم هم گواه مسلمانی خودیم

اقبال آفتاب قناعت بلند شد
چون ذره زیر سایهٔ ویرانی خودیم

دامن چه میزنی بمیان در شکست ما
ای سیل ما خود آفت ویرانی خودیم

حیرت زبی زبانی ما دشمناس شد
رسوای عالم از غم پنهانی خودیم

دل را اسیر شکوه از ما نبوده بود
ممنون بازگشت پشیمانی خودیم

نگران کی بود در رشک بحسرت دارم
لاف مهری که زند داغ محبت دارم

وصل اگر هست خوشی گره اظهار است
بس خجالت که زهمراهی فرصت دارم

تشنهٔ کشتن خود ساخته آسوده گیم
شخص پیشانی سیلابم و طاقت دارم

چون بیادت نفس سرد کنم آب شوم
بسکه از هستی خود بیهده خجالت دارم

خوشه چین ذره ام از پرتو خورشید دلت
صدف معنی ام اما چه طبیعت دارم

فکر دریوزه گران فهم کلامم نکند
طبع مستغنی خود ساخته منت دارم

آشنا فکر کسی با سخنم نیست اسیر
معنی پاک ز آلایش صورت دارم

تا نکته زعلم و ادب گوش کرده ایم
تکرار ناله از لب خاموش کرده ایم

عقل آمد و برای جنون دست اگر گرفت
آمد بکار آنچه فراموش کرده ایم

از ما تمیز نیک و بد آسمان مپرس
دانسته ایم که بهری گوش کرده ایم

هر زخم سینه چاک گریبان شعله ایست
دل بادهٔ مگری است که خسپوش کرده ایم

زاهد اگر ملک شده آگه ز راز نیست ما در پیاله باده تحقیق نوش کرده ایم

زان پیشتر که کینه فراموش کند اسیر
با خصم جام صاف دلی نوش کرده ایم

سیماب تو شوق سفر خواب کرده ایم این رسم تازه ایست که نایاب کرده ایم

صید اثر بناوک خدنگ دعای ماست یارب کمان کیست که محراب کرده ایم

شبها بیاد روی تو سیماب اشک را از گریه شبنم گل مهتاب کرده ایم

دور از تو غیر طعنه آزار میزند غافل که ما چه با دل بیتاب کرده ایم

با تیغ امتحان جفائیم چون اسیر
شمشیر را ز شرم شکست آب کرده ایم

با خون دل غبار خطش را سرشته ایم مکتوب تازه محبت نوشته ایم

طوفان ز ابر گریه ما جوش میزند تخم چه آرزوست که در سینه کشته ایم

در جبهه سجده بت و در دل خیال دوست ظاهر برهمنیم و باطن فرشته ایم

ما را به نکهت چمن رنگ و بو چه کار چون لاله داغ آتش حسن تو گشته ایم

هرگز اسیر یک قدم از دل نمانده ایم
با اختیار خود لقیم دو دست بسته ایم

گاه با مجنون و گاهی با صبا سر میکنم خانه بر دوشم نمیدانم کجا سر میکنم

با شبنم گشته گرد کوچه افتادگی خاکسارم در بنای نقش پا سر میکنم

غنچه ام میسوزد اما نیستم بی داد او در میان خنده گاهی گریه را سر میکنم

تا قناعت کرده شفقت امتحو اثر ما اسیر روز و شب در سایه بال هما سر میکنم

تشنه خواهم بارم کی کشم منت ز ابر   در سموم آباد بی آب و هوا سر میکنم
زبهر دم رو بجای نیست از تقصیر خضر   شکر در هر گام راهی چون صبا سر میکنم

گشته ام بیگانه زود آشنایان زا اسیر
منکه با بیگانگان هم آشنا سر میکنم

سراپا یکقلم درد تماشای کسی دارم   همه درد دیده ام مشغل تماشای کسی دارم
ز گستاخم ای نور نگاهان معذور دارم   که بی پروائی دیده چه پروائی کسی دارم
تمام کرده کو طرز آسیا در استیع دارم   سواد بینش از خاک کف پای کسی دارم
تناکشته تیرش تغافل زخم شمشیرش   ندانم اینقدر دانم که سودای کسی دارم

غبار من اسیر از سرکشی بر خاک ننشیند
بگرد سر صدای سر و بالای کسی دارم

ز دست دل کجی در آتش دگر در چمن باشم   مرا نگذاشت تا یکدم بحال خویشتن باشم
ناتی دل ابتر شوق دل در آباد ست   شب هجر تو هم در غربت و هم در وطن باشم
استغنا تقلم کرده تقصیر دمیتر بسم   که چون بو الهی ادل کشته تیغ تو من باشم

اسیر از اضطراب دل مباد از وی باز آید
کناری گیرم از دل پاسبان خویشتن باشم

حدیث لعل ترا گرچه مختصر دانم   غنیمت است که از هیچ بیشتر دانم
بخواب راحتم آواز کی شود بالین   وطن گذشته ام از بسکه سفر دانم
بزخم کاری دوری طپیدنم آوی   که درد و داغ ترا کم زبان و پر دانم
حرام طاقت من بادخواری هجران   اگر ز یاد کسی را عزیزتر دانم

طپیدنهای دلم از خون او خبر دارد — جواب نامه نپرسید از نامه بر دانم
گلیست عشق که بی نام رنگ و بو نشود — غم تو پرورد نشتر بست اینقدر دانم

اسیر در چمن عشق آن بهار نشست
که بارهای دل خویش را ثمر دانم

کاروان عشقم از اقلیم حیرت میرسم — برق یا آهم که از تاراج طاقت میرسم
آستان آرائی دارم زبان دوستان — پای تا سر سجده شکرم بخدمت میرسم
جذبه شوق وطن بی اختیارم میکشد — صید خون گرمم بدام پاس الفت میرسم
سنگ طفلان میکند پرواز استقبال من — روح مجنونم ز صحرای محبت میرسم

دور باد از کینه افلاک چشم بد اسیر
بعد ایامی که از قحط فراغت میرسم

اگر بیهوده گردم شهر از صحرا نمیدانم — اگر ساغر پرستم قطره از دریا نمیدانم
سراپا سان خویش بود دم جلوه دیدم — چه کرد ابنا نمیدانم که سر از پا نمیدانم
بجای خنده میگریم ز شوق گریه میخندم — هنوز از ساده لوحی خویش را رسوا نمیدانم

غریبم کشور دیر آشنائی را نگاهی کن
تغافل کو برنجد خون استغنا نمیدانم

گل زخم انتخاب خنده گل در چمن دارم — پریشانی ندارد خاطر جمعی که من دارم
عدم را خنده می آید بشوخیهای تدبیرم — ز تحریک سر مژگان تو جای در کفن دارم
لبم با نالهٔ میخو شد دلم با شعله همدم — نمیدانم چه میگویم چه حالت اینکه من دارم

بهر گیا گل اسیر بعد ازین که تو به خاموشی

دلم بیاد حسرت رفته با او یک سخن دارم

در وفاداری طلسم بیوفائی بسته ام
تا دوچار او شدم دل بر جدائی بسته ام

داغها دارد نمائی با کشاکشهای عشق
خویش را عمدا بزنجیر رسائی بسته ام

بسته ام چشم امید از خاکساری با خلق
از شکست خویش دست مومیائی بسته ام

فارغم از اختلاط غیر دارم یاد دوست
دور کردم تهمتی بر آشنائی بسته ام

توبه کردم تا رسم در خاطر ساقی اسیر
پارسائی را بجود از نارسائی بسته ام

مصرع پیچیده را زنجیر سودا خوانده ام
وصف حال خود از زلف چلیپان خوانده ام

دخل عالم هست خرج یک پریشان اکتفاف
دفتر ریگ روان با موج دریا خوانده ام

آنکه هر درا برنگی میبرد یک جلوه اوست
مردم آئینه را سنگ خارا خوانده ام

چون خط جانان نخواندیم آیتی شوخی اسیر
درس اوراق محبت را سراپا خوانده ام

درد دل پنهانی دارم
منصب پاسبانی دارم

جان خود را عزیز میدارم
چشم بر یار جانی دارم

گر خوشی رسد بغم یادم
منت مهربانی دارم

خاک بر سر حیا نیفشانم
که همین جانفشانی دارم

خون دل میخورم اسیر کجاست
باده ارغوانی دارم

در تیغ جدا با من بوالعجبی بسیار گردیده
نمیدانم حیا شاید که آزار گره دیده

ز دل هم بر سر سودای او قطع نظر کردم
چگویم از خود و از غیر خود بیزار گردیدم

گذشت آنها که شور مستیم یاد نگاهی بود
می بی اشتیاقی شور شد هشیار گردیدم

ز صد سرچشمه چو ما هوشیم سیراب نتوان کرد
چو آتش سوختم تا منتشر اظهار گردیدم

ندارم از تغافل شکوه از سرگرانی هم
نگاهش خواب مستی داشت من بیدار گردیدم

بجز زخم دل بیکار عمری کارها دارم
نه پنداری که از ترک غمت بیکار گردیدم

نگاه پاک از گرد هوس هم دور تر میگشت
دو گام از خویش پیش افتادم و اغیار گردیدم

حیا عیب ادب ننگ و خموشی کفر می بودست
همه تن دیده گشتم سر بسر گفتار گردیدم

اسیر از کعبه و بتخانه در خواهی نگاهی کن
که من بر منفعل از سبحه و زنار گردیدم

سر و برگ بهر تمع با گل ندارم
دل سیر تاب تحمل ندارم

نه سودای آهی نه شوق نگاهی
نه دردم و داغ تغافل ندارم

منم خاک ره گشته سر زمینی
که از آسمان هم تنزل ندارم

حیا میکند سستی کنه پایمالم
توکل مگر بر توکل ندارم

نه گلهای اظهار چو منگریم
اسیرا ز من آرام بلبل ندارم

ز یاد وش بسکه هشیارم بجوی خویشتن مستم
نمیدانم کجا میخورد دیگر که من مستم

وجودم را عدم پیمانه تکلیف می بخشد
وگر در پیرهن مخمور باشم در کفن مستم

مده پیمانه با پیمانهٔ محشر که خواهی کرد
تغافل پیشه وقتی میشوی آگه که من مستم

بیاد جلوه از شوق ندی باغها دارم
بپای سرو در رقصم بیاد یاسمن مستم

سر هر مو چراغان خیالم تروماغی بین
گلستان کرده ام جا ز چراغان کرده ام ترا
تم پروانه آتا از شراب سوختن مستم
نگنجد بلبل دیوانه در جا بلکه من مستم

ره سودای زلفش منزل آسودگی دارد
ببوی نافه سر کردم پر دماغی دیدمن مستم

رفته ام از خود دند نم بیقرار کیستم
می طپم در خون شهید انتظار کیستم
گاه خونم میخورد گه غافلم میدهد
آسمان گویا نمیداند شکار کیستم
در حسابست از من سرگشته هر جا میرا
دیده خورشید میداند غبار کیستم

گشته ام بیگانه خود تا شوم با کس دچار
جان و دل دادم نمیدانم نثار کیستم

چون توکل هر کجا رفتیم و استغنا زدیم
هر کرا دیدیم همچون سیل پشت پا زدیم
دیده و دل جستجو داد و ز اشک و آه باد او
خویش را گاهی بر آتش گاه بر دریا زدیم
هر کجا رفتیم خضر راه ما غم بود غم
گر دو چار خوشدلی گشتیم بر تنها زدیم
درد سر میداد ما را بالش آسودگی
خواب راحت چون شرر در بستر خارا زدیم

بی نیازیم از تماشای گلستان چون اسیر
گل عشرت بسر از بنیه مینا زدیم

با دل بهرزه دست و گریبان چرا شوم
چون نیست در میانه جدائی صفا شویم
قطع تعلق از دل بیمار میکنم
تا کی خجل ز سر زنش مدعا شویم
تا گل پیاله میزند امروز در چمن
بلبل بیا که با دل تو مست هوا شویم
پیمانگی ست لازمه رو شناس عشق
بر باد بیدم اگر آشنا شویم

کس یار ما بجرم محبت نمیکند — یکخنده هم برغم فلک بیوفا شویم
چون سرمه کنیم بانظر تنگ آسمان — گشتیم غنچهٔ غم دگر از شست وا شویم

گردی چرا چو خاک زمین گیر گشته‌ایم
برخیز اسیر تا سر خلق وا شویم

خصم را زخمی شمشیر تغافل دارم — گل رخ مست اگر داغ تنزل دارم
از فریب نگهی صید تغافل شده‌ام — دل پروانه و بیتابی بلبل دارم
دارم آتشکده در سینهٔ خود همچو سپند — هر کجا میروم اسباب تجمل دارم

صید گلشن نشود گرد ره یارش اسیر
دل آشفته از رهگذر گل دارم

در دل از مستی فغان گم کرده‌ام — بلبلی در آشیان گم کرده‌ام
در سر کویش دل سرگشته را — از برای امتحان گم کرده‌ام
گلستان را هم نمیدانم کجاست — من نه تنها آشیان گم کرده‌ام
پایمال جلوه گردیده‌ام — دست و دل را در میان گم کرده‌ام

بهر پاس راز پنهانی اسیر
رفته‌ام نام و نشان گم کرده‌ام

ز سوز عشق هرگز تلخ از شیرین ندانستم — دل آسوده را از خاطر غمگین ندانستم
دمی با خواب راحت دیدهٔ من آشنا گردد — که چون جوهر بغیر از تیغ او بالین ندانستم
مرا آئینهٔ دل خصم را سینه صافی شد — که هرگز در محبت جبهه پرچین ندانستم

نکردم فرق زخم تیغ و مرهم در گرفتاری

ز فیض ساده‌دلی دوستی از کین ندانستم

گر جنون از سنگ طفلان خانه پیدا کنم
خواب راحت چون شرر در بستر خارا کنم

بهر بلبل شاخ گلچین میکنم از پای سرو
گر چو قمری با گرفتاری سری پیدا کنم

میبردم تا از غبار خاطر و سیلاب اشک
خنده بر سامان دشت و مایهٔ دریا کنم

آرزو دارم که از اعجاز بخت واژگون
او نماید لطف و من مردانه استغنا کنم

گر نماید باده را مستی غم ساقی بجاست
آن نیم کز بهر ساقی ترک آنسو وا کنم

کی کشاید گوشهٔ چشمی بسوی من اسیر
گر ز یک مهری بچشم اختر خود جا کنم

لبت بسهو نوازد گرم بیک دشنام
بمن ز هستی طالع نمیرسد پیغام

ز دوست شکوه ندارم چه شد که عمر گذشت
وفای با لقرار و جفای او بدوام

بجلوه آمدی و سوختم مبارکباد
مرا خزان حجاب و ترا بهار حرام

در بهشت بروئیم کشاده پنداری
گلی که داده ندانسته ام جواب سلام

چنان تغافل مهیا و کرده خاموشم
که ناله ام نشنیده است گوش حلقهٔ دام

کنار دوست ز من مهر باید ز رشکم
که نیکنام گریزد ز صحبت بدنام

ز مهرش به کلبهٔ تاریک ما نمی افتد
طلوع صبح بود دست و در قلمرو شام

اسیر سلسلهٔ دام عشق میدانند
کرده در از دهن خسته نگهبست حرام

یاد حسنی را با نسون ام الفت می کنم
می نشینم گوشهٔ تنها فراغت می کنم

ننگ مهر از زیست امید ترحم داشتن
جان فدا می چه ریا بمروت می کنم

خاطر من مفلس و گنج روان عشق نیست
تکیه بر جمعیت گرد کدورت میکنم

محشر صد زخم ناسور است چاک سینه ام
خواب خوش در بستر شور قیامت میکنم

از تغافل صد رهم گر خون بریزی چون اسیر
از دم تیغ تو احیای شهادت میکنم

حرفی از شعلهٔ خوبیت بزبان می آرم
شمع را چون لبی از شب پنهان می آرم

غیرتم بین که ز تاثیر محبت هر دم
تا نبردم دلت از دیده نهان می آرم

گریهٔ گرم و رخ زرد نظر کن که چو شمع
چمن شعله بگلگشت خزان می آرم

نه مر آن بیهده گوئی نکنم همچو اسیر
اینقدر هست که حرفی بزبان می آرم

نگه در دیده مانند گلی در دام خس دارم
نفس در سینه چون عندلیبی در قفس دارم

سر شکم برد هر جا پارهٔ دل لاله میکارد
ندارم لاله زار گریه دستی بر جرس دارم

بکس هرگز نیفتاد است کارم عشق را نازم
بفریادم چه حاجت دادرس فریادرس دارم

چرا بی برگ ماند گلشن سودا اسیر از من
که همچون سنگ طفلان میوهٔ پیشرس دارم

ز چشم تر نمی آید تماشائی که من دانم
نگنجد در دل اندیشه سودائیکه من دانم

نسیم از گرد گلچین است در راهی که من بودم
بهار از خاک رنگین است در جائیکه من دانم

جدائی باعث محرومی عاشق نمیگردد
دلم آئینهٔ روی دلارائیکه من دانم

تغافل بشیوهٔ چشمش بایما راز میگوید
باظهار یکه دل فهمد بایمائیکه من دانم

ز گفتن میرد صبری دل آشوبیکه من دارم
ز دیدن میگریزد چشم شهلائیکه من دانم

بهار از خاک شبنم میخزد گل پاکی دامن
در اقلیم نگاهی حسرت آرایی که من دانم

دعائی میکنم آمین از تاثیر میجوایم
سراپا دل شوم بهر تمنایی که من دانم

اسیر از ساغر بوی گل خورشید می آید
گر یک قطره نوشید زمینایی که من دانم

چه سر خوشم که ندانم دل و کباب از هم
چه بیخودم که ندانم گل و شراب از هم

بهار جلوهٔ شوخی که گشته عالمگیر
بتان کرشمه تماشا نشد انتخاب از هم

بدامن مژه دستی زنم چه دانستم
که تیغ او نکند فرق خون و آب از هم

شمیم برگ گل و گوشهٔ نقاب از من
فروغ آینهٔ ماه و آفتاب از هم

سواد شوخی طفلانه میشود روشن
برنگ گل بربایند اگر کتاب از هم

چو آب میگذرند اهل دل ز یکدیگر
نه همچو کینه پرستان آب و تاب از هم

اسیر دلکده بی شگفته از تو
رسوم سنگدلانی شیخ و شباب از هم

فانوس شمع خلوت دیدار گشته ایم
آئینه خانهٔ دل بیدار گشته ایم

از فیض باده باطن ما صاف گشته است
شبها ز راز شمع خبردار گشته ایم

شمع زبان زیر تو دل برگرفته است
نجات گداز خلوت اظهار گشته ایم

ساقی پیاله که تماشای بیخودیست
مانند شیشه صورت گلزار گشته ایم

پیاله برکف و چشم تو در نظر دارم
داغی از گل پیمانه تازه تر دارم

همیشه مستی من جام جم بکف دارم
خبر ندارم و از عالمی خبر دارم

ز سینه صافی خود در حصار فولادم | ز سنگ طعنه بدخواه کی اثر دارم
بدامن مژه اشکم غبار میریزد | چه شد که مایه صد بحر در جگر دارم

اسیر ناز بر افلاک میتوانم کرد
ببین که چشم سیاهی که در نظر دارم

خراب آباد بودم عشق را معمار خود کردم | شکست خاطر آسوده را دیوار خود کردم
کمال دشمنی آئینه نقص ست فهمیدم | دل خصمی بهر کس داشتم آزار خود کردم
شمار سبحهٔ ایمانیام کفر مشرب بود | نفس دزدیدنی را حلقهٔ زنار خود کردم
نمیدانم چه خواهم کرد با سرشاری حیرت | بیاد چشم مستی ساغر در کار خود کردم
غرور طاقتم اندیشه آرا گشت پرسیدم | شکست توبه در کار استغفار خود کردم
برنگ آمیزی گلهای یکرنگی همینم بس | که هر برگ گلی آئینه دیدار خود کردم

اسیر پاکبازم خانه زاد نرد سربازی
دل و دین کفر و ایمان را فدای یار خود کردم

در زمین دل خود تخم رضا کاشته ایم | هر نفس دانه شکریست که برداشته ایم
باخیالت همه در خلوت یک حیرانی | دیده ام برگ گل و آئینه پنداشته ایم
بیضه در طوطی آئینهٔ دیدار شویم | چه قدر پاس پریشان نظری داشته ایم
در نظر کیست ندانم ز که گویا شده ام | که وجود دو جهان را سدم انگاشته ایم
برگ گل بال شفق سازم و پرواز کنم | شانه از راه تمنای تو برداشته ایم
همه حیرت شده ام عجز گواه است گواه | پیش ازین دست و دلی پای سر داشته ایم

بی نیاز دو جهان گشته ام از یادش اسیر

آرزو در دل غارت زده نگذاشته ایم

دلم گداخت بهر ساغری که آمد ارم   چراغ میکده بر میکشان دارم
شراب کهنه که خورشید را بقص آورد   بهوا و یک شبه بر شیشه گمان دارم
چه انگبین منت کشم عزیزان را   دعای بی اثری نذر دوستان دارم
ز بیزبانی من عاملی خبر دارد   هزار تیر جگر دوز در کمان دارم

دو خانه زاد ز خورشید و ماه بالاتر
ز کوی باده فروش اینقدر نشان دارم

اگر عاقل دگر دیوانه هستم   اگر بلبل دگر پروانه هستم
دماغ خنده عیشم رسا نیست   ز کام گریه مستانه هستم
شراب بیخودی ساغر ندارد   همیشه بس که بی پیمانه هستم
گل بی شیشه و پیمانه شوخی   ولی بی ساقی و پیمانه هستم

اسیر بیدلم عاشق تماشا
بیاد جلوه مستانه هستم

دلم نساخت با تو در جنگ میزنم   یک شیشه خانه حوصله بر سنگ میزنم
گلهای راز گوش بر آواز بلبل اند   خاموشیم رسا است بر آهنگ میزنم
عکس تو تا ز دیده در چشم زمانه شد   هر دم بر رنگ آینه در زنگ میزنم

از بسکه تنگ قافله ام پایمال کرد
منزل اگر شوم ره فرسنگ میزنم

بخون طپیده شکاری ز صیدگاه تو ام   بجان رسیده غباری ز خاک راه تو ام

مرا به تیغ تغافل نمی توان کشتن
شهید پرسش مژگان عذرخواه توام

چه بخت اینکه گل گفتگو توانم چید
همین بس ست که در سایهٔ نگاه توام

قلم نوشته بآشفته بهار وفا
بحشر نامه سفید از خط سیاه توام

اسیر باعث بیداد او نمیدانم
چه کردهٔ تو که شرمندهٔ گناه توام

از صبا من آزرده شد تا چند آزارش کنم
یکچند هم بیتابی دانسته درکارش کنم

در ظلمت بخت سیه عالم باو روشن نشد
افروختم شمع وفا کز خود خبردارش کنم

شور محبت حسن را رنگین بهار دیگرست
خود را بر آتش میزنم تا شکر گلزارش کنم

بیگانه خوئی من بها الفت پرستی میکند
هر دم ز یادم میرود تا یاد بسیارش کنم

زاهد بمستی دوستان چون عقدهٔ بیهوده بسته است
دل کو که تحسینش کنم جان کو که ایثارش کنم

شبها بطوف کوی او بیدل روم همچون اسیر
کز اضطراب دل مباد از خواب بیدارش کنم

لاله داغم ز گلزار جگر جوشیده ام
آتشین موجم ز بحر چشم تر جوشیده ام

قطرهٔ باران نیسانم که در دریای عشق
گاه با طوفان و گاهی با خضر جوشیده ام

بر رگ جان خورده از مژگان خوبان نیشتر
همچو خون با خود بهر کس بیشتر جوشیده ام

نخل امیدم ندارد حاصلی جز سوختن
از نهال شمع مانند شرر جوشیده ام

کی شناسد آن صدف سرمایگان قدر اسیر
گوهرم در سینهٔ بحر هنر جوشیده ام

زدودمان دل و دیده یادگار منم
بداغ او جگر گوشهٔ بهار منم

حساب جنبش مژگان فتنه از من مپرس / نگاه‌خانهٔ دل صاحب اعتبار منم

نگویمت مغذرت اضطراب دل خواهم / که آن سوار به هر جا رود غبار منم

بدل زیاد تو آتش‌نشانه دارم / فروغ خلوت شبهای انتظار منم

فسرده خون من آتشکده را ز پای نشاند / بهر که تیغ کشد عشق شرمسار منم

اسیر عشقم و باج از ستاره میگیرم
همین بس است که محسود روزگار منم

بسکه خود را بستهٔ دام بلا میخواستم / محنت آسایش درد از دوا میخواستم

یاد آن ذوق شهادت کز هجوم بیخودی / زخم تیغ از سایهٔ بال هما میخواستم

باد عشق دوست میگشتیم در صحرای دل / سرزمینی هر طرح کربلا میخواستم

دامنی دارم ز گرد توسنش همچون غبار
اینقدر همراهی از شوق رسا میخواستم

روزگاری شد که با عشق آشنائی میکنم / همچون شرر در بحر آتش ناخدائی میکنم

گرد بر آئینه هر اقدامم جا بکشم / کی چو عکس از ساده لوحی خودنمائی میکنم

آرزوی قتل خویشم میبرد نزدیک او / شوق بیداد ارد علاجش آشنائی میکنم

از محبت در سر کوی تو شبها چون اسیر
با وجود بی‌نیازیها گدائی میکنم

شکفتن چون گل خس پارهٔ آتش دلی دارم / تماشا با دو بیتابیها با تا ساحلی دارم

برنگ طفلان از قفس پرواز میخواهم / رسا افتاده اقبالم جنون پا کاملی دارم

چنان مستانه میگریم که پنداری سری دارم / چنان بیگانه میخندی که پنداری دلی دارم

پرستارم بجای گریه گل خنده اگر داند | که در پیراهن حسرت شنای غافلی دارم
چه دردست این چه داغ است این چه شرست این چه باراین | نمیدانم چه میگویم عجائب حاصلی دارم
نه با اشکم نه با آهم نه با دردم نه با داغم | بجای توشه ره دامنی پر خجلتی دارم
اگر غمهای او باشد و گر سودای او باشد | سلامی میتوانم زد دلی پر حیرتی دارم

اسیر از کوه بالیدیم آخر در دیارم شد
چه دانستم که با این ناامیدی قوتی دارم

مبین خوار اگر هست دگر نیستم من | نظر کن که در آتش کیستم من
اگر صیاد من یک جهان انتقامم | که خندید آیا که بگریستم من
همه حیرتم سر بسر انفعالم | نه غافل نه دیوانه ام چیستم من
مشو ای فلک هرزه بدنام قتلم | همین بسکه دور از رخی زیستم من

اسیر اینقدر قابل گفتگو نیست
مکن رحمی انکار کن نیستم من

بوی گل جنون شد و پامال گرد من | نقش فلک نشسته ز اقبال گرد من
عمری براه شوق تو شبگیر کرده ام | پرواز میکند سحر از بال گرد من
گلبانگ کینه زد و شود گم گر آفتاب | پر میزند چو سایه بدنبال گرد من

چون آشیان بلبل باغ خزان اسیر
پیداست دل شکستگی از حال گرد من

دریائیست از عرق انفعال من | صحرا غبار از دل شوریده حال من
از تربتم غبار نخیزد برستخیز | گردد اگر وبال جهانی وبال من

دارم شبی که حشر بگردش نمی‌رسد — آه از خیالات من و داد از ملال من
غیر از دل شکسته و آه جگر گداز — آسودگی به صرفه دیدار از وصال من

دارم اسیر ناله دردل شکسته
رحمی بجان من کن و رحمی بحال من

بدرد کهنه مداوا نمیتوان کردن — زخلق رنجش بیجا نمیتوان کردن
بچشم و دل نمایم خیال روی ترا — باب و آینه سودا نمیتوان کردن
دری گشوده بدل کم نگاهیش دیگر — علاج شوخی ایما نمیتوان کردن
حساب اشک بیابان گریه پایان نیست — شمار موجه دریا نمیتوان کردن

برای آمدن نوخطی بسیر چمن
بگل چه رقعه که انشا نمیتوان کردن

یاد رخت بدشت جنون سیر باغ من — روشن شدست از گل رویت چراغ من
پروانه آشیانه به پرواز میکند — عاشق اگر شود بدل من چراغ من
رشکم بصیدگاه و دل خود کشید دام — بالیده داغ من که نگنجد بداغ من
از بال مرغ باده ز بزم پریده است — گردید آشیانه عنقا ایاغ من

بیخود شود اسیر اگر نشنود کسی
زان گرد جلوه بوی گلاب سراغ من

ای مه بجان زهر که آزار ما مکن — بیجا من و مبا نجی دلدار ما مکن
قرار دیر و صومعه بشنو ز جوش می — دیگر میا و دعوی انکار ما مکن
بیان ناصحی که ندارم بیایه بین — تسبیح را ز رشته زنار ما مکن

من کفر محض و چشمهٔ حیوان لبان تست — سربسته گفتمت بکس اظهار ما مکن

ایمان محمد و علی و دوازده امام
کن نذر اسیر رنجه آزار ما مکن

پرتو داغ خیالی را چراغ سینه کن — مشرق مشتاقی بنا از سینه بی‌کینه کن
پرتو بینش برون از عالم چشم و دلست — دوربینی در ره بین آنگهی آئینه کن
هرچه می‌بینی و پنداری خیال روی اوست — آن خیال آئینه آئینه آئینه کن

چون اسیر از دست نامردی تنگ گردی بیدماغ
باده بدمستی امسال از پارینه کن

در حیرت و چو غبار شود هر ذره تاختن — آوارگیست پیشهٔ قدر تر فراختن
عکس تو صید دام تماشا نمیشود — شرمندگیست حاصل آئینه ساختن
در کورهٔ خجالت حیرت فتاده ام — اکسیر میزند نفسم بر گداختن

گشتن دو چار عجز بود حیرت اسیر
چون آشنا بجلک غریبی شناختن

بیزم معنی آرام باش و خواب مکن — برزم شعلهٔ دل گرد اضطراب مکن
بگیر عبرتی از موج در شکست حباب — خراب تا نشوی خانه خراب مکن
هوای آتش الفت بکار می آید — کمان سخت ستم نرم از آفتاب مکن
نگاه تلخ ز ساتر ز خنده شیرین — بریز خون دو عالم بی حساب مکن

شکستن دل خود این نه شرط انصافست
اسیر باده خور و میل این کباب مکن

چشم بیگانگی پناه ببین
مژهٔ فتنه دستگاه ببین

پارهٔ دل نثار دامن اشک
گریه شد ناله گاه گاه ببین

سرنوشت نیاز و ناز بجوان
سرگذشت گدا و شاه ببین

دعوی عین در بار دارد
چکم شرم عذرخواه ببین

گفت دعوی تازه دارم
محضر دل بجان گواه ببین

اسیر خود بجان باده گل
بیا اسیر وفا گناه ببین

جلوه سرگرد دشت غیرت در کمین
در کمان رفتست طاقت در کمین

ایمن است از دست پرورد روزگار
هر کرا باشد محبت در کمین

میکند دزدیده سوی دل نگاه
مرحبا حیا و الفت در کمین

در بر زیبا نیست این هرگز مباد
دیده را خواب فراغت در کمین

در دیار آه ما دارند اسیر
شامها صبح سعادت در کمین

ناله را اشک پرواز کن
بر تماشای دو عالم ناز کن

بر نمی آید دولت گر باجگر
بر دلت بیچاره دست انداز کن

راست میگوی با غفلت بیا
از طپیدنهای دل پرواز کن

در گداز آرزو از زور ربا
رحم بر وصل ترحم ساز کن

جلوه ساز دل شدن خواهی شدن
پاسها مطلب روا خواهی شدن

خاکسار پیما فلک پرواز تر
یار با من آشنا خواهی شدن

شوخی اقبال چشمک میزند
گرد خواهی توتیا خواهی شدن

توبه ام دارد شکستی در کمین
خودش شب آدینها خواهی شدن

صبح عید سینه صافیهای ما
محشر آئینها خواهی شدن

از غبار کین صاحب القران
خجلت آباد دنیا خواهی شدن

گر خبر گیرد اسیر از راز من
کی ز من یکدم جدا خواهی شدن

بهانه را به پرواز سعی نتوان کرد ن
به شمع هر دو جهان ناز میتوان کردن

غبار هستی ام در کمین ایمائیست که
هنوز از عدم آواز میتوان کردن

گل سحاب هوا را ادام سبزه کشید
شکار طالع ناساز میتوان کردن

اگر نوازش ما نا ز بر سمی تابد
نظاره غلط انداز میتوان کردن که

کلید ناله مستانه بی کشادی نیست
در سپهر ندی دستی باز میتوان کردن

اگر نه شوخی وحدت نیاز جا باشد
بناز ادچه قدر ناز میتوان کردن

کدام بلبل خوش نغمه را سرایم اسیر
که طواف گلشن شیراز میتوان کردن

بیاد درد دلم ای وحشت آشنا بنشین
چو چشم خود بسراپرده حیا بنشین

زیاد چشم تو شیرین حکایتی دارم
برای خاطر من یکنفس بیا بنشین

سبکروی ثمر نوبهار آزادیست
بپای سرو روان یکدم ای صبا بنشین

کدام سعی که آوارگی بپناه نشد
بشاهراه توکل چو نقش پا بنشین

گیرم که نور چشم حیا میتوان شدن
کی روشناسِ آن کفِ پا میتوان شدن

خاکم بباد رفت و ز یادم نمیروے
پیدا نشتم که از تو جدا میتوان شدن

کیفیتی بہ نشئہ حیرت نمی رسد
گر باده نیست مست ہوا میتوان شدن

مکتوب است مشت غباری که میرود
خاکِ رہِ نسیم صبا میتوان شدن

جای که جور می طلبد بوالہوس اسیر
راضی بصد ہزار جفا میتوان شدن

مروت تشنۂ آہو نگاہان
تغافل تیغ بندِ کج کلاہان

سرِ سوداے رنجیدن ندارم
خجالت میکشم از کینه خواہان

بخیرت میتوان بخشید مارا
قلم با وا زبان عذرخواہان

شکارے میزند از یکسر تیر
نگاہش در صفِ مژگان سیاہان

نمیگوید سخن داد از مروت
نمیداند زبان عذرخواہان

خط و خالش بشور آورده مارا
نمکدار نمک حسن سیاہان

حال زارِ مرا تماشا کن
اعتبارِ مرا تماشا کن

نگہش از نگہ گریزان ست
چشم یارِ مرا تماشا کن

عالم از چشمہ جز اسیر آب
نوبہار مرا تماشا کن

مژه ہاے دراز می بینی
روزگارِ مرا تماشا کن

شعلہ با غم شرار تشاسم
گل و خارِ مرا تماشا کن

از غبارم غبار خاطر را
انتظارِ مرا تماشا کن

آنچه قید بر اسیر نمی‌شد رم
انتخاب مرا تماشا کن

گر استغنا نگه بد دیده‌ام من — میازان طفل بدخو دیده‌ام من
نه از صیاد میترسم نه از دام — نگه از چشم آهو دیده‌ام من
بترس از فکر کار خود کن ای دل — که کار خویش یکرو دیده‌ام من
بباغ از رشک ننشینم که گل را — با او زانو بزانو دیده‌ام من
محبت بر محبت میفزاید — اثرها از خط او دیده‌ام من

ز نومیدی چرا ممنون نباشم
اسیر از چشم او رو دیده‌ام من

رحمی بحال ما ز نگه عشوه ساز کن — خواهی کرشمه خواه ستم خواه ناز کن
اظهار عشق از چو توئی اینقدر بس است — در پرده ناز سر کن و نازش نیاز کن
جز موج کس گره نگشود از دل حباب — زان تیغ آبدار مرا سرفراز کن
ای آنکه دل ربوده از دلربای ما — تا حال ما ندانداز و احتراز کن

چون صید چشم او شدی ای بلند اسیر
فکری بحال جان تغافل گداز کن

دل را بیاد مهر و وفا آشنا مکن — غافل بسوی خویش نگه را رها مکن
چون غنچه نقد عمر تلف کن براه دل — یعنی که جز بروی گلی دیده وا مکن
گیرم که صاف طینتی آئینه خو مباش — افشای راز چهره گشایی صفا مکن
از بخت تیره سرمه ببینش حلیمی شمع — چشم طمع سفید بهر توتیا مکن

آگه نئی ز دوری فلک دیو سیر تست — خواهی اثر ز نیشکار تو گردد دعا مکن

تا چند نالهٔ که افغان جرس نهٔ — خود را اسیر بیهوده هرزه درا مکن

ز اشک چکیده زخم کاری به بین — چها میکشد دل نیکاری به بین

غبارم سراپرده تار ها — کجا میکشد خاکساری به بین

صبا خاک بیزست عس گلفروش — نسب نامهٔ قدر خواهی به بین

ز دوری چه قرب آشنا شد اسیر — سرانجام بی اختیاری به بین

چراغ چشم رسول خدا امام حسین — چمن طراز جلی مرتضی امام حسین

بکربلا شده دار الشفای خسته دلان — کشیده است ز دشمن جفا امام حسین

ز دل بجای نفس تیر اگر کشم شاید — نداشت یکسر مو مدعا امام حسین

فضای گردش نبود گرد جهان — عنان سپرده بدست قضا امام حسین

ز زخم تیشهٔ خارا چه میکشی فریاد — ببین که تیغ جفا کرد با امام حسین

خزان باغ گنه را بهار مغفرتست — شگفته زخمی تیغ جفا امام حسین

نبود در خور خلد و جحیم منظوری — وگرنه خصم کجا و کجا امام حسین

کام بخش قطره و دریا امیر المومنین — مطلب دنیا و ما فیها امیر المومنین

جبهه دربان قدرش آفتاب قدسیان — آسمان عالم بالا امیر المومنین

مطلع صبح سعادت نور خورشید شرف — شهسوار یثرب و بطحا امیر المومنین

دین و دنیا را بود دریوزه بی‌سامان اسیر
از علی حاجات اعلی امیر المومنین

خوش بهشتی ست روی او دیدن
دل گرفتار موی او دیدن

گل عمر ترا ببار آرد
چمن آرزوی او دیدن

خواب نادیده میکنم تعبیر
خویشتن را بکوی او دیدن

کام عمر دوباره می‌بخشد
می کشیدن بسوی او دیدن

چه قدر بوی آشنا دارد
بگل از دور بوی او دیدن

آب بر آفتاب ریختن ست
شعله را مست خوی او دیدن

جوش حسن بهار بیهوشیست
می و جام و سبوی او دیدن

کیست ساقی که ما نگون داریم
باده ساغر بروی او دیدن

با اسیرت نگر که خالی نیست
مستی‌های و هوی او دیدن

شد صرف نقد عمرم در کار و بار هجران
چون میگذشت یارب بر من بهار هجران

سامان بزم عشرت در دودمان ما نیست
پرورده است ما را غم در کنار هجران

از محنت جدائی حرفی شنیده بودم
لیکن نگشته بودم هرگز دوچار هجران

چون میبرد بکویش از ما صبا غباری
شادیم ازینکه گشتیم ما خاکسار هجران

اگر افسرده گر سرکش آه من
جگرگوشهٔ آتش ست آه من

کند با دلم شعله نسبت درست
نسب نامهٔ آتش ست آه من

بدست جگر کرد صید اثر — خدنگ اثر ترکش ست آه من
ز سودای او در بدر گشته ام — عزیز ست و خواری کش ست آه من

بیاد قدی بیکد ازم اسیر
عجب نیست گر سرکش ست آه من

به تماشاخانهٔ وحدت گذری پیدا کن — پیرو دل شو و از خود خبری پیدا کن
میتوان حیرت بیک چشم زدن خرمن را — چون شرر گریهٔ آتش اثری پیدا کن
ریگ صحرای جنون مردمک سینهٔ ماست — یاد ویرانهٔ ما یا نظری پیدا کن
از غم گریهٔ ما گشت جهان سوخته گیر — دانهٔ فیض ز اشک دگری پیدا کن

دهر یک بزم تسلی ست چه هجران چه وصال
از شب هجر سواد نظری پیدا کن

دوزخ چکد ز سایهٔ ابر بهار من — آتش سلم خرید محبت ز خار من
آمد براه وعده که عمرم دهد بباد — تاوان عمر رفته گرفت انتظار من
عمری چو ناله همسفر آه بوده ایم — آتش چرا عسلم نزند از غبار من
روشن سواد نسخهٔ آشفتگی شدم — باشد غبار خاطرم آئینه دار من
ساغر بدوش چهره برافروزد گل چمن — هستی ز داغ ببین در بهار من

در هجر اگر خیال جفایش شود اسیر
چون بگذرد شبی ستم آباد یار من

خندهٔ شیشه رسائد غم آید از من — راز گوید ز جنون زمزمهٔ ساز من
بسکه بیگانگی از چشم تو دیدست دلم — میفروشد ز خیال نگهت ناز من

سوخت صیاد سپند از گره حلقهٔ دام
در قفس تا نرسد آفت پرواز بمن

هرگز آن چشم سیه گرم نه بیند سویم
گر بدانسته دلم را نزند باز بمن

لعل ساقی بسر خون رگ چشم داد اسیر
لب پیمانه بمی گفت شب این راز بمن

خوی آتش پیشه را تعلیم رسوائی مکن
جلوه را همچون نگاه گرم هرجائی مکن

هستیم را آفت رشکی پریشان میکند
هر سر موی مرا مجنون صحرائی مکن

خاطر ما از غبار رشک میگیرد غبار
گرد جولان سرمهٔ چشم تماشائی مکن

بیستون را ز شبنم اشکی بطوفان میدهد
کشتی ما را اسیر از گریه دریائی مکن

دیده را روشن سواد چشم بینائی مکن
عقل را دیوانهٔ زنجیر دانائی مکن

پردهٔ فانوس دارد خلوت سوز درون
عقل را بدنام کردی خوی تنهائی مکن

شمع را تا سرنوشت صبح روشن خنده گشت
دیده داری بکار خویش بینائی مکن

کاروان او پی سهو کتاب غفلت ست
عقل را بیهوده از تدبیر سودائی مکن

تخم نشتر در دل از افغان میفشان چون اسیر
چارهٔ درد محبت جز شکیبائی مکن

جان بده ناکام و کام آرزو حاصل مکن
اینقدرها کار آسان را بجهد مشکل مکن

جوهر دل تیره از آلایش هستی مساز
خاک آن ویرانه با آب بقا هم گل مکن

موج بحر اضطرابی تام آسایش مبر
آبرویت می برد اندیشهٔ باطل مکن

آشنا گر نیستی ساقی مکن بیگانگی
باده در حیرت ست خون هم از لبم در دل مکن

بیش ازین از خاطر یاران مبر نام اسیر
دوستی سحر حلال ست الفت باطل مکن

قتل ارباب هوس نامرد ناز مکن — سوی آن قوم نگاهی غلط انداز مکن
گوش کم حوصله چون دیدهٔ دل محرم نیست — گلش از رشک مرا لب بسخن باز مکن
برگ ریزان پر و بال هما دیگرست — در چمن خاک شو ای بلبل و پرواز مکن
بی زبان باش تنک ظرف تر از شیشهٔ می — تا نگردد جگرت خون سخن آغاز مکن
خودپسند از همه خورشید بود بی نورست — گر مسیحا شدهٔ دعوی اعجاز مکن

گوهر عشق عزیزست نگهدار اسیر
گوش هر بی سر و پا را صدف راز مکن

گر بمحشر لطف ساقی عذرخواه آید برون — گو دلی کز غلبهٔ شرم گناه آید برون
دیده ام خوابی که تعبیرش مرا مهر جبیست — تا کجا تا جلوهٔ محشر پناه آید برون
پرسش دیوانم از جوش گناهان روز باد — دوزخ آن روزی که عاشق بیگناه آید برون
گریه میکردم چه دانستم که صیاد مرا — سبزهٔ محشر ز خاک صیدگاه آید برون
خنده بر خاکستر چرب شرار ما مزن — اینقدر منشین که آن مژگان سیاه آید برون

میطپد در خون خود از خجلت قاتل اسیر
کرد صد تقصیر و ترسد بیگناه آید برون

چو اخگر شعله پرورد است مغز استخوان من — چه منت ها که دارد گرمی عشقت بجان من
در آتش گر نباشم سوختن بیکار میماند — چراغ شعله روشن میشود از دودمان من
چه سازم با هجوم آرزو کز بیم خوی او — محبت تا نگردد قاصد راز نهان من

امید آشنایی ازو نابیگانه دارم — گر از استغنا خیالش هم نگردد همزبان من

چرا قدر اسیر خود نداند چین ابروی
که عمری کرده از تیغ تغافل امتحان من

زبس در عشق شد صرف خموشی روزگار من — نفس در خاک میریزد پس از مردن غبار من

بخاطر نگذرانم هرگز آن صیاد وحشی را — بدام اضطراب خویش می افتد شکار من

بدام آسمان گم کرده ام سررشتهٔ خود را — سر از هر جا بر آرم صد گره افتد بکار من

دل از رشک غیرم نیست دیگر حیرتی باقی — که از باطن شکست آئینه ز رشک عذار من

ادب در عشق میگویند خضر راه امید است — نیاید دور گردی با من یکره بکار من

غبارم بعد مردن با نسیمی هم نیامیزد — پریشان اختلاطی در محبت نیست کار من

هوای ابر و گلگشت چمن ارزانی بستان — ز فیض گریه چشم تر بود باغ و بهار من

چه خواهم گفت با این بی نیازیها اسیر آخر
اگر نیم قصد ره آن بیرحم شد تنها دچار من

محراب دعا ساخته ام آن صف مژگان — حیرت بدعا ساخته ام زان صف مژگان

حیرت تماشا چه قدر رام بر آید — وحشت زده چون خیل غزالان صف مژگان

هر مو به تنم زمزمه شوق بر آورد — آمادهٔ زخم صف مژگان صف مژگان

گر دفتر چاک جگرم بال کشاید
چون سبزه بروید ز گلستان صف مژگان

دو چارم گر شود آهسته گوید نیست با من — ز دل چون بگذرد پرسد چه زخمست این چه داغ است این

نماید منفعل پیمانه را آیا چه دل دارم — خجل خورشید محشر میشود یارب چه داغ است این

دلم را ساده لوحی بس بود اندیشهٔ جانان — الهی چون شود جام جست این یا این
نفس در برگ نسرین می‌طپد از یاد رخسارش — دماغم بیش تپش گریه میر قصد است این
تماشا شوق دیدارش تماشا یا در رخسارش — مست آن بزم عشرت آن گل است آن سرو باین

نگردد تیره و روشن تر بود آئینهٔ عاشق
نگو شام جدائی سرمهٔ چشم حیاست این

…فزا رستمندان ره تو میر دیدن — حاان نیاز مندان مرقبلت شنیدن
…مکتب تماشا یکحرف حیرت است این — از گریه چشم بستن وز خنده لب گزیدن
دل با امیدی بی مصلحت نداریم — همچون شرر نگه از دآن دانه از دمیدن
…رتر کتاز خوبان تا همت دل ماست — مارا بدست دادن با مار آرمیدن

مارند مشربان را خوشتر ز هر دو عالم
با گلرخی نشستن جامی کشیدن

…ردی چنین و جلوه رعنای اینچنین — از دیده کم مباد تماشای اینچنین
…ن صلح و جنگ لطف و جفا داد و داد — ما از کجا و تاب جفاهای اینچنین
…ی وصل و سایهٔ گل صبر چون کنم — حال اینچنین و یار چنین جای اینچنین

سن بیزبان تو مست حیا غیر بدگمان
تنها کجا شود صنم رسوای اینچنین

…ین چنین و یک نگهی آشنا مکن — ترک جفا مکن مکن ای بیوفا مکن
…یش را بسان باطن سپرده ایم — آزار خود نمیکنی آزار ما مکن
…ی زبان تیغ شود مدح خوان تو — شادی بقتل دشمن بیدست و پا مکن

هر رشته بدست محبت سپرده ایم / خواهی رها کن از کف و خواهی نگاه کن

در کشتن اسیر مبالات میکنی
شرم از نشان نسبت آل عبا کنی

شعله پرریزد بتسکین خاطر ناشاد من / هر لبی تبخاله دارد از مبارکباد من
در دل از شوخی خیالش هم نمیگیرد قرار / دارد افسونی که هر دم میرود از یاد من
بیستون گر معدن الماس باشد دور نیست / تیشه از لخت جگر دارد بکف فرهاد من
رو ببازوی رسا دارد بافسونش چکار / دام را در خاک پنهان میکند صیاد من

گرد کلفت توتیا گردید در چشم اسیر
ماجرائی کرد تعمیر دل آباد من

ز خاک اهل دل بوی وفائی میتوان بردن / ز هر دلبستگی مشکل‌گشائی میتوان بردن
دل خون گرم من آئینه کفر و مسلمانست / ز خضر سینه صافی ره بجائی میتوان بردن
بیابان عدم یک منزل نزدیک عرفانست / ز راه بی‌نشانی پی بجائی میتوان بردن
بدام خاکساری همچو نقش پای سر دارم / بگردون بار غبارم توتیائی میتوان بردن
ندارم پا که دارم آشنائی اینقدر دانم / که هر جا میروی از من دعائی میتوان بردن

مشو غافل اسیر از یاد آهوی نگاه او
کزان بیگانه بوی آشنائی میتوان بردن

بهار سوختن بخشید سامانی بداغ من / که هر سو شعله گلدسته می بندد ایاغ من
عجب رسوائی سر زد بی‌گناهیم دارد / شود هر نقش پا آئینه از راه سراغ من
صبا بیگانه بود از رنگ و بوی گلشن هستی / که همچون غنچه برگشت از نسیم گل دماغ من

شب هجران چنان در کاسه‌ام دود ستم پیچید
که چشم گریه آلودست پنداری چراغ من

دلم در سینه ذوق شرب دیوانگی دارد
نفس را میکشد در حلقهٔ زنجیر داغ من

اسیر از تاب دردی کیست آتش خانه‌ام روشن
که گرد شمع چون پروانه میگردد چراغ من

لخت جگر از پاره آه نفس افشان
دامان گل و لاله بپای قفس افشان

افسردگی از مستی باد و برآورد
آبی بشعلهٔ کلالی گریبان خس افشان

معراج طلب هست بمطلب نرسیدن
از پاس طلب دامن تر دسترس افشان

تا چند اسیر از غم لعل تو گداز و
یک قطره ازین باده بکام هوس افشان

زاهد بجز آزادگی کاری مکن کاری مکن
تا سبحه داری بکف تسخیر زناری مکن

تسبیح کاری نه بهم زنار کاری مشربم
باطل مپرست گلشنی در دیده و انکار مکن

آه از تغافل دوستی داد از مروت دشمنی
فهمیده دشنامی بده دانسته آزاری مکن

تا چند منع میکشان دامن بجرم افشان
زاهد بروی ما نگر از تو به انکاری مکن

آشفته دلی دارم چون ساغر بدمستان
بی صرفه منه زاهد سر در پی بدمستان

هر جا که گذر کردم بی غفلت او آگاهی
آن نسخهٔ هشیاری وان دفتر بدمستان

زاهد نجد اگر راهی کرد نگه ما نگذرد در آنجا
پرواز جنون دارد بال و پر بدمستان

آن باز نماست را آن باز نماست را
تا سنگ هشیاران ما بر خم بدمستان

بوی گل نبستم از گل آرزو دست تو
می بردم بهر طرف شوخی جستجوی تو

عشق بعشق دائمی تیشۀ آفت فناست
ناخن سیل اگر کند دل نکنم ز کوی تو

بلبل پرهیز نه حسن بهار الفت است
صبح بیگانگی دمد دل شده دردی تو

طوطی صد زبان شود جام بلور از خجلت
آئینه را قدح کند جام بهانه جوی تو

میکده صاف میکند گریه ز پرنیان دل
حسن بهار میکند هر نفسم ز بوی تو

گل چو در دشکار جلوۀ او
سرو در عصا غبار جلوۀ او

خرمن اشک و خوشۀ آه است
حاصل انتظار جلوۀ او

چه غبارم بسار عمر ابد
مردم از انتظار جلوۀ او

گل بجیب ار دلالۀ بیداغ
بشکفد از بهار جلوۀ او

دل طاقت رسیده میر قصد
چون شرر در غبار جلوۀ او

چون زخم لاف حسرت جاوید
گر کنم جان نثار جلوۀ او

گر نبودی اسیر چشم تو خاک
نگذشتی مدار جلوۀ او

آئینه صبح سیر رخش کرد آه از دو
کافر کشیده یک دو سه جام نگاه از دو

تا دامن عمر رفته و بیگانگی بس است
مستی ز یاد گردش چشم سیاه از دو

یک غنچه ناشگفته نه بیند چمن بخواب
گل کرده تا شکستن طرف کلاه از دو

وحشت سلم خرید دل از رمۀ غزال
تا داده یک اشارۀ چشم سیاه از

زاهد مباش تنگ باده کشان نم زده اسیر

شور شراب گریهٔ ما سر بر آورد

در گلستانی که باشد قامت دلدار سرو　　بگریزد در پناه سایهٔ دیوار سرو
گر کشائی در چمن بند قبا وقت خرام　　بشنود از لاله گل حرف پهلودار سرو
در چمن تا جاده راه خرام او شود　　بی‌تو مژگان میکشد گلبن بخاک از خار سرو
یک خیابان سرو شد هر جادهٔ دشت جنون　　گریه از یاد تو کردم سبز شد بسیار سرو

دید تا در گلستان آن سرو رفتار را اسیر
بر پر خود می نویسد طوطی از منقار سرو

کردیم سیر کوی ما و بهار هر دو　　حاصل که حاصل عمر گل بود و خار هر دو
کوشش آشنائی کو نیش بی‌وفائی　　از رشک هم گذشتیم کیجا دو چار هر دو
شد شعله گرد کلفت از بسکه سوخت دلها　　خیزد ز تربت ما دود و غبار هر دو
ناز و نیاز را دل بسیار بر محک زد　　بودند از نزاکت در یک عیار هر دو

در عالم حقیقت گر چشم دل گشائی
یک اضطراب دارند بحر و کنار هر دو

کرد پنهان جلوه در رفتار سرو　　برده دل از سرو جای یار سرو
رستخیز آن صف مژگان شوخ　　میکند آئینه را گلزار سرو
کافرستانیست گلشن صبحدم　　شوخی موج هوا از یار سرو
از خط و رخسار و قامت برده　　تاب سنبل رنگ گل رفتار سرو
آب و رنگ لاله و گل میدهد　　سایه پرورد است آتش کار سرو
هر گه مژگان بلندان دل شکار　　هست در باغ نظر دیوار سرو

برده دل از غنچها عیار سرو	از فریب جلوهٔ او در چمن
رفته بر پای صنوبر خار سرو	کرده بی او جلوه شوخی بباغ
میگزد او دل هوادار سرو	گر رود یک صبحدم بی او بباغ

یک خیابان گریه کردم اسیر
بوستان گشت از و بیزار سرو

سیه چشمان عالم لشکر او	دلی دارم چون سوداگر او
نگیرد بوی گل در بستر او	نگشتی زحمت نسیم صبحگاهی
نگشتم چرا گرد سر او	مرا سرگشته چون می آفریدند
نه بستم نامه تا بر پر او	کبوتر گرم پروازی نیاموخت
فریب نرگس افسونگر او	نه مجنونم نه عاقل میگذارد
قبا تنگست از بس در بر او	دلم پیراهن چاکست چون گل
نخورد خون جگر پیمانگر او	نه پنهان میکند الماس پاشد

اسیر از دین برآورد ست ما را
اشارتهای چشم کافر او

گشت خون در دیده بیدار آتش آب ازو	هر شراری داشت پرداز دل بیتاب ازو
یاد میگیرد در موز سینه صافی آب ازو	صیقل آئینه دریا غبار عاشق ست
لاله زاری میبالد در دل مهتاب ازو	زینت دیرینه عاشق بغیر از داغ نیست
تا قیامت ماند نام چشمهٔ سیماب ازو	حلقهٔ زنجیر مجنون تو در صحرا گداخت

صیقل آئینه دریاست گرد ما اسیر

یاد دیگر در سوز سینه ساقی آب از رو

جگر در دیده خون شد دیدنی کو　　دل آتشخانه شد گل چیدنی کو
ز خویشش فتنه هر ساعت به رنگی　　ادب را جرأت پرسیدنی کو
سخنها دارم اما بی تو با غم　　دل گفتن غم بشنیدنی کو
به تنگ آمد دلم از تلخکامی　　ستم کیشان شکر خندیدنی کو

اسیر از گردش چشم تو شد مست
قدح را فرصت گردیدنی کو

خونم به جوش آمده تیغ نگاه کو　　سو تیر میکشد ز تنم صیدگاه کو
دل وصف نیش زخم خدنگی به سینه داشت　　هر موجه انبار در آمد گواه کو
نزدیک شد که دشتی آوارگی شوم　　تدبیرهای چشم تغافل پناه کو
خورشید بینش از افق مدعا دمید　　فرق دگر میان سفید و سیاه کو

شرمنده دارم ز گنه ترکی اسیر
آن گریه‌های نیم شبی عذرخواه کو

رو دیده ام ز گرمی بی اختیار تو　　تاثیر عشق کرد مرا شرمسار تو
خضرم نوید وعده دیدار میدهد　　آب بقاست خاک ره انتظار تو
هر برگ گل ز بنفشه ارنگ و بو گرفت　　تا دید نوبهار خط مشکبار تو
روشن سواد صفحهٔ گلزار چشم است　　ریحان شکسته ایست ز خط غبار تو
دل داده ام ز دست مردان از نظر مرا　　کاری نکرده ام که بیاید بکار تو
دیرینه محرم نگه گرم بوده ایم　　افتاده ایم از نظر اعتبار تو

نزان پیشتر که نازتگر دود چار من	چون میگذشت بی ستم آیا مدار تو
نرامش نظر ز دیده بیدار کرده است	دار ستگی بخواب نه بیند نگار تو

یکدم تو بر قرار نه با خویش
بیچاره تا کجی فشود بیقرار تو

صبر و شکیب دیده جان و دلم ازو	غافل کسی که میشمرد غافلم ازو
چندم زناله دست فلک از شکست دل	ترسم که حل نشود بغلط مشکلم ازو
از برق یک نگاه دو حاصل برم ز عمر	گر دیده کام دیده و دل حاصلم ازو
از بس نشسته در دل من یاد عارضی	روشن بود چو آئینه راز دلم ازو

آخر مرا به سیر بیابان برد اسیر
سیلاب اشک خویش که پا در گلم ازو

گریزان خودم از شرم بیتابی پناهی کو	سراپا حرف تقصیرم زبان عذرخواهی کو
بطالع دولت بیدار زخمی کاری دارم	زگرد سرمه جوهر دار شمشیر نگاهی کو
چو در محشر زخون کشتگان رحمت بجوش آید	مرا در بیگناهی بهتر از تهمت پناهی کو
نگردد همتم صید تجرد در گرفتاری	گشتم تا حلقه در گوش عنقا صیدگاهی کو

به عذرخواهی گفت با این بیزبانیها اسیر آخر
اگر بر سد ز فریاد خموشی عذرخواهی کرد

دارد بدل خیال تو مستور جلوه	از شور عشق زمی نمکی حور جلوه
بالیده چشم حسرت خورشید است	موسی که دید ز آئینه طور جلوه
باغ هوای قامت دلکش نمیکس	بر سر دلبسته اند بصد روز جلوه

بخت سیاه آئینه فال و خط نماست — گر باشد از خیال تو منظور جلوه
از قطره بحر جوشد و از ذره آفتاب — دارد بقدر بینش هر مور جلوه

یک می اسیر نشه بیست و خمار داد
از جام جسم نمود در فغفور جلوه

دارد دنیا و بیش دلم شیشه آئینه — جز راستی چگونه کند پیشه آئینه
از جلوها که صورت شیرین نموده است — فرها دراچرا نشود تیشه آئینه
بر روی خوب و زشت در دل گشاده است — خلوت نشین پاکی اندیشه آئینه

بیند اگر صفای دل پاک ما اسیر
از شرم خود بسنگ زند شیشه آئینه

طفلست و بد خو دارد بهانه — در عشق دارد ما را فسانه
مانند قمری سر بر نگردیم — بی حلقهٔ دام از آشیانه
بی نقش مجنونم تا گشته رنگین — گویا کشیدست آتش زبانه
هر کس بنوعی دارد فغانی — ما را خموشی آمد ترانه
جام و ساغر بی او نخواهیم — مقصود ما قیست باقی بهانه
ما را و چیزش سرگشته دارد — آه از تغافل داد از بهانه
دل با خیالش در گفتگو بود — آخر نشنیم دیوانگانه
همچون کمانم در سینه تیرست — تاثیر او را گشتم نشانه

دیوانگان را در بند کرده
زلف تو دارد زنجیر خانه

هر نقش قدم چشمهٔ خونست درین راه ‌‌‌ | ‌ فریاد من سرگشته چو نیست درین راه
بخشنده جمال خم شمشیر تو از دور ‌ | ‌ دیدیم که آن جلوه نگونست درین راه
از دل بطواف سر کوی تو رسیدیم ‌ | ‌ نقش پی ما داغ دل دوست درین راه
از یاد خم تیر تو بر دوست بمنزل ‌ | ‌ گر جادهٔ عشق تو بر دوست درین راه
تا تشنه آواره که خوانند سرابش ‌ | ‌ این قافله را راه دبو نیست درین راه

نقش پی مجنون که ز هر [illegible] برابری
دیوانگی هر که فزونست درین راه

سنگی از باغ وفا آمده ‌ | ‌ خود رسی خار نما آمده
هر کجا پای نهی گل روید ‌ | ‌ گردبانی ز کجا آمده
ذره ذات تو خورشید نماست ‌ | ‌ جوهری در فلک ونما آمده
سایهٔ سرو تو خارستانیست ‌ | ‌ خرمن نشو و نما آمده
جز خود ای بیستا گو ثنا بر تو ‌ | ‌ تو که از پیش خدا آمده
نور آئینه بجز دیدن نیست ‌ | ‌ شب ... نما آمده
کی دلت تاب نگاهی دارد ‌ | ‌ آفت آئینه ها آمده
خار و گل نام خدا میگویند ‌ | ‌ ای ... سی قدر ز کجا آمده
مستی و شوخی و عالم ... ‌ | ‌ ... آمده
همه دل و دیده نشین از ... ‌ | ‌ گر تنها مشاهده آمده
در ازل وعده و تسلیم داد ‌ | ‌ اینقدر دیر چرا آمده
شرم بادت که تجز از جهان ‌ | ‌ از پی کسب هوا آمده

جز خطا نیست سر و کارت اسیر
گر از بهر خطا آمده

تا لبویش میکنم مائل نگاه / بر نگاهم میشود مائل نگاه
در گلستان سیر صحرا میکنم / بسکه شرمم میشود حائل نگاه
تهمت آمیزش نگاهان تهمتست / دل نمیداند ز اهل دل نگاه
صیقل آئینه تا کی شوی / میکنی بر خویش هم مشکل نگاه

شد چراغان رویش از می تا اسیر
شمع در فانوس آن محفل نگاه

احوال ما اگرچه مکرر شنیده / سوگند میخوریم که کمتر شنیده
هرچند هر دمی بحرف زبانیم / نشنیده نیست هرچه مکرر شنیده
رمزی نهفته در حکایت لب چه سود / هرکس که داند معرفتی از نشنیده
هر بال نامه بسته دم نامه بر ترا / آوازه بلبلان ز کبوتر شنیده

در حیرتم ز شوق تماشای دل اسیر
پرواز یا نداشتن پر شنیده

گلزاری اگر بناله من گوش داده / ز هوشم بغارت نسیم هوش داده
آب و گلی سرشته دل عندلیب چیست / جز شبنم گلی که بلبلم هوش داده
کی خورده بدیدن آئینه رفته / گلزاری بباد داده شفق پوش داده
حیرت نگاه دیده ندانم گناه چیست / خمیازه باکه حرج آغوش داده

دل میکشیم خوش که دلش نام کرده

این سنگهای آهنی که بهم جوش داده

شیشه در میکده گشت آئینه — جم سکندر شد و خشت آئینه
باده تو شستید دگستان ساغر — روی خود دید بهشت آئینه
سرکشی کم سخنے سنگدلی — هرچه دید از تو نوشت آئینه
چشم بد دور تماشا دارد — از خط سبز بهشت آئینه
شده تا رام تو مانند غزال — رمد از صورت زشت آئینه

میگدازد که بهر یارش اسیر
دل امید بهشت آئینه

طرف کلاه از مژه بالا شکسته — صد ناوک بلا بدل ما شکسته
می شوخ و سبزه دلکش و ساقی بهانه جو — ما و دلی و توبه صد جا شکسته
رعناتر از بهاری و زیباتر از نگار — بازار سرو را صف گلها شکسته
گلزار بی نیازی باغ توکل ست — گوید بدیده هیچو دل ما شکسته
بیباکی از تو شعله و چالاکی از تو سرو — پامال جلوه‌های تو هرجا شکسته
باغ نظاره در گل و سنبل گرفته — می خورده در زلف چلیپا شکسته

خارش مبین اسیر که پرورده غم است
گوهر ندیده هیچو دل ما شکسته

خانه پرداز صبر ما شده — بخدا سخت بیوفا شده
تا نفس میکشی درین وادی — شده گرد بر هوا شده
سرگران گشته نمیدانی — گرچه بیگانه آشنا شده

ما و بیگانه آشنا بسا / یار و دشمن جدا شده

قدر توفیق اسیر میدانی
گر ز دل یکقدم جدا شده

ملک حیا بشرم نگاهی گرفته / هند بلا بچشم سیاهی گرفته
کس از بهانهٔ تو مسلم نبوده است / جرمی نکرده گناهی گرفته
شد نرگس مست گواه که سویم ندیده / نادیده ندیده گواهی گرفته
تا اینقدر بلا بدلم مهربان شود / گویا بر آسمان براهی گرفته

واعظم که قدر عشق ندانسته ام
آئینه بقیمت آهی گرفته

ز همه حق آئینه و دست بر آئینه منه / سوی خود بین و عبث در نظر آئینه منه
غیر از خویش نداری سخنی میشنوی / بر کف ای زنده بغیر آئینه منه
در تماشای رخ سخت شش جهت آئینه / بیش ازین منت دیدار بر آئینه منه

سعی کن تا دل بیدار شود آئینه اسیر
دیده گر هست بدیوار و در آئینه منه

خبر ز سوز نداری سمر و دانای که چه / برای درد نفهمیده دا می وای که چه
دلم چه کرد که گلزار درد و داغ تو شد / بساط شاهی و ویرانه گدای که چه
خمار تشنه بغیر از خیال و خوابی نیست / بمیر صاف ببزم جهان ز لاشه که چه
بجو قرار ستم داده که من دانم / ز بیقرار شکیبم مپرس هایی که چه
غبار کلبه ام از ذره وحشت افزا بود / دل رمیده ز آسایشی برای که چه

چه کسب در دولت الشوخ آن نگاه از چیست — بگو بگو بخنده ادنی خدای که چه

خروش گریه دل را م چیست تأثیر است
تنک شرابی و اختیای یاری که چه

دارم ز کاوش مژه ات جان تازه‌ئی — در جای سینه طرح گریبان تازه

شد خسته دار غرور بدادم نمیرسی — آن ماجراست دیده دیوان تازه

دیرینه عندلیب گل مراغ کینه ایم — گر میخورم فریب گلستان تازه‌ئی

آتش پرست عشقم و از رسم کفر و دین — دارم ز هر نگاه تو ایمان تازه

در باغ دل اسیر ز تیغ نگاه او
گل کرده است زخم نمایان تازه

چشمت دلو ر دیده خیالت در آئینه — موریست در بلع خال و صالت در آئینه

نظاره نقشبند پریخانه گشته است — تا دیده جلوه خط و خالت در آئینه

طوطی نگشتی آینه گر آه ازین شعور — یک عمر سوده شد پر و بالت در آئینه

غافل شدی ز چیزی و رفتی ز یاد خویش — با چشم خود چه بود جدالت در آئینه

پیمانه گیر و سیر چمن کن که صبحدم
بر روی گل لبش وانشده فالت در آئینه

نکند گرچه کسی گوش بفریاد کسی — هیچ کافر نکشد منت امداد کسی

خواب آسایش عاشق رمد از دیده کسی — گریه بیند که نگاهت شده صیاد کسی

رفتم از خاطرش اما لفتنی ایمن نیست — نتوان کرد فراموش شیم از یاد کسی

هرچه میگویی ازان عربده جوی آید — آه از آن دم که بافسون رمد از یاد کسی

بیش ازین با هم چه کند صحبت آیینه‌گران / درس بینش نتوان خواند بامداد کسی

نشاه داد از نفس فرس مستی بر باد / نکند ریشه بکزابی دل آباد کسی

یک سخن سر ورق دفتر ایجاد بس است / تا قیامت نشود هیچکس استاد کسی

هست اقلیم محبت ستم آباد اسیر / هیچکس شکوه نکرده است ز بیداد کسی

در خسارش حیا تماشه چیدن است پندار / ز رفتارش زمین دامان گلچیدن است پنداری

گل نو چیدی از خاکم غبار آلود سیر چه / نشد ز آن بهر زنت بر سر کین است پنداری

ز می کیفیتی فی می پرستی رونقی دارد / نگاه تلخ او در خواب شیرین است پنداری

بآیین حیا گلی باغ و بهاری در نظر دارم / که هر مژگان بچشمم دست گلچین است پنداری

گر شود فتنهٔ چشم تو مئی ناب کسی / نتوان بست بافسون اجل خواب کسی

مضراب نفس از مشت غبارم پیداست / خواب راحت چه کند با دل بیتاب کسی

شبنم از ظرف نگاهی شده آیینه صبح / اسیر گل میکنم از پرتو مهتاب کسی

کرده از نسبت ابروی تو تا سجدهٔ خویش / چه کند سجده بسوی سر محراب کسی

شب ما سرمه کش دیدهٔ بینایان است / صبح بیدار نکرده ز شکر خواب کسی

دلت خندان تر از گل میشود گر یا نکم چه میپرسی / گرفتارم چه میگوئی پریشانم چه میپرسی

گذارد سینه بر آتش بهار از سایهٔ خارم / گل افسانه چیدی از گلستانم چه میپرسی

نفس در سینه میرقصد بیاد شمع رخسارت / نسب پروانه و جوش چراغانم چه میپرسی

سینه چیرتم در سینه داماں شرر دارم
کف خاکسترم مین سی ترگانم چپر پیر

دیدۀ ما خاک جولان تو بودی کاشکی   چیرتم تا بر دم بحیرت میفزودی کاشکی
عالمی را سوختن بخت سیاه اکسیر وفا   آتش سودای امید اشت دودی کاشکی
ساغری در کف آئینه گیتی نماست   پارۀ احوال ما را می نمودی کاشکی
صید فتراکی نگشتم زندگی با د احرام   جای دل در سینه پیکان تو بودی کاشکی
صبح در بزم تو میسوزد سپند آفتاب   سینه ما هم ز دل میسوخت عودی کاشکی
چند باشد زندگی در چشم بیداری نما   خواب هر گم میتوان شب میربودی کاشکی
چاکهای سینه ام در یا بردی دل کشود   خاطرم از خنده های گل کشودی کاشکی

بلبل و پروانه نرد جان نثاری باختند
نیم جانی داشتم می آزمودی کاشکی

هیچ دانی که چرا خوش چشمی   از برای دل ما خوش چشمی
نرگستان شده چشم از نکهت   چه قدر نام خدا خوش چشمی
سر در چشم نگاهی گشتی   گر بدانی که چه با خوش چشمی

از خیال نگهش گرد اسیر
ساغر میکده با خوش چشمی

نیدانم زبان عذرخواهی   گرفتار تو ام خواهی نخواهی
اگر سیفا کر لطفت نباشد   چه خواهم کرد با این روسیاهی
قناعت سید پردۀ دل من   درین کشور گدائی پادشاهی

چنان چشم پری‌پیکرش گشته حیران — که نشناسد سفیدی از سیاهی

اسیران انتقاب خاطر ماست
برای ما نگهدار ای الهی

ای همرفته شوخی مژگان کیستی — ای جهان جلوه سرد گلستان کیستی
چشم سیاهت از مژه صفها کشیده است — با این سیاه رخنه گر جان کیستی
تا هم نمیر بسوز و غبارم بباد ده — دیگر ز من مپرس پشیمان کیستی
از نور دیده گرم تر آئی بچشم من — ای گل بباد رفته جولان کیستی

ما همه هیچ آن گل رخساره ایم اسیر
بلبل تو هم بگو که غزلخوان کیستی

بسوی هم آمدی شیدای خویشم ساختی رفتی — باین رد و زم نشاندی بیوفا انداختی رفتی
چه رنگی گشتم از تاراج شوخی آفرین بادا — زدی بستی و کشتی سوختی پرداختی رفتی
چه رستاخیز این چه تماشاست عالم افتراع است — زدی صیدی بخاک ره فکندی تاختی رفتی

مروت آئین ما برنوازی آئین باید
نه با ما اندازه دیدی و قدر افراختی رفتی

باستقبال مژگان سیاهی — نگاهم میدود هر دم براهی
ز خجلت چون برآیم روز محشر — ندارم در خور بخشش نگاهی
چه سازم با چندین خجالت — نبودی گر زبان عذرخواهی
دل آئینه روز و شب ما — نمیدانیم خورشیدی و ماهی
شود گر خاکسار ما صف آرا — غباری بشکند قلب سپاهی

بذوقِ صیدِ فتراکِ تو گشتم | که بسته هر قطرهٔ خونم عیدگاهی
فرو شستم دامنِ پاک دو عالم | خم و پیشانی و دل عاشق نگاهی

چو جوهر اگر سر بر ز نام گویم
اسیر بیزبانی بیگناهیم

درد دل زان بیشتر دارم که تدبیرش کنی | دل از آن دیوانه‌تر دارم که زنجیرش کنی
بعد مردن برندارد استخوانم را ز خاک | بال پرواز هما گر پر تیرش کنی
میشوی ایمن ز دست انداز سیلاب فنا | گر سر خود را حباب جوی شمشیرش کنی
مژده مرهم دهد زخم جفای آسمان | گر بتحریک ستم تیر از پی تیرش کنی
عالم دل روی ویرانی نمی‌بیند بخواب | گر چه مهر از یک نگاه گرم تعمیرش کنی

چند گوئی پیش جانان راز عشق خود اسیر
سخت میترسم کزین افسانه دلگیرش کنی

دل را چگونه منع محبت کند کسی | گیرم که بشنود چه نصیحت کند کسی
مستی ز باده خنده ز گل خرمی ز باغ | در زیر آسمان چه فراغت کند کسی
گشتم غبار و از سر کویش نمیروم | دیگر چه خاک بر سر طاقت کند کسی
ما خود دگر بدست خودیش بسته ایم | در حق ما دگر چه مروت کند کسی
این زندگی کرایهٔ مردن نمیکند | بهر کدام عمر وصیت کند کسی
گیرم که جهد امن و امان گشته روزگار | کو گوشهٔ که خواب براحت کند کسی

غمگین مباش اسیر که هر چند تیره است
شام ترا بصبح سعادت کند کسی

دو آتش دارم از هر عضو بندے
گر نه هر کسے دارد سپندے

بدامم چه شدم گرفتار
ز استغنا بلندی قد بلندے

رهائی سرنوشت طالعم نیست
چو قمری ماتمم از بندی به بندے

جدا هر ذره از من در شتابیست
غبارم گرد جولان سمندے

تغافل سوز گردیدم نگاهے
تسلی جان سپردم زنخندے

تکلف چیست زندانی لبتانی
تواضع چیست دارم ریشخندے

اسیر چیره دستم دار در شب دزد
دل صاحب کمال خود پسندے

قوت جان راست دل نعیب سحر بیداری
رنگ گل آب گهر نور نظر پنداری

گل رعنای چمن پرورش اندیشست
لذت دیگر مشتاق دگر پنداری

متوفی جنبش مژگان عشق الان دارد
میزند بال ز چشم تو نگه پنداری

مطلعم دولت دیدار کسی بود اسیر
زندگی از چمن صبح بسر پنداری

زلف را چند پریشان کنی و جام کشی
تیز کی عربده هر نفس تمام کشی

گلگل افروختن را چمنی در سر هست
چه گلابی که ز برگ گل آرام کشی

حیرت آئینه گذشت پیش مضمون نگه
گوش را گر همه در حلقه او دام کشی

لذتی بهتر از آن نیست که پنهان از غلو
ترک مطلب کنی و خلوت آرام کشی

من همین محو شدم محو شدم محو شدم
تو همین جام کشی جام کشی جام کشی

الخوش آن صحبت که در مجلس آتش اسیر

از لب ساغری باده پیغام کشتی

دل را به بزم ناله فروشان چه میبری — این شعله را به بیشه نیستان چه میبری
نامحرم است گوش سر راه انتظار — هر لحظه نام وعده پشیمان چه میبری
از همه هزار ناله یکی برنگردد — با این سواد عرض گلستان چه میبری
سرمشق روزگار بود رفتگان — خود ناشناس نام بزرگان چه میبری

شعری بگو اسیر که صائب کند پسند
طوطی بهند و موجه یقان چه میبری

خوش آن طوفان که اندر دریای هستی دل کنم خالی — پر از گوهر کنم دامان دور ساحل کنم خالی
پر است از گریه چشم انتظارم خفت شود در طوفان — که دو جنبش ازین دریا دلان غافل کنم خالی
زموج شوخی بحر جنونم تیغ میجوشد — گناه خویش را از مردم غافل کنم خالی
درین گلشن ندیدم گوشه باغ لب جوئی — دلی از خواب خوش در سایه قاتل کنم خالی

طلبگار اسیرم باده صاف جنون دارم
گر میخانه با دیوانه کامل کنم خالی

دو سه گام اگر بدل بروش و دیده باشی — زجا گذشته باشی بجا رسیده باشی
مزه کباب آهو نمک خلاصی او — که ز گرمی مروت قدحی چشیده باشی
اگر از نسیم باغی نشنیده شمیمی — ز ریاض مهربانی چه گلی که چیده باشی
چه قدر غبار گشتم ز رسوم آشنائی — دل بی تکلف آیا تو چها کشیده باشی
تو که از لب خموشی نشنیده سرودی — ز کتاب آشنائی سخنی شنیده باشی
ز ره وحشی محبت ز نشان پا گریزد — چه هنر نموده باشی که بسر دویده باشی

اگرت کتاب الفت بنظر رسیده باشد
ورقی بتمرده باشی وخطی کشیده باشی

نه بجلوه همزبانی نه بخنده گلفشانی
بگل امیدمانی که چمن ندیده باشی

برهت غبار گشتم نه زحال من بپرسی
نه اسیر همزبانی سخنی شنیده باشی

می پرستی زاهدی شوخی حیا بیگانگی که
از کجا دارد نگاهش تا کجا بیگانگی

بسکه بازار تغافل گرم دارد میخرد
سرگرانی از نگاه آشنا بیگانگی

گوشه چشم تغافل حلقه دام وفا
یا دعا خواهد دل ما از خدا بیگانگی

تا بکی پرسی چها دیدی ز ازیادت روش
بیمروت بیوفا دیر آشنا بیگانگی

روشناس گشته ها گر ز رها بیجا صلی
آشنائی کوچها بازارها بیگانگی

از نگاهت منتهای گنج چون قارون نشست
تا قیامت هم نگردد منتها بیگانگی

پاس وحشت بیش ازین هرگز نمی آید ز ما
بعد ازین خواهیم کردن بر بلا بیگانگی

وحشت معنی ندارد تاب فکر اکنون
میرد از دام الفاظ رسا بیگانگی

هر جلوه که در دیده ما کرد سلامی
هر ناله که از خاطر ما رفته پیامی

بی گمشدگی رهبر آشفته دماغان
بی کثرت وحدت نه بگوئی که کدامی

در هر قدمم شوق بصحرای دگر برد
در وادی مقصد نه مقیمی نه مقامی

یادانکه حسرت جاده عشق بلا لم
در چهره چه زیبائی در قد چه تمامی

رفتم ز خود اما تو برفتی ز خیالم
غمها می توان افکنده بسوز دو دامی

آتشکده ام شبنم افسرده حکیم نیست
چون من نتوان یافت بصد میکده جامی

مژگان بهم چو زد رقم گریه نویسد
تا نم چکند حوصلهٔ گم شده نامی

آن قافله شرمندگی خضر چه داند
هر گم شده بیدارئی و هر مرحله گامی

بیچاره اسیر تو که دیدست درین باغ
هر گردی و مردی و نسیمی دمشامی

بیدلی گر بتو گیرد سر راهی گاهی
گفتگو بیش کش ناز نگاهی گاهی

نشوی غره در آزردن موری بنفاق
بیکسی میشکند قلب سپاهی گاهی

نمک خوان قیامت مزهٔ مغفرتست
آب رخسار ورع خال گناهی گاهی

گفتم از زهر تو نوشم نمک لذت نوش
بشکر خنده نمک ریخت که گاهی گاهی

سوخت آخر چو اسیر از تو تمنا دارد
شوق آتش لب پر حوصله کاهی گاهی

سبقی خوان که نه استاد نه مکتب خواهی
مشق دل کن که نه کاغذ نه مرکب خواهی

گل بالین ز شرار مژه شبنم زده کن
لالهٔ صبح اگر در چمن شب خواهی

آرزو نقص بود نقص بهر رنگ که هست
ترک امید هم از خامی مطلب خواهی

عزل و نصب بد و نیک تو تمنای دست
کرده در وعدهٔ این مشق که منصب خواهی

غفلت آئینه چو شد سرمهٔ دیدن کور است
از دل سوخته خاصیت کوکب خواهی

نیست بی سکهٔ یک جلوه درین باغ اسیر
دیده بگشای اگر جام لبالب خواهی

اگر در خواب خود را دیده باشی
چه گلها از دل نا چیده باشی

بگو صد پیرهن بالیده باشی
اگر بر روی گل خندیده باشی

دلم آئینه دار سینه صافیست — اگر رنجیده گر رنجیده باشی

اگر حال اسیر خویش دانی
پشیمان از ستم گردیده باشی

شنیده ایم نه ایتم از کجا سخنی — که گوش کس نشنید از زبان ما سخنی
حدیث ما ز شنیدن گذشته به نشنیدن — غنیمت است که گفتیم بر ملا سخنی
به درد دل ز رسیدن رسیدنی دارد — بگوش یار بگوئیم آشنا سخنی
کلید خانه که ز بست بر زبان اینجا — باین وسیله بگوئیم ز مدعا سخنی
بیابها زده آب گریه وقف دلست — مباد سبز شود از حدیث ما سخنی
رسیده است نگاه حیا بگوشه چشم — کشیده ئی ز کجا باز تا کجا سخنی
گره ز دست بهر تار زلف کین جانست — ربوده است زهر مصرع رسا سخنی

اسیر زمزمهٔ دل شنیدنی دارد
بیا که با تو بگوئیم ز مدعا سخنی

دانسته میردم که خریدار خود شوی — یاد دلم کنی و گرفتار خود شوی
هردم برنگ آفت دل پیشوی یاد — آتش پرست گرمی بازار خود شوی
از خویش بیخبر ز حسد ابیخبر مباش — غافل بجو دگر که خبردار خود شوی
این شیشه باده های دل ماندیده است — آئینه بخر که پرستار خود شوی
نسنجیده بحر عیب گرانبار دیگران — ترسم دوچار قافله سالار خود شوی
طبعت طراز مستی آئینه گر مشو — تاکی خجل ز عالمی انکار خود شوی

با نیک و بد چکار ترا ابوالفضول اسیر

بهتر که خاک رهگذر یار خود شوی

داریم بر تو احترامی
دیدیم چو آبست از سلامی

گر باده سبو سبو نباشد
دریاب مرا به نیم جامی

ناکامی دهر قسمت ماست
ماییم که دیده ایم کامی

ای دل ز دلش وفا چه پرسی
در سوختگی هنوز خامی

صد درس جنون اسیر خواندی
داغم که هنوز ناتمامی

صفی بهم زند هر گرد جولانش بیتابی
درین میدان بجز عاشق که میگیرد سراپایی

بصحرای جنون از یاد گیسوش الفتی دارم
که عمیم گرد یادش را بیاد سرد بالایی

رعیت تا ز الزسوده میگردم بیک گامش
اگر میدا نشتم در رادتر ک آرزو پایی

باین دلبستگی لاف تجرد تازگی دارد
مگس را کرده ام بر خوان خواهش پای عنقایی

بنام دیگران هم گر نویسم مصرع حرفی
بخواند دورش اندازد که این را دیده ام جایی

نگاهت گر بدیوان دل افتاد دست میدانی
بهر پیچیدگی رمزی بهر مضمون ایمایی

اسیر بی زبانم بیدلم بیجا تبسم کن
نگاهی خنده حرفی نوید فی حرف ایمایی

گر نگنجد پایش نگاه و تکلم طرفی
نگهش دارد از انداز تبسم طرفی

حلقه زلف سیه نیست کم از روشن چشم
دارد از عافیه پرکاری انجم طرفی

نوش و نیش از نمک شب ما بیجو بیند
می پرستی حرفی طعنه عالم طرفی

یک دهن خنده گریان بچمن لغزد شم
گذشت تا طرفی نیم تبسم طرفی

دارد از خجلت قاتل ورق سود اسیر
نبود شکوهٔ او راز تظلم طرفی

...گذشته ام از سیر گلستان راضی	ز ناز گل به تنگ چشمی خزان راضی
...داختهٔ منت ست میگردم	ز دوستان بستمهای دشمنان راضی
...نک آئینه بسو نیتم رنجیده	گداختیم که گردی بتر جان راضی
...انکه تو سائل نه و سائل تو	بدو زردی ضعف گر شود بجان راضی

بجرم عشق دلی میشود کسی که پرس
نشد چه فائده از من بتر جان راضی

...گر سراسر حیرت ما نیستی	نیستی مرد تماشا نیستی
...جمه را آئینه بینش بدز	گر ز دل آئینه پیرا نیستی
...شعلهٔ وارم که دل فانوس است و	هرزه ای پروانه رسوا نیستی
...غوطه در بحر خجالت میزنی	در دل هر قطره دریا نیستی

ابر شد گرد سراغ ما اسیر
مرد این دریا و صحرا نیستی

... یاد کسی گریه حیران تا کی	بی کباب جگر داغ نمکدان تا کی
...ا بهر من از نسخهٔ زلفت فالی	بست کار من بیچاره پریشان تا کی
... از دیگری احوال دلم میپرسی	بردی من دیدن از آئینه یاران تا کی
...ای از تو بر درست سده نیست	خواب در سایهٔ دیوار گلستان تا کی

میخوری زهر چو گشت بزبان آید اسیر

طعن خجلت نه دل زد و پریشان ترکه

ز دلیلی بادر ره پرده‌ای رسوا بزنی | گر شوی نور نظر فال تماشا بزنی
مو بمویم به پریشان اثری میگوید | دست در حلقهٔ آن زلف چلیپا بزنی
بی سرانجامی محشر ز غبارم پیداست | غیر تخم سوخت دگر بر صف الها تزنی

تا ز دل گل بسر همت جاوید اسیر
سنگ بر سینه برای غم فردا بزنی

هر دم از بزم چه اندیشه رفتن داری | حسرت آئینه‌ستا که در پرده دیدن داری
برم یک دیده حیرت شده فارغ بنشین | کی باین عربده حاجت بر میدن داری
نیست حالی ز تو هیچ اسبحنی داد از تو | گل تا چیده به هر میکده خرمن داری
می بخور گل بکشا خنده مشکل چیست | هر چه داری همه با چشم و دل من داری

ما اسیریم تو سر کش سر خصمی زاید
تو که شمشیر جدل از رگ گردن داری

دل ما مرده از خرامی شاد کردی | مبارک بنده آزاد کردی
تماشای خرامت بخواست خود را | گهی صید و گهی صیاد کردی
طپیدن های دل در کار خسرو | صدای تیشه فرهاد کردی
ز قربان کی نشانی بود یا عید | مرادی مبارک باد کردی

اسیر از جان و دل شرمنده گشت
چه شد گر جور را بیداد کردی

رنگین تکلم ز نغمه کردن سکسے | آگاه از رسیلے خزان سخن [illegible]

هیچو شد آب در رگ حیا از بهار من / دل بسته ام بغنچه خندیدن کسی

آئینه داری دل تمام نظاره کن / از ما اسیر دیدن و نادیدن کسی

داریم از زبان خموشی هزار حرف / آسوده از شنیدن و نشنیدن کسی

دارد خط مسلسل از رشته چرخ / هر کس که شاد میشود از مردن کسی

الفت بجنون پیچیده دارم تغافلت / وحشی گشته زخمی رنجیدن کسی

جز من که باغبان تو گل شدم اسیر / هرگز نگشته تنگدلی گلشن کسی

در خواب دیده ایم بهار شگفتگی / تا صبح میکنیم شکار شگفتگی

آب بقا ز چشمه جاوید میکشد / یارب گل همیشه بهار شگفتگی

از خاطر شکسته عاشق گرفته است / گل آب و رنگ نقش و نگار شگفتگی

گلکاری شگفتگی حرف ما اسیر / آئینه کرده ایم غبار شگفتگی

از فیض دل مقابله هیچ میکنم / هر جا که میشویم دوچار شگفتگی

از غنچه خنده ته دل خوشتر است / گر دیده ام غریب دیار شگفتگی

سامان ابر داد دل من نمیدهد / راضی اگر شوم به بهار شگفتگی

میخانه بهار شود غنچه اسیر / خمیازه گر شود ز خمار شگفتگی

چندین روا مدار که رسوا شود کسی / محو تو چند داغ مدارا شود کسی

مردم ز انتظار تو ظالم روا مدار / غافل شهید زخم تمنا شود کسی

کردیم ترک مطلب و دل واشکافتیم / تا چند سینه چاک مدارا شود کسی

هرچند باغبان گل و شبنم بست اسیر
در خاطرت کجا چمن آرا شود کسی

از طاقت من رنجش بیجا نه بپرسی — شاید که بگویم بتو چندانه بپرسی
تا خواند ببزم آیم و تا گفته گریزم — یکبار ز من باعث ایما نه بپرسی
صد مسئله حیرت که یکی خوب نه بد است — پرسیده از آئینه از زبانه بپرسی
قاصد تردد و نامه دریدن گل شوخی — بیا چه بلا داشت بابیانه بپرسی

بیخوابی دیوانه اسیر تو ز حد رفت
افسانه خاموشی رسوا نه بپرسی

با چشم تر و سینه صد چاک چه داری — بدخوئی دل با گل و خاشاک چه داری
از شوخی مژگان سیاه تو کرد فریاد — پیداست بحال من غمناک چه داری
یک جام چراغان شد و یک جلوه گلستان — با ساقی و با جرعه نا پاک چه داری

انصاف نعیب د مروت نشنیده
با جان اسیر اینهمه بیباک چه داری

تا خدنگی بر دل حسرت کش ما نشکنی — طرف مژگان را مباد از تا بالا نشکنی
کعبه در سیر است اگر مسجد اگر بتخانه است — کی کشتی خواری اگر خاری بدلها نشکنی
دشمنی اول بخود تیغ ندامت میکشد — خاطر موری که بینی نشکنی تا نشکنی
تا شکن زیب کلاه دست و طراز قبضه است — بسته عهدی تو با ما تا دل ما نشکنی
گل جدا سنبل جدا تاراج گلشن میکنم — دست داری در خمار زلف چلیپا نشکنی

از مکافات جهان پر سیر با کردیم اسیر

خاطرها هم براتی خاطرشکنی

ای کبوتر اضطراب ما اگر باور کنی
میرسانی نامه را تا فکر بال و پر کنی

خشم در خاطر شکستن گل عبادان کرده است
خاره را گر در آتش اندازی چراغی بر کنی

بی‌زبان از خجلت حشر خجالت فارغ است
لال باشی به که دانسته حرفی سر کنی

میتوانی هر نفس تعویذ مطلبها نوشت
خامه فولادی اگر از بی‌زبانی سر کنی

حرف ناسنجیده را دل میکند کامل عیار
میتوانی زین محک تاراج خود زر کنی

لوح محفوظ چه عبرت تماشا شود آئینه‌ات
از برای محو گشتن صفحه گر مسطر کنی

فرصت تنگی ز خاطر میبرد چون خوابی نیست
صید دلها میکنی این نکته گر باور کنی

روز و شب تکرار نسیانهای مردم میکنی
می نویسی نسخه تا نیم سطر از بر کنی

گر بعبرت چشم خواب آلوده بگشائی اسیر
صفحهٔ آئینه را تاریخ اسکندر کنی

چرا نه اینهمه بیگانهٔ وفا باشی
که گر غبار شوی رنگ آشنا باشی

بعیب هر که نظر میگشائی آئینه است
چه لازم است بصد رنگ خودنما باشی

چنان بدیدهٔ این مردم آشنا سر کن
که چرخ گر گذرد چشم توتیا باشی

عنان کشیده ز پرواز خاکساری باش
که گر غبار شوی سایهٔ هما باشی

اگر خیال کنی رشک بیوفائی اسیر
بخواب خویش نیائی اگر حیا باشی

هر کار جهان خواب به تعبیر اندیشه خیالی
آتش زده صد رنگ درین بیشه خیالی

دهقان جنون دانهٔ زنجیر دل افشاند
هر خوشه مثالی شد و هر ریشه خیالی

فرهاد گلی هم بسر سنگ نمی زد | می‌کرد اگر از چشم ودم تیشه خیالی

چون ناله اسیر لب خاموش وفا باش
زنهار مکن غیر یک اندیشه خیالی

دل بستهٔ فتراک جنون پیشه چرائی | حیرت زدهٔ محشر اندیشه چرائی
گر سنگدلی لازمهٔ جوهر اصلیست | آئینه توانی چو شدن شیشه چرائی
هر مو شده از شور فغان همچو نی | ای ناله نه آتش این بیشه چرائی

کس نیست به پرسار ز اسیر تو که مست
با خرقه پر باده و ربع پیشه چه است

گه رنگ خزان گه چمن آرای بهاری | آئینه طراز گل و مشاطهٔ خاری
هر خندهٔ گل بوی ترا غالیه سائی | هر برگ گلی روی ترا آئینه داری
دنگ می سودای تو در عالم هستی | هر عضو مرا ساخته مشغول بکاری
در دیده نگاهم خس و گلزار نظر بازی | در سینه غم ذره و خورشید بکاری
گر سینهٔ دریا صدف راز تو گردد | هر موج شود شعله و هر قطره شراری

نوروز ز چمن میرسد و چه بیابان
جنتی شده بر پای گل و سایهٔ خاری

همه ناز و نیاز می بینی | شوخی و امتیاز می بینی
سوخت دل مغز استخوان مرا | شمع خلوت گداز می بینی
آنکه آشنای گردد | چشم الفت نواز می بینی
در میان سهی قدان خود را | چه قدر سرفراز می بینی

عالم از طره تو سنبل کار   باغ عمر درازی می بینی
روز با زوی نازها دیدی   امتحان نیازی می بینی
مژه در گرد فتنه پنهانست   گوشه چشم رازی می بینی

گشته ز اشک و آه ماست اسیر
به نشیب و فرازی می بینی

ای سوخته الفت دردم نه دوائی   داغم همه ناسور جدا نیست جدائی
آسان نبود دل از هواداری فتراک   خون در رگ ما میطپد از بیم جدائی
ما را نه شناسد کس و ما کس نشناسیم   فارغ شده ایم از غم چونی و چرائی
آوازه شهرت نفس همت ما بست   آن مرحله را طی نه کند خط طلائی
تا گرد ره گرم روان برق نژاد است   بگذر قدمی از خود اگر همره مائی
هر کس کندم مشق دل آئینه تو انکرد   داند نسب عشق مرا حسن جدائی

از میکده تا کعبه بگردن همه کس را
کین شهر درین مملکت از اسیر هوائی

خراب گشته تر دیوانه که میرسی   شکایت از دل دیوانه که میرسی
ز شیخ و شاب نسب نامه که میرسی   حدیث عاقل و دیوانه که میرسی
اگر چراغ نباشد گلاب کی باشد   دگر ز بلبل و پروانه که میرسی
دلی درست ندارم ز من چه میجوئی   بخواب رفته افسانه که میرسی
بگوشه باده و ورع درصلاح بدمستی   نظام رونق میخانه که میرسی

بجان خویش ندانم چه ماجرا دارد

زآشنائی بیگانه کز میرست

بطوفان اشکی بغوغای آهی — بغارت دهم محشری از نگاهی
زدام عدم میکند رم نگاهم — حیا میکند چشم او از نگاهی
بحق تمنا بجان تماشا — ندارم گناهی ندارم گناهی

چو دست و گریبان تقصیر گردد
من و دامن خجلت عذرخواهی

دفا فیها غیر جذب الوفا شئ — خوشا حال مجنون خوشا وادیی
گذشتیم شبهای آدینه از جام — نصیحت تراشان دیرینه هی هی
چه قاصد که تا خامه میکنم سر — دلم صد خبر میرساند بپایی
گل تازه و سرو گلزار در خند — خوشا نغمه بردف خوشا ناله بر نی

بلای شب جمعه واگشته از سر
خماریم ساقی بده می بده می

خویش آئینه دار خود رائی — گریه یا خنده تماشائی
بیقراری دل غبار انگیخت — خاک در دیده شکیبائی
خردل ما که می تواند چید — گل راز بهار رسوائی
تازه پرورده نیاز غمیم — گریه شوخی و ناله رسوائی

بلبش از ین بیتو زندگی ستم است
میروم گرچه زود می آئی

زبید در محبت حال اهل دل چه میپرسی — سراغ آب گوهر از یم ساحل چه میپرسی

زود در افتادگی رہ میتوان بردن بکوی او
ز مغز عقل داردپنبۂ غفلت بگوش دل

غرض گر جست گر نیست از منزل چہ میپرسی
خراش نالۂ زنجیر از عاقل چہ میپرسی

ہمین آئینہ تاب دیدن روی توی آرد
حدیث غفلت خود از من بیدل چہ میپرسی

اگر در خواب خود را دیدہ باشی
بخود صد پیرہن بالیدہ باشد
دلم آئینہ دار سینہ صافیست

چہ گلہا از دل ما چیدہ باشی
اگر برابر سے گل خندیدہ باشی
اگر رنجیدہ رنجیدہ باشی

اگر حال اسیر خویش دانی
پشیمان از ستم گردیدہ باشی

دل کشتۂ آرزو دست میگوئی
غافل دلت از زبان غفلت
وحشت نکشیدہ سرمہ چشمت
سجادۂ گریہ می فگندی

بمغز می و حرف بو دست میگوی
بیناید و دوست دوست میگوی
گل محرم رنگ و بو دست میگوی
رحمت یم ابر دست میگوی

با دشمن نفس آشتی کن شد
فردا چہ جواب دوست میگوی

مخمسات

گر پسندد بتان دیدهٔ حیرانی را — در ز آیینه گشایند گلستانی را
این محبت چکنم قالب بیجانی را — باز آباد کند یاد دل ویرانی را
تا دهد مهر بتان هیچ مسلمانی را

بسکه پامال ندامت شدم از فعل فضول — گشت گردم ز جبین زاویه پیرای قبول
ای تو از رحمت ابر کرمت بحر شمول — بیتوانی که دهی اشک مرا حسن قبول
تو گهر ساخته‌ای قطرهٔ بارانی را

شمع خامش شده‌ام از گرم خطابم مگذر — شعله حیرتم از شرم جوابم مگذر
یعنی از شوخی نیرنگ شرابم مگذر — چهرهٔ لاله رخان بی عتابم مگذر
بر من آتشکده بپسند گلستانی را

ای ز درد الم بی‌بستم و دل حیرانی — خضر وردت ادعی سودا بتو سرگردانی
تا توانم دو سه خسته دلم درمانی — تو که تن را سر و سر را بدهی سامانی
سر و سامان که دهد بی سر و سامانی را

اکنون بی حکم عطای تو ز دیوان نجات / بسکند رند نوشتند ز آیینه برات
خواهد از خضر سخائی تو اسیر آبحیات / آشنائی کیست که توحید تو گوید بهیات

حمد و صفت نبود هیچ مسلمان را

ایضاً

ساغرکشان ز لعل لبت گفتگو کنند / شاید لطافت سخنت آبرو کنند
نازکدلان ز نکهت رنگت غلو کنند / کشانیان اگر گل روی تو بو کنند

کمتر نسیم گلشن مصر آرزو کنند

از خوشی هوای چمن دلگشای خم / پیداست عکس بادهٔ ز آئینهای خم
بی اختیار گشته خمارم گدای خم / دی روز تو به کردم و امشب بپای خم

آن وعده‌ام تمام که می در سبو کنند

از جوش گریه سیر چراغان الفتم / از داغ اگرچه لاله صحرای وحشتم
آمد بکار سوز دگر از محبتم / عشقم چنان گداخت که سوراخ تا بتم

عضوی نیافتند که ناخن فرو کنند

از گریه‌ام بستان همه گل حلقه میزنند / نازکدلان بمهر گل حلقه میزنند
از چارهٔ اسیر بگل حلقه میزنند / غمهای دوست بر در دل حلقه میزنند

شافی بگو که غمکده را از فت ورد کنند

ایضاً

بلبل باغ دلم شوق تو پردازمن ست / عرق جوش گل از شعلهٔ آوازمن ست
گرچه کم حوصلگی پیشش تو غمازمن ست / آنچنانم که فلک گم شده رازمن ست

صیقل موج هوا خانه برانداز منست

تخم گل در نظر از باغ بکسی میکارم
ساده لوحم چه قدر اشک هوای یارم
از گلستان وفا چشم شگفتن دارم
بسکه دل بسته صیاد شدم پندارم
حلقهٔ دام جگر گوشهٔ پرواز منست

گریه در سوختن گلشن من میکوشد
هر قدر درد بدل خوردن من میکوشد
تلخکامی به ثمر چیدن من میکوشد
سنت درد به بالیدن من میکوشد
حرف آئینه مگوئید که غماز منست

در هوای تو غبار هوس از یادم رفت
جلوه کردی و هر تحمس از یادم رفت
باد زان شد پر طوطی مگس از یادم رفت
تا بخود دیده کشودم نفس از یادم رفت
چه قدر خون شده دل گوش بر آواز منست

میتوان سیر چمن کرد باندازِ دلم
هوش دیوانه رمیدست ز پرواز دلم
تا ز خندیدن گل نشنوی آواز دلم
میشود حال پری آئینهٔ راز دلم
تا خیال تو درین خانه سخن ساز منست

قطره دریاست لبالب ز نسب دست تهیست
نه اسیر از سر و سامان چه ست دست تهیست
ذره خورشید بصورت ز نسب دست تهیست
همت اندیشه ام از علم و ادب دست تهیست
هر که از خود گذرد مشعله ممتاز منست

غم کرده ریاض جان مه‌وسال مرا
آئینه ندارد دل خوشحال مرا
صیاد زبسکه دوستم میدارد
بشکست در آغوش قفس بال مرا

ولہ

عمری در عشق بے سر و پا گشتیم
فارغبال از غم تمنا گشتیم
یک چند بوادی جنون افتادیم
القصه به سعی خویش رسوا گشتیم

ولہ

زاسباب تعلق کم و بیشم ندهی
جز داغ دل و سینه ریشم ندهی
از منت نوش سفله نیشم ندهی
شرمندگی از همت خویشم ندهی

ولہ

گردون خشتی ز پایهٔ رفعت اوست
دریا نمی از ترشح رحمت اوست
خورشید که داد چرخ بر سر جایش
پژمرده گلی ز گلشن قدرت اوست

ولہ

گر عکس لب تو بر مئی ناب افتد
هشیاری را کتان به مهتاب افتد
در دیدهٔ نمناک خیال قد تو
چون سایهٔ سرو نیست که در آب افتد

ولہ

شد وقت که می خوری دگر پیشه کنم
دل را فارغ ز ننگ اندیشه کنم
ساقی خونم ز زهد در جوش آمد
برخیز که خون توبه در شیشه کنم

ولہ

ای باده کشان مژده که باز آمد عید
در گلشن امید گل عیش دمید
شد وقت که در مجلس مستان هر صبح
عمر طعنه بخورشید زند جام نبید

ولہ

هر ناله که مینی دوائی دارد
هر جا که روی راه بجائی دارد
خضر خودی در راه نمائی دارد
از حق مگذر عجب خدائی دارد

ولہ

دل را نعمت جمال نیرنگی نیست
کس را بتو جز رنگ خارنگی نیست
از بهر شکست شیشهٔ خاطر ما
مهر تو با غیار کم از سنگی نیست

ولہ

ای دل چه فسردهٔ غمی پیدا کن
ای غنچهٔ داغ شبنمی پیدا کن
خواهی که به ملک دل سلیمان باشی
از صافی سینه خاتمی پیدا کن

ولہ

ای برده گرد خوی تو از خوی تو سراب
از عکس رخ تو لاله گون گرد شراب

تنگ ست زبس دهانت از باده خوری	بیرون نرود هرگز از و بوی طرب

ولہ

تا گشت سر کوی بتان منزل من	حل گشت به یمن عشق هر مشکل من
بر غم چه تهم تهمت بیهوده که من	پیمانه پر باده حسرت دل من

ولہ

در عشق که قید نامی و ننگی نیست	جز خون دل آب دیده را رنگی نیست
از بسکه نشسته ناوکش بر سر هم	در سینه ما جای دل تنگی نیست

ولہ

پیوسته خدای را اطاعت می کن	اوقات شریف صرف طاعت لیکن
تا حاجب آبرو شوی چون خورشید	با نان جوین خود قناعت می کن

ولہ

یارب دل فارغ و ستمی آگه ده	دستی ز گریبان اهل کوته ده
یک بار محبتم کن از قید همه	نزدیکم خود از رهی که دانی ره ده

ولہ

از لذت دردی که دوائی دارد	ای چشم بالطف مومیائی دارد
قصر سخن یاد از نمک ناسوری	زخمی که بمرهم آشنائی دارد

ولہ

ما را از عشق همدمی جز غم نیست	در سینه تنگ ما نفس محرم نیست
گر لذت تو با خلقت بهم پیوسته	اسبابیه جنون بجز دل با کم نیست

وله

ز درد عشق تو گر کشته شمشیر شوم
بیدرد دم اگر ز خواهشت پیر شوم
زان آمده در عشق مرا پای بدرد
تا در سر کوی تو زمین گیر شوم

وله

در مدرسه ما درس غلط فهمیدم
از معنی با نقط فقط فهمیدم
در دعوی علم ما که خواهد خندید
هر سطری راز هر نقط فهمیدم

وله

آنم که ز من ناله فلک پیدا شد
دوزخ ز شرار سینه ام پیدا شد
از چشم ترم قطره اشکی شب هجر
بر خاک فتاد و نام او دریا شد

وله

در کعبه وصل او که صد مرحله داشت
وز دوری راه پای سعی آبله داشت
بستیم لب از شکایتش چون دیدیم
کز دست جفاش غیر هم صد گله داشت

وله

گرچه دل روشن مرا دیدی هست
دریغم ندانست که امیدی هست
در کلبه خویش تا ندیدم رویت
روشن نشد این مرا که خورشیدی هست

وله

گر حسن تو اینچنین فزون خواهد شد
کار همه کس مشق جنون خواهد شد
در بحر غمت کشتی صبر صد نوح
مانند حباب سرنگون خواهد شد

وله

شوخی از ناز زہر خند می ریزد تیری بہ جان مستمند می ریزد
چشمش ہرچند آشتی می طلبد ابروش تغافل بلند می ریزد

ولہ

میسوزم و دیدہ غافلست از رازم می نالم و نالہ نشنود آوازم
دیریست کہ زندانی دشت سفرم عمریست کہ بیضۂ قفس پردازم

ولہ

ہرچند کہ سر بسر گناہ آوردیم در سایۂ رحمتت پناہ آوردیم
در حشر بامید زلال کرمت چون نامۂ خود روی سیاہ آوردیم

ولہ

از من شب ہجر را بپرسید حساب دریای غم کدام آرام و چہ خواب
در دل بود آرام حبابی بر موج در دیدہ خیال خواب نقشی بر آب

ولہ

آگاہی چیست سیر دنیا کردن در مملکت وجود رسوا کردن
چون مہر سفر کن کہ بود کار زنان از سرمۂ سایہ دیدہ بینا کردن

ولہ

از فیض خیالت چمن سینہ شگفت از دیدن رویت گل آئینہ شگفت
چون صبح لب از خندۂ جاوید ببست ہرگل کہ ز باغ دل بی کینہ شگفت

ولہ

بیساخت چو صبح لالہ گون رنگ ہوا با توبہ من داشت نمک جنگ ہوا

...نرگس را بری چو غرابم خوانی	در شیشه پری گردد زنیرنگ هو

وله

دی روز در آنجا که سفید نژاد	از تیر و کمان داد دلیری میداد
هر تیر که بر نشانه زد از سر شوق	خم گشت کمان و بوسه بر دست نهاد

وله

در دست تو جلوه کند تیر و کمان	مژگان روزی بچشم نشنم از مژگان
یکسر راست کسی ندیده در زیر سپهر	جز تیر تو کو ست دلنشین خصمان

وله

از بهر نظری بوالهوسی در پیش است	از بهر نفسی تیره تبی در پیش است
از قدرت بی ادبی در پیش است	با غافل و راهی عجبی در پیش است

وله

آن دیده را که با تجلی کار است	گر گل بنظر جلوه در آینه خار است
در بزم تو ام حجاب تنها بس نیست	هر برق تو شمع سایه دیوار است

وله

در معرفت غیر دل دانا پوچ است	سرمایه بحر و گنج دریا پوچ است
گر باز کنی تخته گنجها پرسی	آدل از حباب دست دریا پوچ است

وله

در ظاهر اگر دست اثر کوتاه است	دل را همه جا یاد تو غنچه مر راه است
از روز و شبم وصل تو دلخواه است	خورشید گواه است و سحر آگاه است

وله

در دیده اثر دولت خبر می گیرم
دوری چه شد اینکه در برت می گیرم
عکس تو بمن رو کند از جذبهٔ عشق
آیینه اگر برابرت می گیرم

وله

سودای نشوی بچنگ هر سفله اسیر
صیاد ملال را نگردی نخچیر
مانند کمان بگوشه‌ای می بر
از خانه قدم منه به بیرون چون تیر

وله

ای دل در بند عشقبازی تا چند
در خون شده لاف بی نیازی تا چند
بودن هدف تیر بلاست تا چند
بیچاره بخون خویش بازی تا چند

وله

ای سوختهٔ عشق تو جان آتش
دی گرم ز شکوه زبان آتش
هر کس که بیاد خال بر روی تو گشت
هندوست نشسته در میان آتش

وله

افغان که ز دل برآمد سوز آوردیم
تیر ناوک آه سینه سوز آوردیم
بیهوده چو آفتاب و مه زیر سپهر
روزی به شب و شبی بروز آوردیم

وله

مخمور سر گزاف مستی باید بود
لبریز شکست لاف هستی باید بود
چون آینه گرد و لعل و میناست نخیز
با هر بد و نیک صاف می باید بود

وله

بلبل شده بباغ گردیدن تو — از دل سازد حلال گلچیدن تو
گردید زبسکه محو خندیدن تو — آئینه نمک زار شد از دیدن تو

ولہ

اشکم شده کاروان این کهنه رباط — با جوهری چیده چو ویرانه بساط
مرغ بلبل شوخ است که از شوق بهار — در بیضهٔ شیشه می زند بال نشاط

ولہ

گشتیم بخوان شاعری صبح دوچار — هر نکته ز رنگینی طبعش گلزار
خندید چو پرسیدم از و شهر و دیار — گفتم که تخلص شما گفت بهار

ولہ

ای ذات و صفات تو مبرا ز عیوب — یک نام ز اسمای تو علام عیوب
رحم آر که عمر و طاقتم رفت بباد — نه نوح بود نام مرا نه ایوب

ولہ

دانی ز چه یک نام حق آمد غفار — یعنی که به مجرمان عاصی رحم آر
گر جاهلی از جهل نکردی گنهی — پس عفو همیشه می نشستی بیکار

ولہ

بشد باغ ز شمع گل رعنا روشن — وز مشعل لاله گشت صحرا روشن
از پرتو روی آتشین رخساری — گردیده چراغ دیدهٔ ما روشن

ولہ

قزوین که بود گرد و غبارش سرگین — پیوسته کنند تا نثارش سرگین

چون کوزه بپاکاه دهد تر و سینے	سوزنده چو شمع بر مزارش پیرکین

ولہ

دل را عشق ست زینت کاشانه	بے سبزه گل باغ و بہار افسانه
دامے بی صید و پوستی بی مغز ست	صحرا که ندارد نمک دیوانه

ولہ

گر دل بصفا دهی خبر سے باید	گر دیده بآئینه نظر سے باید
گر آه اگر ناله اثر سے باید	هر شور ترا شور دگر سے باید

ولہ

آئینه پرست سایه آن کویم	دیوانه آن شعبده ابرویم
جامع زدو آهر دو عالم شده ام	تا درد تو گشته است هم پهلویم

ولہ

پیوسته ز هجران جگرم میسوزد	آتش بدرون بجرم می سوزد
از کثرت اشک همچو قلیان شب و روز	در آبم و آتش بسرم مے سوزد

ولہ

تا پا با وا از خطر امین سفرت	توفیق رفیق با دهچاکر ظفرت
اقبال روان همچو غلامان از پیش	دولت چو دعای من دوان بر اثرت

ولہ

صاحب دردی بحال دردم نرسد	دل سوخته یاوه سردم نرسد
آواره چنان شدم که در راه طلب	گمنامی من بگرد گردم نرسد

ولہ

جبریلؑ که برگزیدهٔ لطف خداست
بلبل صفت ازنج حالی نغمه سراست
دانی ز چه رو سه حرف آمد نامش
یعنی که چهار یار هنگامهٔ ماست

ولہ

ازبسکه دلم ز آتش هجران سوزد
سررشتهٔ کفر و دین و ایمان سوزد
می‌سوزم و حال من بکس روشن نیست
چون شمع که در مجلس کوران سوزد

ولہ

از راست که چشم بی نیازی تیرست
بینائی ز اغبار من اکسیرست
یک لحظه نبوده ایم بے قید جنون
روز و شب ما دو حلقهٔ زنجیرست

ولہ

دل قبله از طرف کلاہے دارد
جان تبکدهٔ سجدهٔ تباہے دارد
عیدست بدیوانه مبارک باشد
قربان نگاه از سر راہے دارد

ولہ

باگریهٔ من وسعت صحرا شوخست
روز محشر مگر تماشا شوخست
دارد صدفے گوہر و آنہم نایاب
این دسته کلید معنج دریا شوخ است

ولہ

حرص آتش دیگرست سر تا پایش
گز آب گہرست سر تا پایش
گرداب که فرزند رشید دریاست
خمیازهٔ گوہرست سر تا پایش

ولہ

صحرا که باین آب و علف می پیچد
دریا که باین شورش کف می پیچد
یکدل ز خیال عرفے خالی نیست
گرداب هم از رشک صدف می پیچد

وله

مجلس ز می دوساله گردد روشن
چشم طرب از پیاله گردد روشن
تر مرده بود گلے قدح بے می ناب
از آب چراغ لاله گردد روشن

وله

در وادی غربت که بمن زندانیست
هر خار بیابان قره گریبانیست
هر موج سراب زنده رود نظر است
هر نقش قدم سواد شهرستانیست

وله

شب کز قدمت کلبۂ من روشن بود
شب بود بدیگران و روز من بود
از پرتو خورشید وصالت تا صبح
مهتاب غبار خاطر روزن بود

وله

ای درد چو بیدرد ز حالم غافل
بر گردن او چه بسته مهر ز دل
بر سر دهمت جا اگر انصاف دهی
در گردن حق که دید دست باطل

وله

شوخی که نظر ز آشنائی پوشد
از سر تا پا حسن خدائی پوشد
از خون که رنگ کربلا خواهد ریخت
شد مست و قبای کربلائی پوشد

وله

دارم جانے که ناوک غم را هدفے
در سینه دلی بحر بلا را صدفے

چشمے ز دلش گریه بابر آموزی
آہے که بسوزد آسمان را تیغے

ولہ

از کوے تو ای نگار زاری بردیم
آشفته دلی و بیقراری بردیم
ای مایهٔ شادمانی آخر ز درت
رفتیم و غمت بیادگاری بردیم

ولہ

از گرمی سینه ام نفس میسوزد
بر ناله من دل جرس میسوزد
در دام محبت منم آن مرغ اسیر
کز شعلهٔ آه من قفس میسوزد

ولہ

چون یادی ازان چشم فسون ساز کنم
مینزیبد اگر دعوی اعجاز کنم
وقتست که از نگاه گرم ساقی
چون نشه ببال باده پرواز کنم

ولہ

ای نیش بدل زن فلک سفله نواز
وے شیشهٔ عشرت شکن شعبده باز
ای مدت جودت چو ازل دیر انجام
ای نوبت مهر شد چو ابر دور و دراز

ولہ

گردم گل سودائے که خواهد گردید
آهم صف غمهای که خواهد گردید
در رشته کشم گوهر اشک از مژگان
تسبیح تمنائے که خواهد گردید

ولہ

در پیچ و ز بسکه چشم من مے گرید
هر کس بینم در انجمن میگرید
خورشید ز بس دلش بمن میسوزد
افلاک بحال زار من میگرید

ولہ

امشب عجبی بعد عا خواهم کرد
لب با لب ساغر آشنا خواهم کرد
فردا که بروز حشر پیدای ترا
سر کی دامنت از دست رها خواهم کرد

ولہ

من نیستم آسوده که فارغبالی
نه فکر غمی نه خاطر خوشحالی
سود از ده بیهده گردی مردی
سرگشته بیدست پریشان حالی

ولہ

ایدل شب هجر اضطراب تو چه شد
دی جان حزین حال خراب تو چه شد
امشب که شراب عشق تم خون دل است
ای لخت جگر بگو کباب تو چه شد

ولہ

گه حلقه زنی که سخت آگاهی تو
گاهی گوئی رحق نه آگاهی تو
من دانم و جرم سجده رحمت الله
ناصح از جان من چه میخواهی تو

ولہ

دیدیم بیک نشئه شراب همه را
یکدل کردیم شیخ و شباب همه را
خواندیم زیک لفظ کتاب همه را
دادیم زیک حرف جواب همه را

ولہ

میگریم و دیده غافل ست از رازم
سی نالم و ناله نشنود آوازم
دیریست که زندانی دست ستمم
عمریست که صید قفس پروازم

متفرقات

عقد گوهر چون صدف در آستین داریم ما ... خونبهای خویش در زیر نگین داریم ما
از غبار ما فلک تعمیر زندان می کند ... درد و عالم خاطر اندوهگین داریم ما
با دل دیوانه خود سلسلتها دیده ایم ... خنده بر لب جان بکف چین جبین داریم ما

ولہ

بسکه دارد دل توکل بر هوا ... میزند عمداً تغافل بر هوا
زاهد از باده اگر سازد وضو ... افگند سجاده چون گل بر هوا

ولہ

صبح میعار ندارد نظر پاک مرا ... آب در سیر کند دیده نمناک مرا
راز از خجلت رسوائی محشر نکشد ... نتوان جست بصحرای خاک مرا
اعتقادش بتو صاف است چراغش روشن ... شعله محراب دعا کرده دل چاک مرا

ولہ

ز سبزه قدر بهار و خزان شود پیدا ... ز خار و گل هنر باغبان شود پیدا
کسیکه زهر نخورده است شهد نشناسد ... ز دشمنان ثمر دوستان شود پیدا

وله

بهار تنگدلی سبز کرد حاصل ما
ببین غنچه غبار خرابه دل ما

دمید دانه ز تنگنای خوشه خرد
بغیر عقده چه دید از گشاد محفل ما

بیاور دیده در آتشیم هیچو اسیر
دل گداخته ما چراغ محفل ما

وله

اشک من پرورده گلزار سر کوی ترا
جوش بلبل از حیا باید گل بوی ترا

آرمیدن در دل عاشق عبادت میکند
کرده محراب تسلی یاد ابروی ترا

وله

چه داد شکر دهد شوقم آرزوی ترا
طواف اگر نکند قبله‌گاه کوی ترا

بهار عنبر خاکسترم سفیده صبح
طراوت شب من کرده عشق روی ترا

وله

رخصت طوفان دهم گر اشک عالمگیر را
کم کند چون موج دریا رشته تدبیر را

دل که بی آه است محو او هم از نظر افگندنش
بر میان بهر چه بندم ترکش بی تیر را

وله

جنون که کرد به دیوانگی خلل ما را
گل همیشه بهار است در بغل ما را

کسی که دوری ما نیست بد نمی بیند
بماند با دگری غیر خود جدل ما را

همین بس است که در جا طرف جفا باشم
چه شد که چشم تو کم سکند محل ما را

وله

دل اقلیم زخود نمائیها
جان مرحله برهنه پائیها

بسیار ز جانب وفاکیشان	شرمنده شدم ز آشنائیها
از بخت سیه امیدها دارم	در تاریکیهاست روشنائیها

ولہ

صبح شد ساقی بده جام می دیرینه را	تا بر افروزیم زین آتش چراغ سینه را
فصل گل تا از لب ساغر بگیرم کام دل	از میان هفته بیرون کش شب آدینه را

ولہ

ز عندلیب چه پرسی نشان خانهٔ ما	که سبزه برد صبا هم به آشیانهٔ ما
بهار رفت نچیدیم جز گل حسرت	ز آب گریه نگر سبز گشت دانهٔ ما

ولہ

در محبت از جنون امداد میخواهیم ما	داغ داریم از خدا ایجاد میخواهیم ما
در تمنای تو تا زینت گلستان میکشیم	خنده از گل جلوه از شمشاد میخواهیم ما
گرچه از چشمش نگاه شوخ هم در آتش است	التفاتی هرچه باداباد میخواهیم ما
از نگاهی منصب آتش پرستی یافتیم	ای گرفتاران مبارکباد میخواهیم ما

ولہ

با آفتاب برابر مساز یار مرا	که خوشه چین خزان کرد نوبهار مرا
بخاک رهگذرت چو گرد آمده‌ام که نسیم	بدامن تو رساند مگر غبار مرا

ولہ

مگذر از بقعه که بتخانه لاف است آنجا	رو به میخانه که جوش دل صاف است آنجا
زاهد در مجلس جهال خمار خطر است	توبه بشکن که دمی صاف مصاف است آنجا

بیا که فال جنون کرده‌ایم جنگ ترا / بنرخ گوهر دل می‌خریم سنگ ترا
نشان رست چرا ز دلم بپیری / که دیده است بچشم نشان خدنگ ترا

ولہ

دلیل بادیه دیوانگی بس است مرا / همین نشانهٔ فرزانگی بس است مرا
ز خویشتن بدیار جنون گریزانم / که آشنائی بیگانگی بس است مرا
کجاست غم که کشد زحمت من بکوی بلا / بعقل نسبت همخانگی بس است مرا

ولہ

الفت نمیکند بکس دل رمیده ها / کاین منشیند جراحت گزیده ها
افسون جسم غالب خود بیشم که خضر اوست / پای کم است گام بمنزل رسیده ها

ولہ

ای نگاهت از شوخی محشر تغافلها / عارضت ز تاب می خانه سوز بلبلها
دیده حیرتستان شد ز لاله زاریان / سینه سنبلستان شد وقف لیف و کاکلها

ولہ

کرده‌ام مرغ سحر و می امید و بیم را / اضطرابم در بلبل داد گل تسلیم را
شوخی پروانه او بال گرفتاری خوشست / میکنم در کنج تربت سیر هفت اقلیم را

ولہ

رام اطاعتیم که تاکش کمند ما / صید دلیم و گردن تسلیم بند ما
گلدسته بند شعله دستار گشته‌ایم / دارد سپند غنچه در آتش گزند ما
وابستگی بالفت جاوید داده‌ایم / عمر دراز خضر محبت کمند ما

خویش بهانه جو دنگه تشنهٔ التفات — تا کام آرزو دلِ مشکل پسند ما

ولہ

عهد تمکین با دلِ دیوانه بستن کارِ ما — خاطر خود را ز هر اندیشه خستن کارِ ما
هر نفس بست و کشادی هست در دام خیال — کار دل افتادن و در دام جستن کارِ ما
گل اگر در پیرهن باشد جنون را بستر است — نیست خار حرف در خاطر شکستن کارِ ما

ولہ

اگر دانم که عشقت گرم تر خواهد تب خود را — ننازم آشنای استجابت یا رب خود را
دو عالم مطلب از یاد دو عالم میبرد فرزا — اگر آرم بیاد خویش ترک مطلب خود را
ز هر صبح دلم خورشید عالمتاب می‌یابد — بدست تیره روزی میدادم تا کوکب خود را

ولہ

کرده لبریز مے جام مرا — دیده قابل سر انجام مرا
میبرود از خاطر تو افسانهٔ ر — گر نویسے بر زبان نام مرا

ولہ

دهقان که ز بیش خرد حاصل ما را — از شبنم و گل ساخته آب و گل ما را
در قافلهٔ گریه ستانه نماهست — خضرے که بجای برساند دل ما را

ولہ

بدل درزد و نگاهت سینها را — بگل پیسر درخت آئینها را
بهار سینه صافی بخزان تر — ز گل ردید عبار کینها را
بیا زاهد که مست سجده یابے — بپاے خم شب آدینها را

اسیر دور گردم سے توانم — که نامحرم کنم ذیر مینا را

ولہ

خوش بهاریست قدح نوشیها — بوی گل نشئه بیهوشیها
گریه کے حیرت فرصت میداد — مے شمردم تبو خاموشیها
لب کشودِ ز سخن از یادم رفت — چه بهشتی ست فراموشیها
چقدر درد دل از یادم رفت — جاے حملے داشت فراموشیها

ولہ

زلف ساقی گرفت از دگره از کار ما — سبحه گردد شمر ساز رہ دانه زنار ما
برگ باغ بے ثمر آئینه آئینه شد — شهپر طوطی شود خار سر دیوار ما

ولہ

گردنشادگی تازه بال همای ما — منت نمیکشد ز کسے مدعای ما
تا چاک کهلے سینه بمحشر نمیکشم — تا رنگ و بوی گل نشود خونبهای ما
حیرت ندیدهٔ گل گلزار وحشت است — اے غافل از نگاه تغافل نمای ما

ولہ

گر بما فاش شود معنی نادانی ما — دشت را بحر کند اشک پشیمانی ما

ولہ

قبلهٔ عالم میخانه خم ابروها — گردش نرگس مستانه رم آهوها
سیر گلشن کن اگر تشنهٔ دیدار خودی — آب در چشمه آئینه رود در جوها
جمله آوارهٔ شوقند چه خورشید و چه ماه — سوده در راه تو پاے همه تا زانوها

دعوی این لب کس ز گوش همه شنواهیم		حلقه در گوش کمان تو خم ابروها
	ولہ	
سینه صافند بهم عاقل و دیوانهٔ ما		زهد و مستی و حیا سند ز پیمانهٔ ما
خشت این میکده نقشی ز خرابی ارد		جلوه سیل غباریست ز ویرانهٔ ما
از خیال لب لعل تو بشور آمده ایم		خندهٔ گل نمک گریهٔ مستانهٔ ما
	ولہ	
اضطراب دل من گفت آمد نهای ترا		بیخودی هم گرد سرگوشی نمنهای ترا
شعله گر صد رنگ افروزد بجان افسرده است		وقت مستی دیده ام افروختنهای ترا
	ولہ	
جنون دلبسته گستاخ تماشا میکند ما را		که میداند حجاب عشق رسوا میکند ما را
بذوق بیخودی پای نگه عزم سفر دارم		نیاید گر بهار از پی که پیدا میکند ما را
اگر دل زیر بار غم نباشد بیم رسوائیست		سبکروحی خجل از کوه و صحرا میکند ما را
	ولہ	
اے کهی آشنا کن ساقی بیگانهٔ ما را		که میداند حجاب عشق رسوا میکند ما را
دل ز سینه ریزد آمد در فغان سودای عشق تو		که در زنجیر خاموشی کند دیوانهٔ ما را
حدیث درد عشق ما بنام دیگران گویند		باین تقریب شاید بشنود افسانهٔ ما را
	ولہ	
بعالمی نه هم ذوق می پرستی را		شکسته دل نکنم گریه های مستی را
نکوئی عشق ز بس صاحب اعتبار شدیم		بجا سپرده ام اسباب تنگدستی را

وله

گشته سودای غمش هم درد هم درمان مرا — بستر او و آب خضر از آتش پنهان مرا

ساخت اول حلقهٔ زنجیرم از چشم غزال — چون بصحرا برد سودای تو از زندان مرا

زد فلک از اخترم بر سر گل سرگشتگی — بسکه دید از گردش چشم تو سرگردان مرا

وله

مکن در بزم روشن وصف آن شیرین شمایل را — که رشک آتش زند در رشتهٔ جان شمع محفل را

شهید سرخروئی بزم سربازی تواند شد — که طوق گردن تسلیم سازد زخم قاتل را

ملکش از صورت جمعیت پریشان دامن الفت — خریداری مجو بهتر ز حسن آئینهٔ دل را

وله

ز پرده‌های خموشی شنو فغان مرا — بغیر غنچه نفهمد کسی زبان مرا

نمی‌شود نفسی غافل از دلم صیاد — قفس بزیر نگین دارد آشیان مرا

وله

در محبت از جنون ارشاد میخواهیم ما — وام داریم از خدا صیاد میخواهیم ما

در تماشای تو ناز صد گلستان میکشیم — خنده از گل جلوه از شمشاد میخواهیم ما

وله

من و بزمی که بمژگان نرسد خواب آنجا — شود آرام می ساغر سیماب آنجا

عندلیب چمنی گشته دلم کز نم اشک — شعلهٔ داغ بود لالهٔ سیراب آنجا

شده غرقهٔ بحری که ز اعجاز خطر — زلف معشوق بود پیچش گرداب آنجا

عشق بیکار نشیند که ز اعجاز نظر — تشنهٔ خون نمک گشته سفیداب آنجا

ولہ

نسیم بی نیازی کرده تا روشن چراغم را ‌‌ هوای ناامیدی برده از سر گشت باغم را
زگلشن میبرد بی اختیارم وحشت پایی ‌‌ پریشان کرده زلف سایهٔ سرو دماغم را

ولہ

باشکوه همزبان نبود گفتگوی ما ‌‌ پیچیده همچو گریه نفس در گلوی ما
با آبروی خویش بعالم تیمم ‌‌ بیهوده گریه ریخت بخاک آبروی ما
ما را دلیل بادیهٔ سرگشتگی بس است ‌‌ منت ز خضر هم نکشد آبروی ما
ای دل غمین مباش که در وادی طلب ‌‌ آوارگی دو اسبه کند جستجوی ما

ولہ

نظارهٔ خطش ز هوش میبرد ما را ‌‌ بسیر باغ بناگوش می برد ما را
چه او جیا که گرفتیم تا غبار شدیم ‌‌ نسیم کوی تو بر دوش می برد ما را

ولہ

شد فزون بی غمی شکست خاطر دلگیر ما ‌‌ کو خرابی تا کند بار دگر تعمیر ما
در بیابان جنون خضر هم گر سودای عشق ‌‌ موج آب زندگی شد حلقهٔ زنجیر ما

ولہ

کردم از غیر خیال دوست خالی سینه را ‌‌ از غبار آرزو شستم دل بی کینه را
آسمان را دل ز رشک عشرتم خالی نشد ‌‌ تا زند بر شیشه ام سنگ شب آدینه را

ولہ

ز بی سر و پائی داد غم سر انجام سر خود را ‌‌ بدست همت شکست دل سپرد و بساخت [illegible]

چنان سیر چمن شد در گرفتاری فراموشم | که هرگز از قفس نشناختم بال و پر خود را

وله

بهر جا این عشق خاموشی نشد دمساز ما | پر بلند افتاده بود این پردهٔ آواز ما
نقد رو سعت ندارد زود و رسوا شود | آسمان را نیست تاب شوخی پرواز ما

وله

بی رخت شکوه ز بخت سیهی نیست مرا | لاف طاقت زده ام کم گنهی نیست مرا
دیده گر جلوه گهی گلشن امید شود | همچو نرگس سر و برگ نگهی نیست مرا
حلقهٔ دام درین سلسله محراب دعاست | ورنه در هر دو جهان سجده گهی نیست مرا
تیز تر سوزد دلم طعنه بآرام سپند | به از آتشکده آرام گهی نیست مرا

وله

از بسکه غمت گداخت ما را | نتوان که ز ما شناخت ما را
صد زخم جگر گداز خوردیم | لعلش نمکین لو لخت ما را

وله

صبح بیدار نه سازد نظر پاک مرا | آب در شیر کند دیدهٔ نمناک مرا
راند و محجلت رسوائی محشر بکشد | نتوان جست بصحرای عدم خاک مرا

وله

[illegible] گشتم خاک ره بر درگه افلاکم چرا | منکه کردم ترک سر از درد سر باکم چرا
[illegible] دلی با دیده کم از اتحاد عینکست | کس چه میداند که در بزم تو غمناکم چرا

وله

غارت گلدسته باغ نظر داریم ما / تشنا از پیشتر از بیشتر داریم ما
بی تو تماشای زخت گلدسته نیم حسرتم / جان بلبل خون و رنگ گل در نظر داریم ما
صبح محشر را نمکسود جراحت میکنیم / با دو عالم یک دو حرف مختصر داریم ما

ولہ

گر یار در دل ست عبث آرزو چرا / گر دیده محو اوست دگر جستجو چرا
ساقی پرست میکده دل ز بحر غم / الفت شکار شیشه و جام و سبو چرا
در دوستی شکستن دل زینت دلست / بیدرد زخم دل ما از گل رفو چرا

ولہ

عکس مهتاب کشیده است پریخانه در آب / شده از موج عیان محشر دیوانه در آب
گر خیال تو چراغ دل گوهر گردد / خیزد از موج شرار پر پروانه در آب
خانه پرداخته مجنون غم سیلابش نیست / کشتی اوست سبکباری ویرانه در آب

ولہ

بسکه دارد سحر تیمم گلشن مهتاب / کرده بر خاک سر کوی تو مسکن مهتاب
شب ز دود دلم افلاک چنان سوخته است / گرد شد است بخاکستر گلشن مهتاب
هر گل روی زمین آئینه دار دگرست / برگ گل کرده عکس تو بدامن مهتاب

ولہ

مست نازی نتوان گفت که ما را دریاب / سوی خود بین دل اهل دغا را دریاب
آه سرد از تو چه پنهان نفسی خسته است / گرمی آن شعله خورشید نما را دریاب
این خزان نیست که از رشحه گل سر سبز است / تا بکف آئینه داری دل ما را دریاب

هر نسیمی که وزد نامه فارغ بالیست
خار صحرای جنون باش و هوادار ریا

ولہ

می پرستی میدهد یادم نوای عندلیب
تا غل میناست در گوشم صدای عندلیب

یاد دارد خاطرم گل سینه گلزار وفا
بیقراریهای دل پرنازها عندلیب

عشق با معشوق یاران مشابه کاذبست
آشنای گل نگردد آشنای عندلیب

پرتو خورشید گل از خواب بیدارش کند
کاش من یک صبح می بودم بجای عندلیب

ولہ

چراغم روشنست از روی آتشپاره امشب
بر غم دیده از دل می کنم نظاره امشب

ولہ

بیقراریهای عشق آئینه دار خوی دوست
همچو گل می خندد از سیمای عاشق روی دوست

دیده بر روی شگفتن همچو گل وا میکند
کاش دل هم یک گره می بود از ابروی دوست

روز روشن از پریزاد نمی سازد چراغ
گر نباشد غیرت عاشق نقاب روی دوست

شوخی جوهر نداد دخواب در شمشیر ناز
می نماید راز عاشق از خم ابروی دوست

ولہ

شهید دوستی گشتن فن ماست
بهر کس دوست گشتن دشمن ماست

دلیرست در جفا جرمی که کرده است
تو خون میریزی و در گردن ماست

ولہ

بغل گشای خانه حیرت دل منست
صندوق رازهای محبت دل منست

صیدگاه گرم ز دام رمیده ایست
آئینه دار وحشت نقش دل منست

وله

دل براحت ندهیم پاس محبت اینست — مژه برهم نزنم خواب فراغت اینست
سینه صافست غباری کز ازهم برخاست — اثر ساده دلیهای عداوت اینست

وله

هوارا سرفرازی میدهد نخل خرامانت — تدرو بوستان شود رنگ زمین از موج جولانت
زحیرت سرگرانی کم نگه ما چه میدانی — که نرگس دان کند باغ نگه را چشم حیرانت

وله

منزل آوارگی نام ونشان ما نداشت — ذره تا خورشید مغز استخوان ما نداشت
تا ستون میساخت بازوی طپیدن می شکست — ناتوانیهای دل زور کمان ما نداشت

وله

حال دل راتنم از ضعف زبان گویاست — راز آتش زجگر تشنگی خس پیداست
تنم از ضعف غباری که نیاید بنظر — خلوت هستیم از آئینه دل برجاست

وله

گل خانه زاد خاک در انتظار کیست — پرواز عندلیب ببال غبار کیست
خورشید زرخریده دود چراغ من — شام زمین عشق کم از روزگار کیست

وله

تماشای توسیر گل وگلشن ستم ست — ناتوان رفت بقربانی مردن ستم ست
بردل ما کز خون گرمی یاران شکند — آتش افروختن کینه دشمن ستم ست

وله

بیاض ساده دیوانگی کتاب منست
دل شکسته من ساغر شراب منست
نه خوب دانم و نه زشت اینقدر دانم
که هر چه هست بغیر از من انتخاب منست

ولہ

دوری گل بال مرغان قفس را غارتست
بینوائی همت بی دسترس را غارتست
دل کمان نیز در ملابسهای عالم را شکست
گر کشد آهسته تر گاهی نفس را غارتست

ولہ

تا دلت مائل شکار سیر صحرا گشته است
سبز گردیدن بکام دانه با گشته است
گوهر شاداب دارد چشم خواب آلوده
گه لب ساقی و گاهی موج صهبا گشته است

ولہ

سرگشتگی نشستنم از یاد برده است
بیهوده گردیم گرد از باد برده است
در بیضه شکست محبت دل مرا
از آشیان نگشته صیاد برده است

ولہ

پی گم گشتگی ستاره ماست
بال عنقا کلید چاره ماست
در دلی آن چشم مست میگذرد
اول مستی گذاره ماست

ولہ

ایکه پرسی که آرامت چه شد آرام چیست
شعله آرام دلم گردید حرف خام چیست
گرد جولان سمندی صید هوشم کرده است
آن گرفتارم که نشناسم قفس با دام چیست

ولہ

نشان زخم که جوئی سوار بسیارست
سر ستیغ که داری غبار بسیارست

یکدست صید تغافل اگر نمیدانی ‌‌ بامتحان نظری کن شکار بسیارست

ولہ

هر طرف فتنه از گرد سواری برخاست ‌‌ مژده ای دیده که از دور غباری برخاست
تو بتجویز زبی و من از پی تسلیم شدن ‌‌ هرکرا دست و دلی بود بکاری برخاست

ولہ

سرنوشتم چون تمنا چین ابروی کیست ‌‌ بازگشتم چون تماشا با گل روی کیست
در محبت دل بحرف آشنائی بسته ام ‌‌ حلقهٔ زنجیر ما دیوانگان بوی کیست

ولہ

چرائی سرگران تقصیر ما چیست ‌‌ بکس در آتش افکن مدعا چیست
گذشت از یک تغافل روزگارم ‌‌ نمیدانم نگاه آشنا چیست

ولہ

نقل بزم ما حدیثی زان لب شیرین خوشست ‌‌ جلوهٔ برگ گلی در دامن گلچین خوشست
بلبل و قمری نیم چشمم به گل یا سرو نیست ‌‌ از تماشا میارم جلوهٔ رنگین خوشست

ولہ

خط او دام هوش گردیدست ‌‌ لاله ریحان فروش گردیدست
از نگاه فسردهٔ زاهد ‌‌ شعله سنجاب پوش گردیدست

ولہ

خونبهای بی اثر تاثیر فریاد منست ‌‌ سبزبانی گلستان خاطر شاد منست
حلقهٔ دامش مرا از چشم غزالان میکند ‌‌ شهره‌ام لیلی سخت دامنگیر صیاد منست

وله

خسته جور تو با ناله و افغان ننشست / بسته زلف تو یک لحظه پریشان ننشست
غنچه بی یاد لبت بر رخ بلبل نشکفت / لاله بی داغ وفایت بگلستان ننشست

وله

تا همتم براه طلب پا نهاده است / پا بر سر هزار تمنا نهاده است
مجنون ندیده بالش راحت بخواب هم / گاهی سری بدامن صحرا نهاده است

وله

آنکه برات چمن بر گل و سنبل نوشت / چون بدل ما رسید حرف تغافل نوشت
سبزه خطا چون دمید از رخ او نوبهار / نسخهٔ دیوانگی بر ورق گل نوشت

وله

دارم نظر برگ گل از تربت مجنون / شادابم از تربیت شبنم فیض ست
در کعبهٔ دل گفت و شنو راه ندارد / کی گوش و زبان همسفر محرم فیض ست

وله

شوق روزی که پی خاک بیابان میگشت / عمرها بود که مجنون تو عریان میگشت
یاد معماری مجنون که ز خاکستر دل / رنگ هر خانه که میریخت بیابان میگشت

وله

دلی دارم که پیچش یادمانست / ز بس مشغول غمهای نهانست
ز فیض عشق شیرین کوهکن را / شرار تیشه گنج خسروانست
طلب کرد دستهٔ باز از من امروز / خدنگ آن کمان ابرو نشانست

اسیر عشق را در پیش جانان — کجا یارای حرف همزبانیست

ولہ

ببالد دیده حیرانی پناه است — بناز دل محبت دستگاه است
باین بیگانگی الفت شعار است — باین شیر افگنی آهو نگاه است
چه قربانهای گلگون پوش دارد — سر کوی محبت عیدگاه است

ولہ

عقل از دیوانگی ارشاد میباید گرفت — بی تکلف مشربی را یاد مینا باید گرفت
قاتلی دارد که نامش را نمیدانم هنوز — بید ماجی از دل ما یاد می باید گرفت

ولہ

آتش از پرتو روی تو گلستان اینجاست — آرزو با همت دست و گریبان اینجاست
هر که پابستهٔ آن زلف چو زنجیر مو شد — گشت سر حلقهٔ زنار پرستان اینجاست
دل طلبگار لبش بود که ناگه خاکش — خضر زه تشنه لب چشمهٔ حیوان اینجاست

ولہ

تا راه چمن از خون دل نشانیهاست — بهار عشرت ایام دل جوانیهاست
زبان انجمن دانائی چه تیر از زنان — خموش باش که در پرده هم زبانیهاست

ولہ

بر آتش عشق تو خرد خام نخست است — اسیر سود اینو ناکام نخست است
مجنون تو را در طلب کعبه مقصود — انجام بیابان فنا گام نخست است
از یک نگه گرم فنا دیدم تا آتش — آئینه بیهوشی با جام نخست است

رخسار جہانسوز تو در بزم تجلی | شمعیست کہ پروانہ او شام نشست

ولہ

توبہ کردم آسمان میخانہ ساخت | از شکست شیشہ ام پیمانہ ساخت
شمع را ہمدرد بلبل کرد عشق | برگ گل چید و پر پروانہ ساخت
میتوان از صید وحشی ساقیان | دامگاہ گریہ مستانہ ساخت

ولہ

دل بیدرد ز افسردن حالش پیداست | صید آزاد ز نقش پر و بالش پیداست
گہر پاک چہ غم دارد از آسیب زوال | لعل اگر خاک شود آب زلالش پیداست
خس نقاب آمده آتشکده خلوتگہ راز | ہر کجا میروم از سینہ خیالش پیداست
ہمچو آئینہ کہ در سنگ عیانست اسیر | از شب تیره من صبح وصالش پیداست

ولہ

بعد ازین در بزم او دانستہ آہی لازمست | تا کند اندیشۂ قتلم گناہی لازمست
گرچہ استغناست ناحق کشتگان را خونبہا | چشم خوبان را نگاہ عذر خواہی لازمست

ولہ

پاس ادب یاد تو بسیار ضرورست | پرہیز نگاہ از در و دیوار ضرورست
عشق آفت و من مست و جنون برسر دار | در مشرب رسوائیم اظہار ضرورست

ولہ

ہرکس کہ از خیال نگاہ تو دور نیست | گر حور آید ش نظر لب تصور نیست
داد دل از نهفتن آہی توان گرفت | در کار عشق نالہ و آہی ضرور نیست

ولہ

در درد وا فروش طبیب دل من است
بیتابی سمند شکیب دل من است
هر کس بقدر حوصلهٔ خویش می برد
کیفیت نگاه نصیب دل من است

ولہ

خط یار اگرچه سبز و نگه شمگرش هست
چه غم خمار داردی ناز در سرش هست
بکدام جان بیارد بکدام سر بخشد
چه کند کسی بیکدل که هزار دلبرش هست

ولہ

سجدهٔ غفلت من قبله نماساخته است
کار ناساخته ام را چه خدا ساخته است
درهم از پیچ و خم طرهٔ امید مباش
ایخوش آن کار که دشوار نماساخته است
محو تر دستی اشاد ازل میگردی
گر بدانی که درین پرده چها ساخته است
جمله هیچکسی کار نداریم اسیر
دل ما از گل تسلیم و رضا ساخته است

ولہ

صفحهٔ افلاک سر لوح کتاب غفلت است
نسخهٔ ایام طومار حساب غفلت است
میتوان گلهای رنگین چید از بزم جهان
ذره تا خورشید سرمست شراب غفلت است

ولہ

مژدهٔ عمر جنون بوی بهار آمده است
نمک مجلس مستان بکار آمده است
نشئهٔ فیض صبوحی ز دگان بوی گلست
گرد جولان کسی صبح شکار آمده است
طره آمیخته با عقد گهر بر دوش
گلبن حلقهٔ زنجیر ببار آمده است

ولہ

بزم خاموشیست مطرب را نوای دیگر است — حسن بیهوشیست تماشا را صفای دیگر است
پرده بیگانگی آیینه دار صورتست — هر کز شناسی بمعنی آشنای دیگرست

ولہ

گلی که رنگ فروشد بشعله می نوشیست — می که حوصله بخشد به شیشه بیهوشیست
زچهره مه و خورشید میتوان فهمید — فغان مسخر تیغ زبان خاموشیست

ولہ

تا عارض نسرین تو زنیک گل باغست — بس بلبل دلسوخته گرد تو داغست
جان نیست دریغ از تو اگر بر سر لطفی — سر بازی پروانه زگرمی چراغست

ولہ

تماشاگاه دل چشم سیاه است — که هر زخم نگاهش عیدگاه است
زجرم بی زبانی بر تن من — سر هر موزبان عذر خواه است

ولہ

سیر باغ او خیال خاطر شاد خود است — صیدگاهش سایه سرو چمن زاد خود است
سبز گوشم آنچه در شان خوبیهای او ست — خاطرم جمع ست اگر گاهی مرا یاد خود است

ولہ

ناله در بزم دل سوخته ام ساز آموختست — بیخودی از نفسم شوخی پرواز آموختست
نگند نکهت در آغوش گل جیب سمن — جلوه دید غبارم چقدر ناز آموختست

ولہ

جلوه حسن تو بس در صورت و معنی گرفت — میتوان از گرد مجنون دامن لیلی گرفت

پرتو آیینه دارد حلقهٔ دام وفا — گریهٔ ما عالمی از فیض یکرنگی گرفت
هر کجا گیر و مروت دامنت خونم بریز — میتوان از کشتنم اکسیر بیرحمی گرفت
قطره تا موج محیط بی‌نیازی گوهرست — میتوان سامانی از هر پارهٔ کشتی گرفت

وله

در شب آدینه بزم حال می باید گرفت — صبح شنبه جام مالامال می باید گرفت
نوبهاری میرسد خوش جلوهٔ طاوس مست — سیر بستان عید استقبال می باید گرفت
که برای دوستان گاهی برای دشمنان — هر چه آید بر زبانها فال می باید گرفت

وله

فیض نومیدی از امید مروت بیش ست — اجر ناکامی ز اندازهٔ حسرت بیش ست
شوخی می سر رسوائی مستان دارد — هر کرا حوصله بیش ست خجالت بیش ست
هر چه ننوشته‌ام از کوتهی مضمون پرس — شکوهٔ هجر ز طومار شکایت بیش ست
جرم ناکردهٔ ما را به ستم می‌بخشید — گل این باغ ز دامان شفاعت بیش ست

وله

چون گل آشفته و چون شعله سوار آمده است — صبح رویش ز شبخون بهار آمده است
در لحد نیز جبهٔ رسوائی مجنون کم ست — چاکش از دل بگریبان بهار آمده است
تیر مژگان قمره ما را ضعف پرواز کشید — گرد راهش ز چراغان شرار آمده است

وله

بوی گل بهار شگفتن بکام کیست — شمشاد و غنچه گل ز عونت غلام کیست
مستی ندیده‌ام که سراغی نکرده‌ام — یاران طلسم توبه شکستن بنام کیست

بی جلوه خوش‌خرامی و بی خنده خوش نمک — سرو و گل از تو بلبل و قمری بنام کیست

ولہ

مژگان او بدام نگاهم گرفته است — هر جا که میروم سر راهم گرفته است
آیم بکار دل همه گر روز محشر است — خوشا که خورده است گواهم گرفته است
عشقم خجل ز مسجد و میخانه کرده است — گاهی براه که نگاهم گرفته است

ولہ

عالم شکار فتنه چشم سیاه اوست — هر جا که میروم سر تیر نگاه اوست
سر که غنچه بسته بفتراک نوبهار — صیاد ما که سایهٔ گل در پناه اوست

ولہ

خرابه گرد فلک اختشام آه منست — رشید سلسلهٔ صبح و شام آه منست
بجستجوی سواری غبار خواهم شد — کسیکه میرسد اول بگام آه منست
چه صیدها که بفتراک یار خواهم بست — اثر حریص شکار است و دام آه منست
طلسمهاست که ناز و نیاز می بندد — حلال خندهٔ یار و حرام آه منست

ولہ

گرد جولان تو چشم را بهاری کرده است — اشک رنگینم جهان لاله زاری کرده است
دانه خورشید نهان میکند در دام ابر — بار صیاد هوا فکر شکاری کرده است

ولہ

از قدم جلوه یار کام گرفت — هر قدم حیرتی بدام گرفت
رند مشرب پرست را نازم — در شب روزه رفت و جام گرفت

ولہ

ساقی نشناسیم دل از دست کدام است — دور که هشیار که و مست کدام است
شد بستر افسردگیم زخم تغافل — مرهمکدهٔ لطف اگر هست کدام است
جان بر لب و آماده تدبیر شکار است — صیدی که ز دامت بفسون جست کدام است
سرکش شد و مینا که ترا از شوخی طفلی — آن شیشه که در دست نشکست کدام است

ولہ

بیگانگی ز شکوهٔ شام و سحر گذشت — تا چند میتوان ز دل بی‌خبر گذشت
از آه و ناله معذرت آسمان بخواه — پرواز ما ز حوصلهٔ بال دیگر گذشت

ولہ

هر غنچهٔ نشگفته تغافل باز نگاهی است — هر لالهٔ دلسوخته سرچشمهٔ آهی است
بتخانهٔ رنگینی صحرا جنون نیست — هر سایهٔ خاری شکن طرف کلاهی است
سامان وطن در گرو برگ سفر کن — مگذار بجا شعله صفت گر همه کاهی است
در بحر نوا از گریه چه خونها نخوردم — هر یک دو قدم در ره این قافله چاهی است

ولہ

دلیل شوق بر نیرنگ سست پیمانست — خوشا دلی که بدشمن درست پیمانست
بجان توبهٔ ما میخور و بهار قسم — شگفتگی شگفتن درست پیمانست

ولہ

شوخی حسن تو گه نقش و گهی نقاش گشت — راز پنهان دو عالم از دل ما فاش گشت
دخل عالم نیست خرج چشم گریان را کفاف — بارها در دو راشکم آسمان قلاش گشت

اعتبار رم کمتر از دیوانه شد آه آه — زانکه تو انم گهی بر گردن آن سر شکست

ولہ

یاد او کردم ز دل تا چشم حیران گل شگفت — یاد او کردم ز لب تا گوش مستان گل شگفت
بسکه لبریز تماشای تو بودم زیر تیغ — از گل هر قطرهٔ خونم در گلستان گل شگفت

ولہ

خلوت جان را تجلی از چراغ سینه است — پنبه داغ دل چون آتشکده داغ سینه است
صبح و شامم از گل داغ محبت رنگ بست — روز خورشید دلست و شب چراغ سینه است
از خیالت باغبان گلشن خویشم اسیر — سیرگاهش از گل زخمم تو باغ سینه است

ولہ

بسکه مژگان کجت عربده ناک افتادست — هر طرف می نگرم سینه چاک افتادست
شش جهت مشت غباری شد و پرواز گرفت — برق جولان که در خرمن خاک افتادست

ولہ

ز جلوهٔ تو زمین چون نگار رنگین است — بخاطری که تو باشی غبار رنگین است
گل از طپانچه برت سرخ رو کند خود را — ز خوان خویش گل شرمسار رنگین است

ولہ

بسکه نظاره ز تاب رخ جانان افروخت — میتوان شمع درین بزم ز مژگان افروخت
در میان تو و خورشید نگنجد نسبت — شعلهٔ تیغ تو از خون شهیدان افروخت

ولہ

جلوهٔ سرو روان قافلهٔ شبهه شکست — گردش چشم سیه کشتی بازی شکست

باده از دست تو مستی بکند وا از تو
اولین قطره این جام می بیهوشیست

ولہ

دامان فتنه گل بمیان شکستست
دریاب توبه را که خمار چمن شکست
از بوی نافه خون دلم جوش میزند
از بوی طره که دماغ ختن شکست

ولہ

جلوه باغ نظر و چهره گلستان دلست
طره بی سر و سامان سر و سامان دلست
دیده در پرده کند شمع تماشا گر تو
شب قدر که تمنای تو مهمان دلست
اینقدر حیله ندانم ز که آموخته است
می خورد خون دل ما قسمت جان و دلست
جلوه هر نفسم شیشه آتشبازیست
سینه پروانه شود جوش چراغان دلست

ولہ

گشت جهان ز نشو و نما پاک مانده است
آن دانه صرفه برد که در خاک مانده است
در صیدگاه او ز غبارم نشان نماند
خونم هنوز در رگ فتراک مانده است
اند موج محشر از بحر رحمتست
هرگز شهید تیغ تو در خاک مانده است

ولہ

نگاهش از سر مژگان بجنگ است
خدا صبر دهد جوش فرنگ است
دل ما هم دمی دارد دلم از کیست
چو صدق آئینه گردد شیشه سنگ است
سر مستی دارم بگردون
تنم در ساغر داغ پلنگ است

ولہ

دردی دردی بیا یا غنت نرسیده است
بوی گل و دماغ بدماغت نرسیده است

عاشق ز کجا جلوه کجا این چه خیال است — پیداست کزین باده دماغت نرسیده است
سبز است ز خون دل ما حاصلت ای چرخ — انیست که یک میوه باغت نرسیده است

ولہ

راست رو ناخمی از عربده دشمن نیست — ره چو باریک بود وسعت برگشتن نیست
زاهد ار فرصت که دارد که دو دم فریاد — ور نه در بزم تو نزدیکتری از من نیست

ولہ

افسون غم ز خاطر من میتوان گرفت — رنگ شکفتگی ز چمن میتوان گرفت
دارو شهید نرگس بیمار تو آسمان — خون بها ز ناز کشتن من میتوان گرفت

ولہ

دائم ز تماشای تو دل در نظر ماست — ابری که غم از چشم کشد شعله پر ماست
بی خاطر آشفته نرفتیم بجائی — چون گل دل صد پاره ما بال و پر ماست
در قدر فزودیم بقدر هنر خویش — قدر هنر خویش شکستن هنر ماست
هرچند اسیر از قفس آزاد نگردیم — پرواز چو در دل گذرد بال و پر ماست

ولہ

سرو دلجوی قیامت اعتدالی داشته است — باده لب لعل شیرین از خیالی داشته است
بادشاه عشق از دل باج آزادی گرفت — این ده ویران عجب مال و منالی داشته است

ولہ

بازم از مژگان شوخی خار خار ها شکفته است — در درون سینه ام از انتظار ها شکفته است
سبزه خط گرد میدان گلشن حسنت چو غم — بیقراران زخمت را نو بهار ها شکفته است

ولہ

باغها از سایه ابر بهاری دیده است	دیدهٔ ناصر فها و گریه باری دیده است
گرد باد وحش در زلف آیینه‌های صرا	بسکه غیرت در جهان بی اعتباری دیده است
چشم خواب آلوده این افسانه آب گوهر است	عشق تر فیضی ز کسب خاکساری دیده است

ولہ

رخ تو نسخهٔ خوبی ز لاله زار گرفت	کلیسه گلشن حسن از کشت بهار گرفت
شکسته است دلم از غم زمانه چنان	که آرزو نتواند در او قرار گرفت

ولہ

جز آه ناله از دل دیوانه بر نخاست	غیر از صدای جغد ز ویرانه بر نخاست
غم از دلم بناخن سعی کسی نرفت	هرگز غبار آینه از شانه بر نخاست
زاهد فسرده است وگرنه کدام دل	در بزم روشن است که دیوانه بر نخاست

ولہ

جفا جویی سپند آتش اوست	اجل غرور خوی سرکش اوست
چو دید از سرگرانی کار یاست	تغافل تیز روی ترکش اوست
بچشم آشنایی آید از دور	مگر خورشید گرد ابرش اوست

ولہ

یک شب که اشک تشنه افشانی راز نیست	سپند را گمان که دلم در گداز نیست
چون عشق گرم شد لب ما سد چراغ نیست	گل را ببزم شعله ز خار امتیاز نیست

ولہ

کی در صفا چو تیغ تو ابش سینه شسته است — بی جوهری ز جوهر آیینه روشن است
تم نیست گر بروی تو گاهی کند نگاه — چون آفتاب کوری آیینه روشن است
از فیض آب گوهر پیکان تیر تو — در بحر عشق چون صدفم سینه روشن است
زاهد خیال شیشه می کرد کور شد — آه مرا که در شب آدینه روشن است

ولہ

دردی که ننگ چاره نخواهد دوای ماست — تیغم وزد و کشتن ما خونبهای ماست
در عاشقی باوج توکل رسیده ایم — از فیض فقر بال هما بوریای ماست
در کشتی حباب کشیدیم رخت خویش — آسوده خاطریم خطر ناخدای ماست
در بزم نجودان تو قانون دیگر است — لب بسته ایم و ساز خموشی نوای ماست

ولہ

می تواند خویش زد تا آسمان آخر بست — میتواند داشت تیری در کمان آخر دوست
می تواند آسمان را چون پر پروانه سوخت — میتواند زمین را بر زبان آخر دوست

ولہ

ای همین از دوری احباب داغم کرده است — آسمان زهر هلال درد با غم کرده است
نوبهاری رفته است از گلشن عالم برون — گریه باران در رو دیوار داغم کرده است
غنچه باغ وفا قش هر دم از شوخی اسیر — جای بو بیهوشی دارو درد با غم کرده است

ولہ

چون شمع رخ او دوش از پیش خانه گذشت — آتش ز رشک چو آب از سر پروانه گذشت
شاید که گفت از دور ته بیان میکردم — کاشتانی زمین امروز چو بیگانه گذشت

تیره آن بزم که بی شمع رخ ساقی بود — تلخ آن عمر که بی گردش پیمانه گذشت

ولہ

آنچه دل را می نوازد درد بیدرمان اوست — آنچه جان را زنده دارد آتش پنهان اوست
دیده از مکتوب زخم تازه روشن میکند — دل شهید انتظار قاصد پیکان اوست
هرکه از یاد تو شد در مصر تنهای عزیز — گر نیم در وصل یوسف جا کند زندان اوست
عشق هم جانانه کمال خود سخن گوید اسیر — شاه بیت آفرینش حرفی از دیوان اوست

ولہ

ظلمت شب پردگی راز کیست — نور سحر آئینه پرداز کیست
نالهٔ جان سوز ندارد اسیر — سوختم این شعله آواز کیست

ولہ

مست می آید آئینه بدست — ذره دارد گل خورشید بدست
شوخی مشرب خود را نازم — هرکه از دام تمنای تو جست
مرد در عالم معنی هم مرد — چقدر توبه تا کرده شکست

ولہ

بی رخت نظاره در چشم چراغ مرده ایست — آید از دل چون سخن بر لب گل پژمرده ایست
صیدگاه سایه مژگان چه شوخ افتاده است — هر سر مو بر تن من صید ناوک خورده ایست

ولہ

شمع و چراغ مجلس مستان نفی دمی است — جام و کدوی باده پریشان حرم دلی است
گه با وجود هست باش مست خود نگاه دار — چون عینک است آنکه بهم مستور نیستی دست

مردانه گذر ز وادی سر بگذرد کسی	هر نقش پای همت او حاتم طی است

ولہ

بسکه در نو مشق نگه مشق حیرت گشته است	راز دل ممنون تاثیر محبت گشته است
چون تجلی بخشدم زخمی که از مژگان او	تا دل آئینه بتاب جراحت گشته است

ولہ

در حقیقت عاشق و معشوق را دل یکیست	شیشه را از روی نسبت اصل با خاره یکیست
هست شام هجر با آئینه صبح وصال	نور و ظلمت پیش چشم مردم دانا یکیست
تا وکش چون بر دلی آید ز صد دل خون چکید	عالمی را در گرفتاری ز بس دلها یکیست

ولہ

دلی که گل ز کف مدعا نمیگیرد	چه با حبابکه ز شاه و گدا نمی گیرد
شکست توبه با عید می پرستانش	کدام دست که رنگ حنا نمی گیرد
بهار آئینه با کائنات یکرنگ است	دلت چرا خبر از حال ما نمی گیرد

ولہ

رنگی که حسن از دل نومید می برد	دنیا پرست حسرت جاوید می برد
هر کس بقدر بار سبک بار می شود	عشق از برای آئینه دید می برد
زاهد که دوزخ از دلش افسرده خاطر است	نام بهشت را بچه امید می برد
سامان نشتر از دل ما کم نمیشود	این قطره نم ز چشمه خورشید می برد

ولہ

دل نه تاراج نگاه شعله بازش می رسد	گفتن افسانه سوز و گدازش می رسد

طفلی و شوخی و بیباکی و معشوقی رسا		هرچه خواهد می تواند کرد نازش می رسد
چشم و زلفش اختیار عالمی دارد اسیر		کشتن ما بستن اهل نیاز بس میرسد
	ولہ	
از بسکه سینه ام نفس آتشین کشد		شد شعله هرکه بر دل من آستین کشد
چون ذره ما و شوخی فتراک آفتاب		نتوان چو سایه منت دام زمین کشد
	ولہ	
بعد مردن هم پیام ما بما خواهد رسید		ورد و عالم نور خورشید وفا خواهد رسید
دستگیری کی کند ساغر چو کار از دست رفت		جرعه لطف تو بعد از ما بما خواهد رسید
در نظر هر سایه فاری سواد نامه ایست		تا بما از رفتن قاصد چها خواهد رسید
	ولہ	
دوستی پیش دلت ارزان باد		خانه خاطرت آبادان باد
	ولہ	
غمت براحت وصلت بجنگ میماند		تغافلت بنگاه فرنگ میماند
	ولہ	
اشکم بشمع و گل سبق راز می دهد		شوقم بخار و خس پر پرواز میدهد
شب جام لاله رنگ سحر مشرق دست		آئینه را خیال که پرواز می دهد
برق نگاه کیست چراغان محفلم		پروانه جان بشوخی پرواز می دهد
	ولہ	
دردی که میکشد جان منت بجوش دارد		نامی که می برد دل مصحف به پیش دارد

ولە

اشکم بگلشن دل صد پاره می رود — حسرت بباغبانی نظاره میرود
برق نگاه گرم تو آئینه را گداخت — آتش بچشم روشنی نظاره میرود
در گلشنی که دود بجوشد ز رنگ گل — خون فسرده از رگ فواره میرود

ولە

دل ما ساغر مهر و شراب کین نمی خواهد — بغیر از گریهٔ تلخ و لب شیرین نمیخواهد
سراپا زیر بار منت نومیدی خویشم — دل راحت پرستم بستر و بالین نمیخواهد

ولە

هر که شوریده نشد زیب کلاهش ندهند — دل که دیوانه نشد خلعت آهش ندهند
عاشق از دوزخ تابنده ندارد باکی — ترسد از ننگ مکافات گناهش ندهند
جذبهٔ لطف نهانست مسیحای وفا — جان دهد عاشق اگر دل بنگاهش ندهند

ولە

نسیم برگ نسرین با هلال عید می آید — نسیم نوبهارستی جاوید می آید
بهار گریهٔ گرمم چه امکان اثر دارد — مگر امشب ببزم گرم آن گل امید می آید
چمن از نرگس و گل چشم مخمورست بیندار کی — که شد خمیازهٔ مژگانش ز رگ جید می آید

ولە

صف مژگان تو دل را چنین سینه کشد — نگه گرم تو جان در تن آئینه کشد

ولە

آشنائی نه چراغیست که خاموش شود — دوستی نیست چراغی که فراموش شود

ولہ

بسکہ بیگانگی از خاطر آن گل گذرد — تا خیالش ز دل ما بتغافل گذرد
نتوان داشت بزنجیر دران انجمنم — کہ بجز حرف پریشانی کاکل گذرد

ولہ

الفت ز حد گذشت چون پیر میشود — بیگانہ است اگرچہ شکر شیر میشود
زندانی تحمل خویشند خار و گل — ہرکس بقدر حوصلہ دلگیر میشود

ولہ

عشق یک پردہ از ان عاشق پرشورتر است — تا بچشم بد اگر کس نگرد کور شود
حلقہ دام گرفتاری ما آزادیست — سایہ سرو میاد از سر ما دور شود

ولہ

محبت گر مرا از دوری ناچار میسوزد — اگر در بزم وصل از تاب آن رخسار میسوزد
چو داغ لالہ در آتش نماید بختہ چشمم — ز بس نظارہ ام از حسرت بسیار میسوزد

ولہ

تا ترا آرایش میخانہ ما دیدہ اند — عہد را در گردش پیمانہ ما دیدہ اند
شب کہ شمع آہ بی تاثیر روشن کردہ ام — صبح را پروانہ پروانہ ما کردہ اند

ولہ

تہمت بر کاردانیہای اہل ہوش میخندد — قضا چون در نبرد آید بجوش دیدہ میخندد
برنگ موج پروا رکناری در بغل دارم — کہ بحر از شعلہ یادش بعد آغوش میخندد
جبین از جبہہ یاقوت سیمای صدف رنگ — ترا اید قیمت آنرا کہ لب خاموش میخندد

ولہ

بهر کامل شد جنون گرداب از ساحل نمیداند — سراپا بدردم و آرام و داغ از دل نمیداند
سروکارم ازین رو با جنون بیجا نمیبایست — که آن وادی خو نخوار از منزل نمیداند
اسیر از ما حدیث مردم عالم چه میپرسی — جنون هشیار از مست لایعقل نمیداند

ولہ

چون مست باده ستم آن سنگدل شود — ترسم ز صبر جورکشان منفعل شود
آباد خانه دلم از گرد کلفت است — ترسم غبار خاطرم از گریه گل شود

ولہ

ز تیغش خامه سر میتوان کرد — بنجوم عشق چه هر میتوان کرد

ولہ

اسیر عشق را جان ستم پرورده میباید — بدرمان دشمنی سهلست تاب دوست میباید
ز سیلاب بهشتم خانه نظاره ویران شد — ولی تعمیرش از راه نوشت گرد میباید

ولہ

دیده هرگز نا امید از دیدن جانان مباد — تار بحران هم ز شوخی کمتر از مژگان مباد

ولہ

دور از تو قدح شکوه صراحی گلو دارد — از حیرت لعلت دل جام آبله دارد
تنها بلب خم تو را نی لب ادمن — دردیست که سر در پی این قافله دارد

ولہ

یاد جنت چوبی غارت جان می آید — خواب آرام تاراج فغان می آید

محرم شرح جدائی نبود هستی ما — ناله‌ام سوی تو آید با قاصد جان می آید
گل کس از غنچهٔ تصویر ندیدست اسیر — راز بیگانهٔ دل کی بزبان می آید

ولہ

بدل اضطراب دعا میرساند — مگر روز وصل خبر میرساند
ز هر نالهٔ دل جدا شد رسائی — که پیغام از دل بجا میرساند
نگاه ضعیف ست اسیرت نهانی — که در چشمه ساز حیا میرساند

ولہ

ز چشم فتنه‌ات محشر غم پنهانی دارد — نه رونق جلوه‌ات افلاک را افشانی دارد
چه سازم عشوهٔ خونریزی از یاد نگاهش ریختست — مگر از چشم مستی هر نفس حیرانی دارد
دل ما دست از دامان مژگانش نخواهد — نظر از چشم او می خواهد و قربانی دارد

ولہ

دیوانهٔ تو بار محبت نمیکشد — آوارهٔ تو منت الفت نمیکشد
خمار خار هستی و نه ذوق نیستی — دارم دلی که منت حسرت نمیکشد
گفتن حکایتی و خموشی روایتی — دردیست درد عشق که طاقت نمیکشد

ولہ

گر آفتاب مهر تو از سینه‌ام رود — آب صفا ز چشمهٔ آئینه میرود
چون خاک روزگار بباد فنا رود — باور مکن که از دل او کینه میرود

ولہ

ز جلوهٔ گل گریبان خار می ریزد — ز رسائی فره خون شکار می ریزد

هزار عذر بیک خلقه عذر دارد / چه جا کمال پسر انتظار می‌ریزد
ز بسکه شمع ز خود تو جا بسر شده است / شرارش از قره بی اختیار می‌ریزد

ولہ

آسودگی خاطر ناشاد میرسید / دل صید طپیدن شد و صیاد میرسید
دل نقطهٔ حرفیست که در حرف نگنجد / جز یک سخن از مکتب ایجاد میرسید
آسایش غفلت همه را نیسه گوشست / بی طاقتی بندهٔ آزاد میرسید

ولہ

اگر تا بتر اعجاز محبت یار خواهد شد / نگاهم روشناس دولت بیدار خواهد شد
ز وجز گشتن خود حاجت دیگر نمی‌خواهم / زبان را از ادب گر رخصت گفتار خواهد شد
حجاب عشق از نسیان لب اظهار می‌بندد / میان ما و فرصت گفتگو بسیار خواهد شد

ولہ

مرا چون غنچه هر دم چاک دل از خاک میجوشد / ز کار بسته من تازه خون تاک میجوشد
بهر جا پرتو شمع خیالت گشته نور افشان / دل پروانه باشد گر سپند از خاک میجوشد

ولہ

صحبت ز فیض گل به بستانه میرود / خون هوس ز کیسهٔ پیمانه میرود
گل گل شگفته نام خدا و ز چشم بد / می آید از چمن به پریخانه میرود
خواب عدم خیال تو زعدم محال / کی از غم تو دور و با فسانه میرود

ولہ

سازم در غم چشم تو باده ز سیاه چو دود / که هر دم ساغر زهرم جفا نیز چون نگاه چو دود

بزم بیکسی شبها بیاد آتشین روئی — شوم پروانه خود را ز غم بر شمع او چونی

ولہ

در مجلس غم راه ندارد دل عاشق — تا غم زده در انجمن سرور نگردد
شد مست اسیر از می بیرحمی ساقی — آئینه چنان مست که مخمور نگردد

ولہ

سودای عقل موی دماغ کسی مباد — داغ فسردگی گل باغ کسی مباد
کردی ستم بغیر و من از رشک سوختم — روشن چراغ کس ز چراغ کسی مباد

ولہ

چشمت بشب ساقی و میخانه پیمانه بود — یک نگاه مست او تکلیف صد میخانه بود
لطف پنهان داغ پرور تغافل بوده است — یاد ایامی که با من چشم او بیگانه بود
شد فزون آسایش ما از خرابیهای دل — صندلی دردسر ما گرد این ویرانه بود

ولہ

کلفت ز خاطرم رگ بیداری برد — رنگ از دلم پیاله هشیاری برد
بی گریه دست و پا چو آموخت از غمم — بنیاد عمر کوشش بیماری برد
تا رگ دلان برای شکستن جگر — منت دلی که غیرتش از کار [illegible]

ولہ

گر رشته ای به زیاد گلشن [illegible] — درد ما [illegible] خنده بر شبنم زند
[illegible] — می تواند عالمی بر هم زند
تخت باز افتاد و بخت [illegible] — [illegible] نقش کم زند

دمم از کوی یاری آید — هر چه بینی بکار می آید
همه عالم شکار جلوهٔ او — اول انتظار می آید

ولہ

بادل چه سر آید تجلی که ندارد — شوخی چه کند با پر و بالی که ندارد
سوداست بجو همت بیکاری عاشق — کو در دو جهان فکر محالی که ندارد
دیوانه ندیدیم چو سیل بهار اسیر — خوش حال نشستست بجایی که ندارد

ولہ

گلشن آرای خیالم حسن محبوب تو باد — لاله زار خاطرم داغ دل آشوب تو باد
از کتاب دل کشودم فال تا قاصد رسید — پیچ و تاب قرعهٔ دیدار مکتوب تو باد

ولہ

عشق حیرانست حسرت دل بیغما میدهد — دیده بدنامست دل داد تماشا میدهد
بر تماشایان وادی وحشت رسم موده اند — نقش هر گامی نشان داغ سودا میدهد
دیدهٔ بگشا که از گلزار منت بگذری — لاله آتش پا ز دار کف خاکستر پا میدهد

ولہ

گل برافروخته چراغان می ناب کنید — صبح را ساقی بزم شب مهتاب کنید
عشرت از لاله و گل بستر راحت انداخت — سبزه و خار چمن را قرهٔ خواب کنید
دل ویران چه غم از خانه خرابی دارد — شبنم گوشه نشین را ز شوخی سیلاب کنید

ولہ

شمع رخسارش اگر از تاب می گل گل شود — بر قبا پروانه گردد با تماشا بلبل شود

بسکه شبها در خیال طرهٔ پیچیده ام | خاک چون گردم غبارم دستهٔ سنبل شود

ولہ

دوش ساز ناله ام آهنگ بود | با زمین و آسمان در جنگ بود
در گلستان دیدمش نشناختم | در برش پیراهن گل تنگ بود

ولہ

بسکه دامان حجاب از الفت من میکشد | گر شود گلشن زخونم رنگ دامن میکشد
زشت را خجلت گذاری بهتر از آئینه نیست | سینه صافی انتقام از دشمن می کشد

ولہ

سرو از همت پای بزنجیر بر آید | آزادی ما تا چقدر دیر بر آید
رنجش بگشایش نده آن دست کمان را | تیر تو چو مو از تن زنجیر بر آید
جای اثر ساز و فا سینه خراشیست | گر تار نفس ناله زنجیر بر آید

ولہ

اگر آهی کشم افشاگر صد راز می گردد | اگر مژگان زخم بر هم پر پرواز میگردد
دلم صید لبیست و تیر کش نقش سینه ریزد | بجولانگاه آن ترک ستمگر ناز میگردد

ولہ

جذب نکهت جام می از تاک برآرد | گیرائی چشمت ثمره از خاک برآرد
روح شهدا منصب پروانه بگیرند | روزی که شهید تو سر از خاک برآرد

ولہ

یا کسی تیغ قطع پیوند دل از جان می کند | نکهت این باغ گل کار تیغ بران میکند

حاصل ما دانهٔ دل تنگی خرمن نگرد | برق عالم سوز اینجا گه ز باران تابید
گرد ما در تخم خورشید میسوزد سپند | آنجا که ما سمندی گرد جولان میکند

ولہ

دور قدح بکوکب امید میرسد | عاشق بیار و ذره بخورشید میرسد
نسرین باد عید رسید از گل شفق | صبح بهار ستی جام و عید میرسد
بیحاصلی ز فیض قناعت ثمر است | هر جا که هست سایهٔ این بید میرسد

ولہ

گلشن آن دیده که دیدار ترا می بیند | خرم آن آینه رخسار ترا می بیند
خبر از فاختهٔ بی سرو سامانش نیست | سرو حیران شده رفتار ترا می بیند

ولہ

زلفت ز کمر گذشته باشد | از شب چه قدر گذشته باشد
زاهد که گذشته از دو عالم | از خود چه قدر گذشته باشد

ولہ

جائی که شوق حوصله پرواز می شود | گرد فتادگی پر پرواز می شود
تا روی نیاز هر دو کمان دار حیرت اند | تیر نگه ز ره غلط انداز میشود
منت گذار ورطهٔ امداد کی شود | کار گذشته که خدا ساز میشود

ولہ

بوالهوس لاف محبت زد و آزار کشید | نور دل صورت آئینه ز دیوار کشید
فتنهٔ تیز نگه شد و در دیده حسرت جا کرد | هر نگاهی که ز طرز آن گل رخسار کشید

وله

بیستون روزی بیاد خاطر شادم رسید — ناله کردم بگوشش آواز فرهادم رسید
خاطر صیاد نازک بود و من بی اختیار — تا کشیدم ناله خاموشی بفریادم رسید
زحمت آسودگی از یاد دامم برده بود — تا گرفتم دامن پرواز صیادم رسید

وله

هر از صحبت زاهد غم دیرینه باز آید — دل ساغر پرستم در شب آدینه باز آید
زبی مهری نگاه یار کاوش میرود از دست — نگاهی کن که جانی در تن آئینه باز آید

وله

چشم ما پاک بود پاک حیا میداند — دل ما داغ بود داغ وفا میداند
کعبه و دیر وطن گشت عزیزیم هنوز — تو بر سجده نکردیم خدا میداند
نمک غم با اسیر ستمت باده ام — که سر خویش ز تیغ تو جدا میدانم

وله

گریختیم که بگرد ره تو کس نرسد — گداختیم که با سینه ات نفس نرسد
بهار سوختگی را طراوت دگر است — اگرچه گل چمن آرا بود بکس نرسد
بتا براه وفا تا تو شکوه کس نشنید — چه شد که ناله بدر رو بسر جرس نرسد

وله

گر قاصدی که نامه بیاد صیاد برد — تا گر دهم اثر قلمرو بال سپا پرد
هر کس بر دمی را در چاک قفس کشید — بنشین در نیز قسم گرمی انتها پرد
یا چند سهم بزخم فلک سوخته ام — شاید ز ... در سینه کسی تا ... پرد

ولہ

آتش عشق نه تنها دل و دین میسوزد　　گر فتد سایهٔ عاشق بزمین میسوزد
سکر تبکیر سر کوی تو در سر دارد　　بیک آه هم نفس از رگ جبین میسوزد

ولہ

گردد روزکا مجود در عشق بی آرام بود　　همچو داغ خویش در آتش نشینی خام بود
آگه از حال دلم بی منت اظهار شد　　بی زبانیها میان ما و او پیغام بود

ولہ

دلم در آتش حسرت چراغ میسوزد　　که با خیال که شبها دماغ میسوزد
درین بهار کسی را مسلم است جنون　　که از فتیله زنجیر داغ می سوزد

ولہ

عشق تو چراغ دل هر خام نگردد　　سیر است خیالت که بکس رام نگردد
خواهم که برافتد ز جهان رسم وفا هم　　تا هیچ زبان محرم آن نام نگردد
بیدل شد اسیر اثر عشق تو یا نیست　　کیفیت می در گرو جام نگردد

ولہ

زانسان که غنچه هر جا گلابی رنگ می گیرد　　بجوی کار شگفتن تا قیامت تنگ میگیرد
کسی که فیض شهادت بیشتر از من نخواهد یافت　　اگر قاتل بجرم خود نخواهی لنگ ما می گیرد

ولہ

عشق اول بر دل نخجیر در آتش می زند　　شعله چون بیدار شد بر بستر آتش می زند
پیش اگر سیمای آه ما چراغ مرده است　　برق بیجا عمل کر بر خشک و تر آتش میزند

ولہ

رنگ شکسته از گل رویش عیان مباد — پژمردگی شکفته ازان گلستان مباد
بپیغام خویش جز خیالش نمیدهم — غیری باین وسیله با دهنمان مباد

ولہ

دلم از بس درون سینه غمناک میلرزد — به پهلویم کند گر آشنائی چاک میلرزد
خمار التفات ساقی دارم که از خویش — بدستم ساغری همچو برگ تاک میلرزد
تسلیم اضطرابی داد دریای شهادت را — که چون موج سر شوریده ام فتراک میلرزد

ولہ

کدامین جلوه یارب اختیاری در چمن دارد — که ما را در طلسم سایهٔ سرو و سمن دارد
ز تاراج نگاهش راهی بدلها کرده ام پیدا — نگاهش سرگران با هر که میگردد بمن دارد

ولہ

مرا از نقش پا پیمانه دادند — فریب جلوهٔ مستانه دادند
بهشت ارزانی محراب شیخان — برندان گوشهٔ میخانه دادند

ولہ

سخت با ما سر جفا دارد — ناامیدی چه اثرها دارد
اگر انصاف دسترس باشد — عاشق زنده خونبها دارد
هر چه سر میزنم از تو خالی نیست — سبزه شوخست و گل صفا دارد

ولہ

جان سختی دلم را بیداد می شناسد — قدر ستمکشان را فریاد می شناسد

مشت غبار عاشق در دام اضطرابیست — گشتیم خاک و ما را سیاره می شناسد

ولہ

نوبهار آمد و لم فال شگفتن میزند — بوی گل بر آتش افسرده دامن میزند
نیست آسان خاطر جمعی پریشان ساختن — میگداز و برق تا خود را بخرمن میزند
اشک طوفان کوششی و از بهر تعمیرم فرست — سیل بی پرواست طبل آرمیدن میزند

ولہ

تغافل در نگه پنهان که دارد — تبسم زیر لب خندان که دارد
ز مژگانی نویسم سطر اشکی — سواد نسخهٔ طوفان که دارد

ولہ

ز مژگان میکند رم چشم آهوی که او دارد — روش تا میخورد رم دست خوی که او دارد
شود آئینه تا در یک شده عکس خرامش را — ز رشکم میکشد از سیر سرکوی که او دارد

ولہ

عاجزان چون نام غیرت سر برند — جوهر از شمشیر نصرت می برند
تحفهٔ رنگ آمیزی خجلت بس است — کی بدرگاه شفاعت می برند

ولہ

مستی ز شور لعل تو هشیار میشود — خواب از خیال چشم تو بیدار میشود
حیرانی کار خلق بود بلهٔ [illegible] — هر کس بقدر خویش سبکبار میشود
یک صبحدم بروی تو گر دیده وا کند — آئینهٔ چمن نگه بیمار میشود

ولہ

گل تر پژمرده رنگی غیر حسرت بر نمیدارد　　دل افسرده داغی جز خجالت بر نمیدارد
نداند چون کریم از خجلت سایل بر آید　　که خواهش سر ز بالین قناعت بر نمیدارد

ولہ

سرمه هرجا چشم داغ سودا می‌کشند　　منت از خاکستر افسرده ما می‌کشند
شبنم توفیق را سامان ز ابر رحمت است　　اهل دل کی انتظار فرد فردا میکشند
پاک بینان گر زره غفلات غبار انگیختند　　سرمه عبرت بچشم اهل دنیا میکشند
جذبه دارند و افتادگان کز هر قدم　　خار صد فرسنگ را از پای صحرا میکشند

ولہ

نگهبان چراغ راز دل خاموش میباید　　امانت دار نقد دوستی بیهوش میباید
ز فیض بی نیازی دامن ما مزرع ابر است　　قناعت شهریان را قطره دریا جوش میباید

ولہ

از غمی تا سوختم بخت شرارم شد بلند　　خاک راهش تا شدم نام غبارم شد بلند
شعله خجلت ره سر چشمه اخگر گرفت　　هر کجا تیغ زبان آبدارم شد بلند

ولہ

یکقلم گرچه پریشان نظرم ساخته اند　　گوشه گیرم که چنین در بدرم ساخته اند
در قفس ماندم و پرواز بدامم نرسید　　مگر از پرده دل بال و پرم ساخته اند

ولہ

بدلم بال و پر ناله کشیدن دادند　　قفس سینه تماشای پریدن دادند
کس از باغ ادب غنچه نظاره نچید　　دیده بستند اگر رخصت دیدن دادند

صید ما را نمک اشک حیا کرد تلف … ورنه در دام قفس سرتی پریدن دادند

ولہ

چشمت از هر گردشی بزم دگر آماده کرد … عکس مستت شیشه آئینه را پر باده کرد

ولہ

جدولان ملک وفا را نتوانم گیرند … رقم گریه نویسند دو عالم گیرند
با خیالات نگنجم عیش ابد می ترسم … که نشان ابد از خاطر خرم گیرند
در حساب دو کس عاقل و دیوانه اسیر … بیش از آن در دو تو دارم که مرا گیرند

ولہ

هر کجا مست حیا آن بت طناز رود … جلوه طاوس شود در قدم ناز رود
در طپیدن غرض مرغ دل آزادی نیست … میکند سعی که از خاطر پرواز رود
تا رسد تا بسر رشته گره وا نشود … از شکستن دل عاشق بعدم باز رود

ولہ

عالم از جلوهٔ تو خرم شد … سایه گل آفتاب شبنم شد
ز هر بیگانگی جمشید و نمرود … بو الهوس رفته رفته آدم شد

ولہ

وفا بمهر و عداوت بکین نمی ارزد … گشاد کار بچین جبین نمی ارزد

ولہ

ز کعبه تا که دگر می پرست می آید … که هر که دیدم ازین راه مست می آید
تو راه میکده سر کن باعتقاد درست … که پای توبه بسنگ شکست می آید

ولہ

نگهی در دیده دارم کز نگاهی آب میگردد — وسیلهٔ وسینه دارم کز تجلی تاب میگردد
نمیدانم دلش سنگست یا موم اینقدر دانم — که از یادش دلم چون شیشهٔ سیماب میگردد
درین دریا نه تنها قطره پا از سر نمیداند — زبان موج می پیچد سر گرداب می گردد

ولہ

جائیکه لعل او سخن آغاز میکند — عیسی ز شرم تو به ز اعجاز میکند
آب گهر ز پهلوی دریا نشست سنگ شناس — جوهر ببال تیغ تو پرواز میکند

ولہ

با خیال چشم بیمار تو ساغر میکشد — دل که هردم شاهدی ز غفلت در بر میکشید

ولہ

اشک سرشار که تسبیح ملک ساخته اند — که بسجود ابدی ورد فلک ساخته اند
می شناسیم همه خوب بتوفیق خدای — شیشهٔ باده ام از سنگ محک ساخته اند

ولہ

ز حیرانی نگاهم در نظر تمثال طوطی شد — ز بس وصف خطش کردم زبانم بال طوطی شد
ز کشمیر خط سبزی گل مکتوب می آرد — سر هر موی من پرواز استقبال طوطی شد

ولہ

تا کی از عکس تو آئینه گلستان گردد — سوی عاشق نظری تا همه تن جان گردد

ولہ

عبث فضولی عقلم وکیل میگردد — عزیز مصر جنون کی ذلیل میگردد

ولہ

غافل از دیده بهر جلوه که بیدار شود — نگهم را قطره سیلی روی تو زنار شود
بیرخت سیر چمن کرده گرفتم شده خضر — آن قدر عمر کجاست که بیزار شود

ولہ

چه منزلست جنون را که گر حضور شود — سیاهی شب هجر و صباح نور شود
باین لطافت اگر سر کند خرام کسی — غبار جلوه دیرپا و سایه حور شود
چو دیده بر در و دیوار کوچه آئینه است — زروی دل نتواند کس از تو دور شود

ولہ

زرنگین شیوه‌ها گلزار بلبل آفرین دارد — تبسم زیر لب خنجر بکف چین بر جبین دارد
زگرد کین دلی گر شیشه بینی آب شمشیرست — چو دشمن صاف گردد زهر در زیر نگین دارد
چه بیدرد آتشی دارد قناعت گلخن روشن — جدا هر شعله صد گنج گهر در آستین دارد

ولہ

دردلم گمان صد و ساله میکند — خون جگر خیال گل و لاله میکند
افسانه نیست عربده با حرف مستیست — در زیر بار خواب گران ناله میکند

ولہ

کسی که روی گل و بوی یاسمن سازد — غبار خاطر ما را چمن چمن سازد
اسیر ازین همه کثرت چرا ستوده نگر — رود بخلوت صحرا و انجمن سازد

ولہ

ناله دارم که صحرا را چراغان میکند — گریه دارم که دریا را چراغان میکند

اخگر افسرده می بینی و اما غافلی
رود این آتش دل ما را چراغان میکند
سوختم منو تهم از جفا کسمر و ششته اسیر
گوهری دارم که دریا را چراغان میکند

ولہ

گر زیر دام چمن مرغ دلی شاد کند
چقدر صیاد و فراموشی صیاد کند
بندار و سمرا اگر صور رعد باد بهار
دانه گر ز زانه نشود ثمر یاد کند

ولہ

خواب اگر بی لب گریه شبگیر آرد
صلح را بهر شفاعت بچه تدبیر آرد
سبزه شد دود چراغ دل د بیدار هنوز
بر سر خاک نعش دست به شمشیر آرد
مشربم پیشگه توبه غس را که اسیر
می خورم خون قدح ساقی اگر دیر آرد

ولہ

که داد عاشق ناکام نمیتواند داد
بغیر یا بکه دشنام میتواند داد
وسیلے بجون محبت سرشته دارم
اگر خمار شود جام نمیتواند داد

ولہ

تا تبار لج دلم از قره لشکر نکشد
نکند مجلس دنبشیند د ساغر نکشد
عشق بیکار چه پروای تغافل دارد
چکند حسن که از عربده لشکر نکشد
در بیابان سر شکم گل اخگر خندید
سایه دامم چراغ ار سمندر نکشد

ولہ

دل اگر تشنه موجه ساغر گردد
روشنی از قبله ابروی تابان برگردد
دست خود راست قدح گر همه جمشید شود
خانه زاد دستگر آئینه سکندر گردد

ولہ

گفتگوی از خوی آن بیگانه آتش میشود | شیشه های گوش ها افسانه آتش میشود
سنگ طفلان حلقهٔ زنجیر را آتش گرفت | خون فاسد در رگ دیوانه آتش میشود
پاس عشق پاک میدارد نه پاس آن اسیر | تا سمندر شد ز خود بیگانه آتش میشود

ولہ

ز خود هم می گریزد راز پنهان کسی دارد | غبار چشم بوی گلستان کسی دارد
برهنگی نمی خواهد سر استغنا شعار من | که بیداری ز پی هر قدم جان کسی دارد

ولہ

ز تمکین دام عربده بی دانه میکشند | یوسف ز چاه و گنج ز ویرانه میکشند
در جوش اتحاد چه افشا کدام راز | اینجا گلاب از پر پروانه میکشند
سوی فلک بچشم حقارت نگه مکن | خورشید و مه خجالت دیوانه میکشند

ولہ

گر جنون یکدم بپای دل طپیدن وا کند | آسمان احوال شود تا چشم دیدن وا کند
راز چندان ساله از یا بطوفان سخن | قطره گر لب را بامداد چکیدن وا کند
بر نسیم جلوه رسیده بالا یان اسیر | حسرت هر شاخسار ما نخوش وزیدن وا کند

ولہ

اینا بکه سجه از دل دیوانه ساختند | یک چاه داشتند بمیخانه ساختند
فرامش عقل ره بحریمش نمی برد | عالی بنای دل چه بیگانه ساختند

ولہ

مهر کوته نظران خصمی دیرین دارد
صافی باطن شان آینه کین دارد
شرم سرشار و سبکروحی بسیار خوشست
هم جهت آنکه نه آموخت تمکین دارد
دوستان گاه زبیم از نگهی می‌رنجند
مهر چون گشت کهن خاصیت کین دارد

ولہ

ز تنهائی دل سودا پرستان کام میگیرد
جنون از ریگ صحرا روغن بادام میگیرد
غبارم گردی و آزادیم زیر خاک میجوید
هنوز امروز فالم از کتاب دام میگیرد
هلاک مشرب میخانه چشم غزالانم
نه سیر از سنگ میگردد نه دل از جام میگیرد

ولہ

کسی در زیر سرو تو نومید میشود
آهم که ضامن ثمر بید میشود
قربان گهی ز سینه صفا داده‌ام چو صبح
رشک دلم قیامت خورشید میشود
در باغ نور چشم دل عندلیب اسیر
آن گل که ریخت پاک و نخندید میشود

ولہ

دیده در جو آب که بر وضع جهان میخندد
شد جنون عاقل و دیوانه همان میخندد
دیده خجلتم از منع دل دور اندیش
همچو آن پیر که بر وضع جوان میخندد
دل عاشق گل خاکستر عشقست اسیر
بصفا کاری آئینه گران میخندد

ولہ

هر قدر شوخی چشم تو می ناب کشد
دیده جای نگه آه از دل بیتاب کشد
نمک الفت جاوید حلال دل ما
منت از خویش زما یا بس الاحباب کشد
گر ندانسته خبر سد کسی احوال اسیر
می گدازد که گلاب از دل بیتاب کشد

ولہ

محبت چون توانگر شد ز عریان بیشتر لرزد
دلم در آتش افتادست و بهر چشم تر لرزد
نلرزد چون همه چیز یارب اسیر از مشرب عالم
اگر لرزد دلی از شوق لطف دادگر لرزد

ولہ

اسیر چشمی بخشد درد و دوا هم بخشد
می یکرنگ وفا ساغر جفا هم بخشد
استخوانم تف دل سوزد و بر باد دهد
نمک درد نهان تو دوا هم بخشد

ولہ

لب بگشا بگفتگو تا دل ما روا شود
گرد مرا بباد ده تا نمک هوا شود
اشک نمی گذاردم گریه بباغ سر کنم
رنگ بهار در دمن با گلی آشنا شود

ولہ

خیال آئینه گر شد چشمهٔ دیدار پیدا شد
نگاهی موج خون زد ساغر مستانه پیدا شد
طپیدن داشت بلبل از دل غنچهٔ عاشق
بجای خار خار نقش زد تا خار پیدا شد

ولہ

رفتم به سیر حسرت و غفلت بهانه شد
زنجیر خانه روزن آئینه خانه شد
سر دش زدام سایه تماشا کند اسیر
هر قمری که ناله ام او را ترانه شد

ولہ

عشق حیرانست حسرت دل بیغما میدهد
دیده بدنامست دل داد تماشا میدهد
برق تازان وادی وحشت ز سیر چیده اند
نقش هر گامی نشان داغ سودا میدهد
دیده بگشا کز گذار دشت بگذر می
لاله یادش از کف خاکستر ما میدهد

وله

دارم شبی که صبح بگردشمن نمی‌رسد
بیداری که خواب بگردشمن نمی‌رسد

مستی که آب گشته ز شرم گناه خویش
دوزخ بیاد گریه بگردشمن نمی‌رسد

از آنکه حمله عجز و سپه فوج بیکسی ست
افلاک در گذار بگردشمن نمی‌رسد

وله

ز خوی سرکشی دل در پی امید می‌رقصد
که در زیرش دل هر ذره با خورشید می‌رقصد

چنان از جای هستی در هوای او برقص آمد
که صد مطلب روانی با دل نومید می‌رقصد

نه بند و چشم بد گویش چه صحبت این چه مستان‌اند
گل خورشید می‌خندد هلال عید می‌رقصد

وله

دلم بخاک رهِ انتظار می‌بندد
ز گرد خویش چمن را نگاری بندد

کلید باغ دل میکشان نسیم گلست
طلسم توبه بنام بهار می‌بندد

وله

جائیکه آه و ناله بفریاد میرسد
رحم از کجا بخاطر بیداد میرسد

آشفته‌ام ز گل تماشای چراغ را
یاد کسی بخاطر ناشاد میرسد

وله

جستجوی عقل هر ره راه طلب گمراه‌تر
کار مشکل‌تر شود بر مردم آگاه‌تر

گل نماید خلق را نیرنگ دنیا در نظر
پیش عاشق یار بدخوتر بود دلخواه‌تر

وله

شهید راز پنهان را سرافراز نشان بهتر
خموشی در طریق یار رفیق همزبان بهتر

برای خاطر با شب نشینان هرکه بیدار است — زفیض صبحدم بیخوابی آن پاسبان بهتر
اسیر از دفتر رنگین غیر آیین سحر عیش خوشتر — نسیم عجز بیرنگی ز عمر جاودان بهتر

ولہ

گرد رہ تو زیب بر دوشش روزگار — پر گل ز جلوه ها تو آغوشش روزگار
دارد دل اسیر ز چشم سیاه او — بیهوشی که دل برد از هوش روزگار

ولہ

گاهی لب قدح بکف و ناز در نظر — دارد بهار شوخی انداز در نظر
گردم عیار رنگ گل و بوی می گرفت — دارم هنوز حسرت پرواز در نظر
چشم دلم که باج ز نسیم باغ میگرفت — یک دست از رم نگهش باز در نظر

ولہ

در راه آشنائی بیدل سراغ بهتر — در بزم خودنمائی بی می ایاغ بهتر
محو است اگر محبت کافر است اگر مروت — قطع امید خوشتر ترک فراغ بهتر
مستانه گردید گل آغوش تا بدامن — از خانه منقش دیوار باغ بهتر

ولہ

بی حرف خیره‌ای طوطی زبان لال تر — غنچه من از دل دیوانه فارغ بال تر
خاکساری را کسی چون ردنمائی [illegible] — گردها از دردها دیدیم مرقع بال تر

ولہ

بهار آمد جنون در خانه کی گیرد قرار — شوق در دل سیل در ویرانه کی گیرد قرار
نگاه آرزوها [illegible] حسرت [illegible] — بی لبت می در دل پیمانه کی گیرد قرار

نشد زیاد گردش چشم تو آرام اسیر ‌‌ ‌‌ مستی و خوی پری دیوانه کی گیرد قرار

ولہ

شوخست و اختلاط و دریغ دشمن بهار ‌‌ ‌‌ پیداست خون تو به جام از گردن بهار
گلگون قبای من که از دور چشم بد ‌‌ ‌‌ انگنده خار رشک به پیراهن بهار
صبحست اسیر جام شفق گون به زور دست ‌‌ ‌‌ ساقی بده گناه تو در گردن بهار

ولہ

افسردگی ز گرمی بازار بیشتر ‌‌ ‌‌ آسودگی ز قحط خریدار بیشتر
از شرم می‌گریزم اگر یاد خود کنم ‌‌ ‌‌ باخویش وحشتم شده از یار بیشتر
حرفی نزد که لب نشود سبز باغ دل ‌‌ ‌‌ چندانکه زد پیاله سرشار بیشتر

ولہ

تا صد دگر به جامی از آن بیوفا بیار ‌‌ ‌‌ مشتاق لاله و گل و خارم بیا بیا
ملک خرد قلمرو نومیدی دست ‌‌ ‌‌ از کشور جنون خبر مدعا بیار
پرسید گر اسیر که با می چه خوش تماشاست ‌‌ ‌‌ خندید و گفت دیدن روی شما بیار

ولہ

گر دل سخن رس ست بگوش زبان چکار ‌‌ ‌‌ آیینه را به جهت خاطر نشان چکار
طفلی که راست گوست بدل کارگر بس است ‌‌ ‌‌ گر شست پاک هست به زور کمان چکار

ولہ

جلوه هر ساعت به آیین دگر دارد بهار ‌‌ ‌‌ چشمی از وحشی نگاهان شوخ‌تر دارد بهار
چشم تکلیف از هوا دارم جدا از گل جدا ‌‌ ‌‌ از پشیمان توبهٔ زاهدم خبر دارد بهار

تا که گلها شگفته از شوخی پرواز مے
سینهٔ طاوس عشرت زیر پر دارد بهار
اینقدر طاقت ندارد تو بنازک دامان
گر چنین خواهد گذشت از ما خطر دارد بهار

ولہ

سخن عمدا نمیگوید که از بر از زبان بگذر
نگاه میکند یعنی ز عمر جاودان بگذر
هلاک اختراع شیوهٔ بدخویت گردم
که مردم میکند شمشیر و میگوید ز جان بگذر
تغافل میکند رسوای عالم و ستم ارزا
نخواهی در کمان ناوک کسی از سرگران بگذر

ولہ

انداز لطفش از گل دگر دارد تازه تر
همپیشه گرمی بسیار تازه تر
بی باده مو بمو دماغم ور آتش است
گشته خمار مستی شرشار تازه تر

ولہ

شبنم اشکی بدل دارم ثمرها بیشتر
با سبب دارم طلب جوش اثرها بیشتر
چون بنا شنم محرم عالم که کارم با دست
بخیه دیوانه دارم خبرها بیشتر

ولہ

هر گردش چشم تو پیمانهٔ دیگر
هر سایهٔ مژگان تو دیوانهٔ دیگر
هر برگ گل از شبنم یاد تو چراغے
هر بلبل دلسوخته پروانهٔ دیگر

ولہ

می شنیدم سخنی گوش کجا بود هنوز
دل کجا درد کجا صبر کجا بود هنوز
شب بود دانتو دل دادم و صبحے دیدم
چمن آئینه در نشو و نما بود هنوز

ولہ

کشته صد بار و نناسته مرا نام هنوز	لب بیا لوده به پیمانه و دشنام هنوز
نشد از ظلمت اندیشه دلش تیره اسیر	دیدمش صبح طرب از افق شام هنوز

ولہ

ناله ما چراغ دردافروز	درد ما مرهم جراحت سوز
با خیال تو روز تیره ما	شب عیدست یا شب نوروز

ولہ

کینه جوئی نیست ای بیداد کام ما بس	سینه ام صافست تیغ انتقام ما بس
سرد ردی را شراب گرم خوئی داده ام	گر عتاب آمیز باشد هم کلام ما بس

ولہ

صید شوقم غافل از آب و دانه ام قفس	اینقدر دانم که گل رو دیده از باغم قفس
تنگ آسائش ندارد بال پرواز تنیم	میکند در بهر پرواز می دل دام قفس

ولہ

ز شرم آینه روئی در آتشم که مپرس	ز دل نداد ن خوئی در آتشم که مپرس
ز تاب سوختنم رنگ شعله می بارد	ز خوی عربده جوئی در آتشم که مپرس
سینه گریه خوی نشم در آرزوی	چو لاله بر لب جوئی در آتشم که مپرس

ولہ

قبله رو جانبان حسن خداداد است و بس	کعبه مقصود عشق سخت بنیاد است و بس
در محبت آرزوی شاد کامی کافر است	آرزوی خاطر ناشاد و ناشاد است و بس
شد همه سر چه در دام محبت خواستم	آرزوی الیسین بیدار او صیاد است و بس

ولہ

عارض باین صفا شنیدست هیچکس — تمکین باین حیا شنیدست هیچکس
در گلشنی که برق امیدی نه گشته — بوی دل از صبا شنیدست هیچکس
از خویش و دستان سخنی کم شنیده ام — از ما بجز دعا شنیدست هیچکس

ولہ

دل را ز جفا مکن فراموش — ما را ز وفا مکن فراموش
شبها که بخواب ناز باشی — بیداری ما مکن فراموش

ولہ

ای از لب تو غنچه و تبسم نمک فروش — لعل تو خنده کار و دو عالم نمک بدوش
افسردگی مرام و جگر تشنگی بکام — شمشیر شعله جوهر و مرهم نمک فروش

ولہ

گر از تو بشنویم جواب سلام خویش — بالای آفتاب نویسیم نام خویش
نگرد نظر بحال دل و فکر ما کسی — افتاده است مرغ نگاهت بدام خویش
تا چند چون صبا ز خود افسردگی کشم — چون غنچه چند میکشم آخر بکام خویش

ولہ

گر شوی دلبسته الفت نگه و یار باش — ننگ خصمی گر کنی همچون اجل خونخوار باش
نارسائی بر رخ مردیست دو هر کار نیست — یا بجو در بت پرستی یا دل بیدار باش

ولہ

مجنون پیمانه بزم نگاهش — سرگشتگی طرف کلاهش

پر پروانه گردد گرد راهش	بیاراید شبی گر مجلسی را
که باشد سایهٔ گل دامگاهش	باین طفلی نگر صیادیش را

وله

آئینه فروشند ببازار نگاهش	حیرانی سرشار خریدار نگاهش
افروخته گرمی بازار نگاهش	رخسار زلیخا و گل چهرهٔ یوسف

وله

ساغری کند از دیدن من دختر رزش	تلخکام از لب نشستم در پس زانو ترش
میدهم جان گر نماید گوشهٔ ابرو ترش	یک جواب تلخ از جان بیش من شیرین تر است

وله

دیوانه باخود کرد ما را بآمیزش	گل چید کف پایش از خار بآمیزش
دل را چو نگه رام کند بسیار بآمیزش	تاراج غزالان کن در صیدگه وحشت
بسیار نمکین گردید بسیار بآمیزش	یک شیشه بهاری شد یک دیده چراغانی

وله

چراغ دیده روشن میشود از دیدن رویش	رموز کفر و ایمان میتوان خواندن ز ابرویش
بگرد خاطرش گردیده ام فهمیده ام خویش	نگاهش جنگ و جنگش صلح و صلحش سربسر ناز است

وله

طرهٔ هر موج دریا کو خسم فتراک باش	آبرو باید گرت سرگشته چون خاشاک باش
همچو نقش پا درین ره دلنشین خاک باش	کعبهٔ مقصود خواهی خاکساری پیشه کن
بهر زخم تیغ چون گوهر گریبان چاک باش	بهر جراحت سینه آئینه از بهر بهشت

ولہ

زدیم از دل آگاہی برست ہوش — بیا کہ گوش نکردیم ازین لب خاموش
بہار بزم شراب ست وگل پیالۂ می — نوای بلبل آشفتہ بانگ نوشا نوش

ولہ

درحقیقت قرب وبعد مردم دنیا غلط — آشنا یہا غلط تا آشنا یہا غلط
نسخۂ آشفتہ دیوان عمر ما مپرس — خط غلط معنی غلط املا غلط انشا غلط

ولہ

عالم از رنگینی پرواز ما داغ ست داغ — از پر طاؤس تا بال ہما داغ ست داغ
نقشبندی دیگر و وحشی خیال دیگرست — رنگ گلہا صیقل آیینہ ہا داغ ست داغ
دود می خیزد بجا گرد از نقش قدم — ہرکہ از کوی تو میگردد جدا داغ ست داغ

ولہ

ہنوز ہست گلی ہمزبانت ای بلبل — شکستہ است قفس آشیانت ای بلبل
ندیدہ نمک خندہ حق بجانب تست — شکستہ سبزہ خطی مہربانت ای بلبل

ولہ

جنون کامل شوری جام او دل — طپیدنہای دل آرام او دل
جراحت گرچہ دارد رشک قاصد — نمک دارد فلک پیغام او دل
بکام خویش دیدن لعل جانان — ندارد دولت دشنام او دل

ولہ

مسوز ز ضعف بر شش غیرت [illegible] ان گل — شکستہ دو است دلم [illegible] نیابان گل

از پر بلبل بباغ سایه برد بی قبا — دیده خط عارض تازه شد ایمان گل
برقفس رنگ می گشت هوای بهار — تا چمن ابری کند کاغذ ایوان گل

وله

قاصدی دارم زخاموشی کتابی در بغل — حرف حرف نامه ام را پیچ و تابی در بغل
نقش هر گامش سواد مکتب آسودگی — هر که دارد همچو یا دانی کتابی در بغل

وله

بیا ای هجر و وصلت نامه شیب و شباب دل — مهیا کرده ام بهر شراب جان کباب دل
بنوعی سخت جانی کرده بیدادم که هر ساعت — صدای تیشه می آید بگوش از اضطراب دل

وله

نبرد خنده گشت چمن از هوای گل — می خورد که پای تخت شکست پای گل
در دیده اسیر خلد خامه ای رشک — گر در نظر خیال تو آید بجای گل

وله

غبار خویش بچشم نگاه خویش کشم — چه نازها که زمژگان سیاه خویش کشم
ز بخت وجوی تو بیهوده بهانه کنم — غبار تازه از گرد راه خویش کنم
اگر بدیده بخشش برو ز خاطر اسیر — خجالتی که من از عذرخواه خویش کشم

وله

بانگ جرس شدیم و بمنزل نمیرسیم — گشتیم خاک راه و بمنزل نمیرسیم

وله

نفس صدی بر در بتخانه کشیدیم — آمیزشی از محرم و بیگانه کشیدیم

دیوانگی آشفتۂ زنجیر عدم بود — روزے کہ عنان دل دیوانہ کشیدیم
یک نغمۂ ما گلشن ہنگامہ طرازے — بوے گل شمع از پر پروانہ کشیدیم

ولہ

دلم گداخت سر ساغر گران دارم — چراغ مدرسہ نذر میکشان دارم
شراب کہنہ کہ خورشید را برقص آورد — چو ماہ یک شبہ در شیشہ گمان دارم
زبیم بالی من مالے حذر دارد — ہزار بار جگر دوزدہ کمان دارم

ولہ

نیم دیوانہ تنہا با محبت ہمسرے دارم — سخن با خویش میگویم و لے با دلبری دارم
برای امتحانم رخصت پروازنے بخشد — اگر صیاد میداند کہ من بال پری دارم
تنک سرمایہ‌ام از اشک خون گرد دریا دل — چو مینا داغ خشکی و چشم تری دارم

ولہ

تا از سواد سایۂ زلفش جدا شدم — آوارۂ قلمرو بال ہما شدم
در آشنا نگاہ تو بیگانہ پرورست — داغم ازین کہ با تو چرا آشنا شدم

ولہ

ز فیض عشق صبا گرم رو بچراغم — ز برہنہ پای کند شعلہ طوف مشہد داغم
شگفتہ غنچۂ باغ دلم ز الفت پیکان — اگر زراہ صبا روشن است چراغم
مرا بوادی افگند شوق او کہ نیاید — اگر کند غم آلودگی دواسپہ سراغم

ولہ

داغ از گون بخشم ز عشقی تا ز دنیا میکشم — اشتغال عشرت امروز و فردا میکشم

ولہ

در بزم تواضع طلبی سخت غریبم | چون گریهٔ ز تعظیم ندانسته فریبم
اعضا همه در کشمکش نسبت دردند | این عشق چه دارو که گردید نصیبم

ولہ

دو راز تو سه دو گل را دلخواه نمیگویم | از سر و غمی لاف از ماه نمیگویم
نما خرمیم زاهد را فسانهٔ ما به گذر | والله نمیگویم بالله نمیگویم

ولہ

دل با خیال دیدهٔ بیدار بسته ایم | خود را بزور بر ستم یار بسته ایم
از شیخ و برهمن چه حکایت کند کسی | نی سبحه دیده ایم نه زنار بسته ایم

ولہ

رموز نی ز لوح سینه خوانده ایم | سراسر دوستیها کینه خوانده ایم
سواد ما ز موج باده روشن | چو درسی در شب آدینه خوانده ایم

ولہ

مجنون دشت گریهٔ مستانهٔ خودیم | آزاد کردهٔ دل دیوانهٔ خودیم
آئینهٔ خاطریم ز تاثیر عشق پاک | جز یا مردمی حاصل تو در خانهٔ خودیم

ولہ

با دل بهرزه دست و گریبان چرا شوم | چون نیست در میانه جدائی جدا شوم
قطع دل از تعلق پیدا رسی کنم | تا کی خجل ز سرزنش مدعا شوم
کس را با جفا صحبت چرا کنم | یکچند اگر برغم تو خود بیوفا شوم

ولہ

تشنهٔ عشق هرگز تلخ از شیرین ندانستم — دل آب سوده یا از خاطر غمگین ندانستم
مرا آئینهٔ دل غنچه‌رای دسفیدی شد — که هرگز در عتاب جبههٔ پرچین ندانستم

ولہ

وردیم واز دیار هوس کم گذشته ایم — رفتیم واز قفا و قفس کم گذشته ایم
چون رای از خویش وحشت اقلیم تنگ ره ایم — از تنگنای راه نفس کم گذشته ایم

ولہ

دوست گر نشست گزارد بسوی دشمن میبردم — گر ز گلشن گر میم بگلشن میبر دم
اخگرم زندانی خاکستر محجوب سیا ہ — بسکه دلگیرم به سیر بند گلخن میبردم

ولہ

چون غبار آئینهٔ دل اگر پیراهنم — گر ز جنون عشق دائم با گریبان دشمنم
مسکن ما ور نوا و اغلیم خاکستر است — همچو اخگر خانه زاد دودمان گلخنم

ولہ

تا دست دل از دامن سپندار کشیدیم — صد رنگ گلاب رنگ گل هر خار کشیدیم
کفرست ازین رشته گره داشتن ما — در حلقهٔ زنجیر تو بسیار کشیدیم

ولہ

لبریز حرف شوقم و نامش نمیبرم — گر نامه گشته ام که پیامش نمیبرم
بیهوشی نشیم ز می گفتگوی او — چندانکه پی لبیز کلامش نمیبرم

ولہ

پروردهٔ پریشم دل بی خویش ندارم
شرمندگی از عشق ستم کیش ندارم
دارم غم رسوا دل شیدا سر سودا
چیزی که ندارم خبر از خویش ندارم

وله

خورده ام خون تا بخونریزی دلیرش کرده ام
ذره‌ای کار خویش هست شیرگیرش کرده ام
دل که چون شوق تماشا از نظر آورده بود
در سفر از یاد چشمی گوشه گیرش کرده ام

وله

بهر غم دل را مهیا کرده ایم
قطره را وقف دریا کرده ام

وله

تا در پناه تیغ تو مسکن گرفته ایم
بر خون بیگناه بگردن گرفته ایم
ترسیده است چشم فلک از غضب ما
راه از شکست خویش بگردن گرفته ایم

وله

بی لعل تو هر جا که لب جام گرفتیم
از گریهٔ مستانهٔ گل کام گرفتیم
از خون دل اهل وفا بود لبالب
هر جام که از ساقی ایام گرفتیم

وله

آئینه خانهٔ جگر چاک بوده ایم
مسندنشین گریهٔ بیباک بوده ایم
دل داده ایم و بی طالع گرفته ایم
سوداگر قلمرو افلاک بوده ایم

وله

شوق رهبر گرده ام از وادی منزل اسیرم
گرچه پرآوازه ام آخر بمنزل میرسم
کشتی موجیم ز دریا بسته ام موج شکست
گر بود همراهی طوفان بساحل میرسم

پی ز دل گشته‌ام جایی که مقصد گره است   می‌روم از راه صد جا تا بمنزل می‌رسم

وله

مصرعی پیچیده زنجیر سودا خوانده ایم   وصف حال خویش از زلف چلیپا خوانده ایم
حل عالم نیست یک حرف پریشان ز کتاب   دفتر ریگ روان تا موج دریا خوانده ایم

وله

گر چه صبرم کی ز زبان تو سر پیچیده ام   پا بدامان تحمل تا کمر پیچیده ام
کی حدیث شکوه میگوید لب اظهار من   شکوه در ناوک کش او در جگر پیچیده ام
سخت بی‌تیرم که برق خرمن گردون شوم   آنچه من بر بال مرغ نامه پیچیده ام

وله

بیش ازین بی دست و پو نیست ور شان دلم   گر چنین خواهد گذشتن وای بر جان دلم
در کمین گاه محبت خوش تماشاییست ها   دل نگهبان منست و من نگهبان دلم

وله

غنچه‌ام و سامان داغی دارم   از می خون دل خویش ایاغی دارم
بی نیازم چو شب از پرتو خورشید کسان   شمع سر را روشنی از دود چراغی دارم

وله

کی خویش را در یک دلی سرشار رسیدانم   کرمی را جام دگر اخار و خود را پا رسیدانم
زنم رو در پرسش در زبان بیزبانیها   که در شرع حیا انکار را اقرار رسیدانم
چو صبح منیر ند بر سینم در شام رسوائی   هنوز از بید مانی خویش را سرشار رسیدانم

وله

اگر جبهات گوهرم گرامی پرستم | ترا می پرستم ترا می پرستم
بیا زار عشقو ریا میفروشم | بزهم مراحلی هوامی پرستم
بلوث درنگاه بت می شناسم | به تجا نه گاهی خدا می پرستم

ولہ

امروز بجور تو سزاوار نه گشتیم | کی بود که شایسته آزار نه گشتیم

ولہ

گشتم غبار گریه درین راه چون کنم | حیرت بیاد میدهدم آه چون کنم
چون امید ہای تو بر گردن منست | دل بیقرار و نالہ اثر گاه چون کنم

ولہ

اگر خواب بدداغ ترا دیده باشم | حباب گل و لاله خندیده باشم

ولہ

در تمنای هر امید که بیتاب شدم | شانه زلف سیه خوردم و بیتاب شدم
بر تنم هر سر مو بود زبان گله | تکیه کردم که در آتش دل آب شدم
گریه را شبنم گلزار خون کرد آسیر | با خیالش خو بستر گل مهتاب شدم

ولہ

غفلتم برده ندانسته وفاکیش شدم | خرقه زخمم خورشیدم دو درویش شدم
میر خون گرد جا دیده مرا زد دل من | داغ خجلت ز رگهای بداندیش شدم

ولہ

دو دو دوره د راحت کو شد و اشم | چه عذر کان گریه و را غوش تو دارم

دل از من برده هر ساعت بزلفی — ز چشمت حلقه‌ها در گوش دارم
امانت دار راز عالمی را — به قدر صد زبانی هوش دارم

ولہ

تا تیر دعا در دل تأثیر شکستیم — قفل اثر از ناله شبگیر شکستیم
داغیم که در بزم حریفان تنک ظرف — پیمانه امید چرا دیر شکستیم

ولہ

تا کی سخن از سینه وا دیده گشودن — فال قدحی گیر آیینه گشودن
با تیغ تقوی سخن عشق سپردن — باشد سر چشم در شب آدینه گشودن
چون خانه زنبور عسل مشرب ما نیست — آیینه با طاق دل بی کینه گشودن

ولہ

ز گلزاری بیک شبنم قناعت میتوان کردن — زیاد و بیش از کم قناعت میتوان کردن
توانگر میشوم از گوشه چشمی که تا محشر — اگر سازم بجام جم قناعت میتوان کردن

ولہ

مست اگر در آتش افتد پاک می‌آید برون — تشنه میگیرد شرار از خاک می‌آید برون
جوهر مطلب ز لای گل کند در آیینه — سبزه اقبال کی از خاک می‌آید برون

ولہ

از بسکه میتو سوخت دل داغدار من — آتش سلم خرید محبت ز خار من
ساغر بنوشش چهره برافروز گل بچین — بدمستی دماغ به چین نو بهار من
گردی گرفته است بیاد اعتبار تو — خاکی که مانده است بجا یادگار من

ولہ

شمع سرخویش سربی پروا نمی آید بردن — گل به تمکین سبه استغنا نمی آید بردن
در پناه بیدلی شمشیر نصرت میزنم — دشمنے هرگز به قصد ما نمی آید بردن

ولہ

برق کشت آرزو باش و بدلها ریشه کن — از خرابیهای دل سمار کے اندیشه کن
مینماید حال عشق از چهرهٔ عاشق غریب — شعله چون مینا تماشای گداز شیشه کن

ولہ

باد روز تو بسکه ساختم من — از سر آشنا یا گداختم من
خود را دیگر نمی شناسم — از و دو را گر شناختم من
شوق از یکسو جنون ز یک سو — در هر دو اسپه تاختم من

ولہ

دل را عبث خراب نگاه و مژگان مکن — کم ظرف را ز ساغر پر امتحان مکن
از دوستان جدا مکن ای آسمان مرا — بیهوده ام بکام دل دشمنان مکن
ای عندلیب پیش گل چند دم مزن — خوارم ز رشک در نظر باغبان مکن

ولہ

چون شعله آبروی نیاز است خون من — چون بخودی چکیده را ز دست خون من
از کشتنی وجود و عدم صد نه میرسد بر — دشمن پرست دوست نواز است خون من
از سوختن چراغ دلم زنده شد اسیر — چون حسن بهار سوز و گداز است خون من

ولہ

بیا رسوختن بخشید سامانی بداغ من — که هر سو شعله گلدسته می بندد زبان داغ من
عجب سوائی سرو بی گناهیم دارد — شود هر نقش پا آیینه راه سراغ من
اسیر از تاب بزرگیست امشب خانه‌ام روشن — که گردد صبح چون پروانه برگرد چراغ من

ولہ

چو گردباد گریزانم از هوای وطن — مگر قلمرو آوارگیست مولد من
چه باک ازین که فلک تیره دارد اختر من — شرر بردن نبرد بهره از دل آهن
دلم بریست ز موج شکست همچو حباب — ز بیم حادثه یکجا نشسته‌ام مسکن

ولہ

طفل اشکم چو ز باغ ثمر آید بیرون — دامن از لخت جگر پر ثمر آید بیرون
گوهر آیینه قیمت ز شکستن دارد — کی دل از عهده شکر خطر آید بیرون

ولہ

از تو بہ شد بباده فزودن آرزوی من — پیمان سازگیست شکست سبوی من
در سینه آه دود زهم دور دل نفس گسستم — با نازکست خاطر آیینه خوی من

ولہ

یاد تو کرد آموخت بدل خوی طپیدن — صیدیست که رم میکند از بوی طپیدن
از خجلت بیتابی تو شعله سوزم — سیماب چکد چون عرق از روی طپیدن

ولہ

مهر تو دشمنی است دم از خشم و کین مزن — سنگی به شیشه دل نامبین ازین مزن
صلح تو جنگ مشرب و جنگ تو دلگشاد — مطلب اگر هواست گره بر جبین مزن

ولہ

تا داردم عشق تو خریدار خویشتن — در آتشم ز گرمی بازار خویشتن
آباد گشته بسکه بعهد تو خانه اش — آئینه تکیه ایست بدیوار خویشتن

ولہ

ردی دلی ندیده ام از سیر کوی تو — گر خاک نم نظر گشایم بروی تو
مشت غبار سوخته ام آفتاب شد — گل میکند هوای دل آرزوی تو

ولہ

همچو گل کی وا شود از خنده زخم اندود او — کی شود ابر بهاری مرهم بهبود او
رشکها دارد فلک بر شهرت عاصم اسیر — شوخی تقدیر ایاز غلام من محمود او

ولہ

آنچنان سر کن که دل خندد چو گل بر حال تو — تا شود آئینه احوال تو افعال تو
هر چه برداری یقین نیک از بد برزست — وای اگر باشد گمان زشت با اعمال تو

ولہ

نخندد بزم مستان دل بشیشه آب بیتو — بجز آن تاک با ذوق فرح شراب بیتو
بکدام دل نسوزی چو ز بزم رخ تابی — که شود در آتش دل نبلای کباب بیتو

ولہ

از گلشن بهار چو گل دست بسته — رام کرشمه ز خیال نگه خسته
گل بی تکلفانه بسر میزن از دل — آنکار کن که طرف کلاه شکسته
رعنا تر از نگار من در رنگین تر از بهار — نقشی برای چشم تو دل ناشکسته

ولہ

سرو بر خویش مناز و که تو رعنا شده‌ای — گل میالید که تو گلزار تماشا شده‌ای
تا ز پیری تهی از مذهب داد ستم — گاه پیچیده نه سنگی رام دل ما شده‌ای

ولہ

با خاک مال خجلت نشو و نما مده — یا سبز و کرده باج بهار بها مده
نشنید حرف میوه و از خاطرت اسیر — یا این دماغ درد سر مدعا مده

ولہ

گرچه چشم اسیر و شو قسم در بند تازه — جلوهٔ آزادگی دارد کمند تازه
پارسائی کرده وحشت گشته استغنا دلیر — میکشد تیر از جگر مژگان بلند تازه

ولہ

اینقدر عمداً از زبان دل نفهمیدن که چه — خاطرت آئینه را از بست پیدن که چه
نیست گر مطلب گریز و تیغ بر بالای داغ — درمیان گریه دیوانه خندیدن که چه
گر ز من باور نداری قصه دارد اسیر — از دل او حرف خود یکبار شنیدن که چه

ولہ

رشک بهارش از نمی جنبش فریده — دل از نگارخانهٔ آتش دمیده
لیلی ز دست داده تو مجنون ساده لوح — صیاد ترک شوخی در کمین نزدیده
گفتی که مهرزه ای نیست دل پیرو اسیر — آن صیدگاه جلوهٔ ابرش نه دیده

ولہ

سیر بهار آئینه تماشا نه کرده — شبنم به برگ شعله تماشا نه کرده

درس ادای صحبت شوخی نخوانده — شق نگه بمکتب ایما نکرده

ولہ

دمی صلحی بر تغافل عهد بین بسته — زدور یکی تبسمی بر ناز تمکین بسته
طرح گلشن ریخت هر جا گرد جولانت نشست — عالمی را چون بهار از جلوه آئین بسته

ولہ

جان سپند چشم عیار کسی — کی مباد این چنین خوار کسی
هر سر مویم زبان دیگر است — جان فدای اگر باشد کسی
ابر رحمت از غبارش گل کند — عشق اگر باشد هوادار کسی

ولہ

گر یک قدم براه محبت بلند شوی — چون نور دیده آئینهٔ نیک و بد شوی
دشنام بیشتر کرده باعث تبسم — گلدسته بند گلشن عمر ابد شوی

ولہ

دم آشفته دلم از سر و سامان خبری — فهم دارد از آئین گلستان خبری
بسکه نشنیدن ادماغ حبابم می ساخت — کرده هر کس عوض سنگ بدامان خبری
نور بهار آمده گلبار سنگی دارد — ببر پر از من دیوانه بطفلان خبری

ولہ

بود چو زلف تو گر نامه سیاه کسی — بروز حشر نپرسد کسی گناه کسی
فدای گردش چشمی که هیچ گردش عید — کشیم جرعه ز میخانهٔ نگاه کسی

ولہ

گر بذوق سوختن یکرنگ چشم تر شوی	همچو اخگر تو بهر دو پای خاکستر شوے
ترک هستی اولین گام ره آن راه گیست	جهد کن تا از خیال نیستی کمتر شوے
ولہ	
بیمار است یاران علاج داغی	پی دستان گلزرے کنج باغے
چه میکردم آیا باین تنگدستی	دلم گر نسیا انشت سامان داغی
دلم وا در واز فیض ربا می هست	چو وارستگی گوهر مشعر ایغے
ولہ	
خورشید گل گوشه دستار کسے	گلشن چمن سایه دیوار کسے
دل سوخته گرمی بازار کسے	آئینه درخانه دیدار کسے
ولہ	
خویش آئینه دار خود را ئے	گریه خنده هاے رسوائی
بیقراری ز دل غبار انگیخت	خاک در دیده تماشائی
چند دل را که پیتا اندچید	گل را ز بهار رسوائی
ولہ	
گر همچو حسن گل چمن سوختن شوے	در پرده جوش باده رنگ چمن شوے
که بوے دوست را بصبا میدهد کسے	کارے مکن که زانچه پیرهن شوے
ولہ	
چه پاس شکوه کنم نقل پاس ظرف کسی	بکس نگاه نکرد کارم بود بحرف کسے
حباب جوش انا الحق پیاله دجاست	شراب عشق چه زد در آورد به ظرف کسی

بجز صدف که پایان ساز مطلب خویش   که دیده گوش شود خانه زاد حرف کسی

ولہ

مستی سراسر و سفر تا ز میروے   خوش میروی و گوش بر آواز میروی
تا لب کشوده ایم غزلخوان رسیده   همچون نوا که چه آواز میروی
خضر سلامت است و دلیل بهشت کرد   اخلاص طینتی بدل ساز میروی

ولہ

هر نازمی نیاز می بینے   شوخی امتیاز می بینی
سوخت دل مغز استخوان مرا   شمع خلوت گداز می بینی

ولہ

در سپهر مویم از جوش خیالات غلغلے   هر نفس در سینه تنگم ز یادت بلبلے
گردش ساغر هلاک گردنے یا نو خطے   گردن مینا اسیر طره یا کاکلے

ولہ

دیده از جوش گریه دریائے   سینه از شور ناله صحرائے
بے سر و پا روندگان ترا   دست یک سینه داغ رسوائے
همه جا مست گشتگان ترا   مهر یک زخم ناشکیبائے

ولہ

در دروازه ازل رفت جوابی ز سوالی   از دل طپشی بود ز عنقا پر و بالے
دانش نیره و بیرون ز خزینه بینش   از باغ بدامن چه فکند سایه نهالے

ولہ

می سرایم سخن تا تو سمن باب شوی | بر در طفل که پیر دل احباب شوی
سیر دارد گل زردی تو ز هر حلقهٔ زلف | چون جلوه ریز نگار شب مهتاب شوی
گر تشبیه دشکر دست مشرب گردی | کشا لب که فدا بر دل احباب شوی

ولہ

دو چار داد شدی شرمسار جلوه شدی | برو نظر رو که بی اعتبار جلوه شدی
ز رشک لاله و گل ساختی قلا من مرا | قدی کشیدی و سرو بهار جلوه شدی

ولہ

دلم گداخت نفس سخن کجا داری | تقاضی جای نوای چمن کجا داری
دلت سانوگیتی تماخیمه دارد | شکستن دل ز چون من کجا داری
اسیر حوصله قرض کن که با این حال | دل خیال فدو نام سخن کجا داری

ولہ

خاطر آشفته را دانسته غافل نشکنی | چون حباب از هیچ خواهی تسکین دل نشکنی

ولہ

رنگ رخسار زبادان ز شماتت نشکنی | گر چیا دی را به پیرسند از تو قیمت نشکنی
نیست نیله منز گهر در بحر هستی یک حباب | نشکنی هرگز دلی را تا ز خجلت نشکنی
شبنم گل تا کند معماری پیرانه ابت | خار نشکنی را ز بیرپائی غفلت نشکنی

تقریظ دلپذیر

ریختۂ قلم آمد شعرای نازک خیال سرحلقۂ ارباب فضل و کمال یوسف کنعان
فصاحت عزیز مصر بلاغت امنی خواجہ عزیز الدین صاحب عزیز لکھنوی

الحمد للہ یزدانرا می ستایم و سپاس میدانم کہ او را ستایش نتوان کرد بزبانیکہ بخشیدۂ اوست و سپاس بخششے از ہزار بخشش بجا نتوان آورد بزبانیکہ دمیدۂ دست آری زبان در بارگاہ جلالش حلقہ بیرون درست کہ ہرچند بجنبانند صدائی بر نمی خیزد و در روان در کارگاہ جمالش پردہ بر روی نظر ست کہ ہرچند بر دارند حجابے بر نمی انگیزد قطعہ

کہ بدرگاہ عزتش ز جلال ❊ بجد و جہد نیابند بار وہم و گمان ❊ بہ گنج خانۂ عرفان را
معرفتش ❊ زبان شکستہ کلید روان گسستہ عنان ❊ پس ندانم تا چہ گویم کہ آنچہ گفتہ شود غیر رفتہ شود و آنچہ نگاشتہ آید درست پنداشتہ آید اگر گویم کہ بیچون و چند ست و بے شبہ و مانند بکلای دیگران دکان سخن فروشے آراستہ رونق بازار خویش خواستہ باشم و اگر نویسم کہ ہرچہ از ہر دو نیکوست ہمہ از دوست ہمہ اوست گویان را چہ جواب دادہ باشم جز اینکہ با ہمہ آشنائی داغ تہمت بیگانگی بر جبہۂ خویش نہادہ باشم

قطعہ

گہ ہمہ اوست گر از دانم ❊ گہ چنین و گہ آنچنان گویم ❊ گاہ بے شبہ خوانم و بے شکل ❊ گاہ بے نام و بی نشان گویم ❊ ما عرفناک خود نبی فرمود ❊ آنچہ فرمود داد ہمان گویم ❊ السلام السلام شام و سحر ❊ بر وی و آل پاک آن گویم ❊ ہان دہان ای عزیز چون خدا و مصطفے را نتوان ستود لاجرم ستایش گرانش را نخستے ستائش میتوان نمود و چرہ درین زمان کہ مہر منیر از ابر سطیر جلوہ گر آمدہ یعنے دیوان میرزا جلال اسیر

از قالب طبع برآوردن دیوان اسیرست یا زندانے از جلوہ ہاے معانی یک قلم بیت
زار مرقع تصوریست یا شبستانی در جملۂ الفاظ خلوتکدۂ خواب زلیخا را پردہ دار
نیرنگ معانی خورشید یا آہنگ باے نے ہر صفحہ عالمے کبیرست و ہر مصرع عالمے
صغیر در مذاق سپیدان شراب ست و در مزاج کودکان شیر مدہوش معنی نگاہان
را مرآۃ جلال و جمال ست و سطورش بلند خیالان را معراج فضل و کمال ہمانا کہ
از طبع شدن این دفتر آویزۂ حقیقت و مجاز دست آمدن این دستنبوے
نادر نیاز سپاس مطبع و ہم صاحب مطبع بر سخنوران ضرورست کہ چشم بد دور
منشی گزیدہ منش جناب منشی نولکشور ست بنام ازدیاد صفات این مطبع نگاشتن تکلیف
سامان مطبع دیگر تیغ داد نست و از اخلاقش حرفے راندن شنوندگان چون گوش
بر دوش نہادن زہے مطبع و خہے کارپردازان مطبع خاصہ صاحب اوصاف
جمیل مولوی محمد اسمٰعیل کہ مرا بر سر این گذارش و نگارش آورد یارب دولت و اقبال
این مطبع روز افزون و طبع کارگذارانش از حوادث تا مطبوع مضمون باد ٭

قطعۂ تاریخ طبع

از فیض مطبع اودھ اخبار ای عزیز	شد طبع چون کلام خوش میرزا جلال
از نہایت صفا شدہ تاریخ طبع او	آئینۂ صفات جلالست وہم جمال

۱۲۹۷ھ

خاتمة الطبع

لله الحمد والمنة که درین ایام فرخنده فرجام فرخ الیام کلام بلاغت نظام بیمثل و بے نظیر اعنی دیوان فصاحت بنیان افصح الفصحا ابلغ البلغا افخر الشعرا میرزا جلال اسیر که افزونی جلالت قدر سخن از کلامش پیدا است و بلند پروازے طائران الفاظ و معانیش از دیوانش هویدا و زین سبق چند بار در مطبع منشی نول کشور موسوم باوده اخبار واقع لکهنؤ حلیهٔ طبع در بر کشید اکنون حسب اصرار شائقین با تمکین در مطبع منشی نول کشور واقع کانپور بسرپرستی عالیجناب معلی القاب منشی پراگ نرائن صاحب مالک مطبع دام اقباله بصد حسن و خوبی بهزاران خوش اسلوبی بار اول بماه جون سنه ۱۸۹[illegible]ع از زر انطباع آراسته و پیراسته گردید

قطعهٔ تاریخ طبع از مؤرخ کامل منشی بهگوان دیال صاحب عاقل مهتمم مطبع هذا

در جهان نظم اسیر خوش فکر
فارغ از وصف و نظیر آمده است
بهر تاریخ ز کلکم عاقل
نظم دلجوی اسیر آمده است

ایضاً

کلیات اسیر خوش تقریر
خوب از نظم شد نور پذیر
عاقل از بهر سال تاریخش
گفت بیمثل کلیات اسیر

قطعهٔ تاریخ طبع از سخنور سحر بیان مولانا محمد حامد علی خان حامد شاه آبادی مصحح مطبع هذا

چو شد طبع این کلیات اسیر
بگردید مطبوع هر نا و پیر
دم طبع حامد پے سال آن
رقم زد چه باکن نظم اسیر

اور جسکے لیے گوہر گو زبان لسبا شوق ہے تو سرگرم جستجو ہے

> نہ من ہمیں کل عارض غزل سرایم و بس
> کہ عندلیب تو از ہر طرف ہزار انند

اسی طرح سن ازلی آخر تمام غزلیں و اشعار فہرست میں دو دل ہو گیا سبھی بہ الفت کلام کیا گویا دریا رعنا منقبت کا اک چشمہ ہے کہ کوئی ساحل و پایان نہیں

کلیات حافظ جس میں قصائد عربی و فارسی و غزلیات و رباعیات کا لو وغیرہ ہے ایسا کلیات اس جامعیت کے ساتھ کمیاب ہے اس مطبع میں تحشی ہو کر مع حل معانی اشعار عربی کے و جلد میں چھپا ہے

کلیات مرزا بیدل اس کلیات میں چار کتابیں ہیں ا دیوان ہے ۔ غزلیں سب ردیفوں کی ۔

۲ عناصر دل ۔

۳ رقعات بیدل

۴ نکات بیدل ۔ نتیجہ طبع شاعر یگانہ مرزا عبد القادر

کلیات نظم غالب مرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی

کلیات جامی تصنیف ملا عبد الرحمن جامی

دیوان حضرت احمد جام زندہ پیل سرخیل عارفان

جوہر منظم یعنی دیوان مرزا اکمل محمد بیگ مرزائی اہل زبان درادو کے ساتھ منشی جواہر سنگھ کو کلام میں جو جملہ شدہ مرزا صاحب کے تھے

دیوان کشتی از جبوہ جبال طبع مولوی شاہ مستان اللہ

دیوان ہلالی ۔ کلام اہل زبان ۔

دیوان قاسم کلام سرگروہ شعرائے یامی زمانہ ملا قاسم

دیوان نوید ی عارت ی شعر شیدا مغیدا بادی مع دیوانہ بیان

دیوان مہتاب از شنو نار سنگھ منشی مہتاب رائے سری واستو رئیس کھرہ

دیوان موزون از شوخی فکری عالیجناب راجہ رام نراین سری واستو تخلص موزون

دیوان ناصر علی شاعر نامور کا کلام ہے ۔

دیوان بیدل محفوظ نقل از نسخہ قلمی محرر ولایت

کلیات سعدی شیرازی جس میں رسائل و ملفوظات

۱ دیباچہ کلیات

۲ ۔ کرار محشی

۳ ۔ گلستان

۴ بوستان

۵ قصائد عربیہ و فارسیہ و مداحی و ترجیعات

۱۸ کلیات و بدائع و نظم و غزلیات قدیم و تعلیقات
و صاحبیات و مثنویات و لطائف و رباعیات و غزلیات
و غزلیات از نتائج طبع حضرت سلطان المدین سعدی شیرازی

پیح —
انتخاب کلیات عناصر خسرو — اسمیں چار دیوان ہیں
ا دیوان تحفۃ الصغیر صغیر سن کا کلام ہے
۲ دیوان وسط الحیات عنفوان شباب کا کلام ہے
۳ دیوان غرۃ الکمال جو کمال عمر چالیس برس
میں فرمایا —

۴ دیوان بقیہ نقیہ کلام ہنگام پیری ہے
کلیات ایک انتخاب ہر چہار دیوان روشن طبع سخنور
صاحب کمال ملقب بہ طوطی ہند حضرت امیر خسرو دہلوی
کلیات نظیری نیشاپوری از جوش فکری
ملا نظیری نیشاپوری —
کلیات ظہیر فاریابی تصنیف صدر الحکما ابو نصر

فاریابی
دیوان صائب کامل از مرزا محمد علی صائب
تبریزی ایضاً انتخاب دیوان
کلیات و دواوین قصائد فارسی
کلیات حزین — کلام اہل زبان حضرت شیخ علی
حزین مشتمولہ ہشت کتاب
کلیات عرفی از سید محمد عرفی

کلیات انوری از حکیم فرید الدین انوری
کلیات نظم غالب دہلوی
کلیات مولوی غلام امام شہید —
دیوان خواجہ قطب الدین بختیار کاکی —
دیوان احمد جام زندہ پیل
دیوان خواجہ معین الدین چشتی
دیوان حافظ —
شرح دیوان حافظ —
دیوان مخفی —
دیوان علی —
دیوان ناصر علی

دیوان مخزن شوق از کلام جوالا پرشاد شوق —
دیوان شائستہ پاسخ بہ تتبع غزلیات ناسخ
از منشی ہر چند رائے شوق
دیوان صادق از حاجی عبد الصادق —
دیوان حمد ایزدی از مفتی غلام سرور لاہوری
دیوان چمنستان جوش از کلام نواب احمد حسن خان
جوش —

دیوان مناقب خیر البشر از کلام منشی حسین
دیوان سحر ملقب بہ سحر سامری از منشی
دیوان ہر پرشاد ڈپٹی انسپکٹر مدارس بدایوں
دیوان ضامن از کلام سید ضامن علی